

НАЦІОНІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ УКРАЇНИ
ГОЛОВНА РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ
НАУКОВО-ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ СЕРІЇ КНИГ «РЕАБІЛІТОВАНІ ІСТОРІЄЮ»
СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
ВСЕУКРАЇНСЬКА СПІЛКА КРАЄЗНАВЦІВ
УКРАЇНСЬКЕ КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО
«МЕМОРІАЛ» імені В. СТУСА
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

Науково-документальна серія книг
«РЕАБІЛІТОВАНІ ІСТОРІЄЮ»

РЕАБІЛІТОВАНІ ІСТОРІЄЮ

У ДВАДЦЯТИ СЕМИ ТОМАХ

ГОЛОВНА РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

СОЛДАТЕНКО В. Ф.

(голова)

ЛИТВИН В. М.

(головний редактор)

СМОЛІЙ В. А.

(заступник голови)

РЕЄНТ О. П.

(заступник голови)

РУБЛЬОВ О. С.

(заступник голови)

КОКІН С. А.

(заступник голови)

ПОДКУР Р. Ю.

(відповідальний секретар)

БАЖАН О. Г.

БОГУЦЬКИЙ Ю. П.

БОРЯК Г. В.

ВЄДЄНЄЄВ Д. В.

КРЕМЕНЬ В. Г.

КРИВОШЕЯ В. В.

ЛЕВЕНЕЦЬ Ю. А.

ЛЕКАРЬ С. І.

ЛОЗИЦЬКИЙ В. С.

МАКОВСЬКА Н. В.

МУЗИЧУК О. В.

НОВОХАТЬКО Л. М.

ПАПАКІН Г. В.

СЕРГЕЄВ С. В.

ТАБАЧНИК Д. В.

УСЕНКО І. Б.

ЧАЙКОВСЬКИЙ А. С.

РЕАБІЛІТОВАНІ ІСТОРІЄЮ

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Книга друга

ОБЛАСНА РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

БАЛУТА І. М.
(голова)

ЛАПЧИНСЬКА Н. В.
(заступник голови)

АСТАХОВА В. І.

ЗАХАРОВ Є. Ю.

ЗОЛОТАРЬОВ В. А.

КАЛІНІЧЕНКО В. В.

КУЩ Є. О.

МЕРКУЛОВ К. О.

МОСКАЛЬОВ Б. Г.

ОВСЯННІКОВ С. І.

ПАНОВ М. І.

РАНЮК Ю. М.

РОВЧАК Л. Б.

ЯРОШЕНКО Є. С

Харківське комунальне видавництво
«Оригінал»

УДК 94(477)
ББК 63.3(2УКР-4Ха)
Р 31

*Видається у відповідності з постановами
Президії Верховної Ради України № 2256-ХІІ від 06.04.1992 р.
і Кабінету Міністрів України № 530 від 11.09.1992 р.*

Автори:

Л. Б. РОВЧАК, І. В. ШУЙСЬКИЙ, В. А. ЗОЛОТАРЬОВ,
Л. К. ВОЙСЛАВСЬКИЙ, О. А. ГАВРИЛЕНКО, Я. В. ГАНІТКЕВИЧ
І. В. ДМИТРИЧЕНКО, О. М. ДМИТРІЄВА, О. В. ДЬЯКОВА, О. О. МІЛЮТІНА,
Б. Г. МОСКАЛЬОВ, В. О. ОСІКОВСЬКА, А. О. ПОПОВ, С. Е. СКОРОХОДОВА,
Л. Д. СОКОЛЮК, Р. І. ФІЛІППЕНКО

Рецензенти:

В. В. КАЛІНІЧЕНКО, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна;
Р. Ю. ПОДКУР, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Інституту історії України НАН України;
Н. В. ЛАПЧИНСЬКА, заслужений працівник культури України, заступник голови Харківської міської організації товариства «Меморіал» ім. В. Стуса

Реабілітовані історією. Харківська область : Книга друга. /
Р 31 КЗ «Редакційно-видавнича група Харківського тому серії «Реабілітовані історією». — К. ; Х. : Оригінал, 2014. — 672 с. : іл..
ISBN 978-966-649-111-7 (Кн. 2)
ISBN 978-966-649-015-8.

«Реабілітовані історією. Харківська область» — складова частина всеукраїнської багатотомної науково-документальної серії книг, що є першою спробою системного висвітлення теми політичних репресій комуністичної тоталітарної влади.

Видання по Харківській області складатиметься з кількох книг, побудованих за єдиною структурою.

До Книги другої увійшли в алфавітному порядку імена громадян, що зазнали політичних репресій в період з липня 1934-го до липня 1937 року.

УДК 94(477)
ББК 63.3(2УКР-4Ха)

ISBN 978-966-649-111-7 (Кн. 2)
ISBN 978-966-649-015-8.

© КЗ «Редакційно-видавнича група Харківського тому серії «Реабілітовані історією», 2014

Шановний читачу!

Перед тобою друга з книг Харківського тому науково-документальної серії «Реабілітовані історією», яка видається в кожному регіоні України за рішенням Верховної Ради і Кабінету міністрів України.

Реалізація цього наукового проекту стала можливою, в першу чергу, завдяки набуттю Україною незалежності, ухваленню та виконанню Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» від 17 квітня 1991 року, а також ґрунтовному дослідженню архівних джерел і створенню обласних банків даних про жертви політичних репресій.

Видання обласних томів серії «Реабілітовані історією» є найбільш ґрунтовною спробою системного висвітлення теми, що довгий час була під забороною за радянської влади.

Виходячи зі специфіки краю, зокрема з того, що Харків до 24 червня 1934 року був столицею Української СРР, Харківський том серії мусить відбити ці особливості. В Харкові було репресовано майже всю державну і творчу еліту Радянської України. Арешти в столиці і столичному регіоні характеризуються такими масштабами, що, попри передачу значної частини справ за межі області, в Харкові досі зберігається понад 40 тисяч кримінальних справ, у тому числі групових, обвинувачення за якими має політичне забарвлення.

Харківський том налічуватиме вісім окремих книг. Наявний матеріал викладено в таких хронологічних рамках: 1917 — червень 1934 рр. (перша книга в двох частинах); друга половина 1934 — липень 1937 рр.; серпень 1937 — 1938 рр. (третя книга в двох частинах); 1939 — червень 1941 рр.; липень 1941 — 1945 рр.; 1945 — 1991 рр.

Кожна книга має усталену структуру. Книги починаються із вступної статті про перебіг політичних репресій в регіоні у відповідних хронологічних межах. У розділі «Мовою документів» подаються виявлені в процесі археографічних досліджень документи партійних і державних органів, накази, циркуляри, інструкції системи репресивно-карального апарату, особисті документи репресованих, спогади політ'язнів, свідків репресій тощо. З метою повернення народу України забутих імен його державних діячів, майстрів культури, науковців, борців за волю книги містять нариси про найбільш видатних репресованих громадян. Окремим розділом за абеткою подаються біографічні довідки харків'ян-жертв політичних репресій. Вони складені за єдиною схемою: прізвище, ім'я, по-батькові; рік та місце народження (за існуючим на той час адміністративним поділом); національність; соціальне походження; освіта; партійність; місце проживання (відповідно до тогочасного адміністративного поділу) та місце роботи (рід занять) на час арешту; дата арешту та зміст обвинувачення; яким органом, коли та за якими статтями кримінального кодексу було винесено вирок, міра покарання за вироком (зазначаються всі політичні репресії в хронологічній послідовності) або дата і підстава закриття справи; дата і місце страти чи назви місць відбування терміну покарання; подальша доля, дата і місце смерті; дата реабілітації. Через відсутність у документах архівних кримінальних справ усіх необхідних відомостей

у деяких довідках є лакуни. Разом з тим, щоб уникнути повторів, свідомо опущені формулювання змісту вироку (зазначаються лише статті кримінального кодексу), орган і підстава реабілітації тощо. Кожна книга супроводжуватиметься матеріалами аналітичного характеру: таблицями, схемами, діаграмами про динаміку репресивних процесів, національну належність, соціальне походження, освітній рівень, рід занять репресованих, міру покарання тощо. Це дає змогу провадити аналіз політичних репресій на різних етапах.

Всі книги Харківського тому містять науково-довідковий апарат: картографічні матеріали, іменний та хронологічний покажчики, список скорочень та інше.

Книгою другою продовжується серія книг «Реабілітовані історією. Харківська область». Книга присвячена перебігу політичних репресій у другій половині 1934 року — першій половині 1937 року, коли радянська влада в умовах мирного часу без будь-яких підстав посилила наступ на робітничий клас, селянство, інтелігенцію, розробила до здійснення позасудовими методами «великий терор» — знищення тисяч громадян СРСР за соціальними та національними ознаками.

Попри втрату столичного статусу, Харківщина залишалася однією з провідних областей на теренах УСРР. На кінець 1934 року — початок 1935 року на території в 75,2 тисячі квадратних кілометрів у вісімдесяти трьох районах проживало понад шість мільйонів осіб.

За матеріалами статистичного довідника управління народногосподарського обліку УСРР за редакцією О. М. Асаткіна, на Харківщині працювало 1407 промислових підприємств, 47 вузів, 113 технікумів, 57 робітфаків, 3810 шкіл, 21 театр. (Асаткін Олександр Миколайович, 1885 р. народження, заарештований 5 липня 1937 р. Виїзною сесією ВК ВС СРСР 1 вересня 1937 р. , засуджений за статтями 54⁶, 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР до вищої міри покарання. Вирок виконано в м. Києві в ніч проти 2 вересня. У лавах компартії О. Асаткін перебував із 1904 р. , у радянський час обирався членом ЦК КП(б)У і членом ЦВК УРСР. Його теж важко було звинуватити в українському націоналізмі, бо він був росіянином за походженням із села Вознесенська Костромської губернії і до приїзду в Україну працював на керівних посадах у Туркестані, Білорусі, в торговому представництві СРСР в Японії. Проте його заарештували і добилися заяви на ім'я народного комісара внутрішніх справ УРСР із визнанням своєї участі в контрреволюційній організації, яка проводила шкідницьку роботу в галузі народногосподарського обліку в системі ЦУНГО.)

Наразі читачеві пропонується наукова розвідка «Управління наркомату внутрішніх справ по Харківській області напередодні «великого терору» (липень 1934 р. — липень 1937 р.): структура, функції, оперативна діяльність, керівництво» представлена спроба дослідити основні етапи організації Управління НКВС по Харківській області; охарактеризувати його начальницький склад і оперативно-слідчу діяльність.

Книга друга містить біографічні довідки уродженців і жителів Харківщини в алфавітному порядку, починаючи від літери «А» до літери «Я».

Для полегшення орієнтування читача в географічних назвах книга забезпечена довідкою про адміністративно-територіальний поділ Харківщини між 1934 та 1937 роками, картографічними матеріалами. Пропонується також іменний покажчик до вступної статті та список скорочень.

Авторський колектив і редколегія книги щиро дякує всім, хто надавав допомогу в її підготовці.

Редколегія з вдячністю прийме доповнення, уточнення та побажання родичів жертв політичних репресій, свідків тих подій, фахівців та всіх небайдужих до історії народу України.

Вступ

УПРАВЛІННЯ НАРКОМАТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ПО ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ НАПЕРЕДОДНІ «ВЕЛИКОГО ТЕРОРУ» (ЛИПЕНЬ 1934-ГО — ЛИПЕНЬ 1937 РОКУ): СТРУКТУРА, ФУНКЦІЇ, ОПЕРАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ, КЕРІВНИЦТВО

Після переїзду 26 червня 1934 року вищих партійних і державних установ до нової столиці Української Соціалістичної Радянської Республіки (УСРР) Києва гостро постало питання про реорганізацію чекістської роботи у Харкові. Харківський обласний відділ ДПУ, який раніше діяв «в тіні» республіканського відомства, розв'язував другорядні питання і мав у порівнянні з іншими обласними відділами ДПУ дещо урізаний вигляд, тепер перетворювався на самостійну оперативну одиницю. Переїзд уряду співпав з реорганізацією комуністичних каральних органів Об'єднане державне політичне управління (ОДПУ) СРСР було реорганізоване в Народний комісаріат внутрішніх справ (НКВС). В нашій розвідці ми спробуємо дослідити основні етапи організації Управління НКВС по Харківській області (УНКВС ХО); охарактеризувати його начальницький склад і оперативно-слідчу діяльність.

1. Організаційна структура Управління державної безпеки УНКВС по Харківській області з липня 1934-го до липня 1937 року

Народний комісаріат внутрішніх справ СРСР був утворений постановою Центрального Виконавчого Комітету СРСР від 10 липня 1934 року з метою забезпечення революційного порядку та державної безпеки; охорони суспільної (соціалістичної) власності; запису актів громадянського стану (запис народження, смерті, шлюбу та розлучень); прикордонної охорони. У складі НКВС СРСР утворювалися: Головне управління державної безпеки (ГУДБ); Головне управління робоче-селянської міліції (ГУРСМ); Головне управління прикордонної та внутрішньої охорони (ГУПВО); Головне управління виправно-трудових таборів і трудових поселень (ГУТАБ); Відділ актів громадянського стану (ВАГС); Адміністративно-господарче управління (АГУ)¹. В Україні НКВС було створено постановою Всеукраїнського Центрального виконавчого комітету «Про створення Народного комісаріату внутрішніх справ УСРР» від 11 липня 1934 р².

11 липня 1934 року у наказі НКВС УСРР № 1 *Всеволод Аполлонович Балицький* (1892—1937)³; сповіщав особовий склад про те, що він приступив до обов'язків наркома внутрішніх справ⁴. 14 липня того ж року він був затверджений у посаді

¹ Известия. — 1934. — 11 июля.

² Михайленко, П. П. Історія міліції України в документах і матеріалах. — Т. 2 (1917—1945) / П. П. Михайленко, Я. Ю. Кондратьєв. — К.: Генеза, 1999. — С. 205

³ Золотарьов, В. А. В. А. Балицький : На шляху правди про нього / В. А. Золотарьов, Ю. І. Шаповал // Український історичний журнал. — 1993. — № 4—6. — С. 50 — 63 ; 1993. — № 7/8. — С. 53—69 ; Шаповал, Ю. І. ЧК-ГПУ-НКВД в Україні : особи, факти, документи / Ю. І. Шаповал, В. І. Пристайко, В. А. Золотарьов. — К. : Абрис, 1997. — С. 21—78; Шаповал, Ю. І. Всеволод Балицький : особа, час, оточення / Ю. І. Шаповал, В. А. Золотарьов — К. : Стило, 2002. — 468 с. ; Шаповал, Ю. І. Всеволод Балицький : доля спецслужби кризь долю її керівника / Ю. І. Шаповал // Радянські органи державної безпеки в Україні (1918—1919 рр.) : історія, структура, функції. — Матеріали круглого столу 19 грудня 2013 року, м. Київ. — Інститут історії України НАН України, 2014. — С. 378—423.

⁴ Окіпнюк, В. Реформа каральних органів УСРР (1930—1934 рр.) : причини, передумови, юридичний зміст, наслідки. / В. Окіпнюк // Радянські органи державної безпеки в Україні (1918—1919 рр.) : історія, структура, функції. — Матеріали круглого столу 19 грудня 2013 року, м. Київ. — К. : Інститут історії України НАН України, 2014. — С. 147, 148.

відповідною постановою політбюро ЦК КП(б) (прийнята опитуванням членів політбюро 11 липня)⁵.

Наказом НКВС УСРР № 2 від 11 липня 1934 року В. А. Балицький затвердив на посадах начальників Управлінь НКВС (УНКВС) 7 українських областей та Молдавської автономної СРСР (АМСРР). Всі новопризначені, у тому числі і начальник УНКВС по Харківській області *Карл Мартинович Карлсон* (1888—1938)⁶, були колишніми начальниками колишніх обласних відділів ДПУ⁷.

Наказом НКВС СРСР № 001 від були створені центральний та республіканські наркомати, а також крайові та обласні УНКВС, в тому числі і УНКВС Харківської області (УНКВС ХО)⁸.

20 липня 1934 року наказом НКВС УСРР № 17 було здійснення перепризначення колишніх заступників начальників обласних відділів ДПУ, начальників відділів обласних відділів ДПУ та їх помічників; начальників територіальних відділів ДПУ УСРР та начальників Особливих відділів (ОВ) військових з'єднань на ті ж самі посади, але вже обласних УНКВС⁹. Про чисту формальність цих кадрових перепризначень територіальних начальників говорить і той факт, що постановами політбюро ЦК КП(б)У вони не затверджувалися. Втім у липні — вересні 1934 року в УНКВС ХО відбулася тотальна зміна керівництва, про що мова піде нижче.

Згідно з наказом НКВС УСРР № 13 «Про організацію органів НКВС УСРР на місцях» від 19 липня 1934 року визначалася система місцевих органів НКВС, яку становили сім обласних УНКВС — по Київській, Харківській, Донецькій, Дніпропетровській, Одеській, Вінницькій, Чернігівській; прирівняне до них УНКВС по Молдавській Автономній СРР і Старобільський окружний відділ НКВС. У безпосередньому підпорядкуванні УНКВС ХО області перебував один міський (Полтавський) та два міських районних відділи (Кременчуцький та Сумський). В районах УСРР, в яких були відсутні міські ради та міські районні ради, безпосередньо підпорядковані області, організовувалися районні відділки НКВС. На начальників місцевих осередків НКВС УСРР крім роботи по лінії державної безпеки покладалося керівництво начальниками управлінь робітничо-селянської міліції, апарат із запису актів громадянського стану та пожежна охорона¹⁰.

Наказ НКВС УСРР № 13 також детально регламентував реорганізацію транспортних органів. Тепер місцеві органи ДПУ УСРР на залізничному, водному та безрейковому транспорті перейменовувалися відповідно до назв доріг і басейнів, що обслуговували, у Дорожно-транспортні відділи, відділки та оперативні пункти УДБ НКВС УСРР, які за лінійним принципом підпорядковувалися Транспортному відділу УДБ

⁵ ЦДАГОУ, ф. 1. , оп. 1. , спр. 340, арк. 4.

⁶ *Шаповал, Ю. І.* ЧК-ГПУ-НКВД в Україні : особи, факти, документи / Ю. І. Шаповал, В. І. Пристайко, В. А. Золотарьов. — К. : Абрис, 1997. — С. 484—485; *Петров, Н. В.* Кто руководил НКВД. 1934—1941 : справочник / Н. В. Петров, К. В. Скоркин. — Москва : Звенья, 1999. — С. 225 ; *Воронов, В. Ю.* НКВД СССР : структура, руководящий состав, форма одежды, знаки различия. 1934—1937 гг. / В. Ю. Воронов, А. И. Шишкин. — М. : ООО Издательский дом «Русская Разведка», 2005. — С. 264, 265.

⁷ *Окіпнюк, В.* Реформа каральних органів УСРР (1930—1934 рр.) : причини, передумови, юридичний зміст, наслідки / В. Окіпнюк // Радянські органи державної безпеки в Україні (1918—1919 рр.) : історія, структура, функції. — Матеріали круглого столу 19 грудня 2013 року, м. Київ. — К. : Інститут історії України НАН України, 2014. — С. 147, 148.

⁸ *Петров, Н. В.* Кто руководил НКВД, 1934—1941 : справочник. / Н. В. Петров, К. В. Скоркин. — М. : Звенья, 1999. — С. 76—79.

⁹ *Окіпнюк, В.* Реформа каральних органів УСРР (1930—1934 рр.) : причини, передумови, юридичний зміст, наслідки / В. Окіпнюк // Радянські органи державної безпеки в Україні (1918—1919 рр.) : історія, структура, функції. — Матеріали круглого столу 19 грудня 2013 року, м. Київ. — К. : Інститут історії України НАН України, 2014. — С. 147, 148.

¹⁰ Там само. — С. 149, 150.

НКВС УСРР¹¹. В Харкові діяв самостійний Дорожньо-транспортний відділ ГУДБ НКВС Південної залізниці.

Особливі відділи та відділення ДПУ УСРР при військових з'єднаннях згідно до наказу № 13 перейменовувалися в особливі відділи та особливі відділки УДБ НКВС УСРР з підпорядкуванням ОВ УДБ НКВС (він же ОВ ГУДБ НКВС Українського військового округу) та ОВ УДБ обласних УНКВС¹².

Наказ НКВС УСРР № 13 встановлював організаційну структуру обласних УНКВС: Управління державної безпеки; Управління робітничо-селянської міліції; відділ кадрів; адміністративно-господарський відділ; фінансовий відділ, відділ пожежної охорони; відділ актів громадянського стану та інспекцію резервів. Крім того в УНКВС ХО створювалася інспекція прикордонної та внутрішньої охорони¹³.

До складу Управління державної безпеки (УДБ) УНКВС ХО увійшли: оперативний відділ (охорона партійного та радянського керівництва, обшуки, арешти, зовнішнє спостереження); економічний відділ (боротьба з диверсіями та шкідництвом в народному господарстві); секретно-політичний відділ (боротьба з ворожими політичними партіями, антирадянським рухом, націоналістичним і церковним рухом); особливі відділи (контррозвідка та боротьба з ворожими діями в армії); іноземний (розвідка за кордоном); спеціальний відділ (шифрувальна робота, забезпечення режиму таємності в радянських установах і відомствах); обліково-статистичний відділ (оперативний облік, статистика архів)¹⁴.

Відзначимо, що у складі Харківського обласного відділу ДПУ не було оперативного відділу, оскільки всю роботу по його лінії виконував оперативний відділ ДПУ УСРР, та іноземного відділу.

Оперативний відділ УДБ УНКВС ХО проводив роботу за п'ятьма основними напрямками. Перший напрям — «розвідка зовнішнього спостереження»: негласне зовнішнє спостереження; супроводження з цією ж метою об'єктів під час їхнього пересування по країні; агентурні зйомки та арешти; негласна охорона іноземних місій і посольств апаратом розвідки. Другий напрям — «контроль»: виявлення настроїв серед міського населення, армії, селянства. Третій напрям — «політичний нагляд»: арешти та обшуки за ордерами; виїзди на особливо важливі пригоди; ліквідація конфіскованого майна; виклики на побачення із заарештованими по справам політичних партій; обслуговування міської міліції та проведення агентурних розробок по вказаному об'єкту у Харкові; обслуговування населення в їх будинках і проведення попередніх агентурних розробок по узгодженню із відповідними відділами; розшук політичних злочинців у Харкові; встановлення об'єктів за завданням відділів; боротьба з антирадянською агітацією на вулиці; вилучення через апарат міліції зброї, що зберігається незаконно у населення; виявлення куркульського елемента у Харкові; керівництво системою прописки та адресними столами; облік елемента, що проходить по установкам та зовнішньому спостереженню (у загальній картотеці секретаріату); повідомлення у відповідні відділи про прийняття заходів по особливо важливим пригодам у місті; оформлення тимчасово затриманих. Четвертий напрям — «спеціальна охорона»: охорона керівництва області; охорона вищих партійних і радянських установ; постійна негласна охорона вищезазначених об'єктів; обслуговування охорони свят, з'їздів, процесів. П'ятий напрям — «технічний»: обслуговування відділів телеграфним зв'язком;

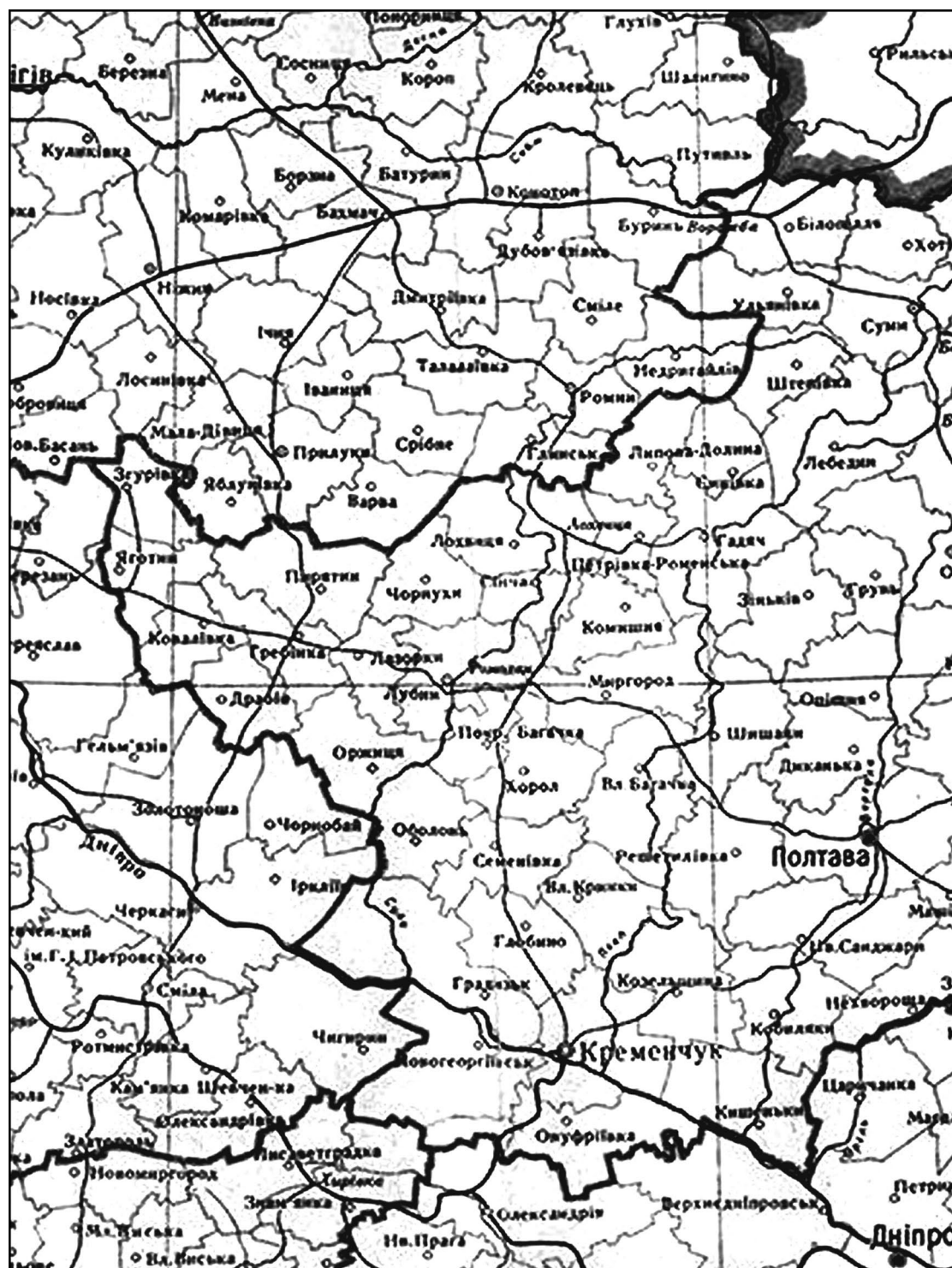
¹¹ Окіннюк, В. Реформа каральних органів УСРР (1930—1934 рр.) : причини, передумови, юридичний зміст, наслідки... — С. 150.

¹² Там само. — С. 150.

¹³ Там само. — С. 150.

¹⁴ Лубянка : органи ВЧК-ОГПУ-НКВД-НКГБ-МГБ-МВД-КГБ. 1917—1991 : справочник / авторы-сост. А. И. Кокурин, Н. В. Петров. — С. 59, 60.

обслуговування відділів по контролю телефонної мережі; обслуговування телефонного високочастотного зв'язку¹⁵.

Економічний відділ УДБ УНКВС ХО працював за п'ятьма напрямками. Перший напрям — «промисловий»: агентурно-оперативно обслуговував всі галузі промисловості; проводив «боротьбу з контрреволюцією та шкідництвом, економічним шпигунством» у всіх галузях промисловості. Другий напрям — «сільськогосподарський»: агентурно-оперативне обслуговування сільськогосподарських та пов'язаних із ними радянських органів, боротьба з посадовими злочинами та політичними угрупованнями, «що зростають на цій базі та визнають шкідництво як метод боротьби з радянською владою». Третій напрям «торговельно-кооперативний» агентурно-оперативно обслуговував весь товарний обіг та всю харчову промисловість; боровся «з контрреволюцією, економічним шпигунством та «політичними організаціями та угрупованнями, які приймають шкідництво, як засіб боротьби з соціалістичним господарством». Четвертий напрям — «фінанси, приватний капітал»: боровся з «контрреволюцією» та посадовими злочинами, валютниками, спекулянтами та фальшивомонетниками; проводив агентурно-оперативне обслуговування приватного сектора. П'ятий напрям — «спеціально-технічний»: використанням засуджених фахівців для господарських потреб¹⁶.

Секретно-політичний відділ УДБ УНКВС ХО проводив роботу по чотирьом основним напрямкам. Перший напрям — «антирадянські партії»: викриття, пророблення та облік антирадянського елемента на виробництві, висвітлювання політичних настроїв серед робітничого класу; насадження агентури та викриття і ліквідація терористичних груп серед робітничої молоді на промислових підприємствах; агентурно-оперативне обслуговування всіх учбових закладів і установ, які обслуговують промисловість; розробка антирадянських політичних партій та антипартійних організацій і угруповань (троцькісти, анархісти, меншовики, бундовці, сіоністи, децисти, грузинські меншовики, дашнаки). Другий напрям — «українська контрреволюція»: розробка антирадянських українських партій (УПСР, УСДРП, УСФ, УКП, соціалісти, самостійники, хлібороби, колишні члени галицьких політичних партій); розробка української контрреволюційної громадськості та емігрантів із Галичини; розробка наукових інститутів та наукових об'єднань; розробка закладів освіти та театральних об'єднань; розробка літературних об'єднань, видавництва, преси; розробка артистичних і музичних кіл, кінооб'єднань, музеїв і бібліотек; розробка загально-громадських вузів, української професури, українського міського вчителства, українського Червоного Хреста. Третій напрям — «сільська контрреволюція»: викриття та ліквідація куркульсько-повстанських контрреволюційних організацій та угруповань, нагляд за куркульськими родинами, родинами страчених і засланих куркулів; викриття та розробка контрреволюційних організацій та груп, що у своїй роботі орієнтуються на правоопортуністичний елемент на селі; розробка «третьої сили на селі» — колишніх червоних партизанів; викриття контрреволюційних організацій серед сільської інтелігенції та молоді (вчителі, медичні працівники, агрономічний персонал); викриття терористичних організацій серед куркульської молоді; облік та оперативне реагування на всі антирадянські прояви на селі (масові виступи, теракти, підпали, листівки); висвітлювання політичних настроїв серед всіх прошарків селянства; висвітлювання та оперативне обслуговування всіх політичних і господарчих кампаній на селі; загальне висвітлювання та оперативне обслуговування сільськогосподарських кооперацій, сільських кредитових систем та інших радянських установ, які можуть

¹⁵ Додаток до наказу ДПУ УСРР № 193 за 1931 року «Функції оперативного відділу державного політичного управління УСРР».

¹⁶ *Золотарьов, В. А.* ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 214.

бути використані куркульськими ідеологами та організаціями — периферійних органів союзних та українських сільськогосподарських центрів і кооперацій, колгоспів, радгоспів, моторно-тракторних станцій, низового радянського апарату; загальне висвітлювання та оперативне обслуговування сільськогосподарських вузів, технікумів, курсів (професура, агрономічна інтелігенція та студентство), сільськогосподарських науково-дослідних інститутів; розробка антирадянських політичних партій та угруповань, що у своїй основній масі спираються на село. Четвертий напрям роботи «церковний»: розробка легально існуючих церковних об'єднань (обновленці, старо-слов'янці, українські автокефалісти, грузинська церква, вірменська церква, грецька церква); розробка та викриття підпільних церковно-монархічних контрреволюційних організацій та груп (ультра-православні підгорківці, різні братства, мандрівні монахи); викриття антирадянського елемента у церковних радах; агентурно-оперативна робота серед віруючих та викриття контрреволюційних елементів, що групуються навколо церкви; інформаційне висвітлювання та агентурна розробка всіх видів сектанства (євангелісти, баптисти, хлисти, скопці); розробка єврейських релігійних об'єднань»¹⁷.

Співробітники **Обліково-статистичного відділу УДБ УНКВС ХО** проводили: централізований облік справ-формулярів, агентурних розробок та слідчих справ управління та периферії; ведіння довідкової роботи по управлінню (центральна картотека); централізований підсобний облік осіб, що проходять за матеріалами оперативного діловодства управління; статистичне узагальнення матеріалів обліку; облік конфіскованого майна та зберігання речей заарештованих; виконання рішень Особливої наради і контроль за обліком засланих і засуджених; облік неблагонадійних громадян; співробітники відділу були присутні при виконанні смертних вироків та при прийомі заарештованих у тюрмах; здійснення розшуку за вказівками НКВС СРСР і УСРР; зберігання архівів¹⁸.

Керівники Харківської області (зліва направо): Ковальов, М. Н. Демченко, Л. Д. Беркович, К. М. Карлсон, С. А. Туровський, Башкатов, Соколов. Фото 18 липня 1935 року.

27 липня 1934 року наказом К. М. Карлсона були затверджені начальники територіальних відділів УНКВС ХО: Полтавського міськвідділу (МВ) — **Іван Георгійович Ленський** (1897 р. н.); Сумського МВ — **Борис Юхимович Борін**¹⁹ (1890—1940); Кременчуцького МВ — **Григорій Аронович Бершадський**; Балаклійського РВ — **Йосиф**

¹⁷ Золотарьов В. А. Секретно-політичний відділ ДПУ УСРР : справи та люди / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2007. — С. 39—41.

¹⁸ Лубянка : органи ВЧК-ОГПУ-НКВД-НКГБ-МГБ-МВД-КГБ. 1917—1991 : справочник. / авторы-сост. А. И. Кокурин, Н. В. Петров. — С. 510.

¹⁹ Золотарьов, В. А. ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 393, 394.

Максимович Міссан (1900 р. н.); Барвінківського РВ — *Ілля Ілліч Уралов (Штібель-ман)* (1902 року н); Білопільського — *Іван Гаврилович Стойчанов*; Близнюківського РВ — *Данило Андрійович Семенкович*; Богодухівського РВ — *Микола Іванович Вишневський* (1903 р. н.); Бригадирівського РВ — *Іван Іванович Демченко* (1902 р. н.); Валківського РВ — *Володимир Олексійович Дьомін* ²⁰ (1899—1941); Великобагачанського РВ — *Бабець*; Великобурлуцького РВ — *Смолянинов*; Великописарівського РВ — *Андрій Пилипович Поліщук*; Вовчанського РВ — *Іван Миколайович Кулішов* (1897 р. н.); Гадяцького РВ — *Наум Анатолійович Ремов-Поберьозкін* (1902—1939); Глобинського РВ — *Йона Йосипович Канєвський* (1904 р. н.); Градизького РВ — *Григорій Климентійович Дмитрук*; Диканського РВ — *Леонов*; Дворічанського РВ — *Петро Полікарпович Коноваленко* (1899 р. н.); Зміївського РВ — *Олексій Данилович Мірошніченко* (1903 р. н.); Зіньківського РВ — *Іван Михайлович Кодін* (1896 р. н.); Золочівського РВ — *Олександр Михайлович Саленко* (1901 р. н.); Ізюмського РВ — *Іван Єлисейович Скрипник* (1900—1934); Карлівського РВ — *Сергій Павлович Марченко* (1898 р. н.); Кишеньківського РВ — *Михайло Васильович Векленко*; Кобеляцького РВ — *Михайло Іванович Бахарев*; Красноградського РВ — *Іван Йосипович Чижевський* ²¹ (1903 р. н.); Краснокутського РВ — *Яків Семенович Подгора*; Краснопільського РВ — *Демидов*; Куп'янського РВ — *Яків Митрофанович Фосс-Дивізіонний*; Лебединського — *Василь Федорович Смишніков* (1905 р. н.); Липецького РВ — *Микола Мефодійович Петров* ²² (1904); Липоводолинського РВ — *Георгій Георгійович Буланов* (1900 р. н.); Лозовського РВ — *Митрофан Васильович Саєнко* (1904 р. н.); Лохвицького РВ — *Іван Герасимович Таруц* ²³ (1898—1938); Лубенського РВ — *Михайло Петрович Макаров* (1902—1942); Миргородського РВ — *Григорій Маркович Беланов*; Миропільського — *Яків Петрович Середа* (1903 р. н.); Нововодолазького РВ — *Петро Якович Миндаль* ²⁴ (1904 р. н.); Новосанжарського РВ — *Терентій Федорович Грозний (Резанович)* (1891 р. н.); Нехворощанського РВ — *Семен Павлович Цюпка-Бей* (1901 р. н.); Оболоньського РВ — *Кирило Хомич Дидусь* (1904 р. н.); Олексіївського РВ — *Антонюк*; Онуфріївського РВ — *Іван Володимирович Філяєв* ²⁵ (1900 р. н.); Опішнянського РВ — *Іван Михайлович Тимченко* (1907 р. н.); Оржицького РВ — *Михайло Васильович Чалий*; Охтирського РВ — *Андрій Степанович Чмельов*; Петрівського РВ — *Захарій Васильович Омельченко-Павлов*; Печенізького РВ — *Георгій Григорович Красильников* (1901 року н); Пирятинського РВ — *Марк Львович Лерман*; Решетилівського — *Федір Михайлович Воробійов* (1898—1938); Сахновщинського РВ — *Колесник*; Семенівського РВ — *Михайло Панасович Гарагуля* (1902 р. н.); Старосалтівського РВ — *Георгій Іванович Добров* (1897 р. н.); Тростянецького РВ — *Федір Олександрович Лещенко*; Уляновського РВ — *Дмитро Андрійович Белащенко*; Хорольського РВ — *Бичковський*; Чорнухинського РВ — *Борис Гомшевич Заблудовський*; Чугуївський РВ — *Євдоким Данилович Глебов* (1895 р. н.); Чутівський РВ — *Микола Титович Аринін*; Яготинський РВ — *Петро Фролович Кублицький* ²⁶. Отже на цей час всі районні апарати НКВС були реорганізовані у районні відділи НКВС.

²⁰ *Петров, Н. В.* Кто руководил НКВД, 1941—1954 : справочник. / Н. В. Петров. — М. : Звенья, 2010. — С. 329, 330.

²¹ *Золотарьов, В. А.* ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 448.

²² Там само. — С. 428.

²³ *Христенко, О. Б.* Справ, що заслуговують на увагу, не мав / О. Б. Христенко // Реабілітовані історією. — К. : Полтава : Рідний край, 1992. — С. 363—369.

²⁴ *Золотарьов, В. А.* ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 422.

²⁵ Там само. — С. 444.

²⁶ Наказ УНКВС по Харківській області № 11 від 27 липня 1934 року.

На початку жовтня 1934 року в штаті УНКВС ХО почав функціонувати апарат особливоуповноваженого. Апарат займався справами співробітників, які скоїли посадові, побутові або посадові злочини. У своїх правах особливоуповноважений дорівнював помічнику начальника відділу. Особливоуповноваженим став **Олексій Петрович Демидов** (1898—1960) (призначений з посади оперуповноваженого апарату особливоуповноваженого НКВС УСРР)²⁷.

26 лютого 1935 року наказом НКВС СРСР № 00887 дорожньо-транспортні відділи; водно-транспортні відділи та морські транспортні відділи ГУДБ, які дислокувалися в місцях знаходження НКВС республік і УНКВС країв та областей були реорганізовані в транспортні відділи відповідних НКВС — УНКВС²⁸. Втім документів про дату організації транспортного відділу (ТВ) УДБ УНКВС ХО поки що не знайдено. 16 червня 1935 року наказом НКВС СРСР начальником ТВ УДБ УНКВС ХО був призначений **Олексій Семенович Глуховцев** (1897 р. н.)²⁹. Транспортний відділ вів роботу по всім напрямкам роботи УДБ УНКВС, але по лінії залізниць. Недаремно ж його відділи називалися економічний, секретно-політичний, особливий, обліково-статистичний.

На липень 1936 року до складу ТВ УДБ УНКВС ХО входило 14 так званих оперативних пунктів (у дужках вказано прізвище начальників оперативних пунктів) на станціях: Харків (**Павло Іванович Катков** (1899 р. н.); Харків товарний (**Павло Васильович Зеленін** ³⁰ (1902—1965)); станції Основа (**Федір Федорович Федоров**); Ізюм (**Борис Михайлович Рафальський**); Лозова (**Степан Олександрович Мельников**); Люботин (**Олександр Павлович Іващенко**), Мерефа (**Матвій Григорович Гудименко**), Білопілья (**Микола Титович Бичков**); Кременчук (**Петро Андрійович Касьянов**) Полтава (**Микола Львович Кіркюв**); Смородино (**Іван Павлович Шевцов**); Красноград (вакансія).

17 травня 1935 року відповідно до наказу Народного Комісаріату оборони № 079 Український військовий округ був розділений на Харківський і Київський військові округи. До складу Харківського військового округу (ХВО) входили військові частини, які дислокувалися на теренах Харківської та Дніпропетровської областей та Кримської АРСР³¹. У зв'язку з цим наказом НКВС СРСР № 00216 від 10 червня 1935 року було сформовано єдині апарати: ОВ ГУДБ НКВС по Київському військовому округу — ОВ УДБ НКВС УСРР та ОВ ГУДБ НКВС по ХВО — ОВ УДБ УНКВС ХО³². Передбачалося, що керівником особливих відділів нових військових округів призначалися за сумісництвом начальник того управління НКВС, на території якого знаходився штаб округу³³.

Втім в НКВС УСРР питання начальників особливих відділів округів було вирішено по іншому. Начальником ОВ ГУДБ НКВС Київського військового округу став

²⁷ Петров, Н. В. Кто руководил НКВД, 1934—1941 : справочник. / Н. В. Петров, К. В. Скоркин. — М. : Звенья, 1999. — С. 170 ; Золотарьов, В. А. ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 403, 404.

²⁸ Петров, Н. В. Кто руководил НКВД, 1934—1941 : справочник. / Н. В. Петров, К. В. Скоркин. — М. : Звенья, 1999. — С. 40.

²⁹ Золотарьов, В. А. ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 462.

³⁰ Петров, Н. В. Кто руководил НКВД, 1941—1954 : справочник. / Н. В. Петров. — М. : Звенья, 2010. — С. 399, 400.

³¹ Божко, О. Особливі відділи в системі органів державної безпеки (1918—1946 рр.) / О. Божко // 3 архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. — 2001. — № 2. — С. 290.

³² Советская военная контрразведка : сборник документов. — Вып. 2 (1922— 1941 гг.). — М., 1981. — С. 521.

³³ Петров, Н. В. Кто руководил НКВД, 1934—1941 : справочник. / Н. В. Петров, К. В. Скоркин. — М. : Звенья, 1999. — С. 44.

за сумісництвом начальник ОВ УДБ НКВС УСРР **Михайло Костянтинович Александровський** (1898—1937)³⁴. Посаду ж начальника ОВ ГУДБ НКВС ХВО об'єднали з посадою начальника ОВ УДБ НКВС ХО, а для підняття статусу — ще і з посадою заступника начальника УНКВС ХО. У червні 1935 року ці три посади обійняв **Петро Васильович Семенов** (1898—1937) (призначений з посади начальника 8-го відділку ОВ УДБ НКВС УСРР). Відзначимо, що в оперативному відношенні ОВ ГУДБ НКВС ХВО підпорядковувався не лише ОВ ГУДБ НКВС СРСР, але і ОВ УДБ НКВС УСРР.

Також наказом НКВС СРСР від 10 червня 1935 року особливі відділи і особливі відділки при з'єднаннях і частинах збройних сил увійшли в безпосереднє підпорядкування особливим відділам військових округів і особливим відділам управлінь державної безпеки республіканських (обласних) управлінь НКВС за територіальністю³⁵. У 1935—1937 роках на теренах тодішньої Харківської області діяли: ОВ ГУДБ НКВС 25-ї стрілецької дивізії — Полтава; ОВ ГУДБ НКВС 75-ї стрілецької дивізії — Лубни; ОВ ГУДБ НКВС 23-ї стрілецької дивізії — Харків; ОВ ГУДБ НКВС 43-ї авіаційної бригади; ОВ ГУДБ НКВС змішаної авіаційної бригади — Люботин; ОВ ГУДБ НКВС 5-ї окремої танкової бригади; ОВ ГУДБ НКВС 16 бригади важкої авіації.

Згідно з постановою ЦВК та РНК СРСР від 7 жовтня 1935 року «Про спеціальні звання начальницького складу Головного управління державної безпеки НКВС Союзу СРСР» вводилися персональні звання: сержант державної безпеки, молодший лейтенант державної безпеки, лейтенант державної безпеки, старший лейтенант державної безпеки, капітан державної безпеки, майор державної безпеки, старший майор державної безпеки, комісар державної безпеки III рангу, комісар державної безпеки II рангу, комісар державної безпеки I рангу³⁶. Порівнюючи персональні звання начальницького складу ГУДБ і командного складу Червоної армії (загальноармійські звання носили і співробітники Головного управління прикордонної та внутрішньої охорони), можна відмітити, що при однаковій кількості позицій (одинадцять), ці звання помітно різнилися між собою. Первинне із спеціальних звань начальницького складу ГУДБ — сержант в армійській практиці дореволюційного минулого належало військовослужбовцям, які відносилися до молодшого начальницького складу. Званням лейтенанта, старшого лейтенанта, капітана і майора державної безпеки приписувався вищий ранг, ніж відповідним званням у Червоній армії.

До вищого начальницького складу ГУДБ НКВС (табл. 1) відносилися чекісти, які мали звання майор державної безпеки та вище; до середнього начальницького складу ГУДБ НКВС — чекісти, що мали звання лейтенант державної безпеки та вище; до середнього начальницького складу ГУДБ НКВС — сержанти та молодші лейтенанти державної безпеки³⁷.

Начальнику УНКВС ХО К. М. Карлсону 26 листопада 1935 року було присвоєно звання комісара державної безпеки II рангу³⁸. 13 грудня того ж року його заступникам Я. З. Камінському та П. В. Семенову присвоїли звання майорів державної безпеки³⁹. 8 січня 1936 року капітанами державної безпеки стали начальники відділів УДБ УНКВС ХО: Л. С. Арров-Тандетницький — економічного;

³⁴ *Золотарьов В. А.* Секретно-політичний відділ ДПУ УСРР: справи та люди / В. А. Золотарьов. — Х.: Фоліо, 2007. — С. 184—233.

³⁵ *Божко, О.* Особливі відділи в системі органів державної безпеки (1918—1946 рр.) / О. Божко // 3 архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. — 2001. — № 2. — С. 290.

³⁶ *Известия.* — 1935. — 8 октяб.

³⁷ *Воронов, В. Ю.* НКВД СССР: структура, руководящий состав, форма одежды, знаки различия. 1934—1937 гг. / В. Ю. Воронов, А. И. Шишкин. — М.: ООО Издательский дом «Русская Разведка», 2005. — С. 94, 95.

³⁸ *Известия.* — 1935. — 30 нояб.

³⁹ Наказ НКВС СРСР № 823 по особовому складу від 13 грудня 1935 року.

Таблиця 1

Головне управління державної безпеки НКВС СРСР	Головне управління прикордонної та внутрішньої охорони НКВС СРСР, Робітничо-селянська червона армія.
Генеральний комісар державної безпеки	Маршал Радянського Союзу
Комісар державної безпеки I рангу	Командарм I рангу
Комісар державної безпеки II рангу	Командарм II рангу
Комісар державної безпеки III рангу	Комкор
Старший майор державної безпеки	Комдив
Майор державної безпеки	Комбриг
Капітан державної безпеки	Полковник
Старший лейтенант державної безпеки	Майор
Лейтенант державної безпеки	Капітан
Молодший лейтенант державної безпеки	Старший лейтенант
Сержант державної безпеки	Лейтенант

О. С. Глуховцев — транспортного; М. І. Говлич — секретно-політичного; О. Я. Санін-Затурянський — оперативного. Таке ж звання отримав і заступник начальника особливого відділу Н. Ш. Новаковський⁴⁰. 23 лютого 1936 року спеціальні звання були надані і іншим працівникам УНКВС ХО: 3 особи стали капітанами державної безпеки (помічник начальника економічного відділу О. Є. Караганов; помічник начальника особливого відділу Й. С. Найдман; помічник начальника секретно-політичного відділу Л. Т. Якушев) 37 осіб стали старшими лейтенантами державної безпеки, 98 — лейтенантами державної безпеки, 174 — молодшими лейтенантами державної безпеки, 155 — сержантами державної безпеки⁴¹.

Присвоєнню спеціальних звань передувало засідання комісії при УНКВС ХО, до якої входило все керівництво управління. Матеріали готували під керівництвом начальника відділу кадрів УНКВС ХО *Олександра Івановича Марусинова-Бернштейна*⁴² (1895—1940). Після розгляду біографічної довідки та основних оперативних заслуг кожного чекіста виносилася пропозиція про надання звання. Втім за свідченнями тодішнього заступника відділу кадрів УНКВС ХО *Георгія Наумовича Шмушка* (1888 р. н.) ця процедура проходила з значними порушеннями: деякі співробітники самі складали на себе довідки; деякі приписували собі оперативні заслуги, «оскільки ці довідки не перевірялися по лінії обліково-статистичного відділу. Комісія по атестації не працювала, а давала [довідки — Авт.] на підпис Карлсону, а потім пішли до начальників відділу і вони підписували. Після цього Марусинов переглядав атестацію і подекуди виправляв по-своєму. Якщо лейтенант дописував старший або молодший, а інколи ці букви витирав. Мені також добавив після комісії «ст.» та сказав — «дивись як я роблю тебе старшим лейтенантом»»⁴³. Втім стати старшим лейтенантом державної безпеки Шмушку не судилося, центральна атестаційна комісія НКВС СРСР нещадно масово понижувала у званнях провінційних чекістів. Ось і О. І. Марусинов став «лише» старшим лейтенантом державної безпеки, а Г. Н. Шмушко — лейтенантом державної безпеки.

⁴⁰ Наказ НКВС СРСР № 15 по особовому складу від 8 січня 1936 року.

⁴¹ Наказ НКВС СРСР № 101 по особовому складу від 23 лютого 1936 року.

⁴² *Шаповал, Ю. І.* ЧК-ГПУ-НКВД в Україні: особи, факти, документи / Ю. І. Шаповал, В. І. Пристайко, В. А. Золотарьов. — К.: Абрис, 1997. — С. 513; *Золотарьов, В. А.* ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині: люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х.: Фоліо, 2003. — С. 421.

⁴³ ГДА СБУ, Київ, ф. 5., спр. 67398, т. 2, арк. 198.

1 березня 1936 року в штатному розкладі секретно-політичного та економічного відділів УДБ УНКВС ХО з'явилися посади заступників начальників відділів (перед цим другою людиною у відділі були помічники начальників відділу), а в ОВ НКВС ХО було введено посаду ще одного заступника начальника відділу.

Постановою ЦВК і РНК СРСР від 26 квітня 1936 року вводилися наступні спеціальні звання начальницького та рядового складу ГУРСМ: міліціонер, старший міліціонер, командир відділення міліції, помкомвзводу міліції; сержант міліції; молодший лейтенант міліції; лейтенант міліції; старший лейтенант міліції; капітан міліції; майор міліції; старший майор міліції; інспектор міліції; директор міліції; головний директор міліції⁴⁴.

З призначенням наркомом внутрішніх справ СРСР *Миколи Івановича Єжова*⁴⁵ (1895—1940) структура ГУДБ НКВС СРСР була істотно реорганізована. Наказом НКВС СРСР № 00383 від 28 листопада 1936 року були проведені такі заходи: економічний відділ був розформований; оперативний відділ був поділений на два відділи: відділ з охорони членів уряду та дипломатичних корпусів та Оперативний відділ; був утворений контррозвідальний відділ (на базі частини особливого відділу та розформованого апарату економічного відділу); був створений тюремний відділ; транспортний відділ був перейменований у відділ транспорту та зв'язку⁴⁶.

В НКВС УРСР «єжовська реорганізація» мала певні особливості. По-перше, був розформований Іноземний відділ, а його особовий склад був переведений до новоствореного контррозвідального відділу. По-друге, тюремний відділ створений не був, а його функції продовжувало виконувати Управління місць ув'язнення (в обласних УНКВС — відділи місць ув'язнення). По-третє, відділ охорони був створений лише в республіканському апараті, а в обласних УНКВС охорону партійної та радянської еліти продовжували здійснювати оперативні відділи.

25 грудня 1936 року наказом НКВС СРСР № 00411 відділам ГУДБ НКВС з метою конспірації були надані номери: 1-й відділ — відділ охорони; 2-й відділ — оперативний відділ; 3-й відділ — контррозвідальний відділ; 4-й відділ — секретно-політичний відділ; 5-й відділ — особливий відділ; 6-й відділ — відділ транспорту та зв'язку; 7-й відділ — іноземний відділ; 8-й відділ — обліково-реєстраційний відділ; 9-й відділ — спеціальний відділ; 10-й відділ — тюремний відділ⁴⁷. В Україні відповідна нумерація була введена наказом НКВС УРСР № 001 від 2 січня 1937 року⁴⁸. Відділів № 7 та 10 в республіканському наркоматі не існувало. 8-й відділ УДБ, який раніше називався в НКВС УСРР обліково-статистичним, за «союзним зразком» став «обліково-реєстраційним». До складу УДБ УНКВС ХО у першій половині 1937 року входили: 2-й, 3-й; 4-й; 5-й; 6-й; 8-й та 9-й відділи.

2. Оперативно-слідча діяльність УНКВС ХО

Про оперативно-слідчу діяльність УНКВС красномовно свідчать цифри про кількість заарештованих і засуджених радянських громадян, опубліковані у різноманітних чекістських звітах за 1934—1937 роки. Слід відзначити, що ці цифри не є абсолютною істиною, оскільки мають певні розходження та не враховують тих харків'ян і мешканців Харківської області, чії справи розслідувалися у Києві та Москві.

⁴⁴ Наказ НКВС СРСР № 157 від 5 травня 1936 року

⁴⁵ Павлюков, А. Ежов : биография / А. Павлюков. — М. : Захаров, 2007. — 576 с. ; Петров, Н. «Сталинский питомец»-Николай Ежов / Н. Петров, М. Янсен. — М. : РОССПЭН, 2008. — 447 с.

⁴⁶ Лубянка : органи ВЧК-ОГПУ-НКВД-НКГБ-МГБ-МВД-КГБ. 1917—1991 : справочник / Авторы-сост. А. И. Кокурин, Н. В. Петров. — С. 63

⁴⁷ Там само. — С. 63—64

⁴⁸ ГДА СБУ, Київ, ф. 9, спр. 2, арк. 2, 3.

Особливо обережно слід підходити до різноманітних соціальних даних арештованих, оскільки ці відомості завжди корегувалися чекістами у потрібному напрямку, про що свідчать численні свідчення сучасників. Так на допиті 20 червня 1938 року заступник начальника відділу кадрів УНКВС по Харківській області лейтенант державної безпеки *Георгій Наумович Шмушко* (1888 р. н.) показав, що у 1932 році коли він, будучи начальником обліково-статистичного відділу Харківського обласного відділу ДПУ під час масової операції з виселення куркулів, «склав зведення (динаміку) арештованих, з якої було видно, що арештовано багато середняків, бідняків». Тодішній заступник начальника Харківського обласного відділу ДПУ *Самуїл Ізраїльович Самовський*⁴⁹ (1898—1977) запропонував мені включати до графі «куркулів» — середняків і бідняків та «звернув мою увагу на те, що обліково-статистичний відділ повинен вміти творити політику та показати обличчя сектору». Таку ж настанову дав Г. Н. Шмушко і тодішній заступник начальника обліково-статистичного відділу ДПУ УСРР *Давид Ізраїльович Джирін*⁵⁰ (1904—1938). Наказ керівництва було виконано⁵¹. До свідчень даних на допитах слід відноситися з певною недовірою, але службові перевірки в 1939 році виявили масові маніпуляції зі звітністю співробітників НКВС. В основному фальсифікації торкалося національності, соціального стану та походження, про що мова піде в наступному томі.

Статистика репресованих за 1934 рік. За офіційними даними в Харківській області в 1934 році органами ДПУ-НКВС було заарештовано 3365 людей. Розподіл обвинувачених по групах був такий: кримінальні злочини — 1129 осіб, службово-посадові злочини — 1663 особи, контрреволюційні злочини — 528 осіб, інші — 45 осіб⁵².

Відзначимо, що 1934 року у зведеному звіті ДПУ УСРР вже не було таких груп обвинувачень як сільська контрреволюція, контрреволюційні повстання, соціально-шкідливі та небезпечні елементи, політичний бандитизм, іноземні колонії, активна боротьба проти робітничого класу за часів царату та антирадянська діяльність колишніх членів ВКП(б) та ВЛКСМ. Як справедливо відзначив дослідник В. М. Нікольський «це не означає, що органи держбезпеки не «викривали» відповідних злочинів. Просто такі категорії отримували нові формування відповідно до вимоги часу. Так у 1934 році введено нову групу обвинувачень — «націоналістична контрреволюція»».⁵³

Національний склад заарештованих у Харківській області 1934 року в процентному відношенні за підрахунками В. М. Нікольського був таким: українці — 78,8 %; росіяни — 10,8 %; євреї — 8,5 %; поляки — 0,5 %; білоруси — 0,4 %; німці — 0,4 %; молдавани — 0,02 %; представники інших національностей — 0,48 %⁵⁴. Статистичні дані стосовно національностей репресованих по Харківській області у 1935—1936 роках поки що відшукати не вдалося.

Статистика за 1935 рік. У «Звіті про оперативно-слідчу роботу за 1935 рік» з грифом «абсолютно таємно», складеному в НКВС УСРР, відзначалося, що в УНКВС по Харківській області було заведено 2242 кримінальні справи, за якими було притягнуто 4101 громадянина, 2749 з яких було заарештовано. 24 справи, по яким притягнули 226 громадян, було заведено проти контрреволюційних організацій, церковно-

⁴⁹ Золотарьов, В. А. ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 436.

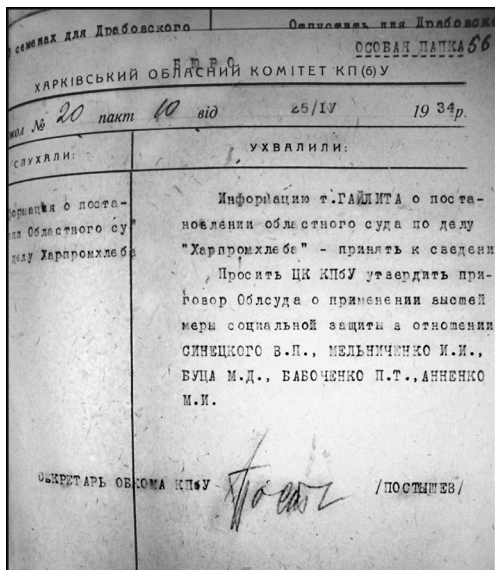
⁵⁰ Шаповал, Ю. І. ЧК-ГПУ-НКВД в Україні : особи, факти, документи / Ю. І. Шаповал, В. І. Пристайко, В. А. Золотарьов. — К. : Абрис, 1997. — С. 460, 461.

⁵¹ ГДА СБУ, Київ. Ф. 5. Спр. 67398. Т. 2. Арк. 186—187.

⁵² Нікольський, В. М. Репресивна діяльність органів державної безпеки СРСР в Україні (кінець 1920-х — 1950 рр.) : історико-статистичне дослідження / В. М. Нікольський. — Донецьк : Вид-во Донецького національного університету, 2003. — С. 489.

⁵³ Там само. — С. 140.

⁵⁴ Там само. — С. 334—335.

Ухвала бюро Харківського обласного комітету КП(б)У про затвердження вироку обласного суду у справі «Харпромхліб». 1934 рік.

сектанських формувань, організованого розкрадання майна та спекуляції. За іншою 641 справою притягнуто 2298 громадян. Крім того притягалися 1577 одинаків⁵⁵.

За відділами УДБ УНКВС ХО заведені кримінальні справи розподілялися таким чином: секретно-політичний відділ — заведено 1177 справ, по яким притягнуто до відповідальності 2002 особи, 1465 із них заарештували; економічний відділ — 351 справа, 996 притягнених громадян (544 заарештовано); особливий відділ — 264 справи, 355 притягнених (313 заарештованих); транспортний відділ — 380 справ, 581 притягнений (357 заарештованих)⁵⁶.

Судами та прокуратурою було засуджено 1796 людей, виправдано 192 особи, припинено справи проти 23 притягнених. Особливою нарадою було засуджено 256 осіб, 5 звільнено. Трійкою було засуджено 254 особи, 7 звільнено. Усього по Харківській області було засуджено 2306 людей. Смертних вироків винесено не було⁵⁷.

Про розмах боротьби з «прихованими троцькістами» на Харківщині можна судити з атестації начальника 1-го (право-троцькістського) відділку секретно-політичного відділу УДБ УНКВС ХО *Олександра Марковича Надеждина*⁵⁸ (1903—1955): «За 1-й квартал 1935 року оперативна діяльність відділку характеризується такими показниками. Проведено 102 справи з 146 арештованими, з яких групових справ 21 з 65 арештованими. Характер проведених справ такий: за антипартійну контрреволюцію — 35 справ, 50 арештованих; за контрреволюційну агітацію та терор — 35 справ, 40 арештованих; за контрреволюційні дії на виробництві — 32 справи, 56 арештованих. За перший місяць другого кварталу знову заведено 65 справ з 71 арештованим. На 1 травня перебуває у провадженні 101 справа на 125 арештованих, на троцькістів — 79 справ на 92 арештованих. Результати судів такі: 3 людини засуджено до 10 років; 2 — до 8 років; 1 — до 7 років; 3 — до 6 років; 7 — до 5 років; 10 — до 4 років; 15 — до 3 років і 5 осіб — до 2 років. Про якість справ говорить та обставина, що жодного виправдувального документа не має»⁵⁹.

За перший квартал 1935 року співробітниками 2-го (українського) відділку секретно-політичного відділу УДБ УНКВС ХО під керівництвом *Бориса Яковича Лисицького*⁶⁰ (1905 р. н.) було заарештовано 170 людей (136 — у місті, 34 — в області) та закінчено справи: «Невдоволені» — розстріляно 5 осіб «Хижаки» або справа

⁵⁵ ГДА СБУ, Київ, ф. 13, спр. 408, т. 1, арк. 54.

⁵⁶ Там само, арк. 59.

⁵⁷ Там само, арк. 59.

⁵⁸ *Золотарьов, В. А.* ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 423, 424.

⁵⁹ ГДА СБУ, Вінниця, спр. 6749, арк. 12.

⁶⁰ *Золотарьов, В. А.* ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 423, 424.

боротьбистського підпілля»; «Пирати» — диверсійно-терористична організація; «Журналісти» — контрреволюційна організація в інституті журналістики; «Зубри» — німецьке контрреволюційне підпілля⁶¹.

Статистика за 1936 рік. Згідно з офіційними даними НКВС УССР у 1936 році УНКВС по Харківській області було заведено 2520 справ, за якими було притягнуто до відповідальності 3891 особу, 3161 із них заарештували. 23 справи (240 притягнених осіб) кваліфікували як «контрреволюційні організації». 472 справи (притягнуто 1626 осіб) були груповими, 2025 справ — одиночними⁶².

Співробітники секретно-політичного відділу притягли до відповідальності 1751 людину; особливого відділу — 360 осіб; економічного відділу — 607 осіб; транспортного відділу — 1080 осіб, інші підрозділи УНКВС — 93 особу⁶³.

2255 осіб притягнули за «контрреволюційну діяльність» (788 осіб — за троцькізм; 229 осіб — за шпигунство, терористичні прояви, диверсії, шкідництво; 205 осіб — за національну фашистську діяльність; 148 осіб — за церковно-сектанську контрреволюцію; 885 осіб — за контрреволюційну агітацію та інші злочини). Іншим 1636 притягнутим особам інкримінували «злочини контрреволюційного характеру»⁶⁴.

У звіті відзначалося, що якщо 1935 року порівняно з 1934-тим в абсолютних показниках кількість притягнених по обвинуваченню в контрреволюційних злочинах зросла на 38,9 %, то у 1936 році порівняно з 1935-тим — на 58,0 %. Питома вага притягнених за контрреволюційні злочини серед всіх притягнених становила: у секретно-політичному відділі — 79,9 %; в особливому відділі — 74,7 %; економічному відділі — 51,2 %; у транспортному відділі — 24,4 %⁶⁵.

Згідно зі звітом у 1936 році УНКВС провадило 2295 справ (притягнуто 3721 особу). 1860 справ на 3086 осіб було передано до суду; 165 справ на 259 осіб передали на розгляд особливої наради. Крім того в обласну трійку було передано справи на 169 осіб, справи ще на 47 осіб передали на розгляд в інші інстанції. Було припинено справи проти 159 притягнених осіб, 106 з яких знаходилися під вартою⁶⁶.

Якщо підсумуємо ці дані, то вийде, що на розгляд різноманітних судових інстанцій було передано 2241 справу (тобто на 54 менше, ніж закінчено) проти 3561 громадянина (з 3721 притягненого). Можливо, що 54 справи, що не дійшли до суду, були припинені. Утім, якщо підсумувати кількість притягнених і звільнених, то отримаємо 3720 особу, тобто доля однієї особи не з'ясована (можливо помер під час слідства).

У звіті відзначалося, що у 1936 році припинені справи складали 9 % з загальної кількості (у 1935 році — 9,7 %)⁶⁷. У секретно-політичному відділі було припинено 3,4 % справ; в особливому — 5,5 %; в економічному — 3,2 %; в транспортному — 5,5 %⁶⁸.

Усього відповідно до вищезазначеного звіту за поданням УНКВС Харківської області в різних інстанціях було заслухано 1989 справ на 3076 осіб. За вироками було засуджено на смерть 8 осіб, до ув'язнення в таборах та загальних місцях ув'язнення засуджено 2068 осіб (термін до 10 років отримали 236 осіб; до 5 років — 1832 особи); 8 осіб відправили в заслання, 701 особу засудили до примусових робіт, виправдали — 291 особу. Питома вага засуджених на смерть, ув'язнення та заслання була 67,7 %; засуджених на незначні терміни — 22,8 %; виправданих — 9,5 %⁶⁹.

⁶¹ ГДА СБУ, Харків, спр. 8394, арк. 50.

⁶² ГДА СБУ, Київ, ф. 13, спр. 408, т. 1, арк. 77.

⁶³ Там само, арк. 77.

⁶⁴ Там само, арк. 77.

⁶⁵ Там само, арк. 78.

⁶⁶ Там само, арк. 79.

⁶⁷ Там само, арк. 79.

⁶⁸ Там само, арк. 79.

⁶⁹ Там само, арк. 80.

Про кількість засуджених у 1936 році осіб в Харківській області маємо ще один архівний чекістський документ «Відомості про кількість засуджених за період з 1935 по 1941 роки», датований 1941 роком: 2727 засуджених, у тому числі 8 страчених ⁷⁰. Якщо кількість страчених збігається — 8; то кількість засуджених відрізняється 2727 проти 2785 (з урахуванням відправлених на примусову роботу). Якщо ж не рахувати 701 особу, відправлену на примусові роботи, то маємо розбіжності між показниками в 643 особи.

У звіті НКВС УРСР про оперативно-слідчу роботу за 1936 рік виділялися два напрями — «по лінії троцькістсько-зинов'євській контрреволюції» та «по німецькій контрреволюції».

Проти «троцькістів і зинов'євців» було заведено 477 справ та притягнуто до відповідальності 788 осіб. 68 справ кваліфікувалися як троцькістсько-зинов'євські контрреволюційні організації і за ними заарештували 379 громадян, 409 справ були одиночними. Співробітники секретно-політичного відділу притягли до відповідальності 513 «троцькістів і зинов'євців», транспортного відділу — 116 осіб; особливим відділом — 89 осіб; економічним відділом — 64 особи. Крім того апаратом особливого повноваженого було притягнуто до відповідальності 6 співробітників НКВС ⁷¹.

У 1936 році було закінчено 394 справи, за якими було притягнуто 568 «троцькістів і зинов'євців». На розгляд особливої наради передали 184 справи на 287 осіб; до суду — 188 справ на 259 осіб; в інші судові інстанції — 8 справ на 8 осіб. Припинено 8 справ проти 8 осіб ⁷². Того ж року судові інстанції розглянули 148 справ проти 216 «троцькістів і зинов'євців». Смертних вироків не було; 209 людей були засуджені до ув'язнення в таборах (2 особи отримали термін до 10 років позбавлення волі; 167 осіб — до 5 років; 40 осіб — до 3 років); на заслання відправили 5 людей, а двох виправдали ⁷³.

Унаслідок оперативно-слідчої роботи по німецькій контрреволюції УНКВС по Харківській області в 1936 році завело 32 справи та притягло до відповідальності 50 осіб. 7 справ кваліфікували як «контрреволюційні організації» та притягли 25 осіб; ще 25 осіб проходили по одиночним справам. Співробітники особливого відділу притягли до відповідальності 26 осіб; економічного відділу — 14; транспортного відділу — 10 осіб ⁷⁴.

Того ж року було закінчено 14 справ по німецькій контрреволюції, за якими було притягнуто 22 людини. Одна одиночна справа була припинена. 8 справ на 16 осіб було передано до суду; одна одиночна справа — на особливу нараду, 4 одиночні справи передали в інші інстанції ⁷⁵. У 1936 році суди розглянули 5 одиночних справ «по німецькій контрреволюції». Смертних вироків винесено не було, Одна особа була засуджена до 10 років позбавлення волі в таборах, двоє — до 5 років, одна — до 3 років ⁷⁶.

Статистика за перший квартал 1937 року. Відповідно до «Звіту про оперативно-слідчу роботу органів НКВС УРСР за 1-й квартал 1937 року» УНКВС Харківської області за зазначений період провело 583 справи, за якими притягнуто 989 осіб, 854 з них було заарештовано. Із цих справ три визначились як «контрреволюційні організації» (притягнуто 93 особи); 137 справ були груповими (притягнуто 453 особи); 443 справи було на однаків ⁷⁷.

⁷⁰ ГДА СБУ, Київ, ф. 42, спр. 35, арк. 11.

⁷¹ Там само, ф. 13, спр. 408, т. 1, арк. 81.

⁷² Там само, арк. 82.

⁷³ Там само, арк. 83.

⁷⁴ Там само, арк. 85.

⁷⁵ Там само, арк. 86.

⁷⁶ Там само, арк. 87.

⁷⁷ Там само, арк. 98.

За справами, заведеним у 4-му відділі, було притягнуто до відповідальності 392 особи, 3-м відділом — 163 особи, 4-м — 357 осіб, 5-м відділом — 57 осіб, іншими підрозділами — 90 осіб⁷⁸. Слід відзначити, що як і в попередніх звітах в цифрових показниках існують певні розбіжності. І за цими даними було притягнуто до відповідальності 1059 осіб, тобто на 70 більше, ніж у загальних цифрах звіту.

Якщо просумувати число притягнутих до відповідальності за «забавленням», то 729 осіб проходили з контрреволюційних злочинів, а 260 зі злочинів «неконтрреволюційного характеру». Разом 989 осіб, що сходиться із загальною цифрою. Притягнуті за «контрреволюційні злочини» класифікувалися так: за троцькізм — 230 осіб; за шпигунство, терор, шкідництво — 82 особи; націоналістична фашистська діяльність — 109 осіб; церковно-сектанська контрреволюція — 24 особи; контрреволюційна агітація та інші прояви — 284 особи⁷⁹. Кількість притягнутих за контрреволюційні злочини становила 73 % по відношенню до загальної кількості⁸⁰.

За перший квартал 1937 року було завершено 291 справу, за якими притягнуто 684 особи. 249 справ на 596 людей передали до суду, 18 справ на 38 осіб — на особливу нараду. Крім того три справи (кількість притягнутих не вказана) передали на розгляд обласної трійки, 18 справ (кількість притягнутих не вказана) — в інші інстанції. Було припинено справи на 29 притягнутих до відповідальності осіб і на 21 особу, що утримувалися під вартою⁸¹.

Тобто до різних судових інстанцій було передано 288 справ, а куди ж поділися ще 3? Якщо ми підсумуємо кількість громадян, чії справи були направлені до суду та на особливу нараду (634 особи) з кількістю громадян, справи на яких було припинено (50 осіб), то якраз і вийдемо на цифру 684.

У звіті НКВС за перший квартал 1937 року, як і в звіті за рік 1936-й, окремо виділялися два напрями оперативно-слідчої роботи — «троцькістсько-зинов'євська контрреволюція» та «німецька контрреволюція». На «троцькістів і зинов'євців» було заведено 154 справи, за якими було притягнуто 230 осіб. 20 справ, за якими було притягнуто 96 осіб, значилися «контрреволюційними організаціями та групами», 134 справи були «одиначними». 116 «троцькістів і зинов'євців» розроблялися 4-м відділом; 35 осіб — 5-м відділом; 45 осіб — 6-м відділом 30 осіб — 3-м відділом⁸². Яким підрозділом розроблялися ще чотири «троцькісти-зинов'євці» не відомо.

У першому кварталі 1937 року було закінчено 98 «троцькістсько-зинов'євських» справ на 182 особи. 52 справи на 111 громадян було передано до суду; 45 справ на 70 осіб відправили на розгляд особливої наради; одна одиначна справа була припинена⁸³.

За цей же період на судових засіданнях було розглянуто 134 справи по «троцькістам і зинов'євцям», за якими проходило 217 людей. 10 осіб були засуджені на смерть; 200 — до різних термінів ув'язнення у концтаборах (термін до 10 років ув'язнення отримали 17 осіб; до 5 років — 121 особа; до 3 років — 62 особи); дві особи засудили до заслання; п'ятеро виправдали та звільнили⁸⁴.

За «німецькою контрреволюцією» було заведено 6 справ на 81 особу. 4 справи на 79 арештованих кваліфікувалися як «контрреволюційні організації та контрреволюційні групи»; дві справи були одиначними. 21 арештованого допитували співробітники 3-го відділу; 60 арештованих — співробітники 4-го відділу⁸⁵.

⁷⁸ ГДА СБУ, Київ, ф. 13, спр. 408, т. 1, арк. 99.

⁷⁹ Там само, арк. 99.

⁸⁰ Там само, арк. 100.

⁸¹ Там само, арк. 100.

⁸² Там само, арк. 103.

⁸³ Там само, арк. 103.

⁸⁴ Там само, арк. 105.

⁸⁵ Там само, арк. 106.

У 1-му кварталі 1937 року по «німецькій контрреволюції» було закінчено дві справи на 4 особи; дві справи на 3 особи передали до суду; одного обвинуваченого передали «в інші органи»⁸⁶. Відповідно до звіту за зазначений період в суді було розглянуто дві справи, за якими було притягнуто 4 особи. Смертних вироків винесено не було, а ось кількість засуджених становила 6 осіб (трое з них отримали термін ув'язнення на три роки; 1 — п'ять років, 2 — на два роки)⁸⁷. Звідки взялися два «додатково» засуджених не зрозуміло. Можливо, у звіті помилка і до суду відправили 6 осіб; можливо, вирoki для двох громадян були перекваліфіковані суддями з інших обвинувачень.

Всього ж у 1-му кварталі 1937 року різними судовими інстанціями було розглянуто 563 справи, закінчені харківськими чекістами, за якими було притягнуто 857 осіб: 10 людей стратили; 640 засудили до різних термінів ув'язнення (60 осіб отримали строк до 10 років, 550 — до 5 років), 174 особи були засуджені до різних примусових робіт, 33 виправдали⁸⁸.

У списку найбільш важливих контрреволюційних організацій, ліквідованих НКВС УРСР у січні — квітні 1937 року відзначалися як викриті: по лінії 4-го відділу УДБ НКВС Харківської області справи «Сигнал», «Письменники», «Українська фашистська контрреволюційна організація» (заарештовано 4 особи — Запорожець, Гребенюк та інші); по лінії 3-го відділу УДБ УНКВС Харківської області справи: «Переселенці»; «Авось», «Троцькістська націоналістична диверсійна шкідницька контрреволюційна організація» (заарештовано 12 осіб — Безсало, Солодовник та інші); «Німецька фашистська повстанська контрреволюційна організація, що пов'язана з германським консульством в Харкові» (заарештовано 8 осіб — Гізберг, Пауль та інші, справа передана до спеціальної колегії Харківського обласного суду)⁸⁹.

До речі спеціальну колегію облсуду у жовтні 1934-го — липні 1937 роках очолював кадровий чекіст І. Г. Ленський (Ільїн), який перед цим призначенням очолював Полтавський МВ НКВС⁹⁰.

3. Керівний склад УНКВС ХО

Начальники УНКВС ХО. 10 січня 1934 року політбюро ЦК КП(б)У затвердило колишнього начальника Чернігівського облвідділу ДПУ *Яна Кріш'яновича Краукліса* (1895—1938) начальником Харківського облвідділу ДПУ⁹¹ (в анкеті делегата XII з'їзду Компартії України Ян Кріш'янович написав, що очолює столичний відділ ДПУ з 1 січня 1934 року, але наказ ДПУ УСРР про його призначення датується 11 січня). 20 червня 1934 року відкликаний до ДПУ УСРР. 28 серпня 1934 року призначений начальником Управління пожежної охорони НКВС УСРР⁹².

15 червня 1934 року політбюро ЦК КП(б)У ухвалило рішення: «затвердити на начальника Харківського Обласного відділу ДПУ — т. Карлсона К. М.»⁹³ Цьому призначенню передувала постанова ЦК ВКП(б) від 25 травня 1934 р: «У зв'язку з виявленими у фінансовому господарстві головміліції України великих непорядків, що виразилися у безконтрольній та незаконній витраті коштів, прихованих від держави шляхом складання підробленого балансу, великих грошових коштів,

⁸⁶ ГДА СБУ, Київ, ф. 13, спр. 408, т. 1, арк. 107.

⁸⁷ Там само, арк. 108.

⁸⁸ Там само, арк. 102.

⁸⁹ Там само, арк. 110.

⁹⁰ Шаповал, Ю. І. Всеволод Балицький : особа, час, оточення / Ю. І. Шаповал, В. А. Золотарьов — К. : Стило, 2002. — С. 404.

⁹¹ ЦДАГОУ, ф. 1, оп. 6, спр. 338, арк. 57.

⁹² Золотарьов, В. А. ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 97—104.

⁹³ ЦДАГОУ, ф. 1, оп. 1, спр. 339, арк. 176.

ЦК ВКП(б) постановляє ... Зняти з роботи Заст[упника] П[овноважного] П[редставництва] ОДПУ УСРР т. Карлсона⁹⁴ та запропонувати ОДПУ СРСР призначити його на менш відповідальну роботу»⁹⁵. У нагородному листі за 1933 рік В. А. Балицький напише, що «Карлсон розгромив низку найбільших контрреволюційних організацій на Україні — «Мужицька партія», «СВУ» та низку інших, а також провів велику роботу з ліквідації куркульства на Україні. У 1932—1933 роках тов. Карлсон особисто керував слідством у справі про контрреволюційні організації в сільському господарстві України (справа «Конденсатор — Незадовільні»). У наслідку енергійного та вмілого розгортання слідства було викрито та ліквідовано могутню контрреволюційну повстанську та шкідницьку організацію, що охоплювала своїм впливом 133 райони України. Організація налічувала до 3000 членів і мала свої контрреволюційні осередки у 114 колгоспах, 102 МТС, 167 районних центрах України. Контрреволюційна організація мала зв'язок із закордонним і з Московським контрреволюційним центром і діяльно готувала повстання навесні 1933 р.⁹⁶

У своїх щоденниках відомий радянський педагог А. С. Макаренко лишив надзвичайно цікаву характеристику Карлсону — «представник спокійного, масивного характеру. Нічна робота. Недопиті стакани чаю. Телефон він бере спокійно, говорить тихо, навіть якось сонно та відповідає вигуками та дієсловами або віддієслівними іменниками: «Ну?... Так! Знаю. Відправили? Угу!». При цьому він дивиться повз слухавки з такою же сонливою зневагою»⁹⁷. Втім, за свідченням підлеглих Карлсон «російською мовою володів недостатньо»⁹⁸, але вирізнявся широкою ерудицією, високою культурою і, хоча зовні виглядав суворим, був широко людиною, уважним та чуйним до підлеглих, турбувався про їхні потреби⁹⁹.

Влітку 1936 року з НКВС СРСР надійшла директива начальникам обласних УНКВС особисто керувати боротьбою з троцькізмом¹⁰⁰. Після цього К. М. Карлсон став безпосередньо керувати роботою секретно-політичного відділу УДБ УНКВС ХО. Всі директиви, орієнтировки, протоколи допитів по Москві передавалися начальнику М. І. Говличу тільки після того, як він проробив їх разом з зі своїм заступником Я. З. Камінським¹⁰¹. Начальник УНКВС ХО та його заступник особисто допитували найзначніших заарештованих, з якими вже попрацювали хлопці Говлича.

К. М. Карлсон, начальник Управління НКВС по Харківській області. Фото 1931 рік.

⁹⁴ Золотарьов, В. А. Коливань у проведенні лінії партії не було : сторінки біографії К. М. Карлсона — заступника наркома внутрішніх справ УРСР / В. А. Золотарьов, Ю. І. Шаповал // Український історичний журнал. — 1996. — № 1. — С. 91—105 ; Шаповал, Ю. І. ЧК-ГПУ-НКВД в Україні : особи, факти, документи / Ю. І. Шаповал, В. І. Пристайко, В. А. Золотарьов. — К. : Абрис, 1997. — С. 117—142 ; Золотарьов, В. А. ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 159—208.

⁹⁵ ГДА СБУ, Київ, ф. 13, спр. 408, т. 4, арк. 110.

⁹⁶ Архів Управління Федеральної Служби Безпеки Російської Федерації по Омській області, особова справа 193674, арк. 33.

⁹⁷ Абаринов, А. Испытание властью : киевский период жизни Макаренко (1935—1937 гг.) / А. Абаринов, Г. Хиллинг. — Марбург, 2000. — С. 184, 185.

⁹⁸ ЦДАГОУ, ф. 263, оп. 1, спр. 33032-фп, т. 2, арк. 41.

⁹⁹ Курило, С. Г. Жизни своей не шадя : из истории милиции Харьковщины / С. Г. Курило. — Х. : Прапор, 1987. — С. 74.

¹⁰⁰ ЦДАГОУУ, ф. 263, оп. 1, спр. 33032-фп, т. 2, арк. 34, 35.

¹⁰¹ Там само, арк. 39, 40.

С. С. Мазо, начальник Управління НКВС по Харківській області.
Фото 1930-х років.

Після призначення 26 вересня 1936 року М. І. Єжова наркомом внутрішніх справ СРСР В. А. Балицький почав добиватися впровадження в НКВС УСРР посади ще одного заступника наркома та і призначення на неї К. М. Карлсона. Це рішення він готував давно, адже з моменту переїзду уряду, а отже і НКВС УСРР до Києва влітку 1934 року нарком тримав для Карла Мартиновича в новій столиці квартиру та службовий кабінет¹⁰², не маючи жодного сумніву в тому, що останній колись знову буде працювати його заступником. 14 жовтня 1936 року ЦВК УСРР затвердив К. М. Карлсона заступником народного комісара внутрішніх справ республіки,¹⁰³ а ще через три дні М. І. Єжов затвердив це призначення своїм наказом¹⁰⁴.

17 жовтня 1936 року начальником УНКВС ХО був призначений комісар державної безпеки 3-го рангу **Соломон Самійлович Мазо** (1900—1937) (з посади начальника економічного відділу УДБ НКВС УСРР)¹⁰⁵. На пленумі Харківського обкому КП(б)У, який відбувся 21—22 жовтня, С. С. Мазо обрали членом бюро обкому¹⁰⁶, а наступного дня газета «Соціалістична Харківщина» надрукувала про нього статтю¹⁰⁷. Досвідчений чекіст, який шість років очолював економічне управління ДПУ УСРР — економічний відділ УДБ НКВС УСРР був причетним до багатьох гучних процесів проти «шкідників» — «Шахтинської справи», «Промпартії», «Тракторцентру» та інших, за що був нагороджений орденом Червоного прапора, двома знаками «Почесний працівник ВЧК-ДПУ». Замкнений і мовчазний Мазо був улюбленцем Балицького, який «за десять років...не зробив Мазо жодного зауваження... всіяко підіймав його авторитет, рекомендував у члени ЦК КП(б)У»¹⁰⁸. Арешти чекістів з найближчого оточення колишнього наркома внутрішніх справ УРСР дуже вплинули на психічний стан начальника УНКВС ХО. Коли ж 4 липня 1937 року йому зателефонував з Києва голова Харківського міськвиконкому Г. К. Прядченко і «сказав буквально наступне: Так, кепські наші справи, мене і тебе вивели з ЦК КП(б)У»¹⁰⁹, комісар державної безпеки III рангу все зрозумів, зачинився у себе у службовому кабінеті та застрелився. Передсмертна записка до нас не дійшла, але за спогадами сучасників там було написано щось на кшталт: «Товариші опам'ятайтесь! Куди веде така лінія арештів чесних більшовиків та вибивання з них свідчень?»¹¹⁰.

5 липня 1937 року для розслідування причин самогубства С. С. Мазо до Харкова прилетів заступник наркома внутрішніх справ УРСР комісар державної безпеки

¹⁰² ГДА СБУ, Київ, ф. 6, спр. 43296-фп, арк. 30.

¹⁰³ Про затвердження т. Карлсона К. М. заступником наркома внутрішніх справ УСРР. Постанова ЦВК УСРР // Вісті. — 1936. — 15 жовт.

¹⁰⁴ Наказ НКВС СРСР по особовому складу № 988 від 17 жовтня 1936 року

¹⁰⁵ Там само.

¹⁰⁶ ДАХО, ф. 2, оп. 1, спр. 470.

¹⁰⁷ Соціалістична Харківщина. — 1936. — 23 жовт.

¹⁰⁸ ГДА СБУ, Київ, спр. 37318-фп, арк. 49.

¹⁰⁹ ЦДАГОУ, ф. 263, оп. 1, спр. 45886-фп, т. 3, арк. 101, 102.

¹¹⁰ Золотарьов, В. Випробування совістю. Сторінки біографії комісара держбезпеки III рангу С. Мазо / В. А. Золотарьов // З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. — 2000. — №2/4. — С. 374—389; Золотарьов, В. А. ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині: люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х.: Фоліо, 2003. — С. 208—235.

III рангу **Василь Тимофійович Іванов** (1894—1938)¹¹¹, який першим ділом і призначив виконуючим обов'язки начальника УНКВС полковника **Ігоря Борисовича Шумського** (Генріха Йосиповича Лещинського) (1898—1974) (з посади заступника начальника УНКВС ХО та за сумісництвом начальника особливого відділу НКВС ХВО і начальника 5-го відділу УДБ УНКВС ХО)¹¹². УНКВС ХО Шумський очолював до 5 серпня 1937 року, після чого був відряджений до Києва. 8 серпня 1937 року наказом НКВС УРСР він був звільнений з посади «начальника 5-го відділу УДБ УНКВС ХО» та залишений в розпорядженні наркомату¹¹³. У серпні 1937 року очолив Запорізький міськвідділ НКВС Дніпропетровської області¹¹⁴.

Заступники начальника УНКВС ХО. З липня 1934 року в штаті УНКВС ХО був лише один заступник начальника управління. З червня 1935 року з'явилася посада ще одного заступника начальника УНКВС, який суміщав її з посадами начальника Особливого відділу ГУДБ НКВС ХВО та начальника Особливого відділу УДБ УНКВС ХО.

17 серпня 1933 року політбюро ЦК КП(б)У затвердило заступником начальника Харківського облвідділу ДПУ **Ісака Юлійовича Купчика**¹¹⁵ (1900—1937) (з посади начальника Молдавського облвідділу ДПУ і 25-го Тираспольського прикордонного загону)¹¹⁶. Наказом ДПУ УСРР це призначення було проведено лише 5 вересня 1933 року¹¹⁷. 20 липня 1934 року І. Ю. Купчик став заступником начальника УНКВС ХО, але через стан здоров'я вже 28 серпня 1934 року був звільнений з посади, а через три дні зарахований у резерв НКВС УСРР і відправлений на лікування, а по одужанню став заступником начальника УРСМ НКВС УСРР¹¹⁸.

Голова Харківського обласного виконавчого комітету Г. К. Прядченко (ліворуч) та перший секретар Харківського обкому КП(б)У М. Н. Демченко. Фото 1935 року.

¹¹¹ Золотарьов, В. Комісар державної безпеки 3-го рангу : сторінки біографії Василя Іванова / В. А. Золотарьов // 3 архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. — 1999. — № 1 / 2. — С. 367—387; Золотарьов, В. А. ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 66—88

¹¹² Золотарьов, В. А. ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 66.

¹¹³ Наказ НКВС УСРР по особовому складу № 308 від 8 серпня 1937 року

¹¹⁴ Золотарьов, В. А. ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 250—282 ; Потильчак, О. Ігор Борисович Шумський (1898—1974) : сходинками службової кар'єри керівника УПВІ НКВС Української СРСР / О. Потильчак // 3 архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. — 2011. — № 1. — С. 243—259 ; Шаповал, Ю. І. ЧК-ГПУ-НКВД в Україні : особи, факти, документи / Ю. І. Шаповал, В. І. Пристайко, В. А. Золотарьов. — К. : Абрис, 1997. — С. 576—578 ; Петров, Н. В. Кто руководил НКВД, 1934—1941 : справочник. / Н. В. Петров, К. В. Скорин. — М. : Звенья, 1999. — С. 454.

¹¹⁵ Шаповал, Ю. І. ЧК-ГПУ-НКВД в Україні : особи, факти, документи / Ю. І. Шаповал, В. І. Пристайко, В. А. Золотарьов. — К. : Абрис, 1997. — С. 496, 497.

¹¹⁶ ЦДАГОУ, Ф. 1, оп. 1, спр. 284, арк. 169.

¹¹⁷ ГДА СБУ, Київ, ф. 64, Особова справа № 2251, арк. 57.

¹¹⁸ Там само, арк. 57.

Я. Камінський, М. Демченко та К. Карлсон. Фото 1935 року.

ки керував слідством, але і сам допитував заарештованих»¹²⁰. Надзвичайно багато уваги Я. З. Камінський приділяв роботі з таємною агентурою, про що пізніше свідчив: «До кола моїх посадових обов'язків входило викриття контрреволюційного підпілля агентурним шляхом і передача цих матеріалів підлеглому мені апарату»¹²¹. Він особисто зустрічався з агентурою та перевіряв її боєздатність. Одного разу начальник секретно-політичного відділу М. І. Говлич доповідав на нараді справу Я. З. Камінському і той «переглянувши справу понюхав та посміхнувся (це означало, що пахне «липою»), після чого Говлич сказав «але ж підроблено чистенько», на що Камінський відповів: «ось саме чистенько, а не чисто»¹²².

На початку 1937 року майор державної безпеки Я. З. Камінський звернувся з листом до С. С. Мазо, в якому зізнався, що під час обміну партійних документів приховував факт свого голосування за троцькістську платформу під час роботи у Київському губернському відділі ДПУ у 1923 році «і цим здійснив тяжку провину перед партією. . . єдиною причиною тому була моя легкодухість»¹²³. Бюро Харківського обкому КП(б)У лише вказало Камінському на «припущену помилку»¹²⁴. Коментуючи таке рішення бюро обкому КП(б)У голова Харківського облвиконкому Г. К. Прядченко слушно відзначив, що «за подібні справи рядових комуністів виключали з партії, а Камінському лише поставили на вид!»¹²⁵ Втім В. А. Балицький вирішив прибрати Я. З. Камінського з оперативної роботи в органах держбезпеки і 17 березня 1937 року призначив заступником начальника УРСМ НКВС УРСР¹²⁶.

У червні 1935 року заступником начальника УНКВС по Харківській області та за сумісництвом начальником ОВ ГУДБ НКВС ХВО і начальником ОВ УДБ

28 серпня 1934 року заступником начальника УНКВС ХО був призначений **Яків Зельманович Камінський** (1891 р. н.) (з посади заступника начальника УНКВС по Одеській області, до виконання обов'язків приступив 3 вересня 1934 року). Він відзначився під час ліквідації есерівської організації «Південне крайове бюро» в Одесі, фабрикації справ «Українського національного центру» та «військово-офіцерської організації «Весна»¹¹⁹. Підлеглі запам'ятали заступника начальника УНКВС як «запальну, невірноважену людину та крикуна. Він не тільки

¹¹⁹ ЦДАГОУ, ф. 263, оп. 1, спр. 33032-фп, т. 19, арк. 158, 159.

¹²⁰ Там само, арк. . 96.

¹²¹ Там само, арк. 65зв.

¹²² ГДА СБУ, Київ, ф. 5, спр. 67398, т. 2, арк. 199, 200.

¹²³ ЦДАГОУ, ф. 263, оп. 1, спр. 33032-фп, т. 19, арк. 199.

¹²⁴ Там само, арк. 183.

¹²⁵ Там само, арк. 203.

¹²⁶ Золотарьов, В. Заручник системи Я. Камінський /В. Золотарьов // З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. — 1998. — № 1/2. — С. 286—304; Шаповал, Ю. І. ЧК-ГПУ-НКВД в Україні: особи, факти, документи / Ю. І. Шаповал, В. І. Пристайко, В. А. Золотарьов. — К.: Абрис, 1997. — С. 481—483.

УНКВС ХО став *Петро Васильович Семенов*¹²⁷. Відзначимо, що у вже згаданій постанові ЦК ВКП(б) від 25 травня 1934 року був пункт: «начальника голов[ної] міліції [УСРР] т. Семенова зняти з роботи, заборонивши йому протягом двох років займати відповідальні пости»¹²⁸. Отже виходить, що посади заступника начальника УНКВС ХО і начальника ОВ НКВС ХВО за чекістською логікою була «невідповідальною». В. А. Балицький характеризував П. В. Семенова як «кваліфікованого оперативного керівного робітника крупного масштабу...користується великим авторитетом, має силу волі та широкий світогляд. Стійкий, принциповий більшовик з високою політичною та загальною освітньою підготовкою»¹²⁹. Нарком неодноразово підкреслював, що повернення П. В. Семенова на керівну посаду в НКВС УСРР справа найближчого часу та всіляко підтримував авторитет останнього. Він вимагав, щоб начальник ОВ НКВС ХВО був присутній на всіх найважливіших нарадах, на які запрошувалися лише начальники відділів НКВС УСРР та начальники обласних УНКВС, і лаяв секретарів, якщо вони забували викликати його з Харкова¹³⁰. Сучасники ж вважали Семенова, нагородженого орденом Червоного Прапора та знаком «Почесний працівник ВЧК-ГПУ (V)», демократичною та прямою людиною¹³¹. 2 червня 1936 року П. В. Семенов відбув до Києва, де невдовзі став заступником начальника УПВО НКВС УРСР. Найближчому оточенню В. А. Балицький пояснив цей свій хід «необхідністю зміцнення УПВО своїми людьми»¹³².

17 травня 1936 року заступником начальника УНКВС ХО та начальником особливих відділів ГУДБ НКВС ХВО і УДБ УНКВС ХО був призначений полковник *Ігор Борисович Шумський* (з посади начальника оперативного відділу та заступника начальника УПВО НКВС УСРР)¹³³, який приступив до роботи 2 червня 1936 року¹³⁴. На цій посаді він пропрацював до 5 липня 1937 року, коли був призначений т. в. о. начальника УНКВС ХО.

27 березня 1937 року заступником начальника УНКВС по Харківській області був призначений капітан державної безпеки *Григорій Аркадійович (Аронович) Ключант-Гришин* (1903—1939) (з посади заступника начальника УНКВС по Київській області)¹³⁵. У його атестації за 1935 рік відзначалося: «Брав участь в придушенні німецького повстання на Одещині, керував придушенням повстання в Балтській тюрмі, у викритті боротьбистської організації, керував придушенням відвертих куркульських волинок на Запоріжчині. Розробив і ліквідував низку шпигунських справ по Молдавії; українську контрреволюційну організацію на Єлизаветградщині; польську диверсійну мережу на Дніпробуді, обласний повстанський комітет на теренах 7 округів; військово-офіцерську організацію в частинах 30-ї дивізії та 7-го стрілецького корпусу на Дніпропетровщині; німецько-фашистську контрреволюційну організацію та диверсійну мережу на Одещині та у Миколаїві. Брав активну участь ліквідації справ «ПОВ»,

¹²⁷ *Золотарьов, В. А.* Начальник Головного Управління робітничо-селянської міліції П. В. Семенов / В. А. Золотарьов // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених : зб. наук. праць. — Вип. 5. — Х. : Ун-т внутр. справ, 1999. — С. 39—45 ; *Бажан, О.* Одиссея комбрига Семенова / О. Бажан, В. Золотарьов // Південний Захід. Одесика : іст.-краєзн. наук. альманах. — Вип. 6. — Одеса: Друкарський дім, 2008. — С. 86—97.

¹²⁸ ГДА СБУ, Київ, ф. 13, спр. 408, т. 4, арк. 110.

¹²⁹ Там само, ф. 6, спр. 39116-фп, арк. 182.

¹³⁰ Там само, спр. 57428-фп, арк. 132.

¹³¹ ЦДАГОУ, ф. 263, оп. 1, спр. 45886-фп, арк. 318.

¹³² ГДА СБУ, Київ, ф. 6, спр. 57428-фп, арк. 131, 132.

¹³³ *Потильчак, О.* Ігор Борисович Шумський / О. Потильчак. — С. 250.

¹³⁴ *Золотарьов, В. А.* ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 238.

¹³⁵ Наказ НКВС СРСР по особовому складу № 419 від 27 березня 1937 року.

«УВО», «УНЦ»¹³⁶. В. А. Балицький казав, що «Гришина я знаю давно. Вважав його досить відданим мені чоловіком. Він це неодноразово мені підкреслював»¹³⁷. У Харкові Г. А. Гришин (а саме так він проходить у більшості чекістських документів) працював до середини червня 1937 року. Потім очолював УНКВС по Одеській області¹³⁸.

Помічник начальника УНКВС ХО. У 1936 році була введена посада помічника начальника УНКВС, на якого покладалася функція керівництва насамперед так званими «неоперативними відділами» — тобто відділами, що не входили до складу УДБ. Цю посаду обійняв капітан державної безпеки **Яків Аронович Пан** (1895—1939) (з посади заступника начальника Адміністративно-господарського управління НКВС УСРР). Після самогубства С. С. Мазо фактично виконував обов'язки заступника начальника УНКВС ХО, хоча офіційно на цю посаду не призначався. 7 грудня 1937 року призначений помічником начальника УНКВС по Курській області¹³⁹.

Начальники оперативного відділу УДБ УНКВС ХО. Коли Харків був столицею УСРР то у штаті обласного відділу ДПУ не було оперативного відділу. Отже, призначеному 28 липня 1934 року начальником Оперативного відділу **Олександровичу Саніну-Затуранському**¹⁴⁰ (1903 р. н.) (призначений з посади начальника оперативного відділу УДБ УНКВС Київської області) довелося по суті заново створювати цей підрозділ. За проведення «низки серйозних справ із зовнішнього спостереження, внаслідок чого були виявлені та затримані фігуранти у справах терористичних і контрреволюційних операцій (справи Бачинського, Крушельницьких, Юринця, Сосюри, зрадника іноземного відділу ДПУ Фадеева) та затримання румунського агента Оттискова»¹⁴¹ був 10 березня 1934 року нагороджений знаком «Почесний працівник ВЧК-ГПУ (XV)». За словами голови Харківського міськвиконкому Г. К. Прядченка «Санін і у побуті був людиною невитриманою та своєю поведінкою дискредитував НКВС»¹⁴². 20 липня 1936 року О. Я. Санін за якусь дрібну провину під час поїздки на теплоході на курорт був усунутий з посади начальника оперативного відділу та призначений заступником начальника ОВ ГУДБ НКВС ХВО та за сумісництвом начальником ОВ ГУДБ НКВС 14-го стрілецького корпусу. Ображений він бідкався знайомим, що «середняку завжди перепадає, а ось коли хто значніше, то йому все гладко проходить»¹⁴³.

22 липня 1936 року новим начальником оперативного відділу став **Семен Абрамович Ольшанський** (1899—1937) (з посади начальника відділу зв'язку УНКВС ХО). Останній ще у вересні 1922 року «за злочинне користування казенними» бланками він був назавжди позбавлений права працювати в ДПУ, а ще через два місяці був звільнений з посади начальника продуктової комори Київського губвідділу ДПУ за недостачу продуктів. Пізніше він обвинувачувався за статтями 105, 114 та 187 Карного кодексу УСРР, а його прізвище фігурувало у списку ДПУ УСРР за № 22000 співробітників, звільнених без права вступу до органів ДПУ. Але вже у 1925 році Ольшанський повернувся до лав чекістів і за ударну роботу був нагороджений знаком «Почесний працівник ВЧК-ДПУ (XV)», тричі бойовою зброєю від Колегії ДПУ

¹³⁶ ГДА СБУ, Вінниця, особова справа 7542, т. 1, арк. 18.

¹³⁷ ГДА СБУ, Київ, ф. 6. спр. 49723-фп, арк. 89.

¹³⁸ *Шоповал, Ю. І.* ЧК-ГПУ-НКВД в Україні: особи, факти, документи / Ю. І. Шоповал, В. І. Пристайко, В. А. Золотарьов. — К.: Абрис, 1997. — С. 486, 487; *Петров, Н. В.* Кто руководил НКВД, 1934—1941: справочник. / Н. В. Петров, К. В. Скоркин. — М.: Звенья, 1999. — С. 156, 157.

¹³⁹ *Золотарьов, В. А.* ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині: люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х.: Фоліо, 2003. — С. 427.

¹⁴⁰ Там само. — С. 436, 437.

¹⁴¹ ГДА СБУ, Харків, особова справа 8457, арк. 12.

¹⁴² ЦДАГОУ, ф. 263, оп. 1, спр. 33032-фп, т. 1, арк. 203, 204.

¹⁴³ ГДА СБУ, Чернігів, спр. 56297-фп, арк. 12.

УСРР та золотим годинником від ВУЦВК¹⁴⁴. Товариші по роботі характеризували його як сумлінну, привітну та скромну людину¹⁴⁵, а словами Г. К. Прядченка і «Санін і Ольшанський не вміли тримати язика за зубами. Вони важливі оперативні справи УНКВС розбовкували іноді і там, де цього було робити не можна. Через них можна було довідатися про любую справу»¹⁴⁶. С. А. Ольшанського заарештували в один день з О. Я. Саніним і також відправили до Києва. Тут він був оголошений учасником антирадянської змови в НКВС УСРР «яка ставила перед собою завдання — повалення керівництва партії та уряду»¹⁴⁷. Ольшанський був обвинувачений і в тому, що за «злочинними дорученнями» начальника секретаріату НКВС УСРР капітана державної безпеки Олександра Гнатовича Євгенєва (Левіна) (1899—1937)¹⁴⁸ та начальника відділу пожежної охорони НКВС УСРР капітана державної безпеки Юхима Давидовича Елькіна (1895—1937)¹⁴⁹ «покривав відомі йому ...випадки розкрадання державних коштів» і сам «розкрадав державні кошти, будучи на роботі в НКВС УСРР і у м. Харкові в оперативному відділі УНКВС»¹⁵⁰. На суді 7 вересня 1937 року С. А. Ольшанський винним себе у розкраданні майна не визнав¹⁵¹, але це його не врятувало: він був засуджений на смерть та розстріляний того ж дня у Києві¹⁵².

Економічний відділ. 25 січня 1934 року начальником економічного відділу Харківського облвідділу ДПУ був призначений *Олександр Михайлович Берман* (1903—1937) (з посади начальника економічного відділу Дніпропетровського облвідділу ДПУ. 26 липня 1934 року відкликаний у розпорядження НКВС УСРР і через три місяці очолив господарський відділ АГУ НКВС УСРР¹⁵³).

26 липня 1934 року начальником економічного відділу УДБ УНКВС ХО був призначений *Лазар Соломонович Арров-Тандетницький* (1904—1941) (з посади начальника 1-го відділку Економічного відділу УДБ НКВС УСРР). Він вирізнявся серед переважної більшості своїх колег не лише нагородами (орден Червоної зірки за «Шахтинську справу» у 1930 року та знаком «Почесний працівник ВЧК-ДПУ (XV)», але і освітою (закінчив правовий факультет Харківського інституту народного господарства. Крім російської, він вільно володів українською, читав і писав по-німецьки та по-французьки, а ось мови предків, єврейської, не знав зовсім.)¹⁵⁴. Маємо цікаві спомини Олександра Вайсберга про зустріч з ним: «Це був невеликий стрункий чоловік з розумними очима, інтелігентним обличчям та досить граціозними рухами. В його роті виблискували два золоті зуби»¹⁵⁵. Від підлеглих Арров вимагав насамперед професіоналізму «нам потрібні люди з природним хистом, з соціальним минулим рахуватися не слід, не це вирішує суть справи»¹⁵⁶. Коли у 1935 році надійшла директива про звільнення з апарату УДБ позапартійних чекістів, то Арров шляхом підлогу залишив

¹⁴⁴ ГДА СБУ, Харків, спр. 957771, арк. 9.

¹⁴⁵ Там само, арк. 95.

¹⁴⁶ ЦДАГОУ, ф. 263, оп. 1, спр. 33032-фп, т. 1, арк. 203, 204.

¹⁴⁷ ГДА СБУ, Харків, спр. 957771, арк. 3.

¹⁴⁸ *Шаповал, Ю. І.* ЧК-ГПУ-НКВД в Україні: особи, факти, документи / Ю. І. Шаповал, В. І. Пристайко, В. А. Золотарьов. — К.: Абрис, 1997. — С. 468, 469.

¹⁴⁹ Там само. — С. 387.

¹⁵⁰ ГДА СБУ, Харків, спр. 957771, арк. 74, 75.

¹⁵¹ Там само, арк. 112.

¹⁵² *Золотарьов, В. А.* ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині: люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х.: Фоліо, 2003. — С. 425, 426.

¹⁵³ Там само. — С. 393.

¹⁵⁴ Російський державний архів соціально-політичної історії (РДАСПІ). Реєстраційний бланк члена ВКП(б) № 1840221.

¹⁵⁵ *Вайсберг, О.* Холодна гора. Харків. Права людини / О. Вайсберг. — 2010. — С. 43.

¹⁵⁶ ГДА СБУ, Київ, ф. 5, спр. 67398, т. 2, арк. 200.

на оперативній роботі начальників відділків економічного відділу УДБ УНКВС ХО Олександра Петровича Александрова (Албула) (1900 р. н.) та Вульфа Ноевича Скраливецького (1899 р. н.) офіційно перевівши їх на роботу в неоперативні відділи¹⁵⁷. Після розформування економічного відділу Арров був призначений начальником контррозвідувального відділу.

Начальники 3-го (контррозвідувального) відділу УДБ УНКВС ХО. 5 січня 1937 року наказом НКВС СРСР Л. С. Арров був призначений начальником 3-го відділу УДБ УНКВС ХО¹⁵⁸. Утім на той день відповідного відділу в Харкові ще не існувало. Судячи з всього цей підрозділ почав функціонувати 19 січня 1937 року — саме цього дня наказом УНКВС ХО «начальник економічного відділу» Л. С. Арров став начальником 3-го відділу УДБ, а Й. С. Найдман — заступником начальника цього ж відділу. 27 липня 1937 року Л. С. Арров був призначений начальником Дорожньо-транспортного відділу ГУДБ НКВС Амурської залізниці¹⁵⁹, втім за 2 місяці цей наказ був відмінений¹⁶⁰. Сталося це через численний компромат на нього, розбиралися з яким досить довго. 27 грудня партійна організація УНКВС ХО навіть виключила його з партії через «родинні зв'язки з троцькістами та близькі стосунки з деякими з них; за близькі відносини з ворогом народу Мазо; за антипартійний поступок (репліка з приводу доповіді про т. Кірова); недостойну комуніста поведінку (зокрема до молодих кадрів); антипартійне тлумачення методів роботи НКВС (порівняння агентів з провокаторами). Під час арешту Кашевського повідомив його дружину про умови утримання під вартою, інструктував її як себе вести для надання допомоги заарештованому, за пасивність і відірваність від партійного життя, за нещирість при розгляді його справи»¹⁶¹. 28 січня 1938 року бюро Кагановичевського райкому КП(б)У м. Харкова відмінило це рішення оскільки «найстрашніший злочин» — зв'язок з родичами-троцькістами був не встановлений. Інші обвинувачення, зокрема «грубощі та високомірно-панське відношення до співробітників», тягнули лише на сувору догану з занесенням в особову справу¹⁶². Виправдовувати партійну довіру та замалювати гріхи Л. С. Арров¹⁶³ відправився до Свердловська, де очолив Дорожньо-транспортний відділ ГУДБ НКВС залізниці імені Кагановича¹⁶⁴.

Начальники секретно-політичного відділу. З 1933 року секретно-політичний відділ Харківського облвідділу ДПУ очолював *Григорій Маркович Осинін-Вінницький* (1899—1940), який перед цим очолював аналогічний підрозділ в Вінницькому облвідділі ДПУ. 11 серпня 1934 року призначений начальником Секретно-політичного відділу УДБ УНКВС Дніпропетровської області¹⁶⁵.

11 серпня 1934 року начальником Секретно-політичного відділу був призначений *Марк Ісайович Говлич (Маркус Ільйович Говбіндер)*¹⁶⁶ (1902—1938), (призначений з по-

¹⁵⁷ Там само, арк. 211.

¹⁵⁸ Наказ НКВС СРСР по особовому складу № 5 від 5 січня 1937 року.

¹⁵⁹ Наказ НКВС СРСР по особовому складу № 1257 від 27 липня 1937 року.

¹⁶⁰ Наказ НКВС СРСР по особовому складу № 1257 від 25 вересня 1937 року.

¹⁶¹ ДАХО, ф. 23, оп. 1, спр. 16, арк. 63.

¹⁶² Там само, арк. 64.

¹⁶³ *Шаповал, Ю. І.* ЧК-ГПУ-НКВД в Україні: особи, факти, документи / Ю. І. Шаповал, В. І. Пристайко, В. А. Золотарьов. — К.: Абрис, 1997. — С. 433, 434; *Золотарев, В. А.* ЧК-ГПУ-НКВД в Донбасі: люди і документи. 1919—1941 / В. А. Золотарев, В. П. Степкин. — Донець, Алекс, 2010. — С. 89, 90.

¹⁶⁴ Наказ НКВС СРСР по особовому складу № 327 від 17 лютого 1938 року

¹⁶⁵ *Шаповал, Ю. І.* ЧК-ГПУ-НКВД в Україні: особи, факти, документи / Ю. І. Шаповал, В. І. Пристайко, В. А. Золотарьов. — К.: Абрис, 1997. — С. 526, 527; *Буяков, А. М.* Ведомственные награды ОГПУ-НКВД: 1932—1940 гг. — Ч. 2. Знак «Почетный работник ВЧК-ГПУ (XV)» / А. М. Буяков. — Владивосток: Русский остров, 2008. — С. 396, 397.

¹⁶⁶ *Шаповал, Ю. І.* ЧК-ГПУ-НКВД в Україні: особи, факти, документи / Ю. І. Шаповал, В. І. При-

сади начальника секретно-політичного відділу УДБ УНКВС по Дніпропетровській області, до виконання обов'язків начальника відділу приступив 9 вересня 1934 року). На початку своєї кар'єри він мав не вельми приємні характеристики «Завдання виконує. Підбирати робітників і керувати ними вміння не виявляє. Організаторських і адміністративних здібностей немає. Працевдатність — 8 годин на добу. Особливих заслуг у таємно-оперативній не має. Енергія, дисциплінованість, наполегливість слабкі. Вміння володіти собою слабке. Свою помилку визнає у рідких випадках»¹⁶⁷. Але згодом проявив себе з найкращого боку і за боротьбу з контрреволюцією був нагороджений знаком «Почесний працівник ВЧК-ДПУ (V)», годинником від ВУЦВК та двічі бойовою зброєю від Колегії ДПУ УСРР¹⁶⁸. У Харкові Говлич працював так само ефективно і продуктивно, поєднуючи службові обов'язки з посадою секретаря парткому УНКВС ХО. У грудні 1934-го — січні 1935 роках у Харкові та Полтаві були заарештовані літератори П. З. Ванченко, В. Я. Вражливий, Г. Д. Епик, О. І. Ковінка, М. Г. Куліш, Г. Й. Майфет, А. С. Панів, В. П. Підмогильний, В. Ф. Штангей. Оскільки всі заарештовані у минулому були боротьбистами, то співробітникам НКВС не довелося особливо напружуватися з назвою чергової контрреволюційної організації, про викриття якої 28 березня 1935 року нарком внутрішніх справ В. А. Балицький сповістив всьому особовому складу НКВС УСРР. За «чітке проведення агентурної розробки та попереднього слідства» крім співробітників секретно-політичного відділу УДБ НКВС УСРР були відзначені і харків'яни: М. І. Говлича нагородили двомісячним окладом, а помічник начальника відділу Л. Т. Якушева, начальник 2-го відділку Б. Я. Лисицького та оперуповноваженого Григорія Миколайовича Бордона¹⁶⁹ (1905—1937) — місячним окладом¹⁷⁰. У червні 1936 року В. А. Балицький порушив перед Г. Г. Ягодою клопотання про нагородження М. І. Говлича урядовою нагородою¹⁷¹, але бажаного ордену той не отримав. 3 січня 1937 року М. І. Говлич був призначений заступником начальника 4-го (секретно-політичного) відділу УДБ НКВС УСРР.

3 січня 1937 року начальником 4-го відділу УДБ УНКВС ХО став **Лаврентій Трохимович Якушев (Бабкін)** (1903—1986) (призначений з посади заступника начальника цього ж відділу). Він був ветераном харківського секретно-політичного відділу, в якому працював з першого дня його утворення (15 квітня 1931 року) помічником начальника відділу. 16 серпня 1937 року став заступником начальника УНКВС по Київській області¹⁷².

Особливий відділ. 3 осені 1933 року ОВ Харківського облвідділу ДПУ очолював **Юхим Еммануїлович Канєвський** (1901—1939), який перед цим обіймав аналогічну посаду в Донецькому облвідділі ДПУ. В Харкові він встиг отримати знак почесного працівника ВЧК-ДПУ, а 16 липня 1934 року очолив Бердичівський міськвідділ НКВС¹⁷³.

стайко, В. А. Золотарьов. — К. : Абрис, 1997. — С. 452, 453 ; *Петров, Н. В.* Кто руководил НКВД, 1934—1941 : справочник. / Н. В. Петров, К. В. Скоркин. — М. : Звенья, 1999. — С. 147, 148 ; *Золотарев, В. А.* ЧК-ГПУ-НКВД в Донбассе : люди и документы. 1919—1941 / В. А. Золотарев, В. П. Степкин. — Донецк, Алекс, 2010. — С. 139, 140.

¹⁶⁷ ЦДАВОВУ, ф. 288, оп. 7, спр. 328, арк. 43в.

¹⁶⁸ РДАСПІ. Реєстраційний бланк члена ВКП(б) № 1672218.

¹⁶⁹ *Золотарьов, В. А.* ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 393;

¹⁷⁰ Там само. — С. 182, 183.

¹⁷¹ ГДА СБУ, Київ, ф. 13, спр. 408, т. 1, арк. 87.

¹⁷² Шаповал Ю. І., Пристайко В. І., Золотарьов В. А. ЧК — ГПУ — НКВД в Україні. С. 578, 579; *Петров Н. В., Скоркин К. В.* Кто руководил НКВД. . С. 462-463.

¹⁷³ *Золотарьов, В. А.* ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 412 ; *Золотарев, В. А.* ЧК-ГПУ-НКВД в Донбассе : люди и документы. 1919—1941 / В. А. Золотарев, В. П. Степкин. — Донецк, Алекс, 2010. — С. 194, 195.

Після від'їзду Каневського посада начальника відділу майже місяць була вакантною і його роботою керував помічник начальника ОВ УДБ УНКВС ХО *Марк Павлович Роголь* (1905—1941). 10 серпня 1934 року його відкликали до НКВС УСРР (справи здав 14 серпня) і невдовзі призначили заступником начальника Миколаївського МВ НКВС¹⁷⁴.

10 серпня 1934 року помічником начальника ОВ УДБ УНКВС ХВО був призначений *Йосиф Самсонович Найдман* (1896 р. н.) (з посади начальника 1-го відділку ОВ УДБ УНКВС Київської області). Судячи з всього він і керував роботою відділу після від'їзду М. П. Роголя до прибуття офіційного начальника. 3 березня 1936 року Найдман був затверджений заступником начальника ОВ УДБ УНКВС ХО, а ще через 17 днів отримав знак почесного працівника ВЧК-ДПУ¹⁷⁵. 3 19 січня 1937 року Найдмана призначили заступником начальника 3-го відділу УДБ УНКВС ХО, а 25 травня 1937 року відкликали до НКВС СРСР і невдовзі призначили заступником начальника 1-го відділку 3-го відділу ГУДБ НКВС СРСР¹⁷⁶.

Таким став 29 серпня 1934 року *Нісон Шльомович Новаковський* (1894—1938), (призначений з посади начальника 1-го відділку ОВ УДБ НКВС УСРР), який брав участь у слідстві по таких резонансних справах, як «Ксьондзи», «Професор», справа Канеса, «Весна», за що отримав у 1931 році знак «Почесний працівник ВЧК-ДПУ (V)» за № 732¹⁷⁷. Після утворення ОВ ГУДБ НКВС ХВО Новаковського понизили до посади заступника начальника особливих відділів ГУДБ НКВС ХВО і УДБ УНКВС ХО. Це дало йому привід постійно бідкатися знайомим, що його «затирають»¹⁷⁸. 15 листопада 1936 року призначений начальником Коростеньського окружного відділу НКВС і начальником ОВ ГУДБ НКВС 14-ї стрілецької дивізії¹⁷⁹.

Як вже було зазначено вище, після утворення ОВ ГУДБ НКВС ХВО начальниками ОВ УДБ УНКВС ХО працювали П. В. Семенов і І. Б. Шумський. Після призначення останнього т. в. о. начальника УНКВС ХО керівництво 5-м відділом УДБ УНКВС ХО до дня свого арешту здійснював заступник начальника О. Я. Санін, який пізніше згадував: «4 серпня 1937 року я був викликаний до кабінету в[иконуючого] о[бов'язки] начальника УНКВС полковника Шумського Ігоря Борисовича. У присутності працівників комендатури, явно хвилюючись, тремтячими руками тримаючи телеграму, останній оголосив, що відповідно до розпорядження наркома НКВС УРСР Леплевського, я заарештований. Одразу ж мене відправили до одиночної камери в'язниці, а ввечері того ж дня в окремому вагоні під посиленою охороною — до Києва»¹⁸⁰. 9 жовтня 1937 року Особлива нарада НКВС СРСР засудила О. Я. Саніна до 8 років позбавлення волі.

Начальники транспортного відділу УДБ УНКВС ХО. 16 червня 1935 року начальником новоствореного транспортного відділу УДБ УНКВС ХО був призначений *Олексій Семенович Глуховцев (Головачов)* (з посади начальника кооперативного відділу НКВС

¹⁷⁴ Шаповал, Ю. І. ЧК-ГПУ-НКВД в Україні: особи, факти, документи / Ю. І. Шаповал, В. І. Пристайко, В. А. Золотарьов. — К.: Абрис, 1997. — С. 541; Петров, Н. В. Кто руководил НКВД, 1934—1941: справочник. / Н. В. Петров, К. В. Скоркин. — М.: Звенья, 1999. — С. 363, 364.

¹⁷⁵ Буяков, А. М. Ведомственные награды ОГПУ-НКВД: 1932—1940 гг. — Ч. 2. Знак «Почетный работник ВЧК-ГПУ (XV)» / А. М. Буяков. — Владивосток: Русский остров, 2008. — С. 194

¹⁷⁶ Тумшиш, М. А. Евреи в НКВД СССР 1936—1938 гг.: опыт биографического словаря / М. А. Тумшиш, В. А. Золотарев. — Самара, 2012. — С. 272.

¹⁷⁷ ГДА СБУ, Київ, ф. 6, спр. 72106-фп, арк. 58—60.

¹⁷⁸ Там само, ф. 5, спр. 67398, т. 2, арк. 200.

¹⁷⁹ Золотарьов, В. А. ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині: люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х.: Фоліо, 2003. — С. 425.

¹⁸⁰ ГДА СБУ, Харків, спр. 011474, арк. 72.

УСРР). 27 липня 1937 року призначений начальником Дорожньо-транспортного відділу ГУДБ НКВС Орджонікідзевської залізниці¹⁸¹.

Начальники іноземного відділу УДБ УНКВС ХО. 14 травня 1934 року оперуповноважений Іноземного відділу ДПУ УСРР *Юхим Борисович Яковлев-Цимиринський* (1899 р. н.) був призначений начальником іноземного відділу Харківського облвідділу ДПУ. Це перша згадка про існування цього підрозділу в Харківському облвідділі. 27 липня 1934 року призначений начальником 1-го відділу іноземного відділу УДБ НКВС УСРР¹⁸².

27 липня 1934 року начальником іноземного відділу УДБ УНКВС ХВ був призначений *Олександр Давидович Тишковський* (1898 р. н.) (з посади оперуповноваженого 1-го відділку ОВ УДБ НКВС УСРР. Після розформування відділу у 1935 року очолив відділ ОВ УДБ УНКВС ХО¹⁸³.

Начальники обліково-статистичного (обліково-реєстраційного) відділу. 22 березня 1934 року начальником обліково-статистичний відділ Харківського облвідділу ДПУ працював *Андрій Степанович Шилін* (1900 р. н.) (призначений з посади оперуповноваженого цього ж підрозділу). Він же беззмінно очолював цей відділ в УНКВС ХО. 20 жовтня 1937 року начальник 8-го відділу УДБ УНКВС ХО лейтенант державної безпеки А. С. Шилін був відраджений до УНКВС Полтавської області¹⁸⁴.

Начальники спеціального відділу. У липні 1934-го — травні 1938 роках спеціальний (9-й) відділ УДБ УНКВС ХО очолював *Георгій Миколайович Ніколашкін* (призначений з посади оперуповноваженого спеціального відділу ДПУ УСРР. 21 травня 1938 року молодший лейтенант державної безпеки Ніколашкін очолив 8-й відділ УДБ УНКВС ХО¹⁸⁵.

4. Соціально-статистичний аналіз керівників УНКВС ХО

Спираючись на зібрані біографічні довідки вищезгаданих співробітників НКВС, спробуємо дати їхню загальну соціально-статистичну характеристику. Пояснимо принципи формування вихідного масиву, до якого нами віднесені

22 співробітника, які офіційно призначалися на керівні посади в УДБ УНКВС ХО (Л. С. Арров; О. М. Берман; О. С. Глуховцев; М. І. Говлич; Г. М. Ніколашкін; Ю. Е. Каневський; Я. З. Камінський; К. М. Карлсон; Г. А. Ключвант-Гришин; І. Ю. Купчик; С. С. Мазо; Н. Ш. Новаковський, С. А. Ольшанський; Г. М. Осинін-Вінницький; Я. А. Пан, О. Я. Санін; П. В. Семенов; О. Д. Тишковський; А. С. Шилін, І. Б. Шумський, Ю. Б. Яковлев-Цимиринський, Л. Т. Якушев).

Слід відзначити, що так звані «об'єктивні дані» чекістів, інколи виявилися зовсім «не об'єктивними». Після свого арешту О. Я. Санін і О. М. Берман визнали, що в усіх особистих документах невірно вказували свій вік (приписали по 3 роки)¹⁸⁶, а заарештований І. Ю. Купчик зізнався, що приховав своє соціальне походження (батько мав магазин фарб у Бахматі) «приписав собі цілу низку неіснуючих революційних заслуг», що у 1922 році Купчик був виключений «за неетичний поступок» з лав ВКП(б), але 1927 року за активного сприяння голови ДПУ УСРР В. А. Балицького був відновлений у партії з зарахуванням попереднього стажу з 1919 року¹⁸⁷.

¹⁸¹ Золотарьов, В. А. ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині : люди та долі (1919—1941) / В. А. Золотарьов. — Х. : Фоліо, 2003. — С. 400, 401.

¹⁸² Там само. — С. 452.

¹⁸³ Там само. — С. 442.

¹⁸⁴ Там само. — С. 449.

¹⁸⁵ Там само. — С. 442.

¹⁸⁶ ГДА СБУ Київ, ф. 6, спр. 40546-фп. арк. 53.

¹⁸⁷ Там сам, спр. 43296-фп, арк. 28, 29.

Вік, в якому співробітники обійняли керівні посади в УНКВД ХО: у 30 років — 1 (4,54 %); 31 рік — 2 (9,09 %); 32 роки — 2 (9,09 %); 33 роки — 1 (4,54 %); 34 роки — 4 (18,18 %); 35 років — 1 (4,54 %); 36 років — 2 (9,09 %); 37 років — 3 (13,64 %); 38 років — 2 (9,09 %); 40 років — 1 (4,54 %); 41 рік — 1 (4,54 %); 43 роки — 1 (4,54 %); 46 років — 1 (4,54 %). Середній вік призначення — 35,86 років.

Місце народження: 15 чекістів (68,18 %) народились в сучасній Україні (8 (36,36 %) — у Херсонській губернії (з них 5 (22,72 %) — у Одесі)) 3 (13,63 %) — у Полтавській губернії; 1 (4,54 %) — у Київській губернії; 1 (4,54 %) — у Чернігівській губернії; 1 (4,54 %) — у Катеринославі; 1 (4,54 %) — у Харкові; 3 (13,63 %) — у Росії (Воронезька, Єкатеринбургська та Курська губернії); 3 (13,63 %) — у Білорусії (Вітебська, Гродненська та Мінська губернії); 1 (4,54 %) — у Латвії (Рига). 3 губернських центрів походили 3 чоловіки (13,63 %).

Соціальне походження: 4 (18,18 %) народилися в родині торговців; 2 (9,09 %) — у родині робітника; 2 (9,09 %) — у родині міщанина; 2 (9,09 %) — у родині кравця; 1 (4,54 %) — у родині селянина; 1 (4,54 %) — у родині вчителя співу; 1 (4,54 %) — у родині експедитора; 1 (4,54 %) — у родині службовця; 1 (4,54 %) — у родині сторожа; 1 (4,54 %) — у родині конторника; 1 (4,54 %) — у родині кустаря; 1 (4,54 %) — у родині рахівника; не має відомостей про чотирьох осіб (18,18 %). Наведені дані свідчать, що робітниче-селянське походження мали лише три чекісти (13,63 %) і це суперечить розхожій тезі про те, що чекісти добирали кадри з кращих представників робітничого класу, які і сьогодні відстоюють офіційні історики ФСБ Російської Федерації¹⁸⁸.

Національність: євреї — 17 (77,27 %); росіяни — 3 (13,63 %); латиш — 1 (4,54 %); українець — 1 (4,54 %) — Г. М. Ніколашкін. Статистика свідчить, що незважаючи на проведення політики українізації в УСРР у 1930-ті роки продовжувала існувати по суті колоніальна адміністрація та на ключових посадах у партійно-радянському та чекістському апараті представники титульної нації складали меншість. Особливо гнітючою була картина в НКВС УРСР. Звичайно, українців тут служило багато і по відношенню до власного народу вони були не менш жорстокими, ніж представники інших націй, але на керівних посадах до 1938 року їх було — близько 10 %¹⁸⁹.

Освіта: вищу освіту мав лише 1 чекіст (4,54 %) — Л. С. Арров; 5 чекістів (22,72 %) — середню; 14 чекістів (63,63 %) — нижчу; не має відомостей про двох чекістів (9,09 %). Отже, у своїй більшості це були малоосвічені та грубі люди, нездатні випрацювати якусь ефективну тактику при розв'язанні складних, політичних, національних і культурних проблем.

Цивільна спеціальність: 8 чекістів (36,36 %) були робітниками (у тому числі ливарник, складач у друкарні, ливарник, слюсар, розтирар тютюну, електрик); 5 чекістів (22,72 %) — конторниками; 1 чекіст (4,54 %) був зубним техніком; 1 чекіст (4,54 %) — музикантом; не мали спеціальності два чекіста (9,09 %); не має відомостей про п'ять чекістів (22,72 %).

Партійний стаж: з 1905 року — 1 чекіст (4,54 %); з 1917 року — 3 чекіста (13,63 %); з 1919-го — 2 (9,09 %); з 1920-го — 3 чекіста (13,63 %); з 1926-го — 2 (9,09 %); з 1927-го — 3 чекіста (13,63 %); з 1929-го — 1 чекіст (4,54 %); з 1930-го — 1 чекіст (4,54 %); з 1930-го — 3 чекіста (13,63 %); 1 чекіст (4,54 %) був кандидатом у члени ВКП(б); не має відомостей про двох чекістів (9,09 %).

¹⁸⁸ Плеханов, А. М. ВЧК-ОГПУ в годы новой экономической политики / А. М. Плеханов. — М., 2006. — С. 218.

¹⁸⁹ Золотарьов, В. А. Начальницький склад НКВС УСРР напередодні «єжовщини»: соціально-статистичний аналіз / В. А. Золотарьов // Україна в добу «великого терору». 1936—1938. — К. : Либідь, 2009. — С. 67—70 ; Золотарьов, В. Керівний склад НКВС УРСР під час «великого терору» (1936—1938 рр.) : соціально-статистичний аналіз / В. Золотарьов // 3 архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. — 2009. — № 2. — С. 103, 104.

Час вступу на роботу в ЧК: у 1918 році — 3 людини (13,63 %); у 1919-му — 4 (18,18 %); у 1920-му — 5 людей (22,72 %); у 1921-му — 5 (22,72 %); у 1922-му — 1 людина (4,54 %); у 1923-му — 1 чоловік (4,54 %); у 1924-му — 1 чоловік (4,54 %); не має відомостей про 2-х чекістів (9,09 %);

Урядові та відомчі нагороди: Чотири співробітники (18,18 %) (Л. С. Арров, К. М. Карлсон, С. С. Мазо, П. В. Семенов) були кавалерами ордена Червоного Прапора; 18 співробітників (81,81 %) були нагороджені відомчими нагородами: знаком «Почесний працівник ВЧК-ДПУ (V)» були нагороджені 5 осіб (27,72 %) (М. І. Говлич; К. М. Карлсон, С. С. Мазо; Н. Ш. Новаковський; П. В. Семенов); 16 (72,72 %) — знаком «Почесний працівник ВЧК-ДПУ (XV)» (Л. С. Арров; О. М. Берман; О. С. Глуховцев; Ю. Е. Каневський; Я. З. Камінський; К. М. Карлсон; Г. А. Ключвгант-Гришин; І. Ю. Купчик; С. С. Мазо; С. А. Ольшанський; Г. М. Осинін-Вінницький; Я. А. Пан, О. Я. Санін; І. Б. Шумський, Ю. Б. Яковлев-Цимиринський, Л. Т. Якушев). Чотири співробітники (18,18 %) жодних нагород на час роботи в УНКВС ХО не мали (Г. М. Ніколашкін; О. Д. Тишковський, А. С. Шилін, І. Б. Шумський).

Спеціальні звання. Проаналізуємо спеціальні звання, які були надані керівникам УНКВД ХО під час їхньої роботи в Харкові (оскільки у 1934—1935 роках спеціальних звань не було, то їм будуть зараховані звання, отримані у 1936 році): комісар державної безпеки II рангу — 1 (4,54 %); комісар державної безпеки II рангу — 1 (4,54 %); майори державної безпеки — 3 (13,63 %); капітани державної безпеки — 11 (50 %); полковник — 1 (4,54 %); старші лейтенанти державної безпеки — 3 (13,63 %); лейтенант державної безпеки — 1 (4,54 %); молодший лейтенант державної безпеки — 1 (4,54 %). Таким чином, до вищого начальницького складу належало 5 осіб (22,72 %); до старшого начальницького складу — 16 осіб (72,72 %), до середнього начальницького складу 1 чоловік (4,54 %).

Кар'єрні переміщення. Спробуємо відповісти на питання, чим було для чекіста призначення в УНВС ХО — кар'єрним злетом чи падінням. Для цього проаналізуємо переміщення серед так званих посадових категорій, яка існувала в НКВС СРСР. До найвищої 13-ї категорії належали наркоми внутрішніх справ союзних республік та їхні заступники (нарком внутрішніх справ союзної республіки відносився до однієї категорії з начальником УНКВС краю чи області Російської федерації); до 12-ї категорії — начальники УНКВС областей і автономних республік, що входять до складу краю або союзної республіки; начальники відділів республіканських наркоматів; до 11-ї категорії відносилися помічники начальників УНКВС та начальники відділів УНКВС, що входять до складу союзних республік; до 10-ї категорії відносилися начальники відділів відділів союзних наркоматів та помічники і заступники осіб, віднесених до 11-ї категорії¹⁹⁰. Для двох осіб (9,09 %) — переведення до Харкова було пониженням (К. М. Карлсон і І. Ю. Купчик. Останній, хоч і лишився в межах 12-ї категорії, але переміщення з посади начальника Молдавського облвідділу ДПУ на посаду заступника столичного облвідділу ДПУ говорить само за себе); для дев'ятох (40,91 %) — переміщення в межах однієї категорії; для 11 (50 %) — підвищенням по службі. Відзначимо, що І. Б. Шумський та С. А. Ольшанський були призначені з посад, які не входили до штату ГУДБ.

Дев'ять керівних працівників (40,90 %) були переведені з Харкова на більш високі посади; шість чекістів (27,27 %) були понижені; три особи (13,63 %) були переміщені в межах однієї категорії; посаду одного чекіста (4,54 %) після переведення з Харкова поки що з'ясувати не вдалося. Причому Чотири чекісти (О. М. Берман,

¹⁹⁰ Воронов, В. Ю. НКВД СССР: структура, руководящий состав, форма одежды, знаки различия. 1934—1937 гг. / В. Ю. Воронов, А. И. Шишкин. — М.: ООО Издательский дом «Русская Разведка», 2005. — С. 43, 44.

Я. З. Камінський, І. Ю. Купчик, П. В. Семенов) перейшли з роботи в ГУБД в інші управління. С. С. Мазо, О. Я. Санін і С. А. Ольшанський не враховувалися при підрахунках, оскільки їх кар'єра скінчилася саме в Харкові.

Подальша доля. Були репресовані 15 осіб (68,18 %) (11 з них розстріляні (73,33 %) — начальник Томськ-Асинського табору НКВС К. М. Карлсон; заступник начальника УПВО НКВС УРСР комбриг П. В. Семенов; начальник 5-го відділу УДБ НКВС УРСР майор державної безпеки І. Ю. Купчик; начальник Дорожньо-транспортного відділу ГУДБ НКВС залізниці імені Кагановича Л. С. Арров; заступник начальника Адміністративно-господарського управління НКВС УРСР капітан державної безпеки О. М. Берман; начальник УНКВС по Амурській області М. І. Говлич; начальник Управління місць ув'язнення НКВС УРСР Н. Ш. Новаковський; начальник Темніковського табору НКВС капітан державної безпеки Ю. Е. Канєвський; начальник УНКВС по Вінницькій області Г. А. Ключвгант-Гришин; начальник 2-го відділу УДБ УНКВС ХО С. А. Ольшанський; начальник особливого відділу ГУДБ НКВС Особливої Червонопрапорної Далекосхідної армії і заступник начальника УНКВС по Далеко-Східному краю майор державної безпеки Г. М. Осинін-Вінницький. Чотири особи (18,18 %) були засуджені до різних термінів ув'язнення: заступник начальника УРСМ НКВС УРСР Я. З. Камінський; заступник начальника 5-го відділу УДБ УНКВС ХО О. Я. Санін; начальник відділу держзйомки та картографії НКВС УРСР лейтенант державної безпеки Ю. Б. Яковлев-Цимиринський; нарком внутрішніх справ Кримської АСРР Л. Т. Якушев. Не піддавались репресіям шість осіб (27,27 %): полковники О. С. Глуховцев; Г. М. Ніколашкін, І. Б. Шумський; підполковник О. Д. Тишковський; майор А. С. Шилін, помічник начальника УНКВС по Воронежській області Я. А. Пан. Покінчив життя самогубством 1 чоловік (4,55 %) С. С. Мазо.

Таким чином соціально-статистичний аналіз керівників УНКВС ХО засвідчив, що вони певною мірою відображали класову, соціальну та національну структуру державного апарату в УРСР в 30-ті роки ХХ століття. Вони вирізнялися розмитим соціальним складом, низьким освітнім рівнем. Як бачимо, доля більшості керівних співробітників УНКВС, незважаючи на високі звання та нагороди, була трагічною. А чи могла вона бути іншою? Сумлінно служачи ідеалам революції, йдучи по трупах своїх співгромадян «як по шпалам», вони самі потрапили під потяг, що мчав до світлого комуністичного майбутнього. Сталося те, що мало статися згідно до закону відкритому діячем Великої Французької Революції Жоржем Жаком Дантоном: «Революція пожирає своїх дітей».

Розділ 1

МОВОЮ ДОКУМЕНТІВ

Нинішні шкідники й диверсанти, хоч би яким прапором вони маскувалися, троцькістським чи бухарінським, давно вже перестали бути політичною течією в робітничому русі, що вони перетворилися в безпринципну і безідейну банду професіональних шкідників, диверсантів, шпигунів, убивців. Зрозуміло, що цих панів доведеться громити й корчувати нещадно, як ворогів робітничого класу, як зрадників нашої батьківщини.

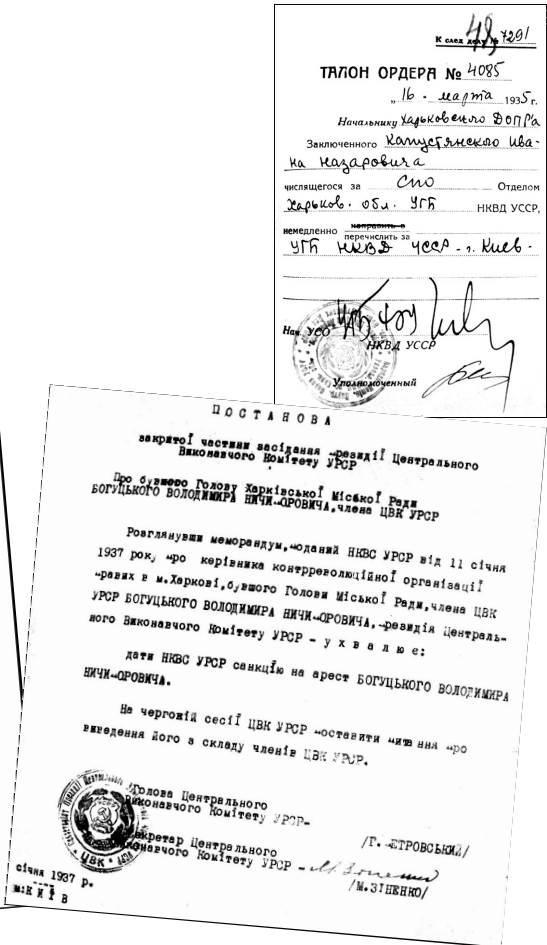
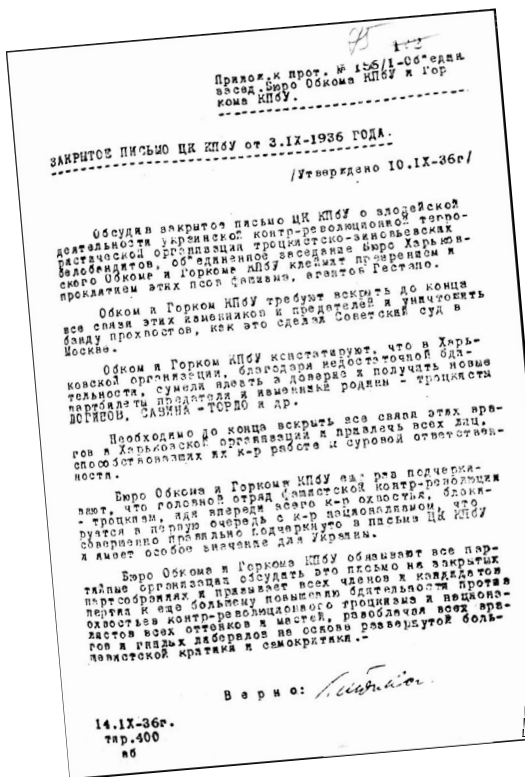
Іосиф Сталін. З виступу на Пленумі ЦК ВКП(б) 5 березня 1937 року

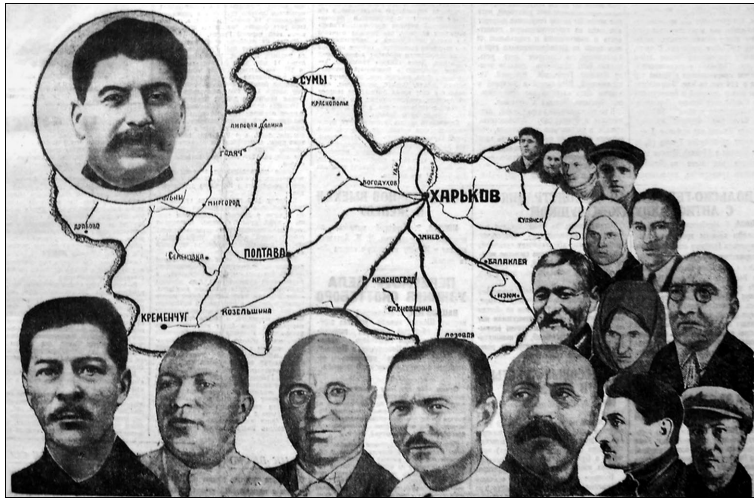
Вимогу «вождя народів» не треба було повторювати двічі. Як середньовічна чума, вона тут же стала реальністю по всій імперії. Тюрми перетворилися в катівні, табори — в полігони смерті.

Анатоль Костенко. Хіба мінає все минуле:
З пережитих літ неволі

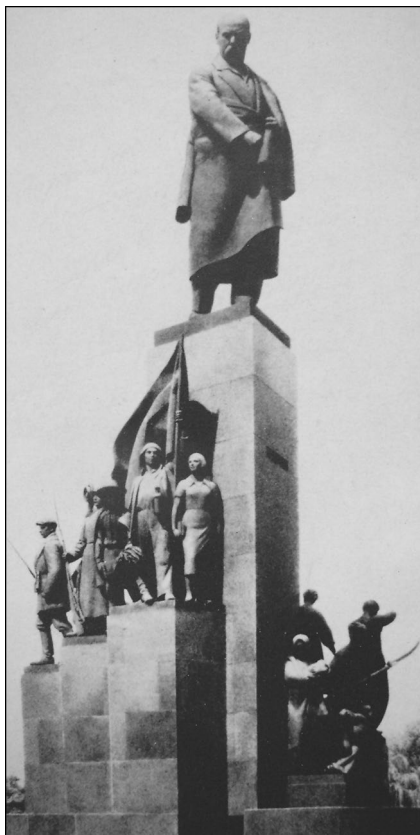
Я заявляю, що мой арест оцениваю как желание органов власти осуществить Красный террор в ответ на убийство тов. Кирова.

І. Н. Капустянський. Із свідчень від 7 січня 1935 року

Газета «Харьковский рабочий», 10 січня 1935 року

Пам'ятник Т. Г. Шевченку,
відкритий 24 березня 1935 року, м. Харків

Книжка ударника ГУЛАГу

Документ № 1

ПОСТАНОВА ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ЦЕНТРАЛЬНОГО ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу УСРР

9 грудня 1934 р.

І. Всеукраїнський центральний виконавчий комітет постановляє:

Доповнити Кримінально-процесуальний кодекс УСРР (З. 3. [збірник законів] УСРР 1927 р. № 36—38, ст. 168) статтями 1131, 2251, 2381, 3151 у такій редакції:

«1131. Слідство в справах про терористичні організації та терористичні акти проти працівників радянської влади належить закінчувати у строк не більший 10 днів».

«2251. Обвинувальний висновок у справах про терористичні організації та терористичні акти проти працівників радянської влади належить вручати обвинуваченому за одну добу до розгляду справи в суді».

«2381. Справи про терористичні організації та терористичні акти проти працівників радянської влади належить слухати без участі сторін».

«3151. Касаційне оскарження вироків, як і подача клопотань про помилування в справах про терористичні організації та терористичні акти проти працівників радянської влади, не припускаються. Вирок до вищої міри покарання в цих справах виконувати негайно по схваленні вироку».

ІІ. Ця постанова видається на виконання постанови Центрального виконавчого комітету СРСР від 1 грудня 1934 р. «Про внесення змін до чинних кримінально-процесуальних кодексів союзних республік».

Голова ВУЦВК
Секретар ВУЦВК

Г. Петровський
Ю. Войцехівський

м. Київ, 9 грудня 1934 р.

Цит. за: Збірник законів та розпоряджень робітничо-селянського уряду України. — 1934. — № 36. — С. 288.

Документ № 2

ПОСТАНОВА БЮРО ХАРКІВСЬКОГО МПК КП(б)У про усунення наслідків ідеологічно-шкідливої роботи на Всеукраїнській науково-експериментальній керамічній станції

16 липня 1934 р.

Секретно
Приложение к прот[околу] Бюро ХГПК,
п. 23, параграф 20.

О ВСЕУКРАИНСКОЙ НАУЧНО-ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ
КЕРАМИЧЕСКОЙ СТАНЦИИ ПРИ ВУКОПРОМСОВЕТЕ
(Постановление Бюро ХГПК от 16.VII-[19]34 г.)

1. Отметить, что факты, изложенные в заявлении на имя П. П. Постышева художника Всеукраинской научно-исследовательской экспериментальной станции

Ф. Шилова об идеологически вредной националистической работе последней, при специальной проверке подтвердились.

2. Бюро горкома квалифицирует работу Всеукраинской станции Вукопромсовета как политически вредную, направленную на пропаганду церковщины (рисунки крестов, церковных подriasников, поповских риз), политически враждебной эмблематики (петлюровские гербы-тризубцы, царские короны и т. д.) с тенденциозным применением желто-блакытного цвета в оформлении всех рисунков.

3. Руководство Вукопромсовета (ДЕМИЧЕВ, ЖУК, РАБИНОВИЧ, НОВАЛОВСКИЙ), потеряв большевистскую бдительность, передали станцию в руки классово-чуждых националистических элементов (О. Билоскурвовский, Патковский), использовавших станцию для пропаганды через выпускаемую продукцию враждебной идеологии.

Руководство Вукопромсовета вместо решительной борьбы с идеологически вредной контрреволюционной эмблематикой своим постановлением об утверждении положения о научно-экспериментальной станции фактически узаконило эту враждебную работу станции.

Парторганизация Вукопромсовета (секретарь парткомитета т. КОГАН) проглядела работу националистических элементов на станции, а также не взяла под партийный контроль работу Новаловского и др[угих] членов партии, работавших в Вукопромсовете.

Газета «Кооперативная фабрика» Вукопромсовета (редактор т. БАТАЛИН) также проглядела и не вскрыла всех безобразий, творящихся в Вукопромсовете, и не развернула вокруг всех недостатков работы Вукопромсовета необходимой критики и самокритики.

4. Отметить, что изготавливаемая на экспорт посуда вследствие низкого ее качества, систематически забраковывалась, а на внутреннем рынке из-за дороговизны не имела широкого сбыта. Станция за 2 года существования не изготовила ни одного нового образца, как на экспорт, так и для внутреннего рынка и фактически не оправдала себя, как научно-исследовательская лаборатория.

БЮРО ХГПК ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. За отсутствие руководства работой Всеукраинской научно-исследовательской экспериментальной станцией, за проявление политической близорукости, выразившейся в допущении к производству и распространению на внутреннем рынке продукции в политически вредном оформлении — дело о т. т. ЖУКЕ и ДЕМИЧЕВЕ, конкретно ответственных и непосредственно ранее руководивших этим участком (ныне на станции не работающие) передать партколлегии.

Секретаря парткомитета Вукопромсовета т. КОГАН-ФРЕНКЕЛЬ за отсутствие повседневного партийного контроля за работой членов партии — снять с работы секретаря и объявить выговор.

2. Все материалы об идеологически вредной работе керамической станции и непосредственных виновниках, ныне работающих в Вукопромсовете т. т. НОВАЛОВСКОМ и РАБИНОВИЧЕ, а также все дополнительные материалы, поступившие на т. НОВАЛОВСКОГО, передать в комиссию по чистке партии.

3. В связи с тем, что редактор газеты Вукопромсовета т. БАТАЛИН не обеспечивает необходимого разворота критики и самокритики вокруг недостатков в работе Вукопромсовета и на развернул необходимой большевистской борьбы против националистической работы в отдельных подведомственных Вукопромсовету организациях, просить ЦК КП(б)У снять его с работы редактора.

4. <...>

5. В связи с тем, что Наркомлегпромом закрыты с момента перехода в его ведение из системы Наркомпроса Миргородский художественный керамический институт (существовавший с 1895 года), Межигорский художественный институт (существовавший с 1922 года), Глинский художественный керамический институт (существовавший с 1900 года), Каменец-Подольская керамическая школа и др[угие], являвшимися основными источниками, поставляющими этой области промышленности кадры, просить ЦК КП(б)У отменить эти решения Наркомлегпрома и обязать его полностью обслужить подготовку кадров для этой отрасли промышленности.

6. Поставить вопрос перед ЦК КП(б)У об издании правительственного закона, устанавливающего обязательный государственный контроль по типу Главлита на продукцию изобразительного искусства.

Через 2 недели заслушать на Бюро ГПК сообщение партгруппы Вукопромсовета о выполнении данного решения Бюро ГПК.

Просить Обком КП(б)У утвердить данное решение.

Секретарь ХГПК

(Сапов)

На документі печатка Харківського міського комітету КП(б)У. Виготовлено 21 липня 1934 р. накладом 175 примірників.

Документ розсекречено 21 червня 2001 р.

ДАХО, ф. П-2, оп. 1, спр. 203, арк. 48—50. Засвідчена копія. Скло-граф. Рукопис.

Документ № 3

РАПОРТ

**лінійного уповноваженого дорожньо-транспортного відділу
ст. Кременчук Єгорова Є. В. використання методів фізичного впливу
під час слідства**

28 вересня 1934 р.

Копія

Начальнику ДТО ГУДБ НКВД ЮЖН.

тов. КАЗБЕКУ — г. Харьков

Лин[ейного] уполномоченного ОДТО ГУГБ

ст. Кременчуг Е. В. Егорова.

РАПОРТ

Считаю своим долгом и обязанностью написать Вам следующее по случаю грубого, преступного метода, допущенного мною при ведении следствий.

По первому случаю допущения мной нанесения побоев обвиняемому гр[ажданину] АБРАМОВИЧУ (уголовнику, проходящему по кампании закона от 1/VI-1934 г.) при приезде тов. ПАРОВИШНИКОВА в ОДТО для расследования, я сразу же рассказал все как было и полностью признал свою вину, ничего не утаив.

После моего допроса я в тот же день выехал на линию по заданию, приехав откуда, я узнал, что до тов. ПАРОВИШНИКОВА дошли слухи об избииении мною второго обвиняемого (тоже уголовного, отданного под суд за хищение грузов по закону от 7/VIII-[19]32 г.). С тов. ПАРОВИШНИКОВЫМ мне сразу увидеться не удалось,

в виду его отъезда в Харьков, и я не мог сразу без зазрения совести рассказать о втором случае всю правду последнему. Когда получена была телеграмма о моем вызове в Харьков, да и до этого некоторые сотрудники ОДТО, как-то: Максимчук, Божко и Логинов, узнав о моем первом признании, стали меня упрекать, говоря: «Дурак, признался, сам на себя дело шьет, говорил бы, что, мол, ничего не было, я никого не бил, а обвиняемые врут, пусть доказывают», к тому же МАКСИМЧУК стал говорить: «Вот мое дело, сказал, что не бил, то пусть хоть что, а я буду доказывать, что не бил». Но не взирая на это, я ехал в Харьков морально убитым, держа в голове установку признания и готовился принять наказание заслуженное.

По приезде в Харьков, придя в ДТО, я, прежде чем зайти к тов. ПАРОВИШНИКОВУ, всячески старался увидеть кого-либо из знакомых старших товарищей, чтобы поделиться своим горем и я НАШЕЛ, вспомнив, что ДТВ работает тов. РЕШЕТНЕВ, каковой раньше работал в ОДТО Полтава, где я был с ним знаком по работе. Я зашел к последнему в комнату, попросил выслушать себя, каковому рассказал о случившемся и тут же сказал, что по первому случаю я признался, на что последний мне ответил: «Напрасно ты признался, а вот если сейчас признаешься, пришьют тебе систему и тебе, блин, нужно не признаваться и все», ответил РЕШЕТНЕВУ, а что если дознаются или на очную ставку выведут, последнее ведь будет позорно, на что последний ответил: «Ну и пусть, а ты свое». После этого разговора, выйдя от РЕШЕТНЕВА к ПАРОВИШНИКОВУ, я получил от последнего распоряжение сесть и написать показание по случаю избиения мной гр[ажданина] ДУБИНЫ.

Тов. ПАРОВИШНИКОВ посадил меня в одну из комнат ДТО, где я начал писать свои показания.

В момент, когда я писал, в комнату заходили некоторые сотрудники, интересуясь, что я пишу и узнавая, что я пишу показания, в которых думая сказать правду, последние также стали меня упрекать в этом, говоря: «Вот, чудак, на себя дело шьет», тут же приводили примеры об аналогичных случаях и их последствиях.

Тов. Начальник, будучи окружен такими суждениями и толками, я со своими мыслями разбежался и стал на преступный путь — путь обмана, т. е. данные мною показания о случае с ДУБИНОЙ я дал неверные, я обманул, в чем сильно раскаиваюсь, на самом деле было так:

Допрашивали ДУБИНУ, как главного фигуранта в хищении мешка муки, путем вскрытия вагона, я приложил все силы к тому, чтобы дело это раскрыть как можно глубже, путем получения показаний от гр[ажданина] ДУБИНЫ, имея в руках на это полные основания (агентурный материал и официальный). Потеряв на допрос гр[ажданина] ДУБИНЫ много времени, подходя к последнему со всех сторон, что на последнего не действовало, и гр[ажданин] ДУБИНА упорно заводил следствие в заблуждение, ведя себя вызывающе. Не имея сил владеть собою (вернее со своими нервами), я потерял равновесие и допустил факт преступного, не чекистского метода допроса, нанеся гр[ажданину] ДУБИНЕ ряд телесных повреждений, как-то: жал руку в пальцах, ударил два раза рукояткой нагана по ногам выше колен, хватал за волосы на голове, причем головой несколько раз ударил последнего о спинку дивана, на котором он сидел.

Верно, после применения преступного метода допроса я добился, что гр[ажданин] ДУБИНА признался, рассказав все как было, дал возможность внести ясность в дело, окончив его с успехом, не задумавшись о последствиях, каковые могут быть после всего этого.

Тов. Начальник, ко всему мною сказанному я, как чекист, считаю своей обязанностью чекиста написать еще следующее:

Проработав на производстве более 10-ти лет, имея из родителей одну лишь мать (потерял отца, когда мне было 2 года), каковая в данный момент на моем

иждівенні — інвалід труда, к тому же член ВКП(б) с 1924 г., последнее время работал года 3—4 на Полтавском паровозоремонтном заводе слесарем, работал также на комсомольской, партийной и хозяйственной работе. За все время моей работы и службы в Красной Армии, откуда я вышел командиром запаса, я не имел ни одного взыскания и в 1932 г. в конце, с отзывом как о лучшем, примерном и выдержанном коммунисте-производственнике, я партийной организацией (заводской) был мобилизован для посылки на работу в органы ОГПУ. Оформившись на работу в органы ОГПУ, я был послан в опер[ативный] пункт на ст. Кременчуг, где и работаю до настоящего времени. За все время также не имею ни одного взыскания, наоборот поощрялся и в доказательство моей не плохой работы, как я это оцениваю, несмотря на короткий срок службы моей в органах ОГПУ—УГБ, я выдвинут на должность лин[ейного] уполномоченного, что для меня ценно.

Тов. Начальник, идя работать в органы ОГПУ, я шел с большой любовью и преданностью и сразу полюбил работу, но одно плохо, что влившись в бывший коллектив опер[ативного] пункта, мне пришлось столкнуться и увидеть, а также на себе пережить много нехорошего и плохого. В виду нездорового состава сотрудников, вместо того, чтобы мне, как молодому сотруднику, получить от старших товарищей чекистскую закалку и навык в работе, в чем я особенно нуждался, я столкнулся с фактами грубого нарушения со стороны старших товарищей чекистской этики, как-то: разложение, пьянство, склоки и т. д., а также нарушения чекистских действий, часто приходилось наблюдать, как старшие товарищи при допросах допускали применение побоев, что наблюдалось со стороны многих, вплоть до бывшего нач[альника] опер[ативного] пункта.

Были часты[ми] случаи, когда, обращаясь за помощью в работе к старым товарищам — бывш[ему] уполномочен[ному] опер[ативного] пункта т. ПИТУЛЬКО-АНТОНОВ[у] и нач[альнику] опер[ативного] пункта ФИДЯШЕВ[у] — последние в грубой форме меня отталкивали, а то и того хуже — тов. ФИДЯШЕВ раза два изругивал меня матерщиной, предлагая убраться в 24 час, куда хочу, правда, происходило это зачастую в минуты нетрезвости, бывали случаи, что на мою просьбу в чем-либо мне помочь или пояснить, я выслушивал матерщину, сопровождающуюся репликами: «Мы институты не кончали и нас никто не учил, и никому мы не надоедали».

О том, что я сейчас пишу мне приходилось писать и говорить с бывшим нашим нач[альником] ОДТО тов. ФИШМАНОМ, каковой частично реагировал, но недостаточно и оканчивалось тем, что о моем реагировании на окружающее доходили слухи до тех сотрудников, кого это касалось и те на меня лишь только озлоблялись.

Не ошибусь, тов. Начальник, если скажу, что много мне пришлось испытать и перенести нехорошего за время, когда был опер[ативный] пункт, да еще с тем составом, каковой почти в целом был расформирован. Нередко и я просился, чтобы меня куда либо забрали с Кременчуга, был готов на все, лишь бы уйти, о чем писал и в ДТО.

Правда, состав обновили, из коего в Кременчуге остался я один и был до сего времени не запятнан, чем я гордился, не имея ничего за собой плохого. Но не тут-то было — за два года своей неогрязненной и преданной работы, за все время не скрываясь с уголовным миром, работая все время по «ЭКО», я сделал большое преступление, за что должен получить наказание.

Партийного воспитания, тов. Начальник, я до сего времени в среде своего коллектива не чувствовал, все мы были от этого оторваны и шли все самоплывом, благодаря тому, что заинтересованного человека в этом среди нас не было, а будучи прикрепленными к производственным ячейкам, там ничего не делали, закрываясь занятостью основной работой, как это некоторые практиковали — на занятия парт[ийной] учебы не идет, ссылаясь на занятость, в то время как это неверно (МАКСИМЧУК),

последний ведет себя не по-чекистски, часто пьет, часто бывает выпивши[м] на работе, пьет, не обращая внимание где и с кем. Моменты выпивок объясняет занятостью где либо, что, безусловно, никем не проверяется. Парт[ийного] ядра, которое на это могло бы реагировать, нет, а попробуй одиночкой что-либо сказать, то плохо будет, а я это испытал на себе.

Тов. Начальник, верно, это все по сравнению с моим преступлением ничто, я сделал большое преступление, но прошу Вас не наказывать меня строго, даю клятву, что эти случаи для меня будут уроком, да еще и каким, и в своей работе, каковой я отдался весь, я заглажу свою вину, я хочу работать и учиться работать, работать честно и как долг от нас чекистов требует.

Я, видя нездоровые моменты в работе товарищей, не оценивал их с той яркостью, как это я себе оценивал при совершении их самим. Еще раз прошу Вас не наказывать меня жестоко и дать возможность в работе себя оправдать и преступление свое загладить.

28/IX-[19]34 года
г. Харьков.

ЕГОРОВ.

ГДА СБ України, Харків, спр. 03300, конверт. Машинопис. Копія.

Документ № 4

УХВАЛА КОМІТЕТУ КП(б)У ВУАМЛІНу щодо заходів з викриття «троцькістської та націоналістичної ідеології»

6 жовтня 1934 р.

У Х В А Л А

парткомітету ВУАМЛІН від 6/X-1934 р.

4. Про викриття троцькістської ідеології в роботах ВУАМЛІН[у] (тов. СЕНЧЕНКО).

1. Парткомітет відмічає, що старе керівництво ВУАМЛІНу, очолюване т. Шліхтером — (ЛЕВІК, ШАХАР, ШВЕДОВ і інш[i]), прогледіли контрреволюційну роботу в ВУАМЛІНі націоналістів і троцькістів, які складали і випускали підручники, журнали, друкували в них свої націоналістичні і троцькістські статті і т[аке] інш[е]. Т. т. ШВЕДОВ, ЛЕВІК, ШАХАР і інш[i] не тільки прогледіли всю цю контрреволюційну, троцькістську і націоналістичну роботи, але й співавторствували з ними у випуску ряду підручників і інших робіт, в яких націоналісти і троцькісти протягували свої контрреволюційні погляди. А саме, вони припустили видруккування таких підручників і збірників, а в деяких навіть самі взяли участь, спільно з націоналістами і троцькістами:

1. Підручник з політекономії за редакцією ГУРЕВИЧА І., КАПЛАН, ЧИЧКЕВИЧА; автори: АФОНІН, ГУРЕВИЧ І., ХАЙЦЕР, ЧИЧКЕВИЧ, РЕДІН, РОЗМАН і інш[i].
2. Робочу книжку політекономії за редакцією НАУМОВА, КАПЛАН і ГУРЕВИЧА І.
3. Підручник з теорії Радянського господарства за редакцією ВИНОКУРА, ОСАДЧЕГО, ШАХАРА; автори: Д. НАУМОВ, С. ПАЛЕНЧУК, ХАЙЦЕР, ВИНОКУР, ОСАДЧИЙ, ХРАКОВСЬКИЙ, БОГОРАЗ, ЛАНДЕСМАН і інш[i].
4. Підручник «Соціалістична реконструкція сільського господарства» за редакцією ЄФРОІМСЬКОГО, ЛУЦЕНКО, БІЛАША, НАЗАРОВА.

5. Підручник з історії України — автори СВИДЗІНСЬКИЙ, КАРПЕНКО, РЕДІН, ПОКРОВСЬКИЙ, ГУРЕВИЧ З.
6. Підручник з філософії за редакцією БЕРВИЦЬКОГО, ЛЕВІНА, ЮРИНЦЯ, СТЕПОВОГО.
7. БЕРВИЦЬКИЙ . «За войовничий матеріалізм» , 1933 р.
8. Збірник «Філософія і політика» під реакцією ЛЕВІКА, СТЕПОВОГО, ЮРИНЦЯ.
9. Соціальний склад колгоспів і їх організаційне господарське зміцнення в 1930 р. — 45 друк. стор. — матеріали експедиції під редакцією т. т. ШЛІХТЕРА, СЛІПАНСЬКОГО, БОДНЕРА з передмовою т. ШЛІХТЕРА, вид[ання] 1931 р. , тираж 1500 пр., Сільгоспвидав.
10. Проблеми тваринництва на Україні — вид[ання] наукового комітету Наркомзему 1928 р. під редакцією СЛІПАНСЬКОГО, збірник, стаття вступна т. ШЛІХТЕРА, статті СЛІПАНСЬКОГО, ЛАВРЕНЮКА і інш[их].
- 11.Збірник «Кондратівщина на Україні» — СЛІПАНСЬКИЙ, БІЛАШ, БОДНАР, ШЛІХТЕР, ШАХАР і інш[і].

Довести про це до відома ЦК КПБУ.

2. Поставити перед ЦК КП(б)У питання про вилучення з бібліотек та книгарень журналів, підручників та друкованих робіт ВУАМЛІНу, в яких протягуються контрреволюційні погляди. Насамперед: 1) журнал ВУАМЛІНу «Прапор марксизму-ленізму» за 1929—[19]34 роки, в якому майже цілком заповнені роботами контрреволюціонерів, націоналістів і троцькістів; 2) підручник з політекономії за редакцією ГУРЕВИЧА І., КАПЛАН, ЧИЧКЕВИЧА; 3) робочу книгу з політекономії за редакцією НАУМОВА, КАПЛАН і ГУРЕВИЧА І.; 4) підручник з теорії радянського господарства за редакцією ВІНОКУРА, ОСАДЧЕГО, ШАХАРА; 5) підручник з «Історії України» — автори СВИДЗІНСЬКИЙ, КАРПЕНКО, РЕДІН, ПОКРОВСЬКИЙ, ГУРЕВИЧ З. та інші підручники і друковані роботи, складені українськими націоналістами та троцькістами.

3. Запропонувати парторганам та директорам інститутів продовжити роботу по виявленню матеріалів відносно контрреволюційної роботи троцькістів у ВУАМЛІНі, викрити контрреволюційну ідеологію, що її протягували троцькісти у своїй роботі, викрити тактику блокування троцькістів і націоналістів.

4. Заслухати 20.Х на засіданні парткомітету інформацію директорів інститутів — т. т. ГРЕБЕНКІНА, ВАСИЛЬОВОЇ, ПІРІНСЬКОЇ, СІЗОНОВА про тактику троцькістів, систему контрреволюційних поглядів, що її вони протягували у своїх статтях, брошурах, підручниках.

5. Поставити питання перед ЦК КП(б)У про те, що троцькісти, яких було знято з роботи у ВУАМЛІНі працюють у вищих учбових закладах (БРОНОВ і інші в Харківському університеті).

6. Звернути увагу ЦК КП(б)У на те, що деякі товариші, а саме ГУРЕВИЧ І., ОСАДЧИЙ, які працювали у ВУАМЛІНі разом з українськими фашистами і троцькістами та близько стояли до них, до цього часу не тільки не виступили з розгорнутою критикою своїх серйозних політичних помилок, але навіть до останнього часу не виявили в пресі ставлення з приводу боротьби парторганізації України з українським націоналізмом і троцькізмом.

7. Заслухати на закритих партзборах ВУАМЛІНу 14.Х доповідь т. СЕНЧЕНКО про викриття класово-ворожої ідеології в роботах ВУАМЛІН.

Секретар парткомітету ВУАМЛІН

(СЕНЧЕНКО)

Верно: підпис

ДАХО, ф. Р-6452, оп.5, спр. 1025, арк. 75, 76. Копія. Машинопис, рукопис.

Документ № 5

ПОСТАНОВА ЦК КП(б)У

«Про контрреволюційну роботу залишків націоналістів і троцькістів та пособництві їм з боку гнилих і ліберальних елементів»

3 листопада 1934 р.

Сов[ершенно] секретно
Подлежит немедленному возвращению
в особый сектор ГПК

Копия
Экз[емпляр] № 248

Пролетарии всех стран соединяйтесь!
КОММУНИСТИЧЕСКАЯ ПАРТИЯ (большевиков) Украины
ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

№ ПБ-21-1
3/XI-[19]34 г.

О Контрреволюционной работе остатков националистов
и троцкистов и пособничестве им со стороны гнилых
и либеральных элементов.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ ЦК КП(б)У от 3 НОЯБРЯ 1934 г.

ЦК КП(б)У на своем Ноябрьском пленуме (1933 год) поставил со всей остротой перед партийными организациями Украины вопрос о том, что «в данный момент главную опасность представляет местный, украинский национализм, смыкающийся с империалистическими интервентами». <...>

ПОСТАНОВЛЕНИЕ.

1934 г. декабря " 11 " дня, Спер. Уполномоченный 1-го Отделения Особого Отдела Харьковского Облуправления НКВД - ГУДАРЕВИЧ, рассмотрев следдело № 7248 и находя, что в деле имеются данные указывающие на хранение к.-р. литературы у гр-ки СОЛОДОВНИКОВОЙ Евдокии Васильевны -

ПОСТАНОВИЛ:

В квартире гр. СОЛОДОВНИКОВОЙ Евдокии Васильевны, проживающей в г. Харькове по Екатерининской ул. № 11, кв. 2, произвести обыск и к.-р. литературу в случае обнаружения изъять для приобщения к следственному делу.-

СПЕР. УПОЛНОМОЧЕННЫЙ ОБ. ОД. /ГУДАРЕВИЧ/

/НОВАКОВСКИЙ/

УТВЕРЖДАЮ: НАЧАЛЬНИК ОСОБОГО ОТДЕЛА

Постанова особливового відділу УДБ ХОУ НКВС на обшук у помешканні Солодовникової Є. В. з метою виявлення контрреволюційної літератури. 11 грудня 1934 року

Блок украинских националистов и обломков контрреволюционного троцкизма нашел в частности свое выражение в совместности разработке украинскими националистами и троцкистами антисоветских учебников и других литературных работ по социально-экономическим дисциплинам, выпущенных в 1931—[19]32 годах под маркой ВУАМЛИН: учебник по политэкономии под редакцией Гуревича И., Каплана, Чичкевича; рабочая книга по политэкономии под редакцией Наумова, Каплана и Гуревича И.; учебник по теории советского хозяйства под редакцией Винокура, Осадчего, Шахара; учебник по философии под редакцией Бервицкого, Левики, Юринца,

Степового и др[угих]; учебник по истории Украины — авторы Свидзинский, Карпенко и др[угие]; учебник по соцреконструкции сельского хозяйства под редакцией Эфроимского, Луценко, Биаша, Наварова; сборник «Социальный состав колхозов и их организационно-хозяйственное укрепление» под редакцией Слипанского и Боднара (изд[ание] 1931 г.) и ряд других работ. Во всех этих учебниках и литературных работах протаскивалась контрреволюционная платформа националистов и троцкистов.

Обломки контрреволюционного троцкизма (Винокур, Наумов, Каплан, Павлов, Фалькевич, Бронев, Бервицкий и др[угие]), будучи изгнаны из основных участников научно-теоретической работы (ВУАМЛИН, институт Красной профессуры), пытались обосноваться в отдельных учебных заведениях (Харьковский университет, Луганский институт народного образования). <...>

Националисты и троцкисты использовали эти оппортунистические, либеральствующие, гнилые элементы для своей контрреволюционной работы в качестве соавторов, соредакторов учебников и других литературных работ. В то же время эти оппортунистические, гнилые элементы, используя свое положение в учебных советских учреждениях (как, например, Блудов в Харьковском госуниверситете) и даже в отдельных партийных организациях (Гуревич И. — зав[едующий] культпропом Харьковского обкома КП(б)У) прикрывали вредительскую организационную и пропагандистскую работу националистов и троцкистов.

<...> Установлены также попытки со стороны этих элементов использовать отдельных недостаточно политически развитых членов партии для получения от них рекомендаций и положительных отзывов, в целях обмана партии и протаскивания в партию своих людей. Так, например, недавно разоблачен скрытый троцкист Гомберг, который получив такого рода характеристику и рекомендацию, не только законспирировал себя как троцкист в партии, но даже пробрался, скрыв от партии свою принадлежность к троцкизму, и в состав Зиновьевского горпарткома. После того, как Гомберг был разоблачен как троцкист и исключен из партии, он вновь обманным путем добился о себе положительных отзывов и пытался восстановить себя в партии.

Исходя из установленных фактов, ЦК КП(б)У ПОСТАНОВЛЯЕТ:

ГУРЕВИЧА И. — за активное участие в качестве соавтора и соредактора с националистами и троцкистами в учебниках, в которых протаскивалась платформа контрреволюционного блока националистов и троцкистов, за то, что он пытался раскритиковать грубейшие извращения марксизма-ленинизма в своих собственных работах, за то, что он не считал своей партийной обязанностью помочь партии вскрыть контрреволюционную работу националистов и троцкистов, за то, что будучи культпропом Харьковского обкома, помогал устраиваться на руководящий педагогической работе, изгнанным из ВУАМЛИН троцкистам (Бронев, Ландесман) — из партии исключить.

ЛЕВИКА — за участие в контрреволюционной группировке — из партии исключить.

БЛУДОВА — ректора Харьковского университета за укрывательство и пособничество националистам и троцкистам, за устройство заведомых троцкистов и националистов (Бронев, Великий) — из партии исключить.

ШАХАРА — за совместное с националистами и троцкистами редактирование учебников, за протаскивание в этих учебниках троцкистской и националистской контрбанды — из партии исключить.

БРОНОВА — как двурушника и участника контрреволюционной троцкистской группировки — из партии исключить.

БОРЕВА — как приспособленца, как чуждого партии, как пособника русским великодержавным шовинистам, украинским националистам и троцкистам — из партии исключить.

ОСАДЧЕМУ, ЭФРОИМСКОМУ и АФОНИНУ за то, что они, участвуя в составлении учебников совместно с Чичкевичем, Винокуровым и другими, допустили протаскивание в этих учебниках националистической и троцкистской контрабанды — объявить строгий выговор с предупреждением и снять с преподавательской и научной работы.

КОЦЮБИНСКОГО Ю. М. — за прикрытие двурушничества контрреволюционера троцкиста Наумова — с работы председателя Госплана УССР снять и вывести из состава ЦК КП(б)У.

Центральный Комитет КП(б)У еще раз со всей остротой ставит перед партийными организациями вопрос об усилении бдительности по отношению к украинским националистам, русским великодержавникам, троцкистам и, наряду с ними, ко всем оппортунистическим, гнилым, либеральствующим элементам. <...>

ЦК КП(б)У предлагает всем Обкомам партии проверить постановку преподавания социально-экономических дисциплин во всех высших и средних учебных заведениях (кадры преподавателей, программы, конспекты лекций, учебники, которыми пользуются студенты) и провести все необходимые мероприятия по укреплению этих учебных заведений большевицкими кадрами.

9.XI-[19]34г.

ЦК КП(б)У ВЕРНО

тир. 159

ДАХО, ф. П-2, оп. 3, спр. 7, арк. 127—132. Засвідчена копія. Склограф. Рукопис.

Документ № 6

РАПОРТ

про обшук та арешт Рыбчука А. М.

грудень 1934 р.

Нач[альнику] СПО ХОУ НКВД

РАПОРТ

Согласно ордера № 846 мною произведен обыск и арест Рыбчука Антона Михайловича, проживающего по ул. К[арла] Либкнехта, № 2.

При обыске изъято:

Удостоверение № 25 ВУЦВК.

Членский билет «Динамо» № 972 выданный в 1928 г. за подписью Клауссена

Удостоверение № 4 Народн[ого] Комис[сариата] внутр[енних] дел УССР, выданное в 1929 г.

Записная книжка, в которой на польском языке записаны фамилии разных лиц.

Разные документы на имя Рыбчука, часть из них иностранные на 23 лист[ах].

Переписка с Галицией на 9 лист[ах].

Фотоснимки 13 шт.

При предъявлении ордера на право обыска и ареста Рыбчук сразу смутился и сильно стал волноваться и ходить по комнате. Я усадил его на стул и попросил сидеть спокойно. Рыбчук после этого, обращаясь к своей дочери (лет 10—11) в присутствии понятых и жены, заявил: «Дивись дитино, що зі мною роблять, і це все за те, що я народився в Галичині». Я попросил его успокоиться и не тревожить ребенка, на что Рыбчук нервно, с злобой заявил: «Я догадуюсь, що мені прийдеться лишиться

хліба — роботи, то по Вашому при цьому можна бути спокійним». Все время обыска прошло напряженно, т[ак] к[ак] Рыбчук через каждые 10—15 минут бросал реплики, замечания и вопросы <...>, при этом проявляя явную злобу ко мне. И тогда его жена должна была, когда он слишком далеко заходил в выражении неприязни, поправлять его, оправдываться за него перед мною.

Хотя Рыбчук и нервный человек, однако, у меня впечатление такое, что Рыбчук не совсем старается скрывать своих враждебных взглядов, и у меня сложилось впечатление, что ареста он ожидал.

Арестованного Рыбчука сдал <...> коменданту в 5 час. 10 м. утра 5/XII <...>

Уполномоч[енный] СПО

підпис

ДАХО, ф Р-6452, оп. 1, спр. 5548, арк. 7, 7зворот. Рукопис.

Документ № 7

ВИТЯГ З ДОПОВІДІ

прокурора Вишинського А. Я. республіканській нараді працівників юстиції про підсилення боротьби «з новими формами опору класового ворога»

4 квітня 1935 р.

<...> Нові форми й методи класово ворожих проявів, змови, саботаж, розкрадання суспільної соціалістичної власності, нарешті, терористичні виступи, сумним і мерзеннішим з яких було вбивство тов. Кірова, — результат діяльності класового ворога. Ось чому саме тепер більш, ніж коли-небудь, нам потрібна сильна і міцна диктатура пролетаріату. Вона нам потрібна «для того, щоб розвіяти прахом останні рештки умираючих класів і розбити їх злодійські махінації». (Сталін. «Питання лєнінізму», вид. Х. С. 434).

Ось цю особливість теперішньої епохи, яка навіть саме поняття — «опір класового ворога» наповнює тепер значно гострішим змістом, ніж це ми мали раніше, навіть рік тому, нам треба мати на увазі насамперед. Це звичайно не може не покладати дуже різкого відбитку на методи нашої роботи, не може дуже різко не загострювати наших завдань, — специфічних завдань органів юстиції. І не випадково, певна річ, наша партія і уряд врахували саме цю своєрідність теперішньої епохи, яка не просто характеризується шаленим опором класового ворога, таким опором, який набирає форми до цього часу цьому опорі невідомої, коли класовий ворог не просто намагається бити Радянську владу в лоб або обхідним шляхом, а коли класовий ворог намагається бити по Радянській владі руками людей, які пролізають до наших рядів, спокушаючи одних, розбещуючи других, обдурюючи третіх, але однаково використовуючи для

ЗОВ. ЗАБЕЗПЕЧЕНО.

на № _____

НАЧ СПО УПР. ГОЗБЕЗОПАСНОСТІ НКВД УСРР

Г. К и е в.

СПО 2 ОТД
февраля 555947

5

"По делу РЫБЧУКА."

Сообщаем, что арестованный нами РЫБЧУК А.И. категорически отрицает знакомство с ГАРАЗДЖИЕМ, ТИМЧИКИМ, МАШЕНКОМ и ПРИТУХОМ-ЯРОСЛАВЕНКО, с которыми он был связан. Он категорически утверждает, что таких фамилий он вообще не знает. Простим спрочно выдать выписки из показаний арестованного по делам: БРАТСТВО ЯРОСЛАВА и "ОМ".

НАЧАЛЬНИК СПО УПР. ГОЗБЕЗОПАСНОСТІ
ХОУ НКВД УСРР

НАЧАЛЬНИК 2 ОТД СПО

/ГОРДЛЧ/
/ЛИТВИНОВ/

Повідомлення секретно-політичного відділу НКВС УСРР у справі Рибчука А. М. Лютий 1935 року

своїх контрреволюційних намірів всіх тих, хто по своїй підлості або політичній відсталості може прислужитися ворогові.

Треба вміло володіти величезним мистецтвом протидіяння класовому ворогу, мистецтвом його викриття, своєчасно викривати його махінації <...>

Характер класової боротьби не тим новий, що нові самі злочинні дії, що здійснюються злочини нового виду, яких не було раніше. Звісно, дещо нове є і в цьому розумінні. Але головне в іншому. Новизна, головним чином полягає в тому, що ці дії класового ворога набирають таких зовнішніх форм, так вміло маскуються, що іноді надзвичайно [важко] викрити контрреволюційний зміст цих злочинів. Ось чому майже завжди наші органи не можуть, просто не вміють викрити справжніх класових форм того або іншого злочину, не вміють розглянути в тому або іншому, на перший погляд звичайному карному злочині політичної контрреволюційної вилазки. Бувають випадки, коли прокурор, суддя, слідчий, замість того, щоб кваліфікувати убивство як терористичний акт, кваліфікує його як звичайне вбивство, коли насильство з грабежем кваліфікується не як бандитизм, а як звичайний грабіж, коли куркульську контрреволюційну вилазку кваліфікують як звичайне хуліганство.

Особливість нашого часу, що характеризується не лише блискучими перемогами соціалізму, але і скаженим озвірінням класового опору рештків капіталістичних елементів у нашій країні, полягає саме в складності форм, яких цей опір набирає. Звідси — трудність розпізнання ворога і, як наслідок цього, трудність і відповідальність завдань прокуратури, слідства, суду. <...>

Реорганізація ОДПУ, зміни, внесені в нашу Конституцію VII з'їздом Рад, безперечно ставлять до нас дуже високі вимоги. <...> Треба з усією силою вдарити по процесуальній відсталості, реакційній і шкідливій для справи розсліду, яка полягає в будівництві доказів на одному тільки зізнанні обвинуваченого; правильно робить прокуратура, коли вимагає об'єктивних доказів, коли відмовляється визнати достатнім доказом одне і до того голе зізнання обвинуваченого. Кожний серйозний працівник НКВС, який відповідально ставиться до справи розсліду, ніколи не буде, не може бути проти таких вимог прокуратури, які досить обґрунтовані і умотивовані, які бувають досить ділові і практично цінні. В цьому напрямі і повинні наші прокурори провадити свою роботу, допомагаючи органам НКВС у найбільш успішному розв'язанні наших спільних завдань по боротьбі з контрреволюцією, шкідництвом, розкраданням суспільної власності та інш.

<...> Суд у нас прилюдний, суд є засобом організації громадської думки. Треба, щоб вирок, що його ухвалює суд, мобілізував громадську думку, зустрів ухвалення трудящих. <...> Добитися цього можна, точно і цілком додержуючись вимог радянського закону, в тому числі кримінально-процесуального кодексу.

Ось чому ми повинні ставити перед нашими працівниками юстиції вимоги точно-го, я сказав би навіть, формального виконання нашого кримінально-процесуального кодексу. <...> Справи про контрреволюційні злочини за деяким винятком, про які говорить закон від 1 грудня 1934 року, не виключають можливості розгляду їх у загальному порядку, у тому ж порядку, який встановлено для всіх кримінальних справ взагалі.

Такий порядок розгляду цих справ сприяє мобілізації політичної пильності мас, дає можливість широкого показу злочинних махінацій класового ворога, озброює досвідом марксо-ленінсько-сталінського аналізу, сприяє викоріненню пережитків капіталістичного минулого в свідомості трудящих, підготує їх до кращого й більш правильного розуміння складних явищ класової боротьби. Ось чому немає ніяких підстав ущемляти розгорнуті процесуальні форми в політичних процесах, немає підстав будувати якісь два різні своїм змістом і методами процеси залежно від того кого судять і за який злочин судять.

В теперішніх умовах оскаженілого класового куркульсько-капіталістичного опору було б неприпустимим риторизмом, паскудним лібералізмом відмовлятися від застосування при певних обставинах таких заходів боротьби, як скорочений процес за законом від 1 грудня 1934 року.

Швидкий, рішучий і нещадний удар-відповідь білобандитам — єдино доцільний захід. Але нещадним розгромом ворога не вичерпуються всі наші завдання. Поряд з заходами розгрому і придушення класового ворога діє і розгортається ще інший захід — демонстрація небезпек, які підстерігають радянську владу, викриття, показ зрадницьких ворожих методів боротьби, викорінення всяких дрібнобуржуазних переусудів, які являють собою зручний ґрунт для виникнення і зростання антирадянських контрреволюційних настроїв.

Одним з кращих провідників цих законів є радянський суд, міцний орган пролетарської диктатури, міцний важіль боротьби за соціалізм.

Під керівництвом тов. Косіора і тов. Постишева, ЦК КП(б)У під керівництвом ЦК ВКП(б), великого вождя трудящих товариша Сталіна всі труднощі будуть подолані, і органи юстиції, як один з міцніших і кращих загонів великої армії будівників соціалістичного суспільства, всіма силами, не шкодуючи свого життя, будуть боротися за зміцнення пролетарської диктатури, за остаточне торжество комунізму.

Цит. за: Піднести роботу органів юстиції УСРР на вищий рівень (виступ тов. Вишинського на республіканській нараді працівників юстиції 4 квітня 1935 р.) // Революційне право. — 1935. — № 3. — С. 11—17.

Документ № 8

ПРОТОКОЛ

засідання бюро Харківського обкому КП(б)У про переселенців

5 травня 1935 р.

Р.З. ОКРЕМА ПАПКА

ХАРКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМІТЕТ КП(б)У

Протокол № 69 пакт 9 від 5-го травня 1935р.

Слухали: Про переселенців (т. Демченко).

Висловились: т. т. Карлсон, Нус.

Ухвалили: 1. Прийняти до відому заяву т. Карлсона, що питання про паспорти переселенців поставлено перед ЦК КП(б)У та ЦК ВКП(б).

2. Беручи до уваги, що в обкомі КП(б)У є факти про викривлення в ряді районів в справі закріплення переселенців (Машевський, Ольховатський, Дворічанський, Карлівський, В[елико]бурлуцький, Сахновщинський, Куп'янський), доручити т. Нусу та Карлсону скласти проект директиви районам. *за 3 дні* (курсив — дописано від руки олівцем — Упор.)

Секретар обкому КП(б)У *підпис*

(ДЕМЧЕНКО)

ДАХО, ф. П-2, оп.3, спр.10, арк. 162. — Оригінал. Бланк. Машинопис, рукопис.

Документ № 9

**ЗАЯВА КОЛИШНЬОГО ПРАЦІВНИКА ДПУ ПУТОВА Ф. Ф.,
засудженого «за контрреволюційну троцькістську агітацію»**

25 серпня 1936 р.

ЗАЯВЛЕНИЕ. ОТ ЧЛЕНА ВКП(Б) ПУТОВА ФЕДОРА ФЕДОРОВИЧА

Я член ВКП(б) с 1930 г. и комсомолец с 1924 года, я соглашался с проводимой политикой партии и проводил ее сам в массы до сегодняшнего дня. Я абсолютно не-согласен с политикой партии — это есть обман, лозунги и т[ому] п[одобное].

Я очень сожалею, что ровно 6 лет тоже обманывал рабочих и крестьян разными лозунгами партии.

Партия ВКП(б) может лучших людей убивать, как-то: Зиновьева, Каменева, Смирнова, Бакаева и т. д.

Это могут делать только варвары и идиоты, поэтому партия ВКП(б) [и] есть вар-вары и идиоты, [они] убивают лучших людей.

Придет время, эти варвары расплатятся своей кровью.

Поэтому прошу меня больше в рядах ВКП(б) не считать.

Писал после исполнения приговора, я не мог перенести [и] хотел закончить жизнь самоубийством.

25/VIII-[19]36[г.]

підпис

ГДА СБ України, Харків, спр. 035061, арк. 17. Оригінал. Рукопис.

1. Путов Федір Федорович — нагороджений колегією ОДПУ грамотою до 15-річчя орга-нів ВЧК-ОДПУ і бойовою зброєю з пам'ятною монограмою. До вересня 1933 року працював у органах міліції, потім проживав у м. Дніпродзержинську. 22 серпня 1936 року був затриманий на станції Лозова Півд. залізниці за контрреволюційну троцькістську агітацію серед пасажирів поїзда Дніпродзержинськ—Харків. Під час обшуку в Путова була вилучена заява на адресу РПК ВКП(б) заводу імені Дзержинського, звідки він звільнився.

Документ № 10

СПИСОК

**професорів і викладачів Харківського авіаційного інституту,
які підлягали звільненню з роботи
за ухвалою Харківського обкому КП(б)У
від 3 листопада 1935 року «як класово-ворожі елементи»**

листопад 1935 р.

Сов[ершенно] секретно

СПИСОК № 3

профессорско-преподавательского состава Харьковского авиационного института,
ПОДЛЕЖАЩИХ ЗАМЕНЕ ДО 1/1-[19]36 г.

1. ХИНКУЛОВ А. Х., профессор, б[ес]п[артийный].— Бывш[ий] штабс-капитан белой армии. Арестовывался органами ГПУ в Ростове. Сын крупного бессарабского

кулака. Был связан с видными деятелями ЦК кадетской партии. Как специалист особой ценности не представляет.

2. ЗУБКОВСКИЙ К. П., декан факультета моторостр[оительного], б[ес]п[артийный].— Антисоветская личность; после убийства т. КИРОВА восхвалял Зиновьева и Каменева как последователей — борцов за свои идеи. Учился в Германии, восхваляет немецкий фашизм.

3. ГУЦЕВИЧ Б. П., преподават[ель] динамики, б[ес]п[артийный].— Быв[ший] белый офицер и офицер царской армии.

4. ЗЕНКЕВИЧ С. А., профессор химии, б[ес]п[артийный].— Бывш[ий] член Центр[альной] Рады. Сын попа.

Верно: підпис

ДАХО, ф. П-2, оп.3, спр.10, арк. 20. Копія. Машинопис, рукопис.

Документ № 11

УХВАЛА ХАРКІВСЬКОГО ОБКОМУ КП(б)У

про очищення від класово-ворожих елементів заводів № 135 і ХПЗ за телеграмою ЦК КП(б)У

28 жовтня 1935 р.

ОКРЕМА ПАПКА БЮРО

ХАРКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМІТЕТ КП(б)У

Протокол № 95 пакт 1 від 28-го жовтня 1935 р.

Слухали: Про стан парторганізації та командних кадрів на заводі № 135 і ХПЗ (Телеграма ЦК КП(б)У) (т. т. ЛАЗАРЕВ, БУЗДАЛІН)

Висловились: т. т. Завалішин; Куколь; Буценко; Аров; Соколов; Карлсон; Горяїнов; Шаблювський; Мусульбас.

Ухвалили: І. Доручити комісії в складі т. т. БУЦЕНКО, КАРЛСОНА, АРОВА, ОДИНЦА розробити календарний план для очищення заводів від поляків, німців, троцькістів, націоналістів, насамперед тих, що посідають командні керівні посади.

2. Доручити цій-же комісії перевірити факти скупчення німців, поляків, троцькістів на великих заводах і разом з директорами заводів розробити план очищення заводів від цих елементів та подати на затвердження бюро обкому КП(б)У в 2-декадний термін.

3. Доручити ЗПК заводів № 135 і ХПЗ в першу чергу перевірити партдокументи у комуністів, на яких є компрометуючі матеріали і вирішити питання про їх партійну належність.

Секретар обкому КП(б)У

(МУСУЛЬБАС).

ДАХО, ф. П-2, оп.3, спр.11, арк. 36. Оригінал. Друкарський бланк. Машинопис, рукопис.

Документ № 12

ПРОТОКОЛ

**засідання бюро Харківського обкому КП(б)У про очищення
Харківського авіаційного інституту від «класово-ворожих елементів»***3 листопада 1935 р.*

ОКРЕМА ПАПКА БЮРО

ХАРКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМІТЕТ КП(б)У

Протокол № 97 пакт 12 від 3-го листопаду 1935 р.

Слухали: Про очищення ХАІ від класово-ворожих елементів (т. Буценко).

Ухвалили: 1. Подані т. Буценко списки осіб командного складу, співробітників та студентів ХАІ, що належать вилученню, — затвердити. (Списки додаються).

2. За припущення засміченості ХАІ, і як виключеного з лав партії під час перевірки парт[ійних] документів — КРАСИЛЬНИКОВА, — зняти з роботи директора ХАІ.

3. Доручити МПК детально з'ясувати конкретних винуватців в припущенні засміченості ХАІ та доповісти на черговому засіданні бюро обкому КП(б)У.

4. Доручити МПК в декадний термін зміцнити парткерівництво ХАІ.

5. Доручити комісії в складі т. т. Зайцева, Буценко, Арова разом з парткомітетом ХАІ встановити список осіб, що належать вилученню з ХАІ, окремо виділивши пол'яків і німців.

Секретар обкому КП(б)У

(МУСУЛЬБАС)

ДАХО, ф. П-2, оп.3, спр.10, арк. 17, 17зв. Копія. Бланк. Машинопис, рукопис.

Документ № 13

**ВИТЯГ ІЗ ПРОТОКОЛУ ЗАСІДАННЯ БЮРО ХАРКІВСЬКОГО ОБКОМУ КП(б)У
про подальше використання виключених з лав партії***13 лютого 1936 р.*

БЮРО

ХАРКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМІТЕТ КП(б)У

Протокол № 120 пакт 17 від 13-го лютого 1936 р.

Слухали: Про роботу виключених з лав партії (ДЕМЧЕНКО).

Висловились: т. т. Зайцев; Соколов; Камінський.

Ухвалили: І. Доручити відділу керівних парторганів обкому КПбУ на нараді секретарів РПК дати пояснення про посилку на роботу виключених з лав партії

2. Доручити т. т. Зайцеву і НКВД (*надписано, а Камінському закреслено*) в 2-тижневий термін. Провести розподіл по групам виключених з лав партії. Окремо виділивши (*злісну закреслено*) ворожу групу та групу, що може бути використана на роботі

Секретар обкому КПбУ

(ДЕМЧЕНКО).

З власноручними виправленнями Демченка.

ДАХО, ф. П-2, оп.3, спр.11, арк. 41. Оригінал. Друкарський бланк, машинопис, рукопис.

Документ № 14

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ

**загальних зборів в'язнів 3-ї Харківської будколонії НКВС
щодо виявлення «ворогів народу» у табірному середовищі***20 вересня 1936 р.***ПРОТОКОЛ ОБЩЕГО СОБРАНИЯ ЗАКЛЮЧЕННЫХ 3-Й ХАРЬКОВСКОЙ
СТРОЙКОЛОНИИ НКВД ОТ 20-ГО СЕНТЯБРЯ 1936 ГОДА**

Президиум: Передерников, Томах, Носовицкий, Домаренко и Власов

Повестка дня:

О раскрытии к[онтр]р[еволюционной] группы
среди заключенных 3-й стройколонии НКВД.

Информация: Передерникова

Докладчик характеризует контрреволюционную деятельность троцкистско-зиновьевского центра и переходит к вскрытию к[онтр]р[еволюционной] деятельности з[а]к[люченных] Прошко, Галлера и Серикова. Указанные з[а]к[люченные] направили свою контрреволюционную деятельность на разложение масс заключенных, срывали выход на работу а так же вели подготовку к тому, что по выходе на свободу продолжать дело Троцкого, Зиновьева и Каменева то есть перейти на путь диверсионных и террористических актов, направленных против руководителей партии и правительства. Эти лица были своевременно разоблачены, и их замыслам был положен конец.

Эта группа должна быть отнесена как контрреволюционная и каждый контрреволюционер к числу врагов народа и должна понести самое суровое наказание.

В прениях по данной информации выступило 5 человек з[а]к[ключенных].<...>

2. Росстальной. В то время как наша страна идет к радостной и счастливой жизни эти озлобленные троцкистско-зиновьевские последыши все же не прекратили своей преступной контрреволюционной деятельности.

Разбросанные по Советскому Союзу, в том числе и в нашей колонии, [они] проводят гнусную подрывную работу. Например, враг народа Сериков, находясь еще в Ключковском лагере, на одном из общих политзанятий выступил с заявлением что [собой] представляет пятилетка. Она построена на костях и трупах рабочих и что раньше жить было лучше и т[ому] п[одобное]. [Сериков] гнусным своим выступлением пытался настроить з[а]к[ключенных] против пятилетки партии и правительства, но номер не прошел и об этом было сообщено куда следует. К разоблаченным врагам народа требуем от пролетарского суда самой строгой социальной защиты.

3. Власов.<...> Сегодня мы заключенные, а завтра морально перевоспитанные станем хорошими мастерами социалистической стройки и будем преданы советской власти. Где бы мы не находились, но должны чутко и зорко прислушиваться ко всяким проискам действующих среди нас последышей контрреволюции и врагов народа. Клеймя позором,<...> сегодня общим собранием должны требовать от пролетарского суда к этим врагам пролетариата самой суровой меры наказания. <...>

5. Стрелецкий. <...> Враг не спит, он действует изподтишка, не брезгуя никакими средствами против советской власти. Совершенно не случайно Прошко чуть ли ни через день получает передачи, стоимость которых в 50—60 рублей.

Очевидно, его извне поддерживают его единомышленники и этим платят за его вредительскую работу.

3. НАУМОВ — бывш[ий] зав[едающий] особым сектором, член КП(б)У. По показаниям арестованного участника Харьковской к[онтр]р[еволюционной] троцкистской террористической организации — ШЕЛИНСКОГО, НАУМОВ является членом организации, был завербован НЕЗНАКОМОВЫМ. По показаниям участника, ныне арестованного, организации — ЖУРЛИВОГО, последний по поручению участника украинской троцкистско-террористической организации МУСУЛЬБАСА связался с НАУМОВЫМ и совместно с ним проводил контрреволюционную работу.

Начальник Харьковского облуправления НКВД,
комиссар государственной безопасности 3-го ранга *підпис* МАЗО

21/ХІІ-[19]36 г.

ДАХО, ф. П-2, оп. 1, спр. 586, арк. 110, 111. Оригінал. Машинопис.

Документ № 16

ЗАЯВА ЗАСУДЖЕНОГО ОЛІЙНИКА В. С.

**голові Харківського облсуду про термінове взяття його під-варту
через скрутний матеріальний стан родини**

26 грудня 1936 р.

Председателю спецколлегии Харьков[ского]
обл[астного] суда
осужденного Олейника Валерьяна Семеновича

ЗАЯВЛЕНИЕ

26 декабря 1936 года мне был суд, приговорен к лишению свободы на 2 года и год лишения прав. Кассации я не подаю. Убедительно прошу Вас отдать распоряжение о взятии меня под стражу для отбытия наказания, ибо через трудное финансовое положение я являюсь бременем своей семьи.

Осужденный *підпис*

29.12.1936 г.

ГДА СБ України, Харків, спр. 034759, арк. 116. Оригінал. Рукопис.

Документ № 17

ПОВІДОМЛЕННЯ НАЧАЛЬНИКА 1-ГО ВІДДІЛЕННЯ РСМ м. ХАРКОВА

**голові Харківського облсуду про взяття під-варту
засудженого Олійника В. С.**

24 листопада 1937 р.

1-е отделение милиции г. Харькова
24.11.1937 г.
за № 944

В спецколлегию ХОС. 1-е отд[еление] РК милиции сообщает, что осужденный Олейник Валерьян Семенович направлен в тюрьму № 2 15 июля 1937 года.

Нач[альник] 1-го отд[еления] *підпис*

Секретар *підпис*

ГДА СБ України, Харків, спр. 034759, арк. 144. Оригінал. Рукопис.

Документ № 18

**ДОДАТОК ДО УХВАЛИ ОСОБЛИВОЇ НАРАДИ ПРИ НКВС СРСР
зі списком місцевостей, заборонених для проживання висланим особам**

1936 рік

ПРИЛОЖЕНИЕ №2

СПИСОК № 2

МЕСТНОСТЕЙ, В КОТОРЫХ ЗАПРЕЩАЕТСЯ ПРОЖИВАТЬ ЛИЦАМ,
ВЫСЛАННЫМ ПОСТАНОВЛЕНИЕМ ОСОБОГО СОВЕЩАНИЯ ПРИ НКВД СССР.

1) Все пограничные области вдоль сухопутных и морских границ Союза ССР, запретные зоны.

- 2) Москва и 100-километровая полоса вокруг г. Москвы.
- 3) Ленинград и 100-километровая полоса вокруг Ленинграда.
- 4) Киев и 50-километровая полоса вокруг г. Киева.
- 5) Харьков и 50-километровая полоса вокруг г. Харькова.
- 6) Тбилиси и 50-километровая полоса вокруг г. Тбилиси.
- 7) Баку и 50-километровая полоса вокруг г. Баку.
- 8) Ереван и 50-километровая полоса вокруг г. Еревана.
- 9) Минск и 50-километровая полоса вокруг г. Минска.
- 10) Ташкент и 50-километровая полоса вокруг г. Ташкента.
- 11) Ашхабад и 50-километровая полоса вокруг г. Ашхабада.
- 12) Сталинабад и 50-километровая полоса вокруг г. Сталинабада.
- 13) Алма-Ата и 50 километровая полоса вокруг г. Алма-Аты.
- 14) Фрунзе и 50-километровая полоса вокруг г. Фрунзе.
- 15) Ростов-н/Дону и 50-километровая полоса вокруг г. Ростов-н/Дону.
- 16) Сочи и Минераловодская группа курортов.
- 17) Горький.
- 18) Тула.
- 19) Ярославль.
- 20) Калинин.
- 21) Сталинград.
- 22) Свердловск.
- 23) Магнитогорск.
- 24) Челябинск.
25. Пермь.
26. Грозный.
27. Смоленск.
28. Куйбышев.
29. Днепропетровск.
30. Запорожье.
31. Сталино.
32. Петрозаводск.
33. Ворошиловград.
34. Винница.
35. Воронеж.
36. Орел.
37. Карачев.

38. Молотово.
39. Красноярск.
40. Саратов.
41. Казань.
42. Ижевск.
43. Иваново.

ДАХО, ф. Р-6452, оп. 5, спр. 1190, арк. 4. Копія. Склограф.

Документ № 19

УХВАЛА

Харківського обкому КП(б)У про припинення спроб спецпереселенців повернення до прикордонної смуги

17 березня 1937 р.

Б Ю Р О

ХАРКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМІТЕТ КП(б)У

Протокол № 200 пакт 26 від 17-го березня 1937 р.

Слухали: Про спецпереселенців (т. Налімов).

Висловились: Башкатов; Прядченко

Ухвалили: Доручити партгрупі облвиконкому розробити міроприємства [заходи — Укл.] до припинення спроб спецпереселенців повернення до кордону.

Доручити с. г. відділу обкому КП(б)У спільно з відповідними секретарями РК КП(б)У розробити міроприємства по проведенню політичної роботи в районах, де є спецпереселенці.

Секретар обкому КП(б)У

підпис

ДАХО ф. П-2, оп.3, спр.11, арк. 60. Оригінал. Друкарський бланк. Машинопис, рукопис.

Документ № 20

ВИТЯГ

із стенограми звіту Харківського обкому КП(б)У 3-й обласній партконференції про «викорінення троцькістів, шкідників» у партапараті

18 травня 1937 р.

СОСТОЯНИЕ ПАРТИЙНОЙ РАБОТЫ ОБЛАСТИ

Анализ вопросов, решенных на бюро обкома КП(б)У за первые 2—3 мес[яца] отчетного периода, показывает, что бюро обкома и его отделы, по существу, не руководствовались указаниями ЦК ВКП(б) и ЦК КП(б)У об улучшении организационно-партийной работы, не сделали для себя и для всей областной парторганизации всех выводов из уроков проверки и обмена партдокументов, что особенно важно,

не только не выполнили, но и скрыли от всей парторганизации указание вождя партии товарища СТАЛИНА об отставании партийной работы в области. <...>

Это нашло особенно яркое выражение, прежде всего в работе отдела руководящих парторганов обкома партии. В последнее время вскрыты факты почти полного развала партийной работы в таких организациях, как Лубенская и Золочевская. <...> Отдел руководящих парторганов обкома был засорен работниками (из 16 чел[овек] — 12), социальное и политическое прошлое которых порочило их, как коммунистов (служба в белой армии, выходцы из других партий, притупление бдительности и т. д.).

В руководстве обкома, Харьковского горкома КП(б)У и некоторых райкомов оказались заклятые враги партии — троцкисты-террористы, проводившие подрывную контрреволюционную работу и расставлявшие с этой целью свои кадры на решающих участках партийной, советской и хозяйственной работы в области и районах (аппарат обкома и горкома КП(б)У, Ленинский, Октябрьский райкомы КП(б)У, Харьковский и Сумской горсоветы, трест «Кокс», трест «Сталь» и др.).

Обсуждение письма ЦК ВКП(б) от 29.УП вскрыло в ряде парторганизаций г. Харькова и области наличие контрреволюционных групп и одиночек троцкистов-террористов и вредителей, свивших себе гнезда на крупнейших предприятиях г. Харькова и районов области (ХПЗ, фабрика Тинякова, 5-я обувная фабрика, Крюковский вагоностроительный завод, Полтавский паровозостроительный завод и т. д.), и получивших возможность проводить свою к[онтр]р[еволюционную] подрывную работу, благодаря попустительству и потере бдительности со стороны бывшего руководства обкома.

Проводя решительную борьбу за дальнейшее разоблачение и выкорчевывание остатков контрреволюционного троцкистского охвоста, областной комитет партии при помощи органов НКВД уже в последнее время вскрыл [и] разоблачил ряд троцкистов-террористов, работавших в аппарате обкома КП(б)У: НЕЗНАКОМОВА — бывш[его] зам[естителя] зав[едующего] сельхозотделом обкома; КАРПИНСКУЮ — бывш[его] зам[естителя] зав[едующего] ОРПО обкома; ТАЛИМОНОВА, СЛАДКОВСКОГО и ПАВЛОВА — бывш[ие] помощники секретарей обкома Демченко и Мусульбаса, ЦАЛКИНА — бывш[его] зав[едующего] совхозным сектором сельхозотдела; НАУМОВА В. Л. — бывш[его] зав[едующего] особым сектором обкома партии, ЖУРЛИВОГО — бывш[его] второго секретаря Октябрьского РК КП(б)У и ГРАБОВСКОГО — бывш[его] инструктора ОРПО обкома. Эти злейшие враги проводили линию на то, чтобы насаждать на ответственные участки работы троцкистов-террористов, вредителей, срывать мероприятия по промышленному, колхозному и совхозному строительству и по выражению одного из них (НЕЗНАКОМОВА) проводить установку Мусульбаса «наблюдать, мешать и вредить».

За последнее время также вскрыта и разоблачена контрреволюционная троцкистская, вредительская организация на Южной ж[елезной] д[ороге], возглавлявшаяся б[ывшим] начальником политотдела Южной — троцкистом-террористом РАЙСОВЫМ и в которой активное участие принимали — начальник политотдела ст. Основа РЫВКИН и его помощник ДЬЯЧЕНКО и ряд других работников дороги.

Обком КП(б)У считает, что далеко не все еще враги партии и их последыши, орудующие в Харьковской организации, разоблачены и ликвидированы до конца. <...>

Необходимо указать, что управляющий ХОТРАНСа А. С. Енукидзе создал в тресте неделовую обстановку. Енукидзе вел себя на этой работе, как двурушник, связывался с к.р. элементами и в ряде случаев открыто проводил антисоветскую пропаганду. Секретарь парткома ХОТРАНСа Тарасов от работы отстранен. <...>

ДАХО, ф. П-2, оп. 1, спр. 621, арк. 20—22. Стенограмма. Оригинал. Машинопис.

Документ № 21

ВИТЯГ ІЗ СТЕНОГРАМИ ДОПОВІДІ НАЧАЛЬНИКА УДБ ХОУ НКВС МАЗО С. С.

3-й Харківській обласній конференції КП(б)У

19 травня 1937 р.

Тов. МАЗО.— Идиотская болезнь беспечности, которой мы в той или иной степени болели, значительное опоздание органов НКВД в деле раскрытия вражеской работы троцкистов, правых, невыполнение прямых указаний товарища СТАЛИНА, неоднократно предупреждавшего нас относительно контрреволюционной активности троцкистов, о необходимости революционной большевистской бдительности — все это привело и в Харькове к чрезвычайно большой засоренности партийных, советских и хозяйственных аппаратов злейшими врагами рабочего класса.

Я не собираюсь перечислять троцкистов и правых, вскрытых в г. Харькове — об этом неоднократно говорилось и эти данные приводил т. Гикало, я хочу только напомнить, что и в целом ряде районов нашей области вскрыто ряд троцкистских групп, в целом ряде районов во главе советских и партийных организаций стояли троцкисты — в Сумах, Кременчуге, Полтаве, Изюме, Золочеве и в целом ряде других районов.

Нужно добавить, что особенно в районах, нужно прямо сказать, бдительность партийных организаций также чрезвычайно низка и где органы НКВД — к тому же еще слабее, чем в г. Харькове, что мы здесь еще будем иметь, несомненно, ряд сюрпризов в части того, что на руководящей работе там сидит целый ряд врагов.

Я напоминаю об этом потому, что я хочу остановиться на одном объяснении, которое дают целый ряд товарищей, которые пытаются объяснить, почему они прозевали, проглядели работу этих троцкистов. Сплошь и рядом мы слышим, что эти враги очень тонко замаскировались, говорят эти товарищи, что не было никакой возможности вскрыть этих врагов. Наши данные говорят о совершенно противоположном.

По всем основным фактам у нас имеются данные, что еще в свое время, задолго до того, как работа этих врагов была вскрыта, целый ряд членов партии, трудящихся, неоднократно поднимали вопрос о вражеской работе этих троцкистов и правых националистов и др. В этом смысле жаловаться на отсутствие бдительности у масс нет никаких оснований, но это отсутствие бдительности полностью обнаружили те или иные руководители.

Я хочу привести только примеры по фактам, которые наиболее известны. Возьмите фигуру Незнакомова, который долгое время бесконтрольно руководил с[ельско]х[озяйственным] отделом обкома. Ведь Незнакомова задолго до того, как он был уличен и арестован, целый ряд товарищей разоблачали.

Был целый ряд сигналов относительно того, что та линия, которую Незнакомов проводит, линия не партийная. Был целый ряд жалоб райпарторганизаций на Незнакомова. Наконец, в самом обкоме тов. Павлюченок, инструктор обкома, достаточно резко вскрывал всю эту группу во главе с Незнакомовым, которая засела в сельхозотделе обкома.

Возьмите Богуцкого, камни вопиют о вредительстве Богуцкого в Харьковском горсовете. Это пренебрежение к нуждам населения, которое проявил Богуцкий, вредительские директивы, которые он давал по работе горсовета, все это должно было привести к вскрытию Богуцкого, как врага значительно раньше.

Шаленный, председатель Золочевского РИКа, который довел район до чрезвычайно большого прорыва. Не даром на заседании бюро обкома секретарь, посланный

туда обкомом и приехавший, и информировавший о состоянии работы сразу указал на то противодействие, которое оказывалось Шаленным.

Заславский, директор Свеклотреста, хваленный работник, которого очень рекламировали. Сейчас оказывается, что Харьковский свеклотрест за 1936 год будет иметь до 30 миллионов убытка. Целый ряд сигналов, которые шли с совхозов указывали на вредительское планирование, руководство со стороны треста.

Хочу также привести дело германского шпиона Виклейна, который работал на Сумском машиностроительном заводе им. Фрунзе. Это германский подданный, член национал-социалистической партии, который вступил в фашистскую партию до прихода Гитлера к власти. Агент гестапо работает в Сумах на таком заводе. Что должна парторганизация сделать, что должно сделать руководство завода, директор завода, когда имели дело с такого рода вредителем, который не маскировался. По крайней мере взяли бы его под контроль. Виклейн из Сум проводил чрезвычайно большую работу и по Харькову. Он — доверенное лицо германской разведки. Помимо того, что вербовал своих людей, он использовал доверчивость целого ряда коммунистов и беспартийных, которых он не вербовал, но пользовался их болтливостью, собирал данные особого порядка.

В Оболонском районе вскрыта совершенно оформленная организация, которая называлась украинской социал-демократической партией, там было до 20 человек. Эта организация проводила вербовку, создавала типографию, собирала деньги, составляла программу и устав. Начала выпускать листовки. Все это проводилось в помещении сельбуда в районном центре, в редакции районной газеты, буквально на глазах районных работников.

И сейчас еще, после этих уроков, которые мы имели в ряде фактов, отсутствует элементарная бдительность.

На таком важном заводе, каким является завод № 183, тов. ГИКАЛО перечислил ту группу, которая была вскрыта и которая снята с этого завода. После всего этого, когда вопрос состояния партработы обсуждался партийными органами, после всего в тракторном отделе этого завода, буквально на глазах у всех, в присутствии ряда коммунистов и комсомольцев фашисты проводили контрреволюционную работу, — фашистскую террористическую пропаганду. Это происходит на оборонном заводе. Все эти члены партии и комсомольцы никак не реагировали, не только не сообщили в соответствующие органы, но не давали отпора там в этом же отделе контрреволюционным действиям этой группы. Доходило дело до того, что совершенно наглядно не прикрыто они действовали. Я не буду приводить всех гнусных заявлений и всех их лозунгов, они заявляли «зачем я буду подписываться на газету «Коммунист» когда я фашист» или произносили фашистские приветствия. Все коммунисты посмеивались, никто на это дело не реагировал.

Я хочу коснуться вопроса о положении в школах. Здесь об этом тов. Гикало говорил. Я бы хотел привести несколько фактов. За положение в школах на нас лежит большая ответственность: Если в ряде школ сейчас наблюдается ряд фактов антисоветского порядка со стороны учащихся 6—7 классов и старших классов, то целиком за это несем ответственность мы, в первую очередь комсомол. На городской конференции критиковали комсомол за состояние школ. У меня впечатление такое, что комсомол до конца не понял значение этой работы.

Происходит ряд безобразных вещей: под влиянием ли своих родителей, контрреволюционно настроенных, знакомых, под влиянием ли учителей, которые не всегда подобраны как следует или по другим причинам, но в целом ряде школ мы имеем очень тревожные сигналы. Составляются листовки, создаются антисоветские организации.

Возьмите в Полтаве по нескольким школам собралась группа учеников и назвалась союзом украинских еврейских националистов. Составила целую программу действий о выселении великорусов из Украины и т. д.

В Харькове — организация назвавшая себя союзом секретного товарищества.

Товарищи, когда мы анализируем эти факты, то мы видим и встречаемся со скверной работой комсомольских организаций в этих школах.

Я считаю, что вопрос идет о школе, вопрос идет о новом поколении, о борьбе за нашу смену и этот вопрос нужно поставить чрезвычайно резко. <...>

Я хочу коснуться вопроса о подготовке к выборам. Те материалы, которые мы собрали, говорят о необходимости самых срочных и самых эффективных действенных мер. В подавляющем большинстве случаев, во всех районах Харьковской области подготовка к выборам сводилась к созданию кружков по изучению Сталинской Конституции.

Но нужно прямо сказать, что даже эти кружки никто не контролирует — как правило, они оказались вне руководства партийной организации и целый ряд кружков после одного-двух занятий совершенно прекратили свою работу. Больше того, в ряде районов в качестве руководителей по руководству этими кружками приглашались самые активные контрреволюционеры. В Карловском районе руководителем кружка по изучению Сталинской Конституции назначен националист Петренко, использовавший занятия кружка для самой бешеной агитации против Сталинской Конституции. В совхозе «Большевик» вернувшийся из ссылки националист Овчаренко приглашается в качестве руководителя кружка. Тоже самое в ряде других районов.

В результате этого, если антисоветские элементы, церковники, сектанты прекрасно знают все статьи Конституции, прекрасно изучили ее, то в ряде случаев стахановцы полей, низовые активисты, до сих пор Сталинской Конституции не изучили.

О подготовке к выборам по существу. Конечно, исключительное значение приобретает вопрос о низовом советском активе и роли его в будущих выборах. Вот, когда мы проанализировали данные, имеющиеся у нас, мы увидели, что во многих районах часто низовой актив, в том числе председатели сельсоветов, пред[седатели] колхозов, уже на практической работе чрезвычайно сильно скомпрометировали в глазах колхозной массы. В результате грубого администрирования, нечуткого отношения к нуждам масс, в результате морально-бытового разложения часто низовой актив связан с чуждыми элементами и т. д. <...> Товарищи, это массовое явление по всем районам, можно прямо сказать: без нашего организованного влияния, партийного и советского сейчас готовятся кандидатуры на пост сельсовета. Конечно, подавляющее большинство, об этом нечего говорить, я не хочу, чтобы меня превратно поняли, будет голосовать за наши кандидатуры, но это, отнюдь не означает, что руководители райисполкомов и парткомов должны сидеть сложа руки и не предпринимать ничего, чтобы своим влиянием побороть то враждебное влияние, которое подготавливается. <...>

В руководстве сельсоветов имеется большая засоренность классово-чуждыми элементами, которые действуют на руку классовым врагам и районное руководство, когда нужно было, не сделало организационных выводов, не очищает низовой советский аппарат. Не буду приводить примеров за краткостью времени.

Кто проявляет сейчас большую активность в связи с предстоящими выборами? Прежде всего очень большую активность сейчас проявляют бывшие коммунисты, бывшие руководящие работники — пред[седатели] сельсоветов, пред[седатели] колхозов, которые по разным причинам сняты, то ли по вопросам разложения, то ли по вопросам политического порядка, но сняты, находятся не у дел и проявляют бешеную активность с целью смены теперешнего руководства, его дискредитации. Примеров, опять таки, не буду приводить для сокращения времени.

Очень интересно, что сейчас подняли голову бывшие эсеры и небольшие, но все же имеющиеся эсеровские группы. Они выбросили лозунг: советы без коммунистов и ведут также активную агитацию против нашей партии за подготовку выборов в советы. В Купянском районе в селе Синиха выступил быв[ший] эсер на заседании сельсовета и прямо заявляет: «нам нужны советы без коммунистов. Партия нами не управляет, по новой Конституции народ сам управляет, может выбрать тех, кого считает достойными». Тоже в Хорольском районе и других.

Тов. Гикало остановился на активности церковников и сектантов. Пока ничего агитации церковников мы не противопоставляем, они в ряде районов проявляют бешеную активность. В г. Зинькове появился поп, который прибыл со специальным заданием из Полтавы — подготовить верующих к выборам. Церковники развивают работу по открытию церквей, развивают антисоветскую агитацию и т. д. ...

Сейчас проходили выборы сельпо. В Ромодановском районе была выставлена кандидатура райпарткомом. Выборы плохо подготовили, и получилось положение, что при поддержке некоторых коммунистов, которые тоже выступили против кандидатуры, выставленной райпарткомом, эта кандидатура была провалена. Есть ряд других сигналов, которые говорят, что с этим делом надо спешить. Конечно, подавляющее большинство верующих будет голосовать за наши кандидатуры, но, товарищи, нужно все же понять, что в наших условиях церковь является единственной легальной несоветской организацией в нашем Советском Союзе и, совершенно естественно, эти легальные возможности будут широчайшим образом использованы.

Я хочу привести пример приспособления к нашим условиям. Учитывая колоссальную популярность Сталинской Конституции, учитывая популярность нашей партии, учитывая, что прямой контрреволюционный подход не встретит никакого отзвука, мы имеем такие факты: распространяются листовки, которые говорят о необходимости создания «беспартийного большевистского блока», при чем говорится: «фундаментом Советского Союза должна быть Сталинская Конституция, за исключением статей, противоречащих шести нижеуказанным пунктам нашей программы». Потом идет развернутая контрреволюционная программа — организация политических партий и т. д. Кончается эта листовка: «голосуйте при выборах в Верховный Совет за членов Б. Б. Б.» это «Блок беспартийных большевиков».

Меньшевики, которые в Харькове в старые времена были очень сильны, которые были сильно разгромлены, сейчас также в связи с наступающими выборами подняли сильно голову. Есть данные, что вообще все эти антисоветские группы пытаются на Украине создать избирательный блок, чтобы противопоставить его нашей партии. Троцкисты, остатки троцкистов, националисты, украинские в первую очередь, которые развернули бешеную деятельность, украинские националисты, которые стоят полностью на фашистских позициях, на позициях террора и диверсии, вероятно, не откажутся при случае использовать все легальные возможности и в первую очередь — выборы.

Я хочу два слова сказать и насчет еврейских националистов, старая партия, партия синистов-социалистов, буржуазная еврейская националистическая партия не закончила своего существования в начале революции, а продолжала подпольную деятельность, созывала конференции до самого последнего времени. Эта партия созывала конференции в 1923, 1926 и в 1931 году. С 1930 года они официально приняли программу правых полностью и в последнее время, в связи с репрессиями в отношении троцкистского блока, целые группы этой еврейской партии «объединенцев», как они себя называли, стали защищать программную установку террора. Еврейские националисты, имеющие связь с границей, в таком городе как Кременчуг, где имеются компактные массы еврейского населения, попытаются, возможно, провести определенный ряд мероприятий.

Немецкие националисты среди немецкого населения, которое имеется в СССР, и в промышленности, на целом ряде заводов также имеют свои организации. На ряде заводов вскрыты совершенно оформившиеся немецкие фашистские группы, я бы сказал, ячейки, немецкой национал-фашистской партии.

<...> Подготовка к выборам, это беспощадная борьба с врагами. Это максимальное усиление бдительности.

Тов. Гикало развернул перед конференцией большую действенную программу действий для того, чтобы выполнить указания Центрального Комитета и товарища СТАЛИНА. Решающим условием для выполнения этой программы является максимальное усиление большевистской революционной бдительности.

ДАХО, ф. П-2, оп. 1, спр. 610, арк. 129—141. Стенограмма. Оригинал. Машинопис.

Документ № 22

ВИТЯГ ІЗ СТЕНОГРАМИ ВИСТУПУ

**на 3-ій Харківській обласній конференції КП(б)У директора
Інституту радянського будівництва та права С. М. Канарського
про кількість виключених за політичними мотивами викладачів**

19 травня 1937 р.

Я являюсь директором института советского строительства и права, где специальные дисциплины составляют 75 % в учебном плане, а социально-экономические дисциплины 25 %.

За период времени с 1934 по 1937 год мы выгнали из института 20 преподавателей, которые извращали преподавание или оказались просто врагами. Из числа удаленных по специальным предметам было 5 преподавателей, или 25 %, а по социально-экономическим дисциплинам — 15 преподавателей, или 75 %. Это показывает, что вопросу социально-экономических дисциплин надо уделить больше внимания.

ДАХО, ф. П-2, оп. 1, спр. 609, арк. 73. Стенограмма. Машинопис.

Документ № 23

АКТ

**начальника 3 відділення 4 відділу УДБ ХОУ НКВС Ф. О. Цветухіна
про відправлення заарештованого Я. О. Мельничука до карцеру
терміном на 10 діб**

13 липня 1937 р.

10 суток КАРЦЕРА

АКТ

1937 года, июля, 13 дня. Я, начальник 3[-го] отд[еления] [4-го отдела] Харьковско-го обл[астного] управ[авления] НКВД — лейтенант госуд[арственной] безопасности Цветухин, составил настоящий акт в том, что находящийся на допросе сего числа

обвиняемый Мельничук Ярослав Онуфриевич в грубой форме отвечал на заданные ему вопросы рассказать правдиво следствию о его шпионской деятельности.

Заявил, что он выдумывать не будет, несмотря на то, что якобы следствие заставляет его это делать.

Оскорблял следователя и отказывался отвечать на вопросы о его шпионской деятельности.

О чем и составлен настоящий акт.

Начальник 3[-го] отд[еления] 4[-го] отд[ела],
лейтенант гос[ударственной] без[опасности]

підпис

Акт мне прочитан.

підпис

ДАХО, ф. Р-6452, оп. 5, спр. 3445, арк. 91. Оригінал. Рукопис.

Документ № 24

ВИТЯГИ З ЩОДЕННИКА

**доцента кафедри історії політекономії ХДУ А. Т. Бузання,
вилученого при арешті 11 січня 1937 р.**

1932—1934 рр.

<...> 1/4-[19]33 г. Опять про село. Приехал В. Л., рассказывает интересные вещи. Люди умирают каждый день, по 2—3 человека. Едят отходы буряка от сахарных заводов, мякину, вплоть до древесных опилок. И все-таки в ямах есть закопано зерно. В близлежащем колхозе, который выполнил план, обстоит все благополучно, даже не голодают. В. Л. отмечает, что, несмотря на убийственный голод и большую смертность, антисоветских настроений не наблюдается. Даже, наоборот, в разговорах проскальзывают такие нотки, что вот мол мы наказаны за свой собственный саботаж. Очень хотят сеять хлеб. Но сеять нечем. Надо полагать, зерно ввезут.

5/4-[19]33 г. В январе мне пришлось быть в Москве. Первый раз за 4 года. Сколько этот город пожирает народных средств — уму непостижимо <...>

В Москве живет три миллиона народу, из которых нужны, по-моему (то есть, рабочие заводов, работники центральных учреждений и т. д.) не больше одного миллиона. 2 миллиона сидят паразитами на шее Советского Союза, пожирая огромное количество средств, в которых отказывают населению индустриальных районов. <...>

10/4-[19]33 г. Раскрыта ГПУ контрреволюционная организация по вредительству электростанций и строек. Газеты переполнены этим.

ГПУ это не люди, а какие-то черты в военных формах. Аппарат, работающий как волю и, по-моему, превосходящий по своим качествам все политически охраняемые учреждения других стран; хотя и имеется глубокая разница между ними. Откинувши все надстройки, как-то прекрасное снабжение, огромные привилегии, теплые места и т. д. ГПУ работает на фундаменте чекистских традиций, являясь подлинным оком революции. Я думаю, что не ошибусь, если заявлю, что ГПУ это один из отделов ЦК партии. В этом и есть его особенность. Полиция капитал[листических] стран является наемником правительства, а ГПУ является органом Коммунистической партии.

В. Г. является типичным чекистом. Он в беседах со мной посвящает меня (в пределах возможного) в то, как им приходится работать. Сейчас, например, ГПУ принимает активнейшее участие в полькампании и работают буквально днем и ночью.

И, по-моему, они делают гораздо больше, чем командируемые на это рядовые партийцы, ибо система и дисциплинированность их работы чрезвычайно велика. Это люди регламента и минут, у них слова «нет» не существует, у них все получается.

13/5-[19]33 г. Весь культурный мир Харькова взволнован трагическим событием. Застрелился писатель Хвильовий, являвшийся, несомненно, крупнейшим художником слова среди украинских писателей. По поводу его смерти ходят самые различные слухи и мнения. Говорят, что его затравили, что он не выдержал «московско-постышевского нажима» и т. д. Я мало значения придаю этим мнениям. Считаю, что эксцесс был следствием внутреннего конфликта. По поводу сказанного Постышевым о том, что культура на Украине идет под лозунгом «Национальная по содержанию и интернациональная по форме» (буквально), по поводу этого в литературных кругах острят словами Кулиша, что, мол: «Тетя Мотя заговорила». Острота меткая, но я все же думаю, что если тетю Мотю в данном случае олицетворяет Постышев, то она (тетя Мотя) далеко не плохая женщина. И в данное время поговорить ей на Украине не вредно и своевременно.

15/5-[19]33 г. Когда идешь поздно вечером домой, то под каждой подворотней, под каждым крыльцом видишь спящих оборванных крестьян. Это они пришли в город за хлебом. Неслыханное бедствие эти крестьяне, часто они умирают прямо на улице, особенно дети. За городом, в бараках Красный крест собрал 2000 детей, из которых каждый день умирают 20—25 человек. Вчера видел, как у нас под воротами умирал мальчик лет 12—13.

Я вспоминаю, как полтора-два года назад мы, студенты, ездили в колхоз работать на поле. Работали весело, с песнями, с шутками. Молодежь.

На поле появилась кучка крестьянских парней, которые, лузгая семечки и поглядывая на нас — лениво переговаривались. Мы им задали вопрос: почему они не работают и почему вообще на поле ни одного крестьянина, кроме колхозного начальства, не видно. Один из них ответил: «Ви за нас попрацюєте!», — остальные засмеялись. Это был смех непримиримого врага, который вызвал во мне бурю возмущения и ненависти. И как же теперь этот побежденный и вымирающий враг жалок и ужасен в своем голодном нашествии на город. В каком огромном идейном недоумении и растерянности я нахожусь сейчас. С одной стороны, я не могу простить тем парням их смеха, с другой стороны я не могу без содрогания смотреть на умирающих детей. Интуицией я чувствую, что нужно делать так, как говорит Постышев, но одной интуиции мне мало, мне нужна четкая формулировка свершающегося [происходящего — Укл.] Газеты и собрания, безусловно, этого не дают. Нужен авторитетный товарищ, который в интимно-дружеской беседе привел бы мои мысли в порядок. Таким мог бы быть мой отец, но он почему-то предоставляет мне докапываться самому. Может быть это и лучше.

22/8-[19]34 г. Рылся в ящике и наткнулся на эту тетрадь. Не писал целый год. Прочел с большим интересом. Считаю, что нужно продолжать. Постараюсь в двух словах охватить все, что было за год замечательного.

Огромный урожай и непреклонная политика партии сделали свое дело. Сейчас если еще не все налажено, то, во всяком случае, жить значительно легче и (это самое главное) чувствуется, что построенная система стоит на невероятно мощном фундаменте. Страна имеет мощную индустрию, защищена мощной, самой сильной в мире, армией, и правительство пользуется безмерным уважением и даже, пожалуй, преклонением со стороны граждан. Думаю, что не ошибаюсь в оценке. Весь этот год был отмечен победами. Радостно читать газеты. Весь мир, все страны открыто признают наше превосходство: начиная с наших полярных экспедиций и кончая спортивными мировыми рекордами и харьковскими патефонами.

Был я на селе в великую осень 1933 года. Сам все видел: и как умирают, и как работают. Удивительно, как пребывание там привело мои мысли в порядок. Сейчас спокоен. Очень хочется подольше жить, чтобы побольше видеть.

Я теперь не сомневаюсь, что первый стратоплан полетит из нашей страны. Я ясно ощущаю, сколь неограниченны наши возможности.

Я начал учиться в 1 году пятилетки (первой), и окончил в последнем — являюсь так сказать, детищем 1-й пятилетки. Теперь работаю.

Работать очень хочется.

Харьков уже больше не столица, здесь теперь значительно тише. Город похож на добродетельную старую деву. Строго затянут в асфальт. Кружевные воротнички из цветочных клумб, подчеркнуто чист и размерен в движении. Для работника научного труда лучшего города не найти.

Очень хочется хорошо работать. Вот это прелюдия к [19]34/35 уч[ебном] году.

Дальше буду отмечать всякие события: как крупные, так и мелкие, как хорошие, так и досадные.

ДАХО, ф. Р-6452, оп.1, спр. 5276, конверт. Оригинал. Рукопис.

Документ № 25

ВИТЯГИ З ЛИСТА ОВЧАРОВА Г. Ф.

**наркому внутрішніх справ СРСР Єжову М. І.
про боротьбу з контрреволюційними націоналістичними проявами
в українській літературі [у 1928—1934 роках]**

28 грудня 1937 р. — 14 січня 1938 р.

Несколько лет с 1927 года, я работал в области украинской литературы, был в составе руководства литературных организаций и учреждений, активно боролся за линию партии в литературе против националистов, троцкистов и т.д. Знаю много лиц, фактов и обстоятельств литературной жизни до 1934 года, особенно интересовался и изучил деятельность в литературе теперь разоблаченных врагов народа Любченко, Хвыли, Микитенко, Кулика, Коряка, Щупака, Коваленко и др[угих] и их неразоблаченных соратников Кириленко, Усенко, Городской, Фефер и др.

В свое время я старался способствовать их разоблачению. Некоторые факты и обстоятельства, касающиеся их разоблачения изложены в документе «Материалы к апелляции», который при сем прилагается. Прошу с ним ознакомиться и, если он дает что-либо новое, использовать его. В этом документе я мог использовать лишь часть материалов, которыми располагаю.

Я считаю своим долгом сделать все от меня зависящее, чтобы эта группа врагов народа, как и другие, в том числе и их приспешники, еще не разоблаченные, были разоблачены и разгромлены до конца.

Я готов предоставить себя для этой цели в полное Ваше распоряжение, и действовать теми методами, которые окажутся наиболее целесообразными, как специальными методами борьбы, так и публичными вплоть до выступления со свидетельскими показаниями на суде о фактах, которые мне известны.

«14» января 1938 г. *підпис*

ОВЧАРОВ Григорий Филатович, бывш[ий] член ВКП(б) с 1921 по 1934, литературный критик, старший научный сотрудник кафедры литературы и искусств ВУАМ-ЛИНа с 1930 по 1933 год, член руководства ВУСПП и тд .

Решением Особого Совещания НКВД СССР от 26.IV.35 г. заключен в лагерь на 3 года за участие в к[онтр]р[еволюционной] организации.

Срок заключения отбыл, из под стражи освобожден 20.XII.37 г.

Чибью Коми АССР.

/підпис/

ПРИЛОЖЕНИЕ:

Г. Овчаров. «Материалы к апелляции»

<...>

Начало литдеятельности. Обстановка.

К началу 1928 года, для того периода, разгром националистического уклона Шумского, Хвилевого был завершен. Хвилевизм как антипартийное литературно-политическое течение был разбит. Во всяком случае с Хвилевизмом в том виде, в каком он выступал, имея открытое забрало, было покончено. Но задачи борьбы за линию партии в литературе, борьбы против национализма в литературе, в том числе и против хвилевизма хоть и стали иными, по своей сложности стали не менее, а более ответственными.

Хвилевизм и хвилевисты в более замаскированном виде пытались закрепиться в художественной литературной продукции, завладеть украинским художественным словом, захватить в свои руки творческую гегемонию, преградить рост пролетарских литературных сил.

С таким положением столкнулся я, когда в начале 1928 года состоялись мои первые литературные выступления, имеющие уже самостоятельное значение, это положение я имел в виду во всех своих дальнейших выступлениях периода 1928—1931 года.

<...>

Националисты представляли дело так, что настоящие писатели это лишь те, кто состоит или примыкает к лагерю Хвилевого или иных оттенков национализма. Они выдвигали как значительные лишь произведения своих писателей, старались взять под свое влияние писателей-«попутчиков», как их тогда называли, высмеивали, затюкивали, преграждали рост молодых кадров советской литературы, выдвигаемых партией. Поэтому в своих критических выступлениях я ставил задачу помочь росту молодых советских писателей, проводящих линию партии в литературе, бить по национализму и другим враждебным направлениям, вырвать писателей-попутчиков из под влияния националистов, подчинить их влиянию партии, критикуя поддержать в них приближающее их к советской литературе и разоблачить связывающее их с врагами пролетариата.

Эти задачи мною выполнены.

<...>

Против Винниченко и его апологетов.

(Моя книга «Больше непримиримости к враждебным выступлениям»).

Весьма характерными являются и мои выступления, и обстановка, в которой их пришлось делать, против Винниченко.* (*В прошлом вождь украинской вооруженной контрреволюции и после все время активный враг Советской Украины.)

В конце 1927 года по указкам, разоблаченных теперь врагов народа, Любченко и Хвыли (тогда секретарь ЦК КП(б)У по культделам и завагитпропом ЦК КП(б)У) был отпечатан в советских издательствах и распространен большими тиражами при- сланный из заграницы роман Винниченко «Солнечная машина». Вокруг романа был поднят большой шум, диспуты в клубах, на фабриках и заводах и т. д.

Произведение, направленное против СССР, ставленники Любченко и Хвыли во главе с правой рукой Хвыли — Десняком, тогда редактором журнала «Критика», объявили революционным пролетарским произведением, на этом основании начали популяризировать Винниченко и готовить общественное [мнение] к возврату этого душителя украинского народа на Украину.

Тогда я лишь начинал свою литературную деятельность и начал ее большим и решительным выступлением против Винниченко и его «Солнечной машины». Большую статью я опубликовал в органе ЦК ЛКСМУ журнале «Молодняк» № 4 1928 года.

Подвергнув роман детальному разбору, я доказал, что он является прямым и активным, но замаскированным, выступлением против СССР, против социалистической революции, доказал, что Винниченко продолжает и углубляет свою к[онтр]р[еволюционную] борьбу против СССР, против Советской Украины. Я осудил тогда выступления в защиту романа.

Я утверждаю, что мое выступление против этого выпада Винниченко было и осталось наиболее глубоким, обстоятельным и решительным из всего, написанного по этому поводу. Оно было выступлением против Любченко и Хвыли, против их плана подготовки почвы для возвращения Винниченко на Украину.

<...>

За консолидацию сил пролет[арской] литературы. Против националистических лит[ературных] организаций.

(Моя книга «За большевизацию пролетарской литературы»).

Произведенный обзор необходимо дополнить данными о моем отношении к основным националистическим литературным организациям. Сошлюсь на свою вторую книгу «За большевизацию пролетарской литературы», изданную в 1931 году издательством «Украинский рабочий».

Вот мои характеристики Ваплите, «Литературного ярмарка», «Авангарда» и др[угих] националистических литературных организаций, маскировавшихся под маской пролетарских:

«Таким образом, как видим, действительно намечались два совершенно отличных и противоположных своими тенденциями пути. На какой путь вступила Ваплите, на какой путь она стремилась потянуть весь революционный литературный фронт, известно из партийных постановлений и из литературной дискуссии 1927—[19]28 годов.

Это был путь раскола и измены пролетарскому литературному движению на пользу классовому врагу пролетариата, прежде всего — националистической, фашистской украинской буржуазии.

Ваплите, как известно, будучи идейно разгромлена, должна была самоликвидироваться. Но ваплитянские тенденции еще довольно долгое время чувствовались — в частности и во время существования «Литературного ярмарка», — хотя здесь их и маскировали — не всегда правда старательно.

С тенденциями подобными Ваплите выступил позже нашумевший, печальной славы, полищуковский «Авангард»...

Социальная суть и природа Ваплите и «Авангарда» нам известна. Здесь мы имеем дело со своеобразными проявлениями классово враждебных выступлений против консолидации пролетарской литературы на действительно большевистской основе.» (Моя книга «За большевизацию пролетарской литературы», стр. 17).

«Пролитфронт» и «Новая генерация» получали от меня такую оценку:

«Это все не давало оснований рассматривать «Пролитфронт» как пролетарскую организацию...

Таким образом «Пролитфронт» занимал линию мелкобуржуазного сопротивления делу консолидации пролет. литературы...

Однако мелкобуржуазная природа организации, особенно в условиях, когда борьба за действительную пролетарскую линию литературы ставала с каждым разом более сложной и ответственной — эта природа мешала «Новой генерации» быть действительно надежным и последовательным союзником ВУСППа, а наоборот толкала ее в ряды его врагов.» (Там же, стр. 30).

Это я говорил и писал в 1931 году. Но значительно раньше, еще в мае 1930 года, когда «Пролитфронт» еще только начинал свое существование и когда многие руководители ВУСПП склонны были обольщаться относительно роли «Пролитфронта», забывая его связь с «Литературным ярмарком», а через него — и с «Ваплите», я первый в своей речи на пленуме ВУСПП в мае 1930 года эту связь вскрыл. <...>

Борясь с антипролетарской линией «Пролитфронта» я первый поставил вопрос и доказал связь его линии с «Литературным ярмарком», а через него и с «Ваплите» — агентурой украинского фашизма. Не могли этого сделать Микитенко и Кулик потому, что они сами были перебежчиками из ВУСППа, войдя в состав сотрудников «Литературного ярмарка». Из приведенных цитат видно, что я был противником и разоблачал националистическую, враждебную сущность всей плеяды литературных организаций противостоящих ВУСППу — Ваплите, «Литературный ярмарок», «Пролитфронт», «Новая генерация». Как видно будет дальше, во время борьбы развернувшейся внутри ВУСППа, я разоблачал примиренчество ВУСППовского руководства по отношению к этим организациям.

<...>

Против контрабанды и контрабандистов.

Письмо т. Сталина в редакцию журнала «Пролетарская революция» укрепило во мне уверенность в необходимости продолжения борьбы против завладевшей ВУСППом, а значит, и руководством литературным движением на Украине, антипартийной группы (так я понимал ее тогда) отъявленных врагов народа, такой она оказалась в действительности) Хвыли, Микитенко и К-о.

С этой целью я собрал большой материал, созвал 6.ІІ.32 года собрание харьковской столичной организации ВУСПП и сделал на нем доклад «Письмо т. Сталина и задачи пролетарской литературы». В этом докладе иллюстрированном фактическим материалом я разоблачил троцкистскую, бухаринскую, националистическую и т[ак] д[алее] контрабанду в украинской литературе, решительно выступил против гнилого либерализма и примиренчества к ним.

Я охватил широкий круг фактов и имен, в том числе обстоятельно разоблачил Микитенко, Кулика, Коваленко, Щупака, Речицкого, Коряка и др[угих] заострил вопрос на контрабанде контрреволюционного украинского боротьбизма (имея в виду концепции Хвыли-Любченко и т. д.).

Я указал в заключение на то, что пленум ВУСППа прошел мимо разоблачения, указанных мною вопиющих фактов контрабанды троцкизма, национализма и т[ак] д[алее] в украинской литературе и квалифицировал поэтому позицию пленума ВУСПП, выраженную в его резолюции, как позицию примиренчества и гнилого либерализма к этим явлениям. Все лица, перечисленные в моем докладе, тогда стоявшие у руля литературной власти, теперь арестованы и осуждены, как разоблаченные враги народа, это является лучшей рекомендацией моей линии и деятельности.

<...>

Заключительные этапы.

Конечно я не считал вопрос исчерпанным и не был намерен прекращать борьбу, ибо был уверен в том, что правильно отстаиваю линию партии и ЦК КП(б)У, но возможности продолжать борьбу были весьма ограничены. Однако те возможности, какие представлялись, я использовывал.

Здесь напомним о таких моментах.

Скоро после всех этих событий было принято историческое решение ЦК ВКП(б) от 23 IV 1932 года.

С большим запозданием Хвыля созвал, наконец, актив писателей коммунистов для совещания о мерах проведения в жизнь решения ЦК ВКП(б). Я явился на это совещание. На этом совещании Хвыля—Микитенко и К-о измышляли способы, не проведения в жизнь решения ЦК ВКП(б), а способы как его обойти. На этом совещании, а не где-нибудь в другом месте, родился знаменитый лозунг «Украина не РСФСР, ВУСПП не РАПП». Автором его был Хвыля, непосредственно подхватил его и взял на себя честь соавторства Микитенко.

<...>

Содержание же в этот лозунг вкладывалось такое. Украина и литературное развитие на Украине имеет свои специфические особенности (спекуляция этими «специфическими особенностями», это испытанный конек украинских националистов). Можно согласиться с тем, что РАПП нужно было ликвидировать, но ВУСПП на Украине имеет такие заслуги, специфические особенности на Украине таковы, что ВУСППа, пожалуй ликвидировать и не следовало бы. Ну а раз прямое решение ЦК ВКП(б) обойти все-таки нельзя, то нужно сделать так, чтобы изменилась только вывеска, а по существу, дела остались бы по старому. Так и повели дело Любченко, Хвыля, Микитенко и К-о.

Так возник лозунг, а за ним и долго продержавшаяся на Украине практика наглого саботажа решения ЦК ВКП(б) от 23 IV 1932 г.

<...>

ХАРАКТЕР РАБОТЫ В АППАРАТЕ СКРЫПНИКА.

В аппарате Скрыпника я работал с июня 1931 года по апрель 1933 года. <...>

Существо и отличительные особенности национального уклона Скрыпника достаточно освещены в партийных документах и печати. Он принадлежит к категории тех, которых т. Сталин назвал «ползучими уклонами». Его мысли, взгляды и действия замаскированы, завуалированы, часто выражены не в форме даже отдельных прямых тезисов и их заметить часто можно только связывая воедино разрозненные их проявления и содрав с них [*нерозбірливо*] покровы. Но для этого уже нужна определенная настороженность, чтобы под этим углом зрения следить за мыслью уклониста и разоблачать его,— большой авторитет Скрыпника в партии не располагал к этой настороженности.

Это, отчасти, и объясняет, но не оправдывает, конечно, почему об ошибках Скрыпника заговорили так поздно, а национальный уклон вскрыт и его концепции разоблачены только в 1933 году, после указаний ЦК ВКП(б).

<...>

БРОШЮРА О СКРЫПНИКЕ

Этим объясняется содержание и характер всей моей совместной работы со Скрипником и отношение к нему, до моего снятия от него и первое время после ухода от него, пока мне не стало ясно, что он собой представляет в действительности.

Этим же объясняется и появление, и характер моей брошюры «Скрыпник и Советская литература», которая все время будет оставаться для меня самым обидным и тяжелым пятном на моей литературной деятельности. Эта брошюра представляет собою стенограмму моего доклада на собрании писателей г. Харькова в начале февраля 1932 года, посвященном юбилею 35-летней партийной деятельности и 60-летию жизни Скрыпника. В то время этот доклад и содержанием, и тоном мало отличался от целой серии докладов, приветствий, статей, которыми отмечали юбилей Скрыпника и сейчас, уважаемые партией, члены партийного и советского руководства УССР. Их выступления потом, после разоблачения Скрыпника, не возвращались из забвения

и не были использованы, как укор авторам их. По техническим причинам мой доклад появился в печати не сразу, как другие, а лишь в начале 1933 года, в момент вынесения решения ЦК ВКП(б) об извращениях национальной политики на Украине. Это усугубило отрицательное значение доклада и вред появившейся брошюры, которая вместо заострения внимания на критике Скрыпника была запоздалым, безудержным, юбилейным его восхвалением и тем объективно мешала реализации решения ЦК ВКП(б). За это я понес заслуженную меру партийного взыскания.

<...>

В ночь с 4 на 5 декабря 1934 года был арестован.

Арест и обвинение.

Мне было предъявлено обвинение в принадлежности к украинской националистической контрреволюционной организации, ставившей себе целью совершение террористических актов против руководящих представителей партии и правительства. Следователь сказал, что я лично подготовлял террористический акт против т. Поштышева. Решением Особого Совещания НКВД СССР от 26/IV-1935 года я заключен в лагерь на 3 года.

Этот срок я уже отбыл.

Что я могу сказать по этому поводу?

То что говорил на следствии, то что говорил, находясь в лагере, то что говорю сейчас и буду повторять пока жив.

Я НЕ ВИНОВЕН.

<...>

Я отбыл срок заключения «за участие в контрреволюционной организации».

О какой организации идет речь?

По формулировке предъявленного обвинения, можно судить, что речь шла об УВО.

По ходу следствия можно полагать, что следователь квалифицировал как контрреволюционную ту группу в ВУСПП»е, к которой принадлежал и которая вынесла на себе тяжесть борьбы против врагов народа Любченко, Хвыли, Микитенко и К-о, тем более, что в процессе следствия произошло досадное недоразумение, которое следователь мог использовать как аргументацию этой версии.

По первому варианту.

Об УВО я узнал и знаю только из печати и тех секретных материалов партийных, НКВД и т[ак] д[алее], которые мне в свое время по служебному положению были доступны. О контрреволюционной деятельности и принадлежности к УВО лиц, с которыми мне приходилось сталкиваться по работе в советских, партийных и литературных организациях и которые потом разоблачены, до их разоблачения я ничего не знал, если бы узнал, принял бы меры для их разоблачения. Следователь говорил, будто бы есть показания о том, что я входил в контрреволюционную группу, в составе которой были Демчук и др.

Следователь не показал мне этих показаний и я по сейчас склонен думать, что упоминание о их существовании было пробным камнем следствия. Если же такие показания действительно есть, они ложны от начала до конца.

Нужно сказать, что и Демчук и др[угие] лица тогда названные (в том числе и те, о существовании которых я узнал лишь от следователя) — не люди моего круга. Между прочим все названные следователем — выходцы из Польши и Западной Украины, некоторые беспартийные, люди разного со мной жизненного пути и положения.

Лживые показания или Демчука, или чьи бы то ни было не могут служить аргументом. Я не случайный человек в партии, и вел себя в ее рядах не так, чтобы клеветнических заявлений пары контрреволюционных проходимцев было достаточно для того, чтобы снять меня со счетов партийно-политической жизни.

По второму варианту.

<...>

Я считал аппарат НКВД не чужим для себя органом, а органом партии и правительства, которому я предан и потому знал, что моя строгость к себе не может, не должна быть использована ложно. Поэтому то, что мне в действиях группы в ВУСП-Пе, к которой я принадлежал, тогда казалось ошибочным, я не стеснялся характеризовать резко.

Но я не мог и никогда не считал эту группу антипартийной, контрреволюционной или национал-уклонистской потому, что она такой не была в действительности, и моя деятельность, как ее активного представителя, даже при самом строгом отношении к допущенным ошибкам, была, безусловно, полезной для ВКП(б).

Во время одного из допросов, в ответ на вопрос следователя о характере этой группы, я назвал ее фракционной по форме, следователь ухватился за это, зафиксировал и от себя добавил «контрреволюционная по существу». После долгих препирательств я, усталый, подавленный фактом ареста, недоверием ко мне во время следствия, подписал этот протокол.

Когда я разобрался в чем дело, я немедленно опротестовал эту запись и снял свою подпись. Я подал об этом заявление и следователю, и начальнику Харьковского обл[астного] управления НКВД Карлсону и прокурору, копии заявлений у меня сохранились. При одном из последних допросов в присутствии прокурора я добился фиксации неправильности этой записи.

Нашло ли это отражение в деле не знаю.

<...>

И третий вариант.

Не приложили ли руку Хвыля, Микитенко и К-о к тому, чтобы оклеветать меня перед органами НКВД, так же как оклеветали меня они перед комиссией по чистке партии.

Я помню, когда я настаивал, чтобы следователь заглянул в мои книги и статьи он заявлял — мы получили исчерпывающие отзывы о них от литературных профессоров. Эти «литературные профессора» тогда и были Микитенко, Кулик, Щупак, Коваленко и др. Ясно, чего стоят их отзывы. А тогда их влияние было велико, и им могли верить.

***

Вот замечания, которые считаю нужным сделать.

Я, к сожалению, не знаю конкретного содержания материалов обвинения, хоть и отбыл срок. Я очень хотел бы с ними ознакомиться, чтобы дать объяснения по тем вопросам, которых не исчерпал этими замечаниями и этим документом.

<...>

В заключении.

Я пробыл три года в заключении, из них два с половиной в лагере. Эти годы не поколебали моей преданности партии и моего убеждения в необходимости самой решительной и беспощадной борьбы с врагами народа, которую под руководством партии проводит НКВД. По прибытии в лагерь я решил действовать так, чтобы и это время не было отрывом от партии, чтобы и здесь я мог быть полезен партии в борьбе за победу ее линии, в борьбе с врагами народа.

С первых дней прибытия в лагерь, по собственному почину, я принял активное участие в разоблачении и борьбе с украинскими националистами, троцкистами другими врагами народа, и в лагере не прекратившими своей контрреволюционной деятельности. И я имею основание заявить, что сделано не мало и сделанное связывает меня с партией в эти годы, когда по создавшимся условиям, я другой связи с ней иметь не мог.

Я не могу и не должен здесь об этом распространяться подробно, но прошу в надлежащем порядке в этом убедиться.

***

<...>

Основная цель этого документа представить на рассмотрение материалы для решения основного вопроса — был ли я, есть и остался с ВКП(б) или против нее.

Этот вопрос прошу решить положительно.

28.XII.37 г. Чибью, Коми АССР.

Овчаров Григорий Филатович

підпис

ДАХО, ф. Р-6452, оп. 1, спр. 4210, арк 127, 178—222. Оригінал.
Машинопис. Рукопис.

Документ № 26

ДОПОВІДНА ЗАПИСКА

уповноважених Всесоюзного перепису населення по Харківській області та м. Харкову про значну кількість віруючого населення

1937 р.

Секретарю Харьковского обкома КП(б)У
тов. Кудрявцеву
Секретарю Харьковского горкома КП(б)У
тов. Бондаренко

В первый день предварительного заполнения переписных листов Всесоюзной переписи населения 1937 г. нами было тщательно проверено ряд пунктов и установлено, что во многих случаях на вопрос пятый «религия» даются утвердительные ответы. Особенно много таких случаев имеются в общежитиях и бараках, где проживают рабочие. Так, например, рабочие, проживающие в бараках 5-го кирпичного завода, почти поголовно ответили на этот вопрос утвердительно. В бараках Салтовского городка, в котором проживают более 7-ми тысяч рабочих завода «Серп и молот», ХЕМЗ и других, также имеется весьма большое количество случаев, когда на вопрос о религии был дан утвердительный ответ.

Обращает на себя внимание тот факт, что среди записавшихся «верующих» имеется большой процент рабочей молодежи (мужчин, женщин).

Кроме того нами отмечены еще такие факты:

1) Случай, когда работница раньше записалась «неверующая», потом под влиянием агитации потребовала от счетчика, чтобы эта запись была исправлена на «верующая» (Старосалтовские бараки).

2) Когда отец настаивал, чтобы счетчик записал, что его взрослая дочь «верующая».

3) Когда мать отказалась переписываться, если ее малолетнего сына не запишут «православным» (хотя по инструкции на детей до 16 лет этот вопрос не заполняется).

4) Когда студент 19 лет демонстративно настаивал записать, что он «верующий».

5) Имеет место со стороны отдельных граждан случаи категорического отказа отвечать на 5-й вопрос о «религии» (Харьков, Карловка, Изюм).

Кроме того ряд фактов свидетельствуют об открытой вылазки классового врага, так например в Валковском районе с. Гонтов-Яр явился неизвестный гражданин (лет 45-ти), который в доме одного колхозника стал говорить о переписи населения и во время которого сказал: «Вы знаете, что перепись населения 6 января, где будут спрашивать верующий или же нет, и все должны скрываться от переписи потому, что верующим будут ставить печать и что весной будет великая война, а перепись выявит лиц, способных носить оружие».

В Новогеоргиевском районе имеет место открытой агитации попом, который проживает в селе Видове Чигиринского района Киевской области (что граничит с Н[ово] георгиевским районом), который вызвал к себе колхозницу из Андрусовского сельсовета и предложил ей вести работу среди односельчан, чтобы на вопрос 5-й отвечали утвердительно.

О подобных фактах сообщают, также из Груньского, Карловского и др[угих] районов.

Все это свидетельствует, что классовый враг ведет весьма умело агитацию за то, чтобы большее количество людей записать верующими.

Между тем низовые парторганизации, особенно в общежитиях и бараках, где больше всего наблюдаются такие факты, не ведут никакой массово-разъяснительной работы и фактически самоустранились от этого.

К предварительному заполнению переписных листов приступили 1 января. В этот день в общежитиях и бараках было много пьяных. Из руководящих работников местных организаций не было никого, и счетчики были сами себе предоставлены.

Уполномоченный Всесоюзной переписи
населения по Харьковской области (Супрун)
Уполномоченный по г. Харькову (Пуйло)

ДАХО, ф. П-69, оп. 1, спр. 260. Копія. Машинопис.

Документ № 27

ЗАЯВА

**колишнього секретаря парторганізації УДБ ХОУ НКВС Лук'янова А. А.
щодо самогубства начальника управління Мазо С. С.,
арешту інспектора управління Ветлицина-Южного Л. Г.**

2 листопада 1941 р.

В Особое Совещание НКВД СССР

ЗАЯВЛЕНИЕ

по делу осужденного особым совещанием
Ветлицина-Южного Иллариона Григорьевича

На водном промысле Ухтижемлагеря НКВД я встретился с з[а]к[люченным] Ветлицыным-Южным И.Г., которого я хорошо знал по совместной работе в органах ГПУ — НКВД.

Он был арестован будучи инспектором УНКВД по Харьковской области в 1937 г. Я тогда тоже работал в Харьковском УНКВД и был секретарем партийного комитета. Будучи в курсе причин ареста Южного, я встретившись с ним, спросил, почему он не освобожден. Этот вопрос я задал ему, будучи в курсе дела причин его ареста, считая, что он должен быть реабилитирован после ноября 1938 г.

Считаю необходимым для объективности в рассмотрении дела Южного сделать Вам следующее заявление:

В 1937 г. застрелился нач[альник] Харьковского УНКВД Мазо, который оставил следующую записку: «Товарищи, опомнитесь, куда ведет такая линия арестов честных большевиков и выколачивание из них показаний» и пр. Это привожу дословно, так как я несколько раз читал этот документ. Поскольку Южный был членом партийного комитета, а с Мазо он работал долгое время и был с ним близок, я поставил вопрос о выводе его из состава партийного комитета, поскольку акт самоубийства Мазо тогда рассматривался как контрреволюционный выпад врага народа. Письмо было в ЦК, в обкоме и в наркомате, и везде оно квалифицировалось как вражеский документ. Таким образом, Южный был выведен из состава партийного комитета. Спустя несколько дней меня вызывает к себе Вр[еменный] нач[альник] УНКВД Рейхман и, как секретарю паркома говорит: [что] поступило распоряжение об аресте Южного за связь с Мазо. Южный был арестован. Как член партии на второй день он был исключен из ВКП(б) по мотивировке: «исключить из КП(б)У как врага народа, арестованного наркоматом внутренних дел». Эта мотивировка была продиктована исключительно фактом ареста Южного.

Поступок Мазо является антипартийным, но письмо его, в свете оценки линии НКВД при Ежове, является положительным документом, так как ряд работников Харькова, которые были арестованы при Мазо по заданию Наркома, были освобождены в 1939 г.

Южного я знаю как активного партийного работника, неоднократно избиравшегося в состав парткома, на партконференции и др. Он был председателем Клубного совета и работал преданно.

Как чекист он работал также преданно и самоотверженно.

Если он осужден только за связь с Мазо, то это — несомненно ошибка, которая должна быть исправлена пересмотром дела.

Пишу Вам это Заявление исключительно из соображений справедливости так как я будучи введен в заблуждение Врид. наркома НКВД УССР Ивановым и б[ывшим] секретарем обкома КП(б)У Гикало, так же был участником нынешней участи Южного, выводя его из состава партийного комитета и исключая его из партии.

з[а]к[люченный]

Лукьянов А. А.

ОЛП №10 Ухтижемлагерь НКВД

2/XI-[19]41 г.

ГДА СБ України, Харків, спр. № 022558, арк. 158, 158 зв. Оригінал.
Рукопис.

Довідка. Ветліцин-Южний Іларіон Григорович — інспектор при начальнику УДБ ХОУ НКВС. Заарештований 23 липня 1937 року як член к.-р. змови (ст. 54¹ п. «б» КК УРСР), особливою нарадою при НКВС СРСР 9 жовтня 1937 року позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Покарання відбував в Ухтпечтабі та Ухтіжемтабі. Звільнений умовно-достроково, працював за вільним наймом начальником загального постачання Ухткомбінату НКВС. У 1944 році судимість знято, а 1945-го справу закрито.

Документ № 28**ВИТЯГ З СВІДЧЕНЬ**

**колишнього начальника економічного відділення транспортного відділу
НКВС УСРР Кардаш-Грінфельда А. Й. щодо справи «Промывка»**

21 червня 1956 р.

м. Київ

...Суть дела «Промывка» заключалась в следующем. В 1934 г. ...я узнал по долгу службы, что в г. Харькове у уполномоченного дорожно-транспортного отделения Южной железной дороги Долгих в производстве имеется дело примерно на 20-ть человек, именуемое «Промывка». По этому делу были арестованы примерно ок[оло] 20-ти человек работников Харьковского паровозного депо Южной железной дороги. Арестованные обвинялись в том, что они неправильно эксплуатировали паровозы... я был срочно командирован в Харьков для того, чтобы проверил там готовность дела «Промывка» к проведению гласного процесса. <...>

Об этих мероприятиях я написал письма в адрес Броневого в Москву и Леоцкого в Киев... Однако через 2—3 дня мне Карлсон объявил, что в связи с моим письмом, которое попало Вышинскому, подняли в прокуратуре Союза ССР большой шум и меня приказано за это письмо арестовать в административном порядке... Дело «Промывка» гласным процессом не слушалось, а пошло Особому Совещанию и арестованные по этому делу были осуждены к небольшим срокам лишения свободы...

ГДА СБ України, Харків, спр. 032195, т. 15, арк.126, 127.
Копія. Машинопис.

Документ № 29**ВИТЯГ З ТАЄМНОГО ЛИСТА**

**Кардаш-Грінфельда А. Й. про організацію
відкритого політичного судового процесу**

18 листопада 1935 р.

5. К отдельным арестованным, имеющим особое значение для процесса, в связи с их настроениями, подсаживаем квалифицированную подсадку, которая должна быть не только «слушачем», но и основательно влиять на «психику» арестованных. В отношении Савченко, Шурупова и Богданова считаю это крайне необходимым. Таких людей конечно трудно подобрать, но с необходимой предосторожностью надеюсь ...

[Висловлює міркування з підготовки процесу в Харкові]:

4. Если по ходу процесса сразу определится благополучие полное — суд «в связи с колоссальным интересом проявляемым трудящимися» вынесет решение перенести судебное разбирательство в более обширное помещение, которое также нами будет заранее подготовлено.

5. Мы обеспечиваем полное оперативное обслуживание процесса и печати, освещающей процесс.

...Наряду со всем перечисленным приступаю к проверке возможностей агентурно-го обеспечения семей арестованных и особо важных свидетелей.

Все эти мероприятия, конечно, надо будет вести и проводить в согласовании с Прокуратурой — Союзной...

ГДА СБ України, Харків, спр. 032195, т. 15, арк. 118—120.
Копія. Машинопис.

Документ № 30

ДОВІДКА «ПРО ІСТИННО-ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ» з архівної кримінальної справи Артемова І. І.

10 червня 1958 р.

Копія

СПРАВКА

Истинно-православная церковь представляет собой отколовшуюся в первые годы революции от официальной патриаршей церкви часть реакционно настроенных церковников и духовенства, не признающих советской власти.

Так, крайне правые церковники, отказавшиеся признать Советскую власть, сплотились в особую религиозную группировку под названием «Истинно-православной церкви» (ИПЦ), которая создала свой единый центр и окончательно откололась от патриаршей церкви. ИПЦ превратилась в организующее ядро антисоветского церковного подполья.

Наиболее старая и непримиримо враждебная к Советской власти часть последователей ИПЦ в дальнейшем выродилась в самое реакционное течение православного толка.

Последователи ИПЦ не признают Советской власти и ее законов, не берут паспортов и других документов, призывают не работать ни в каких советских организациях, учреждениях, колхозах, а также не принимать участия в общественно-полезной жизни.

Всю свою работу проводят нелегально.

В силу этого, так называемая «истинно-православная церковь», как реакционная и социально-вредная организация не регистрируется Советом по делам религиозных культов при Совете Министров СССР, а также его уполномоченными на местах.

Уполномоченный Совета по делам религиозных культов
при Харьковском облисполкоме

(П. Славнов)

10 июня 1958 г.

№ 132

Печать

Верно: Ст. следов. следотделения УКГБ Харьк. обл.
майор підпис (Шулика)

Подлинник данной справки находится в архивном уголовном деле № 27957 по обвинению Бесхутрого И.А. и др., которое хранится в УКГБ Харьковской области.

підпис

7/IX.1965 г.

ДАХО, ф. Р-6452, оп. 4, спр. 3277, арк. 263, 263 зв. Копія. Рукопис.

Документ № 31

ВИТЯГ З ДОВІДКИ КДБ УРСР

про осіб, які входили до складу позасудових органів ДПУ—НКВС УРСР

7 червня 1989 року

СПИСОК

лиц, входивших в состав внесудебных органов ГПУ—НКВД УССР
УНКВД УССР по Харьковской области:

178. Кобызев Григорий Михайлович, 1902 года рождения, русский, начальник УНКВД УССР по Харьковской области, председатель тройки УНКВД. Архивное дело № Н-14004 — в КГБ СССР (данные ОСО ГИЦ МВС СССР). Архивное личное дело № 8201 хранится в УКГБ УССР по Харьковской области. Других данных нет.

179. Рейхман Лев Иосифович, 1901 года рождения, еврей, председатель тройки УНКВД по Харьковской области, зам[еститель] начальника Управления. Других сведений не имеется. Архивное личное дело № Н-14995 хранится в КГБ СССР (данные ОСО ГИЦ МВС СССР).

180. Перцов Давид Аронович, 1909 года рождения, еврей, зам[еститель] начальника УНКВД по Харьковской области, других сведений не имеется. Архивное личное дело № 9919 — в УКГБ УССР по Харьковской области.

181. Гикало Николай Федорович, 1897 года рождения, русский, член тройки УНКВД по Харьковской области, секретарь обкома КП(б)У. Материалы за 1937 год — в партархиве Харьковского обкома КП Украины. Дело арх. № Р-2432 находится в КГБ СССР (данные ОСО ГИЦ МВС СССР).

182. Осипов Александр Васильевич, 1899 года рождения, русский, член тройки УНКВД по Харьковской области, секретарь обкома КП(б)У. Из партии исключен в 1951 году как арестованный органами НКВД. Материалы хранятся в партархиве Харьковского обкома КП Украины. Других сведений не имеется.

183. Леонов Александр Ильич, 1902 года рождения, русский, член тройки УНКВД, вр[еменно] и[сполняющий] о[бязанности] прокурора Харьковской области. Материалы за 1929 год находятся в партархиве Харьковского обкома КП Украины. Других сведений не имеется.

184. Бондарь Федор Павлович, 1895 года рождения, украинец, член тройки УНКВД по Харьковской области, прокурор Харьковской области. Материалы за 1929 год находятся в партархиве Харьковского обкома КП Украины. Других сведений не имеется.

Заместитель начальника 10-го отдела КГБ УССР
подполковник

Б. А. Выжак

Верно: Начальник 3-го отделения 10-го отдела

Ежов

7.06.19[89]г.

Цит. за: Україна в добу «Великого терору» : 1936—1938 роки / авт.-упоряд. Ю. Шаповал [та ін.]. — К.: Либідь, 2009. — С. 526.

Розділ 2

Комунізм не є, як дехто думає, початком нової доби, а він є кінцем і смертю доби старої

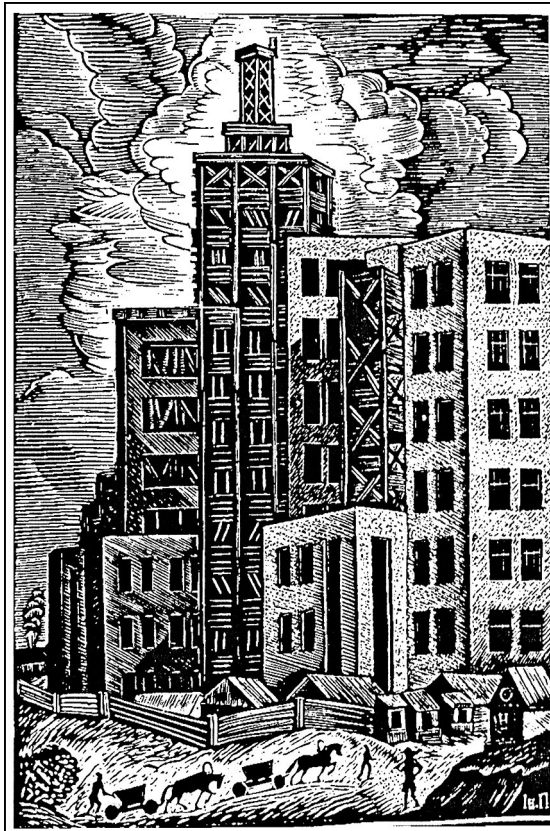
В'ячеслав Липинський.

Лев Драновський.
Уголь воркутинських шахт

[illegible]

Площа Дзержинського. Фото 30-тих років XX століття, м. Харків

РОБІТНИКИ НАЙВИЩОГО СУДУ

Тов. Якімішін І. П.—член ВКП(б) з 1919 року, в органах юстиції працює понад 13 років, член президії найвищого суду, працює в інституті вивчення злочинностей, член ВУК'у «спілки РДУ, систематично виконує планові завдання, бере активну участь в громадському житті колективу.

УХВАЛИЛИ Тов. Якімішіна нагородити грамотою кращого ударника та цінним подарунком.

Журнал «Ударник держапарату»,
1932 рік

Гравюра Івана Падалки.
Будинок Держпромисловості, 1927 рік

Людмила РОВЧАК

НАЙТЯЖЧИЙ ПЕРІОД БІОГРАФІЇ

І. А. Багмут. *Фото*

БАГМУТ Іван Андріанович

Народився 7 червня 1903 року у селі Бабайківка Новомосковського повіту Катеринославської губернії в сім'ї вчителя. Літератор, перекладач. Заарештований 11 березня 1935 року «як член к.-р. організації ОУН» і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 серпня 1935 року позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Відбував покарання в Ухтпечтабі НКВС СРСР, ухвалою від 20 серпня 1937 року термін покарання продовжено на 3 роки. Рахівник, помічник начальника пошукової партії Печорської залізниці Північзалтабу НКВС, ст. Абезь Комі АРСР. У 1941 році звільнений з ув'язнення. Лауреат державних премій. Реабілітований президією Харківського облсуду 22 березня 1957 року. Помер 20 серпня 1975 року, похований у Харкові.

Літній кремезний чоловік вийшов з будинку обласного державного архіву та полегшено зітхнув. Його запевнили, що передані документи мають певну цінність для майбутніх поколінь і створять іменний фонд. Лише спеціаліст, яка переглянула надходження, обережно зауважила: літературні матеріали не мали прямого відношення до біографії Івана Андріановича Багмута, що і зафіксувала в описі. Архівісти побажали письменнику творчої наснаги та скорішого поповнення фонду цікавими документами. Адже його життя було сповнене непересічними подіями. Йшов 1967 рік. Він знав, що під грифами «цілком таємно» і «зберігати довіку», деś у глибинах архіву КДБ УРСР, зберігалася його архівна слідча справа. Довоєнне життя літературного Харкова знайшло в ній документальне відображення, сповнене подробиць, які не змогла б втримати навіть чіпка пам'ять колишнього фронтового розвідника.

Арешт письменника, за його баченням, був подією, позбавленою здорового глузду. Документально підтверджений життєпис, який склав певний розділ справи, був цілком позитивним. Син сільського учителя пішов стежиною батька, закінчивши початкову, середню школу і курси вчителів. Коли Україна пала вогнем Громадянської війни, секретар Байбаківської організації КСМУ Іван Багмут «ні в яких контрреволюційних виступах не був замішаний, є чесним громадянином і політично цілком благонадійним», із зброєю в руках боровся з бандитизмом, і, не змінивши своїх політичних переконань, по її закінченню готувався до навчання в Харківському сільгоспінституті¹.

Літературну роботу, за власним визнанням, розпочав 1923 року підготовкою двох агітаційних збірок. Справжній письменницький успіх прийшов з публікацією Державним видавництвом України вражень від Першої української експедиції альпіністів до центрального Тянь-Шаню, через яку вимушений був залишити 4-й курс інституту за несвоєчасну здачу заліків. У тому ж 1929 році його прийняли до літературного осередку «Політфронт». Цікавими та плідними були поїздки до Карелії та Мурманського

¹ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 1, спр. 7745, арк. 57а.

району, на Схід — до Хабаровська, бухти Нагаєва, відрядження до Північно-Евенського району, яке закінчилося в грудні 1933 року. Працюючи з липня до грудня 1934 року референтом обласного управління РАТАУ, Іван зосередився на підготовці журнальних публікацій і перекладів, а на 1935 рік, як зазначено в анкеті слідства, був «літератором незаможним».

Після вбивства С. М. Кірова розпочався новий виток репресій української інтелігенції. За нібито підготовку терористичних актів і приналежність до ОУН було страчено чотирнадцять осіб, зокрема діячів культури Григоря Косинку-Стрільця, Костя Буревія, Дмитра Фальківського, Олексу Влизька, Романа Сказинського, Михайла Лебединця, Романа Шевченка, Анатолія Карабуту, Івана і Тараса Крушельницьких. Колесо репресій набирало ходи. В угоду зростаючому апетиту диктатора каральні органи готували нові гучні судові процеси. Від заарештованих у «справі боротьбистів» літераторів Василя Вражливого, Григоря Епіка, Миколи Куліша, Валер'яна Підмогильного, Євгена Плужника вимагали нових і нових імен, покази на яких мали бути підставою нових арештів. Невдовзі вони їх отримали.

Зізнався у приналежності до контрреволюційної організації та підготовці терористичних актів заарештований у грудні 1934 року Григорій Епик. Письменницька громада дізналася про це 1935 року з листа, який він підготував на ім'я наркома НКВС В. Балицького, у якому каявся за злочинні наміри міфічної організації, стверджуючи, що її членів варто постріляти, «як скажених псів». В. Балицький побічно підтвердив інформацію про «справу боротьбистів» на лютневому пленумі КП(б)У, а оприлюднив листа секретар ЦК П. Постишев у квітні, на пленумі правління Спілки письменників України.

У «викривальних свідченнях» Епик надав інформацію про знайомих йому осіб переважно з літературного середовища, оговоривши таким чином і Багмута. З встановлення кола знайомих розпочалося слідство у «справі Багмута».

Іван Багмут і Клавдія Литвинова. Напередодні мандрівки на Далекий Схід. *Фото 1930-х років, м. Харків*

Дружні стосунки І. Багмут мав з багатьма українськими літераторами, у яких Іван і Клавдія Багмути, одружені 1925 року, завжди були бажаними гостями. Так само помешкання в Сільбудинку, потім у домі на Купецькому узвозі, 2, часто ставало місцем шахових турнірів і карточних протистоянь. Від підслідного вимагали підтвердження «оперативного матеріалу», зібраного на друзів з письменницького осередку. Конкретніше: Іван Вухналь-Ковтун полюбляв антирадянські гостроти та анекдоти, Володимир Гжицький різко негативно ставився до всіх заходів

радвлadı, Юрій Горбенко та Олександр Донченко оцінили письменницькі арешти як погром української літератури, а Кирило Турган заявив, що йде планове знищення культури, доведення нації до стану кролика, з яким експериментують, а самим яскравим і жорстоким проявом є колективізація, хлібозаготівля 1932—1933 років².

² ДАХО, ф. Р-6452, оп. 1, спр. 7745, арк. 29.

«З Епіком я познайомився в Харкові в період 1925—1926 року, у ЦК ЛКСМУ», — пояснював Багмут. «Зблизився, коли працював Заст. Юнсектора ДВУ. До 1933 року я у Епіка бував на дому дуже рідко. Частіше зустрічався з ним у «Політфронті». Ще частіше бував на дому у Епіка після свого повернення з Далекого Сходу, тобто з 1934 року (грудня місяця 1933). Епік завжди був зі мною дуже стриманим, і в бесідах звичайно або уникав політичних тем, або відмовчувався, і коли говорив, так у області літературної політики партії, яку різко засуджував.

Він казав, що керівництво літературою знаходиться в руках кар'єристів, «нездар», випадкових людей, які на боротьбі з націоналізмом заробляють той політичний і літературний капітал, якого вони не можуть набути своєю літературною творчістю.

Говорячи про «Політфронт», Епік заявляв, що організатором цієї літературної організації був, по суті, Постишев, але зміни ситуації примусили Постишева забути про все те, що він зробив для цієї організації, і звернути всю цю справу на Скрипника»³. Діяльність організації, до якої його рекомендували Г. Епік та А. Любченко, характеризував з офіційних позицій. Спочатку «Політфронт» був лояльним до радянської влади, з якою не мав ніяких розходжень. Коли ж розпалився конфлікт між керівництвом організації та ВУСППом, залишити її вважав незручним і дочекався закриття. Про справжню роль осередку дізнався після арештів О. Вишні, О. Досвітнього, Г. Епіка, М. Куліша та самогубства М. Хвильового, на фоні розгорнутої партією боротьби з контрреволюційним націоналізмом. Але на ці «дріб'язки» слідство вже не звернуло увагу: «своє антирадянське налаштування звинувачений Багмут проводив на практиці, захищаючи у виступах націоналістичні установки «Політфронту».

Повертаючись до характеристики Г. Епіка, стосунки з яким вважав добрими, Багмут пригадав кілька почутих фраз: «все наше нещастя, що ми народилися українцями», «біда наша, що ми знаходимося на стику інтересів різних держав». Коментуючи зустріч Йосипа Сталіна з Гербертом Уелсом у жовтні 1934 року, Епік нібито тішився тим, «що Уелс не вважав наші успіхи чимось винятковим і висловив співчуття ліквідованому куркульству, заявивши «десятимільйонні жертви принесенні справі соціалістичного будівництва є дуже дорогою [ціною] в порівнянні з успіхами, які радвлада має»⁴.

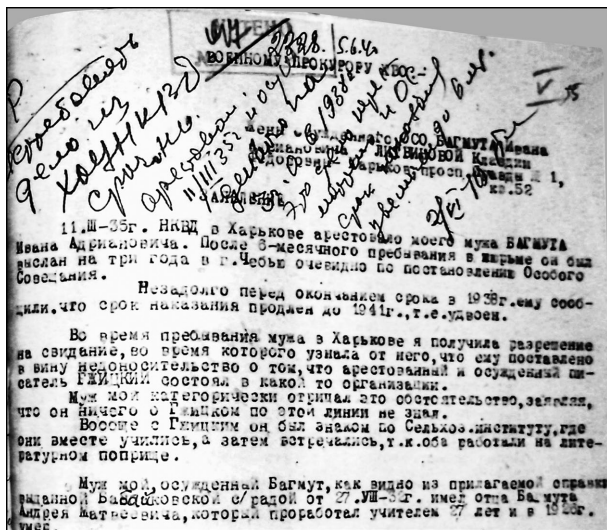
Ще одним пунктом обвинувачення була поїздка на Далекий Схід, начебто здійснена з метою виявлення настроїв місцевих українців націоналістів, налагодження зв'язку та пошуку можливостей переходу кордону. Здається, що слідчий і сам у це не вірив. Заново перегортаючи сторінки книги, присвячені мандрівці, можна допустити, що він буквально був вражений прочитаним, і вирішив таким незвичним чином «відмітити» це місце у справі. «В долині майоріє лінія телефонних стовпів. ... Якесь хвилювання обіймає, коли знаєш, що ось-ось під'їдеш до кордону. Державний кордон! Далі за ним немає вже СРСР, починається Маньчжурія, Китай, починається інша суспільна система, інший уклад життя. І хочеться швидше побачити кордон двох держав-велетнів — кордон, що зараз так пильно охороняється і який після революції в Китаї втратить усяку таємничість, перетвориться на звичайну велику ріку, яких так багато в обох країнах»⁵.

На побаченні у харківській в'язниці дружина довідалась, що Івана звинуватили в недонесенні на колишніх товаришів (хоча документального підтвердження цього у справі немає). Намагаючись встановити правду, Багмут звернувся з проханням влаштувати зводина віч-на-віч з Григорієм Епіком, у відповідь слідчий Білюк

³ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 1, спр. 7745, арк. 19зв., 20.

⁴ Там само, арк. 20.

⁵ *Багмут, Іван*. Преріями та джунглями Біробіджану / Іван Багмут. — Х. ; О. : Молодий Більшовик, 1931. — С. 121.

Витяг з клопотання Клавдії Литвинової про звільнення з-під варті її чоловіка, Івана Багмута, з резолюцією «...Ця справа переглянута ОН. Термін покарання збільшений до 6 років 2.06.1940 р.»

безплідним, замість очікуваної реакції Москви до далекого міста Усть-Уса надійшло повідомлення про продовження терміну ще на три роки. І навіть після звільнення з-під варті він не отримав дозволу на виїзд з Карелії. «Найтяжчим моментом в моїй біографії є 1935—1941 роки, — напише Багмут через кілька десятиліть, — коли я був заарештований, звинувачений у контрреволюційній діяльності і засланий у виправно-трудові табори. Не почувавши за собою ніякої вини, я дуже боляче переживав арешт і заслання, однак не змінив своїх поглядів...»⁶.

Гіркота від безпідставної образи залишилася і по війні. У лютому 1943 року Іван Багмут був важко поранений на підступах до Харкова. У військовому шпиталі колишньому розвіднику 86-го полку 180-ї стрілецької дивізії Воронежського фронту ампутували ногу. За виявлену мужність І. А. Багмут був нагороджений двома медалями «За отвагу», а також «За победу над Германией», «За доблестный труд в Великой Отечественной войне». У 1944—1945 роках працював директором харківського відділення літфонду при Спілці письменників, потім, як засвідчено в характеристиці СРПУ, «перейшов на творчу роботу». Після смерті Сталіна, у 1955 році Багмут поновив листування з органами, відповідальними за дотримання «соціалістичної законності». Цього разу вдалось відновити власне добре ім'я.

Повернення письменника в літературу після довгої вимушеної перерви пов'язують з повістю «Записки солдата» та оповідань про Вітчизняну війну, які витримали кілька перевидань. Фахівці зійшлися на тому, що перша редакція книги була затримана Головлітом через зайвий натуралізм, побутові подробиці, вузький психологізм. При підготовці реабілітації слідчі опитали письменників Костя Гордієнка та Володимира Гавриленка. Цікавились причинами затримки. Опитувані запевнили, що повість була позбавлена ворожих антирадянських, антипартійних проявів, розтягнутість у часі пов'язали з невдалим місцями, висловами, порівняннями, які потребували

«пожартував»: «побачитесь у таборі».

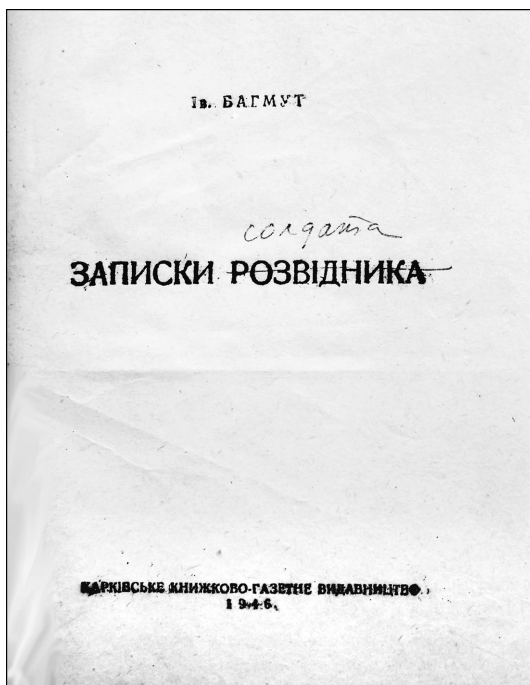
Так Іван Андріанович опинився серед вічної мерзлоти та плавучих ґрунтів тундри в Ухт-печтабі — у північній місцевості за полярним колом, описаний у збірці «Карелія—Karjala». Звичайно, не зустрівся з Григорієм Епіком, який вже відбував покарання на Соловках, а в 1937-му був розстріляний. У Печорському таборі Багмут працював начальником геологорозвідувальної партії, яка намічала місце будівництва нової залізничної гілки до міста Воркути. У клопотаннях до прокуратури СРСР просив довести йому зміст покарання, писав про безпідставність обвинувачення, наводив факти порушень сталінської Конституції органами слідства. Листування виявилось

⁶ Цит. за: Заєць, І. Я. Іван Багмут: [літературно-критичний нарис] / І. Я. Заєць. — К.: Веселка, 1964. — С. 25.

доопрацювань. Колишній секретар Харківської організації Співки радянських письменників Кость Гордієнко причину вбачав ще й в тому, що «...повість написана не в лакировочных тонах, видимо по этому и не вышла в свет»⁷. Нагадаємо, що негласний «розбір польотів» проводили не за «друкованою продукцією» безвісного початківця. Твори Івана Багмута давно стали улюбленими для кількох поколінь радянських читачів. Опубліковані на початку тридцятих років «Преріями та джунглями Біробіджану», «Подорож до небесних гір», «Апатити», «Верхівці засніжених тундр» ніколи не були заборонені, і після арешту з обігу не вилучалися. Повість «Щасливий день суворовця Криничного», написана за враженнями від Харківського суворівського училища, що містилося в Чугуєві, була надрукована більш ніж півмільйонним накладом на 15 мовах, відмічена премією конкурсу міністерства народної освіти Росії та ДЕГПЗу. З 1951 року І. А. Багмут був членом республіканської комісії

дитячої літератури, з 1955-го очолював драматургічну секцію Харківської організації СРПУ; працював у редколегії літературно-художнього та громадсько-політичного часопису «Прапор». Стосовно обговорення особливостей письменницького стилю слід зауважити, що Іван Багмут був визнаним «знавцем деталі». На думку Бориса Харчука «він і подає, тобто змальовує образ головного героя, весь час посиляючись на безліч деталей. ...все краще, чого домігся письменник у своєму творчому доробку: яскрава деталізація, чіткість вислову, влучне слово, впевнене різьблення характерів»⁸.

Іван Андрійович був людиною вольовою, непохитною. Ці риси допомагали йому в літературній роботі при розв'язанні спірних питань. Раз за разом він повертався до рукописів, розтлумачував перекладачу Борису Кирдану доцільність оригінального звороту. «Если я дважды подряд употребляю одно слово, то я делаю это сознательно (напр. стр. 25). Если у меня сказано «розятрило», то надо найти эквивалент, а не заменять его тремя эпитетами да ещё такими «ужасно чувствительными» как «так жгло в груди». Нельзя употреблять к моим фразам широкоупотребительные штампы, такие как «широко раскрытыми глазами»⁹... Обурювався тим, що в чорнових перекладах російською зустрічалося «Русская федерация» замість Российская, іменнику «общество» відповідало «товарищество». Низку зауважень закінчив теплими словами: «...пусть Вас не расстраивают мои восклицательные знаки, множество пометок и правок. Воспользуйтесь моим советом — пусть прочитает перевод кто-нибудь из Ваших друзей-русских и сделает замечания, не заглядывая в оригинал. Я думаю, что Ваша работа

Титульна сторінка рукопису з виправленою назвою «Записки солдата». 1946 рік, м. Харків

⁷ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 1, спр. 7745, арк. 68зв.

⁸ Харчук, Борис. Талант і праця: [до 70-річчя Івана Багмута] / Борис Харчук // Дніпро. — 1973. — № 6. — С. 124, 126.

⁹ ДАХО, ф. Р-5758, оп. 1, спр. 88, арк. 5, 5зв.

получит высокую оценку. Привет и лучшие пожелания! Крепко жму Вашу руку»¹⁰. Б. П. Кирдан розумів, що творчий обмін ґрунтувався скоріше на його можливостях і ділових якостях, тому не образився: «я учел все Ваши замечания и пожелания, постарался сохранить Ваш стиль. Все это Вы, несомненно, почувствуете при чтении перевода...»¹¹.

Письменник багато подорожував по містах і селах області, відшукуючи образи літературних героїв у колгоспах і на виробництві. Його охоче запрошували на зустрічі із студентами та школярами, і він ніколи не відмовлявся. У яскравих виступах завжди в кількох фразах розкривав суть питання, що притягувало увагу аудиторії. Колеги запам'ятали його любов до шахів, яку він виніс через все життя, і шахівницю в приміщенні відділення письменників називали «столиком Багмута». А ще зазначали вміння вислухати й надати слушну пораду. Нажаль, у творчій спадщині письменника не залишилося розповіді про найтяжчий період життя.

---

¹⁰ ДАХО, ф. Р-5758, оп. 1, спр. 88, арк. 53в.

¹¹ Там само, спр. 106, арк. 4.

Інна ДМИТРИЧЕНКО

ПОДВИЖНИК БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

БОРОВИЧ-ФІНКЕЛЬШТЕЙН Борис Осипович

Народився 19 листопада 1883 року у місті Одеса Херсонської губернії. Керівник приватної культурно-просвітницької установи «Труд». Завідувач консультативного відділу Харківської громадської бібліотеки. Заарештований 11 березня 1921 року як меншовик, 26 квітня 1921 року звільнений комісією з перегляду справ. Книгознавець Харківського інституту охорони здоров'я студентів і вчених. Розстріляний у Києві 23 вересня 1938 року за вироком ВКВС СРСР від 23 вересня 1938 року. Реабілітований прокуратурою Харківської області 23 грудня 1992 року, Генеральною прокуратурою України 12 серпня 1993 року.

Діяльність видатного бібліографа, бібліотекознавця тісно пов'язана з історією Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. Нині Бориса Боровича визнають творцем предметного каталогу та розробником документації з його організації, автором друкованих робіт з питань методики предметного каталогу — одним з основоположників теорії та практики предметної каталогізації. Він був одним з перших фахівців України, які зробили значний внесок у розвиток вітчизняного читачознавства та бібліопсихології. Однак протягом багатьох десятиліть інформація про його досягнення залишалася закритою, як і дані про приватне життя цієї людини.

Відомо, що Борис Фінкельштейн народився в Одесі, закінчив комерційне училище, навчався в університеті. У рідному місті 1905 року зайнявся бібліотечною практикою. Влітку 1912 року за його участі було засновано дитячий клуб, у якому працював керівником-педагогом.

Літературна обдарованість спрямувала його до редакцій «Южного обозрения», «Одесских новостей», «Современного слова», «Одесского листка». Виявлена активність була помічена літературознавцем Семеном Венгеровим, який додав персональну інформацію до свого архіву. Її використав Іван Масанов, навівши псевдоніми, які вживав Фінкельштейн: Б-ич, Борович, Борович Б., Борович Б. О., Лазарев¹. Можливо, псевдо «Борович», яке за ним закріпилося і стало другим прізвищем, було скороченим «Борис Осипович».

Також в Одесі розпочав нелегальну політичну діяльність, як член РСДРП у 1914—1915 роках перебував під наглядом поліції у місті Могилів-Подільський. Життя на периферії обтяжувало його. «Тут здавна відчувається велика потреба у добрій і доступній книзі. Досить людне повітове місто з двома гімназіями, комерційним училищем, з кількома вищими початковими школами» (*переклад — Ред.*)². Характерну «глибинці» інерцію Борович висвітив на провальних спробах інтелігенції започаткувати читальню, що мала протистояти розбещенню молоді двома ігровими клубами. Двадцять місяців очікували ініціатори затвердження проекту статуту місцевим начальством,

¹ Масанов, И. Ф. Словарь псевдонимов русских писателей, ученых и общественных деятелей / И. Ф. Масанов. Т. 4. — М.: Изд-во Всесоюзной Книжной палаты, 1960. — С. 491.

² Борович, Б. О. История одной библиотеки: письмо из Могилева-Подольского : [от нашего корреспондента] / Б. О. Борович // Школа и жизнь. — 1916. — №41—43 (26 окт.). — С. 11.

поки не дізналися, що справою ніхто не займався. Як не прикро, повторилася ситуація чотирирічної давнини з нереалізованим рішенням міської думи про заснування громадської бібліотеки.

Борис Борович переїздить до Харкова, де займається журналістикою. Впродовж одинадцяти днів 1916 року висвітлював найбільш актуальні теми, обговорені депутатами окружного педагогічного з'їзду, який зібрав 1700 учасників: завдання середньої школи, взаємозв'язок школи та сім'ї, спільне навчання хлопчиків та дівчат, створення умов, сприятливих творчій роботі вчителя. Іншим сюжетом часопису «Школа и жизнь» було відкриття дитячого філіалу в приміщенні Харківської громадської бібліотеки, підготовкою якого займалася окрема комісія з дитячого читання. Автор позитивно оцінив обрану систему каталогізації. З метою швидкої та зручної орієнтації були створені чотири рухомі каталоги: алфавітний загальний, за віком і алфавітом, систематичний і предметний за рубриками.

З 1917 року Б. Борович — член Харківської громадської бібліотеки (ХГБ). Саме в харківський, найбільш плідний період життя, були написані визначні статті з доробку понад 90 спеціальних робіт, які включені багатьма іменитими укладачами до бібліографічних покажчиків, рекомендаційних списків. Він читав лекції, брав участь у засіданнях правління бібліотеки. Визнав цей заклад явищем унікальним, в якому спелилися елементи великого книгосховища з багатьма ознаками бібліотек широкого, масового користування. Народжена в крихітній квартирі, Харківська громадська бібліотека за сорок років існування зробилася найбільшою в Україні та винятковою за своїм характером. Завдяки любові та допомозі харків'ян вона збрала книжкові багатства (на 1925 рік фундацію з 310 тисяч томів) і отримала прекрасну будівлю архітектора О. М. Бекетова, і все це використовувалося з максимальною ефективністю. У епоху царату бібліотека була чи не єдиним місцем зібрань ліберальної, почасти радикально спрямованої інтелігенції, а з 1905 року стала культурним центром революційно налаштованої громадськості.

Харківська бібліотека через постійну матеріальну скруту мала лише чотири друковані каталожні томи та бюлетені, а з 1917 року література була рознесена лише у рукописні зошити, що було нераціональним³. Детальною розробкою каталогу Борович зайнявся після того, як у жовтні 1920 року очолив довідково-консультаційний відділ ХГБ, штат якого спочатку налічував усього двох спеціалістів. До стислих термінів підготовки новачі спонукало те, що по завершенні Громадянської війни очікувався великий наплив читачів. «Предметный каталог исчерпывает каждую книгу до дна; он отражает все вновь возникшие вопросы тот час вслед за их появлением в журналах и книгах, а то и в газетах; он вбирает в себя немедленно все завоевания науки, все оттенки научной мысли, вовсе не заботясь о приведении всех идей в стройную связь, об отражении их взаимодействия. Предметный каталог, вполне обслуживающий любого читателя, представляет из себя некий энциклопедический словарь: под каждым словом, стоящим в алфавите, стоят карточки, указывающие литературу данного частного вопроса, и на карточках этих можно проставлять и дополнительные сведения о содержании каждой книги и пометки о степени ее трудности»⁴.

Це був перший предметний каталог на теренах Радянського Союзу. Найдетальніший довідковий апарат, який можна створити в бібліотеці, було складено, незважаючи на брак теорії та досвіду. Підбиваючи підсумки роботи відділу за перші шість років, Борович зазначив: «Мы эту работу начали в полном одиночестве, ибо не было у нас никакой поддержки, но, как это всегда бывает в таких случаях, вокруг слышались

³ Борович, Б. О. Предметный каталог / Б. О. Борович. — Х. : Труд, 1925. — С. 63—64.

⁴ Борович Б. О. Классификация книг в научных библиотеках и предметный каталог : [содерж. докл., дек. 1925 г.] / Б. О. Борович // Праці першої конф. наук. бібліотек УССР : [бібл. зб.]. Ч. 1 / ВБУ при УАН. — К., 1926. — С. 109.

злобные выкрики и смешки... Атмосфера вокруг этого каталога, царившая в г. Харькове и даже вне его, лишь больше сплотила отдельных работников Консультационного Отдела и заставила их работать над предметным каталогом еще интенсивнее»⁵.

Звісно, все нове викликає шквал критики, але згодом предметний каталог виборів власне визнання. Усі книги, що виходили у Радянському Союзі (обов'язковий екземпляр надходив до бібліотеки з кінця 1922-го року), відображалися в предметному каталозі. Будь-яка довідка надавалася за півхвилини, тому ідея запровадження інструмента швидкого, безпомилкового задоволення потреб читачів була підхоплена багатьма бібліотеками.

Відділ на чолі з Боровичем став головним, його значимість та популярність дедалі збільшувалися, були започатковані цікаві нововведення. Борис Осипович особисто двічі на місяць проводив вечори «живої бібліографії» для 300—400 слухачів. Також велося організоване листування через поштову скриньку для створення комфортних умов користувачам, мало обізнаним з роботою в бібліотеці. Досвідом він поділився в книзі «Пути сближения книги с читателем: опыт методологии культурной работы в библиотеке» (Х.: Труд, 1922.)

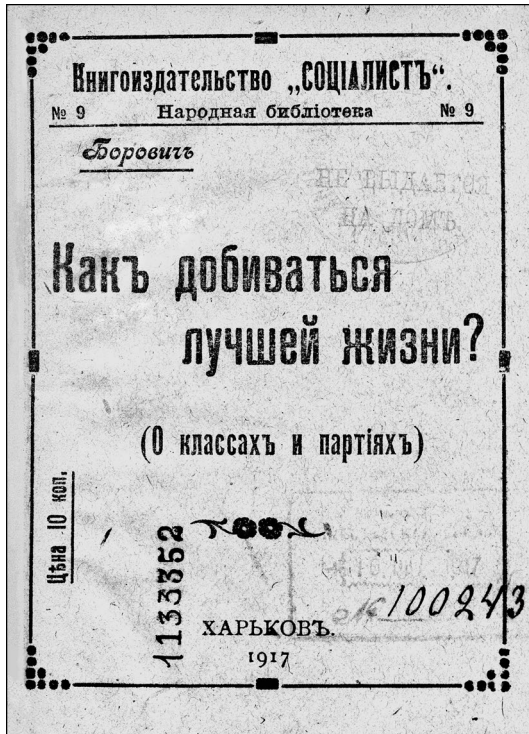
У червні 1926 року на базі бібліотеки імені В. Г. Короленка відбувся Перший Всеукраїнський бібліотечний з'їзд. Зазвичай Борович брав активну участь у наукових зборах, жваво обговорював теми, виступав з доповідями. Якось співдоповідач А. І. Калишевський не утримався й назвав його «бібліотекарем з великим темпераментом, у якого в підході до предметного каталогу надзвичайно багато захопленості»⁶. На першому пленумі Каталогграфічної комісії УАН у квітні 1927 року в Києві він був обраний її дійсним членом. З 1919 по 1932 рік проводив активну лекторську роботу, за дорученням Головнауки керував курсами для наукових бібліотек, а також спеціалізованими семінарами з питань методики організації предметного каталогу. У 1925—1930 роках Б. Борович — співпрацівник часопису Українського наукового інституту книгознавства «Бібліологічні вісті». Учасник засідань Українського бібліологічного товариства при УАН у січні 1929 року в Києві, Всесоюдної наради книжкових палат у березні 1927 року в Харкові, з'їзду книжкових працівників у 1929 році в Москві, член педагогічної ради і лектор школи з підготовки позашкільних працівників представників Всеукрдержвидаву. Саме завдяки Б. О. Боровичу, його яскравій, неординарній особистості, про роботу консультативного відділу ХГБ у 1920-х роках знала вся бібліотечна спільнота країни.

Консультативно-бібліографічний відділ бібліотеки ім. В. Г. Короленка. Фото початку 30-х років XX століття, м. Харків

⁵ Архівні фонди ХДНБ ім. В. Г. Короленка, ф. 4 [М. О. Габель, Консультационно-библиографический отдел], арк. 64. Меморіальний фонд ХДНБК.

⁶ Труды Первой конференции научных библиотек РСФСР (7—12 дек. 1924 г., Москва). — М., 1926. — С. 188.

Обкладинка книги видавництва «Социалист» «Как добиваться лучшей жизни? (О классах и партиях)». 1917 рік, м. Харків

закрили видавництва, які належали конкурентам. Меншовики втратили «Бюллетень», «Наш голос», «Наша жизнь», «Социал-демократ». У 1921 році в Харкові був насильничий закритий клуб «Социал-демократ», майно якого було конфісковане. Органи ВУЧК провели масштабну операцію, 11 березня до тюремного підвідділу Харківського губчека разом з десятками однопартійців потрапив і Б. О. Борович-Фінкельштейн. Політбюро ЦК КП(б)У ухвалило рішення «меншовиків — випускати індивідуально, з погодженням із секретарем ЦК (відносно харків'ян — з погодженням також з секретарем Харківського губкому)»⁸. Спеціальною комісією за рішенням від 26 квітня 1921 року більшість заарештованих, у тому числі Борович, було звільнено з-під варти.

Штучно відсторонений від політики, Борис Осипович зосередився на професійній роботі. І, як вважають колеги, «створюючи на базі «Социалиста» нову організацію «Труд», Борович намагався розширити та поглибити зміст своєї не лише видавничої, але й культурно-просвітницької діяльності. І це йому вдалося протягом наступного десятиріччя»⁹. Працюючи в нових умовах, «Труд» уникав виготовлення продукції ідеологічного змісту. Головними були питання народної та позашкільної освіти, бібліотечної справи, освітньої ролі бібліотек, клубної та виховної роботи. Завданням

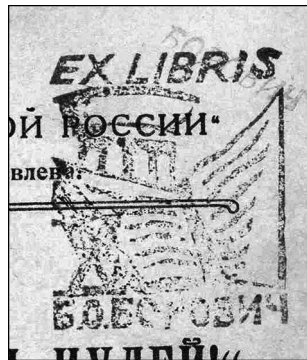
Борець з самодержавством, Борович-Фінкельштейн натхненно сприяв Лютневу революцію, «легалізуючись» відкриттям видавництва «Социалист». На сторінках книжок серії «Народная библиотека» він тріумфував: віднині громадяни отримали можливість законно виборювати кращу долю батьківщини через механізм багатопартійності. Ідеалізуючи дійсність, доводив, що «не кулаком и не дубиной защищает каждый класс свои интересы — ведь прошли уже времена дикарей, которые хватили друг друга за глотку и душили»⁷. У доступній формі надав відповіді на нові, актуальні питання: яких свобод здобулися, про парламентаризм та порядок виборів, професійну спілку та її нормативний статут, міжнаціональні відносини, про землю, мир і війну. Внутрішнє піднесення, пов'язане з очікуванням позитивних змін політичного життя, швидко спростувала реальність. Борович встиг зробити наступний, далекоглядний крок, заснувавши в грудні 1917 року приватну культурно-просвітницьку установу «Труд», яка об'єднала видавництво, книжковий склад та крамницю. Опанувавши владу, більшовики

⁷ Борович. Как добиваться лучшей жизни? (О классах и партиях) — Х., 1917. — С. 6—7.

⁸ Кокін, С. А. Ліквідація більшовиками правесерівської і меншовицької опозицій в Україні в 1920—1924 рр. / С. А. Кокін, О. М. Мовчан. — К., 1993. — С. 36.

⁹ Видатний український бібліотекознавець Б.О. Борович (1883—1938) : [зб. матеріалів] / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка; уклад. : А. О. Черевко, Т. Л. Кульшицька. — Х., 2005. — С. 21.

видавничої справи він вважав популяризацію наукових знань, розширення світогляду читачів, підвищення їх культури. Заробленими коштами підтримав колектив ХГБ, на зборах місцевому 22 березня 1922 року Борович оголосив «про створення фонду товариської допомоги через крайню потребу багатьох працівників у екстреній допомогі» з наданням першого внеску в один мільйон карбованців культурно-просвітницькою організацією «Труд»¹⁰. Поліпшенню матеріального становища співробітників та покращенню умов праці приділяв увагу й у подальшому, у звіті 1925 року про роботу каси взаємодопомоги підкреслив, що не було єдиної відмови бюро, усі обґрунтовані клопотання були підтримані ним як уповноваженим. Маючи авторитет, Борис Осипович головував на річному підсумковому засіданні уповноважених кас місцевкомів Харківської губернії.

Екслібрис Б. О. Боровича з примірника «Несть эллин, ни иудей!». 1920 рік

Завжди брав активну участь у громадській роботі бібліотеки: обирався до президії місцевкому, ініціював культурно-просвітницький гурток, який на прохання зборів й очолив. Він відтворив традицію зібрання працівників бібліотеки, на яких кожен присутній міг відверто висловитися або письмово ставити запитання на наступне засідання.

Активність керівника консультаційного відділу поширилася за межі бібліотеки. Співробітники організували вечірні чергування в нічліжці для безпритульних дітей, розмістили там бібліотечку та проводили читання. У комуні глухих також проводилися читання, а потім відвідування вихованцями безкоштовних концертів у залі бібліотеки. Він виклопотав у ВЦВК право включити до відомчого осередку «Друзів дітей» читачів, що могло значно поширити межі діяльності й збільшити допомогу безпритульним дітям.

Про те, яким фахівцем був Борис Осипович Борович, красномовно свідчить багатий та різноплановий творчий доробок. Але зрозуміти, якою він був людиною, не маючи навіть особистого фото, дуже важко. Такі риси, як допитливість і товариськість, зажди ставали в нагоді літературознавцю. Спеціальні роботи в авторському викладі легко сприймалися читачами. Бібліотечним фахівцям Радянського Союзу праці Боровича стали практичними посібниками в щоденній роботі, але з часом їх занесли в перелік заборонених.

Ось як згадував історію «пророблення Боровича» один з нещадних критиків Кость Довгань, якого після листа Сталіна до редакції журналу «Пролетарская революция» звинуватили у примиренстві. «У статті «Жертва педагогічної саможертвості» («Критика», 1930, № 9) я полемізую з ним, як з людиною, що лише помиляється, лише збочує. Я закидаю йому «нерозуміння» проблеми читача; кажу, що він «безнадійно далекий від розуміння ролі пролетаріату»; зазначаю в нього вияв «разючої сліпоти до сучасних культурно-політичних процесів». Я пишу, що він «механічно переносить у пролетарське суспільство категорії сучасного суспільства буржуазного» (це так), але додаю: «незалежно від своїх суб'єктивних замірів», — цим самим припускаючи, що суб'єктивно він прагне «зрозуміти», «наблизитись», «прозріти» і т. д. Тим-то послідовно я вимагаю від Боровича «підтягуватись до філософсько-політичного рівня партійних настановлень в питаннях культури». Так я підходив тоді (1930) до Боровича, сподіваючись, що можна б'ючи, його перевиховати... Тепер я бачу, що я помилився, що цей підхід мій до Боровича, до його буржуазних поглядів був примиренський,

¹⁰ ДАХО, ф. Р-1004, оп. 2, спр. 49, арк. 1.

Працівники консультативного відділу бібліотеки ім. В. Г. Короленка. Фото початку 30-х років XX століття, м. Харків

опортуністичний», — роз'яснив він у самокритичній доповіді, виголошеній 17 березня 1932 року на прилюдних зборах Українського науково-дослідного інституту книгознавства¹¹. І дійшов висновку: «Борович, хоч скільки його били й б'ють, досі ніде не заявив про своє роззброєння, досі ніде не заявив, що він визнає свої позиції за класово ворожі, за буржуазні, що він хоче стати на інші позиції. Значить, треба бити без жалю і далі»¹². Було би помилкою вважати, що Б. Борович залишався байдужим до «сигналів» на свою адресу. У 1930 році, коли за відчиненими дверцятами спецховища поглинали «ідеологічно-шкідливу літературу», він погоджувався, що «є, безперечно, багато примірників літератури макулатурної або видимо контрреволюційної, і обтяжати нею полиці було б дуже нерозумно»¹³.

Сумно, що доля предметного каталогу була такою ж трагічною, як і доля самого Б. О. Боровича. Уперше його прізвище з'явилося серед неблагонадійних осіб 1921 року в списку, спрямованому Наркомосом до «комісії з чистки особового складу радянських установ». На початку 1932 року його звільнили разом з шістьма колегами, з якими тривалий час працював опліч. Це О. Д. Татарінова, І. М. Ткаченко, С. М. Яшпан, Е. М. Уткіна, Р. Р. Волковиська, Н. І. Панаріна. У річному звіті немає жодного з цих прізвищ, а в структурі бібліотеки навіть відсутня згадка про консультативно-бібліографічний відділ! Пізніше, за наслідками чисельних перевірок був реорганізований,

¹¹ Довгань, К. Проти еклектики та ревізйонізму в книгознавстві, за більшовицьке переозброєння / К. Довгань. — К.: УНІК, 1932. — С. 67, 68.

¹² Там само.

¹³ Борович, Б. Про стару книгу / Б. Борович // Журнал бібліотекознавства та бібліографії. — 1930. — № 4. — С. 16.

а фактично знищений предметний каталог, створенню якого Борович присвятив дванадцять років життя. У наказі заступника Наркома освіти УСРР «Про наслідки обстеження Харківської бібліотеки імені Короленко» йдеться, що «...директор бібліотеки тов. Сафронов не зумів зліквідувати до кінця наслідки шкідницької діяльності колишнього керівництва бібліотеки (Борович та інші) в першу чергу в галузі побудови каталогів. ...Замість того щоб організувати корінну переробку по-шкідницьки побудованих Боровичем каталогів... обмежився лише тим, що закритив читачам доступ до нього»¹⁴.

Втративши улюблену роботу, Борис Борович помітно нервував. Остання відома рецензія на тлумачний словник російської мови написана в нехарактерному «роздратованому» тоні, засвідчує душевний дискомфорт автора¹⁵. 14 червня 1937 року в його оселі було проведено обшук і складено «опис відібраних творів контрреволюційних авторів». Рідкісніші книги Д. Мережковського, П. Мілюкова, В. Поланського приписали «зберігати надалі до розпорядження облуправління НКВС» дружині, Марії Яківні Цейтлін. Поміж «вийнятого з колекції» Боровича (саме так, можливо з слів обшуканого було внесено до протоколу) — портрети вчорашніх лідерів, які в мить стали «ворогами народу». Разом з літературною продукцією до НКВС забрали її власника. З метою накопичення компромату, кореспонденцію поштової скриньки було взято під люстрацію.

Звинувачений «як учасник меншовицько-троцькістської організації міста Харкова» два місяці поведився «різко-вороже... не надав правдивих свідчень у справі, на допитах систематично зводив наклепи на органи НКВС», за що його вкинули на десять

Лист № _____
к делу № _____

Анкета арестованного

Ім'я Борович - Финкельштейн
Ім'я і отчество Борис Осипович
Дата народження: ч. сло 19 місяць мая рік 1883
Місце народження г. Одеса

Місце проживання (адрес) м. Харків, площа Калюшанська дом 11/13 кв. 4
Професія і спеціальність крижовед
Місце служби і діяльність или род занятій Харківський Інститут
доки Згуровський студентів ч. червоних
(вказати без скорочення назв підприємств, установ і характер професії)

Портрет (когда и каким образом выдан, номер и категория, где пропал)

Підпис, підписання Борис Финкельштейн
(роз'яснити і підписати повне ім'я арестованого)

Соціальне положення сирітський, нешлюбний
(роз'яснити і підписати повне ім'я арестованого)

1) до революції сирітський, нешлюбний
2) після революції сирітський, нешлюбний
3) зв'язки (общее і спеціальне) незаконно з'явився
Борович

Анкета заарештованого Б. О. Боровича. 1937 рік, м. Харків

¹⁴ УСРР. Рада Народних Комісарів. Про наслідки обстеження Харківської державної наукової бібліотеки імені Короленка : наказ заст. наркома освіти УСРР тов. Хаїта № 82 від 30. 1.1935 р. // 36. наказів Нар. комісаріату освіти. — 1935. — № 7. — С. 6.

¹⁵ Толковый словарь и культура слова : [заметки читателя] // Фронт науки и техники. — 1936. — № 3. — С. 130—134. — Рец. на кн.: Толковый словарь русского языка / сост. Г.О. Винокур [и др.] ; под ред. Д. Н. Ушакова. — М.: 1934. — 1562 с.

діб до карцеру (рідкий випадок, коли «покарання» було документально зафіксоване)¹⁶. Борович чинив опір, не зраджував переконанням. Ще півроку продовжувалися знущання, і коли все ж не витримав, його перевезли до Києва. Працівники УДБ НКВС УРСР примусили підписати роздруковану копію свідчень від 3—4 квітня 1938 року, в якій він визнав себе як одного з лідерів нібито існуючого меншовицького підпілля. Боляче спостерігати, як, ознайомлюючись із фальшивкою, зламаний внутрішньо бібліограф робив незначні правки тексту за дозволом слідчого. Від того нісенітниця про таємні збори підпільників «у місцях скупчення меншовиків» — Будинку вчених, Спілці працівників освіти, Будинку освіти — не виглядала правдивіше. «Зізнання Боровича» підкріплювалися «свідченнями» знайомих йому діячів, здобутих примусом, за якими не лише Харків, тенета меншовицького Південного бюро охопили Одесу, Київ, Дніпропетровськ, Миколаїв, Маріуполь, Артемівськ, Кременчук і Бердичів. На рівні ЦК меншовицької організації в Україні, як вважало слідство, Борович тісно спілкувався з академіком Семковським-Бронштейном, роботи якого друкувало видавництво «Труд» і примірники з дарчими написами збереглися у домашній колекції. Закрите судове засідання тривало рівно п'ятнадцять хвилин. Того ж дня, 23 вересня 1938 року, Б. О. Боровича-Фінкельштейна розстріляли в Києві.

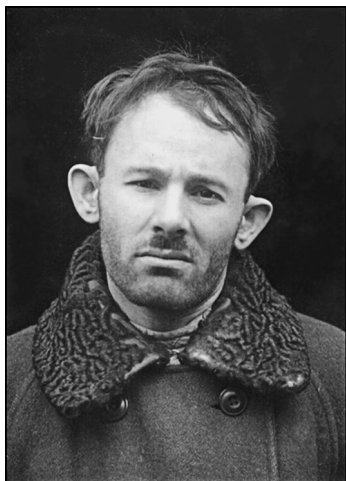
Він мав великий творчий потенціал, можливість бути фахівцем високого рівня в будь якій гуманітарній галузі. Але обрав професію бібліотекаря. За допомогою книги, впродовж усього життя, намагався впливати на духовний розвиток людини.

Борис Борович заслужено повертається до нас. Сучасні дослідники цитують його унікальні праці, наголошують на їх актуальності. Мабуть не випадково, співробітники бібліотеки нещодавно знайшли його особистий екслібрис. Можливо, це стане поштовхом майбутніх досліджень творчого спадку й біографії видатного попередника.

---

¹⁶ ГДА СБ України, спр. 71007 фп, арк. 12.

У ВОРКУТІ ВІДОМИЙ ЯК ПОЕТ

Л. З. Драновський під час слідства. Фото 1928 року, м. Одеса

ДРАНОВСЬКИЙ Лев Залманович

Народився 1899 року у селі Луки Таращанського повіту Київської губернії в сім'ї робітників. У 1917—1934 роках член ВКП(б), виключений як троцькіст. Заарештований Одеським окривідділом ДПУ УСРР 1 листопада 1928 року за належність до троцькістської організації, зберігання і розповсюдження нелегальної літератури (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 6 грудня 1928 року висланий до Сибіру на 3 роки, за ухвалою від 24 вересня 1929 року достроково звільнений з дозволом вільного проживання на території СРСР. Проживав у Харкові. Завідувач клубу Харківської обласної комунальної с.-г. школи. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 червня 1936 року (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. Заарештований 12 вересня 1937 року в числі дев'яти голодуючих в'язнів як член троцькістського угруповання, що висувало табірній адміністрації економічні вимоги та саботувало роботу, проводило антирадянську агітацію. Розстріляний 1 березня 1938 року в районі копальні «Воркута» за ухвалою «трійки» УНКВС по Архангельській області від 27 грудня 1937 року. Реабілітований прокуратурою Харківської області 27 квітня 1989 року, прокуратурою Одеської області 31 жовтня 1989 року.

Часті в історії випадки, коли про знамениту в чужих краях людину на батьківщині майже нічого не відомо. Так сталося з Левом Драновським. Його пам'ятають у далекій Воркуті як автора багатьох популярних віршів, серед яких визнаний воркутинським гімном «За Полярним кругом...». Проте біографію цього митця не було опубліковано, а рідкісні згадки рясніють упущеннями, перекрученнями¹.

Утім, звертаючись до спогадів знайомих і друзів, з архівних документів можна уявити, що це була людина непересічна. Одна з його воркутинських знайомих Г.С. Вульф відзначала, що він буквально був нашпигований своїми і чужими віршами, дуже легко, експромтом, робив пародії на різних поетів. Найбільше вражало сучасників знання творів маловідомих поетів Заходу і Сходу. Обдарованість завжди притягувала увагу оточуючих. Хоча зовнішність він мав невиразну: «маленький, щупленький, у зношеному чорному пальті, зігнутий від холоду, Драновський ходив уночі по намету із зошитом за пазухою та олівцем у руці, то виймаючи зошит і щось записуючи, то ховаючи його назад, підбігаючи до залізної пічки, щоб зігріти змерзлі пальці, які не в змозі були утримати в руках олівець і зошит»².

Відомості про його життя уривчасті, складаються з анкетних даних, що збереглися в архівних кримінальних справах, заведених у Харкові та Ухті. Але розслідування

¹ Поэзия узников ГУЛАГа: антология / Под общ. ред. А. Н. Яковлева ; сост. С. С. Виленский. — М., 2005. — С. 124—125.

² Боярчиков, А. И. Воспоминания / А. И. Боярчиков ; предисл. В. В. Соловьева. — М., 2003. — С. 201.

в обох випадках мали інші цілі, тому розгорнута біографічна інформація в них відсутня. Із харківської «анкети заарештованого» від 29 лютого 1936 року можна дізнатись, що Лев Залманович Драновський народився в 1899 році в селі Луки на Київщині, у родині робітника лісопильні. До революційних подій 1917 року працював складачем друкарні, а після Громадянської війни перейшов на партійну роботу.

У компартію був прийнятий у травні 1917 року, про що свідчить посилення в описі вилучених документів³. Під час Громадянської війни, і деякий час по її закінченні служив політруком 51-ї стрілецької дивізії політуправління Українського військового округу, 3-ї прикордонної дивізії, 25-ї дивізії ДПУ республіки, був начальником політвідділу 100-ї дивізії та заступником начальника 25-ї дивізії. У 1925—1926 роках, після демобілізації з військової служби, навчався у школі ім. Каменєва, Інституті червоної професури в Москві.

Удома він зберігав також посвідчення Одеського комунгоспу, довідку Воронезької губкредитспілки, два посвідчення Спілки друкарів і ще одне посвідчення «Катер. Спілка друкарів» (так у документі. Ймовірно, це Катеринослав (нині Дніпропетровськ), оскільки на початку 1930-х років Лев Залманович навіщав там батьків.— *О. Д.*). Серед вилученого була копія посвідчення Харківського обкому КП(б)У, два делегатські мандати учасника партійних конференцій, путівки Бауманського і Хамовницького райкомів м. Москви, тимчасове посвідчення члена міської ради.

Саму ж добірку документів разом з кримінальною справою, справою-формуляром і меморандумом на Л. З. Драновського 1936 року було безповоротно надіслано до секретаріату особливої наради при НКВС СРСР у Москві.

Обшук у квартирі Драновських, в якій він проживав з дружиною Зінаїдою Миколаївною, сином Аликком, дочкою Майєю, матір'ю Дойрою Григорівною, тривав 12 годин. Енкаведисти оглянули сарай, в якому серед численних томів зберігався особистий архів, що збирався понад десять років, — нотатки, листи, адресні книжки. «Листування троцькістського характеру, яке потребувало серйозної уваги», разом зі стосом вилучених «заборонених книг», було вивезено.

На допитах вимагали докладного висвітлення епізодів, починаючи з 1927 року після приїзду Драновського до Одеси. На той час у країні відбулися важливі події. Готуючись до XV з'їзду ВКП(б), 84 старі більшовики на чолі з Левом Троцьким створили опозицію, відому як «Платформа 84-х». Програмні документи відображали їх невдоволення політикою Сталіна. Опозиціонери вважали, що заходи, які проводились у СРСР, вели до погіршення становища робітників і селян. Троцькісти підготували проекти документів, які планували винести на обговорення і розіслали їх до різних міст Радянського Союзу для ознайомлення і внесення необхідних правок.

ДПУ, що уважно стежило за їх діями, поквапилося завдати превентивного удару з метою ліквідації організаційних центрів та кадрового потенціалу троцькістської опозиції. По суті, були застосовані ті самі методи, що і до погромлених антирадянських партій. За даними секретно-політичного відділу ДПУ УСРР, у першому півріччі 1928 року були заарештовані лідери Харкова, Бердичева, Дніпропетровська. У Києві та Одесі були взято під варту ще 19 опозиціонерів⁴.

Серед одеситів, які активно декларували документи «Платформи 84-х», був А. Н. Файнберг. На партійному слідстві він не виказав своїх помічників у проведенні нарад і збиранні підписів на підтримку позиції Троцького. Проте дізнавач довідався, що фракціонер зустрічався з Драновським, Підгайцем. Наявність зустрічі Файнберг

³ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 4, спр. 4065, арк. 8.

⁴ Окіпнюк, В. Т. Державне політичне управління УСРР (1922—1934) : історико-юридичний аналіз : [монографія] / В. Т. Окіпнюк. — К.: НА СБУ, 2002. — С. 64, 65.

не заперечував⁵. Можливо, це «зізнання» і було приводом першого арешту Лева Драновського.

Ув'язнені більшовики-ленінці (саме так підписались під заявою Л. Драновський та його однопідписувачів В. Горелов, А. Файнберг, Г. Редько) висловили протест проти дій тюремної адміністрації, яка до них ставилася гірше, ніж до кримінальних злочинців, — ізолювала політичних у камерах-одиночках у антисанітарних побутових умовах, позбавила прогулянок, книг і газет, допускала свавілля та знущання. У другій заяві, поданій напередодні ХІ річниці Жовтня, в'язні оповістили про початок голодування о восьмій ранку 3 листопада 1928 року до моменту задоволення їх вимог. Крім докорінної зміни умов утримання, наголошували автори, від адміністрації БУПРу очікували надання прав колишнім революціонерам — учасникам Громадянської війни та підпілля, які отримали поранення та мали заслуги перед радянською владою, — нарівні з кримінальними злочинцями. Апогей протистояння припав на річницю революції, коли спільники забарикадувалися в камері, демонстрували гасло-привітання Леву Троцькому.

Доведені до відчаю в'язні вчинили опір, за що були побиті тюремниками та підбуреними кримінальниками. Непокірних учасників інциденту перевели до окружного ДПУ, про що вони повідомили в колективному зверненні від 9 листопада, разом з оголошенням нового голодування⁶.

У грудні 1928 року Драновський отримав трирічний термін заслання до Сибіру, проте менш ніж за рік його звільнили з правом вільного проживання на території СРСР. Лев обрав Харків, в якому знайшов роботу і навіть був поновлений у партії 1931 року⁷. Казенною мовою справи, Драновський прийняв пропозицію з працевлаштування від «троцькіста Горелова», обійнявши посаду начальника науково-дослідного управління об'єднання «Кокс», в якому пропрацював з осені 1930-го до початку 1931 року. Нетривалий термін обумовлений тим, що в установі відбувалися переслідування колишніх троцькістів.

Хоч як складалися життєві обставини, Драновський ніколи не поривав стосунків із друзями. Після повернення із заслання продовжив спілкування з В. Гореловим, Ю. Єршовим, Г. Редьком, П. Вайнштоком, розширив коло контактів новими приятелями. Зустрічі відбувалися в різних містах: Харкові, Москві, Одесі, Дніпропетровську. Проводилися, як зараз кажуть, у неформальній обстановці за участі родичів, дружин, сусідів. Звичайно, за столом розповідали анекдоти, не обходячи політичних. Але фактичним лейтмотивом майбутнього звинувачення був відвертий обмін думками учасників таких зустрічей. Адже співрозмовників об'єднувало критичне ставлення до шляхів розвитку економіки, низького життєвого рівня селян, робітників, інтелігенції тощо. «Провали», що сталися у четвертому кварталі 1932 року, вони вважали наслідком помилок і перегинів, що випливали «із неправильної політики партії у цілому»⁸. Якщо згадати ті часи, «провалами» називали такі події, як невиконання плану у вугільній промисловості та Голодомор, що лютував в Україні і на Північному Кавказі.

Після звільнення з об'єднання «Кокс» Л. З. Драновський, імовірно, не міг влаштуватися на роботу через політичні перепони, і лише два місяці 1933 року пропрацював завідувачем клубу обласної партійної сільгоспкомуні-школи. Можливо, при

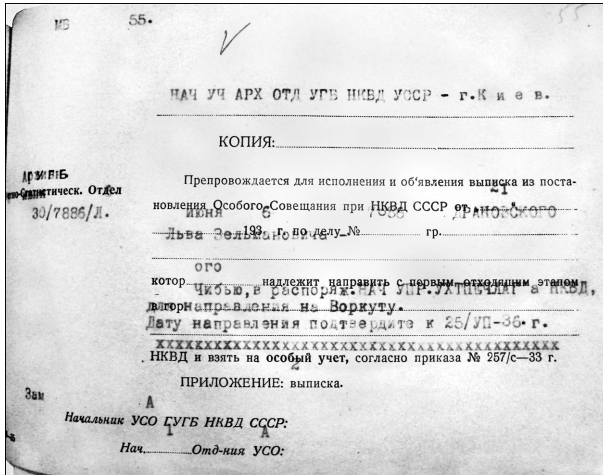
⁵ Жизнь как сказка : [мемуары] / Л. Б. Акинитова. — О. : Друк, 2000. — 191 с. : фотоил. — (Научно-документальная серия книг «Реабилитированные историей»).

⁶ Одесский мартиролог : Данные о репрессированных Одессы и Одесской области за годы советской власти / составители : Л. В. Ковальчук, Г. А. Разумов. — Одесса : ОКФА, 2005. — Т. 3 — С. 542—544. — Историко-мемориальное издание.

⁷ ДАХО, ф. П-69, оп. 1, спр. 57, арк. 25зв.

⁸ Там само, ф. Р-6452, оп. 4, спр. 4065, арк. 36.

Супровідний лист ГУДБ НКВС СРСР про етапування Драновського Л.З. з харківської в'язниці у розпорядження начальника Ухтпечтабу НКВС. 1936 рік

Останні два роки на волі Драновський провів у напруженому очікуванні арешту. Він рідше спілкувався із друзями, обмежуючись формальними або діловими контактами. Утім зберіг листування, яким пізніше слідчий «підкріпив» звинувачення. Песимістичні настрої відчувалися оточенням Драновського і раніше. Про випадкову зустріч у листопаді 1932 року розповів П. Вайншток, коли Лев, супроводжуючи його після звільнення з-під варті, розпитував, які умови утримання в БУПрі. Дізнавшись про арешти серед троцькістів, «Драновський нічого певного не відповів, сказавши: «значить народ займався»⁹.

27 лютого 1936 року була затверджена постанова про ув'язнення Л. З. Драновського, як такого, що належить до «контрреволюційної троцькістської організації та проводить контрреволюційну роботу», тобто за ознаками злочину, передбаченими статтею 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР. За добу до цієї події його заарештували і відправили до тюрмної камери спецкорпусу ХОУ НКВС.

Драновський на допитах поводився гідно, давав узагальнені показання, і тим самим мінімізував інформацію, яка заносилася до протоколів. Свою провину не визнав, підкресливши, що «ніякої контрреволюційної діяльності я не проводив з літа 1929 року і ніяких контрреволюційних суджень і думок у мене не було»¹¹, проте вже 8 серпня його доправили до Ухтпечтабору.

Про перебування Л. З. Драновського на Півночі ми дізнаємося зі спогадів колишніх співтабірників і його поетичних творів. Вірші і нині пам'ятають цілі покоління місцевих жителів — через талановито втілену в поетичні строфи розповідь про табірне життя часів сталінського деспотизму. Ліричний герой Драновського — в'язень, який за трагічних обставин опинився далеко від батьківщини. Поет відкриває читачеві внутрішній світ героя через звернення до матері, коханої жінки; кількома штрихами, дуже образно передає сувору правду північної землі, розповідає про тяжкий побут

арешті він не назвав ще однієї установи. Принаймні за документами з Ухти, він у 1933—1934 роках займався видавничою діяльністю у ВУАМЛІНі. Цю інформацію підтверджує довідка про Л. З. Драновського як ученого секретаря журналу «Марксист-економист», що також відображено в «обвинувальному висновку» ХОУ НКВС⁹.

Убивство С. М. Кірова в грудні 1934 року було початком остаточного знищення троцькістської опозиції. Партійний осередок ВУАМЛІНу ухвалив рішення про виключення Л. З. Драновського з партії. І хоча вищі партійні органи цього рішення не схвалили, Лев Залманович його не оскаржив, і вибув із партії механічно.

⁹ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 4, спр. 4065, арк. 35, 47.

¹⁰ Там само, арк. 26.

¹¹ Там само, арк. 16.

ув'язнених. Мелодійні вірші вдячні слухачі поклали на музику, тому нові пісні швидко поширились і набули популярності.

Достеменно невідомо, чи складав Драновський поетичні твори раніше. А можливо, атмосфера Півночі відкрила в ньому письменницькі таланти. Донька згаданої вище Г. С. Вульф Ірина Куликова в приватному листі розповіла про веселий вірш, написаний для неї:

«Тра-та-та, тра-та-та,
Течет речка Воркута,
Возле речки Воркуты,
Где теперь живешь и ты,
Жили-были два мальчишки,
Макс и Мориц шалунишки...

Далі йшов опис їх пригод на річці Воркуті. Вірші, як розповідала мама, були написані для мене — але там були ще інші маленькі діти... Я показала ці рядки одному німецькому учителю — він був вражений такою схожістю...»¹². Учитель згадав Максима і Морица — героїв довгої дитячої історії у віршах, написаної німецьким поетом-гумористом XIX століття Вільгельмом Бушем.

Ще один твір вражає схожістю з піснею, складеною у Харбіні російськими емігрантами. Це пісня «Уголь воркутинских шахт». Обидві співаються на одну мелодію. Обидві розповідають про сумну долю гірників. Вірогідно, пісня про російських шахтарів у Китаї була почута у Воркуті, і прийшла до душі. Тому і «переписали» її, пристосувавши до власного життя.

Серед відомих віршів Л. З. Драновського цікавою є історія створення ще одного — «Оллан». Він присвячений колишній завідувачці дикторської групи Московського радіокомітету Олені Рабинович, яка «за контрреволюційну діяльність» теж відбувала покарання і брала участь у художній самодіяльності. У листопаді 1936 року на копальні Воркута відкривався клуб. Цю подію було вирішено відзначити постановкою п'єси Щеглова «Пурга». Олена Яківна виконувала головну роль. Наступного дня до неї підійшов незнайомець і сказав, що був настільки вражений грою, що вночі написав вірш. Це був Л. З. Драновський. «Він передав мені поштову листівку, на якій дрібним почерком були написані присвячені мені строфи. ...був дуже малого зросту, худий, ходив із палицею (здається, хворі ноги, а можливо, цинга і слабосилка)»¹³. А йому тоді було лише 37 років...

Перебував він тоді у санмістечку № 2. 12 вересні 1937 року на групу в'язнів, які нібито об'єднались у троцькістську організацію, була відкрита кримінальна справа. Очолював цю групу В. В. Віраб, який у 1922—1924 роках працював заступником наркома Зовнішторгу

Пам'ятний хрест і меморіальна плита на місці колишнього цегляного заводу в 17 км від м. Воркути. Фото Т. Б. Андрєєвої, 28 липня 2009 року

¹² Лист від І. Куликової від 17 травня 2007 р. А. О. Попову // Особистий архів автора.

¹³ Полещиков, В. «Лютой, снежной вьюгой замело мой след...» / В. Полещиков // Заполярье (Воркута). — 1991. — 14 июня.

Закавказзя. До складу «організації» входили Л. С. Трегубов, Ю. В. Азігаров, Л. З. Драновський, В. Ф. Куликов, Ф. І. Кузьменок, В. М. Фукс, А. С. Крігман, С. М. Циганков. Їх звинуватили в компрометації радянської влади і ВКП(б), критиці вождів держави; інкримінували відмову працювати і висунення табірній адміністрації економічних вимог.

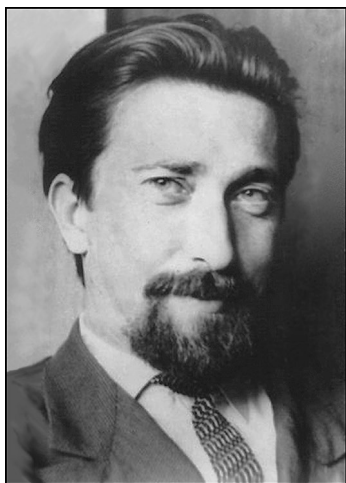
Засуджених перевели на відрядження «Цегляний завод» 1-го відділення Ухтпечтабу (так називали окремо розташовані табірні відділення — *Авт.*). Проводячи слідство, оперуповноважений Ухтпечтабору НКВС Зауділов обмежився одним допитом кожного з обвинувачених. Л. З. Драновський, як колись і у Харкові, знову не визнав провини. 27 грудня 1937 року усім дев'ятьом був винесений смертний вирок. В'язнів розстріляли 1 березня 1938 року (крім Трегубова, який помер раніше). Ця інформація, зі згадкою про поета Драновського, була оприлюднена в 1991 році воркутинською газетою «Заполярье»¹⁴.

Подробиці куди масштабнішої трагедії, яка сталася на березі річки Юнь-Яга, встановила група пошуковців, серед яких були журналісти, члени російського «Меморіалу». За їх даними, у районі колишнього цегляного заводу були розстріляні майже 500 учасників голодовки, загальна кількість яких складала приблизно 900 в'язнів. Кожний другий... 28 липня 2009 року воркутянин Віктор Мезенов з групою однодумців установив виготовлений власним коштом пам'ятний хрест і меморіальну плиту чорного граніту з віршем, написаним Левом Драновським.

---

¹⁴ Полещиков, В. «Лютый, снежной вьюгой замело мой след...»

УКРАЇНСЬКИЙ ГЕОГРАФ І ДОСЛІДНИК АРКТИКИ

М. М. Іваничук. *Фото початку 30-х років XX століття*

ІВАНИЧУК Михайло Миколайович

Народився 9 листопада 1894 року в селі Пилипи в Східній Галичині Австро-Угорської імперії в селянській родині. Викладач Гідрометеорологічного інституту. Геоморфолог, заступник начальника третьої експедиції на архіпелаг Земля Франца-Йосифа 1931—1932 рр. Ухвалою особливої трійки при УНКВС по Харківській області від 9 серпня 1937 року «за участь у к.-р. націонал-фашистській організації «УВО» приречений на розстріл. Розстріляний у Харкові о 23 годині 50 хвилин 10 серпня 1937 року. Реабілітований Військовим трибуналом КВО 9 вересня 1958 року.

«Долі людські, що шляхи Господні — несповідні». Цей вислів повною мірою можна віднести до короткої (42 роки, 9 місяців і 1 день), наповненої бурхливими подіями життєвої дороги українського географа, дослідника Арктики Михайла Миколайовича Іваничука.

Про дитячі роки Михайла відомо, що в селянській родині Іваничуків було четверо дітей і лише одна десятина землі. Але це не завадило Михайлові в 1913 році закінчити Коломийську гімназію. У цьому йому допо-

могла сільська вчителька Юлія Шуберт.

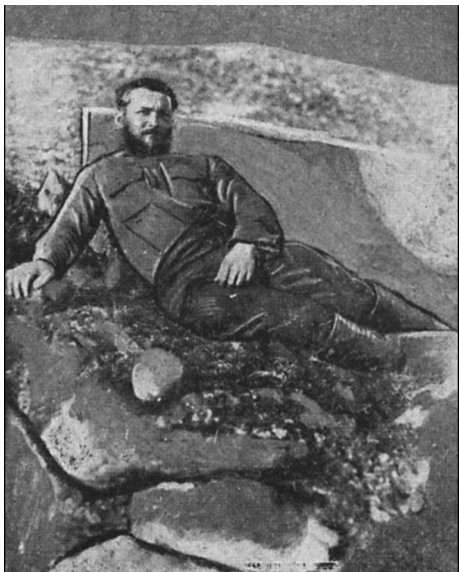
Восени того ж року М. Іваничук був зарахований студентом філософського факультету Львівського університету. Під час навчання був членом «академічної громади» студентів-українців.

На початку Першої світової війни добровільно вступив у 1-й полк Українських січових стрільців, що входив до Австро-Угорської армії. У 1915 році був призначений помічником інтенданта полку з наданням військового звання підпрапорщик. Під час австро-німецької окупації України в 1918 році його військова частина перебувала в Запоріжжі. Тут Іваничук познайомився з містом і його мешканцями.

Революція в Австро-Угорщині, пов'язаний з нею розпад імперії застає полк, де він служив, у Буковині. З листопада 1918 року лейтенант Іваничук — інтендант 1-го полку 1-ї бригади Галицької армії, яка боролася з поляками, протягом 1919 року змагалася з Червоною армією, Добровольчою армією генерала Денікіна, а потім, у союзі з білими, воювала проти більшовиків. У лютому 1920 року полк перейшов до Галицької Червоної армії. З березня 1920 року — на польському фронті біля містечка Чуднів на Житомирщині. Під час наступу польської армії на Київ, більша частина полку, у тому числі Іваничук, потрапила в полон.

У серпні 1920 року Михайло разом з трьома товаришами тікає з табору військовополонених у Німеччину, а звідти перебирається у Чехословаччину до табору Галицької армії. Командування відрядило Іваничука з дорученням організувати повстання в тилу польської армії в Карпатах. Проте спроба виявилася невдалою.

Він повернувся до Чехословаччини і рік працював учителем народної школи села Волове на Закарпатті. У 1921 році Михайло Іваничук розпочав навчання

Геоморфолог експедиції Іваничук. *Фото 1932 року*

кий, з яким Михайло співробітничав з 1922 року. Після закінчення університету, Іваничук захистив дисертацію на тему «Регіонально-географічне поняття Східної Європи в найновішому освітленні». 3 грудня 1926 року йому була присвоєна кваліфікація «Докторат природничих наук»². Від 1924 року Михайло Миколайович працював асистентом професора Рудницького в Українському педагогічному інституті імені Драгоманова, читав лекції і після від'їзду вчителя до радянської України. У 1927 році, удвох з Марією Ріпкою (дружиною професора університету Івана Ріпки), вони здійснили наукову географічну експедицію до Швеції та Фінляндії.

У березні 1928 року Михайло Іваничук за викликом С.Л. Рудницького приїхав до Харкова і працював асистентом Інституту географії та картографії. У вересні того ж року брав участь у роботі Всесоюзного з'їзду геологів, що пройшов у Ташкенті. Окрім Іваничука, директор запросив до Харкова ще кількох своїх учнів-галичан — Володимира Гериновича, Василя Баб'яка, Василя Буцуру. На превеликий жаль, невдовзі (вже 1929 року) в інституті виникло штучно підтримуване ззовні нездорове напруження у стосунках між місцевими українцями і галичанами. Європейська освіта та висока наукова ерудиція були підставою, на думку прибулих, їх улаштуванню на ліпших посадах, збільшенню платні тощо. Невдоволені умовами життя в радянській Україні, злилися на шефа, який спонукав їх до переїзду. Директор інституту Рудницький, намагаючись бути максимально об'єктивним і справедливим, а також зважаючи на властиві часу критерії відбору кадрів — у першу чергу партійність(!!!) — не міг висувати на керівні посади лише «своїх»³. М. Іваничук звільнився з інституту і перейшов на викладацьку роботу.

на природничому факультеті Празького університету. За спогадами колишньої сусідки, Зіновії Навальківської, яка теж здобувала освіту в Празі, Михайло був здібним і наполегливим студентом¹. Майбутній геолог-географ отримував стипендію Чеського міністерства освіти. Варто звернути увагу, що в короткий проміжок часу (1918—1939 рр.) між двома світовими війнами, Чехословаччина стала благословенним місцем з вільною пресою, високим рівнем освіти і процвітаючою культурою. Ось чому у цій країні знайшли притулок і підтримку тисячі вигнанців, у тому числі й українці, яким не знайшлося гідного місця у рідному краї.

Першокурсник не залишався осторонь виху громадського життя, і, як прибічник створення самостійної Соборної України, протягом двох років був секретарем студентського товариства «Українська академічна громада», що об'єднувало здебільшого студентів-галичан. Помітну роль у «Громаді» відігравав викладач фізичної географії професор Рудницький, з яким Михайло співробітничав з 1922 року.

¹ Іваничук, Роман. Сліди на піску : есе / Роман Іваничук // Березіль. — 2002. — № 5/6. — С. 107.

² Архів ОАО «Укргідропроект», оп. 2, од. зб. 11, арк. 142, 143.

³ Прага—Харків—Соловки : архівно-слідча справа академіка Степана Рудницького. — К. : Інститут укр. археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського, 2007. — С. 106. ; Шаблій О. І. Академік Степан Рудницький — фундатор української географії / О. І. Шаблій. — Львів ; Мюнхен : Ред.-вид. від. ЛДУ, 1993. — 223 с.

На початку 1931 року заступник директора Арктичного інституту Р. Л. Самойлович запросив Іваничука взяти участь у третій зимівлі в бухті Тихій на Землі Франца-Йосифа в якості геоморфолога, тобто фахівця, який вивчає форми земної поверхні, їх розподіл і розвиток. 16 квітня він прибув до Ленінграда й взявся за технічний бік підготовки зимівлі. Треба було передбачити і підготувати все, що необхідне для нормальної роботи протягом року — устаткування, харчі, одяг, палива, тощо. У цій копіткій роботі, яка зайняла два з половиною місяці, йому допомагали Ф. А. Нітше і С. І. Семенов. Начальник експедиції, він же лікар Л. А. Кулаєв, заступник начальника М. М. Іваничук, магнітолог, два аеролога, радист, кухар, тесля, служник і механік — всього 10 осіб зібралося в Архангельську. 19 липня, після завантаження, пароплав «Ломоносов» вийшов у море і 8 серпня став на якір у бухті Тихій.

У початковий період окрім робіт загальногосподарського характеру, які конче треба було виконати до початку великих хуртовин і чотиримісячної полярної ночі, Іваничук знайомився з геоморфологічною структурою і льодовиками в районі станції.

10 квітня 1932 року М. Іваничук разом з С. Самсоновим і Ф. Нітше вирушив у санну експедицію на острів Земля Вільчека. Завдання експедиції: зробити маршрутну зйомку в тому районі, вивчити геологічну будову, зібрати зразки гірських порід та дати геоморфологічний опис. За двадцять діб, як записав Іваничук, при несприятливих погодних умовах експедиція подолати відстань 430 кілометрів і повернулася на станцію в бухті Тихій.

За цей час експедиція:

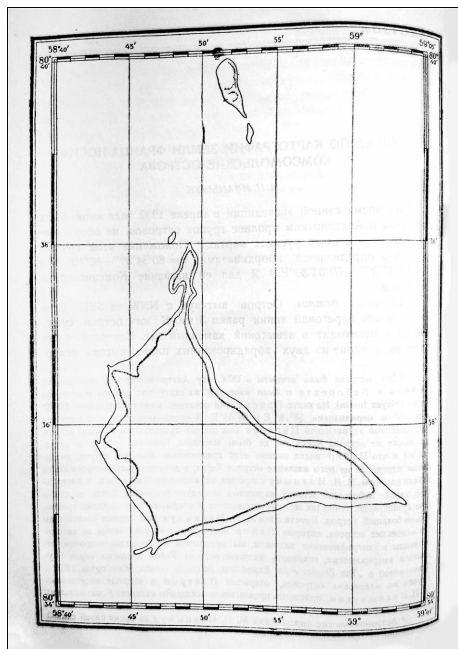
Відкрила і нанесла на карту два невідомих острови у Австрійській протоці, які назвала Комсомольськими.

Зробила на карті поправки щодо положення і обрисів островів Хайса та Галя.

Констатувала сильні припливно-відпливні течії в Австрійській протоці.

Встановила, що східний район Землі Франца-Йосифа досліджений мало.

У травневому бюлетені Арктичного інституту з'явилась інформація про віднайдені острови. «18 апреля в 18 км к северо-востоку от острова Хейса было усмотрено четыре острова, не показанных на карте. Наибольший из островов, самый южный, возвышается над уровнем моря не больше 21 м. Северный остров имеет высоту 11—13 м. Два остальных острова — совсем маленькие, площадью всего несколько десятков квадратных метров. Северный остров отделяется от южного проливом в 2 1/2 км. Поверхность островов представляет собою гальку и ракушку, и только на мысах и в некоторых возвышенных частях были обнаружены выходы базальта»⁴. Більш детальний опис з малюнком М. Іваничука був опублікований часописом «Arctica».

Комсомольські острови за спостереженнями Іваничука. «Arctica», 1934 рік

⁴ Бюллетень Арктического института. — Л.: Изд-во Всесоюзного Арктического института, 1932. — № 5. — С. 104, 105.

Редакційний колектив, очолюваний Самойловичем, підтримав автора, який запропонував назвати два невідомі острови в Австрійській протоці Комсомольськими⁵. По прибутті нової зміни, учасники третьої зимівлі 16 вересня 1932 року повернулись на Велику Землю. У Харкові Михайло Іваничук продовжив викладацьку діяльність: читав геоморфологію у Харківському інженерному гідрометеорологічному інституті, підготував курс лекцій «Географія Радянської Арктики» на геолого-географічному факультеті Харківського університету.

У 1934 році Харківське видавництво «Український робітник» надрукувало дві книжки М. Іваничука. Першу книгу під назвою «Антарктика» можна вважати малою енциклопедією відомих на той час знань про шостий континент. Вона ілюстрована численними світлинами.

Перший розділ цієї книжки — історичний нарис досліджень Антарктики більше ніж за сто років, починаючи з експедицій Ф. Беллінсгаузена і М. Лазарєва, які вперше у 1819 році побачили суходіл льодового континенту. Він знайомить читача з виправами Р. Амундсена, який 15 грудня 1911 року, і Р. Скотта, який 18 січня 1912 року (тобто, майже одночасно) досягли Південного полюса. Закінчується розповідь короткими відомостями про експедицію, відряджену з Англії в 1933 році.

Інші розділи присвячені особливостям антарктичного рельєфу, суворого клімату, короткому опису флори та фауни Антарктиди. Значну увагу автор приділив органічному життю антарктичних морів. Воно цікаве тим, що тут зустрічаються велетенські рослини і тварини, яких немає у інших морях світу. Це гігантська водорослина ламінарія, гігантська медуза і найважливіші з морських тварин — кити та дельфіни. У заключному розділі «Людина в Антарктиці» дослідник нагадав про хижацький промисел морських тварин, який може привести до їх повного знищення, тобто була порушена природоохоронна проблема⁶.

Друга книга М. Іваничука «14 місяців на Землі Франца-Йосифа» має підзаголовок, який визначає її зміст — «враження зимувальника». Талановите оповідання розкриває перед читачем картину життя невеличкого гурту зимівників у суворих умовах Арктики. Читаючи книгу, уявляєш розташування будівель і споруд на невеликому клаптику землі, повсякденне життя в будні та свята, побут зимівників. Багато уваги автор приділяє науковим дослідженням і черговим господарським роботам. З теплою згадує російських та іноземних дослідників Арктики попередніх років.

Коли настала довга полярна ніч, Іваничук вивчає сполохи північного сяйва, дає яскравий опис цього прекрасного явища природи: «...ці промені росли в напрямі зеніту, що потухали, то знов ще дужче розгорались. Між ними, над південним горизонтом, утворювалась дуга, у якій з одного кінця на другий з неймовірною швидкістю перебігали фіолетовий, оранжевий, зелений кольори... Фіолетовий колір переважав над іншими. Він перший летів у зеніт. Творилась промениста корона, яка блідими променями інколи далеко поширилась у напрямі горизонту. В центрі корони йшов ясний шалений танок, гра кольорів — фіолетового, зеленого та оранжевого. Кругом усе вирувало, кружилось. Ніби з вогняного кратера серед небозводу в напрямі горизонту вилетіли пасма вогню...»⁷. Роботи М. Іваничука були включені до тематичного анотованого бібліографічного покажчика Книжкової палати УСРР⁸.

⁵ Іваничук, М. Н. Заметка по картографии Земли Франца-Иосифа (Комсомольские острова). / М. Н. Иваничук ; Всесоюз. Арк. институт. — Л. : АРСТІСА, 1934. — Кн. 2. — С. 97—100.

⁶ Іваничук, М. Антарктика / М. Іваничук. — Х. : Український робітник, 1934. — 96 с

⁷ Іваничук, М. 14 місяців на Землі Франца Йосифа : [враження зимувальника]. — Х. : Український робітник, 1934. — С. 53.

⁸ Ряппо, А. Й. Радянська Арктика : анотований бібліографічний покажчик / А. Й. Ряппо, В. Г. Мухіна. — Х. : Книжкова палата УСРР, 1936. — С. 52, 53, 149.

3 вересня 1935 року М. Іваничук переходить до інституту «Укргідеп» на посаду гідро-геолога, з позитивною характеристикою декана геолого-географічного факультету Харківського університету Р. Р. Виржиківського: «Рекомендую доцента Михаила Николаевича Иваничука Укр[аинскому] Гидэпу как высококвалифицированного работника — исследователя в области физической географии, геоморфологии и геологии, который будет Вам очень полезен в работе изыскательских групп»⁹. 16 червня 1936 року М. Іваничук був призначений начальником геологічної партії, яка працювала в Кривому Розі.

1936-й рік. Колесо репресій проти української інтелігенції, запущене на початку тридцятих років, продовжує набирати обертів. 5 грудня його викликають на допит в Управління НКВС (у архівній слідчій справі М. Іваничука відповідний протокол відсутній). Його поки що залишають на волі, але «тримають на короткому мотузку»: допити 12, 14 і 15 грудня, ще один недатований протокол, потім зафіксовані свідчення від 12 січня 1937 року. Під тиском слідчого Іваничук був змушений «визнати свою провину», але, як виявилось, цього було недостатньо. «В поданном вами заявлении нач[альнику] ХОУ НКВД от 5/XII с.г. вы назвали себя агентом Петрашевича в Чехословакии, прибывшем на Украину для проведения шпионско-разведывательной работы в СССР в пользу Чехии. Следствие считает ваше заявление в этой части неправдивым. Вы скрываете от следствия факт вашей непосредственной связи с чешской контрразведкой. Следствие требует от вас исчерпывающих подробных показаний о всей вашей контрреволюционной деятельности как до приезда, так и после приезда в СССР, по настоящий день», — натискав слідчий. Питання стосувались також відомих, авторитетних емігрантів українців, частина яких приїхала до радянської України: Степана Рудницького, Станіслава Дністрянського, Михайла Лозинського, Олександра Черкаського, Миколи Романюка, Миколи Ерстенюка, Мирона Процакевича. 3-го лютого 1937 року Іваничука звільнили з «Укргідепу» з формулюванням «у зв'язку із скороченням обсягу робіт»¹⁰.

27 квітня 1937 року ХОУ НКВС виносить постанову про арешт М. М. Іваничука на підставі статті 54¹⁰ КК УРСР (антирадянська агітація) як учасника контрреволюційної націоналістичної організації. Зазначено, що під час обшуку було вилучено: паспорт, свідоцтво про народження польською мовою, нотатки, тахеометричні таблиці, універсальні експозиції (наведені документи у матеріалах справи більше ніде як речові докази не фігурують).

Формула обвинувачення поростала новими деталями. «Іваничук М.Н., по прибытии из Чехословакии в СССР вошел в «Украинскую военную организацию», по заданию которой проводил контрреволюционную работу, направленную против СССР, группировал возле себя антисоветских людей, среди коих проводил контрреволюционную агитацию. Обвиняется по ст. 54¹⁰, 54¹¹ УК УССР». Разом з Іваничуком були обвинувачені ще 14 осіб, з них двоє — Ірина Величко та Павло Осовський — колишні працівники Українського науково-дослідного інституту географії та картографії, який до арешту в березні 1933-го очолював С. Л. Рудницький.

⁹ Архів ОАО «Укргідропроєкту», оп. 2, од. зб. 11, арк. 126.

¹⁰ Там само, арк. 142—143.

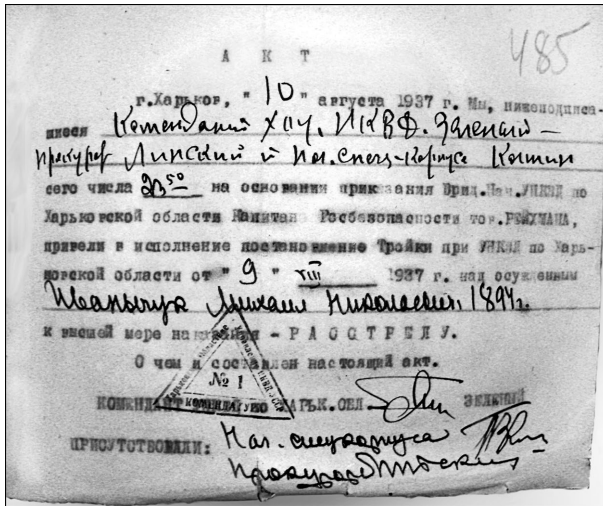
Михайло Іваничук з дружиною Ніною. Фото 1936 року, м. Харків

Слід звернути увагу на дві обставини:

— кожна організована група має свою структуру і розподіл ролей учасників; про це в справі ані слова;

— весь час на сторінках справи, без яких-небудь підстав, змінюється назва організації від «контрреволюционно-националистическая» до «национал-фашистская террористическая». Як все це зрозуміти?

Одним з визначальних мотивів репресії, вважали підслідні, було їх походження: «Хотя я себя считаю невиновным и никаких преступлений против Соввласти не совершал, я был готов еще на свободе к аресту и ссылке, считая, что меня, как галичина, могут арестовать и невиновного», — заявив слідчому Іван Пришляк¹¹.

Акт розстрілу М. М. Іваничука. 10 серпня 1937 року, м. Харків

ничук передав листа професору Івану Ріпці — Авт.). Принимал участие в сборищах контр-революционной националистической организации в квартире у Процакевича, был связан с польским консульством». Того ж дня (!) особлива трійка ухвалила: «Іваничука Михайла Миколайовича розстріляти». Уночі 10 серпня 1937 року вирок був виконаний¹².

Менш ніж за три місяці в СРСР було урочисто відзначено двадцяті роковини жовтневого перевороту 1917 року...

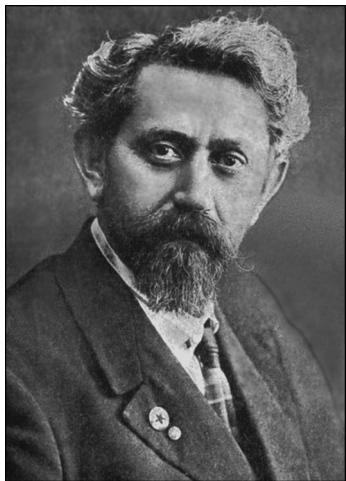
¹¹ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 2, спр. 2561, арк. 460.

¹² Там само, арк. 485.

Після отримання в Харкові таємного наказу за № 00447 за підписом наркома внутрішніх справ М. Єжова слідство пішло майже з космічною швидкістю. 9 серпня 1937 року був затверджений обвинувальний висновок, в якому, зокрема, було вказано, що «Іваничук Михайл Николаевич, сын кулака, офицер галицийской армии, участник контрреволюционной националистической организации «УВО». Собирает и передавал сведения шпионского характера доценту Пражского университета (зустріч 1928 року на III Всесоюзному з'їзді геологів з запрошеним на з'їзд доцентом Празького університету Ульріхом, через якого Іва-

«Я ЙДУ В ДАЛЕЧІНЬ НА ВЕЛИКИЙ ПОЄДИНОК...»

І. Ю. Ізгур. *Фото 1934 року*

ІЗГУР Ілля Юхимович (Елі Йоел)

Народився 15 травня 1881 року в містечку Березині Ігуменського повіту Мінської губернії в родині кустаря. Письменник. Член ЦК Союзу есперантистів СРСР, центральних органів міжнародних організацій есперанто. Доцент НДІ педагогіки. Розстріляний в Києві 3 вересня 1937 року за вироком ВКВС СРСР від 3 вересня 1937 року за участь у контрреволюційній терористичній організації есперантистів в Україні. Реабілітований ВКВС СРСР 19 березня 1959 року.

1919 року в харківському видавництві «Искания» побачила світ збірка маловідомого російськомовному читачеві автора Іллі Ізгура. До неї увійшли дві поеми в прозі — соціальна «Песнь песней» і лірико-філософська «В Даль», яка й дала назву книзі. Написані в складний період, вони значною мірою відтворили переживання, надії та розчарування смутного часу. Назва видавництва «Искания», випадково чи ні, якнайкраще відповідала духу і настрою представлених творів. Книга витримала чотири видання, була швидко розпродана, нині є рідкістю.

Представляючи Іллю Ізгура, критик Є. І. Лозина-Лозинський у передмові провів біографічну та творчу паралелі з пролетарським письменником Максимом Горьким, зауваживши, що поет не є початківцем на літературній ниві. Автор збірки був лише радий цій обставині, бо уважно спостерігав за творчістю російського колеги, цитата з Горького була обрана епіграфом однієї з його робіт. Трудова біографія також розпочалася рано, у багатодітній єврейській родині пекаря. Накопичення повсякденного досвіду (до сімнадцяти років юнак був неписьменним) було єдиним спрямуванням майбутнього літератора. З 1896 року йому довелося багато працювати «за харчі», без прав і життєвої перспективи. На пароплаві, що курсував по річці Березині, і в Крюкові та Кременчуці, куди потрапив у пошуках заробітку, юнак не полишав мрію бути вчителем. У Варшаві, де працював старший брат, Елі займався самоосвітою, готуючись екстерном здобути гімназичний диплом.

Перший досвід приватних уроків також отримав у Варшаві. Часто приїжджав до рідного містечка, де займався організацією громадської безплатної книгозбірні, проводив серед єврейської молоді культурно-просвітницьку роботу, викладав російську мову в єврейській народній школі. Ізгур уважав за краще залишатися на відстані від політики, до якої, як не дивно, підштовхнула поліція, яку зацікавила активність юнака. Перший арешт відбувся 1902 року. «Эти допросы в полицейском участке, эти угрозы сослать меня в Сибирь, если я не укажу на социалистов, которых, между прочим, я таки в действительности и не знал, сгустили мою озлобленность»¹. У домі

¹ Калініченко, П. Г. Поет Ілля Юхимович Ізгур / П. Г. Калініченко // І. Ю. Ізгур : [з нагоди 25-річчя його літературно-громадської діяльності]. — Кременчук, 1929. — С. 7.

варшавського адвоката Померанця молодий репетитор познайомився з єврейським письменником А. Рейзенем, який уважно поставився до здібностей і літературних нахилів хлопця. За його підтримки початківець опублікував у збірці «Осіньні листя» в листопаді 1903 року науково-популярну статтю «Гіпнотизм». Вдалий літературний досвід надихнув Ізгура. З 1906 року він складав вірші, поеми, писав оповідання, нарисів і статті на ідиші в газети міста Вільно, де проживав на той час. Перша поетична збірка «Schloflose Necht» (Ночі безсонні) була видана 1910 року у Варшаві, до якої увійшли твори, написані у відомій Віленській в'язниці на Лукішках, де Ізгур перебував за обвинуваченням «у приналежності до партії соціал-революціонерів максималістів терористів». Ця збірка була своєрідним подарунком єврейських письменників, які підтримали колегу, що залишився без постійного місця роботи і на рік був висланий за межі Віленської губернії під нагляд поліції.

Поневіряння, злидні, різноманітні утиски, яких зазнала сім'я при евакуації з початком Першої світової війни, викликали песимізм, який вилився в поему «Der Teit» (Смерть), написану «у час твердого рішення вийти з життя, де над людиною панує все хамське і підле, що є в людській природі»². Жакливі умови життя втікачів з прифронтової смуги знайшли відображення в серії фейлетонів і нарисів, уміщених кременчуцькою газетою «Приднепровский голос». Заступництво редакції, що представила Ізгура як запрошеного спеціаліста, врятувало від подальшого «подорожжування» на північ імперії. У знайомому з юності Кременчуці його пізнали через роботу в комітеті «Общества ремесленного и земледельческого труда среди евреев». За списком ЄСДРП «Поалей Ціон» попав до міської думи і в серпні 1917 року був обраний секретарем, пропрацювавши до її ліквідації 1919 року. Ізгур був заарештований денікінською контррозвідкою, приречений до смертної кари і все ж, за дві години до виконання вироку, йому вдалося втекти.

Після встановлення радянської влади Ізгур отримав можливість професійно займатись улюбленими справами — літературою та есперанто. І якщо денний час вбирав роботу у відділах освіти та юстиції, вночі сідав за літературні папери. Він увійшов до складу редколегії газети «Дело революции». За короткий час опублікував революційні твори «Свято праці», «Те, что твердо знают путь», «На переломе» («Искания» видало також поему в прозі «Среди могил цветов» і заклик до боротьби з неосвіченістю «К свету!»). Удосконалював, відточував стиль, пробував себе, беручись за нові напрямки мистецтва, як у роботі з композитором Я. Наровлянським над музичною кінопоемою «Да будет свет!». Популярними були переклади есперанто та національними мовами «За життя» і «Тільки схотіть!». Закордонні видання містили присвячені Ізгуру біографічні розвідки, найбільш поширена — шведського автора Ейнара Адамсона «Людина, поет, революціонер». До особливої категорії виняткових людей — апостолів, які прагнули всеосяжного щастя — відносив Іллю Ізгура відомий письменник Анрі Барбюс. У передмові до французького видання твору «За Життя» він назвав автора логіком і поетом, який «говорить до нас мовою гармонійною, звичайною, зрозумілою, блискуче-добірною й такою, що хвилює. ... З його поетичних мандрівок виявляються великі принципи, що своєю істотністю повинні стати за «Credo» всіх пригнічених і експлуатованих. Їх можна формулювати як закон»³. За часів перетворень, коли суспільство потребувало несподівано нового в мистецтві, літературні роботи Ізгура удостоювалися схвальних відгуків радянської преси, автори яких відмічали оптимізм і своєрідну філософію його світосприйняття. «Доба породжує поета. Наша доба породила Ізгура», — підсумував завідувач науково-дослідною лабораторії мистецтв (також творіння часу!)

² Калініченко, П. Г. Поет Ілля Юхимович Ізгур, С. 9.

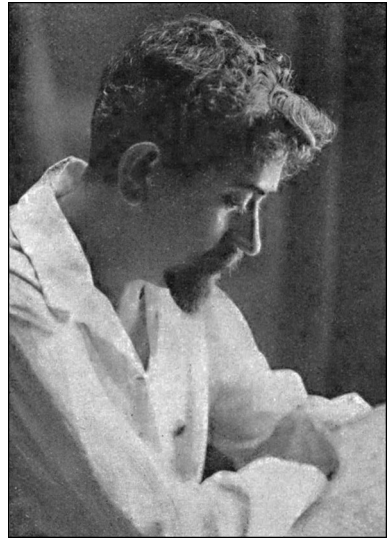
³ Барбюс, Анрі. Голос життя / Анрі Барбюс // І. Ю. Ізгур : [з нагоди 25-річчя його літературно-громадської діяльності]. — Кременчук, 1929. — С. 29.

при Харківському музично-драматичному інституті професор Кручинін⁴.

Ілля Юхимович продовжував наполегливо займатися самоосвітою. Не соромлячись, писав у анкеті «освіта домашня в обов'язі вищої». Підтвердженням кваліфікації був висновок наркомосу України, за яким 5 травня 1934 року обійняв посаду доцента інституту педагогіки в Харкові. До 15-річчя встановлення радянської влади від редакції «Кременчугський рабочий» отримав грамоту і пам'ятний іменний значок, також був нагороджений почесною грамотою та іменним годинником. Життя зробило з Ізгура максималіста. Мешканець невеликого містечка Лівобережжя намагався стовідсотково використати кожний шанс, дарований долею. 1920 року Кременчук відвідав нарком освіти Росії Анатолій Луначарський. Ізгур не лише ознайомив його з есперанто, а й залучив до стану прихильників. Колишній голова кременчуцького ревкому Михайло Богуславський (на 1925 рік голова Малого Раднаркому РСФРР), якого Ізгур зустрів у Кисловодську, надіслав рекомендацію на призначення персональної пенсії. У 1933 році Ізгур звертався до культпропу ЦК КП(б)У за підтримкою у нагородженні його орденом Трудового Червоного прапора. У архівній слідчій справі зберігається відповідне клопотання за № 3 від 11 жовтня 1933 року за підписом завідуючого сектором науки ЦК КП(б)У Орлова (до речі, за довідковими матеріалами справи і Богуславський, і Орлов були розстріляні як «вороги народу»).

1929-й рік був певною віхою творчості письменника. Часопис «Червоний шлях» відзначив його роботу, привітав із званням Героя Праці. «Письменник Ілля Ізгур написав мовою есперанто революційний роман «В ім'я життя». Роман цей мав великий успіх і перекладений майже на всі європейські мови. В європейських та американських революційних органах уміщено прихильні рецензії, що відзначають цікавий зміст роману, витриманість революційної ідеології і художність мови. Англійська критика вважає, що ця книга є безумовний доказ сили інтернаціональної мови. На жаль твір Ізгура ще не перекладений українською мовою, хоч автор живе на Україні, в Кременчуці»⁵. До 25-річчя літературно-громадської діяльності Іллі Ізгура вийшла збірка Краєзнавчого товариства «Кременчуччина». Один із авторів П. Г. Калініченко побажав подальшого розвитку таланту, залишивши право остаточної оцінки «майбутнім дослідникам, біографам». «Ми не знаємо, в зв'язку із чим знову спалахне поетична творчість Ізгура; чи в зв'язку з новим вибухом революції на Заході, чи може в зв'язку з глибоким зрозумінням ним наших соціалістичних буднів. Ми навіть не знаємо, чи спалахне ця творчість взагалі. Але вже й на підставі того, що написав він останнього, ми повинні його віднести до поетів-письменників, що йдуть з пролетаріатом»⁶.

Діяльність Ізгура як члена Генеральної ради міжнародної спілки есперантистів (SAT), ЦК Союзу есперантистів Радянських республік (SEU), бюро міжнародної

Ілля Ізгур за роботою. Фото 1922 року

⁴ Кручинін, М. М. Ізгур, як поет революції і мислитель / М. М. Кручинін // І. Ю. Ізгур : [з нагоди 25-річчя його літературно-громадської діяльності]. — Кременчук, 1929. — С. 15.

⁵ Хроніка // Червоний шлях — 1929. — № 10—11. — С. 166.

⁶ Калініченко, П. Г. Поет Ілля Юхимович Ізгур / П. Г. Калініченко // І. Ю. Ізгур : [з нагоди 25-річчя його літературно-громадської діяльності]. — Кременчук, 1929. — С. 11.

Ізгур у колі прибічників есперанто, напис на звороті «*Al nia kun Kamarado kaj gvidanto, — je signo de kamaradeco kaj bona espero pri venonta venko*» Фото Г. Ольшанського, 20-ті роки XX століття, м. Кременчук

асоціації письменників есперантистів (IAPEB), українського комітету есперантистів, можна умовно розділити на організаційну, теоретичну та практичну (прикладну). За умов вилучення багатьох робіт репресованого автора, більш відомі його лінгвістичні розвідки. Цілком невід'ємною засадою розвитку мови Ізгур вважав підготовку, публікацію і поширення загального універсального словника есперанто. Те, що саме таким він повинен бути, підказав досвід. Підготовлений разом з Віктором Колчинським (обидва укладачі входили до секретаріату словникової секції Лінгвістичної комісії при ЦК SEU) словник на 50 000 слів вони вважали ядром Великого російсько-есперантського словника, який, у свою чергу, мусив замінити Загальний словник на 100 000 слів.

Кременчуцькі есперанто-гуртки посіли провідне місце у поштовому обміні інформацією з есперантистами п'яти континентів. За рік вони надсилали 800 листів майже до сорока країн світу. Українське місто набуло всесоюзної відомості як центр розвитку есперанто (у статті «Кременчугский Наркоминдел» часопис «Международный язык» помістив відоме фото натхненника та організатора І. Ю. Ізгура). Прикладом для освітніх закладів був Кременчуцький інститут соціального виховання. Питання, що піднімалися у листах, стосувалися порівняння країни рад з капіталістичними. Листування набуло характеру ідеологічного змагання, нажалі, використовуючи методи агітації та пропаганди дописувачі дезінформували закордон з приводу Голодомору в Україні. «Буржуазная печать распространяла наглуемую ложь о том, что дескать каждого нежелающего входить в коллектив, середняка или бедняка, советская власть высылает на Соловки, или сажает в тюрьму, а имущество его конфискует; что только

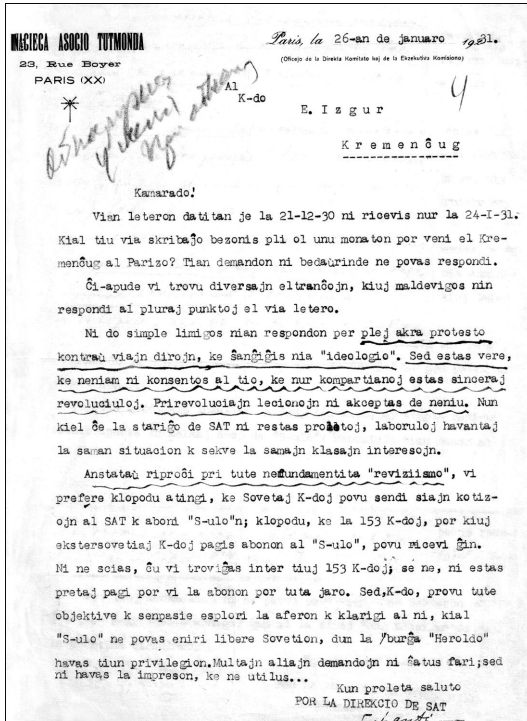
чудовищные репрессии против селян вызывали рост коллективизации нашего сельского хозяйства. Эту ложь (кулацкого и социал-фашистского происхождения) в заграничной печати мы встретили потоками писем из Кременчуга. В этих письмах мы писали о проблеме коллективизации сельского хозяйства, как о главнейшем условии прогресса в деле обеспечения населения нашей страны сельскохозяйственными предметами потребления. Мы популяризировали постановления VI Всесоюзного Съезда Советов. Мы рассказывали о преимуществах и выгоды для самого трудового селянства коллективных форм обработки земли и в сравнении с этой же обработкой единоличниками»⁷. Селянський опір пояснювали спротивом куркулів, паразитів і експлуататорів. Листи підсилювали вкладення «ідеологічних бомб»: листівок із зображенням героїчного соціалістичного будівництва, книжок комуністичної бібліотечки есперанто.

За короткий термін на підприємствах і в установах, навчальних закладах столиці України були відкриті десятки центрів, насамперед у велелюдних колективах: на заводі «Серп і молот», три гуртки на семитисячному державному електромеханічному, фабриках імені Тінякова і «Харківський текстильник», чотири гуртки у відділеннях Харківського інституту народної освіти. Осередки есперанто виникли в Люботині, Печенігах, Лозовій, Костянтинівці і три в Красному Куті. У грудні того ж року кременчуцька педагогічна конференція підтримала постанову ЦК ЛКСМУ про політичне та культурне значення робітничого есперантського руху. Педагогами були сформульовані сім пунктів мотивації запровадження есперанто в школах⁸. Рішення відповідали духу Маніфесту до вчителів усього світу, прийнятого міжнародною конференцією педагогів у Женеві 18 квітня 1922 року. Проте далеко не завжди рух есперанто зустрічав прихильне ставлення в країні Рад. І якщо заперечувати політичну доцільність мови міжнародного зв'язку опоненти як правило не наважувались, критиці піддавали її художні властивості. Поширення впливу на учнів освітніх шкіл бентежило Надію Крупську, яка 30 січня 1930 року у «Комсомольській правді» назвала есперанто мовою вигаданою в кабінеті, яка повік буде бідною, мертвою, холодною та жалюгідною, додавши, що міжнародне братерство завжди зближала спільна боротьба, а не штучно створена мова. Ініціатива введення есперанто як дисципліни в українських школах нашоствнулася на перепони, що мали інше пояснення. Нарком освіти України Микола Скрипник окреслив позицію з цього питання 30 травня 1930 року на зборах культутиву міста Сталіно, ув'язавши її з українізацією, яка в Донбасі помітно «пробуксовувала». У 1929 році з усіх освітніх сталінських шкіл україномовною була лише одна чотирирічна; переважна більшість робітників спілкувалася російською, включаючи тих, хто вважав себе українцем — обурювався нарком у виступі, друкований варіант якого отримав назву «Есперантизація чи українізація». «Когда идет вопрос о том, как относится Наркомпрос к введению эсперанто в школах, то я заявляю, что Наркомпрос запретил Сталинскую отсебятину, — а именно: введение эсперанто в школах, как предмет преподавания. Создавайте добровольные организации, кружки изучения эсперанто, да благо Вам будет и да долголетни будете на земле, но не всовывайте этого в программы школ... Эта эсперантизация идет против украинизации. Стремление эсперантизации означает не что иное, как последнее стремление — желание мелкой буржуазии избавиться от неминуемой украинизации и заменить украинизацию эсперантизацией. Но, уважаемые товарищи, разрешите нам не позволить Вам! ... А поэтому я снова подчеркиваю, что линию проведения эсперантизации вместо украинизации нужно

⁷ Опыт лучших : «Интерком» Кременчуга // Международный язык. — 1932. — № 11—12. — С. 316.

⁸ Учителство за эсперанто в школах : [Кременчугская педагогическая конференция об эсперанто] // Международный язык. — 1930. — №1. — С. 43—44.

Лист керівника SAT Ежена Ланті, знайдений НКВС при трусі особистого архіву Іллі Ізгура. 26 січня 1931 року

більшенням вимагала від поета пояснень. «Центристську» позицію висловив Майк Йогансен, який визнав есперанто корисним, спрогнозував у подальшому виникнення довершеної інтернаціональної мови, побудованої за аналітичним принципом, яка увібрала би найуживаніші слова. Важливою була підтримка літературного товариства «Плуг», діяльність якого поширювалась за межі республіки і використовувалась у ділових контактах, за свідченням поета Андрія Панова. Видавничство «Плужанин» готувало переклади книжок Михайла Коцюбинського, Андрія Головка, Мирослава Ірчана, вибраних творів Тараса Шевченка. Голова спілки Сергій Пилипенко ділився: «Я сам изучил и советую изучать язык. По моему мнению в каждом нашем ВУЗе должен быть кружок эсперанто и в число дисциплин должен быть введен кружок эсперанто»¹⁰.

На цьому наполягав Ізгур, наводячи в роботах тексти постанов Головоцвику та Головопрофосвіти, що допускали введення есперанто як факультативного предмету. У 62-й столичній школі він завідував кабінетом інтернаціонального виховання, вів гурток есперанто, влаштовував есперанто-виставки, зустрічав іноземні делегації. На подальші події вплинув розкол у SAT з відокремленням частини, яка створила Інтернаціонал пролетарських есперантистів (ІПЕ)¹¹. Радянська преса шаленіючи об-

категорически и решительно осудить и отбросить»⁹. Утім Микола Олексійович переймався не лише українізацією, яка зазнала гіркої долі. Пізніше, у 1931 році, він серйозно розмірковував про перспективу мови, її типологію, словотворення і фразеологічну побудову в роботі «Про есперанто».

У справі поширення мови багато залежало від авторитетної громадської думки. Редакція журналу «Международный язык» опитала відомих харківських літераторів (Петро Панч, Володимир Кузьмич, Олесь Досвітний, Володимир Гжицький, Олесь Донченко, Остап Вишня, Іван Микитенко, Олександр Слісаренко, Аркадій Любченко, Іван Ле, Валеріан Поліщук, Андрій Головка) з приводу корисності есперанто. Переважна більшість підтвердила вигідність її вживання в зменшенні мовних бар'єрів. Зустрічались і діаметрально протилежні точки зору. Леонід Первомайський назвав есперанто штучним, у перспективу якого не вірить, а Володимир Сосюра майбутньою державною мовою СРСР, згодом усього світу, чим навіть потішив редакцію часопису, яка за явним пере-

⁹ Скрипник, Н. Эсперантизация или украинизация / Н. Скрипник // Международный язык. — 1930. — № 2—3. — С. 77.

¹⁰ Синицкий, С. Украинские писатели об эсперанто / С. Синицкий // Международный язык. — 1930. — № 4—5. — С. 267.

¹¹ Королевич, А. И. Книга об эсперанто / А. И. Королевич ; АН УССР, Ин-т языковедения им. А. И. Потебни ; отв. ред. М. И. Исаев. — К. : Наук. думка, 1989. — С. 134, 135.

рушилась на керівництво SAT і особисто Е. Ланті, згадуючи як ренегата і зрадника, який розірвав зв'язок з компартією Франції, втратив віру в революційну міцність пролетаріату і силувався звернути з шляху класової боротьби. Вороже була сприйнята нова робота Ізгура «Міжнародне листування і рабкорство». Надаючи недолікам політичного забарвлення, критик Червоний вказав на її «подвійну дію» (Олександр Семененко згадав такого собі помічника слідства у підготовці «широсердних свідчень», колишнього газетяра під псевдо Червоний, який у харківській тюрмі вмовив співкамерника Гната Хоткевича оббрехати себе)¹². «Найбагатша збірка цінних матеріалів, найсильніше знаряддя практичної пропаганди серед трудящих УСРР, наділене масою фактів, цифр, прикладів, адрес закордонних кореспондентів», за спостереженням критика, була рідкістю між радянських есперанто видань за своєю політичною неосвіченістю, плутаністю та безпринципністю. «Що це все значить?», — продовжив Червоний, — «Ми знаємо, що Ізгур був членом виконкому SAT, що він краще за кого знає стан справ на есперантському фронті. Чим можна пояснити, що він мовчить про зраду Ланті, невірно характеризує «Internaciisto» та вигороджує SAT? Радянська есперантистська громадськість має право вимагати від Ізгура вичерпної та недвозначної відповіді» (тут і далі перекл. з рос. — *Авт.*)¹³.

Обізнений критик не обтягувався тим, що книжка готувалася до надзвичайних подій, що в певній мірі позначилось на оцінках. Навколо ЦК есперантистів формувалося судження, за яким міжнародна діяльність — легальне прикриття контрреволюційної троцькістської організації, її філіалу на радянській території, який підтримував тісні стосунки з закордонним центром: готував наклепницькі матеріали, розповсюджував антирадянську літературу. З підсиленням пошуку внутрішніх ворогів, команди міжнародного зв'язку враз виявились злісними посібниками контрреволюції, які використовували специфічні канали з провокаторськими, шпигунськими цілями, через те підлягали ліквідації.

Рішення про арешт І. Ізгура було прийняте восени 1936 року в Києві. Лев Крайній, на той час старший помічник прокурора УСРР у спецсправах, 16 жовтня підписав санкцію на арешт, за тиждень Ізгур був доставлений у Лук'янівську в'язницю. І знову: «в одиночній клітці тюремного заключення, где счет был утерян дням, и где проклинаящий крик души моей разбивался о камень каземата и о железо прикованной к стене койки»¹⁴.

Слідчий намагався спіймати Ізгура на відповідях, схилив до надання вигідних свідчень. Оформлені за процесуальними вимогами протоколи допитів рясніють зворотами «неправда», «знову брехня», «викриваємо Вас у нещирості», які обвинувачений почув багато разів. Після третього допиту Ізгур був вимушений письмово визнати себе винним, пообіцяв слідчому Горещу скласти щиросердне каяття. Немовби класичне протистояння: прозорливий слідчий, якому партія доручила вичавити підлу гадину контрреволюційного троцькізму, що поволи обгортала радянське суспільство, і викритий ворог, який марно ухилився від неминучої кари. Але наступний документ «справи Ізгура», написаний хиткими пальцями 11 січня 1937 року, проливає світло на те, що ховалось за чіткими формами друкованих документів. «...я вважаю за необхідне подати цю заяву в письмовій формі про анулювання мною прийнятих заяв і протоколів, як таких, що не відповідають дійсності, як брехливих і наклепницьких, які були підписані мною в стані важкої депресії, викликаній гострими особистими переживаннями та потрясінням і методом морального та психологічного Вашого впливу як слідчого.

¹² Семененко, О. П. Харків, Харків... / О. П. Семененко. — Х. ; Нью-Йорк : Березіль, 1992. — С. 124.

¹³ Червоний. Странная книжка / Червоний // Международный язык. — 1931. — № 4. — С. 207.

¹⁴ Ізгур, И. В даль / И. Изгур. — Х.: Искания, 1919. — С.118, 119.

Я категорично заявляю, що ніколи не був і нині не є членом, учасником будь-якої підпільної троцькістської есперантської організації або групи, ніхто ніколи не говорив зі мною, і я ніколи не говорив ні з ким про Боленфросат. Це слово я вперше почув із Ваших вуст. Про існування такої організації я ніколи не чув. [...]

Дарма я протестував проти тексту, складеного і внесеного Вами до протоколу: «тому що я стояв на троцькістських позиціях щодо питання про світову революцію». Я не знав і не знаю, що це за позиції, бо я ніколи не читав творів Троцького. Я відчував, що це формулювання вкрай потрібне Вам, як слідчому, і що тут є якась каверза. Зневолений і смертельно змучений допитом, що затягнувся до другої години, вночі я підписав цей протокол у надії наблизити кінець моїх моральних тортур і приголомшливих переживань, коли думка про самогубство як засіб позбавлення від повторних моральних тортур під час слідства не залишала мене ані хвилину. Будь-яке божевілля я міг би тоді підписати, якби Ви запропонували.

Ви ж торжествували й потисли мою руку, на мою ганьбу.

На Ваше запитання, що Ви знаєте ще про Колчинського як керівника «троцькістської есперантської організації», я відповів Вам категорично, що я не знаю Колчинського як керівника троцькістської есперантської організації, і вимагав, щоб Ви занесли мою відповідь до протоколу. Моя боротьба була даремною. Ви відказали занести мої слова до протоколу. У результаті виходить, що я нібито згодний з Вашою думкою про Колчинського, що він керівник есперантської троцькістської організації, у той час, коли я його не тільки як керівника, а й троцькіста взагалі не знав.

Ваша необ'єктивність, упередженість і тенденційність за будь-що, абиякою ціною добитися моєї моральної, політичної, громадянської смерті — для мене очевидна. Я бачу ясно свою повну безпорадність у боротьбі з Вашим ставленням до мене. Але ж свою правду я знаю добре. [...]

Всупереч усім Вашим напруженим намаганням укорінити в мою свідомість, що я контрреволюціонер, троцькіст-есперантист, ворог Радвлади і Соціалізму, я відповідаю з найглибшою щирістю та переконаністю перед лицем смерті, яка чекає на мене й наближається, — бо я старий і хворий, — говорю:

Я не був, не є й ніколи не буду ворогом Країни Соціалізму, робітничого класу.

Я не був, не міг бути, не є й ніколи не буду контрреволюціонером-троцькістом, ворогом трудящих, ворогом народу.

Глибоке радісне усвідомлення, що я з радянською владою, з робітничим класом, на боці його барикад за соціалізм — дає мені у моїй свідомості право на життя і труд.

Я задалегідь знаю, що ця моя заява викличе у Вас гнів. Але яким би не було Ваше ставлення до моєї заяви, я, посилаючись на нову Конституцію, яка надає кожному звинуваченому право на захист, прошу долучити цю заяву до моєї справи, оскільки Заява ця призначається також і для суду, від якого залежить моя доля.

Підслідний в'язень Ілля Юхимович Ізгур.

Лук'янівська в'язниця 11 січня 1937 р.»¹⁵.

Плинув час, питання іншого працівника НКВС ставали дедалі конкретнішими, витонченішими, провокаційними. 29 травня 1937 року. «Слідству відомо, що Ви у своїх листах і нотатках передавали наклепи за кордон про те, що робітники Харківських заводів нібито отримують низьку платню при високих цінах на продукти та предмети вжитку і, що Україна, нібито, переживає кризу. Далі, Ви надіслали закордонному троцькістському центру есперантистів витяги з місцевих газет щодо окремих викритих шкідницьких актів у сільському господарстві, причому ті акти пояснювали як протест селян проти неправильної, нібито, політики партії та уряду на селі»; «Чому

¹⁵ ГДА СБУ, м. Харків, спр. 017782, т. 1, арк. 15—18.

Ви до останнього часу користувалися особистими бланками, у яких, замість інтернаціонального революційного гасла «Пролетарі всіх країн, єднайтесь», надрукований антимарксистський лозунг: «Пролетарі світу, єднайтесь через есперанто?»; «У 1936 році Ви отримали буржуазний довідник «Універсальної есперантської організації», у якому містилися також адреси різношерстої контрреволюційної публіки?»¹⁶.

Коли перед радянським слідством знаходився ворог, який не роззброївся, не суттєвим був зміст його відповідей, їх вага — мізерна, а ціна життя щонайменша. Літературні твори, які викликали захват читачів, у «критиків» НКВС знайшли протилежну оцінку «ідеалістично-містичних». У листі, який рідні отримали з Лук'янівки влітку 1937-го, Ізгур, з притаманною йому образністю, писав «Злой гений очернил все мое прошлое и настоящее одним сплошным черным пятном, не оставив ни одного чистого местечка»¹⁷. Сподівання на судові змагання не досягли мети. Хід нетривалого засідання з попередньо заготовленим вироком остаточно розвіяв очікування.

Хоча рідні доклали чимало зусиль, аби з'ясувати долю Іллі Юхимовича (у клопотаннях наводяться навіть прізвища київських слідчих — Горець та Меєрович), радянська каральна система з цього приводу зберігала мовчання. «Його арешт глибоко вразив нас», — згадувала в 1939 році дочка Юдіф у клопотанні з архівної справи Цілі Ізгур (Розовської), яку запроторили як дружину «ворога народу» до спецвідділення Темниківського табору НКВС, — «Я впевнена, якщо він і підписав звинувачення, яке, безумовно, було фальшивим так зробив це тільки в результаті зламаної волі через довготривале слідство, яке затягнулося. Я дуже прошу переглянути справу І. Є. Ізгура. Я впевнена, що ... переглядаючи справу ви переконаєтесь, що ця талановита і активна людина зможе ще зробити багато корисного своїй батьківщині»¹⁸. І лише 1959 року, коли змінилась політична воля керівництва держави, «були виявлені нові обставини», що свідчили про необґрунтованість засудження. За висновком Головної військової прокуратури СРСР висунуте Ізгуру звинувачення було побудовано на сумнівних і суперечливих свідченнях попереднього слідства, які він спростував у суді.

¹⁶ ГДА СБУ, м. Харків, спр. 017782, т. 1, арк. 51, 56, 58.

¹⁷ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 1, спр. 4972, арк. 29зв.

¹⁸ Там само, арк. 20.

ДОКТОР З РОДИНИ КРУШЕЛЬНИЦЬКИХ

В. А. Крушельницька

КРУШЕЛЬНИЦЬКА Володимира (Вольдемира) Антонівна

Народилася 1903 року в місті Коломия у сім'ї відомих українських інтелігентів. Доктор медичних наук, асистент Всеукраїнського інституту венерології та дерматології. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1935 року позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Лікар лазарету СЛОНу. Розстріляна 8 грудня 1937 року в урочищі Сандармох на 16-му кілометрі від м. Медвежогорськ Карельської АРСР за ухвалою особливої трійки при УНКВС по Ленінградській області від 25 листопада 1937 року. Реабілітована Харківським облсудом 10 березня 1958 року.

Дотепер збереглися на соловецькій землі перекази про лікарку — рятівницю хворих і знедолених. За одним із спогадів про самовіддану працю, вона врятувала від смерті жінку і дитину при пологах. Колишній політ'язень, професор географ Ю. Чирков так описав таборового доктора, до якої звертався на прийом: «Тендітна фігура в білому халаті, ніжне, натхненне обличчя — біла лілея серед бур'яну, і тільки...»¹.

Володимира Крушельницька народилася 1903 року в Коломії в сім'ї відомого українського письменника і громадського діяча Антіна Крушельницького. Мати — Марія Слободів, була артисткою й письменницею. Дівчинка розпочала навчання на батьківщині, продовжила з 1916 року у віденській гімназії. З 1919 року була студенткою медичного факультету Віденського університету. Здобуття донькою вищою освіти було для Крушельницького старшого предметом гордості та джерелом проблем одночасно. «Шість душ на моїй голові!», — жалівся батько, — «Але не смію падати духом... От у сім місяцю шкільна оплата за доньку на медицині 1/2 мільйона корон!»².

У 1925 році В.А. Крушельницька отримала диплом «доктора всяких наук лікарських», після чого два роки спеціалізувалася у віденських клініках з дерматовенерології. Уже 1928 року вона переїздить до Львова, де відкриває приватну практику. Займається популяризацією медичних знань, виявляє схильність до наукової діяльності, працює над вдосконаленням методів лікування хвороб шкіри. Володимира активно долучається до суспільного і культурного життя української громади. Захоплюється письменницькою роботою, виявляючи себе як здібний публіцист і перекладач. З'являються літературні статті Крушельницької, її переклад гротескної п'єси «Зелений Какаду» видатного австрійського драматурга і прозаїка, до речі, лікаря за фахом, Артура Шніцлера. У той час до приятелів Влодзі, як називали її близькі, належали український письменник Авенір Коломиєць, доктор Дерндарський (субдоктор Душан фон Дерндарський). Невдовзі Крушельницька зближається з галицькою лікаркою

¹ Чирков, Ю. Соловки / Ю. Чирков // Остання адреса : до 60-річчя соловецької трагедії. — К. : Сфера, 1998. — Т. 2. — С. 271.

² Антін Крушельницький — письменник, публіцист, педагог : матеріали до бібліографії та епістолярної спадщини / укл. О.В. Канчалаба ; автор передмови М. І. Гнатюк. — Львів, 2002. — С. 30.

і громадським діячем Софією Парфенович, відомою своєю наполегливістю в боротьбі з пияцтвом. Володимира публікує статті про шкідливий вплив алкоголю на здоров'я людини, допомагає в редагуванні журналу Українського протиалкогольного товариства «Відродження», у 1930 році стає делегатом з'їзду лікарів-абстинентів у Лодзі.

Як усі члени родини Крушельницьких, Володимира із зацікавленням слідкує за розвитком української науки і культури в радянській Україні. Своє враження від помітного кроку в розвитку медичної галузі вона виклала в публікації, присвяченій десятиліттю радянської медицини. На підставі інформації, отриманої з фахових видань, автор дійшла висновку про почесне місце, яке займали радянська лікарська школа в світовій галузі.

Літературно-науковий, мистецький і громадський журнал «Нові шляхи», який виходив під загальною редакцією Антіна Крушельницького, помітно відрізняла радянсько-українофільська спрямованість. Сторінки видання відображали настрої, які панували в домі Крушельницьких. Пригадаємо, що в цей час в УСРР продовжується започатковане українською національною революцією в 1917 році «національне відродження», проводиться «українізація», у ВУАН працює Михайло Грушевський, зростає кількість науково-дослідних установ, діють творчі спілки, театри. Сучасники називали період «золотим десятиріччям» в історії України. При утисках, яких зазнавали українці від польських шовіністів, особливо після «пацифікації» українських сіл, видавалося, що на Наддніпрянщині є справді найкращі умови для науково-культурної діяльності українців. У цьому Крушельницького переконує листування з Миколою Скрипником, Миколою Хвильовим, Михайлом Семенком. Редактор пропонує Українському науково-технічному товариству надсилати статті «за темами по всіх галузях: техніки, архітектури, хімії, господарства й проче», домовляється про обмін «Нових шляхів» на примірники «Науково-технічного вісника» та інших видань з столиці радянської України³. У журналі з'явилися статті Дмитра Багалія та Дмитра Яворницького, твори Григорія Епіка, Юрія Косача. Але така позиція викликала роздратування в націоналістичних колах і, як наслідок, переслідування з боку польської адміністрації. У липні 1931 року, окружний суд Львова в закритому засіданні визнав публікації «Нових шляхів» такими, що загрожують державній безпеці, та постановив знищити весь конфіскований наклад 7/8 номеру журналу і заборонив його подальше розповсюдження⁴. Володимира Крушельницька через радянського консула Григорія Радченка (лікаря за фахом, колишнього ректора Харківського медичного інституту) звернулася до наркомздорову України з клопотанням про переїзд для продовження

Родина Крушельницьких: Володимира, Тарас, Марія, Лариса, Антін; стоять Остап, Галина, Іван, Наталя, Богдан. *Фото з книги Крушельницької Л.І. Рубали ліс... (Спогади галичанки). — Львів, 2001*

³ Антін Крушельницький — письменник, публіцист, педагог: Матеріали до бібліографії та епістолярної спадщини / укл. О. В. Канчалаба ; автор передмови М. І. Гнатюк. — Львів, 2002. — С. 257.

⁴ *Крушельницька, Л. І. Рубали ліс... : спогади галичанки / Л. І. Крушельницька. — Львів, 2001. — С. 73.*

Всеукраїнський інститут дерматології й венерології, вул. К. Маркса, 17 (архітектор Бекетов О.М.). *Фото 50-х років XX століття, м. Харків*

зупинялася Володимира. Після повернення до столиці радянської України Радченко кілька разів бачився з Крушельницькими. У серпні 1933 року його в номері готелю «Інтернаціонал», у якому проживав після розлучення, відвідали Іван і Володимира. Їх, як і дружину Ярослава Галана, студентку ХМІ Ганну, «вважав советофілами, і ніяких відомостей про їх контрреволюційну роботу не мав»⁶.

Володимира переїжджає до Харкова: 1 вересня 1931 року отримала «дозвіл на в'їзд», а 2 листопада за нарядом наркомату стає аспірантом Всеукраїнського інституту дерматології й венерології. Тут вона працює під керівництвом відомого спеціаліста професора Кричевського, готує й з успіхом захищає дисертацію, за яку їй був присуджений науковий ступінь доктора медичних і фізіологічних наук. З 15 листопада 1934 року В.А. Крушельницька — асистент інституту.

Можливо, емоційні враження Володимири вплинули на рішення родини переїхати до Харкова. Рішення було остаточним і не підлягало перегляду: з десятикімнатного будинку в дорогу забрали все, у тому числі багатотомну бібліотеку, яка містила безліч оригінальних видань, нерідко з автографами авторів. «Мої рідні, батько й мати, брати Богдан і Остап, а також дружина Богдана і дочка Івана приїхали 11.05 [19]34 року. Брат мій Іван приїхав зі мною 28.09.1932 року після перебування мого у відпустці в батьків у Львові. У липні місяці 1934 року на Україну приїхав брат Тарас з своєю дружиною. Батько після переїзду до Харкова працював вдома над двома романами»⁷.

«...Першими знайомими, з якими зблизилась у м. Харкові, після мого приїзду були сім'я Радченко... Познайомилась з сім'єю Курбаса та з деякими акторами театру «Березіль» і «Музкомедії» — Бучмою, Крушельницьким, Гірняком, Бортником, Бабіївною, письменником Гжицьким, учителем середньої школи Заморою, фотографом «Вукопхудожник» Саженицею, перекладачкою Держвидаву Француз, яка прибула з Галичини у червні 1932 року та ін. Після переїзду моїх рідних до Харкова я познайомилась з Бачинським — співробітником УРЕ в квартирі моїх батьків і відновила зустрічі зі старим знайомим по Львову Сказинським — перекладачем. У брата бував Іванчихін — асистент Інституту економіки, з ним я також познайомилась, і ряд інших знайомих по Інституту венерології»⁸.

⁵ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 2, спр. 419, арк. 16.

⁶ Там само, арк. 37.

⁷ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 2, спр. 1720, арк. 22.

⁸ Там само, арк. 22, 23.

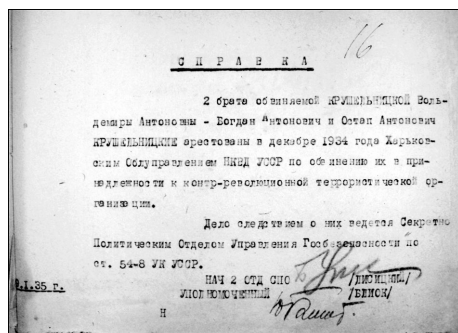
наукової роботи. Заарештований у травні 1935 року «як член контрреволюційної націоналістичної організації та зв'язки з керівництвом ОУН—УВО» колишній консул першими назвав Крушельницьких як «українських і галицьких діячів»⁵. Він розповів про завдання, отримане консульством від ЦК КП(б)У та наркомату здоров'я України, за яким відбиралася група молоді, переважно пролетарського та селянсько-бідняцького походження, яку планувалося відрядити на навчання в українські виші. Зустрівшись з Володимирою Крушельницькою, передав їй рекомендаційного листа наркому Канторовичу, залишив харківську адресу своєї дружини, в якій

У нових умовах Крушельницькі намагалися продовжити подвизницьку роботу. На жаль, і в Харкові вони були досить помітними та «незручними» фігурами. Такі притаманні інтелігенції речі, як вільнодумство, критичні висловлювання, зацікавлення певними літературними творами, контакти з «підозрілими особами», співчуття і допомога репресованим підпадали під дію «політичного розділу» кримінального кодексу. Але де, в якій країні так масово засилали людей в концтабори, а то й розстрілювали за критичні висловлювання про владу чи про порядки в державі? Проте вже в листопаді 1934 року почалися арешти. Заарештовували двома хвилями. Володимира не знаходила собі місця. Аби відволіктися, завершувала переклад німецькою твору Григорія Коцюби, розпочатий братом Тарасом. Побачивши казенні печатки на дверях кімнати, в якій проживав інший брат, Остап, промовила — «Все...» Останні дні до арешту її спробувала втішити дружина Леся Курбаса актриса Валентина Чистякова, переконуючи, що це непорозуміння, емігрантів тимчасово затримують на перевірку лояльності.

Це її, яка так довірливо й щиро ставилася до «досягнень Радянської України», звинуватили «як учасницю контрреволюційної терористичної організації, що мала на меті організацію терору проти керівників партії», узяли під варту, мотивуючи тим, що «знаходячись на свободі може здійснити свої наміри»⁹. Подробиці арешту дізнаємося з архівних документів: у рапорті уповноважений секретно-політичного відділу М'ясищев зазначив, що племінницю Ларису, яка була в квартирі Володимири по вулиці Чернишевській, відвели до сусіда О. А. Романова; під час ретельного трусу в пошуках компромату вилучили «загранпаспорти, 47 закордонних листів і 45 фотокарток», які повинні були стати «речдоками» у справі контрреволюційної організації.

З перших виснажливих допитів стало очевидно, що арешт Володимири пов'язаний з репресією близьких. 18 грудня 1934 року газета «Правда» опублікувала «вирок у справі терористів-білогвардійців», за яким 14 з 37 обвинувачених були засуджені до смертної кари (в їх числі Іван і Тарас Крушельницькі). За повідомленням, Антін Крушельницький як лідер національно-демократичної партії Галичини та активний учасник УВО, разом з засновником партії Юліаном Бачинським прибув до радянської України з метою створення організації українських націоналістів для підготовки терористичних актів проти партійних керівників. Пошук і викриття «ворогів народу», які нібито належали до контрреволюційної організації, тривали, і доля Володимири багато в чому залежала від рішення з Києва.

У листі, дивом переданому з в'язниці, Володимира писала: «За тих пару місяців мені здається, що я пережила 300 років»¹⁰. У документах слідчі зневажливо називали її «венерологом-дермонтологом», «со слов не судимую». І навіть сплутали статтю в одній з постанов за підписом начальника управління Карлсона, назвавши «обвиняемым Крушельницким Владимиром Антоновичем», слідство у справі якого

Довідка секретно-політичного відділу УДБ НКВС УСРР про Богдана і Остапа Крушельницьких, обвинувачених у належності до контрреволюційної терористичної організації. 9 січня 1935 року

⁹ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 2, спр. 1720, арк. 1.

¹⁰ Крушельницька, Л. І. Рубали ліс... : спогади галичанки / Л. І. Крушельницька. — Львів, 2001. — С. 97.

Управление Беломоро-Балтийское, исправ. труп. лагеря НКВД

Составлена в _____ отделе

УЧЕТНО-СТАТИСТИЧЕСКАЯ КАРТОЧКА

Личное дело № _____

Принят в лагерь _____ Убыл _____

Категория осужденного _____

Фамилия и кличка _____

Имя и отчество _____

Дата рождения _____ Место рождения и приписки _____

Семейное положение _____

Семейно-доходное _____

Национальность _____

Политическая _____

Особые приметы:

1. Рост _____
2. Телосложение _____
3. Цвет волос _____
4. Цвет глаз _____
5. Нос _____
6. Проч. приметы _____

17. Какого рода работы, кроме родного: _____

18. Место и где преставился _____

19. Дата и время смерти _____

20. Причина смерти _____

21. Место захоронения _____

22. Место захоронения _____

23. Место захоронения _____

24. Место захоронения _____

25. Место захоронения _____

26. Место захоронения _____

27. Место захоронения _____

28. Место захоронения _____

29. Место захоронения _____

30. Место захоронения _____

31. Место захоронения _____

32. Место захоронения _____

33. Место захоронения _____

34. Место захоронения _____

35. Место захоронения _____

36. Место захоронения _____

37. Место захоронения _____

38. Место захоронения _____

39. Место захоронения _____

40. Место захоронения _____

41. Место захоронения _____

42. Место захоронения _____

43. Место захоронения _____

44. Место захоронения _____

45. Место захоронения _____

46. Место захоронения _____

47. Место захоронения _____

48. Место захоронения _____

49. Место захоронения _____

50. Место захоронения _____

51. Место захоронения _____

52. Место захоронения _____

53. Место захоронения _____

54. Место захоронения _____

55. Место захоронения _____

56. Место захоронения _____

57. Место захоронения _____

58. Место захоронения _____

59. Место захоронения _____

60. Место захоронения _____

61. Место захоронения _____

62. Место захоронения _____

63. Место захоронения _____

64. Место захоронения _____

65. Место захоронения _____

66. Место захоронения _____

67. Место захоронения _____

68. Место захоронения _____

69. Место захоронения _____

70. Место захоронения _____

71. Место захоронения _____

72. Место захоронения _____

73. Место захоронения _____

74. Место захоронения _____

75. Место захоронения _____

76. Место захоронения _____

77. Место захоронения _____

78. Место захоронения _____

79. Место захоронения _____

80. Место захоронения _____

81. Место захоронения _____

82. Место захоронения _____

83. Место захоронения _____

84. Место захоронения _____

85. Место захоронения _____

86. Место захоронения _____

87. Место захоронения _____

88. Место захоронения _____

89. Место захоронения _____

90. Место захоронения _____

91. Место захоронения _____

92. Место захоронения _____

93. Место захоронения _____

94. Место захоронения _____

95. Место захоронения _____

96. Место захоронения _____

97. Место захоронения _____

98. Место захоронения _____

99. Место захоронения _____

100. Место захоронения _____

Обліково-статистична картка управління Біломоро-Балтійського ВТТ НКВС на ув'язнену Крушельницьку В.А. 1936 рік

потребує додаткових арештів¹¹. Єдине, що довели Крушельницькій — було висловлювання жалю з приводу самогубства М. Скрипника, затискування критики в партії. За ухвалою особливої наради Крушельницька отримала п'ять років позбавлення волі у виправно-трудових таборах.

У 1935 році Володимира Крушельницька працювала на будівництві в Біломоро-Балтійському таборі «з утриманням на островах, на особливому обліку у порядку наказу за № 257/с-33 р.»¹². Збереглися відомості про її оточення: театральні діячі Лесь Курбас і Дмитро Ровинський, актори Валентин Цішевський, Олекс Паламарчук, письменник Мирослав Ірчан. У половині 1935 року її переводять до Соловецького табору особливого призначення (СЛОН) і призначають на роботу лікаря табірному лазарету. У особистій картці ув'язненої Крушельницької читаємо: «Підлягає зарахуванню робочих днів по 3 категорії. Про день звільнення довести за 3 місяці». І поряд — донос начальства Соловецької тюрми незграбною казенною мовою «про наміри дочки Петлюрівського міністра помститися за знищення рідні» (у 1919 році Антін Крушельницький був міністром

освіти уряду УНР — *Ред.*)¹³. Подібні «меморандуми» склалися на багатьох в'язнів-українців, знищених у ювілей «Жовтневих свят» 1937 року.

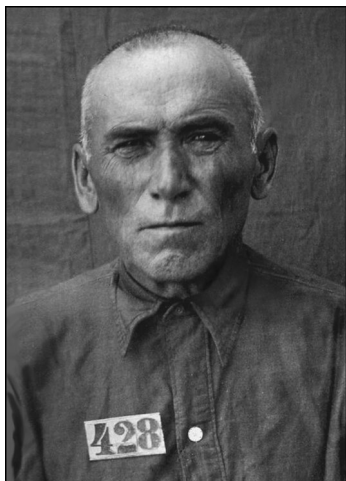
Володимиру Крушельницьку розстріляли 11 листопада 1937 року. Тоді ж загинули Антін, Богдан і Остап Крушельницькі. Через багато років громадськість дізналася про трагедію в урочищі Сандармох. Коли в 1989 році Соловки відвідала одна з небагатьох уцілілих членів родини Крушельницьких Лариса, вона писала: «Сьогодні до назви Соловки додалося ще одне страшне слово: Сандармох. Цвинтар, величезний некрополь і місце смерті у 30-х роках тисяч в'язнів північних таборів. Шістдесят років місце знищення понад 8 тисяч людей утримувалося в глибокій таємниці». Усі матеріали, пов'язані з життям і творчістю родини Крушельницьких були засекречені. Навіть на рішення суду про реабілітацію Володимири, якого добила племінниця, стоїть гриф «таємно».

¹¹ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 2, спр. 1720, арк. 11.

¹² Там само, арк. 40.

¹³ Там само, арк. 69.

ДАНИЛО КУДРЯ І СПРАВА «ПІДПІЛЬНОЇ КОНТРРЕВОЛЮЦІЙНОЇ БОРотьБИСТСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ»

Д. Є. Кудря. Фото 1950 року,
м. Астрахань

КУДРЯ Данило Євменович

Народився 9 грудня 1885 року на хуторі Березівському Полтавського повіту в родині заможного селянина. Революціонер, громадський діяч. Війською сесією військової колегії Верховного суду СРСР у Києві 28 березня 1935 року «як член підпільної контрреволюційної боротьбистської організації» засуджений на 7 років позбавлення волі. Термін покарання відбував у Дальтабі, особливою нарадою при МДБ СРСР 19 серпня 1950 року засланий на поселення до Акмолінської області Казахської РСР. Реабілітований військовою колегією Верховного суду СРСР 4 серпня та 30 листопада 1956 року.

Ця хоробра, рішуча, непохитна людина, кавалер бойових орденів не може не викликати вшанування своєю відвагою та відданістю високим ідеям. Переконаний революціонер відіграв значну роль у подіях в Україні під час національної революції та Громадянської війни, господарського будівництва 1920—1930-х років. Але його життя у радянський період більше нагадує «ходіння по муках». Початок цьому поклали «партійні чистки», за яких було нормою вторгнення в приватну сферу, штучна культивування негативних рис підозрілості та загальної донесення. Чистки стали своєрідним прологом масових репресій 1930-х років.

Біографія Д. Є. Кудрі не залишилася поза увагою дослідників. У збірці «Реабілітовані історією», яка вийшла ще 1992 року, історик О. П. Юренко докладно зупиняється на його революційній діяльності¹. Проте харківський період життя у статті майже не був висвітлений. 2006 року автором цього нариса були опубліковані маловідомі епізоди біографії². Окрім того, у п'ятому томі «Енциклопедії історії України» є біографічна довідка Д. Кудрі, підготовлена О. С. Рубльовим³.

Данило Кудря народився в багатодітній сім'ї полтавського заможного селянина, який походив із козацького роду. Євмен Кудря зумів дати своїм дітям освіту, виховав любов до батьківщини. У січні 1904 року, після нападу японського флоту на російську ескадру в Порт-Артурі, на хвилі патріотичних настроїв, що охопили країну, вісімнадцятирічний доброволець пішов на фронт, став рядовим Єлецького піхотного полку. Російсько-японська війна була для молодого людини першим серйозним випробуванням. У продовження військової служби він закінчив Казанське піхотне училище і підпоручиком повернувся до свого полку. У 1908 році розпочалася його революційна

¹ Юренко, О. П. Данило Кудря на тлі свого часу / О. П. Юренко // Реабілітовані історією / АН України, Ін-т історії України [та ін.] ; редкол. : П. Т. Тронько (відп. ред.) [та ін.]. — Київ ; Полтава, 1992. — С. 293—303.

² Москальов, Б. Г. Д.Є. Кудря: нові факти біографії / Б. Г. Москальов // Український селянин : зб. наук. праць. — Черкаси, 2006. — Вип. 10. — С. 109—112.

³ Енциклопедія історії України. — Київ, 2008. — Т. 5. — С. 445.

діяльність: через свого товариша прапорщика Нікітіна познайомився з полтавськими есерами, проводив агітаційну роботу серед селян і солдат. Після звільнення у запас у 1910 році Данило Кудря вступив на агрономічний факультет Київського політехнічного інституту. Працював репортером у київських газетах, щоб сплатити за власну освіту, навчання старшого брата та дружини, яка закінчувала медичний факультет⁴.

З початком Першої світової війни Д. Кудря був мобілізований на фронт і пройшов шлях від командира транспортного загону до командира батальйону 10-го Заамурського полку 3-ї Заамурської прикордонної дивізії 41-го армійського корпусу 7-ї армії Південно-Західного фронту. У боях виявив мужність і відвагу, за що був нагороджений шістьма бойовими орденами, починаючи з ордена Анни IV ступеня, який кріпився до ефесу шашки, Станіслава III та II ступенів, Анни III і II ступенів та Володимира IV ступеня з мечами, а також солдатським Георгієвським хрестом IV ступеня (остання медаль вважалася для офіцерів особливо почесною, оскільки після Лютневої революції такі нагородження відбувалися за поданням солдатських комітетів).

Лютнева революція 1917 року внесла кардинальні зміни в життя країни. Після повалення самодержавства розпочалася демократизація армії. Кудря, як член загальноросійської партії соціалістів-революціонерів, брав активну участь у революційних подіях на Південно-Західному фронті: очолював есерівську організацію 41-го армійського корпусу, обирався головою корпусного комітету. Партія есерів, найвпливовіша після Лютневої революції, заявила про необхідність продовження війни, щоправда, уже під гаслом «захисту революційної вітчизни». У травні 1917 року відбувся I з'їзд солдатських делегатів Південно-Західного фронту, на якому головним було питання про наступ і довіру Тимчасовому уряду. Передаючи волю комітету 41-го армійського корпусу, Кудря висловився проти наступу і увійшов у конфлікт з керівництвом есерівської партії — новим військовим міністром Олександром Керенським і Борисом Савинковим, комісаром Тимчасового уряду при штабі 7-ї армії. Кудря добре знав настрої солдатських мас, які втомилися від війни, і, за його висловом, «хитався» між «інтернаціоналізмом» (закликами до братання та закінчення війни) і «революційним оборонством» — офіційної лінією есерівського керівництва. Врешті решт йому довелося приєднатися до більшості, яка підтримала командування фронту й висловила довіру Тимчасовому уряду.

У жовтні 1917 року після невдалого літнього наступу та «корніловського заколоту» він зустрічався в Києві з діями Центральної Ради: Симоном Петлюрою, який очолював Генеральний військовий комітет при Центральній Раді, та Володимиром Винниченком — головою Генерального секретаріату, і підтримав ідею українізації військ. Ця політика мала на меті створення ядра майбутньої української армії. Д. Кудря отримав призначення помічника комісара Південно-Західного фронту, представника Центральної Ради і Генерального секретаріату поручика А. Певного, який в Генеральному військовому комітеті відповідав за формування і діяльність загонів «вільного козацтва».

Восени 1917 року боротьба різноманітних політичних сил за солдатські маси різко загострилася. Вона відбувалася на фоні розкладу фронту, падіння дисципліни, масової стихійної демобілізації солдат і цілих частин. Більшовизація армійських підрозділів посилилася після Жовтневої революції в Петрограді та проголошення у грудні в Харкові Радянської влади. У листопаді 1917 року при штабі фронту в арміях, корпусах та інших військових частинах створюються військово-революційні комітети (ВРК), які контролюються більшовиками. Вони захопили Ставку Верховного Головнокомандуючого у Могильові, а Верховним Головнокомандуючим став більшовик прапорщик

⁴ ДАХО, ф. П-45, оп. 2, спр. 25, арк. 13.

М. В. Криленко, який раніше очолював солдатський комітет 11-ї армії Південно-Західного фронту. Центральна Рада зробила спробу переломити ситуацію на фронті на свою користь. Ще у листопаді 1917 року Центральна Рада домовилась із старою Ставкою Верховного Головнокомандуючого про створення Українського фронту, до якого увійшли Румунський та Південно-Західний фронти. На початку грудня 1917 року українізовані частини, віддані Центральній Раді, захопили штаб фронту в Бердичеві, заарештували штаб 11-ї армії більшовиків, розігнали ВРК у деяких армійських частинах.

Активну участь в означених подіях брав Д. Кудря. Цей період описаний істориком О. Юренко за особистими свідченнями самого Данила Євменовича, що зафіксовані у його слідчій справі 1935 року. Проте вони мають суб'єктивний характер і потребують уточнення. Особливо щодо відомостей про обрання його головнокомандуючим Південно-Західним фронтом, участь у розгромі ВРК Особливої армії в Рівному та ролі в демобілізації Південно-Західного фронту.

З'їзд українізованих частин, який проходив 10 жовтня 1917 року в Бердичеві, обрав Верховну військову Раду фронту, яка у грудні, після захоплення петлюрівськими «куреннями» польового штабу фронту, взяла на себе управління і обрала нового головнокомандуючого Д. Кудря. Фактично Південно-Західний фронт як єдине ціле припинив існування. Новий головнокомандуючий, виконуючи розпорядження Центральної Ради, продовжив українізацію (наприклад, з дев'яти корпусів 7-ї армії були українізовані чотири, зокрема, і 41-й стрілецький корпус) і відправку за межі України російських частин. Ставка на чолі з М. Криленком відмовилася визнати нового головнокомандуючого, поклавши його обов'язки на більшовика О. Ф. М'ясникова (М'ясникяна), який уже очолював Західний фронт. Реальне співвідношення сил засвідчив III Надзвичайний з'їзд делегатів армійських частин Південно-Західного фронту, який відбувся у місті Рівне 30 грудня 1917 року — 1 січня 1918 року на базі штабу Особливої армії. Переважна більшість делегатів підтримала більшовиків і лівих есерів. Представники національних частин, які визнавали Центральну Раду, виявилися в меншості і залишили з'їзд. Щоб перешкодити переобранню ВРК фронту і головнокомандуючого, комісар А. Певний наказав 113-й дивізії захопити місто Рівне.

До речі, спираючись на свідчення Кудрі, О. П. Юренко також повідомляє: «Війська 41-го стрілецького корпусу під проводом Д. Кудрі розгромили більшовицький ВРК Особливої армії в Рівному і заарештували О. І. Єгорова — згодом Маршала Радянського Союзу»⁵. Скоріш за все, мова йде про людину зі схожим прізвищем, генерал-лейтенанта В. М. Єгор'єва, майбутнього радянського воєначальника, у 1919 році командуючого Південним фронтом, адже О. І. Єгоров у цей час перебував у Києві.⁶

Незважаючи на докладені зусилля з українізації 7-ї армії, вона разом з частинами 11-ї армії відіграла ключову роль у змінах ситуації при наступі більшовиків на Київ. У січні фронтові частини, що не визнали українського уряду, взяли під контроль ряд вузлових залізничних станцій і міст Правобережжя, унеможливаючи допомогу Центральній Раді вірними їй військами. Українські частини, направлені командуванням фронту раніше, виявилися недієздатними і дезорганізованими, відмовлялися воювати.

Закінчився військовий період діяльності Д. Кудрі на посаді головнокомандуючого підписанням наказу про демобілізацію фронту після того, як в Брест-Литовську делегація Центральної Ради уклала сепаратний мир з центральними державами і голова уряду Центральної Ради В. О. Голубович віддав відповідні розпорядження

⁵ Юренко, О. П. Данило Кудря на тлі свого часу / О. П. Юренко // Реабілітовані історією / АН України, Ін-т історії України [та ін.] ; редкол. : П. Т. Тронько (відп. ред.) [та ін.]. — Київ ; Полтава, 1992. — С. 296.

⁶ Див.: Соколов, Б. В. Истребленные маршалы / Б. В. Соколов. — Смоленск, 2000. — С. 208; Карпов, В. Расстрелянные маршалы / В. Карпов. — М., 2000. — С.72, 73.

командуванню фронтом. Через дев'ять днів почалася окупація німецькими військами України і Південно-Західний фронт перестав існувати. Лише деякі частини, перетворені в загони Червоної Армії, намагалися чинити опір німецьким військам.

Усі наступні події: німецька окупація, повернення з німцями в Київ Центральної Ради, її безславний кінець у квітні 1918 року і встановлення гетьманського режиму, тісно пов'язаного з окупаційною владою, привели до переоцінки Д. Кудрею політичних поглядів і розриву з діячами Центральної Ради. Він зблизився з партією боротьбистів, яка виникла після розколу партії українських соціалістів-революціонерів, став одним з провідних її діячів і після встановлення в Києві радянської влади разом з більшовиками займався створенням Київського військового округу. У травні 1919 року як представник партії був включений до складу радянського уряду України заступником наркома продовольства О. Г. Шліхтера.

Безпосередній начальник Д. Кудрі О. Шліхтер відзначився жорсткими заходами ще у 1918 році, коли був надзвичайним комісаром і наркомом продовольства РСФРР, а після призначення в 1920 році головою Тамбовського губвиконкому, як вважають деякі історики, його репресії проти селянства спровокували знаменитий тамбовський заколот — «антоновщину»⁷. І хоча існує думка, що Д. Кудря опирався крайнощам політики «воєнного комунізму», проте він брав участь у її здійсненні і тому розділяє відповідальність за її наслідки.

У серпні 1919 року Кудря був відряджений в Одесу для організації хлібозаготівель на півдні України, а після захоплення міста військами Добровольчої армії змушений перейти на нелегальний стан.

У 1920 році разом з іншими боротьбистами Д. Кудря увійшов до КП(б)У і був направлений до Галицького революційного комітету, тимчасового органу Радянської влади у Східній Галичині, як голова продовольчого відділу. У 1922 році переїхав до Харкова. Працював заступником голови правління Українбанку (Всеукраїнського кооперативного банку), з 1929 року його головою. З метою фінансової підтримки розвитку українського театру, пов'язаного з українізацією, були створені товариство «Український робітничо-селянський театр» і спеціальна комісія при відділі мистецтв Головополітосвіти. Фактично Данило Євменович керував роботою товариства (хоча формально його головою був давній товариш по партії боротьбистів Панас Любченко). Той добре знав Д. Кудря, довіряв йому. У 1922—1925 роках Любченко очолював Всеукраїнську Спілку сільськогосподарської кооперації, і, як нам видається, не випадково Кудря був обраний заступником голови українського кооперативного банку і головою правління «Коопстраху».

Що ж стримувало його подальше кар'єрне зростання? Звичайно, той факт, що він був вихідцем з «ворожого» соціального середовища, колишнім штабс-капітаном царської армії, есером-боротьбистом. У 1924 році під час партчистки його виключають із КП(б)У як учасника «григор'євського заклоту». Проте скоро відновлюють, оскільки він надає докази, що під час «григор'євщини» працював в Київському військовому окрузі⁸. Але різноманітні нападки та звинувачення продовжуються і в наступні роки. Значних зусиль довелося докласти, щоб пройти партчистку 1929—1930 рр. Наскільки загострилося питання про його подальшу роботу та долю взагалі, свідчить фрагмент із протоколу чистки парторганізації Українбанку від 13 січня 1930 року (*переклад — Авт.*). Запитання до Д. Є. Кудрі: «...Чи підтримуєте ви зв'язок з батьком? Чи позбавлений ваш батько права голосу? Як часто ви буваєте у нього? Які зв'язки з рідними та кого ще позбавлено права голосу? Чи клопотали ви за брата — білогвардійця? Чи по-

⁷ Див.: Залеский, К. А. Империя Сталина : биографический энциклопедический словарь / К. А. Залеский. — М. : Вече, 2000. — С. 494, 495.

⁸ ДАХО, ф. П-45, оп. 2, спр. 25, арк. 13.

грозували ви племіннику, який видав вашого брата? Чи їздили ви до своїх рідних на автомобілі Українбанку або може ваша дружина? Чин в старій армії та в Червоній армії? Де був т. Кудря під час григор'євщини? Як у вас з вечірками? Чи були такі з приводу іменин вашої дочки та зустрічі Нового року? Із якої сім'ї дружина т. Кудрі? ...» тощо⁹.

Відповідь Д. Є. Кудрі (наводиться частково — Авт.): «Комплекс запитань, що торкаються мого родинного стану: цілком відверто кажу, що стан господарства мого батька — куркульський.

Дома я не живу з 1904 р., досить великий час. Які у мене зв'язки? Я приблизно через рік-два буваю на селі. Жив позаторік цілий місяць підчас моєї відпустки. Що стосується зв'язків з самим селом, то вони досить міцні, до мене приїжджають представники Комнезаму за порадами з різних питань життя села, зв'язок цей з 1917 р. Що стосується моїх родичів молодого покоління. Сестри вийшли за комнезамівців. Племінники по старшому брату, який помер, активно працюють в комсомолі. Що стосується батька, то йому зараз 78 років, чи позбавлений він виборчих прав, — то гадаю, що він ніколи не брав участі у виборах. Щодо брата — він мав куркульське господарство, його заарештували, звинуватили в тому, що він брав участь в білій армії. Коли я узнав (в Полтавському ДПУ) ... в чому його звинувачують, я сказав — робіть, що хочете, я ні одного слова прохання або захисту не скажу. Зв'язку зі старим поколінням останній час немає ніякого. Батько в старі часи досить прихильно відносився до революційної роботи, навіть переховував т. Матрозова, який, він знав це, був революціонером, але пізніше... став вороже відноситися до пролетарської революції — зрозуміло, психологія досить розвиненого куркуля. Відносно хлібозаготівель, я ні на один лист, що писали мені, не відповів, ні на лист батька, ні на лист жінки брата...»¹⁰. Наведений уривок свідчить, перш за все, як радянська система калічила долі та характери людей. Данило Кудря, людина стійка та смілива, вимушений був зрікатися рідних.

Відносно характеру Данила Кудрі, то його досить точно (якщо відкинути хвалебні вислови про вірність робітничому класу) охарактеризував колега, завідувач одного із відділів банку І. Баллон: «...Це думка багатьох товаришів, і моя особиста думка. Незважаючи на те, що він — виходець із куркульської сім'ї, незважаючи на те, що він прийшов у партію як чесний інтелігент, його суб'єктивні якості не можуть викликати ніякого сумніву, його відношення до революції, Радянської влади та робітничого класу. Він дихає, живе, як багато інтелігентів жили, з робітничим класом, він відданий робітничому класу та його справі. Але інша сторона, як він виконує політику партії, партійного керівництва, чи дійсно по-більшовицьки, і тут треба сказати, що у Данила Євменовича виявляється м'якість характеру... В політиці це недопустимо. Він не відділився від минулої інтелігентності та впливу минулих зв'язків з колишніми утопістами, есерами, відношення яких до Радянської влади ми знаємо...»¹¹. Висно-

Чистки були прологом масових репресій 1930-х років. Фото 1933 року, м. Харків

⁹ ДАХО, ф. П-45, оп. 2, спр. 25, арк. 12.

¹⁰ Там само, арк. 13, 14.

¹¹ Там само, арк. 15.

вок парткомісії був різким: «За зв'язок із ворожим елементом (з батьком куркулем та братами, позбавленими права голосу), за використання службового становища (іздив на автомобілі Українбанку в тарифну відпустку до батька в Полтавський округ), за організацію вечірки з пияцтвом винести сувору догану з попередженням. Зняти з відповідальної керівної роботи»¹².

Однак з роботи Д. Кудря знятий не був, враховуючи гострий дефіцит у досвідчених, кваліфікованих управлінцях, що зростав пропорційно чисткам, які проводилися органами ОДПУ (достатньо згадати «справу українських агрономів», яка знекровила Наркомзем України). Тому на висунання пішли й «боротьбистські» кадри. П. П. Любченко став у 1929 році кандидатом в члени політбюро ЦК КП(б)У, Г. Ф. Гринько — заступником Наркомзему СРСР, колишній колега Д. Кудрі, голова відділення Українбанку в Донбасі, І. Л. Шапошников очолив Укртрактороцентр, і, нарешті, сам Кудря став головою тресту Дніпроелектросількомбінатів (ДЕСК). Цей грандіозний більшовицький проект, про плани здійснення якого він розповів у статті «Шляхи реконструкції сільського господарства в районі Дніпрельстану», передбачав за постановою уряду створення більше десяти електросількомбінатів у районі середнього та нижнього Дніпра. Повністю індустріалізоване колгоспно-радгоспне виробництво на базі електрифікації рослинництва та тваринництва, а також будівництва підприємств по переробці сільськогосподарської продукції: консервних, масло-молочних, беконних заводів, повинно було відбутися за єдиним планом ДЕСК¹³. Реалізації масштабного проекту не вистачило необхідних коштів, наукових розробок, потужностей машинобудування, кадрів (ідея агроіндустріальних комбінатів була відкинута ще у 1930 році, а відхід від курсу на індустріалізацію та надспеціалізацію сільського господарства, який розпочався у 1931—1932 роках, пізніше був названий «лівоухильницьким перегином» — *Авт.*). Утім, є дані, що короткий термін до призначення директором тресту Д. Кудря пропрацював у відкритому 1 липня 1930 року науково-дослідному інституті механізації та електрифікації сільського господарства, який, зокрема, повинен був забезпечити будівництво цих комбінатів. На зв'язок вказує публікація журналу «Сільськогосподарська машина» за 1937 рік, у якій йдеться про шкідницьку діяльність директорів УНДІМа з дня його заснування, і першим у списку директорів-шкідників стоїть прізвище Д. Кудрі¹⁴. У 1931 році він переходить із тресту ДЕСК до вищого навчального закладу — ХІМЕСГу, який був організований у 1930 році з метою підготовки інженерних кадрів для МТС, що масово створювались у країні.

До причин, які примусили Д. Кудрю залишити роботу в тресті та інституті, слід віднести політичні звинувачення, висунуті партійними органами. Пізніше, у 1933 році, бюро РК Дзержинського району м. Харкова зазначило: «...т. Кудря (агроном) мав у минулій своїй роботі (Трест електрифікації сільського господарства навколо Дніпрельстану, ХІМЕСГ) низку серйозних політичних проривів, зокрема, наявність в цих організаціях контрреволюційних націоналістичних елементів»¹⁵. Роздута партійними органами «справа ХІМЕСГ» дозволяє дійти висновку, наскільки безглуздими і надуманими були ці обвинувачення.

Незважаючи на те, що зусиллями керівництва інституту та особисто Д. Кудрі вдалося через республіканські органи «пробити» 1931 року фінансування спорудження навчального корпусу і гуртожитку на Павловому полі, розпочате будівництво було

¹² ДАХО, ф. П-45, оп. 2, спр. 25, арк. 12.

¹³ Кудря, Д. Є. Шляхи реконструкції сільського господарства в районі Дніпрельстану / Д. Є. Кудря // Шлях соціалістичної реконструкції сільського господарства. — 1930. — № 7/8. — С. 113.

¹⁴ Ліквідувати наслідки шкідництва в науковій роботі по механізації сільського господарства // Лігоспмашина. — 1937. — № 5. — С. 1, 2.

¹⁵ ДАХО, ф. П-99, оп. 1, спр. 4, арк. 138.

зупинено. Проблема з технічної площини досить несподівано перейшла в політичну. 11 березня 1933 року колегія ОДПУ оголосила ухвалу у справі «контрреволюційної шкідницької організації в Наркомземі і Наркоматі радгоспів СРСР»: 35 звинувачених були засуджені до розстрілу, 40 — до різних термінів ув'язнення. Ядро цієї організації нібито склали співробітники Трактороцентру, створеного для будівництва МТС, технічної модернізації сільського господарства. ХІМЕСГ, який з 1930 по 1932 рік був підпорядкований Д. Кудрі, виглядав таким чином «гніздом шкідників» в Україні. Тим паче, в інституті викладала О. Ю. Клейн — сестра Михайла Коварського, заступника голови Трактороцентру, розстріляного в Москві. Нині встановлено, що сфабрикована «справа Трактороцентру» була започаткована Політбюро ЦК ВКП(б) на чолі зі Сталіним та передана на виконання ОДПУ з метою звернути відповідальність за голод 1932—1933 років. До викритих фактів шкідництва віднесли й будівництво на Павловому полі. Закрив його голова Головного управління ВНЗ Наркомзему СРСР Шефлер, заявивши, що «споруджувався він шкідниками, які сподівалися скинути більшовиків, щоб потім більшовиків же і посадити в цей будинок, перетворивши його у в'язницю»¹⁶.

Перевірки виявили в інституті «контрреволюційні націоналістичні» та «соціально ворожі елементи» як серед викладацького складу, так і студентів. Наприклад, широкого резонансу в Харкові набула «справа шести» студентів першої групи IV курсу ХІМЕСГу, виключених у 1934 році за «контрреволюційну націоналістично-петлюрівську діяльність». Олійнику, Сидоренку, Переліту, Ворощуку, Головку, Ковальову поставили у провину, що повернувшись із сільських районів, вони відкрито заявили, що «Україна охоплена голодом і смертю, ганьбили досягнення соціалістичного будівництва»¹⁷. Україн обурена обласна партійна номенклатура була тим, що парторг одного із курсів ХІМЕСГу Кривуля демонстративно розірвав і викинув на сміття доповіді Й. В. Сталіна та П. П. Постишева XVII з'їзду ВКП(б). Як з'ясувалося, приводом стали жакливі враження від побаченого в рідному селі під час відпустки.

За Д. Кудрею остаточно закріпилася репутація «переховувача шкідників і потурача націоналістам», про що свідчать архівні документи.

У 1932 році він повертається до банківської системи, працює управляючим сільськогосподарського банку (Соцзембанку). Приводом до звинувачення були виступи на кушових партзборах держбанку, під час яких обговорювалися рішення листопадового (1933 р.) об'єднаного Пленуму ЦК та ЦКК КП(б)У про необхідність боротьби з націоналістичним ухилом. Він, як зазначено в рішенні бюро Держинського райпарткому, «працюючи в Сільгоспбанку в той час, коли група контрреволюціонерів, шкідників протягувала в сільське господарство свої шкідницькі заходи, не розгорнув достатньої критики та самокритики своїх помилок, ідеалізував боротьбизм, говорячи не про ліквідацію боротьбистів, а про злиття їх з КП(б)У, не про розгром та роззброєння боротьбистів, а тільки про визнання ними своїх помилок»¹⁸. Довелось Д. Кудрі каятись на засіданні бюро — тому що кушові та осередкові збори банку поставили питання про доцільність його перебування на директорській посаді.

Розв'язка наближалася, і Кудря підійшов до тієї межі, за якою партійні розгляди поступалися місцем слідчим діям НКВС. І нова партійна чистка закінчилася передачею справи Д. Кудрі до районної контрольної комісії¹⁹. Він був заарештований 13 грудня 1934 року в Києві «як член підпільної контрреволюційної боротьбистської організації», коли вже тиждень за справою тривали арешти. Кудрі інкримінувалося,

¹⁶ ДАХО, ф. П-99, оп. 3, спр. 33, арк. 60.

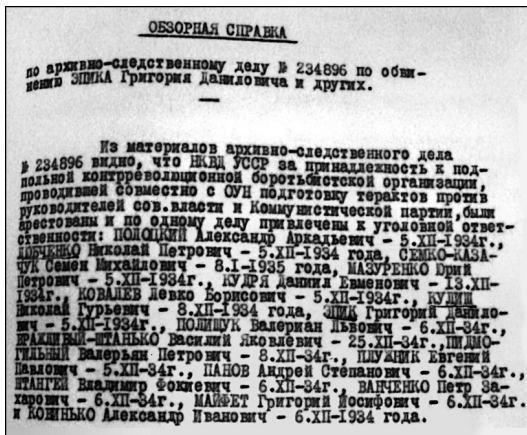
¹⁷ Там само, оп. 1, спр. 153, арк. 52, 53.

¹⁸ Там само, спр. 4, арк. 138, 139, 150.

¹⁹ Там само, оп. 3, спр. 33, арк. 11, 12.

що як управляючий Всеукраїнської контори Сільськогосподарського банку в період 1932—1934 років він, на ґрунті своїх націоналістичних переконань, провадив шкідницьку діяльність у справі фінансування сільського господарства. Нарком внутрішніх справ В. А. Балицький звітував у вищій інстанції: «НКВС УСРР викрита та ліквідована контрреволюційна організація українських есерів-боротьбистів. Попереднім і судовим слідством встановлено, що боротьбистська організація мала за мету відторгнення України від Радянського Союзу та перетворення її на колонію німецького та польського фашизму. Організація ставила своїм безпосереднім завданням вбивство керівників Радянської влади та Комуністичної партії, створивши для безпосереднього виконання терористичних актів кілька терористичних груп у Києві, Харкові та Полтаві»²⁰.

Сторінка оглядової довідки КДБ УСРР по архівній слідчій справі Кудрі Д. Є. 1956 рік

а двоє — Д. Кудря і С. Семко-Козачук — на сім. Після поданої апеляції справа Кудрі була розглянута вдруге, і спецколегія Верховного суду УСРР засудила його до страти. Президія ЦВК УСРР замінила вищу міру соціального захисту 10 роками таборів.

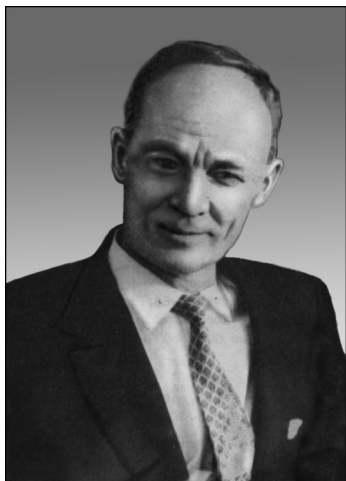
Покарання Кудря відбув у Хабаровському краї. Після звільнення працював майстром з переробки овочів у «Торгплодовочі» міста Белгород, потім завідував опорним пунктом Всесоюзного НДІ консервної промисловості в с. Харабали Астраханської області. Удруге був репресований також «за належність до есерів й націоналістичної організації». Лише 1956 року Данило Кудря був реабілітований. Про останні його роки мало що відомо. Після звільнення й до початку 1960-х років мешкав у селищі неподалік станції Переделкіно у Підмосков'ї²¹.

Така доля цієї людини — представника частини української інтелігенції, яка сутність свого життя бачила у революційній діяльності і реформуванні суспільства. Але, як виявилось, минуле Данила Кудрі — соціальне походження, членство в «непротетарських партіях», співробітництво з українськими націоналістами — стало нездоланною перешкодою на шляху до оновленого світу. І є певна закономірність у тому, що революціонер повторив долю багатьох соратників, життя яких було понівечено радянською каральною системою, що зробила їх в'язнями ГУЛАґу.

²⁰ Золотарьов, В. ЧК-ДПУ-НКВС на Харківщині: люди та долі (1919—1941) / В. Золотарьов. — Харків — 2003. — С. 182—183.

²¹ Енциклопедія історії України. — Київ, 2008. — Т. 5. — С. 445.

«РОЗСТРІЛЯНЕ ВІДРОДЖЕННЯ» В ІСТОРИЧНОМУ ВИМІРІ

Ю. А. Лавріненко. Фото 1965 року

ЛАВРІНЕНКО Юрій Андріанович

Народився 3 травня 1905 року в селі Хижинці Звенигородського повіту Київської губернії в селянській сім'ї. Літературознавець. З 24 грудня 1933 року до 26 лютого 1934 року перебував під слідством ДПУ УСРР «за шпигунську діяльність і участь у контрреволюційному терористичному угрупованні». Харківським обласним 8 лютого 1936 року за статтями 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Норильтабі, звільнений «за заліком робочих днів» 15 травня 1939 року. Агроном Малокабардинської дослідної станції поблизу міста Нальчика. У 1943 році виїхав до Австрії, потім Німеччини, 1950 року — до США. Автор понад 300 літературно-наукових досліджень, присвячених культурному відродженню України 1920-х років. Помер у Нью-Йорку 14 грудня 1987 року. Реабілітований прокуратурою Харківської області 8 січня 1992 року.

Вже понад півстоліття історія української культури 1920—1930-х років невід'ємно пов'язана з творчістю Юрія Лавріненка. Його фундаментальна робота, антологія «Розстріляне Відродження», найповніше увібрала піднесення, розквіт та визнання української літератури, і руйнацію, фізичне знищення та штучне забуття її творців. І так сталося, що автор, який був безпосереднім свідком спустошливих процесів — ліквідації культурних осередків, заборон, гонінь і вилучення творів, здійснив і обнародував ґрунтовне дослідження, цінність якого для України неможливо переоцінити.

Юрій Лавріненко свідомо обрав мистецький критерій, поставивши за мету опрацювання всіх доступних джерел, які стосуються теми. І коли були переглянуті стоси періодики, розвідки, опубліковані по обидві сторони океану, розшукані рідкісні видання, підготовлена публікація спогадів і рукописів, автор дійшов висновку, що «літературу цього періоду треба шукати не в нових книжках, а в сексотських слідчих архівах НКВД, у судових справах воєнних і спеціальних колегій Верховного суду в Москві та їхніх філій по провінціях імперії. Писалася вона бризками крові розстріляних на стінах катівень, жмутками нервів у тюрмах, одмороженими кінцівками рук і ніг у соціалістичних концтаборах північної Росії й Сибіру. Цей період, властиво, мають вивчати не літературознавці, а історики України епохи замаху Москви для її тотального знищення»¹. Тому дослідження обрало нехарактерну літературним інформативно-просвітницьку площину. Розповідь про творче життя покоління, подане через призму особистих долей, торкнулась вивертів, перерізів, надзвичайних політичних закрутів, «коли свіжджерельну течію молодого українського відродження почала

¹ Лавріненко, Юрій. Література вітаїзму, 1917—1933 / Юрій Лавріненко // Розстріляне відродження : Антологія 1917—1933 : Поезія — проза — драма — есей / упорядкув., передм., післям. Ю. Лавріненка ; післямова Є. Сверстюка. — К. : Смолоскип, 2008. — С. 954.

Вулиця Червонопрапорна, 4, де розташовувався Будинок літератури імені Василя Блакитного. *Фото 2012 року*

перекривати каламутна повільний північного тоталітаризму»². Повертаючись до трагічного минулого, автор кожного разу надавав нових характерних рис. Ось як він згадував СЛОН — місце заслання та загибелі тисяч українців: «легендарно-страхітливий концтабір», «острів смерті», «найстрашніша частина царства каторги». Підкреслюючи масштабність, незворотний характер наступу на літературу, порівнював його з природними катаклізмами, навалюю хана Батия. Таємність навколо кінцевих життєвих дат у офіційних біографіях страчених пояснив намаганням радянського керівництва приховати масові розстріли, які відбулись у концтаборах у 1937—1938 роках, внутрішньотабірним терором, «що жертвою його впало приблизно один або півтора мільйона

політв'язнів. Цей факт був і досі остався незанотованим ні у сучасній історії, ні в свідомості людства»³. Припущення — а саме так дані сприймалися читачами — підтвердили новітні історичні дослідження, і ця книга також.

Опрацьовуючи джерела, дослідник віднайшов маловідомі факти з життя письменників України, визначив і охарактеризував поняття «доба Розстріляного Відродження». Літературний процес у авторському викладі не виглядає сухим і безбарвним, літератори — вузьким колом приречених на мученицьку загибель, безпорадним перед підступністю та жорстокістю. Вони готові відстояти права та переконання, спростувати нападки, відкинути численні спроби шельмування. У той же час автор не обходить приклади іншого гатунку, коли індульгенцію на спасіння звинувачені шукали у «каятті» та самообмовах. Широковживаний нині термін Розстріляне Відродження, Лавріненко вперше використав у виступі, присвяченому роковинам загибелі Миколи Хвильового, публікаціях «Про деякі ідеї Українського Відродження» та «Про націоналістичне яблуко і боротьбу двох культур». Ще одним терміном зобов'язані ми Юрію Лавріненку. Узагальнивши та проаналізувавши бібліографічний масив як явище, він назвав українських митців «двадцятидесятниками» — згадаймо, антологія була видана в Парижі 1959 року, тому порівняння з новим поколінням «шестидесятників» не могло бути.

Публікацію антології випередило викриття Микитою Хрущовим сталінських злочинів, але яке, на жаль, у неповній мірі сприяло бажаному дослідниками. Закритими залишилися сховища спецхранів, численні інструкції перетинали шлях написанню правдивої та об'єктивної історії. Вибірковий характер мали публікації творів реабілітованих авторів. У науковий обіг були введені сфальсифіковані дані з вигаданими обставинами і датами смертей. У радянському суспільстві події, пов'язані з політичними репресіями, продовжували замовчуватися.

У Харкові зберігся урочисто відкритий 16 січня 1927 року «Будинок літератури ім. тов. Блакитного». На відміну від приміщень будинку «Саламандри» і палацу газетного магната Юзефовича, з якими пов'язані перші спроби утворення письменницького

² Лавріненко, Юрій. Література вітаїзму, 1917—1933... — С. 284.

³ Там само. — С. 266.

Зустріч харківських літераторів з Максимом Горьким у Будинку імені Василя Блакитного. «Комуніст», 12 липня 1928 року

клубу, внутрішнє планування приміщень дому по вулиці Каплунівській, 4 було виконане з урахуванням побажань літераторів і специфіки їхньої праці. Фрески на стіні з зображеннями письменника, друкаря, читача нагадували про творчу ниву хазяїв. На верхньому поверсі велика зала з балконом, унизу — бібліотека, читальня, кімнати відпочинку; були також більярдна, їдальня. Миттєво Будинок літератури отримав широку популярність. Він презентував українське письменство численним гостям, був місцем проведення зборів, мистецьких виставок, творчих зустрічей і гарячих дискусій. Іноді доходило навіть до бійок (що поробиш, коли на невеликій розміром площі збиралися люди молоді і темпераментні!). Президію складали живі класики першого післяжовтневого покоління українського мистецтва: Микола Куліш, Лесь Курбас, Сергій Пилипенко, Павло Усенко, Остап Вишня, Микола Христовий. Директор Максим Лебідь запам'ятався сучасникам рідким організаторським хистом. Його зусиллями бібліотека, у якій працював Василь Мисик, отримала унікальні видання, починаючи з часів античності, читальня мала примірники всіх літературних часописів, що друкувалися у СРСР. «І хоч би така дощечка на стіні: «У цьому будинку буяла в пореволюційні роки юна українська радянська література», — переймався колишній «плужанин» Василь Минко⁴.

Літом 1934 року президія разом з учасниками 1-го Українського з'їзду письменників, що розпочинав роботу в Харкові, перебралися до нової столиці. Незадовго до події стався останній публічний виступ Григорія Косинки на обговоренні доповіді І. Кулика про новітні завдання письменників у дусі сталінських вказівок. Оцінка, що в штучних умовах справжня творчість неможлива, підкріплена словами «Браття писателі, в нашей судьбе что-то лежит роковое», викликала бурхливу реакцію зали. Кінець яскравої промови потону в оплесках гальорки, що перекрили погрози комуністів⁵.

⁴ Минко, Василь. Червоний Парнас : сповідь колишнього плужанина / Василь Минко. — К. : Рад. письменник, 1972. — С. 49.

⁵ Розстріляне відродження : антологія 1917—1933 : поезія — проза — драма — есей / упорядкув., передм., післям. Ю. Лавріненка ; післямова Є. Сверстюка. — К. : Смолоскип, 2008. — С. 469.

«Просимо в'яснити в МГБ, де і чому зникли з української літератури 223 письменники?», — запитало з Нью-Йорку в 1954 році Об'єднання українських письменників «Слово» II Всесоюзний з'їзд письменників СРСР. Автори телеграми навели підрахунки стосовно долі 259 українських письменників, твори яких друкувалися 1930 року. Вісім років по тому друкованими залишилися тільки 36 літераторів. На те додали пояснення: 17 розстріляних, 8 покінчивших самогубством, 16 зниклих безвісти, 7 померлих і найбільша група з 175 осіб — репресованих і засланих на тривалі терміни до концтаборів. Природно, ніякої відповіді за кордоном не отримали. Не мало її й радянське письменство.

Колишній будинок літераторів був зайнятий фізиками, які швиденько переобладнали приміщення під лабораторії. Зберігся його фасад, кілька масивних дверей і мармурові центральні сходи. Побродити коридорами режимного об'єкту, згадуючи мистецьке минуле, було неможливо. Пояснень перетворенню кілька. Стримана до визнання помилок, побоюючись, що Будинок стане своєрідним меморіалом страченим, радянська влада прибігла до навмисного знищення рештки літературного осередку. І мала сенс: інтерес до подій, пов'язаних з руйнацією української літератури, як і до неї самої, не зникав ніколи. Проте така позиція існувала багато років, поки на необхідність увічнення пам'яті звернуло увагу Українське товариство охорони пам'ятників історії та культури⁶.

Післявоєнному поколінню харків'ян відома нова назва вулиці Червонопрапорна. Щоправда, на будинку з'явилася меморіальна дошка, яка повідомляє «тут у 1927—1931(? — *Авт.*) роках містився республіканський Будинок літераторів імені Василя Блакитного, який відвідували: М. Горький, В. Маяковський, П. Тичина, В. Сосюра, О. Довженко, А. Головка, Ю. Яновський, А. Барбюс, А. Зегерс, М.-А. Несе, Й. Бехер та інші видатні діячі радянської та зарубіжної літератури». Вони справді були іншими, не схожими навіть поміж себе. Обрали тернистий шлях, більшість дістала трагічну долю — чи не єдине, що крім любові до літератури та рідного краю їх об'єднало.

Відомий другий бік історії Будинку. У підтримку ідеологічного наступу на українізацію тут розпинали колишніх колег за буржуазний націоналізм. Надавали нещадну відсіч спробам публікацій «ворожій літератури», підтримували погромні постанови. 1929 року газети рясніли лайкою на адресу обвинувачених у справі «СВУ». Десятки листів обуреної трудової радянської інтелігенції, у яких ганьбили «запроданців буржуазії», випередив лист українських радянських письменників.

Після суду над «СВУ» виникли нові кримінальні справи, сценаристи яких мали гучним судовим процесом. Багатосторінкова справа (526 аркушів) складається з менших за обсягом окремих томів на І. Д. Андрієнка, П. Н. Загоруйка, М. І. Киричинського, Я. О. Ковальчука, Ю. А. Лавріненка, М. Ф. Павлишина, К. Г. Черв'яка, А. І. Ярмоленка. Припис (факсиміле) на обкладинці «Дело должно быть доложено на судебном заседании не позднее 193__г.» свідчить про серйозність намірів ДПУ щодо справи підготовки українськими літераторами терористичного акту над Постишевим, Затонським і Балицьким. Вісімка «змовників» — на їх прикладі вся українська інтелігенція — повинна була публічно зізнатись і покаятись, розповісти про мотиви, які спонукали її взятися за зброю, відтак отримати суворо-справедливе покарання.

Матеріали слідства Юрія Лавріненка, займають лише дванадцять сторінок. Єдиний протокол допиту, складений у ніч затримання, автобіографія з коментарями заарештованого. І постанова про продовження терміну утримання під вартою з метою «проведення ще низки додаткових слідчих дій, пов'язаних з подальшим виявленням

⁶ Материалы к своду памятников истории и культуры народов СССР по Украинской ССР. Выпуск 2. Харьковская область: (материалы в помощь авт.) / Укр. о-во охраны памятников истории и культуры, Ин-т истории Акад. наук УССР ; авт. кол. : П.Т. Тронько (руков.) и др. — К., 1984. — С. 246.

і ліквідацією незаарештованих учасників терористичної групи»⁷. Відсутність свідків, хоч би яких «речових доказів» чи інших викривальних матеріалів тільки підкреслює надуманість і заказаний, кон'юктурний характер цієї справи. Нині відома частина подробиць «справи Загоруйка» (ще одна назва з чекістського обігу) розкриває підступний механізм фабрикацій.

Підготовку справи націоналістів, невдоволених останніми політичними подіями в Україні, керівництво особливого відділу УВО в особі начальника Александровського і заступника Козельського розпочало з указівок «центральному агенту» столичного ДПУ Володимиру Юринцю: знайти можливих фігурантів, спровокувати на відчайдушні розмови та покласти відповідний донос на стіл. Діяльність групи контрреволюціонерів потрібно було обов'язково пов'язати з терористичними намірами щодо радянських керівників, прізвища яких у певному порядку наводились агенту, що за умов тоталітарного режиму було предметом гордості ймовірних «жертв» — наголошувало значущість і вагу, було ознакою відданості керманичу.

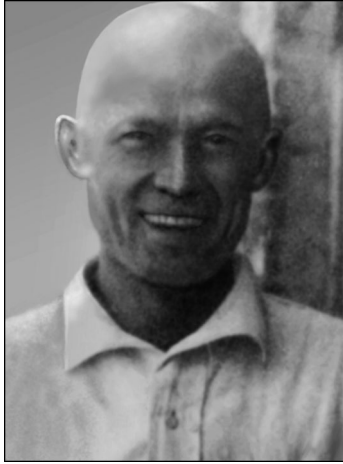
«Із Загоруйко — українським письменником я познайомився в липні 1933 р.», — незадовго до страти у 1937 році свідчив Юринець. «Маючи таку установку Козельського, я в грудні 1933 р. подав провокаційну, брехливу доповідь на Загоруйка, що він ніби збирається здійснити терористичний акт над одним з видних керівників партії та уряду на Україні. Після цієї доповіді Загоруйка було заарештовано й розстріляно. Разом із Загоруйком були також заарештовані Киричинський, Андрієнко й Ковальчук — всі українські інтелігенти, котрих я в своїх доповідях подав, як «групу Загоруйка». Ці особи згодом одержали вироки на різні терміни перебування в концтаборах»⁸. І хоча керівництво забороняло слідчим фіксувати приклади агентурної роботи, дії Юринця документально «скріпили» обвинувачення, інакше змодельована справа зовсім розсипалася би на малесенькі невиразні шматочки, які ні те що суд, прокурор би не зрозумів. Початку заснування контрреволюційної організації, і не лише «групи Загоруйка», передувало спішне поширення опальним академіком кола спілкування за рахунок друзів нових знайомих, до яких набивався в приятелі. Когось це улещало, хтось поставився до Юринця з насторогою, але всі годинами уважно слухали розповіді про лекції Зігмунда Фрейда, міркування з приводу сутності релігії та теорії відносності Альберта Ейнштейна. Водночас Юринець переходив до обговорення інших тем: вивчав політичні настрої, погляди на українську літературу, театр, цікавився реакцією на Голодомор, свідками якого були майже всі письменники, їх ставленням до самогубств Скрипника, Хвильового. Намагаючись завоювати ще більшу прихильність і довіру, витягнути слухачів з духовного підпілля, читав їм рукопис, видаючи за главу нового твору просвітницького змісту. У оформленні «обвинувального висновку» це звучало як «Своими бесідами эта группа разжигала друг у друга страсти, укрепляя крайне националистические идеи и убеждения»⁹. Слідство не приховувало задоволення. Обвинувачення, на що звертали увагу підслідні, чомусь не було висунуто головному фігурантові — Юринцю. «Но в последствии как я понял, беседы эти носили характер определенного, выработанного Юринцем плана. ... Он натолкнулся на меня и я стал его жертвой», — шкодував Яків Ковальчук¹⁰. За його свідченням, не всі поділяли симпатію до «нового товариша»: мати і сестра Ярмоленка, на відміну від радіючого Андрія, зразу відчули неширість гостя, намагалися його відвадити. Агент мов би не

⁷ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 4, спр. 1885, арк. 300.

⁸ Роженко, М. М. Трагедія академіка Володимира Юринця : штрихи до історії української філософії радянської доби / М. М. Роженко. — К. : Укр. центр духовної культури, 1996. — С. 105.

⁹ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 4, спр. 1885, арк. 318.

¹⁰ Там само, арк. 36, 53.

Юрій Лавріненко після повернення з концтабору. Фото 1939 року

помічав скептичних поглядів, і ввечері, заливши совість горілкою, надсилав очікувані ДПУ звіти, які сам визнавав суцільною провокацією.

Планида Лавріненка обрала щасливу траєкторію, віддалившись від поглинаючої «чорної дірки». Юрій вважав колишнього вченого людиною, яка перебувала в процесі побутового розкладання, уникав небажаних зустрічей. Вони ще побачаться — Лавріненко з Юринцем — на багатолюдній Сумській вулиці, і Юрій красномовно розповість про тюремні митарства. «Лице було спокійне, але під тим спокоєм легко можна було помітити настрій людини, що є в осередді остаточної катастрофи», — пригадав Лавріненко, спостерігши відбиток особистого нещастя на обличчі зрадника (хоч у той момент він нізащо не повірив би суворій дійсності)¹¹. Юрію не було чого приховувати. Його, як хлопчину, обурювало трактування слідчим вступу до уманської сільгоспшколи як «втечі з дому через небажання працювати в сільському господарстві», адже по її закінченні доводилося 16 годин на добу проводи-

ти в полі. Гнітило зневажливе ставлення ДПУ до письменницької праці «свободная профессия — принадлежит к коллективу писателей». Нарешті, невідв'язні вимоги визнати діяльність в організації, про існування якої було нічого не відомо. Згодом Лавріненко оцінював свій психологічний стан як реакцію лояльного радянського громадянина, «що не встрягав ні в яку підпільщину» і, перебуваючи за ґратами, відшукував справжню причину арешту та очікував справедливого рішення. «Проте, саме останніх місяців я підпав під нищівне бичування все ж за ті старі помилки, до мене знов втратили довір'я — і я останнього місяця вже був позбавлений змоги заробляти навіть перекладом. [Вже] нової моєї праці забракували, очевидно, не читаючи і без зазначення причин. Тим часом я мусів хоч би що мати заробіток і то ж бо останніх два місяці витратив виключно на працю про Шевченка...»¹². До теми Кобзаря дослідник повернувся, хоча й значно пізніше, а поки набутий життєвий досвід підказав: «...стало мені ясно, що ось-ось мене знов кинуть у в'язницю, а може й долучать до якої нової чергової приреченої групи націоналістів-терористів»¹³. Другий арешт стався 4 лютого 1935 року. Мав рацію Юрій Андріанович, приєднали його до вже обезголовленої розстрілом С. Пилюпенка «групи «плужан». Ні на попередньому слідстві, ні в судовому засіданні Лавріненко не визнав себе винним.

На тривалий час постать Юрія Лавріненка випала з поля зору. При підготовці реабілітації «групи Загоруйка» заступник прокурора Харківської області П. Лебедєв завдав клопоту підлеглим, доручивши встановити та допитати засуджених осіб. У таборах 1937 року були розстріляні Іван Андрієнко, Яків Ковальчук. Історик, краєзнавець Корній Черв'як тривалий час перебував на примусовому лікуванні, ізольований у спеціальному психіатричному закладі. На слід письменника-емігранта Ю. Лавріненка, справу проти якого було припинено в 1934 році, харківські слідчі не натрапили (за другою справою він був реабілітований у 1992-му).

¹¹ Розстріляне відродження : антологія 1917—1933 : поезія — проза — драма — есей / Упорядкув., передм., післям. Ю. Лавріненка ; післямова Є. Сверстюка. — К. : Смолоскип, 2008. — С. 844.

¹² ДАХО, ф. Р-6452, оп. 4, спр. 1885, арк. 301зв.

¹³ Шестопалова, Т. П. На шляхах синтезу думки : теоретичні засновки спадщини Юрія Лавріненка / Т. П. Шестопалова. — Луганськ, 2010. — С. 74.

Матеріалів, що стали підставою для реабілітації, у розпорядженні прокуратури було вдосталь. Зрештою звернули увагу на зізнання Михайла Павлишина, який у заяві прокурору ДПУ ще в грудні 1933-го назвав «брехливими і надуманими» власні покази про контрреволюційну організацію, склад якої був продиктований слідчим. Допит Павлишина тривав 17 годин поспіль. Причинами обмовлення вказав погрози працівників ДПУ закінчити справу розстрілом, або покалічити його і членів сім'ї¹⁴. Моральний тиск, гнітючі умови утримання в'язнів згадав і колишній директор Центральних курсів українізації, технічний секретар «Плуга» Андрій Ярмоленко, якого розшукали у львівському будинку учителів-інвалідів похилого віку. «Я был арестован в начале ноября 1933 г. Незадолго до своего ареста я будучи в пьяном виде попал под трамвай и мне отрезало ногу. В больном состоянии после ареста я четыре месяца находился в камере одиночке. Обстановка была такая, что мне ничего не оставалось делать, как уступить настояниям следственных органов и написать собственноручное «раскаяние», что я и сделал. После того, как я написал свои показания, через несколько дней мне зачитали решение тройки коллегии ГПУ, из которого я узнал, что меня осудили к 5 годам лишения свободы. Через пару месяцев из тюрьмы меня перевели в Харьковскую психбольницу, поскольку у меня обнаружили какое-то психическое заболевание»¹⁵.

Поневірвання та мордування, що супроводжували Юрія Лавріненка, викладені в романі «Чорна пурга», авторському рукописі «Мій сад в Арктиці». Письменник дійшов висновку, що побудована тоталітарним режимом каральна система всіма засобами і тортурами добивалась від фізично залежних в'язнів «зізнань», намагаючись, насамперед, знищити їх духовно. Осмислення теми продовжив збіркою критичних студій «Зруб і парости», назвами підзаголовків обравши «У вимірах трагедії», «У вимірах стилю», «Неприборканий відродженець». Красномовною є обкладинка, виконана славним майстром Яковом Гніздовським (на відміну від знайомих ретельно створених ним робіт з зображенням пречудового лісного масиву, читач наштовхується на самі пеньки, з яких беруть початок міцні гілки-паростки, схожі на батьківські стовбури). «Схема «зруб — парости», «знищення — відродження» повторялася в житті нашої культури так регулярно, що її можна б назвати «Ukrainian «way of life». Трагічний це «шлях», та, мабуть, чи не єдиний це спосіб нашої літератури жити і вижити. Він каже нам не тільки оплакувати знищене (старе), а й радісно вітати нове (молоде)»¹⁶. Юрій Лавріненко закликав читачів не втрачати віри і докладати зусиль, наближаючи духовну перемогу, як це вдавалося йому протягом багатьох років: «У наші часи песимізм, скептицизм і навіть цинізм з підозрілою легкістю стають модою. З цього погляду автор (з його вродженими хибамі: «ентузіазм!», «патетика!») не модний. Він радо шукав по зрубам гаїв нашої літератури тих «вогненних паростів» і, радіючи кожній знахідці, вигукував: «vita nova!» Ось уже й парости!»¹⁷.

¹⁴ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 4, спр. 1885, арк. 290, 290 зв

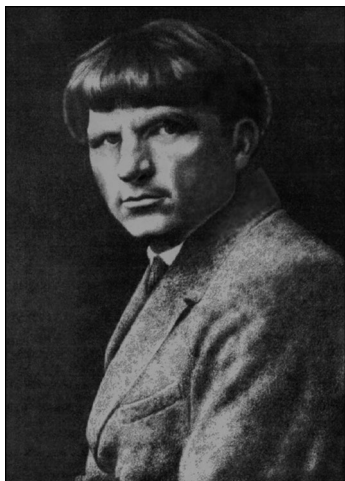
¹⁵ Там само, спр. 1885, арк. 352.

¹⁶ *Лавріненко, Юрій*. Зруб і парости : літ.-крит. статті, есеї, рефлексії / Юрій Лавріненко. — Мюнхен : Сучасність, 1971. — С. 6.

¹⁷ Там само.

Людмила СОКОЛЮК

БОЙЧУКІСТ ІВАН ПАДАЛКА

І. І. Падалка. Фото 20-х років ХХ століття, м. Харків

ПАДАЛКА Іван Іванович

Народився 1894 року у селі Жорнокльови Золотоніського повіту Полтавської губернії в бідній селянській родині. Професор, викладач живопису Київського інституту образотворчого мистецтва. Розстріляний 13 липня 1937 року в Києві за вироком військової колегії Верховного суду СРСР від 13 липня 1937 року «за участь у націонал-фашистській українській організації». Реабілітований ВКВС СРСР 1 лютого 1958 року.

З того часу як в українському мистецтві з'явився новий напрямок, що в 1910-х роках став відомим як «Renovation Byzantine» (візантійське відродження), а з кінця 1920-х — як бойчукізм, інтерес до цього явища не зникав, незважаючи на цькування, гоніння, навішування ярликів, серед яких найбільш усталеними залишалися «формалізм» і «буржуазний націоналізм». А фізичне знищення в 1937 році провідних діячів бойчукізму не змогло витруїти пам'ять про них. Згадки передавалися від старших до молодших як «вічно жива правда».

Іван Іванович Падалка народився 27 жовтня 1894 року в селі Жорнокльови Золотоніського повіту на Полтавщині (тепер Драбівський район Черкаської області) у багатодітній селянській родині, де ледве зводили кінці з кінцями. Початкову освіту здобув у місцевій церковноприходській школі, після чого закінчив двокласну так звану міністерську школу у сусідньому селі Нехайки.

Щоб підтримати обдарованого селянського хлопчика, який мав особливі успіхи з усіх дисциплін і виявив прихильність до малювання, місцевий предводитель дворянства виклопотав йому стипендію, що дало можливість у 1909 році почати професійну освіту в художньо-промисловій керамічній школі імені М. В. Гоголя в Миргороді. Навчальних закладів художньо-промислового типу в Україні тих років було зовсім мало, хоча гостро відчувалася потреба в них. І. Падалка з перших кроків професійної освіти виховувався як фахівець художньо-промислового напрямку.

Учителем Падалки в миргородській школі був український художник О. Г. Слассьон, відомий також як видатний етнограф, збирач народних пісень, мемуарист. Він прищеплював своїм вихованцям любов до національної тематики, типу, до точності у відтворенні побутових деталей, костюмів. У ті роки такий етнографізм був одним із проявів у розв'язанні проблеми національного стилю в мистецтві.

У 1912 році Падалку було відраховано з миргородської школи буцімто за атеїзм. Насправді, як писав він пізніше у своїй біографії, крім атеїзму були тут і організовані виступи проти адміністрації та педагогів, і шкільний страйк, а особливо за читання української газети «Рада», що виходила з 1905 року. За згадкою сестри Ульяни, атеїзм запідозрили в тому, що під час молебню з нагоди дня народження царя Миколи II, коли підходили до священика цілувати хрест і руку, Іван не поцілував ні хреста, ні руки.

Опинившись за порогами училища, Падалка десь з півроку пропрацював у Полтавському етнографічному музеї, виготовляючи копії українських килимів для ткацької майстерні Ханенків на Київщині, щоб забезпечити собі можливість продовжити художню освіту.

Восени 1913 року переїжджає до Києва і вступає до Київського художнього училища, що здійснювало середню мистецьку освіту і підпорядковувалось Санкт-Петербурзькій академії мистецтв — єдиному на той час вищому мистецькому закладу на усю Російську імперію. Після його закінчення учням, як і в інших училищах цього типу, надавалося право продовжити освіту в Академії або працювати викладачами малювання, креслення і красеного писання в середніх навчальних закладах. Система навчання будувалася на академічних принципах. Станкові форми мистецтва розглядалися як «вищі» в порівнянні з «нижчими», тобто декоративними або художньо-промисловими. Сама Санкт-Петербурзька Академія нехтувала ними. А окремого вищого навчального закладу такого типу, де б навчали цим «нижчим», згідно з академічною естетикою, формам, не було. Тому учні художньо-промислових шкіл, щоб продовжити мистецьку освіту, мали змінювати профіль.

Вимушена «ломка» у Падалки відбувалася не просто. За його пізнішими згадками, в училищі він переходив від художника Макушенка до художниці Прахової і т.д., потім працював під керівництвом Федора Кричевського. Відомий український художник Ф. Г. Кричевський, який з 1914 року став директором Київського художнього училища, був одним із представників тих нових сил, які багато в чому визначили подальший розвиток мистецької освіти в Україні.

Курсом менше за Падалку в училищі навчалася Оксана Павленко, яка згодом так само, як і її старший товариш, стане представницею «школи українського монументалізму» Михайла Бойчука. Згадуючи, Оксана писала, що Іван був гарний з себе: довге золоте волосся, а за вухами — голубий сон, квітка така. На сандаліях — теж голубий сон. В такому вигляді він походжав вулицями, обурюючи київських обивателів.

За успіхи в навчанні Падалка мав дві похвали ради і, що вважалося вищою нагородою, був переведений з натюрмортного до портретного класу. Не міг не малювати і під час канікул, займаючись ілюструванням книжок, головним чином, українських казок — «Лесь, преславний гайдамака», «Лис Микита», «Упертий Цап» тощо. Працював також у кустарних майстернях Полтавського губернського земства як конструктор-рисувальник по виготовленню українських стильних меблів.

Падалка був серед найбільш активних учасників звітних виставок учнівських творів. На одній з них у лютому 1915 року він експонував тринадцять робіт: сім ілюстрацій до казок, три — до «Катерини» Шевченка, ескіз килима й два етюдів. Цей перелік разом з вищенаведеними даними свідчить, що його фахові інтереси вже відтоді пов'язані з графікою, з декоративно-ужитковим мистецтвом. І в цьому одна з причин того, чому йому ближчим за інших педагогів у новоствореній у грудні 1917 року в Києві Українській Академії мистецтва виявився Михайло Бойчук.

Блискуча ерудиція Бойчука, володіння старими, забутими техніками монументального малярства — все це імпонувало його учням. Професор знайомив їх із шедеврами стародавніх майстрів різних країн, аналізуючи разом з ними досконалі твори мистецтва й розкриваючи секрети їхнього вічного життя. Потім Падалка писав, що завдяки Бойчуку речі, що були для нього незрозумілими, музейними, стали живими й доступними.

У майстерні Михайла Бойчука при Українській Академії мистецтва Падалка отримав вищу художню освіту. Особливість системи навчання, яку запропонував професор, полягала в тому, що була спрямована не просто на підготовку монументалістів, а давала такі основи художньої освіти, які можна було використати в різних галузях

мистецтва. Сам Бойчук являв тип художника-універсала, відроджений ХХ століттям, і його учні були підготовлені для багатосторонньої художньої діяльності.

Ще навчаючись в Академії, Падалка деякий час працював у Держвидавництві як ілюстратор. Разом з Тимком Бойчуком, молодшим братом і учнем Михайла Бойчука, ілюстрував перший номер журналу для дітей «Барвінок», що вийшов у світ у 1919 році. Тут помітна орієнтація художників на традиції старої української гравюри, вибійки та лубка, їх намагання надати виданню характерні національні риси.

Після здобуття вищої мистецької освіти Падалка викладав керамічне малювання спочатку в Миргородському технікумі на Полтавщині, а потім в Межигірській керамічній школі під Києвом. Починаючи з 1925 року, Іван Падалка почав працювати у Харківському художньому технікумі. На цей час навчальний заклад в тодішній столиці України функціонував вже четвертий рік. Створено його було на базі Харківського художнього училища, заснованого до революції. Згідно з наміром Наркомосу, технікум повинен був формуватись як художньо-технічний заклад вищого типу і переживав період становлення. Одним з нововведень було відкриття графічної майстерні. До призначення сюди Падалки навчання вів відомий представник українського авангарду Василь Ермілов. З 1925 року вони працювали разом.

Коли Падалка вже переїхав до Харкова, було створено «Асоціацію революційного мистецтва України», основу якої склали бойчукісти. «АРМУ не є організація якогось одного напрямку майстрів, а з'являється асоціацією федеративного характеру, яка об'єднує художників різних напрямків, що приймають марксовську ідеологію і стоять на ґрунті шукань нових форм мистецтва і критично відносяться, як до мистецької спадщини минулих часів, так і до сучасних напрямків в образотворчій мистецтві», — поділився у часописі «Червоний шлях» Іван Падалка. «АРМУ об'єднує не лише майстрів станкового малярства, а й майстрів художнього виробництва (Поліграфія, Кераміка, Текстиль). Наступ організованим фронтом на консерватизм, відсталість, міщанські смаки та халтурщину й є одним із головних завдань АРМУ»¹.

У цьому ж 1925 році у Київському художньому інституті було відкрито поліграфічний факультет, що став, по суті, першою поліграфічною школою в республіці. У його організації активну участь взяла учениця і дружина засновника бойчукізму Софія Налепинська-Бойчук, яка з 1923 року очолювала тут новостворену майстерню гравюри на дереві.

Якщо звернутися до творчості організаторів київської і харківської школи граверів, то цілком очевидно, що їхні художні принципи багато в чому співпадають. Художній мові цих представників бойчукізму притаманні лаконічність, монументальність, висока майстерність ритмічної організації композиції, національна визначеність, вміння органічно поєднувати пошуки європейського мистецтва з особливостями художньої мови народного мистецтва України.

Але, при всій спільності художніх засад, Налепинська-Бойчук і Падалка в гравюрі виявили себе по-різному. Дереворити Налепинської-Бойчук, що з'являлися на виставках кінця 1920-х років, приваблювали особливим поетичним світовідчуттям, благородством, витонченістю, високим артистизмом, що поєднувався із смисловим началом. В емоційному складі гравюр Падалки багато від чисто народного сприйняття теми. Можна сказати, що серед бойчукістів його графічні роботи виділялися фольклорним підходом. Проте «неопримітивізм» Падалки визначався високим професійним рівнем, а ці несподівані точки зіткнення народного і професійного мистецтва досить характерні для художньої культури ХХ століття.

¹ Література й мистецтво // Червоний шлях. — 1926. — № 2 (35). — С. 177, 178.

Учасники Першого всеукраїнського з'їзду Асоціації революційного мистецтва України (АРМУ): 1. І. І. Врона (Київ); 2. професор А. І. Таран (Київ); 3. генеральний секретар асоціації В. Ф. Седляр; 4. професор Т. Б. Фроєрман (Одеса); 5. професор Б. М. Кратко (Київ); 6. Л. Н. Рабинович (Одеса); 7. Резник (Г. Резников) (Дніпропетровськ); 8. Олесь Довженко; 9. О. М. Довгаль (Харків); 10. І. І. Падалка; 11. С. М. Прохоров (Харків); 12. Янушевський (Київ). *«Всесвіт» № 15 (38) від 15 серпня 1926 року*

Цікаві спогади про принципи викладання Падалки залишила його учениця Марія Котляревська. Її розповідь свідчить, що Падалка-педагог наслідував основні принципи свого вчителя М. Бойчука, прищеплюючи учням розуміння «справжнього мистецтва» та законів його творення. З учнями Падалка вивчав «монументальне мистецтво стародавнє, як-то: фрески та мозаїки Софійського собору у Києві, живопис Джотто, мистецтво Єгипту, Індії, стародавнє мистецтво негрів»². Проте викладач не обмежувався лише далеким минулим. Учням були відомі живопис імпресіоністів, постімпресіоністів. До вподоби Падалці і його учням був монументальний живопис Дієго Рівери. Спеціалізація в графіці вимагала широкого знайомства зі світовим досвідом у цьому мистецтві. За спогадами Котляревської, учні Падалки цікавилися малюнками Дом'є, гравюрами Мазереля, літографіями Кете Кольвіц, гравюрами Валлоттона. Падалка був вражений майстерністю японських графіків.

На той час система викладання у Харківському художньому технікумі поєднувала традиційні форми виховання митців, яких дотримувалися Семен Прохоров, Михайло Шаронов, Олексій Кокель, з пошуками новаторів, серед яких були Василь Єрмілов, Олександр Хвостенко-Хвостов, Іван Падалка. Розглядаючи станкові форми як вищі форми мистецтва, «традиціоналісти» не розуміли новаторів, їхньої творчості та творів

² Котляревська, М. Спогад про І. Падалку / М. Котляревська // Розбудова держави. — 1994. — № 12. — С. 55.

Василь Єрмілов, Олександр Хвостенко-Хвостов, Іван Падалка. *Фото 1932 року*

їхніх учнів. Що ставало предметом обговорення на зборах. За словами одного з учнів І. Падалки М. Народицького, як розповідав харківський художник і архітектор В.Ф. Константинов, студенти дуже любили виступи свого вчителя. Він був гострим на язик, сипав прислів'ями та приказками. На одних з таких зборів, де С.М. Прохоров, критикуючи метод бойчукістів, висловлювався, що треба малювати так, як бачиш у природі, Падалка, противник «ілюзійнізму», відрізав: «Корова теж бачить».

Працюючи в Харківському технікумі, Падалка не задовольнявся тільки гравюрою на дереві. Крім цієї техніки, літографії та цинкографії, що вивчались і на поліграфічному факультеті Київського художнього інституту, оволодів ще й ліногравюрою. Інколи одну й ту ж річ виконував у різних техніках, випробуючи їх можливості. Так, відомий твір «Несуть товариша» спершу у 1927 році було виконано як літографію, а на виставці в Стокгольмі у 1930 році він демонструвався як малюнок графітним олівцем.

Харків переживав нову історичну стадію, коли стверджувалось його значення як столиці України. 1926 року з Києва до Харкова було переведено театр «Березіль» зі славнозвісним режисером Л. Курбасом, який на початку творчого шляху співпрацював з М. Бойчуком³. До трупі театру тоді входили такі визначні українські автори, як А. Бучма, М. Крушельницький, В. Чистякова, Н. Ужвій та інші. Навколо театру почав збиратися цвіт української творчої інтелігенції — П. Тичина, М. Семенко, О. Вишня, М. Куліш, Ю. Яновський, Ю. Смолич, М. Бажан, В. Меллер та інші. Більшість з них, як й І. Падалка, стали мешканцями побудованого 1928 року будинку «Слово», що навечно увійшов в історію України.

У 1929 році відбувся перший значний випуск студентів Харківського художнього інституту, як тоді почав називатися технікум (у 1963 році художній інститут було реорганізовано в Харківський художньо-промисловий інститут, а в 2001 — в Харківську державну академію дизайну і мистецтв). Серед випускників були й перші вихованці Падалки. Двоє з них — Б. Бланк і М. Фрадкін відзначилися блискучим виконанням дипломного проекту, що являв собою видану Центровидавом книгу «Альманах єврейської секції ВУСПП». Бланк і Фрадкін не тільки відзначилися тоді як майстри тонко штрихованого рисунку, але й практично довели, що лінолеумні кліше можна використовувати для багатотиражних видань, бо цей матеріал вважався малопритатним у поліграфічній справі.

Ще під час навчання Бланк і Фрадкін разом із вчителем виступали на багатьох виставках і зарекомендували себе як талановиті представники нової української графіки. І не тільки вони, але й такі учні Падалки, як О. Довгаль, М. Котляревська, Лебедева,

³ Див.: Красильникова, О. Михайло Бойчук — театральний художник / О. Красильникова // Об'єднане мистецтво. — 1995. — №1. — С.11—12.

І. Хотинюк, М. Зубарев (Зубар), С. Узунова. Тільки в 1927 році вихованці Падалки демонстрували свої твори на виставках «Художник сьогодні», першій виставці Асоціації революційного мистецтва України, Всеукраїнській ювілейній виставці, присвяченій 10-річчю Жовтня, що експонувалась в Харкові, а також на ювілейних виставках мистецтва народів СРСР та «Гравюра СРСР за 10 років» у Москві. Дуже активно Падалка зі своїми вихованцями виступав на виставках української гравюри й рисунку, організований Державною Академією художніх наук у Москві у 1929 році. Виступаючи на відкритті виставки, вчений секретар академії, професор О.О. Сидоров назвав ім'я Падалки серед українських художників, що є вже «майстрами європейського масштабу»⁴.

Деяко з експонованих у Москві речей самого Падалки і учнів у тому ж 1929 році було показано на міжнародних виставках в Амстердамі, Ризі й Вінтертурі.

Для кінця 1920-х — початку 1930-х років в Україні характерний величезний обсяг книжкової продукції, що сприятливо відбилось на розвитку мистецтва книги. Книжковій графіці спеціально була присвячена виставка 1929 року в Харкові. Падалка і його учні були представлені здебільшого обкладинками для книжок, що характерно для того часу. Зроблено їх було з великим хистом. Тут і обкладинки до творів тогочасних авторів — «Нас було троє» О. Досвітнього, «Подорож людини під кепом» М. Йогансена, «Бездрик-кумедрик», що експонував І. Падалка, і до збірки Ю. Будяка «Маленьким діткам», підготовлена Котляревською.

Один з кращих графічних творів не тільки харківської графічної школи, а і взагалі виставки — обкладинка Падалки до книжки Стефана Таранушенка «Мистецтво Слобожанщини», де стиль обрамлення, характер штрихів, запозичена з народних картинок фігура козака Мамая, кольорове вирішення чудово відповідають змістові, являючи талановито поданий взірець національного стилю в книжковому оформленні.

Ілюстрацій хоч було і небагато — до «Легенд Татр» К. Тетмайєра та дитячих книжок, зроблених Падалкою, і згаданий вище дипломний проект Бланка і Фрадкіна, проте це були твори високої художньої якості.

Але, починаючи з 1929 року, помітно змінюється ставлення до бойчукістів у цілому. Вони були одними з перших, хто попав під прес пророблювальних кампаній, організованих сталінським ідеологічним апаратом. У пресі з'являються звинувачення

Обкладинка книжки Стефана Таранушенка «Мистецтво Слобожанщини». 1928 рік

⁴ Ф-в, В. На выставке украинской гравюры и рисунка / В. Ф-в // Правда. — 1929. — 12 февр. — С. 3.

з політичним підтекстом і на адресу Падалки. В одному з номерів «Нової генерації», наприклад, писалося, що «Іван Падалка, як послідовний бойчукіст, провадить свою реакційну лінію у справі оформлення книжок»⁵.

Проте авторитет школи був ще досить міцним. На виставках за кордоном школа продовжувала користуватись успіхом. У 1930 році Падалка з учнями виставлялись у Відні, Лондоні, Гданську, Каунасі, Венеції, Стокгольмі. У 1931 році представники графічної школи Падалки брали участь у виставках у Парижі, Празі, Цюриху, у 1932 — у Венеції, в 1933 — у Празі, Берліні, Копенгагені, Варшаві, Анкарі, Токіо. Проте, як правило, це були гравюри, створені раніше.

Події, що розгорталися, не сприяли подальшому бурхливому розквіту творчості представників школи Падалки. Посилилася боротьба з «українським націоналізмом»: Україна перетворювалася на полігон для апробації ефективних методів масових репресій. Розпочиналися показові судові процеси. 40 днів у березні — квітні 1930 року тривав суд над міфічною «СВУ» (Спілкою визволення України), начебто керованою Сергієм Єфремовим.

22 березня 1931 року на позачерговому засіданні ЦК КП(б)У було заслухано звіт керівництва ГПУ УСРР про хід підготовки до «ліквідації націоналістичного охвістя на Україні», що стало поштовхом для нової справи — над «УНЦ» (Український Національний Центр), начебто очолюваним колишнім Головою Центральної Ради Михайло Грушевським. Першу скрипку в ньому мало зіграти розтерзанна так званої «Харківської центральної групи», ніби підпорядкованої «УНЦ». До її членів були включені і представники творчої інтелігенції Харкова — художній керівник театру «Березіль» Лесь Курбас, режисер Харківської опери Сергій Каргальський, артист Іван Паторжинський, художник Анатоль Петрицький, письменники Олесь Досвітній, Микола Хвильовий, Юрій Яновський, Михайло Яловий та інші діячі культури міста.

На другий день після арешту Михайла Ялового 13 травня 1933 року у тодішній столиці України Харкові пролунав перший постріл протесту: покінчив життя самогубством Микола Хвильовий. Передчуваючи смертельну небезпеку, з міста зникли Олесь Досвітній і Юрій Яновський, в оформленні творів яких брали участь представники школи Падалки. Художники книги відходять від сучасних авторів, звертаються до зарубіжних класиків.

7 липня 1933 року у своєму робочому кабінеті в Держпромі застрелився головний опонент Сталіна з національного питання, нещодавно знятий з посади наркомоса України, Микола Скрипник. Відразу посилилася критика бойчукістів, яких свого часу підтримував Скрипник.

Все це, зрозуміло, не викликало радісних емоцій у Падалки. Про ставлення митця дізнаємося з епізоду, очевидцем якого був Василь Єрмілов. Він з художником А. Страховим завітав до крамниці, де продавалося художнє приладдя. Зайшов Падалка. Побачивши Страхова, запитав: «Фарбу купуєш? Червону?». У голосі відчувався характерний Падалчин сарказм.

Син хлібороба, як і більшість тодішньої творчої інтелігенції України, Падалка не міг спокійно ставитися до того, що відбувалося в місті у зв'язку зі штучним Голодомором українського селянства. 1933 року він разом з М. Бойчуком, В. Седляром, О. Павленко працював над виконанням фрескових розписів у Харківському Червонозаводському театрі. Розповідала Оксана Павленко: «Якось ми з Падалкою йшли і побачили таку неймовірну картину: біля лікарні зупиняється грузовик, а з грузовика виносять грудних дітей на руках. Ми довго дивилися, нічого не розуміємо: звідти виносять, звідси подають. Нарешті Падалка не витримав і запитав: «Що це відбувається?».

⁵ С-ко, М. Майстерня Івана Падалки та Єрмілова / М. С-ко // Нова Генерація. — 1930. — № 5. — С. 59.

А це привезли напівживих немовлят із навколишніх сіл... Дітей — за розпорядженням Постишева — держава рятувала, а дорослих спасати не хотіла»⁶.

1934 рік був останнім, коли учні Падалки ще досить активно виставлялися за кордоном — у Кошице (Словаччина), в Афінах, Філадельфії, Гельсінкі. Але вчителів з ними вже не було. Саме в цей час в Україні проводилася реформа вищої художньої освіти. Комісія, що спеціально прибула з центру, визнала хибною систему викладання в Київському художньому інституті. Художньо-технічний нахил в ньому ліквідували, а навчальний процес вирішено було перебудувати відповідно до традиційної академічної системи. Деяких художників-педагогів з Харківського художнього інституту перевели в Київ. Одним з них був Іван Падалка.

Недовго йому довелося попрацювати у Київському художньому інституті. Йшов широкий наступ на українізацію, здійснюваний усім державним апаратом міцніючої тоталітарної системи. Не міг обминути він і таке яскраве явище української художньої культури, як бойчукізм. Першим з бойчукістів у вересні 1936 року за сфабрикованими матеріалами як «ворог народу» був заарештований Іван Падалка. 13-го липня 1937 року військовою колегією Верховного суду СРСР він був засуджений до вищої міри покарання і в той же день розстріляний⁷.

Втративши керівника, школа Падалки у Харкові, як певний напрямок у графічному мистецтві України, що ґрунтувався на принципах бойчукізму, припинила існування. В атмосфері ідеологічного тиску, що став одним з головних чинників творення нової художньої політики тоталітарної держави, мистецтво учнів Падалки зазнало певної трансформації стилю, хоча риси високої художньої культури, надбаної під час навчання, в подальшій творчості зберігалися.

Досить вдало характеристику Падалці як творчій особистості дав Павло Ковжун. «Мистець залізної праці й особливої впертості в поставлених завданнях», відзначав цей видатний український графік, «мистець ідеаліст, мистець аскет, фанатик свого ремесла», який «своєю послідовністю і плодючістю осяг, здавалося б, неможливого», знайшовши те, що «ми так гордо називаємо українською творчістю в сенсі форми, стилю»⁸. Досягши цього, здавалося б, неможливого, Падалка втілював його і в творчій, і в педагогічній діяльності, створивши на принципах бойчукізму та розвиваючи їх, свою школу як один із проявів цього мистецького напрямку в українській графіці. Проте розквіт яскравого національного в культурі суперечив самій суті тоталітарної системи.

Фрески Червонозаводського театру

⁶ Череватенко, Л. Півтора дзвоника до Оксани Трохимівни / Л. Череватенко // Україна. — 1989. — № 20. — С. 12.

⁷ ГДА СБ України, Харків, спр. 014860, арк. 6, 20, 220, 221, 222.

⁸ Ковжун, П. Національна формою українська мистецька школа : Іван Падалка П. Ковжун // На-зустріч. — 1936. — № 4. — С. 1.

ШТРИХИ ДО ВІДТВОРЕНОГО ПОРТРЕТА

РЕДІН Микола Єгорович (Георгійович)

Народився 1902 року в Харкові в родині професора Харківського університету. Науковий співробітник інституту історії ВУАМЛІ-Ну, професор, завідувач кафедри історії СРСР ХДУ. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 листопада 1935 року позбавлений волі у ВТТ на 3 роки, ухвалою від 19 грудня 1935 року ув'язнення замінено на 3 роки вислання до міста Алма-Ата. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 червня 1936 року позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Свіртабі Північсхідтабу НКВС. Розстріляний 28 квітня 1938 року в селищі Ягодне Магаданської області за ухвалою трійки при УНКВС по Дальбуду від 10 квітня 1938 року. Реабілітований Магаданським облсудом 31 жовтня 1956 року, прокуратурою Харківської області 26 жовтня 1989 року.

Українському науковцю, професору Харківського університету Миколі Єгоровичу Редіну, випало працювати в один із найбільш складних періодів історії нашої країни. Він одним із перших розпочав роботу з вивчення робітничого руху, російських революцій та Громадянської війни в Україні. Однак так сталося, що його ім'я відоме лише вузькому колу спеціалістів. Це пояснюється тим, що вчений був безпідставно звинувачений в антирадянській діяльності й загинув у таборі, що тривалий час було штучно замовчуване.

Спеціальних робіт, присвячених життю та науковій творчості М. Є. Редіна, опубліковано лише дві — Н. В. Комаренко і Л. Л. Рибальченко¹. Автори публікацій не лише навели основні дати життя та відомості про його трагічну долю, а ще й проаналізували наукову спадщину, охарактеризували його науково-організаційну діяльність. Також ім'я М. Є. Редіна відновлюється в окремих виданнях довідкового характеру, а саме: «Біобібліографічний словник учених Харківського університету» та «Кафедра історії Росії Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна: історичний нарис»². Проте відомості, які тут розміщені, мають суто інформативний характер і висвітлюють лише основні віхи біографії історика.

Діяльність М. Є. Редіна пов'язується в науковій літературі також із краєзнавчою роботою музею Слобідської України, в якому він працював завідувачем історичного відділу³. Деякі аспекти адміністративної діяльності та наукової праці вченого були згадані в публікаціях істориків Харківського університету⁴.

¹ Комаренко, Н. В. Радянський історик М.Є. Редін / Н. В. Комаренко // УІЖ. — 1970. — №2. — С. 96—101; Рибальченко, Л. Л. «Дело сдать в архив»/ Л. Л. Рибальченко // Четверті Сумповські читання : матеріали наук. конф., присвяч. 135-річчю з дня народження Є.К. Редіна — Х., 1999. — С. 32—38.

² Редін Микола Єгорович (24.09(07.10).1902—1938) // Біобібліографічний словник учених Харківського університету / Харьк. нац. ун-т им. В. Н. Каразина ; уклад. : Б. П. Зайцев, С. І. Посохов, В. Д. Прокопова [та ін.] — Х., 2001. — Т. 2. Историки (1905—1920, 1933—2000). — С. 268.

³ Федоровський, О. Краєзнавча робота в Харкові і на Слобожанщині / О. Федоровський // Червоний шлях. — 1923. — № 3. — С. 186—194.

⁴ Кравченко, В.В. Д. И. Багалей: научная и общественно-политическая деятельность / В. В. Кравченко. — Х.: Основа, 1990. — 174 с.

За останні роки харківськими істориками в Державному обласному архіві та архіві Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна були віднайдені нові архівні документи, також розшукані рідкісні публікації, пов'язані із життям і науковою спадщиною Миколи Єгоровича. Цей факт став поштовхом для написання статті.

Микола Редін народився 24 вересня 1902 року в родині одного із засновників кафедри історії мистецтва, професора Харківського університету Єгора Кузьмича Редіна. Батько був надзвичайно схвилюваний: «Матери... сын достался очень дорого: она страшно мучилась, совершенно обессилила и не в состоянии была сама вывести его на свет Божий; пришлось прибегнуть к помощи врача-акушера, который извлек его щипцами»⁵. Коли хлопець подорослішав, оточуючі відмічали материнські риси у його зовнішності. Сина назвали на честь близького друга сім'ї та хрещеного батька, видатного вченого, етнографа, фольклориста та літературознавця Миколи Федоровича Сумцова.

Після смерті батька, якого Микола майже не запам'ятав, рідні опинилися в скрутному матеріальному стані. У серпні 1908 року удові та синові була призначена пенсія, відповідно 1 тисяча карбованців і 333 карбованці 33 копійки, всього 1333 карбованці 33 копійки на рік⁶. Проте, хоча її й збільшили в 1913 році, на прожиття та виховання підростаючого сина грошей ледве вистачало. З цієї причини Тетяні Рединій, яка мала музичну освіту, довелося багато працювати, заробляючи уроками музики. У 1910 році вона звернулася до влади із проханням дозволити відкрити музичну школу гри на фортепіано⁷.

У 1912 році Микола Редін вступив до третьої Харківської гімназії. Уже з 15 років він розпочав трудову діяльність, даючи уроки учням молодших класів, набував педагогічного фаху. «У 1918 році кінчив короткотермінові курси з дошкільного виховання, у 1918 і 1919 році працював на літніх дитячих майданчиках; взимку (з 1917 року) давав уроки. У 1920 році одночасно почав працювати в Спільці споживчих товариств Харкова, у культурно-просвітницькому відділі, в якості керівника дитячих клубів у Петинському районі, і в Губ. Ком. Охор. Пам. Іст. і Старини (губернському комітеті Охорони пам'яток історії і старини — *Ред.*), як прикомандирований до Музею Слобідської України», — згадав він у «*Curriculum vitae*»⁸.

Із січня 1920 року Микола працював у Харківському відділі Губнаросвіти. З осені 1920 року служив зберігачем, потім завідувачем історичного відділу музею Слобідської України імені Григорія Сковороди, який очолював М. Ф. Сумцов. Після закінчення гімназії активно займався громадською роботою, «борючись під керівництвом Наркомосу та парторганізації ІНО за радянізацію вищої школи, за докорінну її перебудову. У цій боротьбі різко протиставив себе реакційним колам буржуазної професури»⁹. Соціальна адаптація науково-педагогічної інтелігенції в нових умовах потребувала від кожного працюючого пошуку свого місця, визначення манери поведінки. Перед таким вибором опинився й Микола Редін «...у Наркомосі, де я починаю працювати з осені 1921 року як співробітник Головполітосвіти (консультантом з екскурсійно-виставково-музейного напрямку відділу пропаганди — *Авт.*). Ломка й перебудова усієї системи старих музеїв, у якій я брав активнішу участь, утворила остаточно прірву між мною та старою професурою, до кіл якої я належав за походженням»¹⁰. Даремно

⁵ Е. К. Редин: жизнь и деятельность (по материалам петербургских архивов) // Мир русской византистики : материалы архивов Санкт-Петербурга. — СПб., 2004. — С. 311—345.

⁶ Циркуляр по Харьковскому учебному округу. — 1908. — № 10

⁷ Новая школа музыки // ХГВ. — 1910. — 28 марта

⁸ Архів ХНУ ім. В.Н. Каразіна, спр. 232, арк. 9.

⁹ ДАХО, ф. Р-6452, оп.5, спр. 1025, арк. 8.

¹⁰ Там само.

Харківський державний університет, вул. Вільної Академії, 14 (нині вул. Квітки-Основ'яненка). *Фото 30-х років XX століття, м. Харків*

у офіційних документах він намагався підкреслити нібито існуючі антагонізми, очевидним був вплив на успішний розвиток кар'єри видатних українських істориків.

У 1920 році М. Є. Редін став студентом соціально-економічного відділення Академії теоретичних знань, створеної на базі Харківського університету після його ліквідації, а в 1921 році реформованої в Харківський інститут народної освіти (ХІНО). Микола, як і його батько, обрав фах історика. Працював у студкомі, виконавчому бюро, КУБУ-Чі. З січня 1921 року — член етнографічної комісії ВУКОПИСу, потім Головмузею.

Після закінчення інституту в 1923 році, розпочав викладацьку діяльність у школі лікпомів, на робфаци Інституту народного господарства. Напади важкої хвороби (менінгіту) були на заваді до здійснення багатьох планів. Незважаючи на те, як працівник науково-дослідної кафедри історії української культури, очолюваної академіком Дмитром Багалієм, у 1924—1925 роках Редін читав історію СРСР на робітфаци ХІНО (з вересня 1925 року він викладач соцвиху ХІНО). Кафедра складалася із чотирьох секцій: історії України, історії українського права, історії Росії, етнографії та краєзнавства. Разом із Євгеном Трефільєвим, Степаном Королівським та іншими, працював у секції історії російської культури, якою керував професор Василь Іванович Веретенников. Молодий вчений увійшов до складу об'єднаної комісії кафедр історії української культури та історії європейської культури з питань вивчення методології історії.

У 1926 році М. Є. Редін очолив кафедру історії СРСР ХІНО, якою керував до 1930 року. Енергійна людина та кваліфікований спеціаліст, він встигав суміщати посади завідування кафедрою та секцією історії робітничого руху України в Комісії з історії Жовтневої революції та РКП(б) (Істпарт), а потім і з роботою в секретаріаті ЦК КП(б)У. Редін також читав лекції в Комуністичному університеті імені Артема, теми яких були присвячені історії СРСР, розвитку феодалізму в Західній та Східній Європі. Варто відзначити, що тексти лекцій з історії феодалізму були опубліковані окремими брошурами. За плідну науково-педагогічну діяльність вченому було присвоєно звання професора.

Ще в 1923 році Редін подав заяву про вступ до ВКП(б), але вона не була розглянута у зв'язку із призупиненням прийому представників інтелігенції. У 1929 році він був прийнятий за рекомендацією працівників Північно-Кавказького відділення НКВС.

У 1930 році на базі науково-дослідної кафедри історії України був створений Інститут історії української культури імені Д. І. Багалія, який Дмитро Іванович сам і очолив. М.Є. Редіна призначили замісником директора цього інституту, завідувачем сектором історії Росії. Із 1932 року його перевели до Всеукраїнської асоціації марксистсько-ленінських науково-дослідних інститутів (ВУАМЛІНУ).

Наукові роботи М. Є. Редіна залишили вагомий внесок у розвиток української радянської історіографії другої половини 1920-х — початку 1930-х років. Цей період став для вченого найбільш плідним. Його історіографічні огляди охоче публікували поширені на той час видання, як журнал «Більшовик України», часописи «Літопис революції», «Історик-марксист» тощо.

Творча спадщина М. Є. Редіна порівняно невелика. Уражає спектр наукових інтересів, ерудиція вченого. «Список друкованих праць» (1933) автор поділив на п'ять розділів¹¹. До першого, «Ленінізм та аграрне питання», увійшли роботи про політику партії з питань щодо проведення індустріалізації та колективізації. Опублікована 1928 року стаття «Паростки соціалізму на селі» цікава тим, що в ній подається статистичний матеріал про темпи створення та розвитку колгоспів і машино-тракторних станцій¹².

Микола Єгорович брав активну участь у дискусії, яка розгорнулася під час роботи Першої Всесоюзної конференції істориків-марксистів у грудні 1928 — січні 1929 року в Москві, і була пов'язана з проблемою розвитку російського імперіалізму. Наслідком цієї дискусії стало монографічне дослідження, опубліковане 1930 року, мета якого полягала у вивченні ленінської точки зору про два типи розвитку капіталізму в сільському господарстві¹³. У цьому розділі автор також указав роботу, яку передав до редакції часопису «Прапор марксизму» — «Як більшовизм роззброїв теорію переозброєння більшовизму».

Розділ «Історія Росії та народів СРСР», поряд з окремими працями, вміщує енциклопедичні статті, підготовлені Редіним для Української радянської енциклопедії (факт маловідомий): 10 інформацій з історії та географії на російську літеру «А», з біографіями царів Олександрів Романових і цариці Олександри Федорівни. До відбірки потрапила стаття про келаря Троїце-Сергієва монастиря Авраамія Паліцина як автора «Сказанія» — цінного джерела з історії Росії початку XVII століття. Редакції «Большой Советской энциклопедии» історик підготував статтю, присвячену Хмельниччині, «малой» — про Дмитра Івановича Багалія.

На початку 1920-х років з'являються перші дослідницькі роботи М. Є. Редіна історіографічного характеру. У 1927 році історик пише рецензію на видану у трьох частинах працю П.О. Христюка «Нариси історії класової боротьби та соціалізму», яка витримала декілька видань, у 1928 році на збірники документів, опублікованих під егідою Істпарта, матеріали яких присвячені історії пролетарської революції в Україні. Цей напрямок інтересів вченого пояснюється наявністю архівних документів революційної доби та спогадів учасників. У статті «Огляд літератури з історії робітничого руху на Україні» автор проаналізував роботи, пов'язані із розвитком робітничого руху в Україні з 1861 по 1917 роки¹⁴.

М.Є.РЕДІН.	
СПИСОК ДРУКОВАНИХ ПРАЦЬ	
I. ЛЕНІНІЗМ ТА АГРАРНЕ ПИТАННЯ.	
1. Індустріалізація та кооперування. "В.У." 1927	1
2. Паростки соціалізму на селі. "В.У." 1928	1
3. Ленінове вчення про два типи розвитку капіталізму в с.г. Х. 1930	6
4. Проблема усунення протилежності між містом та селом в світлі постанов XVII партконференції. "В.У." 1932	1
5. Як більшовизм роззброїв теорію переозброєння більшовизму / Друкується / Прапор марксизму	3
II. ІСТОРІЯ РОСІЇ ТА НАРОДІВ СРСР.	
6. До історії всеукраїнського залізничного страйку 1918 д.р. 1928	4
7. Огляд літератури з історії роб. руху на Україні. "Д.Р." 1928	2
8. Христюк. Нарис історії на. бор. та соц. / (реценз.) "В.У." 1927	0,4
9. "Октябрьск. революц. перед судом амер. сенатора." (реценз.) "Д.Р." 1927	0,2
10. Сивцов. Киевск. нр. гвард. в борьбе за власть советов (реценз.) "Д.Р." 1927	0,1
11. Октябрьские обормки. "Д.Р." 1927	0,3
12. Балабанов. От 1906 к 1917 (реценз.) "Д.Р." 1928	0,5
13. До методології історії пролетариату України. "Д.Р." 1929	1
14. Всеукраїнський страйк залізничників 1918р. Х. 1930	2
15. В борьбе за ленинскую историю Октября. "Д.Р." 1929	0,5
16. Чотири документи епохи окоропащини. "Д.Р." 1930	1
17. Легенда про Кірстовидну. "Д.Р." 1931	4

Перша сторінка списку друкованих праць М. Є. Редіна. 1933 рік, м. Харків

¹¹ Архів ХНУ ім. В.Н. Каразіна, спр. 232, арк. 7.

¹² Редін, Н. Паростки соціалізму на селі / Н. Редін // Більшовик України. — 1928. — №2. — С.9—26.

¹³ Редін, М. Ленінове вчення про два типи розвитку капіталізму в сільському господарстві. Проти економічної платформи яворини / М. Редін. — Х, 1930. — 144 с.

¹⁴ Див.: Редін, Н. Огляд літератури з історії робітничого руху на Україні / Н. Редін // Літопис революції. — 1928. — № 2. — С. 279—289; Там само. — № 3. — С. 289—303.

1929 роком датована рецензія, написана М.Є. Редіним на збірник статей академіка АН СРСР М. М. Покровського «Октябрьская революция. Сб. статей. 1917—1927 гг.» (М., 1929), який на той час очолював школу істориків-марксистів. Дослідник, який вважав себе послідовником «школи Покровського», високо оцінив праці академіка, зокрема комплекс робіт, присвячених вивченню зовнішньої і внутрішньої політики, яка проводилася царським урядом у другій половині XIX століття. Проаналізувавши значущий масив літератури з цієї тематики, М. Є. Редін у 1932 році опублікував статтю «М. Н. Покровский как историк колониальной и внешней политики самодержавия».

Тема Жовтневої революції та Громадянської війни вважалась в радянській історичній науці особливо важливою і престижною. Як ми бачимо, вчений підготував чимало робіт історіографічного характеру, присвячених історії Жовтня. Він одним з перших почав вивчати окремі аспекти історії Громадянської війни в Україні. Зокрема, у роботах про всеукраїнський залізничний страйк, який розпочався в липні 1918 року, Редін охарактеризував гетьманщину та розглянув ситуацію, яка склалася в країні, підкреслюючи величезне політичне значення цього страйку¹⁵. Також в поле зору дослідника потрапив один із епізодів періоду Громадянської війни, який увійшов в історію під назвою «кірстовщина» (так у 1919 році називалась одна з течій профспілкового руху в Україні, суть якої зводилась до спроб денікінської контррозвідки створити на Київщині підконтрольну профспілкову організацію робітників під головуванням інженера Костянтина Кірсти, яка була повинна підтримувати Добровольчу армію). Історик детально розкрив його у статті «Легенда про кірстовщину».

Назви восьми друкованих робіт Редін об'єднав як «Методика та організація освіти». За хронологією розділ відкривають статті, які стосувалися музейних справ. Захоплення історика пояснюється роботою в музеї Слобідської України. У 1922 році були опубліковані «Академический музей, Политпросвет и Профобр.» та «Политпросвет и охрана памятников искусства, старины, быта и природы», у яких автор проаналізував наукову й просвітницьку діяльність музеїв, висловив погляди з питань їх розвитку та збереження пам'яток культури.

Очолюючи кафедру історії СРСР, читаючи лекції в Комуністичному університеті ім. Артема та ВУАМЛІНі, Микола Георгійович обговорював питання, пов'язані з розробкою нових форм і методів викладання історичних дисциплін, підготував низку публікацій методологічного характеру. Фахівець брав участь у підготовці проекту програми історії України для державних вузів, виданому в 1934 році Інститутом історії ВУАМЛІНу і НКО УСРР¹⁶.

«Популярно-навчальна література» складена з видань лекцій з історії Східної та Західної Європи, Хмельниччини та Пугачовщини, шкільних підручників з історії України. Визнаний спеціаліст з питань вітчизняної та загальної історії увійшов до колективу авторів, який підготував один із перших «марксистських курсів» «Історії України», опублікований 1932 року. Їм був написаний перший розділ під назвою «Початок класового суспільства та складання феодальних відносин» першого тому «Передкапіталістична доба» цього видання.

І, нарешті, до розділу «Різне» потрапили статті «К вопросу об изучении народных детских игрушек», «Программа обследования базаров», видані на початку 1920-х років.

¹⁵ Редін, М. Є. До історії Всеукраїнського залізничного страйку 1918 р. / М. Є. Редін // Літопис революції. — 1928. — № 5. — С. 168—193; Там само. — № 6. — С. 25—60; Редін, М. Є. Всеукраїнський страйк залізничників 1918 р. / М. Є. Редін. — Х., 1929. — 64 с.; Редін, М. Є. Чотири документи епохи скоропадщини / М. Є. Редін // Літопис революції. — 1930. — № 1. — С. 242—264.

¹⁶ Скубицький, Т. Т. Проект програми історії України для державних університетів та педагогічних інститутів / Т. Т. Скубицький, М. Є. Редін, Г. М. Шерман. — К., 1934. — 63 с.

Повний список опублікованих праць на час подання налічує 58 позицій. До нього не був включений з невідомих причин бібліографічний збірник, підготовлений у співавторстві з В. І. Веретенниковим, з історіографічним оглядом робіт з історії Росії та України, виданих у період з 1917 по 1927 роки¹⁷. Можливо, перешкодою було фігурування у книзі імен «викритих націоналістів».

Підбиваючи підсумки науково-дослідної діяльності М. Є. Редіна, варто сказати, що коло його наукових інтересів охоплювало питання, пов'язані з історією розвитку феодального суспільства та Київської Русі, внутрішньою та зовнішньою політикою Російської держави, робітничого руху, революції та Громадянської війни в Україні. Безумовно, більшість праць вченого не витримала випробувань часом. Його роботи мали недоліки й відбивали проблеми, з якими зіштовхнулася вітчизняна історична наука в 1920—1930-х роках. Зокрема, однобокий підхід в оцінюванні подій періоду революції та Громадянської війни, що було обумовлено вимогами комуністичної ідеології. Тим не менше, його праці мають певне наукове значення. Сучасна українська історична наука виявилася б збіднілою без наукової спадщини М. Є. Редіна, яку обриває на непам'ять сталінський режим.

У 1929—1930 роках у пресі з'явилася низка публікацій, в яких Дмитра Багалія таврували «псевдомарксистом», а очолюваний ним колектив інституту звинуватили в буржуазному націоналізмі. Реакцією було загострення боротьби із «буржуазною та дрібнобуржуазною» методологією. У січні 1931 року через газету «Комуніст» Микола Редін піддав різкій критиці останні роботи колег. У перекрученні суті марксизму-ленінізму були викриті Дубровський, Оглоблін, Петровський, і навіть директор, Дмитро Багалій.

Знищення радянською владою Інституту історії української культури імені Д. І. Багалія в 1933 році було початком політичних переслідувань його колишніх працівників. Вірогідно через це стан здоров'я Миколи Єгоровича погіршився, і він отримав інвалідність. Більшість часу Редін проводив у Києві, будинку по бульвару Шевченка, 14, до якого перевели ВУАМЛІН. Але й за цим місцем роботи історик зазнав гонитв, про що свідчить постанова партійних зборів, присвячених боротьбі з троцькістськими та націоналістичними виявами¹⁸. Колективи авторів підручників з політекономії та історії України, до яких належав і М. Є. Редін, піддали нищівній критиці, а книжки вилучили з бібліотек і книгарень.

Миколу Редіна заарештували 29 грудня 1934 року за обвинуваченням в участі у контрреволюційній троцькістській організації і помістили до спецкорпусу Київської в'язниці. Ось як у викладі помічника прокурора УСРР у спецсправах Диковського поставили події у «справі Редіна». «27.10.1934 г. Бюро Парткомитета ВУАМЛИНа вынесло решение об исключении из рядов КП(б)У гр. Редина за протаскивание меньшевистско-троцкистской и националистической контрабанды, за нежелание критиковать свои троцкистско-националистические ошибки и за поддержку в практической работе троцкистов и националистов. Решением Киевского городского комитета КП(б)У от 20.01.1935 г. это постановление было утверждено и Редин, «как враг Партии и рабочего класса» из партии исключен. Вследствии наличия данных о причастности Редина к деятельности подпольной троцкистской контрреволюционной организации, он был органами НКВД арестован. ...При проверке литературной продукции Редина установлено, что он в своих трудах «Легенда про Кирстовщину», «Хмельниччина»

¹⁷ Веретенников В. І. Праці з історії Росії та України за 1917—1927 роки / В. І. Веретенников, М. Редін // Бібліографія історії України, Росії та українського права, краєзнавства й етнології за 1917—1927 роки : бібліогр. зб. / склала бібліогр. коміс. наук.-дослід. катедри історії укр. культури ім. ак. Дм. Багалія в Харкові р. 1929. — Х., 1930. — С. 34—39.

¹⁸ ДАХО, ф. Р-6452, оп.5, спр. 1025, арк. 75, 76.

и в особенности в основных своих трудах «Ленинское учение о двух типах развития капитализма в сельском хозяйстве» и в учебнике «История Украины» протаскивал контрреволюционную и националистическую контрабанду: В составлении учебника «История Украины» Редин участвовал вместе с контрреволюционерами националистами Свидзинским, Карпенко и др. ...Однако, как установлено следствием, Редин, уже в проработанном произведении, под видом «критики» своих ошибок, протаскивает в более завуалированной форме ту же контрабанду, что и в первом издании (см. заключение Агро-эконом. института ВУАМЛИНа л.д. 80)»¹⁹.

На слідстві виявились подробиці відносин усередині колективу інституту історії, чим скористалися працівники секретно-політичного відділу НКВС. Зносили Редіна з колегами були, м'яко кажучи, натягнутими. Керівництво називало його «сином буржуазного професора, батько якого дружив з націоналістом Багалієм». Попереднє місце роботи — Інститут історії української культури — згадувало не інакше, як «кубло націоналістів». Справжній сполох вчинила наприкінці 1933 року чутка про наміри М. Редіна перейти до Комакадемії у Москві. У свою чергу, Микола Редін викрив парторга інституту Трохима Скубицького у плагіаті, недостатній пильності, спробах нечесним шляхом нажити політичний капітал. Партійні збори неодноразово ставали місцем зведення рахунків, у ході яких Редін часто опинявся на самоті, вимушений виправдовуватися за «відсутність більшовицької самокритики, приховання помилок». Слідчі дізнавались у свідків подробиці «баталій». «На засіданні бюро партячейки інститутів історії і філософії ВУАМЛИНа 7-го янв. 1934 года на котором выводили из состава бюро Алешина в числе присутствовавших были разоблаченные ныне троцкисты Бервицкий, Попов, Авраменко, Редин и Левик. Скажите, как участник этого заседания, как держались при решении вопроса об Алешине разоблаченные троцкисты, в частности Редин?»²⁰.

І все ж звинувачення Редіна виглядало непевно, на що звернуло увагу з Москви керівництво секретно-політичного відділу ГУДБ НКВС, яке тримало під контролем хід слідства. За для ґрунтовності, до матеріалів справи слідчим була долучена стаття «Против платформы контрреволюционного блока обломков националистов и троцкистов в учебнике истории Украины», опублікована журналом «Под марксистско-ленинским знаменем» вже після арешту М. Редіна. Неясними були і висновки, отримані з ВУАМЛІНу восени 1935 року. У курсі лекцій «Хмельничина», наприклад, на думку того ж Скубицького, «Редін подав націоналістичну ідеалізацію Запорізької Січі», а в підручнику історії України він нібито «по меншовицько-троцькістському» висвітлює історію Київської Русі²¹. Про невідповідність історика місії войовничого викривача та пропагандиста йшлося у висновку «трійки» спеців агро-економічного інституту. «В своей рукописи Редин по существу не разоблачает явного контрреволюционера Яворского и др., а полемизирует с ними, приводит десятки цитат из работ Яворского, Каутского и др., пропагандируя их установки, пытается этим дать явным контрреволюционерам трибуну в советской литературе. Характерно также то, что Редин, вместо четкой политической оценки контрреволюционных работ Яворского и др. сводит все свои «усилия» к отысканию «методологических корней взглядов яворщины»²². Зрештою, як з'ясувалося, «злочинна діяльність Миколи Редіна» не потребувала доказів і визнання провини. Досить було одного авторства підручника, визнаного ЦК КП(б)У «платформою контрреволюційного блоку рештки націоналістів і троцькістів».

¹⁹ 19 ДАХО, ф. Р-6452, оп.5, спр. 1025, арк. 99, 100.

²⁰ Там само, арк. 62.

²¹ Там само, арк. 72, 74.

²² Там само, арк. 81.

За ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 листопада 1935 року М.Є. Редін отримав три роки ув'язнення, виконання якої за таємною вказівкою з Москви було тимчасово припинено. Замість в'язниці особливого призначення його перевели до Бутирок, де високі чини НКВС Молчанов і Леплевський піддали допиту. Редіну стало відомо, що звинувачення було скорочене до «української націоналістичної контрабанди», і за новою ухвалою він був висланий до м. Алма-Ати. Микола Єгорович не марив ілюзіями, йому ж відмовили у самостійному пересуванні до місця заслання. А потім узяли під-варту, відправили до табірної відділення на річці Утиній біля Оротукану Магаданської області, і, як виявилось, назавжди.

«В Севвостлаге с 19 июля 1936 года»,— наводилось у табірній характеристиці,— «Работал: дневальным, статистом, экономист и последнее время работает забойщиком. Отношение к труду плохое, поведение плохое. В КВР не допущен по составу преступления. Адм. взысканий и поощрений не имеет»²³. Характеристика за №932 від 7 березня 1938 року додавалась до клопотання про перегляд справи на ім'я наркома М.І. Єжова, в якому М.Є. Редін повідомляв, що знаходячись у засланні підготував майже 20 друкарських листів рукопису «Історії Великої Соціалістичної Революції». Проте на Колимі папери були викрадені, і автор сподівався, що тільки після звільнення, за два-три роки зможе відновити втрачене. З невідомих причин надіслане потрапило до Москви лише взимку наступного року, коли автор заяви був розстріляний, а колишній нарком очікував вироку.

²³ 23 ДАХО, ф. Р-6452, оп.5, спр. 1025, арк. 126зв.

У СПИСКАХ ЗАСУДЖЕНИХ НЕ ЗНАЧИВСЯ

І. П. Якимішин

ЯКИМІШИН Ілля Петрович

Народився 15 липня 1891 року в селі Купчинці Тернопільського повіту в незаможній селянській родині. Член Верховного Суду УСРР, державний обвинувач судового процесу «СВУ». Заарештований 29 квітня 1937 року за особистим наказом заступника наркома внутрішніх справ УРСР В. Т. Іванова «як член контрреволюційної націоналістичної терористичної організації, який займався шпигунською діяльністю». Розстріляний у Харкові 3 вересня 1937 року за приписом наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 року за № 107021 в порядку виконання наказу НКВС СРСР № 00485. Реабілітований ВКВС СРСР 6 липня 1957 року.

Оповитий серпанком забуття історичний краєвид поволі прояснюється. Усе більше лакун в історії України заповнюється новітніми дослідженнями, серед яких і праці, які висвітлюють процеси, що відбувалися в УРСР у період «розбудови соціалізму». Не останнє місце серед них посідають розвідки, присвячені персоналіям державних, політичних діячів, імена яких було пущено в непам'ять масовими сталінськими репресіями. Але якщо про репресованих представників вищого рівня законодавчих та виконавчих органів влади вже понад два десятиліття нагадують наукові та публіцистичні видання, значно менше уваги приділяється дослідниками номенклатурі середнього ешелону. Серед інших — І. П. Якимішин, представник судової гілки влади, який особисто брав участь у процесах здійснення репресій та з часом сам потрапив до лещат репресивної машини.

Ілля Петрович Якимішин народився в селі Купчинці Тернопільського повіту в незаможній селянській родині. Закінчив гімназію, навчався на юридичному факультеті Львівського університету, водночас працював у адвокатській конторі. У 1910—1914 роках належав до радикально-демократичної партії Галичини. На початку Першої світової війни був мобілізований, і з серпня 1914-го до лютого 1915 року перебував в австрійській армії. Закінчив офіцерську школу, отримав звання підхорунжого (Kadetaspirant). Служив у 95-му стрілецькому полку, брав участь у боях в Карпатах. У лютому 1915 року потрапив до російського полону, був вивезений у глибокий тил, і аж до Жовтневої революції знаходився у таборі австрійських військовополонених у Ташкенті. Не бажаючи сидіти склавши руки, у той час, як в Україні відбувалися кардинальні перетворення, Якимішин 2 квітня 1917 року від імені «військовополонених офіцерів, галицьких Українців» уклав колективне звернення, адресоване товаришу голови Центральної Ради Сергію Єфремову, з проханням залучити їх до державної роботи, зокрема, до «участі у формуванні українського війська»¹.

¹ Рубльов, О. С. Західноукраїнська інтелігенція у загальнонаціональних політичних та культурних процесах (1914—1939) / О. С. Рубльов. — К.: Інститут історії НАН України, 2004. — С. 345.

Енергійна людина, старанний кваліфікований працівник у листопаді 1917 року був обраний секретарем Ташкентського продовольчого комітету, у вересні 1918 року переведений на посаду секретаря продкомітету Ташкентського раднаргоспу. З серпня 1918 року, зважаючи на наявність незакінченої юридичної освіти, його призначають прокурором Верховного ревтрибуналу Туркестанської республіки, потім членом колегії військового трибуналу Туркестанського фронту. 19 березня 1919 року Ілля Якимішин був прийнятий до лав ВКП(б). Таким був початок його шляху «на трибунально-прокурорській роботі».

Політичний судовий процес «Спілки визволення України». Фото 1930 року, м. Харків

У 1922 році І. П. Якимішин був призначений прокурором Західного військового округу, а наприкінці 1924 року переведений в Україну заступником голови трибуналу Українського військового округу. Майже водночас (з листопада 1926 року) за сумісництвом був членом Колегії та Президії Верховного Суду УСРР. Зважаючи на ділові якості та беззаперечну відданість партії, у 1927 році Якимішин переведений на посаду голови Касаційної колегії Верховного Суду УСРР, у 1929-му — члена Верховного Суду УСРР у Харкові. Нетривала перерва, пов'язана з відрядженнями за дорученням ЦК КП(б)У для пришвидшення ходу сільськогосподарських кампаній, робота з листопада 1932 року головою Одеського обласного суду, закінчились поверненням у квітні 1933-го на посаду члена Верховного Суду УСРР.

Серйозне розважливе ставлення до виконуваної роботи, набутий професійний досвід яскраво виявилися у серії статей, опублікованих протягом 1928—1929 років журналом «Червоне право», в яких Якимішин порушив питання недосконалості радянського законодавства, запропонував шляхи усунення лакун та протиріч у джерелах права².

У березні-квітні 1930 року в столиці України відбувся значний політичний процес над 45 членами Спілки Визволення України та пов'язаною з нею Спілки Української Молоді. І. П. Якимішин був одним з призначених на процес представників державного обвинувачення, і 12 березня 1930 року особисто допитав головного фігуранта, добре відомого йому члена Академії наук професора С. О. Єфремова, вимагаючи інформацію про заснування осередку СВУ при комісії, створеній для опрацювання «Словника живої української мови»³. За оцінками істориків, процес СВУ був найбільш помітною частиною загального наступу на українську інтелігенцію на початку 1930-х років.

Між тим, кар'єра Іллі Якимішина складалася досить вдало. В ухвалі НКЮ УСРР про нагородження «на відзначення відданої та класово-непохитної боротьби за

² Гавриленко, О. А. І. П. Якимішин: постать правника на тлі епохи (іст.-юрид. дослідж.) / О. А. Гавриленко // Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Сер. «Право». — 2011. — Вип. 10. — С. 63—64.

³ «Спілка визволення України»: Стенографічний звіт судового процесу. — Т. 1. — Харків, 1931. — С. 208—209.

ревзаконність» його ім'я посіло почесне місце серед ста дев'яноста найстаріших працівників юстиції УСРР, зокрема, відомих у Харкові Л. С. Ахматова, В. А. Балицького, М. І. Брона, К. М. Карлсона, Л. О. Крайнього, П. В. Семенова, М. О. Скрипника, П. Т. Торянника⁴. Ілля Петрович приділяв пильну увагу стосункам з оточенням. На з'їздах працівників юстиції брав участь у розмовах загального характеру, не відокремлювався від маси депутатів. «Моє знайомство з окремими репресованими (потім) галичанами відбулося за випадкових обставин в силу необхідності, чи на спільній роботі, причому ні одне з тих знайомств не перейшло в дружні або більш-менш близькі стосунки», — пізніше коментував власну лінію поведінки⁵.

На початку 1930-х років у СРСР розпочалася доба «великого терору». Зачином і привселюдним її виявом була широко застосована «чистка» партії. Обґрунтовуючи необхідність подібних заходів, Й.В. Сталін у виступі на XIII з'їзді РКП(б) зазначив: «Я гадаю, що іноді, час від часу, пройтись хазяїнові по лавах партії з мітлою у руках неодмінно треба було б»⁶. За даними, наведеними на об'єднаному листопадовому (1933 р.) пленумі ЦК і ЦКК КП(б)У Павлом Постишевим, із 120 тисяч членів та кандидатів у члени партії, які її пройшли, на 15 жовтня було «вичищено» 27 500 «класово ворожих, нестійких, таких що розклалися, елементів»⁷.

Секретар партосередку Верховного Суду УСРР Ілля Якимішин припустився кількох фатальних помилок. На засіданні бюро Петровського райпарткомітету йому пригадали, як, виступаючи з лекцією в партійній школі, використав троцькістське формулювання питання про побудову соціалізму в одній країні. У виступі на загальних зборах працівників Верховного Суду про національно-культурне будівництво в Україні він не згадав про боротьбу партії з контрреволюційним троцькізмом, проявами націоналізму. При обговоренні доповіді «Про діяльність контрреволюційної троцькістської групи покидьків зінов'євської опозиції» стверджував, що вбити товариша Кірова міг тільки дурень, і тим самим змазав політичну гостроту питання. Бюро дійшло висновку, що Якимішин «за час свого перебування в партії не виявив більшовицької стійкості в боротьбі з контрреволюційними троцькістами та націоналістичними елементами, розкрив свої антипартійні погляди, припустив низку політичних помилок троцькістського та націоналістичного порядку та щиро своїх помилок не визнав»⁸. На відкритих партійних зборах він змушений був каятись у хибах, які усвідомив. Такі публічні каяття були звичайною тогочасною практикою. Проте, як свідчив подальший перебіг подій, й після «чистки» Якимішин не випав з поля зору контролюючих партійних органів та НКВС. Не допомогла навіть цілковито позитивна характеристика, отримана від парторганізації Верховного Суду УСРР. Адже за сталінською логікою справжній шкідник мусить час від часу показувати успіхи у своїй роботі, бо це єдиний засіб йому зберегтися, втертися в довіру і продовжувати свою шкідницьку роботу, а тому ніякі, навіть найсумнінніші досягнення не гарантували недоторканності. І.П. Якимішина звільнили з посади, і 15 січня 1935 року за рішенням Київського обкому КП(б)У виключили з партії.

Усунений від роботи у судових органах, він працював юрисконсультантом у Головному управлінні телеграфу міста Харкова. Сподіваючись на термінове відновлення у партії та сприймаючи усе, що трапилося, як жахливу помилку, неодноразово

⁴ Постанова колегії НКЮ про відзначення десятиріччя прокуратури УСРР // Революційне право. — 1932. — № 10. — С. 278—286.

⁵ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 2, спр. 152, арк. 99.

⁶ Про чистку партії. Збірник. — Харків, 1933. — С. 7.

⁷ Політичний терор і тероризм в Україні XIX—XX ст.: історичні нариси / НАН України, Інститут історії України; відп. ред. В. А. Смолій. — К.: Наук. думка, 2002. — С. 438.

⁸ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 2, спр. 152, арк. 134—135.

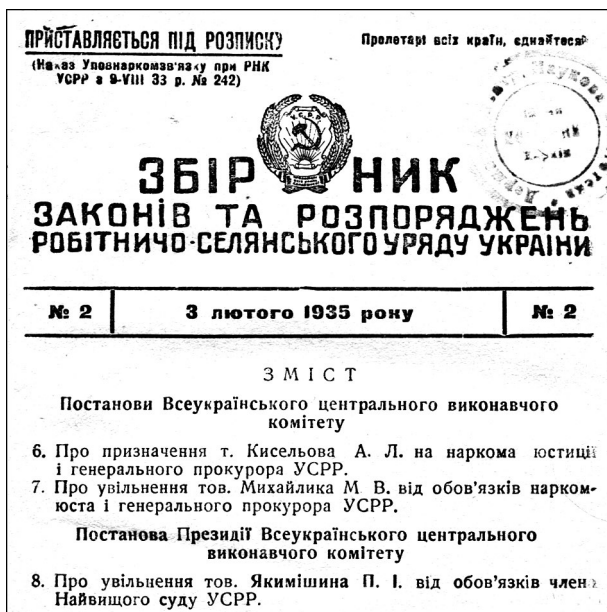
подавав клопотання до Всеукраїнського комітету партійного контролю, партійних та державних органів. Звернення залишилися без відповіді, проте увагу до себе заявник привернув. Начальник Харківського облуправління НКВС Мазо отримав телеграму заступника наркома внутрішніх справ УРСР Іванова з вимогою терміново заарештувати Іллю Якимішина, 29 квітня 1937 року вказівка була виконана. Почалися методичні жорстокі допити. Працівники 3-го відділу УДБ Харківського облуправління Барбаров і Торнуєв, пізніше викриті «у найгрубших порушеннях соціалістичної законності», відрапортували керівництву: «матеріалів, які підтверджують участь Якимішина в контрреволюційній організації «УВО» і його контрреволюційній діяльності, у нас немає. Арешт Якимішина був проведений згідно Вашого розпорядження за № 901/сн від 19 IV ц.р. Ненадіслання Вами копій свідчень Веретька та ін. утруднює слідство. Якимішин свою участь у контрреволюційній організації «УВО» заперечує, роботу з ним продовжуємо...»⁹. Повна відсутність доказової бази жодною мірою не завадила прийняттю остаточного рішення. За приписом Народного комісара внутрішніх справ УРСР Леплевського за наданими слідством матеріалами та у порядку виконання наказу НКВС СРСР № 00485 («польська операція» — *Ред.*) І.П. Якимішин був приречений до страти з негайним виконанням вироку. Як свідчать архівні матеріали, його розстріляли 3 вересня 1937 року¹⁰.

Якщо виключити ідеологічну й емоційну складову, політичні репресії відносно номенклатурних працівників були не чим іншим, як черговим етапом побудови сталінської вертикалі влади, процесом радикального очищення державного апарату від чиновників, які не відповідали новим вимогам і ставали зайвими. Старі партійці, часто не дуже освічені, але з великим досвідом фракційної боротьби, які були здатні до опору вказівкам згори, просто були непотрібні. Адже до середини 1930-х років виросло нове покоління, привчене сприймати будь-яке слово «вождя усіх народів» як істину в останній інстанції, покоління, серед представників якого було немало управлінців, що отримали більш-менш пристойну освіту й цілком могли замінити старі кадри.

Технологія «великої чистки» радянської еліти також була вельми характерною для побудови владної вертикалі. Зараз мало хто пам'ятає про те, що регіональні керівники, зокрема й працівники судового апарату, у більшості своїй з великим ентузіазмом зустріли початок репресій і взялися до знищення всіх своїх недругів і політичних супротивників. Але щойно вони виконали цю частину роботи, у «центрі» згадали й про їхні «гріхи».

⁹ ДАХО, ф. Р-6452, оп. 2, спр. 152, арк. 93—94.

¹⁰ Там само, арк. 64зв.

Постанова Президії ВУЦВК від 3 лютого 1935 року. Збірник законів та розпоряджень РСУ України № 2

Розділ 3

БЮГРАФІЧНІ ДОВІДКИ ГРОМАДЯН, ЩО ЗАЗНАЛИ ПОЛІТИЧНИХ РЕПРЕСІЙ З ЛИПНЯ 1934-ГО ПО ЛИПЕНЬ 1937 РОКУ

Если человека рассматривают исключительно как кирпич для строительства общества, если он лишь средство для экономического процесса, то приходится говорить не столько о явлении нового человека, сколько об исчезновении человека.

Н. А. Бердяев. Истоки и смысл русского коммунизма

Убійним синам твоїм
І всім тим,
Що будуть забиті,
Щоб повстали в безсмертнім міті,
Всім
Ім
— Осанна!

Євген Плужник. Із поеми «Галілей»

АРХИВ №

У. С. Р. Р.

29/12/196149

СПРАВА

№ 7546

По обвин. ФІЛІДА Васи́ля Миха́й-
ловича и БАСЯК Ю́лія Філі-
повна по ст. 54-6 УК УССР

Речеві докази №

ПОЧАТО 30 грудня 1935 р.
СКІНЧЕНО 30 апреля 1935 р.

НА АРКУШАХ 138-143

Здано в архив
дня 192 р.

за №

Витяг з шакаву ДНУ УСРР № 252 (опутр.)
23 року 5 6 н.л. 3, 4 і 5.
н.л. 3 і 4: Іванів садочарів обиди не га-
рмивали, аніж не через В. П. Р., а на ітерек
через Регистратуру, н. 5. Відповідальність за в-
виконання інструкційного наказу виклада-
ється на Іванів садочарів, відомості 1 на осіб, що
модуть ст. стр.

ПРОТОКОЛ № 4

ПОДГОТОВИТЕЛЬНОГО ЗАСЕДАНИЯ
ВОЕННОЙ КОЛЛЕГИИ ВЕРХОВНОГО СУДА
СОЮЗА ССР

1937 г.

Председатель, Делегатом от Украины и Молдавии
Член, Протокол от Украины и Молдавии
Секретарь, Делегат от Украины и Молдавии

Участники:
САУШАЛИ

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

1. В обвинительном заключении
по делу о подготовке к убийству
и убийстве, совершенном в
г. Львов, 1935 г., участником
которого является обвиняемый
Филида Василий Михайлович

2. Дело рассмотреть и вынести
приговор в соответствии с
инструкцией, утвержденной
Советом Министров СССР от 1-го декабря 1934 г.

3. Дело рассмотреть и вынести
приговор в соответствии с
инструкцией, утвержденной
Советом Министров СССР от 1-го декабря 1934 г.

4. Дело рассмотреть и вынести
приговор в соответствии с
инструкцией, утвержденной
Советом Министров СССР от 1-го декабря 1934 г.

ПРОТОКОЛ ЗАКЛЮЧЕНИЯ
СЕКРЕТАРЬ

О.Н.

Секретно

НАЧАЛЬНИКУ УСО УТБ НКВД СССР
на № 194952 от 31.12.35 г.

При сем возвращаю дело по обвине-
нию САРГИ Афанасия Моисеевича, в пр.пр.
ст. 54-11 и 54-8 УК УССР.
С заключением Д.м. 14 СК тов.
разрешения дела через Особое совеща-
ние НКВД СССР — СОГЛАСНО.

Мера наказания — КОНФИСКАЦИЯ
ИММУНИТЕТА.

ВОЕННЫЙ ПРОКУРОР УСО
(ИЗВЛЕЧЕНО)

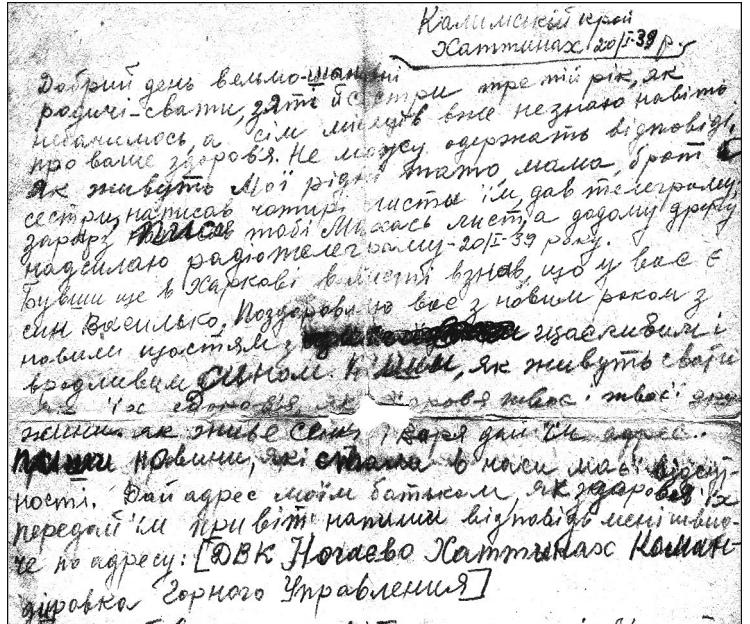
отвечает. 23 кз.

Ф. І. Сидора,
1930-ті роки

Лист з табору Федора
Сидори, 1939 рік

Посвідчення
Й. С. Барського-Бейзера,
1934 рік

В. М. Файда, Ю. П. Басяк,
1930-ті роки

Перепустка А. М. Охрія,
1930-ті роки

АБДУЛА Дмитро Павлович народився 1903 р. у м. Валки Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Служив у м. Владивосток Приморського краю. Помічник начальника боєпостачання 10-го залізничного будівельного полку особливого корпусу залізничних військ, лейтенант. Заарештований 31 березня 1937 р. як член к.-р. шпигунської японської організації (ст. 58¹⁴ КК РРФСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 13 березня 1938 р. (статті 58¹ п. «б», 58⁸, 58⁷, 58¹¹ КК РРФСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна і позбавленням військового звання «лейтенант». Розстріляний 13 березня 1938 р. у м. Владивосток Приморського краю. Реабілітований 17 квітня 1962 р.

АБОЛЕНЦЕВ Григорій Пилипович народився 1883 р. у с. Введенська Готня Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Введенська Готня Ракитянського р-ну Курської обл. Робітник складу буфету ст. Готня Півд. залізниці. У 1931 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав, висланий за межі ЦЧО. На засланні перебував у сел. Уксара Карагандинського р-ну Карагандинської обл. 13 серпня 1932 р. з місця заслання втік, повернувся до с. Введенська Готня. Заарештований 26 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 11 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 26 жовтня 1989 р.

АБРАМЕНКО Гаврило Панасович народився 1885 р. у с. Березівка Єльнинського пов. Смоленської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер ХПЗ. Заарештований 26 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Помер в ув'язненні, дата смерті невідома. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

АБРАМОВ Петро Фролович народився 1905 р. у м. Нижньоудінськ Нижньоудінського пов. Іркутської губ. Росіянин, з робітників,

освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Заступник головного механіка фабрики «Червона нитка». Заарештований 5 лютого 1937 р. за к.-р. пропаганду терористичного характеру в буфеті ст. Харків-Пас. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 25 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 23 березня 1992 р.

АБРАМОВ Яків Костянтинович народився 1895 р. у с. Загоскіно Сингілевського пов. Симбірської губ. Росіянин, із селян, освіта середня спеціальна, член ВКП(б) з 1919 р. Проживав у Харкові. Керуючий тресту «Шахтбуд». Заарештований 20 грудня 1936 р. і для подальшого слідства етапований у розпорядження УНКВС по Свердловській обл. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 21 березня 1937 р. (статті 58⁸, 58⁹, 58¹¹ КК РРФСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 22 березня 1937 р. у м. Свердловськ. Реабілітований 6 червня 1956 р.

АБРАМОВИЧ Арон Лазарович народився 1908 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХММІ. Заарештований 22 жовтня 1935 р. за нелегальний перетин кордону з Польщі до СРСР, приховування цього факту під час вступу до ВКП(б) та за те, що співав серед студентів польський гімн (статті 54¹⁰, 180 ч. 2 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 січня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Після звільнення з-під варті проживав у м. Рига Латвійської РСР. Реабілітований 24 липня 1959 р.

АБРАМОВИЧ Василь Володимирович народився 1909 р. у с. Хрущова Микитівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1933 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Старший міліціонер дивізіону регулювання руху ХОУ РСМ. Заарештований 26 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом по Харківській обл. 25 січня 1935 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою військового

трибуналу військ прикордонної і внутрішньої охорони УСРР від 7 березня 1935 р. строк зменшено до 5 років. Термін покарання відбував у Бурейтабі. Звільнений з-під варти 22 грудня 1939 р. Реабілітований 31 січня 1992 р.

АВДАЛЯН Яків Артемович (Акоп Арутюнович) народився 1883 р. у с. Кармерік, Туреччина. Вірмен, з торговців, освіта вища, член партії «Дашнакцутюн» з 1918 р. Проживав у Харкові. Викладач англійської мови бюро технічної інформації ХЕМЗу. У 1928 р. під слідством органів ДПУ як член «Дашнакцутюн». Заарештований 28 січня 1937 р. як член підпільної к.-р. дашнацької організації та за антирад. пропаганду (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 23 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54², 54⁸ через ст. 17 КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 липня 1957 р.

АВДЄЄВ Георгій Миколайович народився 1877 р. і проживав у Харкові. Українець, з дворян, освіта початкова, позапарт., у 1927—1928 рр. член ВКП(б). Робітник ХТГЗ. Заарештований 9 липня 1936 р. за к.-р. агітацію та троцькістсько-терористичні настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

АВЕРБАХ Григорій Лазарович народився 1891 р. у м. Погребище Бердичівського пов. Київської губ. Єврей, з торговців, освіта початкова, позапарт., у 1915—1918 рр. член ЄСДРП, у 1918—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник фінансово-договірної відділу Новосибірського тресту «Углесбыт». Заарештований 2 жовтня 1936 р. як член підпільної к.-р. троцькістсько-терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР). Після закінчення слідства СПВ ХОУ НКВС направлений до Москви і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 березня 1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна і негайним виконанням вироку згідно з постановою ЦВК СРСР від 1 грудня 1934 р. Розстріляний 8 березня 1937 р. у Москві. Реабілітований 21 листопада 1963 р.

АВРАМЕНКО Володимир Семенович народився 1908 р. у с. Сентове Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, кандидат у члени ВКП(б) з 1931 р., у 1923—1932 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Заготівельник ВРП ХПЗ. Заарештований 13 жовтня 1935 р. за зв'язки з активними троцькістами, ан-

тирад. погляди (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 ч. 2 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 5 травня 1989 р.

АВРАМЕНКО Тетяна Олександрівна народилася 1897 р. у Харкові. Українка, з дворян, освіта вища, позапарт. Проживала в сел. Високий Харківської приміської зони. Секретар-друкарка Головуугілля. Заарештована 10 грудня 1934 р. за антирад. агітацію та к.-р. терористичну діяльність (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 лютого 1935 р. позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Реабілітована 20 жовтня 1989 р.

АВРУТІН Федатій Семенович народився 1888 р. у м. Берислав Херсонського пов. Херсонської губ. Єврей, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1926—1932 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник взуттєвої фабрики «Інвалід-шкіряник». Заарештований 28 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 травня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Помер 1936 р. в ув'язненні в сел. Котлас Архангельської обл. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

АГЛАЇМОВ Микола Сергійович народився 1911 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, з дворян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Конструктор тресту «Харенерго». Заарештований 2 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію, поширення антирад. анекдотів (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

АГНІВЦЕВ Микола Євлампійович народився 1893 р. у с. Можняківка Старобільського пов. Харківської губ. Росіянин, із священнослужителів, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач ХІТН. Заарештований 4 грудня 1936 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 10 травня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Помер 17 липня 1945 р. в ув'язненні в Хабаровському краї. Реабілітований 13 березня 1958 р.

АГУБЧЕНКО Гнат Павлович народився 1886 р. у с. Савино Дмитрієвського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) до 1935 р. Проживав у Харкові.

Робітник фабрики «Кофок». Заарештований 11 жовтня 1935 р. за те, що під час вступу до партії приховав факт позбавлення виборчих прав і заняття торгівлею, антирад. агітацію (статті 180 ч. 2, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 листопада 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УСРР від 8 січня 1936 р. справу закрито (ст. 4 п. «д» КПК УСРР). Звільнений з-під варті 19 січня 1936 р.

АДАМОВИЧ Петро Леонардович народився 1885 р. у с. Новий Биків Козелецького пов. Чернігівської губ. Литовець, з дворян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учитель залізничної школи № 3. Заарештований 5 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 20 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував в Амуртабі. Постановою слідчої частини міськвідділу НКВС м. Харкова від 7 квітня 1940 р. строк покарання скорочено до 5 років позбавлення волі. Звільнений з-під варті в травні 1944 р. Реабілітований 16 травня 1989 р.

АДАМЧИК Микола Севастьянович народився 1895 р. у м. Воронеж Воронежської губ. Поляк, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер заводу «Трансв'язок». Заарештований 5 січня 1937 р. за шпигунську діяльність (ст. 54¹ п. «а» КК УСРР) і [комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 9 березня 1938 р.] винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 3 квітня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 26 червня 1989 р.

АДЖАРОВ Петро Миколайович народився 1902 р. у м. Ямбол королівства Болгарія. Болгарин, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1920—1927 рр. член федерації анархо-комуністів Болгарії. Проживав у Харкові. Письменник. У 1931—1932 рр. член Спілки письменників СРСР. Заарештований 11 січня 1937 р. за провокаторську діяльність на території Болгарії в 1923 р., к.-р. діяльність та підозрілі зустрічі (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 липня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 24 жовтня 1951 р. як член антирад. анархічної групи висланий на поселення в район Колими. Реабілітований 23 квітня 1956 р.

АЗАН Едуард Йосифович народився 1882 р. у м. Рига Ліфляндської губ. Німець, із службовців, освіта середня, позапарт. Прожи-

вав у Харкові. Головний пивовар Харківського пивзаводу № 1. Заарештований 24 квітня 1935 р. за шпигунство на користь Німеччини (ст. 54⁶ КК УСРР), 11 липня 1935 р. пред'явлено звинувачення за ст. 206¹⁷ п. «а» КК УСРР як секретному співробітнику, який дезінформував органи НКВС і повідомив дружину про співробітництво з УДБ. 19 липня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невийзд, справу закрито військовим прокурором прикордонних і внутрішніх військ охорони УСРР у вересні 1935 р. за недоведеності обвинувачення.

АЗАРОВ Яким Петрович народився 1885 р. у с. Берека Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Жовтень Олексіївського р-ну Харківської обл. Пломбувальник вагонів ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 26 жовтня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 25 листопада 1988 р.

АКИМОВ (Якимов) Гаврило Степанович народився 1893 р. у с. Балаклія Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Економіст радгоспу Укрвійськократу. Заарештований 9 травня 1937 р. як член к.-р. української націонал-фашистської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 20 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Самартабі. Постійною сесією табірної суду Куйбишевського облсуду 29 липня 1941 р. (статті 58¹⁰ ч. 2, 58¹¹ КК РРФСР) засуджений на 10 років позбавлення волі. Термін покарання відбував у Красноярському ВТТ. Після звільнення з-під варті залишився на проживання в Красноярському краї. Реабілітований 12 листопада 1955 р. і в квітні 1958 р.

АКСЕЛЬРОД Серафима Семенівна народилася 1901 р. на ст. Іланська Єнісейської губ. Єврейка, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., у 1927—1935 рр. член ВКП(б). Проживала в Харкові. Завідувач відділу кадрів ХВБЗ. Заарештована 24 червня 1936 р. за антипартійну троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала у Воркуттабі, у 1942—1944 рр. в Інтатабі у Комі АРСР. Реабілітована 10 серпня 1962 р.

АЛЕКСАНДРОВ Олександр Михайлович народився у 1868 р. у стан. Костянтинівка Кубанської обл. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Персональний пенсіонер, за фахом юрист. Заарештований 8 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 липня 1935 р. попереднє ув'язнення зараховане як термін покарання у зв'язку з похилим віком та станом здоров'я підслідного. Реабілітований 7 червня 1989 р.

АЛЕКСЕЄВ Петро Федорович народився 1903 р. у сел. Панютине Павлоградського пов. Катеринославської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, у 1928—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Ревізор Харпромторгу. Заарештований 25 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та за к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 3 листопада 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 18 серпня 1956 р.

АЛЕКСЕЄНКО (ОЛЕКСЕНКО, АЛЕКСЕНКО) Семен Кузьмич народився 1903 р. у с. Геївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Чорнороб будівництва школи НКВС. Заарештований 14 серпня 1936 р. за висловлювання к.-р. поглядів «робітничої опозиції», виступи проти керівництва партії та рад. влади (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито УДБ НКВС УСРР 29 березня 1937 р. за недоведеності обвинувачення. На 1989 р. проживав у Харкові.

АЛЄЄВ Олександр Матвійович народився 1898 р. у м. Калуга Калузької губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1932—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач складу моторного цеху ХТЗ. Заарештований 22 червня 1937 р. за шкідницьку діяльність (ст. 54⁷ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 жовтня 1938 р. (ст. 97 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

АЛИМОВ Микола Михайлович народився 1900 р. у с. Бутурлинівка Бобровського пов. Воронежського губ. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1918—1925 рр. член РКП(б) і 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Помічник директора ХТЗ з постачання, збуту і транспорту. Заарештований 23 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухва-

лою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у в'язниці на 8 років. Термін покарання відбував у Смоленській в'язниці, де й помер 12 травня 1940 р. Реабілітований 17 серпня 1962 р.

АЛТУХОВ Прокіп Терентійович народився 1890 р. у с. Іздецьке Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Івашки Золочівського р-ну Харківської обл. Священик Покровської церкви. Позбавлений виборчих прав. Заарештований 28 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 29 липня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 164 через ст. 16 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 13 листопада 1936 р. вирок змінено, вважається засудженим за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки, справу за ст. 164 через ст. 16 КК УСРР закрито за недоведеності складу злочину. Реабілітований 29 листопада 1991 р.

АЛЯБ'ЄВ Іван Петрович народився 1900 р. у с. Озеро Курської губ. Росіянин, із селян, письмен., позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. У 1930 р. за невиконання плану хлібозаготівлі висланий за межі ЦЧО на 5 років. Заарештований 28 квітня 1935 р. за к.-р. пропаганду та терористичні наміри (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹, 78 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 вересня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹, 78 ч. 4 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 6 листопада 1992 р.

АЛЬБОТА-САВЧУК Філарет Іванович народився 1895 р. у с. Комарівка герцогства Буковина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта середня, у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор Харківської хіміко-фармацевтичної фабрики Червоного Хреста. Заарештований 22 серпня 1936 р. як член к.-р. організації УВО (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 лютого 1937 р. позбавлений волі у в'язниці на 5 років. Термін покарання відбував у Суздальській в'язниці, Північзалізничтабі в Новосибірській обл. Звільнений з-під варти в березні 1943 р. До кінця 1944 р. служив у Радянській армії. Після демобілізації проживав у Києві. Працював директором Київської обласної філармонії, будинку творчості та відпочинку художників. З 1955 р. пенсіонер. Реабілітований 2 листопада 1956 р.

АЛЬБОШИЙ Арсеній Іванович народився 1879 р. у с. Старий Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1929 р. член ВКП(б). Проживав у сел. Люботин Харківського р-ну Харківської обл. Робітник Харківського заводу різальних інструментів. Заарештований 30 липня 1937 р. за антирад. агітацію та к.-р. діяльність у минулому (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 14 вересня 1958 р.

АЛЬБОШИЙ Іван Іванович народився 1913 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт. Служив у м. Новоград-Волинський Київської обл. Червоноармієць 134-го стріл. полку. Заарештований 2 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом 8-го стріл. корпусу КВО 11 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. На 1993 р. проживав у сел. Пісочин Харківського р-ну Харківської обл. Пенсіонер. Реабілітований 27 квітня 1994 р.

АЛЬБОШИЙ Ларіон Прокопович народився 1904 р. у с. Тавільжанка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1925—1926 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Тавільжанка Дворічанського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Постишева. Заарештований 24 лютого 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 травня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у м. Магадан. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

АЛЬБОШИЙ Яків Дмитрович народився 1884 р. на хут. Коваленків Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Санжари Валківського р-ну. Харківської обл. Старший стрілочник ст. Люботин Півд. залізниці. Заарештований 2 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 9 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

АЛЬБЕР Герберт Фрідріхович народився 1913 р. у с. Тавезня Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Німець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Суди-

ха Сахновщинського р-ну Харківської обл. Учитель початкової школи. Заарештований 23 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 9 вересня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

АЛЬТМАРК Лев Юхимович народився 1906 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з кустарів, освіта незакінчена вища, позапарт., до 1928 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Заступник начальника техвідділу ливарно-механічного заводу Харківського обласного металотресту. У 1929 р. за троцькістську діяльність висланий до Казахстану. Заарештований 27 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Норильтабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 3 листопада 1951 р. висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 3 травня 1956 р.

АНДРЕЄВ Володимир Іванович народився 1891 р. у с. Митяніне Саратовської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. На 1920 р. проживав у м. Ашхабад Закаспійської обл. Член виконкому тимчасового Закаспійського уряду. Колегією ЧК у 1920 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у концтаборі на 5 років. На 1937 р. проживав у Харкові. Шофер бази НКШС ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 9 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 5 грудня 1989 р.

АНДРЕЄВ Сергій Петрович народився 1919 р. у с. Річне Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ з 1933 р. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 18 лютого 1937 р. за нецензурні вислови на адресу партії, рад. уряду та РСЧА (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 червня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

АНДРЕЄВ Федір Дмитрович народився 1898 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер ХПЗ. Заарештований 17 січня 1937 р. за шпигунську діяльність на користь

Німеччини та к.-р. агітацію (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 16 червня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Норільтабі у с. Дудинка Красноярського краю. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 25 червня 1949 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) висланий на поселення до Красноярського краю. На 1957 р. проживав у Харкові. Реабілітований 26 лютого 1959 р.

АНДРІЄЦЬ Володимир Юхимович народився 1919 р. у с. Вербівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вербівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний прапор». Заарештований 8 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 23 липня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі з поразенням у правах на 2 роки, а за ст. 54⁸ через ст. 17, 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР виправданий. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 23 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. Харківським облсудом 17 квітня 1939 р. засуджений на 2 роки 2 місяці позбавлення волі, з урахуванням строку попереднього ув'язнення покарання вважалося відбутим. Реабілітований 27 липня 1994 р.

АНДРІЄЦЬ Митрофан Савелійович народився 1906 р. у с. Вербівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Вербівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Комірник пекарні Харківського військотргу. Заарештований 2 квітня 1937 р. як організатор шкідницької к.-р. групи (статті 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 жовтня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54⁸ через ст. 20 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у тюрмі за поразенням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Харківській, Владимирській, Орловській в'язницях, Норільтабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 6 травня 1946 р. термін покарання знижено на 10 місяців. Звільнений з-під варті 14 серпня 1946 р.; залишився у м. Норильськ, працював начальником бюро технічного контролю Норільського комбінату. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 16 грудня 1950 р. (статті 58¹ п. «а», 58⁸ через ст. 17 КК РРФСР) висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 29 вересня 1956 р.

АНДРІЄЦЬ Петро Йосипович народився 1921 р. у с. Вербівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вербівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Безробітний. Заарештований 10 травня 1937 р. як член к.-р. організації та за підготовку теракту, пошкодження держмайна з к.-р. метою (статті 54⁸, 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 23 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі з поразенням у правах на 2 роки, за статтями 54⁸, 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР виправданий. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 23 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. Харківським облсудом 17 квітня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 2 роки і 2 місяці позбавлення волі, з урахуванням строку попереднього ув'язнення покарання вважалося відбутим. Реабілітований 27 липня 1994 р.

АНДРУЩЕНКО Микола Михайлович народився 1895 р. у с. Шаповалівка Конотопського пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 10 лютого 1935 р. за неповідомлення органів НКВС про к.-р. наміри знайомого (ст. 54¹² КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 серпня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 29 листопада 1989 р.

АНДРЮЩЕНКО Андрій Кузьмич народився 1893 р. у с. Єрки Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Єрки Миргородського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «П'ятирічка». Заарештований 22 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 22 січня 1937 р. виправданий за відсутності складу злочину.

АНИСИМОВ (Бардаков) Микола Онисимович народився 1883 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1924—1934 рр. член ВКП(б). Машиніст паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 4 червня 1935 р. за к.-р. пропаганду і шкідницькі дії, спрямовані на підрив роботи залізничного транспорту (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підривну шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 11 жовтня 1957 р.

АНИСИМОВ (Бардаков) Ничипір Онисимович народився 1876 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1924—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Люботин Харківської приміської зони. Начальник головного складу палива депо ст. Люботин Півд. залізниці. Заарештований 21 січня 1936 р. за зв'язок з царською жандармерією, протидію повсталим робітникам депо у 1905 році і приховування минулого під час вступу до партії (статті 54¹⁰, 54¹³ КК УСРР), 25 січня 1936 р. звільнений з-під варти на підписку про невиїзд, справу закрито розпорядчим засіданням лінсуду Півд. залізниці 3 квітня 1936 р. за відсутності складу злочину (ст. 4 п. «д» КПК УСРР).

АНИСИМОВ Іван Микитович народився 1883 р. у с. Прохорівка Корочанського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Головний кондуктор ст. Основа Півд. залізниці. Розкуркулений. Заарештований 16 липня 1937 р. за виказування комуністів білим у 1919 р. та к.-р. агітацію (статті 54¹³, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 жовтня 1958 р.

АНИСИМОВ Іван Онисимович народився 1880 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1920 р. Голова товариства винахідників Управління Півд. залізниці «ДОРИЗУЛ». Заарештований 23 грудня 1936 р. за приховування к.-р. троцькістської діяльності, пропаганду троцькізму (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 17 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

АНИЧИН Іван Васильович народився 1895 р. у с. Гаєвка Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1920—1921 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Приколотне Великобурлуцького р-ну Харківської обл. Агент архівного бюро ст. Приколотне Півд. залізниці. У 1929 р. позбавлений виборчих прав. Заарештований 29 липня 1937 р. як антирад. особа та за організацію у 1929 р. куркульського повстання (ст. 54¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Сталінській обл. 1 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний у жовтні 1937 р. [у м. Сталіне Сталінської обл.]. Реабілітований 20 грудня 1968 р.

АНИШКІН Олексій Никифорович, народився 1889 р. у с. Людиново Жиздринського

пов. Калужської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник друкарні ім. Фрунзе. Заарештований 23 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 січня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

АНОР'ЄВ Микола Іванович народився 1890 р. у с. Борисівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник міськхарчоторгу. Заарештований 19 серпня 1936 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

АНОХІН Степан Петрович народився 1878 р. у с. Гутарово Кромського пов. Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер 2-го райвузла зв'язку. Заарештований 28 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 2 серпня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

АНОШКІН Павло Максимович народився 1902 р. у с. Плужники Золотоніського Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, у 1920—1927 рр. член ВЛКСМ, у 1927—1937 рр. член ВКП(б). Служив у м. Пирятин Пирятинського р-ну Харківської обл. Командир батальйону 223-го стріл. полку, капітан. Заарештований 20 червня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 13 вересня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки і позбавленням військового звання «капітан». Реабілітований 7 червня 1990 р.

АНТИПЕНКО Макар Якович народився 1877 р. у м. Смоленськ Смоленської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Продавець магазину № 23 Харківського харчоторгу. Заарештований 4 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 листопада 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 17 січня 1994 р.

АНТИПОВ Василь Іванович народився 1900 р. у с. Новиківка Саратовського пов.

Саратовської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1924 р. Проживав у Харкові. Електромонтер депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 6 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 23 січня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі. Реабілітований 7 квітня 1992 р.

АНТИПОВ Тимофій Єгорович народився 1914 р. у с. Покровське Куп'янського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, член ВЛКСМ з 1934 р. Проживав у с. Волоська Балаклія Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Любченка, тракторист Старовірівської МТС. Заарештованим не був, під слідством Шевченківського РВ НКВС з 16 січня 1937 р. за похабний напис на зошиті з портретом Сталіна (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 21 квітня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Харківській в'язниці. Реабілітований 17 січня 1994 р.

АНТИПОВИЧ Михайло Ілліч народився 1884 р. у с. Траулин Заславського пов. Волинської губ. Українець, із священнослужителів, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Рояківка Кегичівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1932 р. під слідством за антирад. агітацію. У 1935 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 9 липня 1935 р. за зв'язки з закордонними благодійними організаціями, які надавали допомогу духовництву в СРСР (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), згідно з рішенням розпорядчого засідання Харківського облсуду від 3 листопада 1935 р. справу разом з підслідним направлено на розгляд Вінницького облсуду. Вінницьким облсудом 12 грудня 1935 р. (ст. 54⁴ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 29 лютого 1996 р.

АНТОНЕНКО Василь Григорович народився 1908 р. у м. Славгород Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Старший бухгалтер Управління капітального будівництва тресту «Трубосталь». Заарештований 14 грудня 1934 р. за спроби зв'язатися з представниками іноземних держав для передачі заявки к.-р. змісту та зберігання зброї (статті 54¹⁰, 54³ через ст. 17 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 лютого 1935 р. (ст. 54³ через ст. 17, з санкції ст. 54² КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 5 років і конфіскацією майна.

Термін покарання відбував у Північдвітабі у м. Вельськ Архангельської обл., Алтайському краї. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 березня 1944 р. строк скорочено на 6 місяців. Звільнений з-під варті 14 січня 1944 р. Реабілітований 27 серпня 1991 р.

АНТОНЕНКО Григорій Петрович народився 1912 р. у с. Вознесенське Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент Харківського комунального інституту. Заарештований 5 березня 1935 р. як член к.-р. угруповання та за прояви терористичних намірів (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), 21 вересня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито прокурором Харківської обл. 16 квітня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КК УСРР).

АНТОНОВ Георгій Георгійович народився 1874 р. у с. Михайлівка Чернського пов. Тульської губ. Росіянин, з міщан, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Технічний директор тресту «Трубобуд». Заарештований 27 травня 1937 р. за к.-р. та шпигунську діяльність (статті 54⁶ ч. 1, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і комісією НКВС СРСР та прокурора СРСР 28 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00439 від 25 липня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 8 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 квітня 1958 р.

АНТОНОВ Петро Опанасович народився 1898 р. у м. Воронеж Воронежської губ. Росіянин, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник цеху ХПЗ. У 1921 р. під арештом органів ЧК у м. Катеринослав за дискредитацію компартії. Заарештований 16 грудня 1936 р. за шпигунську діяльність на користь Німеччини (ст. 54⁶ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 16 червня 1937 р. (статті 54⁶ ч. 1, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) виправданий. На 1941 р. технолог ХТЗ. Заарештований 27 вересня 1941 р. за статтями 54¹⁰ ч. 2, 54¹⁴ КК УСРР, помер 26 січня 1942 р. під час етапування вглиб країни. Справу закрито слідча частиною МДБ УСРР 19 квітня 1948 р.

АНТОНОВА Марія Петрівна народилася 1886 р. у с. Нова Водолага Валківського пов. Харківської губ. Росіянка, із священнослужителів, освіта середня, позапарт. Проживала в Харкові. Без певних занять. Заарештована 15 березня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито помічником Харківського облпрокурора у спецсправах 31 серпня 1936 р. (статті 10 КК УСРР і 2 КПК УСРР).

АНУФРІВ Василь Борисович народився 1904 р. у с. Будянки Мінської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, у 1928—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Помічник уповноваженого 4-го відділення УДБ Лозівського РВ НКВС. Заарештований 11 квітня 1937 р. за шпигунство та участь у к.-р. організації (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР), 22 лютого 1938 р. обвинувачення перекваліфіковано на ст. 206¹⁷ п. «а» КК УРСР (зловживання владою), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 6 вересня 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

АПАЛЬКОВ Григорій Антонович народився 1905 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1920—1932 р., член ВЛКСМ, у 1923—1937 рр. член ВКП(б). Начальник пробірною управління Харківського облфіну управління. Заарештований 8 липня 1937 р. як член ОУН і УВО та за вербування до організації нових членів (статті 54⁶, 54⁸, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леппевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1958 р.

АПАЛЬКОВ Опанас Микитович народився 1901 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник заводу «Світло шахтаря». Заарештований 14 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 8 жовтня 1937 р. (ст. 56²¹ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з обмеженням прав на 1 рік. Ухвалою Верховного Суду УРСР від 5 листопада 1937 р. вирок скасовано, справу передано на дослідження. Справу закрито прокуратурою Харківської обл. 10 червня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КК УРСР).

АПАНАСЕНКО Іван Панасович народився 1881 р. у с. Василівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Василівка Вовчанського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний орач». Заарештований 28 липня 1937 р. за антирад. агітацію та розповсюдження к.-р. листівок (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 8 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Волгатабі, де й помер у грудні 1941 р. Реабілітований 21 березня 1989 р.

АПАНАСЕНКО Іван Федорович народився 1887 р. у с. Кочеріжки Павлоградсько-

го пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1928—1932 рр. член КПЧ. Проживав у Харкові. Кравець Індпошиву. Заарештований 2 листопада 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 30 квітня 1996 р.

АПАНАСЕНКО Олексій Юхимович народився 1888 р. у с. Костянтинівка Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1924—1929 рр. член ВКП(б). Проживав на ст. Ізюм Північно-Донецької залізниці. Машиніст депо ст. Черкаси Півд.-Зах. залізниці. Заарештований 4 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 15 липня 1937 р. виправданий, але ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 28 травня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд у іншому складі суддів. Лінсудом Північно-Донецької залізниці 15 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 24 травня 1961 р.

АРАКЕЛОВ (Аракелян) Арутюн (Артем) Григорович, народився 1904 р. у м. Салмас, Персія. Вірмен, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Торговець фруктами. Заарештований 8 грудня 1934 р. за к.-р. діяльність та зберігання зброї (ст. 54⁸ КК УСРР), а 21 грудня 1934 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 квітня 1935 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

АРЕСТОВ Василь Дмитрович народився 1906 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Старший бухгалтер підрозділу ХВЗ. Заарештований 2 червня 1936 р. за к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), спецколегією Харківського облсуду 21 листопада 1936 р. матеріали справи направлено на дослідження, рішення в справі відсутнє.

АРКАДЬЄВ (Аркадія) Абрам Іцкович (Якович) народився 1897 р. у м. Воронеж Воронежської губ. Єврей, з міщан, освіта початкова, у 1917 р. член партії соціалістів-революціонерів, у 1917—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Уповноважений Центрального управління постачання контори «Трансметал» НКШС. Заарештований 13 липня 1937 р. як член антирад. троцькістської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 лютого

1938 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Білбалттабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 24 вересня 1949 р. висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 29 січня 1955 р.

АРМЕР Поліна Ісаївна народилася 1914 р. у м. Ясинове Херсонської губ. Єврейка, з кустарів, освіта середня, позапарт. Проживала в с. Старовірівка Старовірівського р-ну Харківської обл. Головний бухгалтер Старовірівської районної ощадної каси. Заарештована 17 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Харківським прокурором у спецсправах 3 січня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

АРТЕМЕНКО Євдоким Дем'янович народився 1888 р. у м. Городня Городянського пов. Чернігівської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1924—1932 рр. і 1933—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Черговий депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 15 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської шкідницької організації та за шкідницьку діяльність і к.-р. пропаганду (статті 54¹⁰, 56³⁰ п. «а» КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 30 серпня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54⁷ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 13 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 жовтня 1956 р.

АРТЕМЕНКО Семен Андрійович народився 1895 р. у с. Царедарівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Царедарівка Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ПВРЗ. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. і к.-р. настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. за к.-р. діяльність винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 22 липня 1960 р.

АРТЕМОВ Іван Іванович народився 1892 р. у с. Руська Лозова Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Руська Лозова Липецького р-ну Харківської обл. Чорнороб Липецького лісництва. У 1929 р. позбавлений виборчих прав. У 1930 р. майно частково конфісковано. Заарештований 23 січня 1937 р. як член к.-р. угруповання церковників та за антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Північ-східтабі у Хабаровському краї, де й помер

18 лютого 1938 р. Реабілітований 31 березня 1989 р.

АРТИНСЬКИЙ Станіслав Адамович народився 1912 р. у Харкові. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Служив у м. Дніпропетровськ Дніпропетровської обл. Червоноармієць радіобатальйону. Заарештований 29 квітня 1935 р. за намір вбити командира відділення, а в разі війни залишити місце служби (статті 206⁵, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 7-го стріл. корпусу Укрвійськового округу 13 червня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою військового трибуналу Укрвійськового округу від 27 червня 1935 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. Справу закрито військовим прокурором 7-го стріл. корпусу 29 вересня 1935 р. за недостатності зібраних доказів.

АРХІМОВИЧ Ян Федорович народився 1900 р. у с. Неплі Бельського пов. Седлецької губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у м. Лебедин Лебединського р-ну Харківської обл. Червоноармієць 2-го військово-дорожнього батальйону. У 1928 р. під слідством Харківського окривідділу ДПУ за антирад. агітацію. Заарештований 21 липня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 7 жовтня 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі. Трійкою УНКВС по Архангельській обл. 9 січня 1938 р. (ст. 82 ч. 1 КК РРФСР) винесено ухвалу про розстріл. Помер 18 березня 1938 р. у м. Ухта Комі АРСР. Реабілітований 3 серпня 1994 р.

АСПІДОВ Йосип Матвійович народився 1885 р. у с. Нікольське Шигрівського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бригадир ХПЗ. Заарештований 3 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Помер в ув'язненні. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

АСТАП'ЄВ Костянтин Іллів див. *ОСТАПОВ (Астап'єв) Костянтин Іллів*.

АТРИХАЙЛОВ Павло Іллів народився 1906 р. у с. Дар'їно Суджанського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Люботин Півд. залізниці. Боець стріл. охорони НКШС гілки Білопілья—Суми. Заарештований 21 червня

1937 р. за к.-р. агітацію, профашистські висловлювання, ігнорування критики стінгазети (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УРСР по Харківській обл. 4 вересня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 18 жовтня 1989 р.

АУШЕВ Пилип Силович народився 1886 р. у с. Берека Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Берека Олексіївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 28 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 липня 1935 р. висланий до Оренбурзької обл. на 3 роки. Реабілітований 15 листопада 1989 р.

АФАНАСЬЄВА Устинія Гаврилівна народилася 1885 р. у с. Кочеток Зміївського пов. Харківської губ. Росіянка, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживала в м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Домогосподарка. Заарештована 13 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 25 листопада 1936 р. звільнена з-під варті на підписку про невиїзд і Харківським облсудом 15 грудня 1937 р. засуджена на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітована 26 липня 1994 р.

АФОНІЧ Віктор Васильович народився 1907 р. у м. Проскурів Проскурівського пов. Подільської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1925—1929 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник Харківської школи червоних старшин. Заарештований 7 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰

ч. 1, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 10 березня 1939 р. (ст. 198 КПК УРСР).

АЧКАСОВ Митрофан Степанович народився 1902 р. у с. Кам'яна Яруга Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кам'яна Яруга Чугуївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. ХТЗ. Заарештований 1 вересня 1935 р. за антирад. агітацію та навмисне пошкодження державного майна (статті 54¹⁰, 75 ч. 1 КК УСРР), 29 листопада 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Нарсудом Чугуївського р-ну 13 січня 1936 р. (ст. 75 ч. 3 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі. Ухвалою Харківського облсуду від 7 лютого 1936 р. вирок нарсуду змінений і за ст. 75⁴ ч. 2 через ст. 7 КК УСРР засуджений на 2 роки позбавлення волі. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 19 серпня 1936 р. справу закрито (ст. 302 ч. 1 КПК УСРР).

АШКІНАДЗЕ Лазар Хашкелевич народився 1904 р. у м. Феодосія Феодосійського пов. Таврійської губ. Кримчак, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Рижів Харківської приміської зони. Робітник ХЕМЗу. Заарештований 7 лютого 1935 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 8 вересня 1935 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 липня 1938 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Воркуттабі. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

Б

БАБАЄВ Григорій Прокопович народився 1886 р. у с. Журавлівка Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Конюх Журавлівських бараків ХПЗ. Заарештований 29 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 лютого 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

БАБЕНКО Опанас Максимович народився 1892 р. у м. Слов'янськ Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1918—1920 рр. кандидат у члени РКП(б). Проживав у Харкові. Робітник вагоноремонтної майстерні

трамвайного тресту. Заарештований 31 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 січня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 10 квітня 1992 р.

БАБИЧ Борис Якимович, народився 1896 р. у с. Мосьпанове Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осинівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний Жовтень». Заарештований 28 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), Харківським облсудом 21 лютого 1937 р. справу повернено на дослідження, рішення в справі відсутнє.

БАБІН Дмитро Семенович народився 1906 р. у м. Ізюм Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Актор Всеукраїнського показового театру ляльок. Заарештований 26 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію, незаконне зберігання вогнепальної зброї (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) і Харківським облсудом 21 лютого 1936 р. (статті 54², 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 29 серпня 1943 р. Реабілітований 7 вересня 1992 р.

БАБІН Степан Іванович народився 1897 р. у с. Берека Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Маслівка Олексіївського р-ну Харківської обл. Голова колгоспу «Червоний прапор». Заарештований 28 листопада 1935 р. за приховування факту служби у білій армії під час вступу до партії (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито Олексіївським РВ НКВС 7 лютого 1936 р. за недоведеності складу злочину. Після звільнення з-під варти працював обліковцем колгоспу «Червоний прапор». Заарештований 6 листопада 1936 р. за к.-р. пропаганду та агітацію проти держзобов'язань і комбайнів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 7 травня 1937 р. виправданий. Звільнений з-під варти 8 травня 1937 р.

БАБКІН Парфен Сергійович народився 1895 р. у с. Павлівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Павлівка Перша Петрівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Петровського. Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 14 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Амуртабі у сел. Тирма Верхньобуринського р-ну Амурської обл. Реабілітований 27 березня 1989 р.

БАВИКІНА Олександра Василівна народилася 1915 р. у м. Херсон Херсонської губ. Росіянка, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1935 р. член ВЛКСМ. Проживала в Харкові. Робітниця 8-ї пекарні Головхліба. Заарештованою не була, під слідством УДБ ХОУ НКВС з 3 березня 1937 р. за висловлювання співчуття троцькістам, засудженим до розстрілу, виправдовування терору щодо вождів народу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 червня 1937 р. засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ

з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітована 1 лютого 1990 р.

БАГАНОВ Володимир Георгійович народився 1907 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1930 р. член ВЛКСМ. Робітник заводу № 48. Заарештований 3 листопада 1936 р. за розповсюдження троцькістської літератури (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 січня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у відданих ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 17 березня 1937 р. справу передано на новий розгляд зі стадії досудового слідства. Справу закрито помічником прокурора у спецсправах 29 травня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

БАГЛЮК Петро Юхимович народився 1893 р. у с. Лепняхи Чигиринського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Картамиш Новогеоргіївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Молотова. Заарештований 1 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 26 жовтня 1989 р.

БАГМУТ Іван Андріанович народився 1903 р. у с. Бабайківка Новомосковського пов. Катеринославської губ. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1921—1929 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 11 березня 1935 р. як член к.-р. підпільної організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 серпня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки, а ухвалою від 20 серпня 1937 р. термін покарання подовжено на 3 роки. Реабілітований 22 березня 1957 р.

БАГРОВ (Богров) Іван Дмитрович народився 1895 р. у с. Пселець Обоянського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Малоолександрівка Лозно-Олександрівського р-ну Сталінської обл. Візник кооперативної артілі грабарів «Рембуд». У 1929 р. розкуркулений, висланий до Казахстану. Заарештований 14 жовтня 1934 р. ДТВ УДБ НКВС Донецької залізниці за дезорганізацію роботи на будівництві магістралі Москва—Донбас (ст. 56³⁰ ч. 2 КК УСРР), рішення в справі відсутнє.

БАГРОВ (Богров) Олексій Дмитрович народився 1889 р. у с. Пселець Обоянського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта

початкова, позапарт. Проживав у с. Мало-олександрівка Лозно-Олександрівського р-ну Сталінської обл. Візник кооперативної артілі грабарів «Рембуд». Заарештований 14 жовтня 1934 р. ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Куп'янськ Донецької залізниці за дезорганізацію роботи на будівництві магістралі Москва—Донбас (ст. 56³⁰ ч. 2 КК УСРР), рішення в справі відсутнє.

БАДАНОВСЬКИЙ Яків Аронович народився 1900 р. і проживав у Харкові. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Інструктор-наладчик ХТЗ. Заарештований 14 червня 1937 р. за шкідницьку діяльність (ст. 54⁷ КК УРСР) і Харківським облсудом 17 жовтня 1938 р. (ст. 97 КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

БАДУЛІН Микита Ілліч народився 1909 р. у с. Драгунське Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Пожежник 1-го керамічного заводу. Заарештований 28 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 липня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 15 червня 1994 р.

БАЄВ Володимир Пилипович народився 1894 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Росіянин, з робітників, освіта вища, член ВКП(б) з 1917 р. Проживав у Харкові. Начальник Люботинського відділення служби руху Півд. залізниці. Заарештований 17 січня 1937 р. як член підпільної троцькістської терористичної організації (статті 54⁷, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 25 серпня 1956 р.

БАЗИЛЕВИЧ Андрій Карпович народився 1901 р. у м. Краснокутськ Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1918—1920 рр. член УКП, у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Краснокутськ Краснокутського р-ну Харківської обл. Завідувач сектора тваринництва Краснокутського райземвідділу. Заарештований 5 жовтня 1935 р. за приховування к.-р. минулого під час вступу до партії та партійних чисток (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито помічником прокурора в спецсправах 27 листопада 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР). Реабілітований 14 листопада 1994 р.

БАЗІЙ Григорій Петрович народився 1903 р. у с. Орілька Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1925—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Орілька Лозівського р-ну Харківської обл. Бухгалтер млина № 25 Харсільборошна. Заарештований 20 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 17 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

БАЙСТРЮЧЕНКО Лаврентій Максимович народився 1889 р. у с. Шопине Белгородського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 8 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду 8 липня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Норільтабі. Реабілітований 15 вересня 1961 р.

БАЙТИНГЕР Яків Якович народився 1901 р. у с. Тавезня Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Тавезня Сахновщинського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 22 грудня 1934 р. за шкідництво та агітацію за розвал колгоспу (статті 54⁹, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 березня 1935 р. (статті 54⁴ ч. 1, 54⁷ КК УСРР з санкції ст. 54² КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 30 липня 1992 р.

БАКЛЮКОВ Анатолій Дмитрович народився 1912 р. у слоб. Сватове Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., член ВЛКСМ з 1931 р. Проживав у Харкові. Робітник заводу «Серп і молот». Заарештований 11 жовтня 1934 р. за антирад. агітацію та вираження терористичних намірів (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 січня 1935 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 10 листопада 1992 р.

БАКО Антон Олександрович народився 1896 р. у м. Охтирка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Тростянець Тростянецького р-ну Харківської обл. Уповнова-

жений Харківського деревообробного заводу. Заарештований 4 червня 1935 р. за антирад. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 грудня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 15 лютого 1936 р. за ст. 54¹¹ КК УСРР виправданий. Реабілітований 15 червня 1990 р.

БАКУМЕНКО Костянтин Ілліч народився 1900 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Діловод ХЕМЗу. Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. агітацію та зв'язок з сектантським підпіллям (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 20 листопада 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Помер 1939 р. в ув'язненні. Реабілітований 7 жовтня 1960 р.

БАКУНІН Євген Наумович народився в м. Лисичанськ Бахмутського пов. Катеринославської губ., дата народження невідома. Єврей, з міщан, освіта вища, позапарт., у 1920—1924 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Юрисконсульт, відповідальний виконавець матеріального відділу ПВРЗ. Заарештований 11 червня 1937 р. як член к.-р. шпигунсько-диверсійної організації (статті 54⁷, 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 грудня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 22 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 22 вересня 1956 р.

БАКШИС Карло Бернардович народився 1898 р. у Санкт-Петербурзі. Литовець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1919—1921 рр. член компартії Литви, у 1921—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник адміністративно-господарського відділу Стальпроммеханізації. Заарештований 4 січня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де й помер 9 лютого 1942 р. Реабілітований 23 березня 1962 р.

БАЛАБАЄВ Іван Степанович народився 1889 р. у с. Пустирі Тверської губ. Росіянин, з торговців, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник електростанції ХКЗ. Заарештований 31 липня 1937 р. як керівник троцькістсько-бухарінської антирад. організації на Горьківській ДРЕС, на

якій він працював у 1931—1935 рр. (статті 58⁷, 58⁹, 58¹¹ КК РРФСР), і для подальшого слідства направлений у розпорядження УНКВС Горьківської обл. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 2 квітня 1938 р. (статті 58⁷ через ст. 19 КК РРФСР, 58⁸, 58⁹, 58¹¹ КК РРФСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 2 квітня 1938 р. у м. Горький. Реабілітований 9 травня 1957 р.

БАЛАБАЙ Іван Данилович народився 1898 р. у с. Базаліївка Товчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Базаліївка Печенізького р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1931 р. майно конфісковано. Заарештований 21 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 грудня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

БАЛАБАЙ Михайло Григорович народився 1893 р. на хут. Балабаївка Товчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Балабаївка Печенізького р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1931 р. майно конфісковано. Заарештований 22 квітня 1935 р. за антиколгоспну агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 липня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 4 роки. Реабілітований 7 жовтня 1992 р.

БАЛАБАС Пилип Сергійович народився 1890 р. у с. Гракове Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1918—1920 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Кошторисник тресту «Кокс». Заарештований 23 грудня 1934 р. як член к.-р. диверсійно-терористичного угруповання (статті 54⁸, 54⁹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі, Воркуттабі. Після звільнення з-під варті направлений до м. Артемівськ Сталінської області. Реабілітований 3 липня 1989 р.

БАЛАНОВ Йосип Давидович народився 1892 р. у с. Веселе Катеринославської губ. Єврей, із селян, освіта вища, позапарт., у 1918—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Товарознавець Доннархарчу. Заарештований 27 квітня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 25 травня 1989 р.

БАЛИЦЬКИЙ Омелян Антонович народився 1899 р. у с. Пшеничники провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із священнослужителів, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач конструкторського бюро радіомайстерні облпостачу Тсоавіахім. Заарештований 26 липня 1937 р. як член націонал-фашистської терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. як члену к.-р. організації УВО винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 вересня 1958 р.

БАЛІВ Давид Васильович народився 1899 р. у с. Стельмахівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 2 листопада 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 7 лютого 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 25 березня 1936 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії досудового слідства, зі звільненням з-під варті на підписку про невиїзд. Звільнений 28 березня 1936 р. Постановою УДБ ХОУ НКВС від 25 червня 1936 р. справу направлено прокурору у спецсправах на припинення, рішення в справі відсутнє.

БАЛКОВА Ольга Дмитрівна народилася 1890 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українка, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживала в Харкові. Учителька СШ № 137. Заарештована 27 січня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР). Покінчила життя самогубством 9 травня 1937 р. у камері Харківської змішаної в'язниці. Реабілітована 25 вересня 1958 р.

БАЛКОВИЙ Григорій Феофанович народився 1888 р. у с. Покровське Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Службовець Харківського відділення Головміськмашу. Заарештований 3 лютого 1937 р. як член к.-р. націоналістичної групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1958 р.

БАЛОН Ізраїль Хананович народився 1894 р. у с. Веселе Олександрійського пов. Катеринославської губ. Єврей, із селян, освіта

вища, у 1917—1918 рр. член Бунду, у 1919—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Полтава Харківської обл. Головний бухгалтер Полтавського комунального банку. Заарештований 31 липня 1936 р. за к.-р. роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Після відбуття терміну покарання проживав у м. Маріуполь Донецької обл. Працював бухгалтером Маріупольського механічного заводу. Заарештований 31 жовтня 1949 р. і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР висланий на довічне поселення до Красноярського краю. Реабілітований 30 листопада 1956 р. і 1992 р.

БАЛЮК Антон Миколайович народився 1901 р. у м. Золочів Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, у минулому член УКП, у 1927—1935 рр. член ВКП(б). Проживав і працював директором Первухинського бурякорядгоспу Богодухівського р-ну Харківської обл. Заарештований 15 квітня 1935 р. за організацію к.-р. націоналістичного угруповання та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 грудня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 15 лютого 1936 р. за ст. 54¹³ КК УСРР виправданий. Ухвалою особливої наради при МДБ УСРР від 26 червня 1952 р. як член к.-р. націоналістичної групи висланий на поселення до Комі АРСР. Звільнений 15 лютого 1954 р. Помер 1985 р. у Харкові. Реабілітований 15 червня 1990 р.

БАНИТЮК Федір Васильович народився 1915 р. у с. Денисівка Подільської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт., член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Учень Харківського технікуму промислового транспорту. Заарештований 4 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 5 червня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Дальтабі. Реабілітований 27 грудня 1993 р.

БАННИЙ Микола Павлович народився 1907 р. у м. Кам'янка Таврійської губ. Українець, з робітників, освіта вища, з 1931 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Викладач ХІЕІ та ХСГІ, доцент. Заарештований 27 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р.

позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 10 жовтня 1958 р.

БАРАБАШ Микола Дмитрович народився 1885 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Маляр-живописець Управління Півд. залізниці. Заарештований 18 квітня 1935 р. як член троцькістського угруповання та за к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито ТВ УДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці 13 червня 1935 р. через недоведеність обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті. Робітник трамвайного тресту і заводу «Серп і молот». Заарештований 9 лютого 1937 р. за троцькістську діяльність, належність до к.-р. організації (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Реабілітований 31 березня 1989 р.

БАРАБАШ Павло Сергійович народився 1910 р. у с. Шандриголове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 6 грудня 1934 р. як член к.-р. групи та за терористичні наміри (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу Укрвійськоокругу 20 лютого 1935 р. (статті 54¹ через ст. 17, 54⁸ КК УСРР за санкцією ст. 54² ч. 2 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував у Білбалттабі на ст. Медвежа Гора Кіровської залізниці, Норильтабі у м. Норільськ Красноярського краю, дата і місце смерті невідомі. Реабілітований 26 листопада 1957 р.

БАРАН Іван Антонович див. *ГОЛУБ Андрій Іванович* (Баран Іван Антонович).

БАРАН Федір Миколайович народився 1911 р. у с. Любівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Любівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Якіра. Заарештований 15 грудня 1936 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 7 квітня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

БАРАННИК Іван Матвійович народився 1907 р. у м. Ізюм Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1936 рр. член ВКП(б). Служив у м. Хабаровськ Хабаровського краю. Лейтенант 171-го полку НКВС. Заарештований 16 червня 1937 р. за антирад. агітацію

(ст. 58¹⁰ КК РРФСР) і військовим трибуналом Червонопрапорної прикордонної і внутрішньої охорони Далекосхідного краю 28 вересня 1937 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і позбавленням військового звання «лейтенант». Помер 3 грудня 1944 р. в ув'язненні у Хабаровському краї. Реабілітований 9 грудня 1996 р.

БАРАНОВ Георгій Олексійович народився 1909 р. і проживав у Харкові. Росіянин, освіта початкова, позапарт. Вантажник Хартрансу. Заарештований 3 вересня 1936 р. за виготовлення і розповсюдження антирад. листівок (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 8 січня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Реабілітований 13 травня 1992 р.

БАРВИНОВ (Бервинов) Григорій Володимирович народився 1909 р. у с. Переволочне Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 1 листопада 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 11 квітня 1995 р.

БАРДАКОВ (Анисимов) Микола Онисимович див. *АНИСИМОВ (Бардаков) Микола Онисимович*.

БАРДАКОВ (Анисимов) Ничипір Онисимович див. *АНИСИМОВ (Бардаков) Ничипір Онисимович*.

БАРИБІН Іван Юхимович народився 1908 р. на хут. Ониськине Вовчанського пов. Харківської губ. Національність невідома, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав на хут. Ониськине Великобурлуцького р-ну Харківської обл. Член колгоспу. Заарештований [5] листопада 1934 р. за замах на вбивство та підпал хати активіста (ст. 54⁸ КК УСРР), військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу Укрвійськоокругу 8 березня 1935 р. справу закрито за недоведеності обвинувачення.

БАРИНОВ Іван Іванович народився 1887 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Росіянин, з кустарів, освіта середня, позапарт. Проживав у сел. Південний Харківської приміської зони. Рахівник дегазаційного загону Харківського відділення Тсоавіахім. Заарештований 2 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 27 жовтня

1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 29 березня 1990 р.

БАРКОВЦЕВА Катерина Семенівна народилася 1913 р. у с. Котельва Охтирського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала в с. Павлівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Сільгоспробітниця Пархомівського радгоспу. Заарештована 20 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито УНКВС по Харківській обл. 19 квітня 1936 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР).

БАРСЬКИЙ-БАЙЗЕР (Бейзер) Йосиф Соломонович див. *БЕЙЗЕР (Барський-Байзер) Йосиф Соломонович*.

БАСОВ Матвій Авилевич народився 1909 р. у с. Лозова Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Молодший кондуктор резерву поїзних бригад ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Лозова з 21 травня 1935 р. за недбале ставлення до службових обов'язків (ст. 56³⁰ п. «а» КК УСРР). Постановою від 4 червня 1935 р. справу направлено транспортному прокурору Харківської дільниці Півд. залізниці для передачі в суд. Рішення в справі відсутнє.

БАСС Ісак Давидович народився 1899 р. у м. Вільно Віленської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт., до 1927 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Помічник завідувача ковбасної фабрики Хаторгу в сел. Люботин. Заарештований 29 лютого 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 червня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 12 червня 1989 р.

БАСЯК Юліана (Юлія) Пилипівна народилася 1883 р. у м. Дрогобич Дрогобицького пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українка, з міщан, освіта середня, позапарт. Проживала в Харкові. Учителька СШ № 61. Заарештована 3 січня 1935 р. за шпигунство на користь Польщі (ст. 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 червня 1935 р. позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Реабілітована 28 листопада 1989 р.

БАСЬКО (Баско) Яким Васильович, народився 1898 р. у с. Мериносівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, [освіта початкова], позапарт., до 1934 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 26 квітня

1935 р. як член к.-р. групи та за к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 вересня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

БАТЕРІН Мартин Васильович народився 1882 р. у с. Петросілля Брянського пов. Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Богданове Барвінківського р-ну Харківської обл. Робітник Заготзерна. Заарештований 4 червня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 31 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 11 квітня 1995 р.

БАТРАК Григорій Степанович народився 1916 р. у с. Панфіли Переяславського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Ізюмському р-ні Харківської обл. Без певних занять, мандрівний проповідник. У 1933 р. у Москві під слідством органів ОДПУ за к.-р. релігійну агітацію. Заарештований 26 червня 1936 р. за к.-р. релігійну агітацію серед молоді (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР), справу закрито прокурором Ізюмського р-ну 10 вересня 1936 р. з направленням на примусове лікування до Української психоневрологічної академії.

БАУЕР Яків Кир'янович народився 1911 р. у с. Тавежня Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Судиха Сахновщинського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1931 р. розкуркулений. Заарештований 28 грудня 1934 р. за шкідництво та антирад. агітацію (статті 54⁹, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 27 березня 1935 р. (статті 54⁴ ч. 1, 54⁷ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 26 квітня 1990 р.

БАУМАН Антон Михайлович народився 1899 р. у с. Новоселівка Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Німець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер-хімік Харківського НДІ. Заарештований 26 травня 1937 р. як член к.-р. шпигунської диверсійної організації в хімічній промисловості (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 28 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00439 від 25 липня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 8 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

БАХИР Микола Микитович народився 1898 р. у с. Волинка Сосницького пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта невідома, позапарт. Проживав у с. Липці Липецького р-ну Харківської обл. Бригадир городників радгоспу «Липці». Заарештованим не був, під слідством Липецького РВ НКВС з 6 листопада 1935 р. за к.-р. саботаж і службу в гайдамаків під час Громадянської війни (статті 54¹³, 54¹⁴ КК УСРР), 21 червня 1936 р. справу здано в архів УДБ ХОУ НКВС через те, що обвинуваченого було оголошено в розшук і не знайдено.

БАХМУТ Іван Михайлович народився 1898 р. у с. Пушкарне Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1929—1931 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХМБІ. Заарештований 6 липня 1937 р. за антирад. агітацію та «погромні розмови» (статті 54¹⁰ ч. 1, 56¹⁷ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Бурейтабі на ст. Ізвесткова Амурської залізниці. Справу закрито УНКВС по Харківській обл. 16 листопада 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). Звільнений з-під варті 29 грудня 1939 р.

БАХМУТОВ Петро Федорович народився 1870 р. у с. Непхаєво Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер готелю «Інтернаціонал». Заарештований 3 липня 1937 р. як член к.-р. організації та за шпигунську роботу (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54⁶ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

БАШИНСЬКИЙ Стефан Францович народився 1893 р. у м. Житомир Житомирського пов. Волинської губ. Поляк, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Садівник ХТЗ. Заарештований 30 липня 1937 р. за розвідницьку і диверсійну діяльність (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 грудня 1937 р. за к.-р. діяльність висланий за межі СРСР. Реабілітований 6 лютого 1970 р.

БАШКАТОВ Гаврило Семенович народився 1889 р. у м. Чугуїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1917—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник голови Харківського обласвиконкому. Заарештований 14 червня 1937 р.

як член к.-р. терористичної шкідницької організації правих за шкідницьку діяльність (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1, 54⁷ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 8 грудня 1956 р.

БАШКАТОВ Гаврило Степанович народився 1897 р. у с. Волково Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Відповідальний інструктор обласного бюро Всесоюзного товариства соціалістичного обліку. Заарештований 28 лютого 1936 р. за антирад. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність і незаконне зберігання зброї позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 27 вересня 1957 р.

БАШКАТОВ Федір Максимович народився 1893 р. у стан. Бейсуг Єйського окр. Кубанської обл. Росіянин, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер вагонної дільниці № 4 ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 16 грудня 1935 р. за використання портрета Голови РНК СРСР тов. Молотова як мішені при перевірці мисливської зброї (ст. 70 ч. 2 КК УСРР), а 30 грудня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Лінсудом Півд. залізниці 13 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) виправданий за недоведеності обвинувачення.

БЕДЕСКО Олександр Миколайович народився 1878 р. у м. Кишинів Кишинівського пов. Бессарабської губ. Молдованин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Головний бухгалтер МТС у с. Сенькове Куп'янського р-ну Харківської обл. Заарештований 10 січня 1935 р. за розвал роботи бухгалтерії, саботаж, к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹, 100 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 червня 1935 р. (статті 54¹¹, 54⁷ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 17 жовтня 1935 р. вважався засудженим за статтями 54¹⁰ ч. 1, 100 ч. 1 КК УСРР на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 26 березня 1993 р.

БЕЗКОРОВАЙНИЙ Василь Григорович народився 1897 р. у м. Лебедин Лебединського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1934 рр.

член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник 5-ї взуттєвої фабрики. Нарсудом Червонозаводського р-ну м. Харкова 19 січня 1935 р. (ст. 70 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував у Харківському бупрі № 1. Заарештований 8 лютого 1935 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 жовтня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки з поглиненням попереднього вироку. Строк покарання відбував у Сибтабі в м. Новосибірськ. Реабілітований 29 липня 1960 р.

БЕЗРІДНИЙ Леонід Григорович народився 1897 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у сел. Шевченкове Шевченківського р-ну Харківської обл. Інструктор з бджільництва Шевченківського райземвідділу. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою військового трибуналу ХВО від 20 грудня 1939 р. (статті 54⁸ через ст. 19, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) виправданий за недоведеності складу злочину з негайним звільненням з-під варті.

БЕЗРУК Василь Семенович народився 1893 р. у с. Безруки Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Безруки Харківської приміської зони. Сторож ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 31 січня 1936 р. за нецензурний вислів на адресу тов. Леніна (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 2 березня 1936 р. засуджений на 2 роки тюремного ув'язнення. Реабілітований 24 лютого 1994 р.

БЕЗСАЛО Тимофій Сафонович народився 1889 р. у с. Рашівка Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1904—1911 рр. член РСДРП(б), у 1917—1922 рр. член партії боротьбистів. Проживав у Харкові. Заступник головного механіка 1-го канатного заводу. Заарештований 29 листопада 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1958 р.

БЕЗСОВІСНИЙ Володимир Петрович див. *МИНДЮК (Плюсенко) Андрій Петрович (Безсовісний Володимир Петрович)*.

БЕЗСОНОВ Федір Андрійович народився 1907 р. у с. Йолкіно Пермської губ. Росіянин,

з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., до 1935 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Конструктор Діпроста-лі. Заарештований 27 квітня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 21 квітня 1951 р. (ст. 35 через ст. 7 КК РРФСР) висланий до Красноярського краю на 10 років. Реабілітований 12 квітня 1957 р.

БЕЗУГЛИЙ Петро Павлович народився 1895 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Майстер з ремонту вагонів депо ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 30 грудня 1935 р. за неякісний ремонт вагонів, який не гарантував безпеку руху поїздів (ст. 56³⁰ п. «а» КК УСРР), 23 лютого 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито транспортним прокурором Півд. залізниці 2 червня 1936 р.

БЕЙ Іван Матвійович народився 1888 р. у с. Озер'яни Лохвицького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, у 1917—1922 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Старший бухгалтер будтресту сигналізації та зв'язку Півд. залізниці. Заарештований 18 вересня 1936 р. як член к.-р. офіцерського фашистсько-повстанського угруповання та к.-р. профашистську пропаганду (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 196 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Військовим трибуналом ХВО 26 травня 1937 р. (статті 54² через ст. 17, 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 10 травня 1958 р. і 31 травня 1963 р.

БЕЙЗЕР (Барський-Байзер) Йосиф Соломонович народився 1900 р. у м. Яремча Надвірнянського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Єврей, з міщан, освіта незакінчена вища, член ВКП(б), у 1922—1931 рр. член компартії Польщі, у минулому член компартії Австрії. Проживав у Харкові. Завідувач відділу редакції газети «Нове село». Заарештований 16 грудня 1934 р. за к.-р. діяльність, зв'язок з УВО та німецькою фашистською організацією (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін пока-

рання відбував у Білбалттабі. Реабілітований 14 квітня 1989 р.

БЕЙТ-МІЛЛЕР Анатолій Васильович народився 1880 р. у м. Полтава Полтавської губ. Німець, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1897—1905 рр. член РСДРП. Проживав у сел. Високий Харківської приміської зони. Викладач ХСП. Ухвалою особливої наради при ДПУ УСРР від 22 липня 1933 р. (ст. 54⁶ КК УСРР) позбавлений права проживання у 12 центральних населених пунктах СРСР згідно з 2-м списком наказу ОДПУ № 19/10 від 11 січня 1930 р. строком на 3 роки. Заарештований 25 квітня 1935 р. за антирад. агітацію та вербування студентів до к.-р. угруповання (статті 54⁶, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 22 листопада 1935 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 8 лютого 1936 р. розстріл замінено на 10 років позбавлення волі у ВТТ з конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 8 грудня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 17 жовтня 1937 р. Реабілітований 15 жовтня 1992 р. і 17 травня 1989 р.

БЕЙТ-МІЛЛЕР Єлизавета Андріївна народилася 1892 р. у м. Бламберг, Німеччина. Німкеня, з робітників, освіта неповна середня, позапарт. Проживала у сел. Високий Харківської приміської зони. Домогосподарка. Заарештована 6 травня 1935 р. за шпигунську діяльність та як член к.-р. фашистській організації (статті 54⁶, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 22 листопада 1935 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹ КК УСРР) засуджена на 10 років позбавлення волі у ВТТ з конфіскацією майна. Термін покарання відбувала у Північсхідтабі. Реабілітована 15 жовтня 1992 р.

БЕККЕР Цалєус Олександрович, народився 1911 р. у колонії Відман Саратовської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Ремонтний робітник ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 29 квітня 1937 р. як член к.-р. фашистської повстанської організації (статті 54² через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. (статті 54², 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 квітня 1989 р.

БЕЛАНОВСЬКИЙ Дмитро Костянтинович народився 1880 р. і проживав у Харкові. Українець, з дворян, освіта початкова, у 1903—1918 рр. член РСДРП(м), член ВКП(б) з 1918 р. Робітник Харківського інституту тва-

ринництва. Заарештований 28 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 січня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркуттабі в Комі АРСР. Звільнений з-під варті у 1946 р. Проживав у будинку престарілих у сел. Хорошеве Харківського р-ну Харківської обл., де й помер 1952 р. Реабілітований 31 травня 1963 р.

БЕЛЕНІС Леон Казимирович народився 1886 р. у с. Чермокишине Віленської губ. Литовець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1930—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Пекар кондитерської фабрики «Жовтень». Заарештований 2 жовтня 1936 р. за недонесення про к.-р. агітацію (ст. 54¹² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹², 42 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 10 серпня 1962 р.

БЕЛКОТ Ярослав Карлович народився 1884 р. у м. Гусаків провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із священнослужителів, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Ухвалою спеціальної трійки ДПУ УСРР від 21 березня 1932 р. (ст. 54¹¹ КК УСРР) висланий до Казахстану на 5 років. На засланні перебував у м. Актюбінськ, працював старшим бухгалтером обласного відділення Казахстанського державного кінотресту. Звільнений від заслання 3 березня 1937 р. Заарештований 14 червня 1937 р. за к.-р. діяльність, зв'язок з харківським «увістським» підпіллям (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. як члену к.-р. організації УВО винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 вересня 1958 р.

БЕЛЯКОВИЧ Василь Іванович народився 1914 р. у Харкові. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Служив у с. Комісарове Далекосхідного краю. Військовослужбовець Ханканського прикордонного загону НКВС. Заарештований 16 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) і військовим трибуналом Червонопрапорної прикордонної та внутрішньої охорони Далекосхідного краю по Приморської та Уссурійській обл. 15 березня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 19 грудня 1996 р.

БЕЛЬЧИНСКИЙ Станіслав Степанович народився 1893 р. на хут. Маркова Гребля

Заславського пов. Волинської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Костянтинівка Сахновщинського р-ну Харківської обл. Тесля радгоспу ім. Паризької комуни в с. Вовківка Кегичівського р-ну. У 1935 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 9 листопада 1935 р. за антирад. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 22 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Дмиттабі. Реабілітований 14 жовтня 1992 р.

БЕНДЕРСЬКИЙ Соломон Йосифович народився 1882 р. у м. Сімферополь Сімферопольського пов. Таврійської губ. Єврей, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Член артілі «Інвалід». Заарештований 15 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 6 травня 1989 р.

БЕНДКОВСЬКИЙ Ісак Мейсерович народився 1897 р. у м. Лодзь Лодзького пов. Петроковської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник фабрики «Червона нитка». Заарештований 23 серпня 1935 р. за проникнення до лав партії з к.-р. метою (ст. 180 КК УСРР), справу закрито прокуратурою у спецсправах 20 грудня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

БЕНТКОВСЬКИЙ Новомір Аскольдович (Килимов Володимир Іванович) народився 1900 р. у Дмитрівському пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Уразово Уразовського р-ну Курської обл. Старший бухгалтер 3-ї контори кооперативної артілі грабарів «Рембуд». Заарештований 26 жовтня 1934 р. за дезорганізацію роботи на будівництві магістралі Москва—Донбас шляхом хабарництва, приписок, махінацій з грішми (ст. 56³⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 58⁷ з санкції ст. 58² КК РСФРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з конфіскацією особистого майна. Реабілітований 13 липня 1995 р.

БЕНЬ Трохим Максимович народився у 1910 р. у с. Черезинівка Уманського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник на будівництві Управління нормувальних робіт № 115. Заарештований 24 грудня

1934 р. за терористичну агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 лютого 1935 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 5 квітня 1935 р. вважався засудженим за статтями 54¹⁰ ч. 1, 68 ч. 3 КК УСРР з зарахуванням попереднього ув'язнення до терміну покарання. Реабілітований 28 липня 1993 р.

БЕНЯК Клавдія Миколаївна народилася 1897 р. і проживала в Харкові. Росіянка, з робітників, освіта початкова, позапарт. Помічник бухгалтера Харківської обласної бази Швейзбуту. Заарештована 19 червня 1937 р. як дружина засудженого за шпигунську діяльність, справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 31 березня 1938 р.

БЕР Ернст Якович (Якубович) народився 1902 р. у м. Вільно Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., у 1925—1934 рр. член компартії Німеччини. Проживав у Харкові. Робітник фабрики ім. Фрунзе. Заарештований 30 липня 1937 р. за шпигунську діяльність та профашистську агітацію (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 28 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00439 від 25 липня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 8 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 15 серпня 1989 р.

БЕР Ізраїль Якович народився 1892 р. у м. Крюків Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1916—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Зубний технік 12-ї міської поліклініки. Заарештований 18 липня 1937 р. як член антирад. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), а 19 червня 1939 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито УДБ УНКВС УНКВС по Харківській обл. 27 червня 1939 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР).

БЕРВИЦЬКИЙ-ВАРФАЛОМЄЄВ Олександр Арсенович народився 1894 р. у с. Братське Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1917—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Керівник кафедри Харківського інституту червоної професури. Заарештований 2 липня 1934 р. за к.-р. діяльність і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 квітня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. З місць ув'язнення етапований до Києва в розпорядження УДБ НКВС УСРР. 25 листопада 1936 р. порушено справу за участь у троцькістській терористичній організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР). Військовою

колегією Верховного Суду СРСР 8 березня 1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 8 березня 1937 р. у Москві. Реабілітований 12 жовтня 1957 р.

БЕРГЕР Готфрід Готфрідович народився 1902 р. у колонії Нестеліївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестеліївка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. Заарештований 12 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

БЕРДНИКОВ Василь Павлович народився 1907 р. у с. Ржавець Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Інструктор-наладчик ХТЗ. Заарештований 22 червня 1937 р. за шкідницьку діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УРСР) і Харківським облсудом 17 жовтня 1938 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 97 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

БЕРЕБЕНЯ Іван Давидович народився 1906 р. у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1931—1936 рр. член ВКП(б). Служив у Читинській обл. Командир взводу регулювання 11-го мех. корпусу 6-ї мех. бригади Забайкальського військочугу. Заарештований 22 квітня 1937 р. за приховування справжнього прізвища — Ко-сухін та соціального походження — куркуль та к.-р. троцькістську агітацію (статті 169 ч. 2, 58¹⁰ КК РРФСР) і 68-м військовим трибуналом 13 лютого 1939 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північпечабі в Комі АРСР. Заарештований 17 листопада 1942 р. і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 червня 1943 р. (статті 58², 58¹⁰ ч. 2, 58¹¹ КК РРФСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 12 жовтня 1996 р.

БЕРЕЖНИЙ Борис Іванович народився 1909 р. у сел. Попасна Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, із робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 9 грудня 1934 р. за терористичні настрої (ст. 54⁸ КК УСРР), справу закрито ХОУ НКВС 1 лютого 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

БЕРЕЖНИЙ Микола Степанович народився 1895 р. у с. Шандриголове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1921—1936 рр. член ВКП(б). Служив у м. Ворошиловськ Орджонікідзевського краю. Начальник штабу 22-ї стріл. дивізії, полковник. Заарештований 11 квітня 1937 р. за зв'язок з троцькістським підпіллям та к.-р. роботу (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 25 грудня 1937 р. (статті 58⁸, 58¹¹ КК РРФСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 26 грудня 1937 р. у м. Ворошиловськ Орджонікідзевського краю. Реабілітований 5 квітня 1958 р.

БЕРЕЖНИЙ Федір Семенович народився 1880 р. у с. Ржавець Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Лідне Харківської приміської зони. Завгосп школи № 93 і сторож Ліднянської церкви. Заарештований 3 листопада 1935 р. за антирад. агітацію і зберігання записника з к.-р. записами (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), спецколегією Харківського облсуду 9 лютого 1936 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

БЕРЕЗІН Юлій Петрович народився 1891 р. у м. Рига Ліфляндської губ. Латиш, з робітників, освіта вища, у 1912—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Головний інженер ХВБЗ. Заарештований 8 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації та за к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР), у серпні 1937 р. етапований для подальшого слідства до Києва в розпорядження УДБ НКВС УРСР. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 листопада 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 2 листопада 1937 р. у Києві. Реабілітований 16 липня 1957 р.

БЕРЕЗНИЦЬКИЙ Михайло Григорович народився 1898 р. у м. Павлоград Павлоградського пов. Катеринославської губ. Єврей, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1920—1922 рр. член РКСМ, у 1919—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Референт Харківського держпідприємства Облхаторгу. Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. антипартійну діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 23 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 13 березня 1959 р.

БЕРЕЗОВ Лев Наумович народився 1904 р. у м. Радомишль Радомишльського пов. Київської губ. Єврей, з торговців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Старший науковий співробітник Харківського НДІ вугільної промисловості. Заарештований 28 лютого 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 3 червня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Далекосхідному краї. Розстріляний 8 жовтня 1937 р. за ухвалою трійки при УНКВС по Дальбуду від 6 вересня 1937 р. Реабілітований 26 квітня 1989 р. і 21 червня 1956 р.

БЕРЕЗОВСЬКИЙ Георгій Сергійович народився 1894 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1930—1937 рр. член ВКП(б). Начальник відділу постачання Держіпрому. Заарештований 17 березня 1937 р. як член антирад. терористичної організації правих (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 31 грудня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 20, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер 25 квітня 1950 р. у Харкові. Реабілітований 5 листопада 1957 р.

БЕРЕЗОВСЬКИЙ Яків Степанович народився 1878 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник Куп'янського педагогічного технікуму. Позбавлений виборчих прав. Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 18 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 квітня 1989 р.

БЕРКОВИЧ Григорій Павлович народився 1909 р. у м. Херсон Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, член ВКП(б) з 1931 р. Проживав у Харкові. Студент ХІФ. Заарештований 30 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Харківським облпрокурором у спецсправах 5 березня 1937 р. (ст. 4 п. «д» КПК УРСР).

БЕРНТ Фрідріх Фрідріхович народився 1906 р. у Волинській губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Мальцівка Дворічанського р-ну Харківської обл. Тесля радгоспу «Соціалістична перемога». У 1935 р. в адміністративному порядку

виселений з прикордонної смуги. Заарештований 29 червня 1936 р. за к.-р. профашистську діяльність, зв'язки з закордонними к.-р. організаціями та німецьким консульством у Києві (статті 54⁴, 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 жовтня 1936 р. (статті 54⁴, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Картабі. Карагандинським облсудом 16 жовтня 1942 р. (ст. 58¹⁰ ч. 2 КК РРФСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 30 грудня 1965 р.

БЕСЕДІН Павло Ілліч народився 1882 р. у с. Дементіївка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав на хут. Комишуваха Харківської приміської зони. Чорнороб тарної бази № 3 Харківплодовочу. Заарештований 22 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію та терористичні тенденції (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 грудня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 4 грудня 1993 р.

БЕСЕДІН Хома Іванович народився 1905 р. у с. Руська Лозова Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Руська Лозова Липецького р-ну Харківської обл. Поденник. У 1931 р. розкуркулений. У 1933 р. майно конфісковано. Заарештований 23 січня 1937 р. як член к.-р. угруповання церковників та за антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 13 серпня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 10 серпня 1938 р. Реабілітований 31 березня 1989 р. і 11 липня 1964 р.

БЕДІН Микола Васильович народився 1905 р. і проживав у Харкові. [Українець], з робітників, освіта початкова., позапарт., у 1926—1928 і 1929—1935 рр. член ВКП(б). Начальник зміни цеху ХЕМЗу. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 2 березня 1929 р. (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) позбавлений волі у концтаборі на 3 роки, а ухвалою від 17 травня 1929 р. дозволене вільне проживання на території СРСР. Заарештований 26 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 червня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі в сел. Чиб'ю Комі АРСР. Реабілітований 25 листопада 1988 р.

БЕЛЄВЦОВ Гнат Корнійович народився 1887 р. у с. Гусарівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гусарівка Балаклійського р-ну. Харківської обл. Завгосп колгоспу ім. Ворошилова. Заарештований 31 травня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 7 квітня 1989 р.

БЕЛЄВЦОВ Кузьма Тимофійович народився 1889 р. у с. Велика Бабка Вовчанського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі ім. Шевченка № 2 у Старосалтівському р-ні Харківської обл. Тесля радгоспу. Заарештований 26 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 30 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

БЕЛЄВЦОВ Онісим Парфентійович народився 1896 р. у с. Гусарівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гусарівка Балаклійського р-ну. Харківської обл. Член колгоспу ім. Ворошилова. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 березня 1989 р.

БЕЛИКОВ Микола Якович народився 1876 р. і проживав у Харкові. Українець, із священнослужителів, освіта середня спеціальна, позапарт. Безробітний. Заарештований 23 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 лютого 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 8 грудня 1993 р.

БЕЛКІН Данило (Гершон) Давидович народився 1897 р. у м. Клинці Суразького пов. Чернігівської губ. Єврей, соціальне походження невідоме, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник сільгоспсектору Харківського облплану. Заарештований 11 лютого 1937 р. як член шкідницької організації (статті 54⁷, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁷ через ст. 17, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Постановою слідчастини УНКВС по Харківській обл. від 16 серпня

1940 р. вирок скасовано, справу передано по новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Справу закрито УНКВС по Харківській обл. 24 березня 1941 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР). Реабілітований 13 серпня 1993 р.

БЕЛОУСОВ Дмитро Миколайович народився 1901 р. у с. Базарний Сизган Карсунського пов. Симбірської губ. Росіянин, із купців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач ХІНГ. Заарештований 24 квітня 1935 р. як член к.-р. угруповання (статті 54², 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР). Спецколегією Харківського облсуду 23 листопада 1935 р. матеріали справи відокремлено, направлено на дослідження, рішення в справі відсутнє.

БЕЛЯВСЬКИЙ Андрій Тихонович народився 1897 р. у м. Орша Оршанського пов. Могильовської губ. Росіянин, із селян, освіта середня спеціальна, кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний, у минулому інспектор стріл. охорони Півд. залізниці. Заарештований 7 грудня 1935 р. на вимогу ТВ УНКВС Азово-Чорноморського краю за троцькізм (ст. 58¹⁰ КК РСФРР), 17 грудня 1935 р. етапований до в'язниці м. Ростова-на-Дону. Звільнений з-під варті 26 березня 1936 р. з направленням справи до УДБ ХОУ НКВС для подальшої оперативної розробки. Справу закрито військовою прокуратурою військ НКВС Харківської обл. 2 грудня 1939 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

БЕЛЯЄВ Лев Семенович народився 1902 р. у м. Златопіль Київської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Відповідальний виконавець групи постачання тресту буфетів Півд. залізниці. Заарештований 27 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 8 жовтня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

БЕЛЯЄВ Олександр Федорович народився 1882 р. у м. Рязьк Рязького пов. Рязанської губ. Росіянин, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Слатине Півд. залізниці. Начальний станції. Заарештований 30 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію, терористичні помисли щодо членів уряду (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 2 листопада 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки, за ст. 54⁷ КК УРСР виправданий. Помер 25 липня 1942 р. в Івдельтабі в Свердловській обл. Реабілітований 5 листопада 1957 р.

БЕЛЯЄВ Опанас Олексійович народився 1902 р. у с. Берека Зміївського пов. Хар-

ківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Виконроб тресту зелених насаджень. У 1928—1929 рр. під слідством ДПУ УСРР за к.-р. троцькістську діяльність. Заарештований 25 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 28 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 10 квітня 1938 р. Реабілітований 8 лютого 1963 р. і 24 грудня 1962 р.

БЕЛЯЄВ Павло Миколайович народився 1905 р. Місце народження, національність та освіта невідомі, з міщан, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач Харківського відділення газети «За пищевую индустрию». Заарештований 3 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та за антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР). За постановою заступника прокурора в спецсправах Харківської обл. від 14 червня 1938 р. переданий під опіку матері у зв'язку з психічним захворюванням.

БЕЛЯЄВ Петро Іванович народився 1908 р. у м. Білосток Білостоцького пов. Гродненської губ. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Крапивне Климівського р-ну Західної обл. Чорнороб на лісозаготівлях. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ у 1932 р. за антирад. троцькістську діяльність висланий на 3 роки з забороною проживання у 12 центральних населених пунктах згідно з 2-м списком наказу ОДПУ № 19/10 від 11 січня 1930 р., але від вислання ухилився. Проживав у Харкові, працював на 5-й взуттєвій фабриці. Заарештований 4 липня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ КК РСФРР), 29 серпня 1936 р. для подальшого слідства етапований до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 11 квітня 1958 р.

БИКОВСЬКИЙ Андрій Самійлович народився 1886 р. у с. Верхня Воєгоща Рильського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер-інструктор Всеукраїнської контори тресту «Техніка безпеки». У 1919—1920 рр. 6 місяців перебував під слідством Харківської губЧК за к.-р. діяльність, рішення в справі відсутнє. Заарештований 19 листопада 1936 р. як член к.-р.

офіцерської повстанської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 26 травня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Помер 1956 р. Реабілітований 10 травня 1958 р.

БИКОВЦОВ Федір Петрович народився 1879 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1918—1921 рр. член РКП(б). Робітник ХПРЗ. Заарештований 3 квітня 1936 р. за підлив державної промисловості та антирад. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці в спецскладі 21 червня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 1,5 роки позбавлення волі у в'язниці. Реабілітований 28 жовтня 1993 р.

БИСЛЮК Микола Михайлович народився 1907 р. у м. Рибінськ Рибінського пов. Ярославської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., член ВЛКСМ. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Начальник планово-виробничого відділу військового арт. складу № 29. Заарештований 6 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 жовтня 1937 р. (статті 54¹ п. «б», 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 6 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 11 лютого 1958 р.

БИХОВЕЦЬ Андрій Микитович народився 1903 р. у с. Остапівка Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1924—1932 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент Харківського педінституту. Заарештований 27 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 8 грудня 1936 р.

БИЦЮРА Сергій Олексійович народився 1911 р. у с. Рубіжне Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Охоронець ХЕМЗу. Заарештований 17 червня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 серпня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 11 травня 1990 р.

БИЧЕНКОВ Георгій Сергійович народився 1888 р. у с. Харинowo Рославльського пов. Смоленської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, у 1912—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Керуючий Харківського відділення тресту «Обленергобуд». Заарешто-

ваний 11 січня 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де й помер 3 грудня 1941 р. Реабілітований 20 липня 1956 р.

БІБЕРІН Олександр Олександрович народився 1888 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з міщан, освіта початкова, позапарт. Старший бухгалтер депо потягів ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 3 лютого 1935 р. як к.-р. елемент (статті 54¹⁰, 56²¹ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 10 березня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 26 червня 1991 р.

БІБІК Іван Тимофійович народився 1916 р. у с. Кутьки Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Учень Харківського технікуму журналістики. Заарештований 22 грудня 1934 р. як член к.-р. групи та за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 травня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Розстріляний за ухвалою трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 15 жовтня 1937 р., дата розстрілу невідома. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

БІБІК Сергій Дмитрович народився 1906 р. у м. Хорол Хорольського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1921—1928 рр. член ВЛКСМ. Проживав у м. Воронеж Воронежської обл. Технік-нормувальник Моршанської МТС. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 11 лютого 1929 р. позбавлений волі на 3 роки, а ухвалою від 26 липня 1929 р. попереднє рішення скасовано з дозволом вільного проживання на території СРСР. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 5 червня 1931 р. (статті 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РСФРР) позбавлений волі на 3 роки, а ухвалою від 14 грудня 1931 р. на зміну попереднього рішення висланий до м. Воронеж на 3 роки. Заарештований 21 квітня 1935 р. як троцькіст, що залишився на троцькістській платформі і проводить к.-р. пропаганду, і для подальшого слідства етапований до Харкова в розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 20 жовтня 1935 р. як член к.-р. групи позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі в сел. Чиб'ю Комі автономної обл. Реабілітований 13 березня 1964 р.

БІБІКОВ Антон Іванович народився 1900 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник кондитерської фабрики «Жовтень». Заарештований 19 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹², 42 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Термін покарання відбував у Сибтабі, звідки втік 24 липня 1937 р. На 1940 р. проживав в Омській обл. під прізвищем Андреев Антон Васильович. Військовим трибуналом військ НКВС Північно-Печорської залізничної магістралі 6 грудня 1941 р. (ст. 58¹⁴ КК РРФСР) засуджений до розстрілу. Помер 5 лютого 1942 р. у Воркутабі у Комі АРСР. Реабілітований 10 серпня 1962 р.

БІГУН Петро Софронівич народився 1895 р. у с. Яворів Турківського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1924—1926 рр. член КПЧ, у 1928—1931 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Люботин Харківської приміської зони. Технік Холодотранспорту ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 26 серпня 1928 р. за збирання матеріалів шпигунського характеру (ст. 54⁶ КК УСРР), справу закрито особливою нарадою при колегії ДПУ УСРР 5 грудня 1928 р. зі звільненням з-під варті. Заарештований 10 травня 1936 р. як член к.-р. організації, за зв'язок з закордоном (статті 54⁴, 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 4 вересня 1936 р. виправданий. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 22 березня 1937 р. справу направлено на новий розгляд. Лінсудом Півд. залізниці 19 вересня 1937 р. засуджений на 10 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 28 жовтня 1993 р. та 20 вересня 1958 р.

БІДИЛО Олександр Іванович народився 1906 р. у с. Мурафа Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мурафа Краснокутського р-ну Харківської обл. Робітник Мурафського цукрового заводу. Заарештований 14 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 8 грудня 1936 р. (ст. 69¹ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 місяців примусових робіт з зарахуванням попереднього ув'язнення у термін покарання. Реабілітований 6 вересня 1994 р.

БІДНИЙ Іван Васильович народився 1885 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Інструк-

тор ХПЗ. Заарештований 15 вересня 1936 р. як член к.-р. угруповання (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 4 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 травня 1990 р.

БІДУСЕНКО Єфросинія Прокопівна народилася 1900 р. у слоб. Сватове-Лучка Куп'янського пов. Харківської губ. Українка, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживала в с. Піски Ізюмського р-ну Харківської обл. Без певних занять, черниця. Заарештована 18 квітня 1934 р. за антирад. агітацію з використанням релігійних переконань населення (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 23 травня 1934 р. вислана до Казахстану на 3 роки. Заарештована 3 квітня 1936 р. як член церковного угруповання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 13 серпня 1936 р. засуджена на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітована 26 жовтня 1989 р. і 11 травня 1990 р.

БІЛАН Олександр Матвійович народився 1900 р. у с. Ведмедівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1930—1935 та 1936—1937 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Головний агроном Бурякотресту. У 1932 р. нарсудом Карлівського р-ну за невиконання плану хлібозаготівлі засуджений на 1 рік позбавлення волі умовно. Заарештований 9 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної шкідницької організації правих та за шкідницьку діяльність (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1, 54⁷ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 листопада 1956 р.

БІЛАШ Михайло Дмитрович народився 1908 р. у с. Дергачі Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Дергачі Харківського р-ну Харківської обл. Робітник вагонного депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований у стаціонарі залізничної лікарні 25 липня 1937 р. ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Основа Півд. залізниці за доносом про проведення антирад. агітації серед хворих і лінсу-дом Півд. залізниці 15 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у В'яттабі. Ухвалою залізничної колегії Верховного Суду СРСР від 7 травня 1940 р. вирок скасова-

но, справу передано на новий розгляд суду зі стадії попереднього слідства. Справу закрито ВДТВ НКВС ст. Основа 28 лютого 1941 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР), але 14 березня 1941 р. справу передано до слідчої частини УНКДБ по Харківській обл. Харківським облсудом 2 серпня 1942 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 липня 1963 р.

БІЛІШЕНКО Мартин Кіндратович народився 1888 р. у с. Мошни Черкаського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осикове Лозно-Олександрівського р-ну Сталінської обл. Бригадир 3-ї контори кооперативної артілі грабарів «Рембуд». У 1932 р. майно конфісковано. Заарештований 14 жовтня 1934 р. за дезорганізацію роботи на будівництві магістралі Москва—Донбас (ст. 56³⁰ КК УСРР) і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 58⁷ з санкції ст. 58² КК РСФРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з конфіскацією майна. Реабілітований 13 липня 1995 р.

БІЛЕНКО Залман-Зіновій Якович, народився 1909 р. у м. Ромни Роменського пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників, освіта вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Завідувач відділу газети «Ленінська зміна». Заарештований 8 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 жовтня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УСРР від 31 жовтня 1937 р. вирок облсуду скасовано, справу закрито (ст. 302 ч. 1 КПК УСРР).

БІЛЕНКО Іван Митрофанович народився 1895 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Контролер Харківського радіозаводу. Заарештований 29 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 вересня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УСРР від 31 жовтня 1937 р. вирок суду скасовано, справу передано на додаткове розслідування зі стадії досудового слідства. Особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 грудня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 12 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 15 квітня 1989 р.

БІЛЕЦЬКИЙ Євстратій Іванович народився 1889 р. у м. Гоголеве Остерського пов. Чернігівської губ. Національність та соціальне походження невідомі, освіта початкова,

у 1919—1920 рр. член УКП, член ВКП(б) з 1924 р. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Директор радгоспу «П'ятигорськ». Заарештованим не був, під слідством Балаклійського РВ НКВС з 21 серпня 1935 р. за приховування факту служби у гетьмана та вступ до лав партії обманним шляхом. Рішення в справі відсутнє.

БІЛЕЦЬКИЙ Микола Терентійович народився 1897 р. у с. Ганнівка Ананіївського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осинівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник Харківського верстато-інструментального заводу. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 4 серпня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 21 травня 1992 р.

БІЛЕЦЬКИЙ Севастян Іларіонович народився у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ., рік народження невідомий. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Сторож Вовчанської міськради. Заарештований 14 квітня 1937 р. як член антирад. сектантської організації (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

БІЛИЙ Леонід Федорович народився 1914 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Художник завкому ХЕМЗу. Заарештований 3 листопада 1935 р. за антирад. агітацію і поширення провокаційних чуток (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 13 лютого 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 22 липня 1994 р.

БІЛИК Архип Іванович народився 1887 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1933 р. майно конфісковано. Заарештований 28 березня 1936 р. як член антирад. угруповання та за антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

БІЛИК Лука Іванович народився 1912 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Петрівське Бала-

клійського р-ну Харківської обл. Чоботар. Заарештований 11 вересня 1934 р. за вбивство члена правління колгоспу (ст. 54⁸ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу Укрвійськоокругу 5 березня 1935 р. (ст. 54⁸ КК УСРР з санкції ст. 54² ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки та конфіскацією майна. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 16 березня 1935 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Військовим трибуналом ХВО 15 серпня 1935 р. виправданий за недоведеності злочину.

БІЛИЧЕНКО Іван Лаврентійович народився 1887 р. у с. Мала Писарівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мала Писарівка Золочівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Маяк ленінізму». Заарештований 5 березня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 16 червня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 29 березня 1990 р.

БІЛИЧЕНКО Калістрат Омелянович народився 1903 р. у с. Вільхуватка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1934 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Вільхуватка Савинського р-ну Харківської обл. Робітник ДАРДЗ № 2 у сел. Балаклія. Заарештований 28 вересня 1935 р. за вбивство сількора, уповноваженого Морозівської сільради (ст. 54⁸ КК УСРР), справу закрито військовим слідчим військової прокуратури ХВО 9 липня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

БІЛИЧЕНКО Леонтій Омелянович народився 1910 р. у с. Вільхуватка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вільхуватка Савинського р-ну Харківської обл. Охоронець ІПРЗ. Заарештований 28 вересня 1935 р. за вбивство сількора, уповноваженого Морозівської сільради (статті 54⁸, 56²⁹ КК УСРР), справу закрито Савинським РВ НКВС 2 жовтня 1935 р. (ст. 4 КПК УСРР).

БІЛОБРАМ Микола Степанович народився 1896(97) р. у м. Львів Львівського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач і завідувач кабінету моторобудування ХАІ. Заарештований 11 червня 1937 р. за належність до к.-р. націоналістичного підпілля та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР)

і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 24 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 29 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 13 травня 1960 р.

БЛОБРИНЬ Іван Іванович народився 1918 р. у с. Іванівка Херсонської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник будівництва при ХТЗ. Заарештований 3 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію та розповсюдження віршів націоналістичного змісту (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 16 квітня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 8 грудня 1993 р.

БЛОГУБ Іван Михайлович народився 1913 р. у м. Костянтинівград Костянтинівградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1930—1931 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Викладач Харківського бібліотечного інституту. Заарештований 29 квітня 1937 р. за к.-р. профашистську діяльність, терористичні наміри і Харківським облсудом 7 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Термін покарання відбував у Комі АРСР, двічі засуджувався за спроби втечі. Після звільнення з-під варти проживав у м. Луганськ Луганської обл. Реабілітований 28 листопада 1964 р.

БЛОДЦОВ Володимир Пилипович народився 1901 р. у с. Бориславське Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта середня, у 1932—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Технолог заводу «Серп і молот». Заарештований 14 лютого 1937 р. як член к.-р. групи (статті 54¹¹, 54² КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 23 травня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54², 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 11 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 березня 1958 р.

БЛОКІНЬ Савелій Семенович народився 1890 р. у с. Василенкове Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Василенкове Печенізького р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Світовий Жовтень». Заарештований 30 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 2 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 26 травня 1995 р.

БЛОКОПИТОВ Іван Леонтійович народився 1898 р. у с. Башкирівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта

початкова, позапарт. Проживав у с. Башкирівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Найманий робітник 5-ї танкової бригади. Заарештований 26 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 21 жовтня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 22 липня 1994 р.

БЛОКОПИТОВ Семен Миколайович народився 1912 р. у м. Охтирка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1932 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Комірник 12-го заводу Управління «Головхліб». Заарештований 23 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 26 вересня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з обмеженням прав на 5 років. Термін покарання відбував у [Північсхідтабі]. Військовим трибуналом [Далекосхідного військового округу] 1 листопада 1941 р. за к.-р. агітацію засуджений до розстрілу. Розстріляний 12 січня 1942 р. у Хабаровському краї. Реабілітований 30 серпня 1993 р. і 18 квітня 1996 р.

БЛОКРИНИЦЬКИЙ Семен Михайлович народився 1902 р. у м. Радомишль Радомишльського пов. Київської губ. Євреї, з міщан, освіта вища, у 1922—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Керуючий тресту «Харенерго». Заарештований 27 травня 1937 р. як член к.-р. організації та за шкідливу роботу (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 грудня 1937 р. (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 10 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 серпня 1957 р.

БЛОНОЖКО Іван Никифорович народився 1887 р. у с. Новокиївка Катеринославського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новоолександрівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «КІМ». Заарештований 21 червня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 4 вересня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 14 грудня 1989 р.

БЛОПОЛЬСЬКИЙ Микола Олександрович див. *ДУБКО Гордій Останович (Білопольський Микола Олександрович)*.

БІЛОУС Григорій Іванович народився 1894 р. на хут. Топольський Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта

початкова, позапарт. Проживав на хут. Бурханове Ізюмського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червона хвиля». Заарештований 5 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 лютого 1937 р. направлений на примусове лікування до Українського психоневрологічного інституту. Реабілітований 22 липня 1994 р.

БІЛОУС Дем'ян Григорович народився 1899 р. у с. Дягівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Дягівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Будьонного. Заарештований 19 липня 1935 р. за провину, що стала причиною пожежі комбайну (статті 75, 75⁴ КК УСРР), а 5 жовтня 1935 р. звільнений з-під варті. Нарсудом Близнюківського р-ну 24 жовтня 1935 р. (ст. 75⁴ КК УСРР) засуджений на 6 місяців примусових робіт.

БІЛОУС Іван Пилипович народився 1914 р. у с. Леб'яже Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі НКВС №5 «Індустріальний» у Чугуївському р-ні Харківської обл. Робітник радгоспу. Заарештований 21 травня 1935 р. за те, що зірвав зі стіни агітаційний плакат та портрет тов. Кірова (ст. 54¹⁰ КК УСРР), і Харківським облсудом 2 липня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. На 1994 р. проживав у с. Верхньозорянське Шевченківського р-ну Харківської обл. Реабілітований 4 серпня 1994 р.

БІЛОУС Кузьма Назарович народився 1873 р. у с. Барвінкове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Барвінкове Барвінківського р-ну Харківської обл. Робітник МТС. Заарештований 4 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 6 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 26 травня 1995 р.

БІЛОУС Микола Петрович народився 1920 р. у с. Олександрія Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у с. Старий Мерчик Богодухівського р-ну Харківської обл. Учень Старомерчицького ветеринарно-зоотехнічного технікуму. Заарештований 2 березня 1937 р. за антирад. розмови і вірші (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 вересня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 21 липня 1994 р.

БІЛОУС Михайло Григорович народився 1901 р. у с. Дягівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Дягівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Голова колгоспу ім. Будьонного. У 1929—1930 рр. позбавлений виборчих прав. Заарештований 19 липня 1935 р. за обман під час вступу на посаду голови колгоспу, порушення трудової дисципліни та провину, що стала причиною пожежі комбайну (статті 75⁴, 97, 165 ч. 1 КК УСРР), і нарсудом Близнюківського р-ну 24 жовтня 1935 р. (статті 75⁴, 97 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Звільнений з-під варті на підписку про невиїзд 24 жовтня 1935 р.

БІЛОУС Тихін Андрійович народився 1896 р. у с. Михайлівка Грайворонського пов. Курської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Харківської навчально-модельної деревообробної фабрики. Заарештований 5 лютого 1937 р. за к.-р. пропаганду терористичного характеру в буфеті ст. Харків-Пас. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 25 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 23 березня 1992 р.

БІЛОУСОВ Дмитро Миколайович народився 1901 р. у с. Базарний Сизган Карсунського пов. Сибірської губ. Національність невідома, з фабрикантів, освіта вища, позапарт., у 1920—1925 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Працівник Харківського робітничого університету та ХІНГ. Заарештований 24 квітня 1935 р. за добровільну службу в армії Колчака, к.-р. діяльність (статті 54², 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито заступником прокурора в спецсправах 19 січня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ Іон Пантелійович народився 1888 р. у с. Ведмедівка Чигиринського пов. Київської губ. Єврей, з мішан, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Осикове Лозно-Олександрівського р-ну Сталінської обл. Бригадир 3-ї контори кооперативної артілі грабарів «Рембуд». У 1932 р. майно конфісковано. Заарештований 14 жовтня 1934 р. за дезорганізацію роботи на будівництві магістралі Москва—Донбас (ст. 56³⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 58⁷ з санкції ст. 58² КК РСФРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 13 липня 1995 р.

БІЛОЧКИН Федір Хомич народився 1877 р. і проживав у Харкові. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Пенсіонер. Заарештований 16 липня 1937 р. як член к.-р. монархічної організації та за зв'язки з іноземним консульством (статті 54⁶, 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

БІЛОШЕНКО Григорій Мойсейович народився 1913 р. у слоб. Мерефа Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Служив у м. Проскурів Кам'янець-Подільської обл. Червоноармієць 4-го окремого залізничного батальйону. Заарештований 28 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом 1-го кінного корпусу КВО 21 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 2 листопада 1992 р.

БІЛУХА Андріян Іванович народився 1914 р. у с. Сінне Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1936—1937 рр. член ВЛКСМ. Служив у [Київській обл.]. Червоноармієць 299-го стріл. полку 100-ї стріл. дивізії. Заарештований 25 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом 8-го стріл. корпусу КВО 22 травня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 16 жовтня 1996 р.

БІЛУХА Максим Данилович народився 1895 р. у с. Дар-Надежда Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на дільниці «Червона» свинорадгоспу «Кегичівка» Кегичівського р-ну Харківської обл. Робітник свинорадгоспу. Заарештований 25 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 листопада 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

БІЛЯНСЬКИЙ Андрій Якович народився 1894 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Савинці Савинського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Ізюм Північно-Донецької залізниці. Лінсудом Північно-Донецької залізниці у 1934 р. (ст. 56³⁰ КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі в концтаборі. Заарештований

30 липня 1937 р. як член к.-р. диверсійної групи та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Сталінській обл. 7 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією майна. Розстріляний 27 вересня 1937 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 29 березня 1957 р.

БІЛІД Віллібальд Юлійович народився 1867 р. у м. Ейслебен земля Саксонія Королівства Прусія. Німець, з міщан, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Пенсіонер. Заарештований 30 липня 1937 р. за розвідвальною та диверсійну діяльність на користь Німеччини (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 грудня 1937 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 16 травня 1989 р.

БІЛІЧЕНКО Петро Федорович народився 1902 р. у с. Білий Колодязь Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Білий Колодязь Вовчанського р-ну Харківської обл. Робітник Білоколязського радгоспу. Заарештований 11 вересня 1935 р. за антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 75 ч. 2, 70 ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 24 листопада 1961 р.

БІЛІЧЕНКО Сергій Дмитрович народився 1892 р. у м. Зінків Зінківського пов. Полтавської губ. Українець, із священнослужителів, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Рахівник ХЦЗ «Комсомолец». У [1929 р.] як священник позбавлений виборчих прав. У 1929 р. перебував під слідством органів ДПУ за ст. 54¹⁰ КК УСРР, рішення в справі відсутнє. Заарештований 8 березня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Півд. залізниці 16 червня 1936 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

БІНЕВИЧ Григорій Олександрович народився 1895 р. у м. Брацлав Брацлавського пов. Ковенської губ. Єврей, з торговців, освіта початкова, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник будівельного управління тресту «Коксохімонтаж» у м. Кутаїсі Грузинської РСР. Заарештований 7 липня 1937 р. під час перебування у від'їзді у м. Слов'янськ Донецької обл. як член к.-р. організації, яка проводила підривною роботу в коксохімічній промисловості (статті 54⁷, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 27 жовтня 1937 р.

(статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна і негайним виконанням вироку згідно з постановою ЦВК СРСР від 1 грудня 1934 р. Розстріляний 28 жовтня 1937 р. у Києві. Реабілітований 2 квітня 1957 р.

БІНЕВИЧ Наум Маркович народився 1910 р. у м. Олександрія Олександрійського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1930—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заготівельник артілі «Коопшкірутиль». У 1930 р. під слідством СВ ДПУ УСРР як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР). Заарештований 27 жовтня 1936 р. як троцькіст та за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у в'язниці на 5 років. Термін покарання відбував у Норільтабі. Звільнений з-під варті у 1946 р. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 9 грудня 1950 р. (статті 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 21 листопада 1959 р. і 23 лютого 1960 р.

БІНОВ Рафаїл Борисович народився 1901 р. у с. Паперне Городницького пов. Чернігівської обл. Єврей, з кустарів, освіта середня, позапарт., у 1919—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 29 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 жовтня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 24 жовтня 1989 р.

БІРКЛЕН Фрідріх Генріхович народився 1884 р. у колонії Гофштадт Бердянського пов. Таврійської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гофштадт Молочанського р-ну Дніпропетровської обл. Муляр колгоспу ім. Молотова. У 1933 р. під слідством ХОВ ДПУ за шпигунську діяльність (ст. 54⁶ КК УСРР). Заарештований 22 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та за антирад. диверсійну роботу (статті 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ через ст. 17 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54², 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

БІРКЛЄ Адольф Карлович народився 1899 р. на хут. Кардошеве Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Судиха

Сахновщинського р-ну Харківської обл. Діловод колгоспу ім. Петровського. Позбавлений виборчих прав як доброволець білої армії. Заарештований 22 грудня 1934 р. за те, що видавав колоністам фальшиві довідки для отримання грошової допомоги з Німеччини (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 березня 1935 р. (статті 54⁴ ч. 1, 54⁷ з санкції ст. 54² КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 30 липня 1992 р.

БІРЮКОВ Василь Дмитрович народився 1916 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, соціальне походження невідоме, освіта середня, позапарт., до 1936 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник Харківського електрозаводу комуні ім. Дзержинського. Заарештований 1 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 27 грудня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

БІРЮКОВ Микола Іванович народився 1900 р. у с. Родіонівка Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Керівник фінансового сектору Буракотресту. Заарештований 10 січня 1937 р. за розповсюдження к.-р. вигадок про настрої селян і підготовку повстання проти рад. влади (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 липня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Звільнений з-під варті 11 червня 1942 р. Працював вільнонайманим у системі Дальбуду НКВС. Помер 10 вересня 1947 р. Реабілітований 7 грудня 1958 р.

БІРЮКОВ Олександр Васильович (Коростильов Дмитро Вакулович) народився 1912 р. у м. Юзівка Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 22 лютого 1937 р. за к.-р. агітацію та терористичні наміри (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 11 серпня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ ч. 1, 54¹¹, 68 п. «а» ч. 2, 170 п. «е», 206⁷ п. «б» КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де й помер 7 квітня 1939 р. Реабілітований 9 травня 1961 р.

БІРЮКОВ Олександр Миронович народився 1901 р. і проживав у Харкові. Росіянин,

з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник ХПЗ. Заарештований 26 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

БІСКЕ Роман Юліанович народився 1876 р. у м. Плонськ Плонського пов. Варшавської губ. Поляк, з міщан, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник мартенівського цеху ХПЗ. Заарештований 29 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Помер 23 березня 1951 р. у Харкові. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

БЛАГИЙ Яків Назарович народився 1904 р. у с. Бабаї Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у с. Бабаї Харківської приміської зони. Студент ХАІ. Заарештований 16 січня 1935 р. як член к.-р. організації (ст. 54¹¹ КК УСРР), справу закрито ЕКВ УДБ ХОУ НКВС 5 квітня 1935 р. за відсутності складу злочину.

БЛЕЙХЕР Михайло Йосифович народився 1882 р. у колонії Ямбург Катеринославського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. У 1931 р. розкуркулений. Заарештований 2 березня 1937 р. як член к.-р. диверсійно-фашистської організації та за антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54² і 54⁹ через ст. 17 КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

БЛЕЩУНОВ Олександр Михайлович народився 1907 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, до 1936 р. член ВКП(б). Машиніст паровозного депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 22 серпня 1936 р. за зв'язок з троцькістами (ст. 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 липня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. 24 вересня 1946 р. звільнений з-під варті з Північсхідтабу, працював на Колимі за вільним наймом. На 1956 р. проживав у с. Колодисте Ладизинського р-ну Черкаської обл. Реабілітований 21 грудня 1957 р.

БЛІНОВ Володимир Васильович народився 1902 р. у м. Луганськ Слов'яносербського пов. Катеринославської губ. Росіянин, з робітників, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Конструктор ХТГЗ. Заарештований 17 жовтня 1936 р. за к.-р. пропаганду та саботаж (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54¹⁴ КК УСРР) і Харківським облсудом 16 грудня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 99 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 28 серпня 1992 р.

БЛОХІН Микола Петрович народився 1899 р. у м. Херсон Херсонської губ. Росіянин, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер будівельної контори Вільшанського навчально-виробничого комбінату. Заарештований 6 листопада 1936 р. за к.-р. троцькістсько-профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1936 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі та Воркуттабі. Реабілітований 9 травня 1958 р.

БЛУДОВ Іван Дмитрович народився 1897 р. у с. Богданівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Червона Волинь Павлоградського р-ну Дніпропетровської обл. Робітник радгоспу ім. 17-го Партз'їзду Близнюківського р-ну Харківської обл. Розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 31 жовтня 1936 р. за к.-р. діяльність та поширення провокаційних чуток (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 19 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 15 червня 1990 р.

БЛЮМЕНТАЛЬ Веніамін Юхимович народився 1902 р. у с. Риськове Могильовського пов. Могильовської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1924—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер ХЗТМ. Заарештований 22 травня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 серпня 1937 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 4 роки. Термін покарання відбував на Колимі. Після звільнення з-під варті проживав у м. Полтава Полтавської обл. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР у 1951 р. висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 5 жовтня 1988 р.

БЛЮМКІН Анатолій Якович народився 1907 р. у м. Конотоп Конотопського пов.

Чернігівської губ. Єврей, з кустарів, освіта вища, член ВЛКСМ, у 1929—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Викладач ХДУ. Заарештований 11 січня 1937 р. як член к.-р. організації правих та за к.-р. діяльність, культивувати ворожого ставлення до партійного керівництва (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 5 серпня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 26 березня 1938 р. у [м. Свободний Хабаровського краю]. Реабілітований 4 травня 1956 р.

БЛЯХ Борис Самійлович народився 1899 р. у м. Хорол Хорольського пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1928—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний, до листопада 1934 р. директор навчального комбінату 5-ї Державної фабрики взуття. Заарештований 8 квітня 1935 р. як член троцькістської організації та за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 вересня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі у м. Новосибірськ. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 липня 1938 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. У 1941 р. проживав у м. Полтава Полтавської обл. Робітник артілі. Заарештований 22 червня 1941 р. і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 11 грудня 1941 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Звільнений з-під варти у 1956 р. Реабілітований 16 червня 1989 р. і 30 листопада 1956 р.

БОБЕРСЬКИЙ Олексій Олександрович народився 1901 р. у м. Чернівці герцогства Буковина Австро-Угорської імперії. Українець, з робітників, освіта вища, у 1925—1928 рр. кандидат у члени ВКП(б), у 1928—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер ХЕМЗу. Заарештований 5 жовтня 1935 р. за приховування факту к.-р. діяльності свого брата, шпигунську діяльність (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 9 грудня 1935 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР). Звільнений з-під варти 3-під варти 16 грудня 1935 р.

БОБИР Григорій Харитонович, народився 1882 р. у с. Рунівщина Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1920 р. член партії боротьбистів, у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Полтава Харківської

обл. Пенсіонер, до 1935 р. робітник вагонного депо ст. Полтава Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. за к.-р. агітацію винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 18 серпня 1937 р. у Полтаві. Реабілітований 22 серпня 1956 р.

БОБКОВ Сергій Захарович народився 1900 р. у с. Репйовка Сизранського пов. Сибірської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Технік райземвідділу Шевченківського райвиконкому. Заарештований 31 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 лютого 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 10 серпня 1962 р.

БОБРОВ Лука Єлизарович народився 1902 р. у с. Дєрнове Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1930—1935 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Вахтер ХТЗ. Заарештований 13 березня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 квітня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 8 серпня 1990 р.

БОБРОВ Олександр Григорович народився 1896 р. у слоб. Козацька Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1919—1921 рр. член РКП(б). Проживав у с. Барвінкове Барвінківського р-ну Харківської обл. Завідувач друкарні газети «Правда Барвінківщини». Заарештований 30 серпня 1936 р. за антирад. агітацію та розкрадання майна друкарні (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 6 січня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Ухвалою президії Верховного Суду УСРР від 13 травня 1937 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження. Харківським облсудом 14 березня 1938 р. засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 4 травня 1938 р. визнаний засудженим за ст. 99 КК УСРР на 1 рік 8 місяців позбавлення волі без обмеження прав і 7 травня 1938 р. звільнений з-під варти. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

БОВТ Василь Андрійович народився 1895 р. у міст. Балаклія Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Десятник

6-ї будівліниці ст. Балаклія Донецької залізниці. У 1929 р. майно конфісковано, позбавлений виборчих прав. Заарештований 26 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 29 липня 1935 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 1 лютого 1994 р.

БОВТ Михайло Абрамович народився 1896 р. у міст. Балаклія Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Машиніст водокачки ст. Балаклія Донецької залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. за антирад. агітацію, як колишній білогвардієць та політбандит (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Сталінській обл. 1 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00447 від 30 липня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією майна. Розстріляний 21 жовтня 1937 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 22 серпня 1989 р.

БОГАЄВСЬКИЙ Іван Євlampійович народився 1911 р. у м. Владивосток Приморської обл. Росіянин, із селян, освіта неповна середня, позапарт., у 1928—1934 рр. член ВЛКСМ. Проживав у с. Піски Радківські Борівського р-ну Харківської обл. Машиніст екскаватора залізничної лінії Красний Лиман—Куп'янськ Північно-Донецької залізниці. Заарештований 24 червня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Північно-Донецької залізниці 22 грудня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 20 червня 1962 р.

БОГАТИРЕНКО Григорій Васильович народився 1885 р. у с. Кириківка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Кириківка Півд. залізниці. Ревізор вантажної служби Управління Півд. залізниці. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію та листування з закордоном (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 23 жовтня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у м. Владивосток. Ухвалою Верховного суду СРСР від 10 червня 1939 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Справу закрито ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Люботин Півд. залізниці 23 грудня 1939 р.

БОГАТИРЕНКО Єфросинія Олексіївна народилася 1891 р. у м. Валки Валківського

пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала в Харкові. Домогосподарка. Заарештована 27 травня 1936 р. за недонесення про к.-р. і терористичні наміри гр-на Гнатюка (ст. 54⁸ через ст. 20 КК УСРР), а 2 липня 1936 р. звільнена з-під варті на підписку про невийзд. Харківським облсудом 7 серпня 1936 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітована 7 вересня 1992 р.

БОГАТИРЕНКО Петро Васильович народився 1897 р. у с. Кириківка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кириківка Охтирського р-ну Харківської обл. Робітник товарного двору Півд. залізниці. Заарештований 18 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

БОГАТИРЕНКО Яків Васильович народився 1887 р. у с. Кириківка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Технік конструкторського відділу заводу «Серп і молот». Заарештований 25 травня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 11 вересня 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Харківській змішаній в'язниці. Звільнений з-під варті умовно-достроково 22 червня 1937 р. за ухвалою військового трибуналу ХВО від 19 червня 1937 р. Реабілітований 3 серпня 1992 р.

БОГАЦЬКИЙ (Багацький) Григорій Григорович народився 1878 р. у с. Мартове Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мартове Печенізького р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1930 р. майно конфісковано. Заарештований 6 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 10 липня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невийзд і Харківським облсудом 2 листопада 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 30 жовтня 1992 р.

БОГАЧОВ Микола Улянович народився 1907 р. у с. Дмитріївка Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник артілі «Харпромкоопбуд». Заарештований 17 липня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК

УСРР), а 15 серпня 1934 р. звільнений з-під варті на підписку про невийзд. Спецколегією Харківського облсуду 26 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ з позбавленням прав на 3 роки. Реабілітований 23 травня 1994 р.

БОГДАН Михайло Авакумович народився 1909 р. у с. Микитівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт. Служив у Кримській АСРР. Червонофлотець 124-ї авіаескадрильї 106-ї авіабригади Військово-повітряних сил Чорноморського флоту. Заарештований 17 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РСФРР), справу закрито військовою прокуратурою Чорноморського флоту 26 листопада 1936 р., але Головною військовою прокуратурою 25 січня 1937 р. це рішення скасовано. Заарештований 8 березня 1937 р. у Харкові і військовим трибуналом ХВО 23 квітня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де й помер 4 вересня 1938 р. Реабілітований 13 листопада 1963 р.

БОГДАН Михайло Денисович народився 1889 р. у міст. Золочів Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Золочів Золочівського р-ну Харківської області. Робітник ст. Основа Півд. залізниці. У 1933 р. майно конфісковано. У 1934 р. позбавлений виборчих прав. Заарештований 27 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 31 травня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 14 лютого 1994 р.

БОГДАНОВ Михайло Петрович народився 1892 р. у сел. Панютине Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, член ВКП(б) з 1930 р. Проживав у Харкові. Начальник паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 5 липня 1935 р. як організатор і керівник к.-р. троцькістської шкідницької організації у депо (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підривно-шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі на копальні «Пятилетка». Розстріляний 12 січня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 5 січня 1938 р. Реабілітований 11 жовтня 1957 р. і 12 грудня 1966 р.

БОГДАНОВ Михайло Сергійович народився 1881 р. у м. Курськ Курської губ.

Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1906—1911 рр. член РСДРП, у 1917—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник Харківського аероклубу Тсоавіахім. Заарештований 11 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 жовтня 1937 р. за належність до антирад. терористичної організації (статті 54¹ п. «а», 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 6 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 3 березня 1956 р.

БОГДАНОВ Олександр Олексійович народився 1896 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Перукар перукарні Червоного Хреста № 9. Заарештований 20 жовтня 1936 р. за надання власного помешкання для проведення к.-р. зборів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 листопада 1959 р.

БОГДАНОВ Платон Ничипорович народився 1890 р. і проживав у Харкові. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Інструктор ХПЗ. Заарештований 2 квітня 1936 р. за антирад. агітацію, критику заходів рад. влади і стахановського руху (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 червня 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою спецколегії Найвищого Суду СРСР від 16 жовтня 1936 р. вирок спецколегії Харківського облсуду скасовано, справу закрито. Звільнений з-під варті 2 листопада 1936 р.

БОГДАНОВА Ганна Андріївна народилася 1903 р. у м. Козлов Козловського пов. Тамбовської губ. Росіянка, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживала в Харкові. Робітниця Харківського посудо-цинкувального заводу. Заарештована 29 березня 1937 р. за сприяння в нелегальному перетині кордону своєму чоловікові (ст. 54¹ п. «а» через ст. 16 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 21 червня 1937 р. (ст. 56¹⁷ через ст. 20 КК УСРР) засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки, а щодо статті 54⁶ через ст. 20, 54¹¹ КК УСРР виправдана. Реабілітована 30 березня 1959 р.

БОГДАНОВА Марфа Василівна народилася 1906 р. у с. Нечаївка Курської губ. Росіянка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у Харкові. Робітниця ХВЗ. Заарештована 29 липня 1937 р. за к.-р. пропаганду

(ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 14 вересня 1937 р. засуджена на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітована 7 лютого 1989 р.

БОГОМАЗ Йосиф Аронович народився 1896 р. у м. Овруч Овруцького пов. Волинської губ. Єврей, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Проживав у Харкові. Заарештований 28 лютого 1936 р. і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 липня 1936 р. за к.-р. терористичну діяльність позбавлений волі на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений з-під варті 28 лютого 1941 р.

БОГОМАЗОВ Захарій Іванович народився 1888 р. у с. Старосухоребровка Щигрівського пов. Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1921 р. член РКП(б). Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 2 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 червня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Справу закрито Найвищим Судом УСРР 5 вересня 1935 р.

БОГУСЛАВСЬКА Тамара Павлівна народилася 1915 р. на хут. Заоскілля Куп'янського пов. Харківської губ. Українка, з кустарів, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживала на хут. Заоскілля Куп'янського р-ну Харківської обл. Бухгалтер контори 8-го відділення паровозного господарства ст. Куп'янськ Донецької залізниці. Заарештована 20 вересня 1936 р. за висловлювання на захист тт. Зінов'єва, Каменєва під час прослуховування радіотрансляції судового процесу (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 29 грудня 1936 р. звільнена з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито прокуратурою Донецької залізниці 5 квітня 1937 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 223 п. 2 КПК УРСР).

БОГУСЛАВСЬКИЙ Лев Лазарович народився 1908 р. у м. Пирятин Пирятинського пов. Полтавської губ. Єврей, з міщан, освіта початкова, у 1931—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач інструментального складу заводу № 183. Заарештований 18 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. за відсутності доказів. Звільнений з-під варті 17 серпня 1937 р.

БОГУСЛАВСЬКИЙ Микола Федорович народився 1901 р. на ст. Воздвиженська Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, соціальне походження невідоме, освіта

середня, позапарт. Проживав у Харкові. Рахівник ХТЗ. Заарештований 6 листопада 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Харківським обласним прокурором у спецсправах 23 січня 1935 р. за станом психічного здоров'я підслідного.

БОГУСЛАВСЬКИЙ Павло Прокопович народився 1883 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Заоскілля Куп'янського р-ну Харківської обл. Безробітний. У 1935 р. майно конфісковано. Заарештований 8 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 13 березня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд і Харківським облсудом 15 вересня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 17 січня 1994 р.

БОГУСЛАВСЬКИЙ Яків Мусійович народився 1906 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заготівельник Харківської взуттєвої фабрики «Паризька комуна». Заарештований 20 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 5 серпня 1950 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) валений на поселення у район Колими на Далекій Півночі. Реабілітований 6 січня 1989 р.

БОГУЦЬКИЙ Володимир Ничипорович народився 1891 р. у с. Зарічне Брестського пов. Гродненської губ. Українець, із селян, освіта середня, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Голова Харківської міськради. Заарештований 11 січня 1937 р. як член підпільної терористичної шкідницької організації правих (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 6 жовтня 1956 р.

БОГУЦЬКИЙ Микола Ничипорович народився 1904 р. у с. Зарічне Брестського пов. Гродненської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1930—1937 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Лісник Харківського лісгоспу. Заарештований 11 лютого 1937 р. як член боротьбістської троцькістської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 29 липня 1937 р. засуджений на 7 років позбавлення

волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував у Каргопольтабі, після відбуття строку ув'язнення працював там же за вільним наймом до 1946 р. На 1950 р. проживав у сел. Єрцеве Коношського р-ну Архангельської обл. Лісник Єрцевського лісництва. Заарештований 31 жовтня 1950 р. як член к.-р. організації (статті 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 6 січня 1951 р. як член антирад. троцькістської групи висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 7 вересня 1956 р. і 30 травня 1957 р.

БОЖИЧ Нестір Васильович народився 1897 р. у с. Верхнє Старобільського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер Укрхімтресту. Заарештований 15 червня 1937 р. за антирад. діяльність (статті 54⁷, 54¹¹ КК УРСР) і 113-м військовим трибуналом ХВО 31 травня 1939 р. (статті 54⁷, 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 15 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років. Помер 1939 р. в ув'язненні. Реабілітований 27 лютого 1959 р.

БОЖКО Семен Тихонович народився 1898 р. у с. Слобідка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Слобідка Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний партизан». Заарештований 18 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 26 червня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

БОЙКО Іван Омелянович народився 1903 р. у с. Пузикове Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у Харкові. Охоронник Харківського сантехнічного заводу. Заарештований 27 липня 1937 р. за к.-р. пропаганду і вихвалення Гітлера (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 9 жовтня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УРСР від 29 листопада 1937 р. вирок скасовано, справу повернено на новий розгляд зі стадії досудового слідства. Спецколегією Харківського облсуду 25 лютого 1938 р. виправданий за недоведеності обвинувачення.

БОЙКО Олексій Іванович народився 1904 р. у с. Козача Лопань Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, осві-

та початкова, позапарт. Проживав у с. Козача Лопань Дергачівського р-ну Харківської обл. Робітник ХПЗ. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 19 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 12 червня 1989 р.

БОЙКО Пилип Федорович народився 1905 р. у сел. Жихар Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1930—1933 р. кандидат у члени ВКП(б). Служив у [Приморському краї]. Військовий технік II рангу 67-го будівельного батальйону Тихоокеанського флоту. Заарештований 14 червня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) і військовим трибуналом Тихоокеанського флоту 10 березня 1938 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Помер 31 грудня 1941 р. в ув'язненні у Хабаровському краї. Реабілітований 30 січня 1958 р.

БОЙЧЕНКО Яків Васильович народився 1900 р. у м. Бопель Рильського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, у 1925—1934 рр. член ВКП(б). Проживав на ст. Ізюм Донецької залізниці. Начальник інструментальної бази ІПРЗ. Заарештований 29 квітня 1935 р. за к.-р. підривну троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 листопада 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 28 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 10 квітня 1938 р. Реабілітований 27 квітня і 4 січня 1957 р.

БОЛВАНЕНКО Іван Антонович, народився 1875 р. у с. Печеніги Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 27 березня 1989 р.

БОЛДИР Іван Григорович народився 1914 р. у с. Кругляківка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у с. Болдирівка Куп'янського р-ну Харківської обл. Учень Куп'янського агроіндустріального технікуму. Заарештований 15 лютого 1935 р. за антирад. терористичну агітацію у зв'язку з вбивством т. Кірова (ст. 54¹⁰ КК

УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 липня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

БОЛДИРЕВ Петро Йосипович народився 1914 р. у с. Болдирівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., член ВЛКСМ з 1931 р. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. У 1931 р. розкуркулений та висланий на Північ разом з родиною. Заарештований 21 січня 1935 р. як член к.-р. організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 22 червня 1989 р.

БОЛОТІН Вульф Семенович народився 1895 р. у м. Новгород-Сіверський Новгород-Сіверського пов. Чернігівської губ. Єврей, з міщан, освіта початкова, позапарт., у 1921—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Машиніст 2-ї швейної фабрики. Заарештований 28 квітня 1935 р. за к.-р. троцькіську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 вересня 1935 р. за к.-р. троцькіську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 28 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 10 квітня 1938 р. Реабілітований 20 листопада 1989 р. і у листопаді 1964 р.

БОЛЬШОВ Василь Миколайович народився 1884 р. у с. Тушенка Калужської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1905—1919 рр. член РСДРП(м). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Сталінській обл. від 27 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Помер у жовтні 1940 р. у ВТК у м. Казань Татарської АРСР. Реабілітований 22 серпня 1989 р.

БОЛЬШУТКІН Віктор Іванович народився 1911 р. у сел. Синельникове Павлоградського пов. Катеринославської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Табельник контори житлової дистанції ст. Панютине Півд. залізниці. Заарештований 29 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 8 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі пораженням прав на 1 рік. Реабілітований 1 вересня 1994 р.

БОНДАР Андрій Захарович народився 1912 р. у с. Різуненкове Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Різуненкове Коломацького р-ну Харківської обл. Учитель початкової школи. Заарештований 10 квітня 1935 р. за створення к.-р. організації з метою здійснення терористичних актів (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито військовим прокурором 14-го стріл. корпусу ХВО 21 червня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

БОНДАРЕВ Анатолій Олександрович народився 1908 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Завідувач сектора взуттєвої фабрики № 5. Заарештований 10 лютого 1937 р. за к.-р. троцькіську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Харківською облпрокуратурою 7 квітня 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КК УСРР). Помер 28 квітня 1984 р. [у Харкові].

БОНДАРЕВ Михайло Олександрович народився 1882 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник друкарні ім. Петровського. Нарсудом Червонозаводського р-ну м. Харкова 20 січня 1936 р. (статті 97 через ст. 20, 182 ч. 2, 180 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі. Заарештований 26 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 січня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 2 роки, на підставі ст. 45 КК УСРР вирокі нарсуду та Харківського облсуду об'єднані і за сукупністю визначено покарання 7 років позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

БОНДАРЕВ Петро Іванович народився 1902 р. у с. Красне Малоархангельського пов. Орловської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1925—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник цеху заводу «Підвісдор» ім. Леніна. Заарештований 28 березня 1935 р. як член троцькістської організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 серпня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. [Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР у 1938 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років.] Реабілітований 16 липня 1989 р.

БОНДАРЕВСЬКИЙ Валентин Леонтійович народився 1911 р. на хут. Миропілля Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна,

позапарт., у минулому член ВКП(б). Служив у м. Житомир Київської обл. Червоноармієць окремого дивізіону зв'язку 2-го кав. корпусу. Заарештований 9 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 2-го кав. корпусу КВО 29 липня 1935 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 17 жовтня 1996 р.

БОНДАРЕВСЬКИЙ Опанас Іванович народився 1904 р. у с. Качанівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Китченківка Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Третього року п'ятирічки. Заарештований 23 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 30 вересня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

БОНДАРЕНКО Анатолій Семенович народився 1905 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1929—1932 рр. кандидат у члени ВКП(б). Заступник начальника депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 9 грудня 1936 р. як керівник троцькістського шкідницького угруповання (статті 54¹¹, 56³⁰ п. «а» КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 30 серпня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54⁷ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 13 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 жовтня 1956 р.

БОНДАРЕНКО Андрій Володимирович народився 1892 р. у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Конюх школи ім. Кірова. Заарештований 27 червня 1937 р. як член антирад. сектантської організації (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

БОНДАРЕНКО Веніамін Андрійович народився 1896 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Коміриник заводу «Військспецбуду». Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. роботу та службу в армії Махна (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 29 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 16 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 27 вересня 1963 р.

БОНДАРЕНКО Григорій Іванович народився 1892 р. у с. Федорівка Богодухівського

пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вертіївка Богодухівського р-ну Харківської обл. Сторож ст. Люботин Півд. залізниці. Заарештований 26 квітня 1935 р. за приховування під час вступу на роботу факту розкуркулення батьків дружини (ст. 68 через ст. 7 КК УСРР), справу закрито транспортним прокурором ст. Люботин 3 липня 1935 р. за відсутності складу злочину (ст. 4 п. «д» КПК УСРР).

БОНДАРЕНКО Григорій Опанасович народився 1875 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1923—1927 рр. член ВКП(б). Робітник Харківського облфотокінотресту. Заарештований 22 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 1 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 24 лютого 1994 р.

БОНДАРЕНКО Дмитро Тимофійович народився 1887 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Огульці Валківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний партизан». Заарештований 24 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію та поширення к.-р. чуток (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 27 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Найвищого Суду УРСР від 28 лютого 1937 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження. 3 квітня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, 18 жовтня 1937 р. заарештований вдруге і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 14 листопада 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 12 червня 1989 р.

БОНДАРЕНКО Іван Павлович народився 1914 р. у с. Крючки Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт., у 1934—1937 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Курсант школи 14-го арт. полку. Заарештований 13 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу 26 вересня 1937 р. засуджений на 7 років позбавлення волі з поразенням у правах на 2 роки. На 1956 р. проживав у сел. Спорний Магаданської обл. Реабілітований 2 червня 1956 р.

БОНДАРЕНКО Йосип Савич народився 1912 р. у с. Яблунівка Пирятинського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., член ВЛКСМ.

Проживав на хут. Благодатне Куп'янського р-ну Харківської обл. Директор НСШ. Заарештований 9 липня 1937 р. за поширення к.-р. анекдотів та «створення неіснуючої к.-р. організації» (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ через ст. 10 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 8 січня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 20 березня 1990 р.

БОНДАРЕНКО Кузьма Йосипович народився 1901 р. у с. Карлівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Мерефа Харківської приміської зони. Перонний кондуктор ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 15 липня 1936 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі. Реабілітований 8 квітня 1994 р.

БОНДАРЕНКО Максим Григорович народився 1891 р. у с. Пархомівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з міщан, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер Вукогоспбуду. Заарештований 30 квітня 1935 р. за антирад. настрої та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 серпня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 13 жовтня 1992 р.

БОНДАРЕНКО Петро Олексійович народився 1910 р. у с. Талиця Барнаулського окр. Томської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Помічник машиніста депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Лозова з 10 грудня 1935 р. за шкідництво на транспорті (ст. 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 30 грудня 1935 р. виправданий за недоведеності обвинувачення.

БОНДАРЕНКО Сергій Лукич, народився 1892 р. у с. Білокуракине Старобільського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1925 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Шофер 1-ї пожежної команди 2-го загону стріл. охорони НКШС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 16 грудня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УРСР по Харківській обл. 9 березня 1937 р. засуджений на 4 роки

позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 10 серпня 1990 р.

БОНДАРЕНКО Тихін Гордійович народився 1896 р. у с. Графське Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі «Перемога» у Вовчанському р-ні Харківської обл. Механік радгоспу «Перемога». Заарештований 3 червня 1935 р. як член к.-р. угруповання (ст. 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 5 березня 1936 р. (статті 97, 99, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Тайшеттабі. Реабілітований 9 жовтня 1992 р.

БОНДАРЕНКО Федір Михайлович народився 1893 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник друкарні ім. Блакитного. Заарештований 16 липня 1937 р. як член к.-р. монархічної організації та за зв'язки з іноземним консульством (статті 54⁶, 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

БОНДАРЕНКО Юхим Йосипович народився 1888 р. у с. Карлівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Технік ХКЗ. У 1927 р. під слідством ДПУ УРСР у справі «мужицької організації». Заарештований 3 лютого 1937 р. як член к.-р. націоналістичної групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР). Харківським облсудом 17 травня 1937 р. справу направлено на дослідження і в той же день звільнений з-під варти на підписку про невиїзд, справу закрито слідча частиною УДБ УНКВС по Харківській обл. 26 липня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) з анулюванням підписки про невиїзд.

БОНДАРЕНКО Юхим Федорович народився 1906 р. у с. Павлівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Павлівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Карла Маркса. Заарештований 24 липня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 20 жовтня 1935 р. (ст. 197 КПК УСРР).

БОНЧ-БРУЄВИЧ Олександр Георгійович (Миколайович), народився 1890 р. у с. Шепелево Орловської губ. Росіянин, з дворян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач відділу збуту артілі «Побутремпром». У 1927 р. під слідством ДПУ УСРР

як колишній білогвардієць. Заарештований 26 квітня 1936 р. як колишній білогвардієць та за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 23 серпня 1936 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 1 червня 1990 р.

БОРИСЕНКО Євдокія Олексіївна народилася 1914 р. у м. Слов'янськ Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, з робітників, освіта середня, позапарт., член ВЛКСМ. Проживала у Харкові. Студентка Харківського планового інституту. Заарештована 11 грудня 1934 р. за терористичні наміри (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 січня 1935 р. виправдана.

БОРИСЕНКО Микола Андрійович народився 1914 р. у с. Нова Охтирка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, соціальне походження, освіта, партійність, місце проживання та роботи невідомі. Заарештований 23 травня 1937 р. і трійкою при УНКВС по Московській обл. 23 травня 1937 р. як соціально небезпечний елемент позбавлений волі на 3 роки. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений з-під варті 25 травня 1939 р.

БОРИСОВ Василь Васильович народився 1900 р. у с. Швердики [Можайського пов. Московської губ.] Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1918—1923 рр. член РКП(б), у 1929—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Гаврилівка Барвінківського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу «Соцнаступ». Заарештований 21 червня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 вересня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 16 грудня 1991 р.

БОРМАТ (Сметинів) Петро Купріянович народився 1907 р. у с. Сніжків Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник заводу «Світло шахтаря». Заарештований 11 січня 1935 р. за антирад. агітацію та розпалення національної ворожнечі (статті 54¹⁰, 56²¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 березня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 31 травня 1994 р.

БОРН Микола Оскарович народився 1906 р. і проживав у Харкові. Німець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Майстер ХЕТЗ. Заарештований 31 липня 1937 р. за шпигунську діяльність (ст. 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР

від 22 лютого 1938 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 4 травня 1989 р.

БОРН Олександр Оскарович народився 1912 р. і проживав у Харкові. Німець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник ХЕТЗ. Заарештований 30 липня 1937 р. за розвідувальну та диверсійну діяльність на користь Німеччини (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і особливою нарадою при НКВС СРСР 22 лютого 1938 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 17 травня 1989 р.

БОРОВИЧ-ФІНКЕЛЬШТЕЙН Борис Йосифович народився 1883 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврей, з міщан, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1902—1919 рр. член РСДРП(м). Проживав у Харкові. Книгознавець Харківського інституту охорони здоров'я студентів і вчених. У 1921 р. під слідством Харківської губЧК як меншовик. Заарештований 14 червня 1937 р. як член меншовицько-троцькістської організації та антирад. роботу, для подальшого слідства етапований до Києва у розпорядження УДБ НКВС УСРР і військовою колегією Верховного Суду СРСР 23 вересня 1938 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 23 вересня 1938 р. у Києві. Реабілітований 23 грудня 1992 р. і 12 серпня 1993 р.

БОРОВСЬКИЙ (Боровські) Якуб (Яків) Михайлович народився 1898 р. у с. Амур Катеринославського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гончарівка Новомосковського р-ну Дніпропетровської обл. Механік магазину «Точмашзбут» у м. Дніпропетровськ і «Коопшвачпром» у м. Новомосковськ. Заарештований 8 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. диверсійну роботу (статті 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ через ст. 17 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁹ через ст. 17 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

БОРОДАЙ Андрій Степанович народився 1894 р. у с. Байрак Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Григорівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Робітник свинорадгоспу «Кегичівка». Заарештований 30 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 26 березня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 29 листопада 1992 р.

БОРОДЕНКО Іван Семенович народився 1899 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Старший диспетчер 2-го відділення експлуатації Управління Півд. залізниці. Заарештований 5 лютого 1936 р. за к.-р. шкідницьку діяльність (статті 54¹⁰, 56³⁰ п. «а» КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 11 травня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 23 липня 1958 р.

БОРСУК Карпо Савелійович, народився 1894 р. у с. Кохівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кохівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Сторож колгоспу ім. Косіора. Заарештований 28 березня 1935 р. за заклики до скоєння злочинів (ст. 67 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 8 квітня 1994 р.

БОРТЕЙ Василь Михайлович народився 1901 р. у м. Заболотів Снятинського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1926—1928 рр. член компартії Німеччини, 1929—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Завгосп поліклініки. Заарештований 21 серпня 1935 р. за зв'язки з невідомими особами, які нелегально прибули з Польщі (ст. 54⁶ КК УСРР), під час слідства обвинувачення перекаваліфіковано на ст. 180 ч. 2 КК УСРР. Звільнений з-під варти на підписку про невиїзд згідно з ухвалою підготовчого засідання ХОС від 9 грудня 1935 р. Рішення в справі відсутнє. На 1937 р. завгосп Куп'янської районної санітарної станції. Заарештований 13 серпня 1937 р. за шпигунство на користь Польщі (ст. 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 8 грудня 1937 р. (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 5 вересня 1958 р.

БОРТКОВ Петро Федорович народився 1891 р. у м. Костянтиноград Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Близнюки Близнюківського р-ну Харківської обл. Перукар. Заарештований 20 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 вересня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 16 січня 1990 р.

БОРТНИКОВ Іван Йосифович народився 1890 р. у с. Кушелево-Чизна Сувалської губ. Литовець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, у 1920—1932 рр. член ВКП(б), у 1934 р. поновлений у партії. Проживав у с. Сенькове Куп'янського р-ну Харківської обл. Завідувач майстерні Сеньківської МТС. Заарештований 10 січня 1935 р. як член троцькістського к.-р. угруповання та к.-р. роботу, саботаж та розвал трудової дисципліни (статті 54¹¹, 54¹⁴, 100 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 червня 1935 р. (статті 54⁷, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 17 жовтня 1935 р. вважався засудженим за статтями 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР; міра покарання, обрана Харківським облсудом, залишена у силі. Реабілітований 13 листопада 1992 р.

БОРЧАН Олександр Демидович народився 1888 р. у с. Манченки Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Коваленків Богодухівського р-ну Харківської обл. Помічник машиніста паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 29 квітня 1936 р. за к.-р. пропаганду, поширення провокаційних чуток (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 7 серпня 1936 р. виправданий за недоведеності обвинувачення.

БОРЩ Іван Фокович народився 1915 р. у с. Соси-Петропілля Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Федорівка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. Заарештований 4 вересня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 14 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі. Реабілітований 25 липня 1994 р.

БОРЩ Пилип Карпович народився 1915 р. у с. Волохів Яр Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Волохів Яр Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Постишева. Заарештований 29 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 2 жовтня 1936 р. звільнений з-під варти на підписку про невиїзд і Харківським облсудом 4 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 5 жовтня 1994 р.

БОРЩЕВСЬКИЙ Олександр Абрамович народився 1908 р. у м. Костянтиноград Кос-

тянтиноградського пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1926—1929 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Москві. Без певних занять, за фахом економіст. У 1929 р. і 1932 р. під слідством ДПУ УСРР за антирад. діяльність. Заарештований 1 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність та належність до підпільної організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Розстріляний 17 серпня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 6 серпня 1938 р. Реабілітований 5 квітня 1989 р. і 6 червня 1956 р.

БОРИЦОВ Андрій Савелійович народився 1912 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Поденний робітник трудової НКВС № 9. Заарештований 8 грудня 1936 р. як член релігійної групи «тихоновців» та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 80 ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 30 березня 1989 р.

БОРИЦОВ Корній Савелійович народився 1893 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Розкуркулений. У 1934 р. (ст. 58¹ ч. 2 КК УСРР) засуджений на 3,5 роки позбавлення волі з обмеженням прав і конфіскацією майна. Заарештований 26 вересня 1936 р. як член релігійної групи «тихоновців» та за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Ухвалою особливої наради МДБ СРСР у 1949 р. висланий на поселення у віддалені райони СРСР. Реабілітований 30 березня 1989 р.

БОРИЦОВ Тихін Савелійович народився 1909 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 8 грудня 1936 р. як член релігійної групи «тихоновців» та за к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 80 ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 10 серпня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 8 серпня 1938 р. Реабілітований 30 березня і 16 серпня 1989 р.

БОРЯК Денис Миколайович народився 1893 р. у с. Чернєщина Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Чернєщина Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Серп і молот». Нарсудом Краснокутського р-ну 23 листопада 1927 р. (ст. 69 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 1,5 року позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Заарештований 17 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 9 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 29 листопада 1994 р.

БОСЕНКО Микола Пантелійович народився 1893 р. у м. Краснокутськ Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з мішан, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник Чугуївської МТС. Заарештований 14 листопада 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

БОТИР Григорій Харитонович народився 1882 р. у с. Рунівщина Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Рунівщина Полтавського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Полтава Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 18 серпня 1937 р. у Полтаві. Реабілітований 22 серпня 1956 р.

БОХЕНЕК Іван Васильович народився 1900 р. і проживав у Харкові. Чех, з робітників, освіта вища, позапарт. Інженер Союзтранспроекту. Заарештований 21 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської націоналістичної групи (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 4 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі, Північсхідтабі. У 1940 р. звільнений з-під варті. Загинув на фронті 6 листопада 1943 р., похований на ст. Липове Кіровоградської обл. Реабілітований 19 серпня 1964 р.

БОЦМАН Микола Онуфрійович народився 1919 р. у с. Куньє Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Куньє Са-

винського р-ну Харківської обл. Учень початкової школи. Заарештований 7 грудня 1936 р. за знищення портрета секретаря ЦК КП(б)У тов. Косіора (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Савинською райпрокуратурою 4 березня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

БОЧАН Ізраїль Борухович народився 1892 р. у м. Брезіни Брезінського пов. Петроковської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Кравець 2-ї швейної фабрики. Заарештований 4 жовтня 1935 р. за к.-р. троцькістські розмови, зв'язки з троцькістами (статті 180 ч. 2, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 січня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ. Розстріляний 14 серпня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 26 березня 1938 р. Реабілітований 21 червня 1991 р.

БОЧАРНИКОВ Іван Іллєч народився 1888 р. у с. Руська Лозова Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Руська Лозова Липецького р-ну Харківської обл. Кочегар авіабригади. Розкуркулений. Заарештований 23 січня 1937 р. як член к.-р. угруповання церковників та за антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Звільнений 3-під варті 1947 р. На 1965 р. проживав у Харкові. Реабілітований 31 березня 1989 р.

БОЧАРОВ Володимир Михайлович народився 1911 р. у [м. Белгород] Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, [з робітників], освіта невідома, позапарт., член ВЛКСМ. Служив у м. Термез Сурхандар'їнського окр. Червоноармієць окремої узбецької прикордонної комендатури. Заарештований 22 квітня 1935 р. за виконання антирад. пісні (ст. 66 через ст. 10 КК УзСРР), справу закрито військовою прокуратурою прикордонної та внутрішньої охорони Узбецької СРР 7 травня 1935 р.

БОЧАРОВ Олександр Давидович народився 1897 р. у с. Олексіївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Олексіївка Олексіївського р-ну Харківської обл. Вантажник ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. У 1930 р. позбавлений виборчих прав. Заарештований 23 вересня 1935 р. за антирад. агітацію, поширення провокаційних чуток к.-р. змісту та дискредитацію окремих заходів

партії та уряду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 9 листопада 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Помер 1938 р. у м. Владивосток Приморського краю. Реабілітований 10 серпня 1966 р.

БОЧАРОВ Юхим Григорович народився 1891 р. у с. Осинівка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осинівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний Жовтень». Заарештований 28 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), Харківським облсудом 21 лютого 1937 р. справу повернено на дослідження, звільнений 3-під варті на підписку про невиїзд, рішення в справі відсутнє.

БОЯН-ЗАГРЕБИЦЬКИЙ Борис Павлович (Вячеслав Йосифович) народився 1906 р. у с. Шкіль Луцького пов. Волинської губ. Чех, із селян, освіта незакінчена вища, член КПЗУ. Проживав у Харкові. Студент Харківського інституту журналістики. Заарештований 4 грудня 1934 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 квітня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. На 1957 р. проживав у Чехословаччині. Реабілітований 29 листопада 1957 р.

БОЯРСЬКИЙ Шилик (Самуїл) Маркович народився 1899 р. у м. Бердичів Бердичівського пов. Київської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1925—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Кравець школи залізничної охорони. Заарештований 26 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 11 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі у м. Новосибірськ, де й помер 19 серпня 1937 р. Реабілітований 10 червня 1960 р.

БРАГИНСЬКИЙ Лев Абрамович народився 1903 р. у с. Уздиці Глухівського пов. Чернігівської губ. Єврей, з кустарів, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник заводу «Електросвітлоприлад». Заарештований 16 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 9 січня 1939 р. (ст. 4 п. «д» КПК УРСР) зі звільненням 3-під варті.

БРАГИНСЬКИЙ Рувим Абрамович народився 1910 р. у м. Глухів Глухівського пов. Чернігівської губ. Єврей, з кустарів, освіта

неповна середня, член ВКП(б) з 1930 р. Проживав у Харкові. Інструктор організаційного відділу Шкірпромспілки. Заарештований 3 лютого 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації та за зберігання троцькістської літератури (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Котлаському відділенні Ухтпечтабу. Після звільнення проживав у м. Полтава. Товарознавець Полтавського облкоопбудторгу. Заарештований 29 листопада 1949 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР, [справу закрито] УКДБ по Полтавській обл. у лютому 1950 р. Реабілітований 4 травня 1956 р.

БАЙЛКО Іван Опанасович народився 1903 р. у с. Мачухи Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, член ВКП(б) з 1927 р. Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Заступник голови Чугуївського райвиконкому. Заарештований 26 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 26 липня 1938 р. виправданий за недоведеності обвинувачення. На 1943 р. завідувач Чугуївського райфінвідділу. Заарештований 27 квітня 1943 р. за співробітництво з німецькою розвідкою та зраду батьківщини (статті 54⁶, 54¹¹ п. «а» КК УРСР), справу закрито УНКВС по Харківській обл. 12 травня 1943 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

БРАМСОН Лев Володимирович народився 1901 р. у м. Вейсее Сейнського пов. Сувальської губ. Єврей, з поміщиків, освіта вища, позапарт., до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у м. Великий Токмак Великотокмацького р-ну Дніпропетровської обл. Інженер головного конструкторського бюро заводу ім. Кірова. Заарештований 21 серпня 1936 р. як член антирад. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УРСР від 19 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на новий судовий розгляд. Підготовчим засіданням спецколегії Харківського облсуду 20 лютого 1938 р. запобіжний захід змінено на підписку про невиїзд. Харківським облсудом 20 травня 1939 р. виправданий. Реабілітований 11 січня 1993 р.

БРАНДТ Карл Карлович народився 1896 р. у м. Рига Ліфляндської губ. Німець,

з робітників, освіта вища, у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Керуючий Харківської контори Союззаготпостачу. Заарештований 5 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54⁸ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 березня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 9 березня 1937 р. у [Москві]. Реабілітований 8 грудня 1956 р.

БРАТИЩЕНКО Филімон Пантелеймонович народився 1880 р. у с. Грушоваха Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Грушоваха Петрівського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 березня 1989 р.

БРАУНС (Броунс) Євгеній Федорович народився 1903 р. у с. Рунівщина Костянтинградського пов. Полтавської губ. Німець, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у м. Полтава Харківської обл. Робітник Полтавського маслозаводу. Заарештований 26 грудня 1934 р. за к.-р. профашистську діяльність (статті 54⁴, 54⁶, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 серпня 1935 р. (ст. 54⁴ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з конфіскацією майна. Після відбуття терміну покарання повернувся до Полтави, працював на поліграфічній фабриці. Заарештований 25 червня 1941 р. за антирад. агітацію і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 вересня 1941 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Помер 4 березня 1942 р. в ув'язненні у Татарській АРСР. Реабілітований 27 березня 1996 р.

БРАШОВ Василь Михайлович народився 1905 р. у с. Кавадинешті, Королівство Румунія. Румун, із селян, неписьмен., позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. У 1928 р. як перебіжчик висланий безстроково на Урал. У 1933 р. втік з місця заслання. Заарештований 9 березня 1936 р. Куп'янською РСМ за втечу та нелегальне проживання без документів (ст. 78² КК УСРР), справу закрито ОВ УДБ ХОУ НКВС 13 травня 1936 р. за відсутності складу злочину.

БРЕСЛАВЕЦЬ Георгій Георгійович народився 1906 р. у м. Валки Валківського пов.

Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1929—1930 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХКЗ. Заарештований 20 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Помер в таборі Дальбуду. Реабілітований 19 травня 1989 р.

БРЕСЛАВСЬКИЙ Юхим Адольфович народився 1896 р. у м. Чернігів Чернігівської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, у 1917—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Завідувач міжрайконтори Хаторгу в м. Ізюм. Заарештований 23 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54⁷, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито прокурором у спецсправах по Харківській обл. 9 квітня 1939 р. Звільнений з-під варті 15 квітня 1939 р.

БРЕЧКО Дем'ян Михайлович народився 1888 р. у с. Зачепилівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Зачепилівка Зачепилівського р-ну Харківської обл. Завідувач складу Зачепилівської райспоживспілки. Заарештований 17 квітня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 29 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Каргопольтабі. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 6 серпня 1940 р. справу закрито. Звільнений з табору 18 квітня 1941 р. та повернувся до Харкова. Згідно з ухвалою Харківського облсуду від 26 червня 1941 р. ув'язнений до Харківської в'язниці № 1. У [жовтні] 1941 р. у зв'язку з наближенням лінії фронту етапований в тил країни. Справу закрито судовою колегією з карних справ Актюбінського облсуду 12 березня 1942 р. Помер 22 квітня 1942 р. у лікарні Актюбінської в'язниці. Реабілітований 20 липня 1959 р.

БРИЗАНОВ Айзек Лейбович народився 1903 р. у м. Вознесенськ Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1924—1927 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Товарознавець харківського відділення Союзбуду. Заарештований 28 лютого 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 3 липня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 9 грудня 1988 р.

БРИЛЬ Тихін Іванович народився 1883 р. у с. Цареборисівка Ізюмського пов. Харків-

ської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1917—1918 рр. член УПСР. Проживав у с. Червоний Оскіл Ізюмського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. 2-ї п'ятирічки. Заарештований 7 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 10 лютого 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 25 липня 1994 р.

БРОДСЬКИЙ Георгій Георгійович народився 1872 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з дворян, освіта вища, позапарт. Головний інженер харківської контори Проектзаводтрансу. Заарештований 16 липня 1937 р. як член к.-р. організації та за шкідницьку роботу (статті 54⁷, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 3 січня 1938 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 18 березня 1958 р.

БРОМБЕРГ Володимир Юхимович народився 1903 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1923—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Технік-нормувальник Харківського трактороремонтного заводу. Заарештований 23 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. Реабілітований 25 серпня 1994 р.

БРОНЕВСЬКИЙ Йосиф Іванович народився 1904 р. у м. Ковель Ковельського пов. Волинської губ. Поляк, з робітників, освіта вища, позапарт., у минулому член ЛКСМУ, у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер Харківської філії Всесоюзного НДІ с.-г. машинобудування. Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. антипартійну діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Після відбуття строку покарання затриманий у місці ув'язнення на підставі директиви НКО СРСР від 22 червня 1941 р. Працював на Воркутбуді НКВС, де й помер 19 лютого 1943 р. Реабілітований 27 квітня 1962 р.

БРУСЕЛЬ Ізраїль Айзекович (Шпринденберг І. І.) народився 1880 р. у м. Столовичі Мінської губ. Єврей, з робітників, освіта

початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Ув'язнений 3-ї будівельної ВТК. Ухвалою судової трійки УНКВС по Харківській обл. від 25 лютого 1937 р. (ст. 170 КК УРСР) позбавлений волі на 3 роки. Заарештований 8 липня 1937 р. за троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і Харківським облсудом 21 жовтня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки, а 28 грудня 1937 р. за сукупністю злочинів визначено покарання у 7 років, 3 місяці і 19 днів позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 25 липня 1994 р.

БРУСЕНЦОВ Тихін Прокопович народився 1902 р. у с. Берека Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з торговців, освіта початкова, позапарт., у 1928—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 16 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістського шкідницького угруповання та за підривну шкідницьку діяльність на транспорті (статті 54¹¹, 56³⁰ п. «а» КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 30 серпня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54⁷ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 13 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 жовтня 1956 р.

БУБ Вільгельм Вільгельмович народився 1912 р. у с. Мешень Перекопського пов. Таврійської губ. Німець, із селян, освіта середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХМІ. Заарештований [2] вересня 1936 р. як член к.-р. націоналістичної організації (статті 54⁴, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 25 травня 1937 р. (статті 54⁴, 54¹¹, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 31 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 30 травня 1957 р.

БУБ Георгій Вільгельмович народився 1908 р. у с. Мешень Перекопського пов. Таврійської губ. Німець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у с. Цебрикове Цебриківського р-ну Одеської обл. Учитель СШ. Заарештований 11 жовтня 1936 р. як член к.-р. фашистській організації (ст. 54¹¹ КК УСРР), 10 грудня 1936 р. направлений для подальшого слідства у розпорядження УДБ ХОУ НКВС і військовим трибуналом ХВО 25 травня 1937 р. (ст. 54¹² КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де й помер 11 серпня 1940 р. Реабілітований 30 травня 1957 р.

БУГАЄНКО Григорій Семенович народився 1903 р. у с. Карлівка Валківського пов.

Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Близнюки Близнюківського р-ну Харківської обл. Землевпорядник Близнюківського райвиконкому. Заарештований 13 лютого 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 1 жовтня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 23 січня 1990 р.

БУГАЄНКО Федір Михайлович народився 1906 р. у с. Рубіжне Старобільського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Великий Токмак Великотокмацького р-ну Дніпропетровської обл. Інженер-конструктор головного конструкторського бюро заводу ім. Кірова. Заарештований 21 серпня 1936 р. як член антирад. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УРСР від 19 грудня 1937 р. вирок суду скасовано, справу направлено на новий судовий розгляд. Підготовчим засіданням спецколегії Харківського облсуду 20 лютого 1938 р. запобіжний захід замінено на підписку про невиїзд. Харківським облсудом 20 травня 1939 р. виправданий. Реабілітований 11 січня 1993 р.

БУГАЙ Василь Онуфрійович народився 1899 р. у с. Знаменське Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1927—1932 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Парторг котельного цеху ІПРЗ. Заарештований 20 вересня 1935 р. за приховування під час вступу до ВКП(б) служби у білій армії в 1918—1919 рр. (ст. 54¹³ КК УСРР), справу закрито транспортним прокурором 1-ї дільниці Донецької залізниці 7 лютого 1936 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

БУГАЙОВ Григорій Євстафійович народився 1894 р. у с. Єлизаветинське Самарської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, у 1925—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Змінний начальник мартенівських печей заводу № 183. Заарештований 13 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР), помер 15 січня 1939 р. у лікарні Харківської в'язниці № 5. Справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 29 січня 1939 р. через смерть підслідного. Реабілітований 24 листопада 1961 р.

БУГЛО Пантелій Юхимович народився 1896 р. у с. Березівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Золочів Золочівського р-ну Харківської обл. Робітник Харківського маргаринового заводу. Заарештований 16 грудня 1934 р. за антирад. розмови та терористичні настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 лютого 1935 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у Хабаровському краї, де й помер 29 жовтня 1943 р. Реабілітований 14 червня 1993 р.

БУЖАНСЬКИЙ Юдель Йосифович народився 1892 р. у м. Вількомір Вількомирського пов. Ковенської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник об'єднання кафе та ресторанів. Заарештований 15 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 27 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 6 липня 1949 р. висланий на спецпоселення до Красноярського краю. Реабілітований 25 вересня 1959 р.

БУЗАНЬ Анатолій Тихонович народився 1907 р. у м. Суми Сумського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Викладач ХДУ, доцент. Заарештований 11 січня 1937 р. як член к.-р. організації правих, за к.-р. діяльність, культивування ворожого ставлення до партійного керівництва (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Звільнений з-під варти 26 квітня 1945 р. Проживав у м. Дніпропетровськ Дніпропетровської обл. Працював заступником начальника планового відділу тресту «Дніпроважбуд». Реабілітований 4 травня 1956 р.

БУЗОВІР (Бузовєра) Федір Якович народився 1903 р. у с. Вербки Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта вища, член ВКП(б) з 1927 р. Проживав у Харкові. Викладач ХСГІ, доцент. Заарештований 4 вересня 1936 р. як член підпільного націоналістичного угруповання (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 19 травня 1937 р. вирок спецколегії Харківського

облсуду скасовано, але ухвалою від 27 липня 1937 р. справу передано на новий розгляд суду. Ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 3 грудня 1937 р. (статі 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Справу закрито УНКВС по Харківській обл. 3 квітня 1940 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

БУЗУН Іван Іванович народився 1918 р. у с. Ірпінь Київського пов. Київської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Слухач робітфаку ХПТУ. Заарештований 17 квітня 1937 р. за антирад. профашистську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 22 червня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 24 лютого 1994 р.

БУЙМЕР Микола Йосипович народився 1904 р. у м. Куп'янську Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Бухгалтер Сеньківської МТС. Заарештований 10 січня 1935 р. за розвал бухгалтерської звітності, саботаж, к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹⁴, 100 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 червня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 97 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 26 березня 1993 р.

БУКІЙ Михайло Андрійович народився 1896 р. у с. Бригадирівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новий Чизвик Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. 17-го партз'їзду. У 1932 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 27 березня 1989 р.

БУКОВСЬКИЙ Яків Іванович народився 1890 р. у с. Римарівка Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Старший бухгалтер 1-го канатного заводу. Заарештований 28 січня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1958 р.

БУКОВЦЕВ **Анатолій Васильович** народився 1910 р. у с. Косилове Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Інструктор-наладчик ХТЗ. Заарештований 15 жовтня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 грудня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

БУЛГАКОВ **Степан Тимофійович** народився 1894 р. у с. Охоче Валківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Охоче Старовірівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Ударник». Заарештований 30 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Харківським прокурором у спецсправах 11 квітня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

БУЛГАКОВА **Олена Тимофіївна** народилася 1911 р. у с. Олексіївка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянка, із селян, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ. Проживала у с. Олексіївка Олексіївського р-ну Харківської обл. Заарештованою не була, під слідством Олексіївського РВ НКВС з 16 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 лютого 1935 р. засуджена на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітована 11 квітня 1995 р.

БУЛЄЄВ **Михайло Дмитрович**, народився 1907 р. у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у с. Костянтинівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 22 грудня 1936 р. політвідділом Ананьївського радгоспу за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 квітня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

БУЛЬБА **Петро Федорович** народився 1884 р. у с. Колодязне Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Корочне Дворічанського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1931 р. розкуркулений. Заарештований 30 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 2 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 квітня 1989 р.

БУНАКОВ **Василь Тимофійович** народився 1902 р. у с. Кам'яна Яруга Зміївського пов.

Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кам'яна Яруга Чугуївського р-ну Харківської обл. Охоронець ХТГЗ. Заарештований 28 серпня 1936 р. за к.-р. терористичну агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 21 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

БУНДЮКОВ **Микола Федорович** народився 1876 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Інженер заводу «Серп і молот». Заарештованим не був, під слідством ЕКВ УДБ ХОУ НКВС за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 жовтня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 1 червня 1990 р.

БУНЯЄВ **Андрій Тимофійович** народився 1880 р. у с. Чорна Поляна Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник фабрики «Жовтень». Заарештований 3 липня 1937 р. як член к.-р. організації та за шпигунську діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54⁶ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

БУНЯЄВ **Іван Іванович** народився 1885 р. у с. Чорна Поляна Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Пічник заводу № 135. Заарештований 17 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 листопада 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у м. Комсомольськ-на-Амури Хабаровського краю. Реабілітований 30 жовтня 1968 р.

БУРАКОВ **Тихін Андрійович** народився 1875 р. у с. Язвинки Брацлавського пов. Подільської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Службовець підсобного господарства 228-го конвойного полку НКВС. Заарештований 4 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 липня 1935 р. висланий до Омської обл. на 3 роки. Реабілітований 21 червня 1989 р.

БУРАМИЛЬНА **Дарія Іванівна** народилася 1919 р., місце народження невідоме. Українка, соціальне походження невідоме, освіта

початкова, позапарт. Проживала в Харкові. Учениця ФЗУ ХКЗ ім. Петровського. Заарештована 8 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської групи (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 січня 1937 р. засуджена на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітована 10 квітня 1992 р.

БУРДА Тихін Онисимович народився 1897 р. на хут. В'язовий Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. В'язовий Харківської приміської зони. Член колгоспу ім. Будьонного. У 1922 р. (ст. 184 КК УСРР) засуджений до розстрілу, у 1923 р. помилуваний ВЦВК УСРР, розстріл замінено на 10 років позбавлення волі. У 1925 р. звільнений від відбуття покарання. У 1929 р. під слідством за к.-р. агітацію. Заарештований 27 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію та зрив загальних зборів колгоспників (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

БУРДАКОВ Іван Васильович народився 1898 р. у с. Мисага Новгородської губ. Росіянин, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1925—1932 рр. член ВКП(б). Служив у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Військовослужбовець окружної школи молодшого командного складу, старший лейтенант. Заарештований 12 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 10 жовтня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у м. Магадан, де й помер 28 грудня 1938 р. Реабілітований 26 липня 1957 р.

БУРДУН Данило Іонович народився 1898 р. у м. Бахмут Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1917—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер заводу «Механоліт». Заарештований 26 жовтня 1936 р. як троцькіст та за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Котлаському відділенні Ухтпечтабу. Після звільнення з-під варті проживав у м. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 7 вересня 1956 р.

БУРЛАЄНКО Петро Савелійович народився 1887 р. у с. Петрівка Костянтинівград-

ського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Петрівка Красноградського р-ну Харківської обл. Служник церкви у с. Попівка. [Харківським] окрсудом у 1930 р. (ст. 56²¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі, звільнений у 1932 р. Заарештований 10 лютого 1937 р. як релігійний фанатик, за проведення релігійних молій, поширення провокаційних чуток, зберігання літератури к.-р. характеру (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Горшортабі. Реабілітований 5 червня 1989 р.

БУРЛАКА Антон Никифорович народився 1904 р. у с. Тарнава [Липовецького пов.] Київської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХЛІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. як член к.-р. націоналістичної групи і за спробу перетину кордону (статті 54¹⁰ ч. 1, 78 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 серпня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Розстріляний 4 квітня 1938 р. у [Вінниці] за ухвалою трійки УНКВС по Вінницькій обл. від 27 березня 1938 р. Реабілітований 15 грудня 1992 р.

БУРЯК Арсентій Кузьмич народився 1878 р. у с. Кошманівка Костянтинівградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член партії лівих соціалістів-революціонерів та УКП. Проживав у с. Кошманівка Машівського р-ну Харківської обл. Сторож колгоспу «Комунар». Заарештований 26 травня 1935 р. за антирад. агітацію та участь у к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 4 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 21 березня 1936 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження і Харківським облсудом 17 грудня 1936 р. виправданій.

БУРЯКОВСЬКИЙ Валерій Андрійович народився 1905 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, у 1920—1928 рр. член ВЛКСМ, у 1928—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 17 серпня 1936 р. за зв'язок з троцькістами (ст. 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 липня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання

відбував у Північсхідтабі, де й помер 5 листопада 1943 р. Реабілітований 21 грудня 1957 р.

БУТЕНКО Іван Миколайович народився 1905 р. у м. Прилуки Прилуцького пов. Полтавської губ. Українець, з торговців, освіта середня, у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Змінний майстер ХПЗ. Заарештований 7 жовтня 1935 р. за приховування соціального походження під час вступу до партії (ст. 180 ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 2 листопада 1935 р. (ст. 180 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Справу закрито ухвалою Верховного Суду УСРР від 8 лютого 1936 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР).

БУТЕНКО Іван Петрович народився 1903 р. у міст. Ляботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Красний Лиман Донецької залізниці. Бригадир-електрозварник колійної машинної станції. Заарештований 29 грудня 1935 р. за дискредитацію стахановського руху (статті 54¹⁰, 54¹⁴ КК УСРР), 15 січня 1936 р. ТВ УНКВС Донецької обл. справу направлено за підсудністю, рішення в справі відсутнє. Реабілітований 3 червня 1997 р.

БУТЕНКО Степан Несторович народився 1902 р. у с. Циркуни Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Циркуни Харківської приміської зони. Без певних занять. У 1931 р. майно конфісковано, позбавлений виборчих прав. Заарештований 1 лютого 1935 р. як член групи «Істинно православних», за к.-р. агітацію та відмову отримати рад. паспорт (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 жовтня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у сел. Чиб'ю Комі автономної обл. Звільнений з-під варті достроково. За ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 16 квітня 1938 р. (ст. 33 КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Звільнений з-під варті 13 березня 1943 р. Нагороджений медаллю «За доблестный труд в годы Великой Отечественной войны». На 1949 р. проживав у м. Краснодар Краснодарського краю, працював теслею м'ясокомбінату. Реабілітований 3 лютого 1964 р.

БУТЕНКО Федір Лаврентійович народився 1885 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1920 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Агент з по-

стачання на будівництві будинку відпочинку ХПЗ. У 1919 р. під слідством за організацію заколоту і збройного повстання проти органів місцевої влади у м. Валки. Заарештований 30 квітня 1935 р. за антирад. агітацію і належність до к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 28 серпня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у м. Норільськ. Реабілітований 6 липня 1994 р.

БУТЕНКО Юхим Арсенійович народився 1901 р. у с. Вільне Верхньодніпровського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учитель СШ № 6 і № 133. Заарештований 20 травня 1937 р. як член к.-р. підпільної української націонал-фашистської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний у серпні 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 листопада 1958 р.

БУТКО Омелян Михайлович народився 1890 р. у с. Лигівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Лигівка Сахновщинського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу ім. 17-ї партконференції. Ухвалою судової трійки при колегії ДПУ УСРР у 1930 р. (ст. 54¹¹ КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Заарештований 27 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 6 вересня 1937 р. у Полтаві. Реабілітований 7 квітня 1989 р.

БУТКО Павло Омелянович народився [1915] р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ. Проживав у с. Андріївка Друга Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Шлях до нового життя». Заарештований 20 січня 1935 р. за хуліганські дії з явною неповагою до республіки та наругу над портретом т. Калініна (ст. 70 ч. 2 КК УСРР) і нарсудом Балаклійського р-ну 6 лютого 1935 р. (ст. 70 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Харківським облсудом 22 лютого 1935 р. вирок скасовано і справу передано на новий розгляд. Харківським облсудом 19 травня 1935 р. (статті 54¹⁰, 69 ч. 1, 170 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 5 років. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

БУТКОВ Василь Костянтинович народився 1912 р. у с. Калинове Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент Харківського ХММІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 4 роки. Реабілітований 31 жовтня 1991 р.

БУХТІЯРОВ Федір Олександрович народився 1905 р. у м. Юзівка Бахмутського пов. Катеринославської губ. Росіянин, з робітників, освіта вища, у 1932—1936 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав на ст. Льгов Півд. залізниці. Старший інженер 10-ї вагонної дільниці ст. Льгов Другий Півд. залізниці. Заарештований 31 серпня 1936 р. за зв'язок з троцькістами (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 липня 1937 р. за к.-р. діяльність висланий до Казахстану на 5 років. Термін покарання відбував у Магаджановському радгоспі Новоросійського р-ну Актюбінської обл. Заарештований 18 листопада 1937 р. УДБ УНКВС по Актюбінській обл. за ст. 58⁸ КК РРФСР і ухвалою особливої трійки УНКВС Актюбінської обл. від 25 листопада 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував на Волгобуді НКВС. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 квітня 1945 р. термін покарання знижено на 1 рік. Заарештований 15 жовтня 1951 р. УМВС Дніпропетровської обл. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 22 березня 1952 р. висланий на довічне поселення до Новосибірської обл. На поселенні перебував у с. Чорний Мис Михайловського р-ну Новосибірської обл., працював на рибпункті. Звільнений із заслання 25 серпня 1954 р. за постановою Актюбінської комісії з перегляду справ на осіб, засуджених за к.-р. злочини від 23 липня 1954 р. Проживав у м. Кривий Ріг Дніпропетровської обл., працював інженером управління «Південелектромонтаж». Реабілітований 7 травня 1955 р. і 21 грудня 1957 р.

БУЦЬКИЙ Андріян Федорович народився 1893 р. на хут. Буцький Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Буцький Валківського р-ну Харківської обл. Пожежник пожежно-сторожової охорони ХЦЗ № 5. Заарештований 30 квітня 1935 р. за антирад. агітацію і належність до к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським

облсудом 28 серпня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Дальтабі. Постановою 3-го відділу Дальтабу від 10 січня 1938 р. затриманий у таборі до особливого розпорядження на підставі вказівки № 38445 ГУЛАГу НКВС СРСР. Реабілітований 6 липня 1994 р.

БУЦЬКИЙ Феодосій Васильович народився 1904 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Огульці Валківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «День врожаю». Заарештований 17 листопада 1934 р. за підпал хати колишнього червоного партизана (ст. 54⁸ КК УСРР), 21 листопада 1934 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Заарештований вдруге 31 грудня 1934 р. і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу Укрвійськоокругу 17 березня 1935 р. виправданий за недоведеності обвинувачення.

БУШЕЄВ Іван Петрович народився 1897 р. у с. Сугрове Львовського пов. Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, у 1929—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Ремонтний майстер депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 10 березня 1937 р. за порушення правил техніки безпеки, що призвело до значних матеріальних збитків (ст. 56³⁰ п. «а» КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 3 січня 1938 р. (статті 54⁷, 54⁸ через ст. 20, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 15 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 5 років та конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у ОТП Оротукан у Хабаровському краї. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 25 липня 1940 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Справу закрито УНКДБ по Харківській обл. 17 квітня 1941 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

БЮРЮКОВ Єлисей Іванович народився 1900 р. у с. Познятовка Севського пов. Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1917—1924 рр. член РКП(б). Проживав на ст. Ков'яги Валківського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу ХОУ НКВС. Заарештований 24 серпня 1935 р. за вчинення бешкету у дворі зсіппункту, погрози ножем його коменданту, співання пісень к.-р. змісту (статті 54¹⁰, 70 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1, 70 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

В

ВАГНЕР Йосиф Олександрович (Файрайзен Йосиф Самійлович) народився 1904 р. у Варшаві. Поляк, з міщан, освіта середня, позапарт., у 1923—1925 рр. член компартії Польщі, у 1925—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ромодан Миргородського р-ну Харківської обл. Директор хімічного заводу. Заарештований 28 червня 1937 р. за шпигунство (ст. 54⁶ ч. 1 КК УСРР), направлений для подальшого слідства до Києва у розпорядження УДБ НКВС УСРР. Комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 13 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Києві. Реабілітований 19 липня 1957 р.

ВАГНЕР Олександр Іванович народився 1878 р. у колонії Ніколаєвська П'ятигорського окр. Терської обл. Німець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Старший бухгалтер дитячого будинку інвалідів у с. Хорошеве Харківського р-ну Харківської обл. У 1921 р. за к.-р. діяльність висланий з Кавказу. У 1923 р. під арештом за к.-р. діяльність. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 16 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 травня 1989 р.

ВАЙНБЕР Аркадій Якович народився 1892 р. у м. Миропілля Вінницького пов. Подільської губ. Єврей, з кустарів, освіта вища, позапарт. Проживав у с. Старий Салтів Старосалтівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештованим не був, під слідством Старосалтівського РВ НКВС з 31 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 25 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з позбавленням прав на 1 рік. Після оголошення вироку залишив місце проживання і з липня 1938 р. перебував у всесоюзному розшуку. Реабілітований 21 липня 1994 р.

ВАЙНШТЕЙН Михайло Павлович народився 1907 р. у с. Гоша Рівненського пов. Волинської губ. Єврей, з торговців, освіта вища, позапарт., у 1923—1928 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Економіст тресту «Південжитлобуд». Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ у 1929 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Казахстану на 3 роки, а ухвалою від 13 квітня 1930 р. звільнений достроково з дозволом вільного проживання на території

СРСР. Заарештованим не був, під слідством СПВ УДБ ХОУ НКВС з 1 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р.

ВАЙНШТОК Соломон Борисович народився 1900 р. у с. Ведмедівка Черкаського пов. Київської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осикове Лозно-Олександрівського р-ну Сталінської обл. Грабар 3-ї контори кооперативної артілі грабарів «Рембуд». У 1932 р. майно конфісковано. Заарештований 27 жовтня 1934 р. за дезорганізацію роботи на будівництві магістралі Москва—Донбас (ст. 56³⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 58⁷ з санкції ст. 58² КК РСФРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з конфіскацією майна. Реабілітований 13 липня 1995 р.

ВАЙСЕЛЬБЕРГ Конрад Бернардович народився 1905 р. у м. Барит, Румунія. Єврей, з торговців, освіта вища, позапарт., у 1922—1925 рр. член молодіжної організації «Порат-Фіндер», у 1925—1928 рр. член соціалістичного об'єднання студентів, у 1928—1933 рр. член австрійської соціал-демократичної організації, у 1933—1934 рр. член компартії Австрії. Проживав у Харкові. Науковий співробітник УФТІ. Заарештований 5 березня 1937 р. за підривну діяльність проти СРСР і злочинні зв'язки (статті 54⁴, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 28 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 16 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 квітня 1959 р.

ВАЙЦМАН Хаїм Хацкелевич народився 1897 р. у м. Зволень Козеницького пов. Радомської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, у 1927—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач цеху трикотажної фабрики ім. Мікояна, секретар партосередку КП(б)У. Заарештований 26 липня 1935 р. за розвал партгосподарства, зв'язки з троцькістами та членами інших антирад. партій, сприяння їхньому вступу до ВКП(б) (ст. 54¹⁰ через ст. 7 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Звільнений з-під варті у 1941 р., до 1945 р. працював на будівництві комбінату в м. Устюг, з 1945 р. — в особливій монтажно-будівельній частині № 1 у м. Речиця Гомель-

ської обл. Заарештований 11 листопада 1948 р. УМДБ по Гомельській обл. за антирад. діяльність (статті 7 п. «а», 76 КК БРСР), у січні 1949 р. справу направлено на розгляд особливої наради при МДБ СРСР, рішення в справі відсутнє. Реабілітований 2 червня 1956 р.

БАК Андрій Васильович народився 1906 р. у с. Пархомівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мурафа Краснокутського р-ну Харківської обл. Охоронець пожежної команди Мурафського цукрозаводу. Заарештований 4 березня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 17 травня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 22 липня 1994 р.

БАКУЛА Микола Петрович народився 1913 р. і служив у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1935—1936 рр. член ВЛКСМ. Червоноармієць 23-го арт. полку 23-ї стріл. дивізії. Заарештований 21 листопада 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 21 листопада 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у м. Владивосток. Звільнений з-під варті 26 липня 1942 р. Працював на копальні ім. Матросова у Хабаровському краї. Нагороджений медаллю «За доблесный труд в годы Великой Отечественной войны». Реабілітований 24 лютого 1961 р.

ВАЛЬДТ Вадим Леонідович народився 1913 р. у Харкові. Німець, з робітників, освіта середня, позапарт., у минулому член ЛКСМУ. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Рахівник цукробкоопу. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 18 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 квітня 1989 р.

ВАЛЬДТ Леонід Федорович народився 1886 р. у Харкові. Німець, з міщан, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Бухгалтер райтрансторггарчу ст. Куп'янськ Донецької залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 11 листопада 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 2 серпня 1994 р.

ВАНАГ Адольф Якович, народився 1898 р. у м. Рига Ліфляндської губ. Латиш, із селян,

освіта вища, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник інтендантського факультету Військово-господарської академії РСЧА. Заарештований 29 липня 1937 р. як учасник к.-р. троцькістської організації (статті 54¹¹, 54⁸, 17 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 4 жовтня 1937 р. (статті 54¹ п. «б», 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 5 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 жовтня 1957 р.

ВАНДЛЕР Людвіг Євстафійович народився 1901 р. у с. Роштадт Ананьївського пов. Херсонської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Червона Хвиля Великобурульського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу «Червона хвиля». Заарештований 29 липня 1937 р. як член к.-р. німецької диверсійно-терористичної організації та здійснення диверсійного акту у радгоспі (статті 54⁸, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 липня 1968 р.

ВАНТУХ Іван Дмитрович народився 1900 р. у с. Дернів провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1921—1932 рр. член КПЗУ. Проживав у Харкові. Ревізор бюджетної інспекції фінвідділу Харківського облвиконкому. У 1934 р. під слідством ДПУ УСРР як член к.-р. організації. Заарештований 17 червня 1937 р. як один з керівників УВО та зв'язки з к.-р. елементом (статті 54⁶, 54⁸, 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і розпорядженням наркома внутрішніх справ УСРР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1958 р.

ВАРАВІН Григорій Іванович народився 1883 р. на хут. Середня Ольшанка Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник житлово-будівельного кооперативу «Будівельник». Заарештований 4 вересня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ВАРАНИЦЬКИЙ Віталій Григорович див. **ВОРОНИЦЬКИЙ (Вараницький) Віталій Григорович**.

ВАРВАЩЕНКО Володимир Федорович народився 1916 р. у с. Карлівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Карлівка Харківського р-ну Харківської обл. Робітник машинобудівного заводу. Заарештований 22 лютого 1937 р. за к.-р. агітацію під час траурного мітингу з нагоди смерті наркомун важкої промисловості тов. Орджонікідзе (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 14 квітня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ віддалених місцевостей СРСР. Реабілітований 27 грудня 1993 р.

ВАРЕНИК Наум Гаврилович народився 1888 р. у с. Барвінкове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Барвінкове Барвінківського р-ну Харківської обл. Комірник Доненерго. Заарештований 17 жовтня 1935 р. за участь у тортурах і розстрілах рад. громадян під час Громадянської війни (ст. 54¹³ КК УСРР), справу закрито ЕКВ УДБ Костянтинівського міськвідділу НКВС 17 листопада 1935 р. Звільнений з-під варті 6 грудня 1935 р.

ВАРЕНИК Юхим Гаврилович народився 1895 р. у с. Барвінкове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Артемівськ Сталінської обл. Бухгалтер Артемівського рибкоопитильного заводу та контори Ватозбуту. У 1919 р. під слідством Барвінківської ЧК за службу у каральних загонах білогвардійців, німців і гайдамаків. У 1927 р. позбавлений виборчих прав як куркуль. У 1929 р. розкуркулений. Заарештований 17 жовтня 1935 р. за службу у каральних органах гайдамаків під час Громадянської війни (ст. 54¹³ КК УСРР) і Харківським облсудом 7 серпня 1936 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 12 червня 1996 р.

ВАРЕНКО Яків Іванович народився 1880 р. у с. Борисовка Грайворонського пов. Курської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, партійність невідома. Проживав у Харкові. Робітник Харківського поштамту. Заарештований 24 квітня 1935 р. за шпигунство на користь Німеччини (ст. 54⁶ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 26 травня 1936 р., підслідний визнаний соціально небезпечним і направлений на примусове лікування до психіатричної лікарні (ст. 10 КК УСРР).

ВАРЛАМ Олександр Григорович народився 1890 р. у с. Блез Золочівського пов. провін-

ції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, [із селян], освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер житлобудівельного кооперативу. У 1929—1933 рр. літературний редактор Партвидаву ЦК КП(б)У. Заарештований 22 вересня 1934 р. як член к.-р. націоналістичної організації (ст. 54¹¹ КК УСРР), 23 вересня спецконвоєм направлений до Києв у розпорядження СПВ УДБ НКВСа і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 квітня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 3 серпня 1957 р.

ВАРЛАМОВ Григорій Тимофійович народився 1892 р. у с. Мала Аджанка Олександрійського пов. Херсонської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник електростанції ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Івдельтабі. Ухвалою трійки УНКВС по Свердловській обл. від 24 грудня 1942 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 7 років. З 1947 р. проживав у с. Катеринівка Лозівського р-ну Харківської обл., працював у колгоспі ім. Орджонікідзе. Реабілітований 29 липня 1960 р.

ВАРФОЛОМЄЄВ Іван Степанович народився 1892 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Українець, із священнослужителів, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Одеса Одеської обл. Робітник заводу ім. Андре Марті. Військовим трибуналом 6-го стріл. корпусу 7 серпня 1926 р. (ст. 114 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі з конфіскацією майна на 300 крб. і обмеженням прав на 3 роки. Заарештований 30 червня 1936 р. за к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), 8 квітня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Справу закрито помічником прокурора ХВО 13 липня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ВАРШАВСЬКИЙ Марко Якович народився 1902 р. у м. Кобеляки Кобеляцького пов. Полтавської губ. Єврей, з торговців, освіта вища, позапарт., у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Економіст навчальної майстерні Харківського машинобудівного заводу. Заарештований 22 травня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації та шкідництво (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 31 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіска-

цією майна. Розстріляний 1 листопада 1937 р. у Києві. Реабілітований 29 червня 1957 р.

ВАРЯНИЦЯ Іван Матвійович народився 1882 р. у с. Велика Данилівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Велика Данилівка Харківської приміської зони. Селянин-одноосібник. Заарештований 3 червня 1935 р. за антирад. агітацію і як член антирад. секти (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 28 грудня 1935 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд за стадії досудового слідства. Справу закрито Харківським облпрокурором 20 січня 1936 р. Реабілітований 14 лютого 1990 р.

ВАСИЛЕВСЬКА Казимира-Ванда Владиславівна народилася 1891(4) р. у м. Ковно Ковенської губ. Полька, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживала у Харкові. Робітниця промартілі «Текстильканина». У 1922 р. під слідством СОЧ ДПУ УСРР за шпигунство на користь Польщі (статті 57, 66 КК УСРР). Заарештована 29 травня 1937 р. за розвідувальну діяльність (ст. 54¹ п. «а» КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 5 листопада 1937 р. (статті 159, 197 ч. 2 КПК УСРР).

ВАСИЛЮК Олександр Іванович народився 1893 р. у м. Лукув Люблінської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Комірник 9-го заводууправління Головліба. Заарештований 12 січня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 29 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 8 вересня 1990 р.

ВАСИЛЬЄВ Володимир Дмитрович народився 1907 р. у с. Штерівка Слов'яносербського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1931—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Інженер-конструктор ХПЗ. Заарештований 27 жовтня 1936 р. як троцькіст, який підозрюється у к.-р. діяльності (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1936 р. за к.-р. троцькіську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі та Воркуттабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР у 1946 р. судимість знято. На 1956 р. проживав у м. Воркута Комі АРСР, працював головним механіком тресту «Вор-

куташахтострой». Нагороджений двома орденами «Знак Почета» та грамотою відмінника трудового фронту Великої Вітчизняної війни. Реабілітований 9 травня 1958 р.

ВАСИЛЬЄВ Іван Іванович народився 1898 р. і проживав у Харкові. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Технік ХЦТ. Заарештований 10 лютого 1935 р. як член антирад. угруповання та антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), 21 червня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Справу закрито УДБ ХОУ НКВС 10 серпня 1935 р. (ст. 197 КПК УСРР) з анулюванням підписки про невиїзд.

ВАСИЛЬЄВ Іван Тадейович народився 1900 р. у с. Федоровка Чернського пов. Тульської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, у 1931—1937 рр. член ВКП(б). Проживав на ст. Люботин Півд. залізниці. Політрук 6-го загону стріл. охорони НКШС ст. Полтава Півд. залізниці. Заарештований 1 лютого 1937 р. за к.-р. троцькіську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони УРСР по Харківській обл. 7 травня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 19 липня 1990 р.

ВАСИЛЬЄВ Клавдій Васильович народився 1911 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., до 1935 р. кандидат у члени ВКП(б). Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 4 березня 1937 р. за к.-р. троцькіську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 20 червня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у м. Владивосток. Реабілітований 19 травня 1992 р.

ВАСИЛЬЄВ Леонід Іванович народився 1912 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХСІ. Заарештований 6 листопада 1934 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 24 вересня 1992 р.

ВАСИЛЬЦОВ Василь Павлович народився 1898 р. у с. Подоли Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Подоли Куп'янського р-ну Харківської обл. Завгосп

обозу виконробівської дільниці ст. Куп'янськ-Сорт. Північно-Донецької залізниці. Нарсудом Куп'янського р-ну у 1930 р. за невиконання держзавдань засуджений на 2 роки позбавлення волі з суворою ізоляцією. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію та шкідництво (статті 54¹, 54¹⁰ КК УРСР), справу закрито ДТВ ГУДБ НКВС Північно-Донецької залізниці 8 квітня 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР) зі звільненням з-під варті.

ВАСИЛЬЧЕНКО Матвій Федорович народився 1898 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Без певних занять. Заарештований 5 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 23 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 27 червня 1991 р.

ВАСЮКОВ Микола Іванович народився 1884 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Касир-рахівник каси взаємодопомоги депо ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 9 березня 1936 р. за антирад. агітацію, поширення провокаційних чуток (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 16 квітня 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 25 липня 1936 р. вирок скасовано, справу закрито. Звільнений з-під варті 1 серпня 1936 р.

ВАСЮКОВ Олексій Миколайович народився 1904 р. у с. Улянівка Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, соціальне походження невідоме, освіта початкова, у 1926—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач клубу ім. Леніна ст. Люботин Півд. залізниці. Заарештований 3 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 13 жовтня 1936 р. (статті 99, 196 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі умовно з випробувальним терміном 1 рік. Ухвалою судово-наглядової колегії Верховного Суду СРСР від 26 серпня 1937 р. вирок скасовано як м'який, справу повернено на новий розгляд в іншому складі судів. Лінсудом Півд. залізниці 22 липня 1938 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УРСР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою залізничної колегії Верховного Суду СРСР від 10 січня 1939 року вважався засудженим за статтями 99, 196 КК УРСР до 1 року позбавлення волі.

ВАСЮКОВИЧ Антон Васильович народився 1902 р. у с. Отрубок Мінської губ.

Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Проповідник Харківської громади адвентистів сьомого дня. Заарештований 4 серпня 1936 р. за участь у нелегальних нарадах керівників адвентистських громад, на яких обговорювалися к.-р. питання (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 червня 1937 р. за к.-р. сектантську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 13 березня 1989 р.

ВАСЮРЕНКО Георгій Олексійович народився 1888 р. і проживав у Харкові. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Машиніст компресорної станції заводу «Серп і молот». Заарештований 13 березня 1936 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 липня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ВАХЕР Мойсей Ізраїльович народився 1913 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1936 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник ХТГЗ. Заарештований 7 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 травня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 травня 1995 р.

ВАЩЕНКО Євдоким Григорович народився 1905 р. у с. Яблучне Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Яблучне Богодухівського р-ну Харківської обл. Стрілочник ст. Нова Баварія Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Люботин Півд. залізниці за к.-р. погляди, антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 10 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі у Свердловській обл. Справу закрито ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Люботин Півд. залізниці 9 листопада 1939 р. за недоведеності обвинувачення зі звільненням з-під варті.

ВАЩЕНКО Іван Петрович народився 1887 р. у с. Бровари Київського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Завідувач парткабінету Балаклійського районного комітету КП(б)У. Заарештований 26 липня 1937 р. як агент іноземної

розвідки та шпигунську діяльність (ст. 54⁶ КК УРСР) і розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1958 р.

ВАЩЕНКО Олена Карпівна народилася 1914 р. і проживала у Харкові. Українка, із службовців, освіта середня, позапарт. Технік ХЦТ. Заарештованою не була, під слідством СПВ УДБ ХОУ НКВС з 16 березня 1935 р. за поширення к.-р. пісні про челюскінців (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 червня 1935 р. засуджена на 2 роки позбавлення волі у Полтавську Термін покарання відбувала у Львівській промколонії НКВС. Ухвалою комісії приватної амністії від 25 лютого 1937 р. застосована амністія. Реабілітована 21 квітня 1994 р.

ВЕГЕРІН Олександр Григорович народився 1902 р. у с. Мурафа Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1920—1921 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Робітник 150-ї будівельної дільниці Управління військово-будівельних робіт ХВО. Заарештований 5 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54⁸ через ст. 17 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 23 травня 1937 р. (статті 75 ч. 1, 54⁸ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з обмеженням прав на 3 роки. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 19 травня 1951 р. за антирад. агітацію терористичного характеру висланий на поселення до Комі АРСР під нагляд органів МДБ. Реабілітований 27 червня 1991 р.

ВЕЙРІХ Лев Францович народився 1896 р. у с. Фрідеберг Австро-Угорської імперії. Німець, з кустарів, освіта середня, позапарт., у 1921—1924 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХВБЗ. Заарештований 8 липня 1937 р. як член фашистсько-диверсійної шпигунської організації (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. (статті 54⁶, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) висланий за межі СРСР. Реабілітований 29 червня 1989 р.

ВЕЙЦКІН Мойсей Наумович народився 1908 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з кустарів, освіта вища, позапарт., у 1925—1927 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Інженер-економіст архітектурної майстерні № 1. Заарештований 26 липня 1936 р. за троцькістську к.-р. роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої

наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 12 вересня 1951 р. як член антирад. троцькістського угруповання висланий на поселення до Комі АРСР під нагляд органів МВС. На засланні перебував у м. Воркута. Реабілітований 23 серпня 1957 р.

ВЕКСЛЕР Соломон Федорович народився 1879 р. у м. Шпола Звенигородського пов. Київської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Завідувач виробництва артілі «Інтернаціонал». Заарештований 27 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 31 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 5 років. Розстріляний 16 лютого 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 3 лютого 1938 р. Реабілітований 26 квітня 1994 р. і 31 березня 1989 р.

ВЕЛЕДНИЦЬКИЙ Борис Якович народився 1900 р. у м. Тараша Тарашанського пов. Київської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Продавець кіоску Харківськаторгу. Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 23 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 9 березня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 17 лютого 1938 р. Реабілітований 16 липня 1989 р. і 31 січня 1990 р.

ВЕЛИЧКО Ірина Григорівна народилася 1891 р. у м. Болехів провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українка, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживала в Харкові. Учитель школи № 79 у с. Пилипівка Харківської приміської зони. Заарештована 26 березня 1937 р. як член націонал-фашистської організації та дружина засудженого «ворога народу» (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. як члену к.-р. організації УВО винесено ухвалу про розстріл. Розстріляна 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітована 9 вересня 1958 р.

ВЕЛИЧКО Павло Прохорович народився 1902 р. у міст. Іваниця Прилуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Експедитор ВРП ХТЗ. У 1930 р. розкуркуле-

ний, висланий до Північного краю, звідки втік. Заарештований 3 квітня 1935 р. за к.-р. антисемітську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 липня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹², 56²¹ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у м. Норільськ. На 1957 р. проживав у м. Белово Кемеровської обл. Реабілітований 29 січня 1992 р.

ВЕЛИЧКО Федір Євдокимович народився 1905 р. у м. Валки Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Викладач Українського навчально-поліграфічного комбінату. Заарештований 27 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 серпня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 29 листопада 1989 р.

ВЕЛИЧКО Федір Сергійович народився 1868 р. у с. Олексіївка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 27 квітня 1937 р. як член антирад. сектантської організації (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

ВЕНКЕ Макс Пауль Георг (Максим Данилович) народився 1886 р. у Берліні. Німець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Експедитор вантажної служби Харківського трамвайного тресту. Заарештований 16 липня 1937 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 28 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00439 від 25 липня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 8 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 серпня 1989 р.

ВЕРБА-КОРШУН Рахіль Зелманівна (Раїса Зіновіївна) народилася 1903 р. у с. Переспа Луцького пов. Волинської губ. Єврейка, з торговців, освіта вища, позапарт., у 1923 р. член КПЗУ, до 1934 р. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Заступник директора Комуністичного університету ім. Артема. Заарештована 23 березня 1935 р. як член УВО (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 серпня 1935 р. за к.-р.

діяльність позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала в Ухтіжемтабі. Після звільнення з-під варті працювала за вільним наймом економістом в управліннях Ухтіжемтабу, Верхіжемтабу. На 1954 р. проживала у м. Мелітополь Запорізької обл. Реабілітована 24 серпня 1955 р.

ВЕРБИЦЬКИЙ Матвій Мойсейович народився 1912 р. у м. Братолубівка Олександрійського пов. Херсонської губ. Єврей, з кустарів, освіта середня, у минулому член ВЛКСМ і кандидат у члени ВКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Молодший командир військового складу №29. Заарештований 5 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію та зберігання к.-р. літератури (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стрілк. корпусу ХВО 5 лютого 1937 р. засуджений на 3,5 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою військового трибуналу ХВО від 21 листопада 1937 р. термін покарання зменшено до 3 років позбавлення волі з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі на ст. Котлас Архангельської обл. і Північзалізничтабі. Реабілітований 10 травня 1990 р.

ВЕРБОВИК Григорій Іванович народився 1910 р. у с. Дегтярівка Новгород-Сіверського пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Миргород Миргородського р-ну Харківської обл. Робітник артілі ім. Жовтневої революції. Заарештований 20 березня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 2 червня 1937 р. (ст. 197 КПК УСРР).

ВЕРГУН Михайло Тимофійович народився 1888 р. у м. Охтирка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, соціальне походження, освіта, партійність і місце роботи невідомі. Проживав у Києві. Заарештований 5 січня 1935 р. і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 березня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений з-під варті 5 січня 1940 р.

ВЕРЕМІНСЬКИЙ Михайло Якович народився 1895 р. у с. Глинне провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта вища, член ВКП(б) з 1920 р. Проживав у Харкові. Заступник голови Карлівського райвиконкому. Заарештований 5 грудня 1934 р. як член терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ

на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Реабілітований 29 серпня 1958 р.

ВЕРЖБИТСЬКИЙ Олександр Климентійович народився 1883 р. у с. Семерники Ошмянського пов. Віленської губ. Білорус, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер казанозварувального заводу ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 4 червня 1937 р. за ворожі настрої та дискредитацію партійних лідерів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 1 липня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 8 квітня 1994 р.

ВЕРЗИЛОВ Олександр Юхимович народився 1912 р. у с. Овдіївка Катеринославської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт., у 1931—1932 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник головної понижувальної електростанції. Заарештований 10 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 29 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Справу закрито помічником прокурора з нагляду за слідством в органах ДБ 22 вересня 1958 р. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ВЕРЛОКА Павло Якович народився 1901 р. у с. Непокрите Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Непокрите Старосалтівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Тельмана. Заарештований 5 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і Харківським облсудом 17 червня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 21 липня 1994 р.

ВЕРЛЮСОВ Наум Якович народився 1899 р. у с. Новопокровка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новопокровка Чугуївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1933 р. майно частково конфісковано. Заарештований 20 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і нарсудом Чугуївського р-ну 15 жовтня 1935 р. (ст. 67 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою Харківського облсуду від 15 жовтня 1935 р. вирок нарсуду змінено, за ст. 67 ч. 1 КК УСРР засуджений на 2 роки позбавлення волі.

ВЕРНЕР Артур Карлович народився 1917 р. у колонії Іванівка Овруцького пов.

Волинської губ. Німець, із селян, освіта неповна середня, позапарт., у 1934—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав на ст. Лозова Півд. залізниці. Художник-плакатист клубу. [В адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги]. Заарештований 21 квітня 1937 р. як член к.-р. повстанської фашистської організації (статті 54² через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. (статті 54², 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 квітня 1989 р.

ВЕРНЕР Олександр Маркович народився 1905 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1921—1928 рр. член ВЛКСМ, у 1925—1928 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 15 квітня 1929 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Казахстану на 3 роки, а ухвалою від 23 серпня 1929 р. від покарання звільнений достроково з правом вільного проживання на території СРСР. Заарештований 8 лютого 1935 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54², 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 жовтня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 13 жовтня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС Дальбуду від 7 вересня 1937 р. Реабілітований 9 липня 1965 р. та 29 грудня 1963 р.

ВЕРНЕР Юліус Юліусович народився 1900 р. у с. Тавезня Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Сторож складу на ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 28 грудня 1936 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54², 54⁹, 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ВЕРНИГОРА Зінаїда Іванівна народилася 1902 р. і проживала у Харкові. Українка, із службовців, освіта середня, позапарт. Безробітна. Заарештована 9 грудня 1934 р. за к.-р. діяльність (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 19 грудня 1934 р. за браком доказів. Заарештованою не була, під слідством ОБ УДБ ХОУ НКВС з 10 квітня

1935 р. за зв'язок з к.-р. елементом (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 серпня 1935 р. вислана до Казахстану на 3 роки. Реабілітована 22 червня 1989 р.

БЕРНИГОРА Олена Іванівна народилася 1899 р. і проживала у Харкові. Українка, із службовців, освіта середня, позапарт. Вишивальниця універмагу Хаторгу. Заарештована 9 грудня 1934 р. за к.-р. діяльність (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 19 грудня 1934 р. за браком доказів. Заарештованою не була, під слідством ОВ УДБ ХОУ НКВС з 8 квітня 1935 р. за зв'язок з к.-р. елементом (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 серпня 1935 р. вислана до Казахстану на 3 роки. Реабілітована 22 червня 1989 р.

ВЕРХОГЛАЗ Мендель Овсійович народився 1908 р. у с. Пеярівка Уманського пов. Київської губ. Єврей, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., до 1936 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Військовослужбовець строкової служби 31-го мех. танкового полку ХВО. Заарештований 15 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 13 листопада 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі. Ухвалою військового трибуналу ХВО від 21 листопада 1937 р. справу направлено на новий розгляд і 103-м військовим трибуналом 22 травня 1939 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 8 жовтня 1992 р.

ВЕРХОТУРСЬКА Віра Адольфівна народилася 1900 р. у м. Миколаїв Херсонського пов. Херсонської губ. Єврейка, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1920—1925 рр. член РЛКСМ, у 1925—1927 рр. кандидат у члени ВКП(б), у 1927—1934 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Керівник кафедри політекономії Харківського інституту комуністичної освіти. Заарештована 13 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію, зберігання к.-р. літератури і належність до троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала у Мінусинському ВТТ у Комі АРСР. Звільнена з-під варті у 1945 р. і проживала у м. Воркута Комі АРСР, працювала економістом автотранспортної контори «Воркутауголь». Заарештована 28 листопада 1951 р. і табірним судом ВТТ «Ж» МВС СРСР

9 червня 1952 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджена на 7 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки, направлена до Мінусинського ВТТ. Реабілітована 3 травня 1956 р.

ВЕРШИГОРА Антон Тимофійович народився 1913 р. у с. Яланець Вінницького пов. Подільської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1934—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗу. Заарештований 27 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ВИГДОРОВИЧ Михайло Михайлович народився 1895 р. у м. Поневежис Поневежиського пов. Ковенської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, член Бунду з 1917 р. Проживав у Харкові. Кравець швейної майстерні Міськспоживспілки. У 1928 р. позбавлений виборчих прав як торговець. Заарештований 27 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 серпня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

ВИГОВСЬКИЙ Войцех Йосифович народився 1864 р. у с. Жупанівка Овруцького пов. Волинської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Богуславівка Куп'янського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1929 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. У 1935 р. за к.-р. агітацію в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги, у 1936 р. з місця заслання втік. Заарештований 12 липня 1937 р. Коростенським окрвідділом НКВС за самовільне повернення з місця заслання (ст. 78⁴ КК УСРР) і для подальшого слідства етапований у розпорядження Куп'янського РВ НКВС. Комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 21 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 7 серпня 1989 р.

ВИДАВСЬКИЙ (Видовський) Абрам Мойсейович народився 1910 р. у м. Лодзь Лодзького пов. Петроковської губ. Єврей, з робітників, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 30 жовтня 1935 р. за антирад. настрої та агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 лютого 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення во-

лі у віддалених ВТТ. Реабілітований 2 липня 1992 р.

ВИДРЕНКО Михайло Васильович народився 1910 р. у сел. Лозова Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Завідувач магазину № 58 ВРП ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 25 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці 11 березня 1935 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

ВИДРЕНКО Петро Самійлович народився 1884 р. у с. Нагірне Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Візник гужтранспорту Південмонтажбуду при ХПЗ. Заарештований 2 листопада 1935 р. за антирад. агітацію та розпалювання національної ворожнечі (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 лютого 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 22 березня 1994 р.

ВИКІН Іван Павлович народився 1890 р. у с. Шляхове Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Рогівка Старосалтівського району Харківської обл. Секретар радгоспу «Перемога» Вовчанського р-ну. Заарештований 19 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 5 березня 1936 р. (статті 97, 99, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Розстріляний 14 жовтня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС Новосибірської обл. від 2 жовтня 1938 р. Реабілітований 9 жовтня 1992 р.

ВИНОГРАДОВ Борис Володимирович народився 1892 р. у Москві. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер Сантресту. У 1920 р. заарештований у м. Севастополь за службу в білих і ув'язнений на 3 роки до концтабору. У 1921 р. звільнений з-під варті за амністією. Під слідством ОВ Укрвійськоокругу і ДПУ УСРР у 1933 р. (ст. 54¹¹ КК УСРР), справу закрито. Заарештований 27 жовтня 1935 р. за підготовку вбивства керівників ВКП(б) і рад. уряду та к.-р. агітацію (статті 54⁸ через ст. 18, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 1 лютого 1962 р.

ВИНОГРАДОВ Марко Львович народився 1899 р. у м. Короп Кролевецького пов. Чернігівської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач секції заводу № 183. Заарештований 11 березня 1937 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 27 серпня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 28 вересня 1992 р.

ВИНОГРАДЦЕВ Іван Володимирович народився 1919 р. у с. Олександрівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Олександрівка Коломацького р-ну Харківської обл. Вантажник Новоіванівського бурякорадгоспу. Заарештований 14 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 31 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Котлаському ВТТ в Архангельській обл.. Реабілітований 9 жовтня 1964 р.

ВИНОКУР Борис Григорович народився 1907 р. у м. Бердичів Бердичівського пов. Київської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХАІ. Заарештований 28 лютого 1936 р. за троцькістську діяльність і належність до троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 10 серпня 1938 р. за ухвалою трійки при УНКВС по Дальбуду від 8 серпня 1938 р. Реабілітований 12 листопада 1992 р. і 16 серпня 1989 р.

ВИНОКУР Савелій (Семен) Лазарович народився 1904 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1925—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник секретаря партійного комітету заводу «Серп і молот». Заарештований 19 листопада 1934 р. як член нелегальної к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ НКВС УСРР 31 січня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). Після звільнення з-під варті працював майстром цеху Південмонтажбуду. Заарештований 26 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. позбавлений волі

у в'язниці на 5 років. Термін покарання відбував у Суздальській в'язниці, з 1939 р. — у Норильтабі. Звільнений з-під варті 14 листопада 1944 р. з прикріпленням до роботи в таборі до закінчення війни. До 1950 р. працював на Норильському комбінаті. На 1952 р. проживав у м. Апатити Мурманської обл. Диспетчер Кіровськбуду. Заарештований 28 лютого 1952 р. як член антирад. троцькістської організації та антирад. роботу (статті 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 29 квітня 1952 р. (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) висланий до Красноярського краю під нагляд органів МДБ. На поселенні перебував у сел. Богучани Красноярського краю. Звільнений із заслання у 1954 р., виїхав до Харкова. Реабілітований 22 травня 1989 р., 11 травня і 6 вересня 1956 р.

ВИНОКУРОВ Григорій Архипович народився 1907 р. у с. Великий Бурлук Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, у 1923—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у с. Великий Бурлук Великобурлуцького р-ну Харківської обл. Завідувач районної бібліотеки. Заарештований 27 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 квітня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 28 грудня 1988 р.

ВИНОКУРОВ Павло Іванович народився 1904 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з міщан, освіта початкова, позапарт. Продавець магазину № 143 Харпромторгу. Заарештований 29 липня 1937 р. за підпільну к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 5 жовтня 1939 р. (статті 54¹⁰, 54¹¹, 196 КК УРСР) попереднє ув'язнення зараховано у термін покарання зі звільненням з-під варті. Реабілітований 28 березня 1996 р.

ВИПИНАШКО Федір Кузьмич народився 1902 р. у слоб. Мерефа Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1920—1921 рр. член РКП(б), у 1923—1924 рр. член РКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХФЕІ. Заарештований 7 червня 1935 р. як член антирад. угруповання (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 22 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Бамтабі. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ВИРЖИКОВСЬКИЙ Роман Романович народився 1891 р. у м. Володарка Тарашанського пов. Київської губ. Поляк, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Хар-

кові. Викладач ХДУ, професор. Заарештований 2 квітня 1937 р. як член к.-р. організації та шпигунство (статті 54⁶, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 3 вересня 1937 р. (статті 54⁶, 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Києві. Реабілітований 28 листопада 1956 р.

ВИСОКОЛЯН Михайло Митрофанович народився 1912 р. на ст. Колонтаївка Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у минулому кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Авіамоторист 2-ї прикордонної школи НКВС. Заарештованим не був, під слідством військової прокуратури прикордонної і внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. з 20 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито підготовчим засіданням відділу військового трибуналу прикордонної і внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 29 травня 1935 р. за недовільності розгляду в судовому порядку (ст. 5 КПК УСРР).

ВИСОЦЬКИЙ Григорій Якович народився 1901 р. у с. Маячка Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., до 1937 р. член ВКП(б). Проживав у сел. цукрозаводу ім. Артема у Чутівському р-ні Харківської обл. Заступник директора цукрозаводу. Заарештований 29 травня 1937 р. як член к.-р. диверсійної організації (статті 54⁴, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 22 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 28 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 жовтня 1958 р.

ВИСОЦЬКИЙ-СТЕПОВИЙ Зіновій Тарасович народився 1894 р. у с. Кам'янка Херсонського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1916—1919 рр. член УСДРП, у 1921—1924 рр. член УКП, у 1928 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник тресту зелених насаджень. У 1924 р. під слідством як член УКП. Заарештований 20 серпня 1936 р. як член к.-р. організації та к.-р. агітацію (ст. 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 9 лютого 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений до розстрілу. Розстріляний у Харкові, дата розстрілу невідома. Реабілітований 15 квітня 1958 р.

ВИСОЧИН Дмитро Дмитрович народився 1899 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з торговців, освіта неповна середня, поза-

парт. Старший майстер Харпромторгу. Заарештований 3 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 5 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 квітня 1989 р.

ВИСТОРОП Ілля Денисович народився 1919 р. у с. Таранівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Безробітний. Заарештований 8 грудня 1936 р. за антирад. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 15 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 11 квітня 1995 р.

ВИШЕМИРСЬКИЙ Адольф Вікентійович народився 1883 р. у м. Вільно Віленської губ. Поляк, із дворян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер будівництва залізничної колії Червоний Лиман—Куп'янськ. Заарештований 11 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (статті 54⁷, 54¹¹ КК УРСР) і трійкою УНКВС по Донецькій обл. 26 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією майна. Розстріляний 29 листопада 1937 р. у [м. Сталіне Сталінської обл.] Реабілітований 5 квітня 1962 р.

ВИШЕМИРСЬКИЙ Михайло Павлович народився 1897 р. у с. Дмитрівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із священнослужителів, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Лікпом поліклініки Півд. залізниці №1 і поліклініки Трансстрахаси. Заарештований 12 червня 1937 р. як член к.-р. організації та к.-р. агітацію (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ВИШЕМИРСЬКИЙ Федір Павлович народився 1893 р. у с. Дмитрівка Ізюмського Харківської губ. Українець, із священнослужителів, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач постачання будівництва інституту ім. Мечникова в Помірках. Заарештований 5 червня 1937 р. як член к.-р. організації церковників (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ВИШИНСЬКИЙ Станіслав Іванович народився 1895 р. у с. Лебідь Седлецької губ. Поляк, із селян, освіта початкова, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор трамвайного тресту. Заарештований 28 травня 1937 р. як член шкідницької організації та антирад. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 6 жовтня 1956 р.

ВИШКІН Генріх Ізраїльович народився 1895 р. у м. Рудня Смоленської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1918—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Бракер бази Харківського облшвейзбуту. Заарештований 20 листопада 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації, який проводив к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутабі. Після звільнення з-під варти проживав у м. Воркута Комі АРСР. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 1 липня 1950 р. як член троцькістської організації висланий на довічне поселення. До 1954 р. перебував у с. Сургути Северного р-ну Новосибірської обл. Помер 1971 р. у м. Охтирка Сумської обл. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

ВИШНЕВСЬКИЙ Анзельм Степанович народився 1894 р. у м. Ченстохов Ченстоховського пов. Петроковської губ. Поляк, із службовців, освіта початкова, у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Електромеханік 2-ї дистанції сигналізації та зв'язку ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 21 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 5 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 17 січня 1994 р.

ВИШНЕВСЬКИЙ Веніамін Мойсейович народився 1907 р. у м. Миргород Миргородського пов. Полтавської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник друкарні Сільгоспвидавництва. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 23 квітня 1929 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Казахстану на 3 роки, а ухвалою від 13 квітня 1930 р. попереднє рішення скасовано, дозволено вільне проживання на

території СРСР. Заарештований 26 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 червня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Розстріляний 30 березня 1938 р. у копальні Воркута в Комі АРСР за ухвалою трійки при УНКВС по Архангельській обл. від 11 січня 1938 р. Реабілітований 22 травня 1989 р.

ВИШНЕВСЬКИЙ Франц Феліксович народився 1899 р. у м. Супрасль Белостоцького пов. Гродненської губ. Поляк, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інспектор народногосподарського обліку Старосалтівського р-ну Харківської обл. Заарештований 4 жовтня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито помічником прокурора Харківської обл. 15 березня 1936 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР). На 1937 р. робітник Харківського телефонно-телеграфного заводу. 3 4 жовтня 1935 р. до 22 січня 1936 р. під слідством ХОУ НКВС (ст. 54¹⁰ КК УСРР). Заарештований 10 жовтня 1937 р. за шпигунство на користь Польщі (ст. 54¹ п. «а» КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 5 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 квітня 1958 р.

ВИШНЯКОВ Семен Пимонович народився 1895 р. у с. Новий Пришиб Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Червоний Шахтар Ізюмського р-ну Харківської обл. Чорнороб лісництва. У 1931 р. за невиконання плану хлібозаготівлі засуджений на 3 роки позбавлення волі. Заарештований 1 квітня 1936 р. за розголошення факту співробітництва з органами НКВС (ст. 109 КК УСРР), справу закрито прокуратурою у спецсправах Харківської обл. 3 травня 1937 р. (ст. 5 КПК УСРР).

ВІББЕ Абрам Абрамович, народився 1913 р. у с. Світлівка Херсонського пов. Херсонської губ. Німець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Учень Харківського газетного технікуму ім. Островського. Заарештованим не був, під слідством ОВ ХОУ НКВС з 20 березня 1936 р. за викривлення у к.-р. дусі промови т. Димитрова під час практики в редакції газети «Дас нойе дорф», троцькістську діяльність і належність до троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду

16 травня 1936 р. (ст. 99 КК УСРР) засуджений на 1,5 року позбавлення волі у ЗМУ. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 9 червня 1936 р. вирок скасовано, справу закрито (ст. 302 ч. 1 КПК УСРР).

ВІДЮК Дмитро Григорович народився 1909 р. у м. Миколаїв Херсонського пов. Херсонської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1928 рр. член ВЛКСМ, у 1928 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер модельного цеху заводу ім. Косіора. У 1928 р. під слідством ДПУ УСРР за к.-р. троцькістську діяльність. Заарештований 20 червня 1937 р. як член к.-р. троцькістського угруповання та антирад. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 березня 1938 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у м. Магадан, де помер 21 лютого 1939 р. Реабілітований 19 липня 1960 р.

ВІЛЕНКІН Юда Ізраїльович народився 1884 р. у м. Вітебськ Вітебської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер лісопилного заводу Моспромметизсоюзу у с. Салах-аул Адлерського р-ну Азово-Чорноморського краю. У 1928 р. за ст. 54¹⁰ КК УСРР висланий на 3 роки до м. Тамбов. Заарештований 7 травня 1937 р. Сочинським міським відділком НКВС за причетність до керівництва к.-р. меншовицьким підпіллям в Україні (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і для подальшого слідства етапований до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 грудня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ через ст. 20 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбував в Орловській в'язниці. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 вересня 1941 р. (ст. 58¹⁰ ч. 2 КК РРФСР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 11 вересня 1941 р. у м. Орел. Реабілітований 30 липня 1991 р. і 26 липня 1990 р.

ВІЛЬГАЛЬМ Тамара Миколаївна народилася 1911 р. і проживала у Харкові. Німкеня, із службовців, освіта середня, позапарт. Студентка ХМІ. Заарештована 10 грудня 1934 р. за к.-р. терористичну діяльність та антирад. агітацію (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР), а 7 квітня 1935 р. звільнена з-під варті на підписку про невиїзд. Справу закрито ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 липня 1935 р.

ВІЛЬХОВСЬКИЙ (Ольховський) Опанас Іванович народився 1892 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із

селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Огульці Валківського р-ну Харківської обл. Технічний конторник ст. Люботин Півд. залізниці. Заарештований 27 липня 1935 р. за к.-р. агітацію серед одноосібників (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), а 11 листопада 1935 р. звільнений з-під варту на підписку про невиїзд. Спецколегією Харківського облсуду 2 лютого 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Військовим трибуналом Харківської обл. 6 вересня 1946 р. (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР) засуджений на 15 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ВІННИК Михайло Прокопійович народився 1897 р. на хут. Челбаси Кавказького відділення Кубанського обл. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Козача Лопань Дергачівського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу, у минулому стрілочник ст. Козача Лопань Півд. залізниці. Заарештований 9 серпня 1936 р. за антирад. агітацію, поширення провокаційних чуток к.-р. змісту, наклепи на вождів партії та уряду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 17 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 21 грудня 1992 р.

ВІРХ Генріх Генріхович народився 1884 р. у с. Буда-Бобриська Житомирського пов. Волинської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гофштадт Молочанського р-ну Дніпропетровської обл. Бригадир колгоспу ім. Молотова. Заарештований 15 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та к.-р. діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ через ст. 17 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ВІТЕК Рудольф Францович народився 1888 р. у Відні. Німець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач залізничною вузловою лазнею 17-ї житлової дистанції. Заарештований 28 квітня 1935 р. за к.-р. діяльність, шпигунство на користь Німеччини (статті 54⁶, 54¹¹ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 14 вересня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) виправданий. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 13 листопада 1935 р. вирок суду скасовано, справу направлено на новий розгляд.

Лінсудом Півд. залізниці 23 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі. Реабілітований 4 серпня 1967 р.

ВІТКАЛЕНКО Дмитро Григорович народився 1892 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Завідувач овочевої бази ХКЗ. Заарештований 20 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Помер 31 березня 1938 р. в ув'язненні. Реабілітований 13 березня 1959 р.

ВІХЕРТ Йоган Йоганович народився 1882 р. у с. Орлівщина Новомосковського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестеліївка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нове життя». Заарештований 12 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ВІХТИНСЬКИЙ Микола Олександрович народився 1880 р. у с. Скрипаї Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Машиніст депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Основа з 9 травня 1935 р. за недбале ставлення до службових обов'язків, що призвело до зіткнення вагонів (ст. 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УСРР), справу закрито транспортним прокурором 3-ї дільниці Півд. залізниці 27 червня 1935 р.

ВІХТИНСЬКИЙ Олександр Олексійович народився 1911 р. у с. Скрипаї Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Харківського асфальтобетонного заводу. Заарештований 27 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 19 липня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 31 липня 1991 р.

ВЛАС Валерій Юстинович див. *СЕРЕЦЯН (Сиротян) Микола Миколайович (Влас Валерій Юстинович)*.

ВЛАСЕНКО Андрій Захарович народився 1898 р. у с. Липці Харківського пов. Хар-

ківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учитель СШ № 137. Заарештований 28 січня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1958 р.

ВЛАСЕНКО Василь Гнатович (Кобець Василь Іванович) народився 1912 р. у м. Валки Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВЛКСМ. Проживав у с. Пісочин Харківської приміської зони. Робітник Харківського цементного заводу. Заарештований 29 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 жовтня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ВЛАСЕНКО Василь Миколайович народився 1897 р. у с. Мизинівка Звенигородського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Маньківка Маньківського р-ну Київської обл. Інструктор-заготівельник Маньківського маслозаводу. Заарештований 16 січня 1937 р. за к.-р. настрої, зв'язок з українськими емігрантськими колами, як член к.-р. повстанської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 26 травня 1937 р. (статті 54², 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 6 жовтня 1951 р. висланий на поселення. На 1954 р. проживав у с. Мизинівка Звенигородського р-ну Черкаської обл. Реабілітований 10 травня 1958 р.

ВЛАСЕНКО Данило Степанович народився 1875 р. у с. Гусарівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гусарівка Балаклійського р-ну. Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 квітня 1989 р.

ВЛАСЕНКО Іван Васильович народився 1919 р. у с. Мизинівка Звенигородського пов. Київської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Учень експедитора Харківського лісопильно-

го заводу. Заарештований 23 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 травня 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував у Кустолівській сільськопоселенській в Полтавській обл. Реабілітований 17 січня 1994 р.

ВЛАСЕНКО Іван Михайлович народився 1908 р. у м. Малин Радомишльського пов. Київської губ. Українець, з робітників, освіта середня, член ВЛКСМ з 1924 р., у 1931—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач відділу піонерської роботи Харківського обкому ЛКСМУ. Заарештований 16 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської терористичної організації (статті 54¹¹, 54⁸ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 жовтня 1956 р.

ВЛАСЕНКО Павло Дмитрович народився 1905 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Липці Липецького р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1931 р. розкуркулений і висланий на Урал на 5 років. У 1932 р. з місця заслання втік. Заарештований 24 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 травня 1989 р.

ВЛАСОВ Володимир Микитович народився 1901 р. у Києві. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Тернова Вовчанського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 22 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 9 травня 1937 р. виправданий. Ухвалою Верховного Суду УРСР від 15 жовтня 1937 р. вирок суду скасовано, справу повернено на дослідження. Харківським облсудом 10 травня 1938 р. виправданий.

ВЛАСОВ Іван Кузьмич народився 1892 р. у м. Сулин Черкеського окр. області Війська Донського. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1917—1918 рр. член РСДРП. Проживав у Харкові. Експедитор ХПЗ. Заарештований 24 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

ВЛАСОВА Уляна Омелянівна, народилася 1907 р. у с. Тернова Вовчанського пов. Харківської губ. Росіянка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Тернова Вовчанського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештована 25 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 9 травня 1937 р. виправдана за недоведеності складу злочину.

ВЛАЩЕНКО Микита Парфентійович народився 1883 р. і проживав у Харкові. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Робітник ХТГЗ. Заарештований 14 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 24 вересня 1992 р.

ВНУКОВ Олексій Іванович народився 1908 р. на ст. Несвитичеве Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ, до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер заводу «Світло шахтаря». Заарештований 23 червня 1936 р. за к.-р. антипартійну діяльність троцькістського характеру (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 2 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у м. Магадан. Розстріляний 20 травня 1938 р. у [м. Магадан] за ухвалою особливої трійки УНКВС по Дальбуду від 23 квітня 1938 р. Реабілітований 29 березня і 17 лютого 1958 р.

ВНУКОВ Павло Георгійович народився 1909 р. у с. Верхні Деревеньки Львовського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1933 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Моторист авіаремонтних майстерень ЦПФ. Заарештований 31 серпня 1936 р. за намір здійснити теракт над наркомом оборони СРСР (ст. 54⁸ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 28 жовтня 1936 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 8 липня 1991 р.

ВОВК Опанас Іванович народився 1896 р. у с. Ташлик Тираспольського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, у 1917—1925 рр. і 1928—1934 рр. член ВКП(б), відновлений у партії у 1935 р. Проживав у Харкові. Директор ХЦЗ № 14. Заарештований 5 вересня 1936 р. як

член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), а 3 квітня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Справу закрито УДБ ХОУ НКВС 9 грудня 1937 р. з анулюванням підписки про невиїзд.

ВОВКОДАВ Андрій Захарович народився 1900 р. у с. Вербівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Волвенкове Петрівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний прапор». Під вартою у Петрівському РВ РСМ у травні 1937 р. за антирад. агітацію та шкідництво. Заарештований 23 липня 1937 р. за антирад. роботу серед колгоспників, організацію кримінального елементу для скоєння злочину (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 14 серпня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у м. Комсомольськ-на-Амурі Хабаровського краю. На 1960 р. проживав у м. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Реабілітований 8 січня 1960 р.

ВОВЧИК Лідія Євгенівна народилася 1900 р. у Подільській губ. Українка, із священнослужителів, освіта вища, позапарт., у 1918—1920 рр. член УКП, у 1920—1934 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Хімік-лаборант Харківського пивзаводу № 1. Заарештована 12 червня 1937 р. [як член к.-р. організації] (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 11 вересня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбувала в Карадубському с.-г. ОТП Амуртабу у Хабаровському краї. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 липня 1945 р. термін покарання знижено до фактично відбутого зі звільненням з-під варті. Померла 1979 р. у Києві.

ВОДОП'ЯНОВ Анатолій Петрович народився 1897 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1919—1920 рр. член РКП(б). Не працював за станом здоров'я. Заарештований 4 червня 1935 р. за зв'язки з польським консульством з метою передачі зібраних шпигунських відомостей (ст. 54⁶ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 10 липня 1935 р. за станом здоров'я підслідного. Звільнений з-під варті 11 липня 1935 р. Помер 25 лютого 1942 р. у Харкові.

ВОДОП'ЯНОВ Микола Миколайович народився 1903 р. у стан. Успенська Облесті Війська Донського. Українець, з робітни-

ків, освіта вища, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 28 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Харківським облпрокурором у спецсправах 7 квітня 1936 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР).

ВОДОТИКА Костянтин Павлович народився 1908 р. у с. Павлівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ТЕЦ Червонозаводського р-ну. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 11 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської групи та к.-р. пропаганду (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 5 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 13 березня 1959 р.

ВОЄВОДА Михайл Михайлович народився 1915 р. у с. Перешепине Новомосковського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у с. Піски Ізюмського р-ну Харківської обл. Фотограф-ретушер фотомайстерні. У 1936 р. за відмову служити в РСЧА за релігійними переконаннями оштрафований на 35 крб. Заарештований 21 червня 1937 р. за к.-р. агітацію, участь у к.-р. релігійній секті ієговістів та відмову служити в РСЧА (статті 54¹⁰ ч. 1, 56¹⁸ ч. 2 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 19 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 14 червня 1989 р.

ВОЙТАЛЬ Владислав Августович народився 1893 р. у м. Острівець Радомської губ. Поляк, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Чорнороб складу Південномонтажбуду. Заарештований 30 липня 1937 р. за розвідувальну та диверсійну діяльність (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. за шпигунську діяльність висланий за межі СРСР. Реабілітований 26 липня 1989 р.

ВОЙТЕНКО Остап Іванович народився 1899 р. у с. Сокілка Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Слухач коопкурсів Всеукраїнського інституту споживкооперації. Заарештований 27 квітня 1935 р. як член к.-р. групи та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 вересня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на

3 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

ВОЙТОВ Олександр Миколайович народився 1896 р. у с. Новоохтирка Старобільського пов. Харківської губ. Українець, із священнослужителів, освіта середня, позапарт. Проживав Харкові. Бухгалтер Харківського міського комітету мисливців. Заарештований 25 грудня 1934 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 9 липня 1965 р.

ВОЙЦЕ Ліна Августівна народилася 1898 р. у м. Рига Ліфляндської губ. Латишка, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживала в Києві. Заступник завідувача особливого сектору Харківського обкому КП(б)У. Заарештована 11 січня 1937 р. за зв'язки з троцькістами та знищення таємних документів (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), а 27 січня 1937 р. звільнена з-під варті на підписку про невиїзд. Справу закрито УНКВС по Харківській обл. 8 червня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) з анулюванням підписки про невиїзд.

ВОЛГІН (Хорошухін) Семен Зіновійович, народився 1905 р. у м. Ромни Ромнівського пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, у 1925—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Парторг ХІПТ. Заарештований 5 лютого 1937 р. як троцькіст та троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 20 квітня 1989 р.

ВОЛІН Ілля Овсійович народився 1907 р. у м. Орґеєв Орґеєвського пов. Бессарабської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., до 1930 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Кравець промартілі «Культпраця». Заарештований 26 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 лютого 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. Реабілітований 13 серпня 1963 р.

ВОЛКОВ Борис Степанович народився 1905 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1925—1929 рр. член ВЛКСМ, у 1930—1935 рр. член ВКП(б). Служив у м. Медведь Шимського р-ну Ленінградської обл. Начальник розвідки батареї 16-го арт. полку, лейтенант. За-

арештований 6 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістсько-зінов'ївської організації (статті 58¹⁰, 58¹¹ КК РРФСР) і військовим трибуналом 1-го стріл. корпусу ЛВО 7 грудня 1937 р. (статті 58⁸ через ст. 17, 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і позбавленням військового звання «лейтенант». Ухвалою Верховної колегії Верховного Суду СРСР від 23 березня 1938 р. тюремне ув'язнення замінено на позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у м. Магадан, де помер 24 листопада 1946 р. Реабілітований 24 квітня 1958 р.

ВОЛКОВ Дмитро Антонович народився 1904 р. у м. Миргород Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач Харківського інституту рад. торгівлі, доцент. Заарештований 27 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 10 жовтня 1958 р.

ВОЛКОВ Іван Денисович народився 1888 р. у с. Вірнопілля Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вірнопілля Ізюмського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Петровського. Заарештований 5 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 6 січня 1937 р. звільнений з-під варти на підписку про невіїзд. Справу закрито Ізюмською райпрокуратурою 20 березня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) за анулюванням підписки про невіїзд.

ВОЛКОВ Іван Іванович народився 1904 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Робітник ХПЗ. Заарештований 26 квітня 1936 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 жовтня 1937 р. виправданий. Реабілітований 22 квітня 1993 р.

ВОЛКОВ Олексій Денисович народився 1885 р. у с. Вірнопілля Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1932—1936 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у м. Костянтинівка Костянтинівського р-ну Сталінської обл. Комірник автоскладової № 25. Заарештований 7 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 5 серпня 1937 р. за-

суджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Помер 20 березня 1941 р. в ув'язненні в Новосибірській обл. Реабілітований 26 січня 1990 р.

ВОЛКОВ Опанас Денисович народився 1902 р. у с. Вірнопілля Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Костянтинівка Костянтинівського р-ну Сталінської обл. Без певних занять. Заарештований 7 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 21 травня 1937 р. звільнений з-під варти на підписку про невіїзд. Справу закрито Ізюмським райпрокурором 29 травня 1937 р.

ВОЛКОВ Трохим Денисович народився 1907 р. у с. Вірнопілля Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вірнопілля Ізюмського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Петровського. Заарештований 5 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ВОЛКОВ Федір Степанович народився 1891 р. у с. Артем'єво Шуйського пов. Владимирської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Секретар заводу «Коліметбрухт». Заарештований 5 червня 1937 р. як член к.-р. організації церковників (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁶, 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ВОЛКОВИСЬКИЙ Григорій Наумович народився 1908 р. у м. Брест-Литовськ Брестського пов. Гродненської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Відповідальний секретар редакції газети «Ленінська зміна». Заарештований 8 липня 1937 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 жовтня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував в Амуртабі у м. Комсомольськ-на-Амурі Хабаровського краю. Ухвалою судової колегії з карних справ Верховного Суду СРСР від 20 грудня 1939 р. вирок облсуду скасовано, справу закрито.

ВОЛОБУЄВ Прокопій Васильович народився 1910 р. у с. Верхній Бишкін Змі-

ївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Кухар їдальні № 7 фабрики-кухні ХПЗ. Заарештований 4 листопада 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував на Колимі. Звільнений з-під варті у грудні 1937 р., проживав у м. Магадан. Реабілітований 11 січня 1962 р.

ВОЛОВИЧ Микола Васильович народився 1911 р. в Австро-Угорській імперії. Поляк, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1925—1931 рр. член ВЛКСМ. Проживав у хімколонії с. Костянтинівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Завідувач лабораторії заводу «Червоний хімік». Заарештований 5 квітня 1937 р. як член к.-р. диверсійної організації (статті 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 жовтня 1989 р.

ВОЛОКИТИН Георгій Трохимович народився 1903 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник Харківського авторемонтного заводу «Хартранс». Заарештований 9 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 червня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ. Термін покарання відбував у Читинській обл. Реабілітований 19 жовтня 1992 р.

ВОЛОШИН Іван Лукич народився 1906 р. у с. Снавість Курської губ. Росіянин, із селян, освіта середня спеціальна, у 1921—1926 рр. член ВЛКСМ, у 1926—1927 рр. кандидат у члени ВКП(б), у 1927—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Голобородьківка Карлівського р-ну Харківської обл. Помічник начальника політвідділу бурякоцукрового заводу. Заарештованим не був, під слідством Карлівського РВ НКВС з 20 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР). Заарештований 8 серпня 1935 р. у Ленінграді СПВ УНКВС по Ленінградській обл., етапований до Харкова і Харківським облсудом 28 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Верховного Суду УРСР від 21 березня 1936 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження зі звільненням з-під варті на підписку про

невиїзд. Справу закрито прокуратурою УСРР у спецсправах 11 липня 1936 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР) з анулюванням підписки про невиїзд.

ВОЛОШИН Олександр Андрійович народився 1904 р. у с. Борисовка Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Борисовка Борисовського р-ну Курської обл. Шофер Стригуновської МТС. Заарештований 23 жовтня 1936 р. як член к.-р. шпигунської організації та зв'язки з іноземним консульством (статті 54⁶, 54¹¹ КК УСРР), для подальшого слідства етапований до Києва у розпорядження СПВ УДБ НКВС УСРР і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 липня 1937 р. за к.-р. шпигунську діяльність позбавлений волі у в'язниці на 8 років. Термін покарання відбував у Норильтабі. Звільнений з-під варті 27 травня 1946 р. з прикріпленням до Норилькомбінату, де працював завідувачем механічної майстерні Управління копальнями. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 29 листопада 1950 р. висланий на поселення до Красноярського краю під нагляд органів МДБ. На 1954 р. проживав у м. Норильськ Красноярського краю. Реабілітований 8 лютого 1957 р.

ВОЛЬЩЕНКО Іван Лаврентійович народився 1891 р. на хут. Миколаївка Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Харківського тракторо-ремонтного заводу. Заарештований 15 квітня 1936 р. за к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 травня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ВОЛЬВАЧ Олексій Федорович народився 1915 р. у с. Піски Лохвицького пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., член ВЛКСМ з 1936 р. Проживав у Харкові. Студент Харківського інституту рад. будівництва і права ім. Кагановича. Заарештований 29 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію, прагнення придбати зброю та терористичні наміри (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 8 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 ч. 3 КК УРСР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у м. Норильськ Красноярського краю. Звільнений з-під варті 5 травня 1947 р. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

ВОЛЬФ Олександр Вільгельмович народився 1901 р. на хут. Марієнполь Костянтинівського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Харківського тракторо-ремонтного заводу. Заарештований 15 квітня 1936 р. за к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 травня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ноградського пов. Полтавської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник заготконтори Лозівської райспоживспілки. У 1921 р. майно конфісковано. У 1930 р. висланий на Урал, з місця заслання втік. Заарештований 30 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² і 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ВОЛЬЯНСЬКИЙ Семен Андрійович народився 1880 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Люботин Харківського р-ну Харківської обл. Машиніст Центрального військово-залізничного парку № 2 на ст. Нова Баварія Півд. залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 29 квітня 1938 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Волготабі у м. Рибінськ Ярославської обл. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 4 серпня 1938 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд. Лінсудом Півд. залізниці 20 березня 1939 р. виправданий.

ВОРОБІЙОВ Андрій Миколайович народився 1909 р. у с. Глушково Рильського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник на будівництві ХІМЕСГ. Заарештований 1 лютого 1935 р. за те, що порвав і спалив портрет т. Леніна та втечу з Свірських концтаборів, де відбував покарання за хуліганство й пограбування (статті 54¹⁰ через ст. 7, 78 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 квітня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1 через ст. 7, 78 КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

ВОРОБІЙОВ Микола Якович народився 1897 р. у с. Якубовичи Гродненської губ. Білорус, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Белгород Белгородського р-ну Курської обл. Інженер вагонної дільниці №1 ст. Белгород-Пас. Півд. залізниці Заарештований 26 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР), для подальшого слідства етапований до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС і військовою колегією Верховного Суду СРСР 2 січня 1938 р.

(статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 3 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 23 травня 1957 р.

ВОРОБІЙОВ Михайло Трохимович народився 1872 р. у с. Семенівка Новозибківського пов. Чернігівської губ. Українець, з кустарів, освіта вища, позапарт. Проживав у сел. Печеніги Печенізького р-ну Харківської обл. Пенсіонер. Заарештований 16 березня 1937 р. за створення і розповсюдження к.-р. терористичних листів та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито помічником прокурора Харківської області 2 червня 1937 р. (ст. 226 ч. 1 КПК УРСР), з направленням на примусове лікування до психіатричної лікарні.

ВОРОНИЦЬКИЙ (Вараницький) Віталій Григорович народився 1893 р. у с. Берестечко Дубнівського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1917—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Юрисконсульт тресту зелених насаджень. У 1929 р. висланий на 3 роки за к.-р. троцькістську агітацію. Заарештований 8 квітня 1935 р. як член троцькістської організації та к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54¹² КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у м. Новосибірськ. Реабілітований 16 червня 1989 р.

ВОРОНІН Володимир Семенович народився 1900 р. і проживав у Харкові. Українець, із священнослужителів, освіта незакончена вища, позапарт. Машиніст паровозного депо ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 11 березня 1937 р. за к.-р. агітацію і дискредитацію заходів партії та уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 20 червня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Дальтабі у м. Хабаровськ. Після звільнення з-під варті проживав у сел. Дергачі Дергачівського р-ну Харківської обл., з 1960 р. у Харкові. Реабілітований 15 лютого 1961 р.

ВОРОНКОВ Яків Полікарпович народився 1888 р. у с. Верхопіння Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Швейцар будинку спеціаліста Харківського інституту експериментальної ветеринарії. Заарештований 29 серпня 1936 р. за поширення провокаційних чуток про загибель рад. влади (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 березня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років.

Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

ВОРОНЦОВ Андрій Георгійович народився 1902 у м. Рига Ліфляндської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1924—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 2 червня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. агітацію (статті 54¹ п. «а», 54¹⁰ КК УСРР), згідно з постановою УДБ ХОУ НКВС від 14 вересня 1936 р. як соціально небезпечний елемент залишений у психіатричній лікарні на примусове лікування. Справу закрито прокурором у спецсправах 29 вересня 1936 р.

ВОРОНЬКО Іван Давидович народився 1903 р. у с. Мереха Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1928—1932 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Мереха Харківського р-ну Харківської обл. Робітник депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 18 липня 1937 р. за шкідництво та поширення антирад. настроїв (ст. 54⁷ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 28 вересня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбував у м. Владивосток. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 7 квітня 1940 р. обвинувачення пере kwalіфіковано на ст. 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УРСР, термін покарання знижено до 2 років позбавлення волі.

ВОРОНЬКО Мефодій Тимофійович народився 1904 р. у міст. Петрикове Мозирського пов. Мінської губ. Росіянин, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., у 1925 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 4 червня 1935 р. за к.-р. пропаганду і шкідницьку діяльність на залізниці (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підривно шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі на копальні «Пятилетка». Розстріляний 27 березня 1938 р. у м. Магадан за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 13 березня 1938 р. Реабілітований 11 жовтня 1957 р. і 3 листопада 1960 р.

ВОРОНЬКО Микола Пилипович народився 1897 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Безробітний. Заарештований 6 жовтня

1936 р. за терористичні прояви (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ВОРОНЬКО Петро Юхимович народився 1896 р. у с. Соколів Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Соколів Зміївського р-ну Харківської обл. Робітник депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 22 березня 1935 р. за к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 56²¹ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 17 квітня 1935 р. засуджений на 8 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 14 травня 1935 р. термін покарання знижено до 3 років позбавлення волі без пораження у правах. Ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 5 вересня 1937 р. покараний на 2 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував у Калугтабі. Реабілітований 12 травня 1992 р.

ВОРОПАЄВ Семен Якович народився 1893 р. у с. Борщівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Борщівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний Перекоп». Заарештований 27 квітня 1937 р. за к.-р. терористичну агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегію Харківського облсуду 2 серпня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ВОРОШИЛОВ Іван Іванович народився 1888 р. у с. Куньє Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гнидівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 27 червня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та баптист (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові.

ВОРСІН Антон Гнатович народився 1903 р. у с. Гостомля Курського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 26 липня 1936 р. як член к.-р. угруповання та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 8 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням

у правах на 1 рік. У 1941—1945 рр. брав участь у Великій Вітчизняній війні, нагороджений медалями. У 1946—1951 рр. проживав у Харкові, працював на ХТЗ. На 1961 р. пенсіонер. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

ВОСТРИКОВ Микола Іванович народився 1913 р. у м. Маріуполь Маріупольського пов. Катеринославської губ. Росіянин, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., член ВЛКСМ з 1930 р. Проживав у Харкові. Учень Харківського технікуму журналістики. Заарештований 3 березня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 липня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. На 1969 р. проживав у м. Луганськ Луганської обл. Реабілітований 23 травня 1969 р.

ВУЛЬФ Флорида Андріївна див. *ГУЩИНА (Вульф) Флорида (Єфросинія) Андріївна*

ВУЛЬФОВИЧ Йосиф Мойсейович народився 1898 р. у м. Полтава Полтавської губ. Єврей, з кустарів, освіта вища, позапарт.,

у 1913—1917 рр. член УПСР, у 1923—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Економіст промислової артілі ім. Косіора. Заарештований 20 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Звільнений з-під варті у 1946 р. З 1947 р. проживав у м. Ангарськ Іркутської обл., працював інженером-економістом. Реабілітований 9 липня 1956 р.

В'ЮНИК Павло Маркович народився 1900 р. у с. Мурафа Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1932 р. член ВКП(б). Проживав у с. Сороківка Харківської приміської зони. Завідувач складу радгоспу НКВС № 6. Заарештований 19 квітня 1936 р. за підризву роботу в радгоспі, ворожі висловлювання на адресу рад. влади (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 липня 1936 р. виправданий.

Г

ГАБЕЛКОВ Борис Омелянович народився 1900 р. у с. Рождественське Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому кандидат у члени ВКП(б). Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник Куп'янського цукрового заводу. Заарештований 7 червня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 27 вересня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 6 лютого 1992 р.

ГАБРИКОВИЧ Ілля Антонович народився 1896 р. у с. Ганжаловка Курської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Дергачі Дергачівського р-ну Харківської обл. Комірник Харківської фабрики «Жінтрудпрофілакторій». Заарештований 22 лютого 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 травня 1937 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 8 грудня 1993 р.

ГАВРИЛЕНКО Петро Євгенович народився 1897 р. у с. Красиве Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у с. Красиве Олексіївського р-ну Харківської обл. Сторож колгоспу ім.

Постишева. Заарештований 29 жовтня 1935 р. за приховування служби в білій армії під час вступу до партії (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито прокурором у спецсправах 3 грудня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР).

ГАВРИЛОВ Григорій Олексійович народився 1902 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Вільшани Харківської приміської зони. Продавець магазину Харпромторгу. Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. антипартійну діяльність троцькістського характеру (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Після відбуття терміну покарання у 1941 р. залишений на поселення у м. Ін-та Комі АРСР. Згідно з Указом Президії Верховної Ради СРСР «Про амністію...» від 27 березня 1953 р. від заслання на поселення звільнений зі зняттям попередньої судимості. До 1961 р. проживав у Комі АРСР, потім переїхав до стан. Наурська Чечено-Інгуської АРСР. Реабілітований 1 червня 1962 р.

ГАВРИЛОВ Костянтин Георгійович народився 1910 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт. Конструктор ХТГЗ, студент ХЕТІ. Заарештований 23 квітня 1935 р. як член к.-р. організації та за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК

УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 листопада 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. На 1989 р. проживав у Харкові. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

ГАВРИЛЮК (Федоров, Долинський) Володимир Васильович народився 1901 р. у с. Хрещатик герцогства Буковина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1924—1927 рр. член компартії Буковини, у 1927—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Учителював у с. Зарештований 27 липня 1937 р. як член націоналістичної терористичної організації УВО (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 23 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 29 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 11 вересня 1957 р.

ГАВРИШ Марфа Іванівна народилася 1914 р. у с. Мажарка Костянтинградського пов. Полтавської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. У 1930 р. родина розкуркулена, вислана до Північного краю. Заарештована 4 грудня 1934 р. за втечу з місця заслання, справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 11 січня 1935 р. за недостатності доказів і недоцільності направлення на заслання через молодий вік.

ГАВРЮШЕНКО Григорій Федорович народився 1895 р. у с. Моначинівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Служив у м. Тюмень Тобольського окр. Омської обл. Командир 60-ї стріл. дивізії, комбриг. Заарештований 19 березня 1937 р. як член к.-р. троцькістської терористичної організації (статті 58⁷, 58⁸, 58¹¹ КК РРФСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 липня 1937 р. (статті 58⁸, 58¹¹ КК РРФСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна і позбавленням військового звання «комбриг». Розстріляний 1 липня 1937 р. у Москві. Похований на Донському кладовищі. Реабілітований 20 квітня 1957 р.

ГАДОСЬ Антон Андрійович народився 1898 р. у м. Муравиця Дубнівського пов. Волинської губ. Поляк, із селян, освіта неповна середня, у 1917—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Керуючий Харківського відділення Реммаштресту. Заарештований 4 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 9 березня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР)

засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 10 березня 1937 р. у Москві. Реабілітований 3 червня 1958 р.

ГАДЯЦЬКИЙ Микола Микитович народився 1905 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Довгалівка Савинського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. У 1929 р. розкуркулений. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 березня 1989 р.

ГАЄВСЬКИЙ Аркадій Вікторович народився 1889 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із дворян, освіта середня, позапарт. Сторож міського саду. Заарештований 25 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 березня 1989 р.

ГАЄВСЬКИЙ Василь Семенович народився 1904 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 5 серпня 1936 р. як член української націоналістичної к.-р. організації (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 травня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Дальтабі, де й помер 30 жовтня 1938 р. Реабілітований 15 жовтня 1992 р.

ГАЄВСЬКИЙ Володимир Казимирович народився 1907 р. у с. Мойсєйківка [Смоленської губ.]. Поляк, з робітників, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач курсів при ТЕЦ. Заарештований 29 липня 1937 р. як член к.-р. групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 12 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 21 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 вересня 1957 р.

ГАЄВСЬКИЙ Іван Семенович народився 1884 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Огульці Валківського р-ну Харківської обл. Священик. Заарештований 13 вересня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколе-

гією Харківського облсуду 25 січня 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 8 січня 1992 р.

ГАЄВСЬКИЙ Микола Семенович народився 1906 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт., у 1927—1929 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Старший табельник ХБФ. Заарештований 17 вересня 1936 р. як член націоналістичної організації, яка мала на меті відторгнення України від СРСР (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 травня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Бурейтабі, де й помер 11 лютого 1942 р. Реабілітований 15 жовтня 1992 р.

ГАЙДАМАКА Григорій Павлович народився 1912 р. у с. Костів Валківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ. Служив у Вінницькій обл. Військовослужбовець школи молодшого начальницького складу 20-го прикордонного загону НКВС. Заарештований 4 березня 1935 р. за антирад. агітацію і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони УСРР по Вінницькій обл. 9 березня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Бамтабі. Звільнений з-під варті 10 грудня 1936 р. Реабілітований 28 лютого 1998 р.

ГАЙДАР Іван Антонович народився 1916 р. у с. Чаплине Олександрівського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Учень Богодухівського ветеринарного технікуму. Заарештований 6 червня 1935 р. за антирад. агітацію та участь у к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 серпня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ГАЙДУК Степан Феодосійович народився 1899 р. у с. Баштанка Херсонського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта вища, член ВКП(б) з 1920 р. Проживав у Харкові. Другий секретар Харківського міського партійного комітету КП(б)У. Заарештований 28 вересня 1935 р. за приховування соціального походження та політичного минулого (ст. 180 ч. 2 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 20 травня 1936 р.

як соціально небезпечний елемент позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 10 серпня 1956 р.

ГАЙДУКОВ Семен Олексійович народився 1880 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Начальник ливарного цеху дослідного заводу ХНДІМ. Заарештований 16 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 29 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 24 лютого 1994 р.

ГАЙН Густав Мартинович народився 1868 р. у колонії Стара Гута Переяславського пов. Полтавської губ. Німець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Данилівка Барвінківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. 7 Листопада. У 1935 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 24 травня 1937 р. як член к.-р. фашистської повстанської організації (статті 54² через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. (статті 54², 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 квітня 1989 р.

ГАЙН Людвіг Людвігович [Вільгельмович] народився 1881 р. у колонії Стара Гута Переяславського пов. Полтавської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Данилівка Барвінківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. 7 Листопада. У 1935 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 24 квітня 1937 р. як член к.-р. фашистської повстанської організації (статті 54² через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. (статті 54², 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 квітня 1989 р.

ГАЙ-РОМАНЦОВ Герасим Дмитрович народився 1900 р. у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1917—1921 рр. член УКП, у 1921—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 29 квітня 1935 р. як член к.-р. повстанської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹, 54² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 жовтня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Хабаровському краї. У період окупації про-

живав у Харкові, працював у поліції. У 1947—1952 рр. розшукувався органами держбезпеки. Реабілітований 10 червня 1991 р.

ГАККЕЛЬ Анатолій Борисович народився 1888 р. у м. Смоленськ Смоленської губ. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник конструкторського бюро заводу № 48. Заарештований у Москві 19 листопада 1936 р. як член к.-р. шпигунської організації (статті 58¹¹, 58⁷ КК РСФРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 20 червня 1937 р. (статті 58⁷, 58⁸, 58¹¹ КК РРФСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 21 червня 1937 р. у Москві. Реабілітований 22 серпня 1957 р.

ГАЛЕНКО Максим Григорович народився 1903 р. у с. Новий Бурлук Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новий Бурлук Печенізького р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1934 і 1935 рр. майно частково конфісковано. Заарештований 27 грудня 1935 р. за антирад. агітацію та участь у нелегальній секті (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 7 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 квітня 1992 р.

ГАЛЕР Іван Олексійович народився 1875 р. у м. Шаргород Могилівського пов. Подільської губ. Німець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. В'язень будколонії НКВС № 3. Нарсудом Ленінського р-ну м. Харкова 19 лютого 1936 р. (ст. 58 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі. Заарештований 13 вересня 1936 р. за троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 грудня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. З урахуванням попереднього вироку строк ув'язнення склав 6 років позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ГАЛІВ Іван Семенович народився 1898 р. у с. Іванівці Жидачівського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт., у 1925—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник Харківського державного меблевого заводу ім. Ейдемана. Заарештований 12 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію і зв'язок з дипломатичним представництвом іноземної держави (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹ п. «а» КК УСРР) і військовим трибуналом

ХВО 5 грудня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54⁶ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Ухттабі та Ухтіжемтабі. Звільнений з-під варті 4 листопада 1945 р. Реабілітований 2 листопада 1992 р.

ГАЛКІН Володимир Петрович народився 1880 р. у с. Новотроїцьке Корочанського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1900—1921 рр. член РСДРП (об'єднаної). Проживав у Харкові. Робітник Електропрому. У 1919 р. під слідством Харківської губЧК за меншовицьку діяльність. У 1925 р. під слідством ДПУ УСРР як меншовик, звільнений з-під варті після надання розписки про розрив з меншовиками. Заарештований 9 липня 1937 р. як член меншовицької організації та антирад. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Івдельтабі на ст. Сама залізниці ім. Кагановича. Реабілітований 5 липня 1989 р.

ГАЛТИХІН Іван Іванович народився 1879 р. у с. Тулуб'єво Тульської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Краснокутськ Краснокутського р-ну Харківської обл. Завідувач каси Краснокутського відділення держбанку. Заарештований 9 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 11 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ГАЛУШКА Прохор Павлович народився 1896 р. у с. Розсохувата Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Розсохувата Кегичівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний господар». Заарештований 20 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і нарсудом Кегичівського р-ну 27 жовтня 1935 р. (ст. 56²¹ ч. 1 КК УСРР) виправданий.

ГАЛУШКО (Галушков) Григорій Андріанович (Андронович) народився 1905 р. у с. Піски Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта вища, у 1925—1928 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Викладач ХМБІ. Заарештований 28 липня 1936 р. як троцькіст та за к.-р. роботу (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 листопада 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ

на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 16 травня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 13 квітня 1938 р. Реабілітований 27 квітня 1957 р. і 8 жовтня 1962 р.

ГАЛУШКО Іларіон Федорович народився 1886 р. у с. Шарівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 26 серпня 1936 р. за недонесення про к.-р. розмови, які велися в його присутності (ст. 54¹² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 листопада 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі в ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 10 червня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 23 квітня 1938 р. Реабілітований 14 вересня і 17 жовтня 1956 р.

ГАЛУШКО Олександра Іллівна народилася 1888 р. у м. Путивль Путивльського пов. Курської губ. Українка, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживала в Харкові. Лікпом ХБФ. Заарештована 26 серпня 1936 р. за к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 листопада 1936 р. засуджена на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбувала в Північсхідтабі. Реабілітована 14 вересня 1956 р.

ГАЛЬПЕРІН Дем'ян Іванович народився 1905 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 23 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Далекосхідному краї. Розстріляний 29 квітня 1938 р. за ухвалою трійки при НКВС по Дальбуду від 10 квітня 1938 р. Реабілітований 16 червня 1989 р. і 2 лютого 1962 р.

ГАМАЙ Григорій Якович народився у 1906 р. у с. Варварівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХІЕІ. Заарештований 12 січня 1935 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 28 березня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував на Дальбуді НКВС у Далекосхідному краї. У вересні 1937 р. до-

строково звільнений з ув'язнення. Під час Великої Вітчизняної війни служив у Червоній армії, нагороджений орденами і медалями. У 1942 р. військовою радою Північно-Західного фронту судимість знято. У 1956 р. проживав у м. Сталіне Сталінської області. Реабілітований 30 липня 1958 р.

ГАНДШУ Овсій Григорович народився 1893 р. і проживав у Харкові. Єврей, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт. Агент з постачання Харківської ватяної фабрики. Заарештований [1] січня 1936 р. як член групи розкрадачів у системі утильних організацій України і зв'язки з особами, які організували нелегальний перетин кордону (Постанова Президії Верховної Ради СРСР «Про охорону майна державних підприємств...» від 7 серпня 1932 р. і ст. 54¹ п. «а» КК УСРР), справу закрито ЕКВ УДБ ХОУ НКВС 19 березня 1936 р. щодо ст. 54¹ пп. «г» і «є» КК УСРР за недоведеності злочину, матеріли щодо постанови Президії Верховної Ради СРСР «Про охорону майна державних підприємств...» від 7 серпня 1932 р. виокремлено для притягнення підслідного до відповідальності.

ГАНЧУК Петро Митрофанович народився 1894 р. у с. Піски Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1927—1931 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Працівник гардеробу ХІКГ. Заарештований 27 квітня 1936 р. за к.-р. націоналістичну агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ГАНШИН Іван Олександрович народився 1901 р. у с. Зарожне Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Зарожне Чугуївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Демченка. Заарештований 8 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 квітня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

ГАНЮШИН Іван Антонович народився 1889 р. у м. Алатирь Алатирського пов. Симбірської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Артист ансамблю бандуристів ім. Шевченка. Заарештований 2 липня 1937 р. як член к.-р. організації та за к.-р. агітацію (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁶,

54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ГАПОН Василь Павлович народився 1909 р. у слоб. Мерефа Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Мерефа Харківського р-ну Харківської обл. Майстер Мереф'янського склозаводу. Заарештований 24 червня 1937 р. за спробу диверсії на ст. Мерефа шляхом підкладання рейки під швидкий поїзд (ст. 54⁹ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 9 жовтня 1938 р. (ст. 170 п. «г» КК УРСР) засуджений на 1 рік виправно-трудова робота за місцем роботи з утриманням 20 % заробітку і дворічним випробувальним терміном після відбуття строку покарання. Ухвалою залізничної колегії Верховного Суду СРСР від 19 листопада 1938 р. з вироку вилучено дворічний термін випробування, як позазаконно встановлений судом.

ГАПОНЕНКО Данило Пантелійович народився 1886 р. у Катеринославській губ. Українець, із селян, освіта та партійність невідомі. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Бригадир екіпажної бригади ІПРЗ. Заарештований 13 грудня 1935 р. за к.-р. агітацію та саботаж (статті 54¹⁰, 54¹⁴ КК УСРР), 24 березня 1936 р. звільнений з-під варту на підписку про невиїзд. Транспортною прокуратурою Лиманської дільниці Донецької залізниці справу направлено прокурору Донецької залізниці на припинення з анулюванням підписки про невиїзд. Справу не завершено.

ГАПЧЕНКО Степан Данилович народився 1913 р. у с. Буди Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Служив у с. Петрівка Гросулівського р-ну Одеської обл. Червоноармієць 17-го окремого хімічного взводу Тираспольського укріпрайону. Заарештований 20 липня 1937 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом 6-го стріл. корпусу КВО 11 жовтня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 29 квітня 1940 р. строк ув'язнення знижено до 3 років з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 26 серпня 1993 р.

ГАРАЖ Нил Федорович народився 1909 р. у с. Паньківка Катеринославського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1925—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 28 серпня 1936 р. як

член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Котлаському відділенні Ухтпечтабу. Після звільнення з-під варту працював у Ленінському ліспромгоспі у Великолуцькій обл. Заарештований 9 лютого 1950 р. УМДБ по Великолуцькій обл. за написання спогадів антирад. характеру і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 19 липня 1950 р. (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 26 квітня 1955 р.

ГАРАЩЕНКО Іван Степанович народився 1881 р. у м. Краснокутськ Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Кустар-чоботар. Заарештований 11 січня 1936 р. як член к.-р. організації та за антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 29 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ГАРКАВЕНКО Ядвіга Володимирівна народилася 1908 р. у с. Орешковичі Мінського пов. Мінської губ. Білоруска, із селян, освіта вища, позапарт., член ВЛКСМ з 1928 р. Проживала в Харкові. Лікар терапевтичної клініки № 3, аспірант ХМІ. Заарештована 2 липня 1937 р. як член націонал-фашистської шпигунсько-терористичної організації (статті 54⁶, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і наркомом внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевським 19 вересня 1937 р. видано розпорядження про розстріл. Розстріляна 23 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітована 11 серпня 1989 р.

ГАРМАШ Андрій Володимирович народився 1889 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Липці Липецького р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1934 р. позбавлений виборчих прав. Заарештований 17 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію та розповсюдження релігійних листівок (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 вересня 1935 р. як член к.-р. групи позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

ГАРМАШ Максим Володимирович народився 1895 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Липці Липецького р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 19 грудня

1935 р. за к.-р. агітацію та належність до сектантського к.-р. угруповання (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 1 червня 1990 р.

ГАРТВІГ (Гартвік) Йоганн Якубович народився 1894 р. у с. Судиха Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Кам'яний Сахновщинського району Харківської обл. Член колгоспу ім. Тельмана. Заарештований 13 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ через ст. 17 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 11 липня 1937 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁹ через ст. 17 КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 3 листопада 1941 р. Реабілітований 5 червня 1991 р.

ГАРТВІК Фрідріх Данилович народився 1889 р. у с. Судиха Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Кам'яний Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Тельмана. Заарештований 3 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської організації, за завданням якої проводив антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою військового трибуналу ХВО від 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УСРР) засуджений на 10 років тюремного ув'язнення з поразенням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ГАРЦЕВ Євген Петрович народився 1875 р. у м. Валки Валківського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Касир артілі інвалідів «Інтруд». Заарештований 5 червня 1937 р. як член к.-р. організації церковників (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ГАРКАВИЙ Іван Хомович народився 1912 р. у с. Борисівка Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Стрілець охорони НКШС ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС

по Харківській обл. від 11 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Бамтабі. Реабілітований 2 жовтня 1964 р.

ГАСС Густав Йоганнович народився 1907 р. у сел. Лозова Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, з кустарів, неписьмен., позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник паровозного депо ст. Лозова Півд. залізниці. Позбавлений виборчих прав. Заарештований 15 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та к.-р. профашистську діяльність серед німців (статті 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 березня 1989 р.

ГАСТІНГ Вільгельм Васильович народився 1888 р. у м. Златоуст Уфимської губ. Німець, з міщан, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Автотехнік Головного управління тракторно-автомобільної промисловості. У 1931 р. під слідством як член к.-р. офіцерської організації. Заарештований 30 липня 1937 р. за антирад. настрої, к.-р. агітацію та участь у к.-р. організації «Весна» (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 26 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 жовтня 1956 р.

ГВОЗДЄВ Олександр Федорович народився 1911 р. у [Москві]. Росіянин, соціальне походження невідоме, письмен., позапарт. Служив у м. Термез Сурхандар'їнського окр. Червоноармієць окремої Узбецької прикордонної комендатури. Заарештований 24 квітня 1935 р. за виконання антирад. пісні (ст. 66 через ст. 10 КК УзСРР), справу закрито військовою прокуратурою прикордонної та внутрішньої охорони Узбецької СРР 7 травня 1935 р.

ГВОЗДЬОВ Михайло Гнатович народився 1895 р. у с. Беловське Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта незакінчена вища, у 1918—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер Курського шосейно-шляхового управління при Управлінні НКВС. Заарештований 7 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Ухвалою Найвищого Суду УСРР у спецколегії 25 березня 1937 р. вирок скасовано, справу передано на новий

розгляд зі стадії досудового слідства. Харківським облсудом 21 вересня 1938 р. виправданій зі звільненням з-під варті.

ГЕЙГЕР Фрідріх Йоганнович народився 1899 р. у Відні. Австрієць, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер ХТЗ. Заарештований 26 липня 1937 р. за к.-р. діяльність та шпигунство на користь Німеччини (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 жовтня 1937 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 16 травня 1989 р.

ГЕЙДА Андрій Микитович народився 1888 р. у с. Дементіївка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 25 листопада 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 5 січня 1936 р. засуджений на 2 роки тюремного ув'язнення. Термін покарання відбував на Харківській дільниці будколонії особливого будівництва НКВС. Звільнений достроково 26 листопада 1936 р.

ГЕЛЛЕР Данило Августович народився 1910 р. у с. Ставище Житомирського пов. Волинської губ. Німець, із селян, освіта невідома, позапарт. Проживав у с. Новомиколаївка Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. 2-ї п'ятирічки. Заарештований 27 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 28 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00439 від 25 липня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 8 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 8 серпня 1989 р.

ГЕЛЛЕР Наум Григорович народився 1900 р. у м. Кринки Гродненського пов. Гродненської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, у 1925—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Постачальник артілі «Інвалід-шкіряник». Заарештований 15 листопада 1935 р. за антирад. агітацію та приховування своєї належності до троцькістської опозиції у 1927 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 28 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Помер в ув'язненні. Реабілітований 27 листопада 1956 р. і 25 липня 1994 р.

ГЕЛЬБАРТ Перля Шмулівна (Поліна Самійлівна) народилася 1893 р. у м. Белхатув Петроковського пов. Єврейка, з робітників, освіта початкова, у минулому член Бунду, до 1920 р. член компартії Польщі, у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживала в Харкові. Робітниця трикотажної фабрики ім. Мікояна. Заарештована 20 липня 1935 р. за зв'язки

з поліцією, зрадницьку діяльність щодо комуністів, за членство у Бунді під час проживання в Польщі (ст. 54¹³ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбувала в Сибтабі. [Особливою нарадою при НКВС СРСР 1 жовтня 1938 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляна у Кемеровській обл., дата розстрілу невідома.]. Реабілітована 2 червня 1956 р.

ГЕЛЬБАРТОВИЧ Михайло Володимирович народився 1898 р. у Харкові. Єврей, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт. Служив у м. Житомир Київської обл. Начальник обозно-речового постачання 26-го кав. полку, старший лейтенант. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 20 жовтня 1937 р. (статті 54¹ п. «б», 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна і позбавленням військового звання «старший лейтенант». Розстріляний 21 жовтня 1937 р. у Києві. Реабілітований 21 липня 1966 р.

ГЕНЕРАЛОВ Арсентій Прокопович (Ульянцев Єгор Митрофанович) народився 1883 р. у м. Волконськ Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник військового будівництва ХВО. Заарештований 10 лютого 1937 р. за антирад. агітацію і використання фальшивого паспорту (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 п. «а» КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 7 травня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 10 липня 1995 р.

ГЕНЕС Лев Григорович народився 1899 р. і проживав у Харкові. Єврей, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1917—1937 рр. член ВКП(б). Директор науково-дослідного бюро організації виробництва чорної металургії. Заарештований 18 червня 1937 р. як член антирад. к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 21 жовтня 1938 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 21 жовтня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 25 липня 1956 р.

ГЕНІХ Віктор Омелянович народився 1912 р. у с. Піски Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1930—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у с. Піски Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. діяльність та поши-

рення чуток про війну з Німеччиною (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Сталінській обл. від 31 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Локчимтабі Усть-Коломського р-ну Кому АРСР. Реабілітований 31 серпня 1989 р.

ГЕНКІН Лазар Григорович народився 1903 р. у м. Друя Віленської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Кравець артілі «Американка». Заарештований 25 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Кому АРСР. Реабілітований 23 березня 1989 р.

ГЕРАСИМЕНКО Іван Михайлович народився 1904 р. на хут. Плєскачівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Путникове Дворічанського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. 12-го з'їзду КП(б)У. У 1930 р. розкуркулений. У 1931 р. заарештований органами ДПУ за підробку документів, направлений до Куп'янської с.-г. колонії на 3 роки. Заарештований 1 лютого 1937 р. за к.-р. діяльність у колгоспі, за втечу з місця відбування покарання (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і нарсудом Дворічанського р-ну 5 липня 1937 р. (статті 69 ч. 1, 78 ч. 3 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ. Спецколегією Харківського облсуду 28 листопада 1938 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 78 КК УРСР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 27 лютого 1939 р. вирок суду змінено, за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 11 жовтня 1990 р.

ГЕРАСИМЕНКО Петро Тимофійович народився 1902 р. у с. Гути Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гути Богодухівського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1928 р. за образу представника влади засуджений на 2 місяці примусових робіт. У 1933 р. під слідством за приховування хліба. Заарештований 24 серпня 1934 р. за вбивство заступника голови сільради (ст. 54⁸ КК УСРР), 26 жовтня 1934 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу Укр. військочергу 26 червня 1935 р. виправданий за недоведеності обвинувачення.

ГЕРАСИМОВ Олександр Іванович народився 1884 р. у с. Тернова Вовчанського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Тернова Вовчанського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу. Розкуркулений. Заарештований 22 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 5 травня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд і Харківським облсудом 9 травня 1937 р. виправданий з анулюванням підписки про невиїзд. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 15 жовтня 1937 р. вирок суду скасовано, справу повернено на дослідження. Харківським облсудом 10 травня 1938 р. виправданий.

ГЕРАСИМОВ Юхим Максимович народився 1898 р. у с. Шебелинка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Шебелинка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний орач». Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 30 березня 1989 р.

ГЕРБ Антон Іванович народився 1886 р. у кол. Блюменталь Мелітопольського пов. Таврійської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник льодопункту ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 28 грудня 1936 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ через ст. 17 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54², 54⁹, 54⁸ через ст. 17 КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 лютого 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ГЕРБСТ Якуб Данилович народився 1906 р. у кол. Нестеліївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1937 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Нестеліївка Лозівського р-ну Харківської обл. Голова колгоспу «Нове життя». Заарештований 15 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² і 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією майна. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ГЕРІНГ Гуго Якубович (Якович) народився 1899 р. у колонії Горохівка Ізюмського

пов. Харківської губ. Німець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник паровозного депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 16 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54² і 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ГЕРІНГ Густав Якович народився 1890 р. у с. Тавезня Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Судиха Сахновщинського р-ну Харківської обл. Робітник Сахновщинської МТС. Розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 16 грудня 1934 р. за організацію к.-р. куркульства для здійснення шкідницьких актів (статті 54⁹, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 березня 1935 р. (статті 54⁴ ч. 1, 54⁷ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, а ухвалою Верховного Суду СРСР від 23 травня 1935 р. розстріл замінено на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 30 липня 1992 р.

ГЕРІНГ Едмунд Фрідріхович народився 1897 р. у колонії Горохівка Ізюмського пов. Харківської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Тесля радгоспу ім. Паризької комуни. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 23 січня 1935 р. за к.-р. діяльність (ст. 54³ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 26 червня 1989 р.

ГЕРІНГ Фрідріх Фрідріхович народився 1884 р., місце народження невідоме. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Маляр радгоспу ім. Паризької комуни. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 23 січня 1935 р. за к.-р. діяльність (ст. 54³ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 26 червня 1989 р.

ГЕРІНГ Кристіан (Християн) Якович народився 1907 р. у колонії Водяне Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Водяне Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Леніна. Заарештований 14 лютого

1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54² і 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 4 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ГЕРМАН Едуард Семенович див. *СМИРНОВ Андрій Семенович (Герман Едуард Семенович)*.

ГЕРМАН Павло Андрійович народився 1881 р. у с. Мала Ворожба Лебединського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Козіївка Краснокутського р-ну Харківської обл. Равнітник Краснокутської райспоживспілки. Заарештований 1 липня 1937 р. як член антирад. націоналістичної організації та за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 16 березня 1939 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

ГЕРНЕС Явдіга Станіславівна (Гончарова Людмила Дмитрівна) народилася 1904 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Латишка, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1932 і 1933 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживала в Харкові. У 1935 р. під слідством за статтями 54-6 і 80 КК УСРР. Ув'язнена Харківської в'язниці. Спецколегією Харківського облсуду 7 квітня 1936 р. (ст. 90 п. «е» КК УСРР) позбавлена волі на 2 роки. Заарештована 14 липня 1937 р. за к.-р. агітацію серед ув'язнених Харківської в'язниці (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 26 жовтня 1939 р. позбавлена волі на 3 роки з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітована 26 травня 1995 р.

ГЕРТЕЛЬ Георг Емільович народився 1907 р. і проживав у Харкові. Німець, із службовців, освіта середня спеціальна, позапарт. Комірник ХЕТГЗ. Заарештований 31 липня 1937 р. за розвідувальну і диверсійну діяльність і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР 4 листопада 1937 р. за к.-р. діяльність висланий за межі СРСР. Реабілітований 26 липня 1989 р.

ГЕРТЕЛЬ Еміль Оскарович народився 1873 р. і проживав у Харкові. Німець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт. Пенсіонер. Заарештований 31 липня 1937 р. за розвідувальну і диверсійну діяльність (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. за шпигунську діяльність висланий за межі СРСР. Реабілітований 26 липня 1989 р.

ГЕРТОН Леон (Леонід) Петрович народився 1898 р. у м. Гамбург, Німеччина. Німець, з робітників, освіта неповна середня,

позапарт., у 1931—1936 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Виконроб будівництва театру Червонозаводського р-ну. Заарештований 5 вересня 1936 р. за прояви к.-р. троцькізму під час військових зборів командирів запасу РСЧА (статті 54¹⁰ ч. 1, 54³ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-ї стріл. дивізії ХВО 23 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ, а 21 листопада 1937 р. позбавлений прав на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у м. Котлас Архангельської обл. Розстріляний 15 січня 1938 р. у сел. Нова Ухтарка Комі АРСР за ухвалою трійки УНКВС по Архангельській обл. від 16 грудня 1937 р. Реабілітований 19 лютого 1959 р.

ГЕРЦ Йоганн Йоганович народився 1907 р. у с. Водяне Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестелівка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нове життя». Заарештований 5 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ГЕРЦЕН Міхель Паульович народився 1889 р. у м. Херсон Херсонської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестелівка Лозівського р-ну Харківської обл. Ветеринар колгоспу «Нове життя». Заарештований 5 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ГЕСКІН Мойсей Самійлович народився 1887 р. у м. Полтава Полтавської губ. Єврей, з міщан, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1904—1920 рр. член ОЕСРП. Проживав у Харкові. Заступник управителя харківського відділу Цукрозбути. Заарештований 10 березня 1937 р. як член меншовищського підпілля (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 грудня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 10 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 16 січня 1958 р.

ГЕТЬМАН Іван Якович народився 1888 р. у с. Хрушова Микитівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Пересічна Півд. залізниці. Бригадир рільників радгоспу ім. Андреева. Заарештований 26 грудня 1934 р. за к.-р. переконання, поширення к.-р. анекдотів (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою спеціальної трійки лінсуду Півд. залізниці від 7 лютого 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 6 років з пораженням у правах на 3 роки. Помер 1985 р. у с. Зідьки Готвальдівського р-ну Харківської обл. Реабілітований 23 листопада 1992 р.

ГЕТЬМАНЕНКО Михайло Юхимович народився 1910 р. у с. Литівка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Провідник вагону ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 10 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 27 листопада 1935 р. засуджений на 3 роки тюремного ув'язнення. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

ГЕШЛІН Володимир Якович народився 1906 р. у м. Оріхів Бердянського пов. Таврійської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1925—1928 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Агент з постачання Житлобудкоопу. У 1928 р. заарештований як троцькіст, звільнений з-під варті у зв'язку з відходом від троцькізму. Заарештований 9 квітня 1935 р. як троцькіст, який залишився на троцькістській платформі і проводить к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 20 жовтня 1935 р. як член к.-р. групи висланий до Красноярського краю на 3 роки. На засланні перебував у м. Абакан Красноярського краю. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 вересня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі на Колимі до 1939 р., у 1941—1947 рр. у м. Маріїнск Кемеровської обл. Звільнений з-під варті 25 березня 1947 р. На 1949 р. проживав у м. Люботин Харківського р-ну Харківської обл. Заарештований 3 березня 1949 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 13 липня 1949 р. як член антирад. троцькістської організації висланий на поселення до Красноярського краю. На 1992 р. проживав у м. Нью-Йорк, США. Реабілітований 27 квітня 1956 р. та 19 березня 1992 р.

ГИСЦЕВ Дмитро Лук'янович народився 1890 р. у с. Ямське Белгородського пов.

Курської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1930—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Бригадир ХПЗ. Заарештований 9 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

ГЛЕТИЧ Георгій Сергійович народився 1898 р. у м. Брест-Литовський Брестського пов. Гродненської губ. Білорус, із службовців, освіта початкова, у 1919—1922 рр. член РКП(б), у 1924—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 9 грудня 1935 р. як син колишнього наглядача каторжної в'язниці, участь у «білому русі» та зв'язок з контррозвідкою білогвардійців у 1919 р. (статті 54¹³, 68¹ КК УСРР), справу закрито лінсудом Півд. залізниці 29 березня 1936 р. за відсутності складу злочину (ст. 4 п. «д» КПК УСРР) зі звільненням з-під варті. Розстріляний 22 грудня 1937 р. у Харкові за ухвалою комісії НКВС і прокурора СРСР від 20 грудня 1937 р. Реабілітований 8 грудня 1993 р.

ГІЛЬ Костянтин Семенович народився 1896 р. у с. Огородники Новогрудського пов. Мінської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1924—1927 і 1931—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХКЗ ім. Петровського. Заарештований 9 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 березня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 28 вересня 1992 р.

ГІЛЬБУРД Яків Абрамович народився 1905 р. у м. Житомир Житомирського пов. Волинської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник фабрики художніх виробів. Заарештований 23 червня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував на Колимі. З 1946 р. проживав у с. Добре Миколаївської обл. Ухвалою особливої наради при МДБ НКВС СРСР від 22 липня 1950 р. висланий на спецпоселення. На поселенні перебував у с. Михайвка Северного р-ну Новосибірської обл. У 1953 р. повернувся до с. Добре Миколаївської обл. Реабілітований 17 жовтня 1988 р.

ГІНЗБУРГ Макій Калманович народився 1908 р. у м. Ярославль Ярославської губ. Єв-

рей, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Не працював. Заарештований [22 травня] 1936 р. за статтями 54¹², 196 КК УСРР і військовим трибуналом ХВО 11 вересня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Сибтабі, Крастабі, Північзалізничтабі. Реабілітований 3 серпня 1992 р.

ГІРКО Гнат Григорович народився 1904 р. у с. Крисине Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1926—1929 рр. кандидат у члени ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Начальник відділу проектної контори Управління Півд. залізниці. Заарештований 11 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 4 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 13 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 13 березня 1938 р. Реабілітований 19 серпня 1964 р. і 6 травня 1963 р.

ГЛАДКА (Гладкова) Марія Іванівна народилася 1900 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українка, з міщан, освіта середня, позапарт. Проживала в Харкові. Бухгалтер Хаторгу. Заарештована 10 грудня 1934 р. як член к.-р. терористичній організації та к.-р. агітацію (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 березня 1935 р. за зв'язки з закордонними контрреволюціонерами та за к.-р. агітацію позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбувала у Картабі. Реабілітована 16 червня 1989 р.

ГЛАДКОВ Микола Миколайович народився 1883 р. у м. Миколаїв Херсонського пов. Херсонської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять, до 20 березня 1936 р. керівник Харківського залізничного оркестру. Заарештований 17 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ГЛАДКОВ Степан Захарович народився 1914 р. у с. Пішанка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Пішанка Красноградського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Новий світ». Заарештований 27 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Красно-

градським РВ НКВС 3 червня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР).

ГЛЕЗЕР Микола Самійлович народився 1904 р. у м. Брест-Литовськ Брестського пов. Гродненської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1927—1928 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник друкарні «Трансдрук». Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. антипартійну діяльність троцькістського характеру (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у віддалених ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Звільнений 3-під варті 28 лютого 1943 р., проживав у радгоспі «Пригородний» комбінату «Воркутауголь». Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 19 грудня 1951 р. за к.-р. діяльність висланий на поселення до Комі АРСР під нагляд органів МДБ. Реабілітований 14 лютого і 14 березня 1958 р.

ГЛІБОВ Михайло Федотович народився 1897 р. у с. Холмина Смоленської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 10 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську пропаганду, висловлювання думок про неможливість побудови соціалізму в одній країні, намагання дискредитувати вождів партії та уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 21 вересня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 4 роки. Термін покарання відбував у Волгатабі у м. Рибінськ Ярославської обл. Реабілітований 27 червня 1991 р.

ГЛИВА Григорій Федорович народився 1913 р. у м. Новогеоргіївськ Олександрійського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1931—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент Харківського інституту рад. будівництва і права. Заарештований 3 грудня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 квітня 1937 р. (ст. 54¹² КК УРСР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 серпня 1964 р.

ГЛИНСЬКИЙ Андрій Борисович народився 1899 р. у Варшаві. Єврей, із службовців, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1917—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Плановик м'ясо-молочної бази Харківміськхарчотргу. Заарештований 4 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокуро-

ра СРСР 1 грудня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 12 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 березня 1959 р.

ГЛОВАЦЬКИЙ-СВЕНТОХОВСЬКИЙ Вацлав Владиславович народився 1902 р. у Варшаві. Поляк, з робітників, освіта вища, член ВКП(б). Проживав у Харкові. Керуючий Українського відділення Теплоелектропроекту. Заарештований 17 вересня 1936 р. за зрадницьку роботу і нелегальний приїзд до Рад. Союзу (ст. 54¹³ КК УСРР) і комісією НКВС і прокурора СРСР від 1 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 4 жовтня 1937 р. у Києві. Реабілітований 20 березня 1959 р.

ГЛУЗМАН Абрам Ісакович народився 1903 р. у с. Ходоркове Сквирського пов. Київської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Бухгалтер житлокоопбуду «ІТР-будівельник». Заарештований 31 січня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 листопада 1936 р. позбавлений волі у віддалених ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Далекосхідному краї. Розстріляний 20 лютого 1938 р. за ухвалою трійки при НКВС по Дальбуду від 17 лютого 1938 р. Реабілітований 12 травня 1989 р. і 28 грудня 1956 р.

ГЛУХОВСЬКИЙ Михайло Микитович народився 1896 р. у с. Каплунівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Каплунівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний козак». Заарештований 6 березня 1936 р. за антиколгоспну агітацію, поширення к.-р. пісень та віршів, к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 серпня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

ГЛУШКО Семен Денисович народився 1896 р. у міст. Балаклія Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1924—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Балаклія Північно-Донецької залізниці. Заарештований 15 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Північно-Донецької залізниці 4 серпня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою

транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 10 листопада 1937 р. вирок скасований як м'який, справу передано на дослідження. Лінсудом Північно-Донецької залізниці 20 травня 1938 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою пленуму Верховного Суду СРСР від 28 грудня 1939 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Лінсудом Північно-Донецької залізниці 2 серпня 1940 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

ГЛУЩЕНКО Гнат Олександрович народився 1883 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1924—1926 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Люботин Харківської приміської зони. Машиніст депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 4 жовтня 1936 р. за к.-р. переконання, розмови і поширення провокаційних чуток, спрямованих проти заходів партії та рад. влади (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 19 лютого 1937 р. виправданий за недоведеності обвинувачення зі звільненням з-під варти.

ГЛУЩЕНКО Денис Федорович народився 1911 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Люботин Харківської приміської зони. Машиніст депо ст. Люботин Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ОП ДТВ ГУДБ НКВС ст. Люботин Півд. залізниці з 14 липня 1935 р. за службову недбалість (ст. 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою ст. Люботин 25 липня 1935 р. за відсутності складу злочину (ст. 4 КПК УСРР).

ГЛУЩЕНКО Михайло Архипович народився 1909 р. у с. Золоте Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., член ВЛКСМ з 1925 р. Проживав у Харкові. Інженер конструкторського бюро ХПЗ. Заарештований 21 серпня 1936 р. як член антирад. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УСРР від 19 грудня 1937 р. вирок суду скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії судового слідства за статтями 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР. Підготовчим засіданням

спецколегії Харківського облсуду 20 лютого 1938 р. запобіжний захід замінено на підписку про невиїзд. Харківським облсудом 20 травня 1939 р. виправданий за недоведеності складу злочину. Реабілітований 11 січня 1993 р.

ГЛЯЗБЕРГ (Глясберг) Ішко Мойсейович народився 1895 р. у м. Гройці Гроєцького пов. Варшавської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Годинникар артілі «Коопчас». Заарештований 26 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. висланий на поселення до Казахстану на 5 років. На заслання проживав у м. Кустанай Кустанайської обл. Заарештований 15 листопада 1937 р. за антирад. агітацію і трійкою УНКВС по Кустанайській обл. від 4 грудня 1937 р. (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 грудня 1937 р. у м. Кустанай. Реабілітований 22 травня 1989 р. і 1 грудня 1967 р.

ГНАПП Олексій Липович народився 1880 р. у с. Прися Рава-Руського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1919—1920 рр. кандидат у члени компартії США, у 1926—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Пенсіонер. Заарештований 24 квітня 1935 р. за терористичні помисли та антирад. агітацію (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 23 липня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 8 квітня 1994 р.

ГНАТЮК Юрій Володимирович народився 1900 р. у м. Львів провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із службовців, освіта вища, член ВКП(б) з 1931 р. Проживав у Харкові. Голова промартілі ім. Косіора. Заарештований 31 січня 1935 р. за к.-р. діяльність у складі терористичної організації УВО і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 червня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 22 червня 1989 р.

ГНЄДЗЕВИЧ Іван Степанович народився 1888 р. у м. Ліда Лідського пов. Віленської губ. Поляк, з міщан, освіта початкова, позапарт., у 1920 р. член РКП(б). Проживав у Харкові. Старший агент з розшуку вантажів ст. Харків-Балашівка Півд. залізниці. Заарештований 1 квітня 1937 р. за к.-р. троцькістсько-фашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. винесено ухвалу про розстріл, дата виро-

ку невідома. Розстріляний 30 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 17 липня 1989 р.

ГНЄЗДИЛОВ Микола Семенович народився 1892 р. на хут. Кошелівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1927—1935 і 1936—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник караулу збройної охорони ринків. Заарештований 26 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 3 жовтня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ГНЄЗДИЛОВ Яків Митрофанович народився 1889 р. у с. Солдатське Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 10 листопада 1935 р. як колишній тюремний наглядач і вартовий, який брав участь у репресіях проти політв'язнів (статті 54¹³, 180 КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 15 липня 1936 р. виправданий. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹³ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Сталінській обл. 1 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00447 від 30 липня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією майна. Розстріляний 21 жовтня 1937 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 11 червня 1958 р.

ГНІЄВСЬКИЙ Василь Іванович народився 1886 р. у с. Співаківка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1920—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Червоний Шахтар Ізюмського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Шлях соціалізму». Нарсудом Барвінківського району у 1931 р. за невиконання плану хлібозаготівлі засуджений на 6 місяців позбавлення волі умовно. Заарештований 24 березня 1936 р. за ст. 54¹⁰ КК УСРР і Харківським облсудом 31 липня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. За ухвалами Найвищого Суду УСРР від 17 вересня та 17 грудня 1936 р. справа двічі переглядалася. Харківським облсудом 14 квітня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 23 червня 1937 р. вирок скасовано, справу закрито (ст. 302 ч. 1 КПК УСРР).

ГНИЛИЦЬКИЙ Григорій Семенович народився 1889 р. у с. Борова Куп'янського пов.

Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1926—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Борова Борівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Зелений луг». Заарештований 19 квітня 1935 р. за антирад. агітацію і к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 69 ч. 1, 75 КК УСРР), справу закрито Харківським облпрокурором 14 липня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КК УСРР).

ГНИЛИЦЬКИЙ Омелян Йосипович народився 1876 р. у с. Гусарівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гусарівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червона Українка». У 1931 р. розкуркулений. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 квітня 1989 р.

ГНИЛОХОЗОВ Влас Іванович народився 1879 р. у с. Пожня Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Пожня Богодухівського р-ну Харківської обл. Сторож буряко-радгоспу «Індустріальний». Заарештований 24 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 31 липня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Звільнений з-під варті достроково за станом здоров'я 14 липня 1937 р. за ухвалою Харківського облсуду від 13 липня 1936 р. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ГНУЗДЄВ Сергій Миколайович народився 1893 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з міщан, освіта вища, позапарт. Викладач ХІПТ. Заарештований 14 липня 1937 р. за шкідницьку діяльність (ст. 54⁷ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 3 січня 1938 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 4 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 18 березня 1958 р.

ГОВОРУНОВ Филипп Микитович народився 1892 р. у с. Новоселівка Старобільського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Начальник РСМ м. Ізюм. Заарештований 10 грудня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито прокурором військ прикордонної та внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 3 липня 1936 р. (ст. 221 ч. 1 КПК УСРР).

ГОГОЛЮК Євдокія Олексіївна, народилася 1893 р. у с. Майдан Ковельського пов.

Волинської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала в Харкові. Прибиральниця школи № 20. Затримана 11 липня 1936 р. Славутським прикордонним загоном під час спроби нелегального перетину радянсько-польського кордону, а 13 липня 1936 р. порушено справу за ст. 54¹ п. «а» через ст. 16 КК УСРР. Для подальшого слідства направлена спецконвоем у розпорядження УДБ ХОУ НКВС і спецколегією Харківського облсуду 31 жовтня 1936 р. (статті 80 через ст. 16, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітована 16 жовтня 1992 р.

ГОДАШЕВИЧ Єлизавета Михайлівна народилася 1903 р. у м. Тифліс Тифліської губ. Єврейка, із службовців, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживала в Харкові. Робітниця Південмонтажбуду. Заарештована 26 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 лютого 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала в Ухтпечтабі у радгоспі «Кочмес». Звільнена з під-варті у 1947 р. і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 8 березня 1947 р. як соціально небезпечний елемент вислана до Комі АРСР на 3 роки. На засланні перебувала у м. Сиктивкар. Реабілітована 30 липня 1956 р.

ГОДЗЕЙЛІХ (Готзеліх, Годзеліх) Емілія Готлібівна народилася 1902 р. у с. Тавезня Костянтинівградського пов. Полтавської губ. Німкеня, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала в с. Сахновщина Сахновщинського р-ну Харківської обл. Безробітна. Заарештована 16 грудня 1934 р. за організовану к.-р. профашистську діяльність серед німецького населення Сахновщинського р-ну (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 березня 1935 р. (статті 54⁴ ч. 1, 54⁷ з санкції ст. 54² КК УСРР) засуджена на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. У 1941 р. виселена до Казахстану. Реабілітована 30 липня 1992 р.

ГОЛЕМБІЙОВСЬКИЙ Іван Станіславович народився 1884 р. у с. Капустяни Новоушицького пов. Подільської губ. Поляк, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник держмлина № 55. Заарештований 13 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 серпня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ГОЛЕНИЩЕВ Никифор Іванович народився 1895 р. у с. Кам'яна Яруга Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кам'яна Яруга Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник підсобного господарства 137-го арт. полку. Заарештований 25 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), з-під варті звільнений, справу не завершено.

ГОЛЕНКО Михайло Антонович народився 1888 р. у с. Михайлівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1919—1921 рр. член РКП(б). Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Черговий вокзалу ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 31 грудня 1934 р. за антирад. та к.-р. діяльність, терористичні тенденції (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінійним судом Півд. залізниці 1 лютого 1935 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років. Термін покарання відбував у Далтабі. Помер в ув'язненні. Реабілітований 18 серпня 1993 р.

ГОЛИК Максим Гаврилович народився 1882 р. у с. Нижче Солоне Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1918—1922 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Краснопавлівка Лозівського р-ну Харківської обл. Помічник бухгалтера пункту Заготзерна. Заарештований 25 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 26 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ГОЛИФОСТ Макар Васильович народився 1905 р. у с. Кобилівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Балабанівка Богодухівського р-ну Харківської обл. Робітник Таверівського буякорядгоспу. Заарештований 26 березня 1935 р. за антирад. агітацію, пошкодження портретів тт. Сталіна, Ворошилова, Косіора (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 червня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 через ст. 7 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ГОЛОБОРОДЬКО Михайло Якимович народився 1891 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Савинці Савинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний партизан». У 1931 р. майно конфісковано. Заарештований 30 липня 1937 р. як член диверсійної групи та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК

УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Сталінській обл. від 7 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 29 березня 1957 р.

ГОЛОВАЧ Антон Артемович народився 1897 р. у с. Парасковія Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Парасковія-Шляхова Кегичівського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу ім. Чапаєва. У 1934 р. майно частково конфісковано, позбавлений виборчих прав. Заарештований 28 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 31 січня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ГОЛОВАЧ Віктор Максимович народився 1912 р. на хут. Головачі Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у с. Олексіївка Олексіївського р-ну Харківської обл. Завідувач книгарні. Позбавлений виборчих прав. Заарештований 19 квітня 1935 р. за продаж троцькістської літератури та терористичні тенденції (статті 54¹⁰, 56²¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі. Реабілітований 28 вересня 1992 р.

ГОЛОВАЧОВ Гнат Трифонович народився 1902 р. у с. Заслонки Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гаврилівка Барвінківського р-ну Харківської обл. Комбайнер-тракторист радгоспу «Соцнаступ». Заарештований 3 грудня 1935 р. за свідомо хибні доноси органам НКВС (ст. 206 п. 7 КК УСРР) і військовим трибуналом військ прикордонної і внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 28 січня 1936 р. (ст. 97 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ.

ГОЛОВАШОВ Дмитро Миколайович народився 1892 р. у с. Рясне Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1919—1920 рр. член УКП, у 1920—1922 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Начальник відділення підготовки Харківської в'язниці. Заарештований 26 січня 1937 р. як член антирад. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 травня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 8 грудня 1993 р.

ГОЛОВИН Іван Захарович народився 1895 р. у с. Хотмизьк Грайворонського

пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бригадир депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 2 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 13 вересня 1935 р. (ст. 196 КК УСРР) засуджений на 1 рік примусових некваліфікованих робіт зі звільненням з-під варті на підписку про невиїзд.

ГОЛОВІН Петро Васильович народився 1889 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1920—1928 рр. член ВКП(б). Помічник бухгалтера Харківського м'ясокомбінату. Заарештований 29 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 лютого 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ГОЛОВІН Петро Федорович народився 1892 р. у с. Звягінцево Кромського пов. Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Олексіївка Олексіївського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу «Червоний». Заарештований 6 листопада 1935 р. за погрози співробітнику НКВС та лайки на адресу керівників партії під час святкових зборів з приводу 18-річчя Жовтня (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 4 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ГОЛОВЧЕНКО Іван Антонович народився 1909 р. у с. Тростянець Охтирського пов. Харківської губ. Українець, з міщан, освіта середня, позапарт. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Конструктор ДАРДЗ № 2. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію та шкідницьку діяльність (статті 54¹⁰, 54⁷ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 28 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 30 листопада 1989 р.

ГОЛОСОВ Іван Володимирович народився 1882 р. у м. Старий Оскол Старооскольського пов. Курської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Старший рахівник контори Хартрансу Півд. залізниці. Заарештований 25 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 23 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 42 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

ГОЛОТОВСЬКИЙ Олексій Якович народився 1884 р. у с. Васиївка Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 15 червня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 29 січня 1938 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54⁸ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 29 березня 1938 р. ст. 54⁸ через ст. 17 КК УРСР з вироку виключено, за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР термін покарання знижено до 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 15 березня 1994 р.

ГОЛТВЯН Олексій Васильович народився 1914 р. у с. Нові Санжари Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Помічник шофера Куп'янської райспілки. Заарештований 14 серпня 1935 р. за спробу диверсії на транспорті (ст. 54⁹ КК УСРР), справу закрито ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Основа Півд. залізниці 29 жовтня 1935 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ГОЛУБ Андрій Іванович (Баран Іван Антонович) народився 1901 р. у с. Суховоля Луцького пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1924—1932 рр. член КПЗУ. Проживав у с. Лозовенька Дергачівського р-ну Харківської обл. Студент ХЗІ. Заарештований 11 липня 1937 р. як член ОУН (статті 54⁶, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1958 р.

ГОЛУБ Дмитро Трохимович народився 1903 р. у с. Терехів Радомисльського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Головний бухгалтер заводу «Здоров'я трудящих». Заарештований 11 вересня 1935 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 19 лютого 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Картабі. Звільнений з-під варті у 1946 р. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 10 жовтня 1951 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР)

висланий на поселення до Красноярського краю під нагляд органів МДБ. На засланні перебував у радгоспі «Боготольський» Боготольського р-ну Красноярського краю. Після звільнення проживав у м. Дніпропетровськ Дніпропетровської обл. Помер 1980 р. Реабілітований 3 грудня 1957 р.

ГОЛУБ Захар Васильович народився 1908 р. у с. Шевченкове Глухівського пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, у 1931—1937 рр. член ВКП(б). Служив на прикордонній заставі 48-го прикордонного загону Пархар у Таджикиській РСР. Заарештований за к.-р. троцькістський виступ на зборах червоноармійців, дата арешту невідома. Постановою УДБ НКВС Таджикиської РСР при 48-му прикордонному загоні від 22 березня 1937 р. звільнений з лав прикордонної охорони без права відновлення.

ГОЛУБ Сергій Юхимович народився 1894 р. у с. Черкаська Лозова Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Черкаська Лозова Дергачівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. 1 Травня. Заарештований 20 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР). Харківським облсудом 26 січня 1936 р. справу направлено на дослідження, а підслідний звільнений з-під варті на підписку про невіїзд. Харківським облсудом 14 червня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Найвищого Суду УСРР від 7 липня 1936 р. вирок скасовано, справу закрито.

ГОЛУБОВ Вячеслав Олексійович народився 1904 р. у Москві. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт., до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Начальник відділу технічного контролю. ДАРДЗ № 2. Заарештований 6 вересня 1936 р. як член к.-р. організації та за к.-р. троцькістську шкідницьку діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 січня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією майна. Після відбуття терміну покарання проживав у м. Казань Татарської АРСР. Заарештований 11 січня 1949 р. і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 6 квітня 1949 р. (статті 58⁷, 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) висланий на довічне поселення до Красноярського краю. Постановою Президії Верховного Суду УРСР від 18 листопада 1955 р. обвинувачення за статтями 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР припинено,

а ст. 54⁷ КК УСРС перекваліфіковано на ст. 97 КК УСРС з виключенням з вироку конфіскації майна. На підставі Указу Президії Верховної Ради СРСР «Про амністію» від 27 березня 1953 р. вважається таким, що не має судимості. Реабілітований 24 травня 1961 р.

ГОЛУБКОВ Павло Іванович народився 1898 р. у м. Грайворон Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1927—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Кравець 4-го пункту Індпошиву. Заарештований 28 лютого 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 травня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 16 червня 1989 р.

ГОЛУБНИЧА Ганна Арсентіївна народилася 1879 р. у с. Шурівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Шурівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Любченка. Заарештованою не була, під слідством Балаклійського РВ НКВС з 18 травня 1937 р. за організацію к.-р. виступу віруючих жінок проти закриття сільської церкви (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Реабілітована 23 травня 1989 р.

ГОЛУБНИЧИЙ Феодосій Григорович народився 1900 р. на хут. Олівівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1932 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Рахівник вагонного депо ст. Куп'янськ-Сорт. Донецької залізниці. Розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 29 липня 1937 р. за приховування свого соціального минулого під час влаштування на роботу на транспорт, антирад. настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Сталінській обл. від 27 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Помер 3 січня 1943 р. у таборі в Горьківській обл. Реабілітований 20 грудня 1958 р.

ГОЛУБЦОВ Григорій Васильович народився 1877 р. у с. Новоіванівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1930—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Інспектор контролю ІПРЗ. Заарештований 29 серпня 1935 р. як колишній член к.-р. організації «истинно-русских», за шкідництво та участь у при-

душенні революційного руху залізничників у 1905 році (статті 54⁷, 54¹³, 68 ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 7 січня 1936 р. (статті 54¹³, 68 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у віддалених ВТТ. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 19 лютого 1936 р. вирок скасовано з негайним звільненням з-під варті.

ГОЛУБЦОВ Іван Іванович народився 1902 р. у с. Жердево Мешовського пов. Калужської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт., у 1920—1921 рр. член РКП(б), у 1926—1931 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Командир роти табору Богодухівської райради Тсоавіахім. Заарештований 2 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 23 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Військовим трибуналом ХВО 20 листопада 1937 р. обмежений у правах на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі в Комі АРСР, де й помер 8 лютого 1939 р. Реабілітований 13 лютого 1964 р.

ГОЛЬДВАСЕР Михайло Вульфівич народився 1890 р. у м. Радзин Суvalкського пов. Суvalкської губ. Єврей, з торговців, освіта вища, позапарт., у 1906—1919 рр. член Бунду, у 1919—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 29 квітня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 5 жовтня 1939 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Івдельтабі в Свердловській обл. Реабілітований 14 вересня 1956 р.

ГОЛЬДЕНФАРБ Лев Григорович народився 1884 р. у м. Конотоп Конотопського пов. Чернігівської губ. Єврей, із священнослужителів, позапарт., у 1905—1919 рр. член РСДРП(м), у 1919—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник відділу забезпечення та збуту заводу № 183. Заарештований 14 лютого 1937 р. за к.-р. шкідницьку роботу (статті 54⁷, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР), комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 27 березня 1938 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 квітня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 7 червня 1989 р.

ГОЛЬДИЧ Ісак Соломонович народився 1898 р. у м. Умань Уманського пов. Київської губ. Єврей, з міщан, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1930—1935 рр. член ВКП(б).

Проживав у Харкові. Без певних занять, за фахом економіст. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 11 лютого 1929 р. за антирад. агітацію, розповсюдження антирад. літератури (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Північного краю на 3 роки, а ухвалою від 16 серпня 1929 р. попереднє рішення скасовано, дозволено вільне проживання на території СРСР. Заарештований 20 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 28 березня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 28 березня 1937 р. у Москві. Реабілітований 29 жовтня 1991 р.

ГОМБАШІ Мартин Мартинович народився 1892 р. [у м. Бекешчаба], Угорське королівство Австро-Угорської імперії. Угорець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б), до 1936 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 26 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

ГОНТА Петро Павлович народився 1911 р. у с. Війтівка Уманського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1928—1931 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Києві. Коректор редакції газети «Більшовик». Заарештований 28 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і Харківським облсудом 27 листопада 1938 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 19 березня 1960 р.

ГОНТАРЕНКО Дмитро Олексійович народився 1906 р. у с. Сигнаївка Звенигородського пов. Київської губ. Українець, із службовців, освіта вища, у 1925—1935 рр. член ВКП(б), член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Старший виконавець контрольно-комплектної групи ХЕМЗу. Заарештований 10 жовтня 1935 р. за розповсюдження к.-р. листівок (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 лютого 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 ч. 2, 196 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у м. Норільськ Красноярського краю. Звільнений з-під варти в 1939 р. Працював заступником начальника служби колії Управління залізниці Норільського гірничо-металургійного комбінату. Помер 1951 р. у м. Норільськ. Реабілітований 11 травня 1956 р.

ГОНЧАР Павло Іванович народився 1911 р. у с. Сметанівка Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Служив у Харківській обл. Курсант роти зв'язку 67-го стріл. полку. Заарештований 1 червня 1935 р. як член антирад. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), а 13 липня 1935 р. звільнений з-під варти під нагляд найближчого начальника. Справу закрито військовим прокурором 14-го стріл. корпусу 15 липня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ГОНЧАРЕНКО Григорій Костянтинович народився 1903 р. у с. Орча Бобруйського пов. Мінської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Бригадир ХБФ. Заарештований 13 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 березня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 7 вересня 1992 р.

ГОНЧАРЕНКО Іван Григорович народився 1906 р. у с. Студенок Суджанського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Миропіль Миропільського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 27 лютого 1937 р. як керівник к.-р. групи сектантів та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. за участь у антирад. сектантській організації винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

ГОНЧАРЕНКО Іван Феофілович народився 1883 р. у с. Цареборисів Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у с. Червоний Оскіл Ізюмського р-ну Харківської обл. Художник Ізюмського краєзнавчого музею. Заарештований 4 листопада 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 27 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 30 січня 1990 р.

ГОНЧАРЕНКО Максим Григорович народився 1899 р. у с. Студенок Суджанського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Велике Солдатське Большесолдатського р-ну Курської обл. Без певних занять. Заарештований 14 червня 1937 р. як член антирад. сектантської організації (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК

УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. як члену антирад. сектантської організації винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

ГОНЧАРЕНКО Матвій Якович народився 1882 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1918—1919 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Керуючий будинками житлового кооперативу. Заарештований 28 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 січня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР, де помер 14 серпня 1938 р. Реабілітований 31 травня 1963 р.

ГОНЧАРЕНКО Микола Омелянович народився 1915 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1931—1937 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Пілот 14-го транспортного авіазагону ЦПФ. Заарештований 21 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 16 червня 1937 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і позбавленням звання «лейтенант запасу». Реабілітований 18 грудня 1991 р.

ГОНЧАРЕНКО Огій Ісакович народився 1892 р. у с. Попівка Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Провідник вагонів ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. профашистську пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінеудом Півд. залізниці 17 червня 1940 р. виправданий.

ГОНЧАРЕНКО Яків Никифорович народився 1884 р. у м. Валки Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач співів дитячого театру ім. Горького. Заарештований 27 червня 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ГОНЧАРКО Олена Іванівна народилася 1902 р. у с. Потуржин Грубешовського пов. Люблінської губ. Українка, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1921—1935 рр. член ВКП(б). Проживала в Харкові. Економіст Харківської приміської контори міськхарчо-

торгу. Заарештована 27 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбувала у Північсхідтабі. Реабілітована 1 вересня 1956 р.

ГОНЧАРОВ Іван Юхимович народився 1896 р. у с. Малинівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Малинівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 7 червня 1936 р. за антирад. агітацію та відмову отримати рад. документи через релігійні переконання (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 серпня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 19 грудня 1989 р.

ГОНЧАРОВ Сергій Пилипович народився 1896 р. на хут. Грачики [Слов'яносербського пов. Катеринославської губ.]. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського Харківської обл. Директор Балаклійської МТС. Заарештований 22 листопада 1935 р. за грубе поводження з колгоспниками, протидію продажу хліба колгоспами через кооперацію та приховування факту перебування в бойовій організації анархістів (статті 97, 99, 180 ч. 2 КК УСРР), 30 грудня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито Балаклійським РВ НКВС 1 лютого 1936 р. за недоведеності обвинувачення з анулюванням підписки про невиїзд.

ГОНЧАРОВ Федір Прокопович народився 1911 р. у с. Будановка Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Чорнороб ХЦЗ № 8/9. Заарештований 16 червня 1937 р. за антирад. висловлювання під час політбесіди (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 серпня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував в Устьвимтабі. Під час відбуття покарання у серпні 1943 р. за ст. 116 ч. 1 КК РРФСР позбавлений волі у ВТТ на 2 роки. Після звільнення з-під варті проживав у с. Воробйовка Третя Свободинського р-ну Курської обл. Член колгоспу. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 22 жовтня 1952 р. за висловлювання терористичних намірів висланий на поселення до Новосибірської обл. Реабілітований 1 лютого 1990 р.

ГОНЧАРОВА Людмила Дмитрівна див. *ГЕРНЕС Ядвіга Станіславівна (Гончарова Людмила Дмитрівна)*.

ГОНЧАРОВА Пелагія Васи́лівна народилася 1918 р. у с. Мохнач Зміївського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала в Харкові. Поденниця. Заарештована 23 квітня 1936 р. за к.-р. агітацію троцькістського характеру (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 23 липня 1936 р. засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 22 серпня 1936 р. вирок скасовано, справу спрямовано на новий розгляд суду в іншому складі суддів. Харківським облсудом 29 жовтня 1936 р. засуджена на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітована 15 березня 1994 р.

ГОПКО Микола Антонович народився 1906 р. у с. Чернещина Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, член ВКП(б) з 1931 р. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 23 червня 1936 р. за антипартійну діяльність троцькістського характеру (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Харківським прокурором у спецсправах 23 жовтня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ГОРБАТЕНКО Олег Макарович народився 1914 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 5 квітня 1936 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 5 жовтня 1936 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 7 червня 1950 р. висланий на поселення до Красноярського краю. На 1958 р. проживав у м. Горлівка Сталінської обл. Реабілітований 26 грудня 1957 р.

ГОРБАЧ Павло Іванович народився 1902 р. у с. Борзна Борзнянського пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у с. Шебелинка Балаклійського р-ну Харківської обл. Директор НСШ. Заарештований 17 липня 1937 р. за к.-р. діяльність, неправильні методи виховання дітей, наклепницькі вислови на адресу керівників ВКП(б) і рад. уряду (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 2 січня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ГОРБАЧЕНКО Іван Васильович народився 1914 р. у с. Прудянка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., до 1931 р. член

ВЛКСМ. Проживав у с. Слатине Харківської приміської зони. Механік Харківського обласного автодору. Заарештований 26 січня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Звільнений з-під варти 4 червня 1937 р. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

ГОРБИК Петро Савич народився 1888 р. у с. Ємільчине Новоград-Волинського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Германівка Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Ворошилова. Заарештований 11 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 березня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 1 лютого 1994 р.

ГОРБОВЦЕВ Харитон Олексійович народився 1884 р. у м. Путивль Путивльського пов. Курської губ. Росіянин, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Машиніст-механік депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 27 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську пропаганду і поширення провокаційних чуток, спрямованих проти заходів партії та рад. влади (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 17 грудня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Дальтабі у м. Владивосток Далекосхідного краю. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ГОРБУНОВ Валентин Володимирович народився 1913 р. у м. Джанкой Перекопського пов. Таврійської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ з 1929 р. Служив у Харкові. Авіамоторист строкової служби 10-ї авіаескадрильї 43-ї авіабригади. Заарештований 8 травня 1937 р. за те, що знав про намір своїх товаришів втекти до Польщі, але не повідомив відповідні органи (ст. 54¹ п. «а» через ст. 17 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 10 липня 1937 р. (ст. 54¹ п. «а» через ст. 19 КК УРСР) засуджений на 10 років тюремного ув'язнення з обмеженням прав на 3 роки. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 23 листопада 1937 р. злочин перекваліфіковано на ст. 54¹² КК УРСР з позбавленням волі на 4 роки у ВТТ і обмеженням прав на 2 роки. Термін покарання відбував у В'яттабі. Кіровським облсудом 8 липня 1941 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 10 років позбав-

лення волі. Звільнений з-під варті 12 грудня 1949 р. Реабілітований 30 березня 1993 р.

ГОРГУЛЬ Микола Миколайович народився 1910 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, кандидат у члени ВКП(б) з 1932 р. Майстер тракторного відділу заводу № 183. Заарештований 16 липня 1937 р. за підрих військової могутності СРСР та к.-р. троцькістську роботу (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР), а 19 січня 1938 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито прокуратурою Харківської обл. 15 лютого 1938 р. (статті 197 ч. 2, 5 КПК УРСР) з анулюванням підписки про невиїзд.

ГОРДІЄНКО Дмитро Прокопович народився 1901 р. у с. Плужники Пирятинського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник відповідального редактора журналу «Всесвіт». Заарештований 5 грудня 1934 р. як член к.-р. терористичної організації (ст. 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував на Дальбуди НКВС у м. Хабаровськ. Заарештований 14 травня 1949 р. МДБ Алтайського краю і Алтайським крайовим судом 28 липня 1949 р. (ст. 58¹⁰ ч. 2 КК РРСФР) засуджений на 25 років позбавлення волі у ВТТ з конфіскацією майна. Термін покарання відбував у м. Барнаул Алтайського краю, звільнений з-під варті достроково у зв'язку з хворобою 4 січня 1955 р. Реабілітований 2 грудня 1952 р. і 23 квітня 1958 р.

ГОРДІЄНКО Митрофан Данилович народився 1912 р. у с. Скрипай Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Скрипай Чугуївського р-ну Харківської обл. Вахтер ДЕС № 2 у сел. Есхар Чугуївського р-ну. Заарештований 4 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 березня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Помер 10 травня 1889 р. у с. Скрипай Готвальдівського р-ну Харківської обл. Реабілітований 30 травня 1995 р.

ГОРДІЄНКО Павло Пилипович народився 1894 р. у с. Писарівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1929 р. член ВКП(б). Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Пенсіонер. Заарештований 22 квітня 1935 р. за незаконне зберігання зброї (ст. 196 КК УСРР) і Харків-

ським облсудом 20 травня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 23 січня 1990 р.

ГОРДІН Юда Файвилович народився 1898 р. у м. Дрисса Дриссенського пов. Вітебської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Кравець майстерні Харвійськторгу. Заарештований 11 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію, розповсюдження к.-р. троцькістської літератури (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. позбавлений волі у віддалених ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у бухті Нагаєва Далекосхідного краю. Розстріляний 20 травня 1938 р. за ухвалою особливої трійки УНКВС по Дальбуди від 23 квітня 1938 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 19 квітня 1989 р.

ГОРДІН-ПОФЕЛІС Хаїм-Лейзер Бенціонович народився 1895 р. у с. Заболоття Володимир-Волинського пов. Волинської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1920—1924 рр. член компартії Польщі, у 1924—1931 рр. член КПЗУ. Проживав у Харкові. Закрійник майстерні Харпромторгу. Заарештований 2 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 квітня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Хабаровському краї. Звільнений 7 лютого 1946 р. за клопотанням Польської об'єднаної робітничої партії. У листопаді 1946 р. виїхав до Польщі, проживав у м. Вроцлав. Реабілітований 29 квітня 1960 р.

ГОРДОН Борис Наумович народився 1902 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1926—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Продавець Хаторгу. Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 21 жовтня 1960 р.

ГОРЛАЧОВ Микола Маркович народився 1896 р. у м. Ростов Ростовського окр. області Війська Донського. Росіянин, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХІБІ. Заарештований 26 квітня 1936 р. за к.-р. діяльність та переслідування червоних під час Громадянської війни (статті 54¹³, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спец-

колегією Харківського облсуду 2 листопада 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ГОРЛОВ Леонтій Михайлович народився 1902 р. у с. Петрівка Ізюмського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1925 р. Проживав на ст. Красний Лиман Донецької залізниці. Політінструктор 6-го дивізіону 53-го залізничного полку Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ДТВ ГУДБ НКВС Півд. залізниці з 27 липня 1934 р. за переховування куркуля, який втік із місця заслання, підробку для нього довідки про звільнення, для чого зламав стіл діловода дивізії (статті 72, 108, 206¹⁷ КК УСРР), 19 жовтня 1934 р. відібрано підписку про невиїзд. З 27 грудня 1934 р. знаходився у розшуку, оскільки з постійного місця проживання зник. Заарештований 16 березня 1938 р., під слідством військової прокуратури військ прикордонної та внутрішньої охорони УРСР по Харківській області за статтями 54¹⁰ ч. 1, 108 ч. 1, 72 КК УРСР і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УРСР по Харківській області 25 травня 1938 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 14 лютого 1991 р.

ГОРЛОВ Тихін Порфирійович народився 1898 р. у с. Шевелівка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Волобуївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Завгосп колгоспу «Доброволець». У 1935 р. нарсудом за порушення революційної законності засуджений на 1 рік позбавлення волі. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. за к.-р. агітацію винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 7 жовтня 1960 р.

ГОРНОСТАЄВ Олександр Степанович народився 1907 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Робітник ХПЗ. Заарештований 26 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

ГОРОБЕЦЬ-КАРПЮК Степан-Овксентій Михайлович народився 1907 р. у с. Новий Фольварк Хелмського пов. Люблінської губ.

Українець, з робітників, освіта середня, член КПЗУ. Проживав у Харкові. Студент Вищої комуністичної с.-г. школи. Заарештований 24 квітня 1935 р. за провокаторську діяльність і зв'язки з польськими розвідорганами (ст. 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 березня 1936 р. за провокаторську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Картабі. На 1958 р. проживав у Варшаві. Реабілітований 10 квітня 1958 р.

ГОРОБІЙ Георгій Іванович народився 1908 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1927—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер-технолог заводу «Серп і молот». Заарештований 21 червня 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 листопада 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність висланий на 5 років до Вологодської обл. Заарештований 3 липня 1951 р. УМДБ по Кемеровській обл. [за антирад. агітацію] (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) і Кемеровським облсудом 31 січня 1952 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років. Після звільнення з-під варті проживав у м. Ленінськ-Кузнецький Кемеровської обл. Працював начальником ремонтних майстерень копальні ім. Кірова. Реабілітований 4 травня 1956 р.

ГОРОБЧЕНКО Іван Васильович народився 1914 р. у с. Прудянка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у с. Українка Вовчанського р-ну Харківської обл. Безробітний. Заарештований 23 січня 1935 р. за к.-р. агітацію та підбурювання до терактів проти членів уряду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 липня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

ГОРОДЕЦЬКИЙ Микола Михайлович народився 1899 р. у м. Мінськ Мінської губ. Білорус, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1930 р. Проживав у Харкові. Юрис-консульт Комунпромстачу. Заарештований 21 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 квітня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 18 серпня 1960 р.

ГОРОДІН Леонід (Арон) Мойсейович народився 1907 р. у м. Малин Радомишльського пов. Київської губ. Єврей, з кустарів, освіта середня, позапарт., у 1926—1935 рр.

член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач ошадкаси № 1. У 1928 р. за троцькістську діяльність висланий до м. Пенза. Заарештований 22 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутабі. До 1950 р. проживав у м. Воркута Комі АРСР, працював головним бухгалтером 2-го шахтоуправління. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 19 липня 1950 р. за к.-р. діяльність у минулому висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 20 березня 1989 р.

ГОРОДНИЧІЙ Павло Кузьмич народився 1892 р. у с. Крючки Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новомиколаївка Ізюмського р-ну Харківської обл. Рахівник Бригадирівського відділення Ізюмського бурякорядгоспу. Заарештований 19 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 5 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ГОРОЖАНСЬКИЙ Опанас Леонтійович народився 1894 р. у с. Малий Орчик Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1923 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Кочегар Харківського керамічного заводу. Заарештований 21 серпня 1936 р. за антирад. розмови в залі очікування ст. Лозова (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 20 грудня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд і Харківським облсудом 10 грудня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Військовим трибуналом військ НКВС Харківської обл. 16 жовтня 1944 р. (ст. 54³ з санкції ст. 54² КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 1 грудня 1991 р.

ГОРСЬКА Євгенія Костянтинівна народилася 1906 р. у м. Севастополь Феодосійського пов. Таврійської губ. Українка, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Бухгалтер райжитлоспілки. Заарештована 28 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність вислана до Кіровського краю на 3 роки. Реабілітована 24 березня 1961 р.

ГОРЧАКОВ Андрій Родіонович народився 1903 р. у м. Луганськ Слов'яносербського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у бурякорядгоспі «Індустріальний» у Шевченківському р-ні Харківської обл. Директор бурякорядгоспу. Заарештований 11 липня 1937 р. як член к.-р. організації, за шкідництво та розвал бурякорядгоспу (статті 54⁷, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 7 грудня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 27 червня 1959 р.

ГОРШКОВ Микола Іванович народився 1895 р. у м. Таганрог Таганрозького окр. області Війська Донського. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Головний інженер-куратор Укрпроектлегпрому. Заарештований 14 лютого 1935 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 червня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 16 червня 1989 р.

ГОРШКОВОЗ Василь Костянтинівич народився 1897 р. у с. Дар-Надежда Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 25 квітня 1935 р. як член к.-р. націоналістичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), звільнений з-під варті на підписку про невиїзд 13 серпня 1935 р. Справу закрито помічником прокурора в спецсправах 11 жовтня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ГОРШУНСЬКИЙ Ілля Маркович народився 1903 р. у с. Піски Лохвицького пов. Полтавської губ. Єврей, з міщан, освіта початкова, до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник директора скульптурної майстерні. Заарештований 30 грудня 1935 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 травня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Північсхідтабі. Розстріляний 16 жовтня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 8 вересня 1937 р. Реабілітований 14 червня і 14 серпня 1989 р.

ГОСПОДЕНКО Василь Трохимович народився 1893 р. у с. Охматів Таращанського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1928 р. Проживав у Харкові. Майстер ХЕМЗу. Заарештований 27 червня 1937 р. як член к.-р. організації

(статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ГОФМАН Ілля Бенціонович народився 1897 р. у м. Новогеоргіївськ Олександрійського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1926—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник взуттєвої фабрики № 5. Заарештований 27 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістській організації у минулому та за зв'язки з керівниками цієї організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. попереднє ув'язнення зараховано як термін покарання зі звільненням з-під варті. Реабілітований 5 лютого 1996 р.

ГОФМАН Фрідріх Аронович народився 1900 р. у м. Тетіїв Таращанського пов. Київської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач ХДУ, професор. Заарештований 9 квітня 1936 р. як член троцькістсько-меншовицької організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), направлений спецконвоем до Києва у розпорядження СПВ УДБ НКВС УСРР. 3 червня 1936 р. покінчив життя самогубством у камері спецкорпусу Лук'янівської в'язниці. Справу закрито старшим помічником прокурора УСРР 25 вересня 1936 р. (ст. 4 п. «а» КПК УСРР). Реабілітований 23 травня 1995 р.

ГОФТАНЮК (Ковтанюк) Іван Захарович народився 1906 р. у м. Ольгопіль Ольгопільського пов. Подільської губ. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Слухач курсів Всеукраїнського інституту споживкооперації. Заарештований 3 липня 1935 р. як член к.-р. групи та за к.-р. розмови (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 вересня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) виправданий. Ухвалою спецколегії Найвищого Суду УСРР вирок суду скасовано як м'який, справу передано на дослідження. Спецколегією Харківського облсуду 19 червня 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

ГРАБ Федора Степанівна народилася 1875 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала в с. Савинці Оржицького р-ну Харківської обл. Селянка-одноосібниця. У 1931 р. розкуркулена, позбавлена виборчих прав і вислана до Північного краю. На заслання перебувала на Уралі, у 1932 р.

втекла. Заарештована 25 липня 1935 р. за втечу з місця вислання та переховування від органів влади (ст. 78 ч. 3 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 21 серпня 1935 р. згідно директиви НКВС СРСР № 116941 від 25 липня 1934 р., 28 серпня 1935 р. звільнена з-під варті.

ГРАБОВСЬКИЙ Євген Йосипович народився 1905 р. у Парижі. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник сектору сировини Цукротресту. Заарештований 23 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістсько-терористичної організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 3 вересня 1956 р.

ГРАБОВСЬКИЙ Матіас Бартоломеус народився 1895 р. у с. Домбровка, Німеччина. Німець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Учень ХЕМЗу. Заарештований 17 січня 1935 р. за шпигунство та к.-р. агітацію (ст. 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 26 червня 1989 р.

ГРАБОВСЬКИЙ Степан Олексійович народився 1894 р. у с. Воронцівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Іванівка Куп'янського р-ну Харківської обл. Рахівник колгоспу «Новий світ». Заарештований 7 квітня 1935 р. як член к.-р. угруповання (статті 54², 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 27 липня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ГРАДИШАР Іван Григорович народився 1893 р. у с. Санкт-Катерина Королівства Хорватія і Славонія Австро-Угорської імперії. Словенець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Піски Ізюмського р-ну Харківської обл. Листоноша привокзальної пошти ст. Ізюм Північно-Донецької залізниці. Заарештований 20 червня 1937 р. за антирад. агітацію та як баптист (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 травня 1957 р. і 16 вересня 1992 р.

ГРАМОТКОВ (Громотков) Григорій Матвійович народився 1881 р. у Варшаві. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований

31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ГРАНИЦЯ Василь Єфремович народився 1896 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Ремонтний робітник трамвайного тресту. Заарештований 27 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 липня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 31 липня 1990 р.

ГРАНОВСЬКИЙ Емілій Юрійович народився 1897 р. у м. Олександрівка Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Головний інженер Харківської в'язниці. Заарештований 9 квітня 1937 р. як член антирад. к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 20 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УСРР від 29 липня 1937 р. вирок скасовано, справу закрито (ст. 302 п. 1 КПК УСРР). Ухвалою Президії Верховного Суду УСРР від 27 серпня 1937 р. попередні рішення спецколегій Верховного Суду УСРР і Харківського облсуду скасовані, справу передано на новий розгляд суду в іншому складі суддів. Спецколегією Харківського облсуду 2 червня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) виправданий за недоведеності злочину. Реабілітований 8 грудня 1993 р.

ГРАЧ Фроїм Ізраїльович народився 1895 р. у м. Рівне Рівненського пов. Волинської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Кравець фабрики ім. Тінякова. Заарештований 25 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 27 квітня 1984 р.

ГРЕБЕНИЧЕНКО Володимир Миколайович народився 1903 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1919—1924 рр. член РКСМ, у 1924—1934 рр. член ВКП(б). Бригадир паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 17 квітня 1935 р. за

шкідництво на виробництві та троцькістську агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підправну шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 11 жовтня 1957 р.

ГРЕБЕНИЧЕНКО Феодосій Васильович народився 1900 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1920—1931 рр. член ВКП(б). Член промартілі «Жерстяник». Заарештований 14 червня 1936 р. за антирад. агітацію та терористичні наміри (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 22 вересня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

ГРЕБЕНЮК Василь Іванович народився 1890 р. у с. Ракитне Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Сторож ІПРЗ. У 1930 р. під слідством органів ДПУ УСРР за вербування до релігійної секти, виправданий судом. Заарештований 3 серпня 1935 р. за антирад. розкладницьку роботу, втягування робітників до нелегальної релігійної секти (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито ТВ УДБ УНКВС по Донецькій обл. 9 серпня 1935 р. за відсутності складу злочину зі звільненням з-під варті.

ГРЕБЕНЮК Данило Тихонович народився 1916 р. у с. Таранівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Інструктор газети ХЕМЗу «Генератор». Заарештований 4 грудня 1934 р. за антирад. агітацію серед робітничої молоді гуртожитку ХЕМЗу (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 січня 1935 р. (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. На 1961 р. проживав у сел. Савинці Балаклійського р-ну Харківської обл. Реабілітований 21 березня 1961 р.

ГРЕБЕНЮК Іван Григорович народився 1913 р. у с. Зачепилівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХПІ іноземних мов. Заарештований 3 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 листопада 1938 р. (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою

особливої наради при МДБ СРСР у 1951 р. (статті 58¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК РРФСР) висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 19 березня 1960 р.

ГРЕБЕНЮК Іван Іванович народився 1909 р. у с. Писарівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1924—1928 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник ХЗТМ. У 1929 р. під слідством Сталінського ОВ ДПУ як член підпільної к.-р. троцькістської організації. Заарештований 14 січня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Коми АРСР. Звільнений з-під варті 14 квітня 1945 р. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

ГРЕБЕНЮК Іван Іванович (Конов Костянтин Миколайович, Красвий Іван Гаврилович) народився 1920 р. у с. Нова Водолага Валківського пов. Харківської губ. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Ув'язнений Харківської змішаної в'язниці. Нарсудом у 1937 р. (ст. 170 КК УРСР) позбавлений волі на 3 роки 1 місяць. Заарештований 16 червня 1937 р. за к.-р. агітацію та ганебні написи та малюнки на адресу керівництва країни на стінах камери (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 10 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 18 жовтня 1989 р.

ГРЕБЕНЬКОВ Микола Олександрович народився 1896 р. у с. Гуляйполе Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, з поміщиків, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у сел. Південний Харківського р-ну Харківської обл. Рахівник контори депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 25 липня 1937 р. за к.-р. агітацію та службу в білій армії (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 травня 1989 р.

ГРЕКУЛОВ Яків Данилович народився 1893 р. у с. Пенянка Суджанського пов. Курської губ. Українець, з торговців, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у радгоспі «Індустріальний» у Шевченківському р-ні Харківської обл. Старший агроном радгоспу. Заарештований 2 червня 1935 р. як член к.-р. організації (статті 54⁷, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито ЕКВ УДБ ХОУ НКВС 30 серпня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ГРЕНЗОВСЬКИЙ Михайло Іванович народився 1876 р. у м. Тараща Таращанського пов. Київської губ. Росіянин, з міщан, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач діловодства штабу ППО ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 8 березня 1935 р. за к.-р. агітацію, поширення провокаційних чуток, дискредитацію національної політики рад. влади (статті 54¹⁰, 56²¹ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 1 квітня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 7 квітня 1994 р.

ГРЕЧАНІЙ Гаврило Климентович народився 1890 р. у с. Демидівка Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник райспоживспілки Жовтневого р-ну м. Харкова. Заарештований 16 березня 1937 р. за зв'язок з троцькістами та к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 11 травня 1938 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 8 серпня 1990 р.

ГРИВА Єгор Григорович народився 1910 р. у с. Уралове Чернігівської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештованим не був, під слідством УДБ ХОУ НКВС з 14 серпня 1936 р. за ст. 54⁷ КК УСРР і Харківським облсудом 14 травня 1937 р. (ст. 75 ч. 2 КК УРСР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 27 лютого 1967 р.

ГРИГОРАШ Олександр Олександрович народився 1913 р. у с. Диківка Херсонської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Учень Харківського театрального технікуму. Заарештований 26 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 жовтня 1936 р. матеріали справи відокремлено і направлено на дослідження до спецпрокуратури зі звільненням з-під варті на підписку про невиїзд. Рішення в справі відсутнє.

ГРИГОРЕНКО Дмитро Васильович народився 1903 р. на хут. Подол Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник Харківського заводу ім. Шевченка. Заарештований 15 червня 1937 р. як учасник нелегальних троцькістських зборів та за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 11 січня 1940 р.

як соціально небезпечний елемент позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Онегтабі. Реабілітований 28 листопада 1958 р.

ГРИГОРЕНКО Іван Федорович народився 1890 р. у с. Кегицівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Рахівник Красноградської на-сінневої бази Держсортфонду. Позбавлений виборчих прав як урядник. Заарештований 12 березня 1935 р. за агітацію проти заходів рад. влади (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 липня 1935 р. як соціально небезпечний елемент позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 14 листопада 1989 р.

ГРИГОР'ЄВ Микола Леонтійович народився 1892 р. у м. Суми Сумського пов. Харківської губ. Українець, з міщан, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Дмитріївка Чернігівської обл. Учитель співів СШ, керівник театального гуртка. Заарештований 27 березня 1935 р. за к.-р. націоналістичну діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 грудня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 15 лютого 1936 р. за ст. 54¹¹ КК УСРР виправданий. Реабілітований 15 червня 1990 р.

ГРИГОР'ЄВ Петро Іванович народився 1899 р. у м. Білопілья Сумського пов. Харківської губ. Українець, із священнослужителів, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у с. Покотилівка Харківської приміської зони. Бухгалтер Міськкооптрансу. Заарештований 20 січня 1935 р. за терористичні наміри щодо керівників партії та уряду і антисемітизм (статті 54¹⁰, 54¹³ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 вересня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у м. Медвежогорськ Карельської АСРР. Звільнений з-під варті 25 липня 1939 р., до 1946 р. працював бухгалтером 2-го ОТП Івдельтабу, проживав у м. Івдель Свердловської обл. Реабілітований 9 січня 1959 р.

ГРИГОРОВ Яків Йосипович народився 1890 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Помічник передаточного агента пункту обміну ст. Куп'янськ Донецької залізниці. Заарешто-

ваний 1 квітня 1936 р. за службову недбалість (ст. 56³⁰ п. «а» КК УСРР), 30 травня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито транспортною прокуратурою Донецької залізниці 11 листопада 1936 р. зі звільненням з роботи.

ГРИДІН Мусій Андрійович народився 1900 р. у с. Тернова Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Тернова Чугуївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Позбавлений виборчих прав за релігійні проповіді, за відмову отримати паспорт оштрафований на 100 крб і засуджений на 1 місяць примусових робіт. Заарештований 29 серпня 1935 р. за антирад. агітацію та відмову від сплати сільгосподатку (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував в Усольтабі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 жовтня 1940 р. за антирад. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 17 квітня 1992 р.

ГРИНЧЕНКО Олексій Дмитрович народився 1885 р. у с. Соколів Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гнидівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Завідувач пивної лавки. Заарештований 20 серпня 1935 р. за антирад. агітацію та участь у к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 лютого 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 25 березня 1936 р. термін покарання знижено до 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ГРИТЧИН Кіндрат Михайлович народився 1919 р. у с. Шебелинка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у с. Шебелинка Балаклійського р-ну Харківської обл. Учень НСШ. Заарештований 15 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 25 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ГРИЦАЙ Андрій Хомич народився 1901 р. у с. Судилків Заславського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Калюжине Кегиців-

ського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. 14-річчя Жовтневої революції. У 1935 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 7 липня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і нарсудом Кегичівського р-ну 14 серпня 1935 р. (ст. 78 ч. 3 через ст. 7 КК УРСР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ.

ГРИЦЕНКО Володимир Наумович див. *ОКТЯБРЬСЬКИЙ (Гриценко) Володимир Наумович*.

ГРИЦЕНКО Костянтин Якович народився 1912 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Робітник комуни ім. Дзержинського. Заарештований 3 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 травня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північзалізничтабі. Звільнений з-під варту у 1946 р., повернувся до Харкова. Заарештований 13 березня 1953 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР, справу закрито УМДБ по Харківській обл. 25 лютого 1954 р. Реабілітований 21 квітня 1960 р.

ГРИЦЬ Олександр Макарович народився 1900 р. у с. Красне Село Більського пов. Гродненської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Дніпропетровськ Дніпропетровської обл. Пресвітер общини адвентистів сьомого дня. Заарештований 4 вересня 1936 р. за к.-р. сектантську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 13 березня 1989 р.

ГРИШАЄВ Спиридон Іванович народився 1882 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник панчішної фабрики ім. Кутузова. Заарештований 12 червня 1937 р. як член к.-р. організації та за к.-р. агітацію (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ГРИШАКОВ Петро Йосипович народився 1898 р. у с. Падуб Болховського пов. Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач секції заводу № 183. Заарештований 16 лютого 1937 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського

облсуду 27 серпня 1937 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 28 вересня 1992 р.

ГРИШИН Василь Миколайович народився 1907 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1925—1930 рр. член ВЛКСМ. Технік-технолог ХПЗ. Заарештований 24 квітня 1935 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 липня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 22 квітня 1992 р.

ГРИШКО Василь Іванович народився 1914 р. у м. Дубно Дубнівського пов. Волинської губ. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1930—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Учителю школи с. Мамекине Новгород-Сіверського р-ну Чернігівської обл. Заарештований 25 серпня 1936 р. як член к.-р. терористичній організації та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 лютого 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 78 ч. 1, 196 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 29 квітня 1960 р.

ГРИММ Отто Юліусович народився 1882 р. у с. Суховольський Юзефин Житомирського пов. Волинської губ. Німець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Куп'янськ-Вузл. Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник Куп'янського деревообробного заводу. Заарештований 19 листопада 1936 р. за антирад. пропаганду та вихвалання троцькістсько-зінов'ївської банди (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 20 березня 1937 р. засуджений на 7 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 19 листопада 1992 р.

ГРИНЧЕНКО Сергій Овер'янович народився 1895 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Приймальник молокопродуктів Харківського заводу ім. Мікояна. Заарештований 14 червня 1937 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 28 серпня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 29 січня 1992 р.

ГРИНШПАК Абрам Михайлович народився 1910 р. у Києві. Єврей, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові.

ві. Інженер-конструктор конструкторського бюро Головтютюну. У 1929 р. під слідством СВ ДПУ УСРР як член підпільної антирад. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ КК УСРР). Заарештований 28 лютого 1936 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 3 липня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 25 квітня 1989 р.

ГРИНШТЕЙН Григорій Ілліч народився 1907 р. у м. Могилів-Подільський Могилів-Подільського пов. Подільської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1927—1937 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Інспектор Харківської обласної контори «Заготскот». Заарештований 28 червня 1937 р. як троцькіст у минулому та зв'язки з к.-р. троцькістським підпіллям (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито УДБ НКВС УСРР 19 листопада 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ГРИШЕЛЬ Франц Людвігович народився 1886 р. у м. Юденбург, Австро-Угорська імперія. Австрієць, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Модельник-інструктор ХЕМЗу. Заарештований 23 липня 1937 р. як резидент німецької розвідки (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 жовтня 1957 р.

ГРОМЕНКО Михайло Іванович народився 1881 р. у м. Таганрог Таганрозького окр. області Війська Донського. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1903—1918 рр. член РСДРП(м), у 1920—1921 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач кадрів артілі «Індтруд». Заарештований 14 травня 1937 р. як член антирад. терористичної меншовицької організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 19 лютого 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ГРОМИЦЬКИЙ Антон Іванович народився 1887 р. у м. Білосток Білостоцького пов. Гродненської губ. Поляк, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1918 р. Проживав у Харкові. Слухач курсів господарників Укрпостачу. Заарештований 23 липня 1937 р. як член польської націоналістичної організації та к.-р. діяльність (статті 54⁶, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 22 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 28 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 15 листопада 1957 р.

ГРОМОВА Агафія Іванівна народилася 1882 р. у с. Свинець Тимського пов. Курської губ. Росіянка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Липці Липецького р-ну Харківської обл. Без певних занять. Позбавлена виборчих прав як колишня черниця. Заарештована 4 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 14 липня 1935 р. звільнена з-під варті на підписку про невийїзд, справу закрито Липецьким РВ НКВС 13 січня 1936 р.

ГРОСС Карл Юліусович народився 1894 р. у с. Золоток Житомирського пов. Волинської губ. Німець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Нова Баварія Харківської приміської зони. Робітник Харківського цементного заводу. Заарештований 15 липня 1937 р. за шпигунсько-профашистську діяльність на користь Німеччини (статті 54⁶, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і направлений для подальшого слідства у розпорядження Київського облуправління НКВС. Трійкою при КОУ НКВС від 16 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 21 вересня 1937 р. у Києві. Реабілітований 28 листопада 1989 р.

ГРОШЕВ Микола Іванович народився 1904 р. у с. Биківка Дмитрієвського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1929—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХХТІ. Заарештований 4 листопада 1936 р. як член к.-р. троцькістської групи та за к.-р. агітацію серед студентів (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 червня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) виправданий. Реабілітований 5 листопада 1992 р.

ГРУДІН Михайло Іванович народився 1902 р. у с. Сінолицівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Валуйки Воронежської обл. Без певних занять. Ухвалою особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 16 листопада 1930 р. (ст. 86 через ст. 16 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 3 роки, а ухвалою від 5 грудня 1932 р. після відбуття терміну покарання позбавлений права проживання у 12 населених пунктах згідно з 2-м списком наказу № 19/10 від 11 січня 1930 р. на 3 роки. Заарештований 30 листопада 1935 р. 22-м Волочиським прикордонним загonom за спробу нелегального перетину кордону в бік Польщі (ст. 54¹ п. «а» через ст. 16 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 11 квітня 1936 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 17 липня 1996 р.

ГРУШАНСЬКИЙ Семен Микитович народився 1907 р. у с. Янопіль Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 6 листопада 1934 р. за к.-р. агітацію та терористичні настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду від 15 січня 1935 р. засуджений до позбавлення волі у ВТТ на 5 років з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 6 липня 1992 р.

ГУБАНОВ Федір Іванович народився 1909 р. у с. Синявка [Воронезької губ.]. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1934 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 12 липня 1937 р. за п'ятий дебош, антисемітські висловлювання, вихвалання ворогів народу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 8 жовтня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 10 листопада 1989 р.

ГУБАРЕВ Андрій Васильович народився 1887 р. у с. Руська Лозова Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Руська Лозова Липецького р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 23 січня 1937 р. як член к.-р. угруповання церковників та антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у Хабаровському краї. Реабілітований 31 березня 1989 р.

ГУБАРЕВ Федір Васильович народився 1901 р. у с. Гостищево Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Чорнороб Військбуду. Заарештований 26 лютого 1937 р. як член антирад. сектантської організації (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

ГУБАРЧУК Олександр Іванович народився 1894 р. у с. Сомари Ковельського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта середня, у 1920—1935 рр. член ВКП(б). Проживав на хут. Бабаки Кегичівського р-ну Харківської обл. Комірник свинорадгоспу «Кегичівка». Заарештований 6 березня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР),

2 червня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невивід і Харківським облсудом 19 серпня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Загинув під час Великої Вітчизняної війни [8 грудня 1943] р. Реабілітований 1 серпня 1958 р.

ГУБЕНЯ Опанас Тимофійович народився 1898 р. у с. Дубівка Луцького пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1924—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Колісниківка Куп'янського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Петровського. У 1935 р. в адміністративному порядку переселений з прикордонної смуги. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 серпня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

ГУБІН Марко Васильович народився 1883 р. на хут. Дмитрівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Сторожкомірник артілі «Надрафарб». Заарештований 27 червня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 31 грудня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ГУБІН Омелян Васильович народився 1914 р. у с. Тернова Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Тернова Чугувського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. Заарештований 27 червня 1937 р. як член к.-р. шпигунської організації (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР) та комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 5 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 листопада 1957 р.

ГУБІН Омелян Іванович народився 1882 р. у с. Тернова Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Тернова Чугувського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 8 червня 1937 р. як член к.-р. шпигунського угруповання та шпигунську діяльність (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) та комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 5 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухва-

лу про розстріл. Розстріляний 24 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 листопада 1957 р.

ГУДВИЛО (Гудвил) Юрій Леонтійович народився 1887 р. у Києві. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1928—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Учитель СШ № 133. Заарештований 26 липня 1937 р. за к.-р. націоналістичну діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 жовтня 1937 р. (статті 54², 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 31 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

ГУДЗЕНКО Пилип Данилович народився 1892 р. у с. Кам'янка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Машиніст ст. Люботин Півд. залізниці. У 1931 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 29 липня 1937 р. ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 11 вересня 1937 р. позбавлений волі на 10 років. Реабілітований 14 червня 1989 р.

ГУЄВСЬКИЙ Олександр Васильович народився 1892 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1914—1920 рр. член партії анархістів, у 1930—1935 рр. член ВКП(б). Технічний пропагандист ХПЗ. У 1920 р. під слідством Харківською губЧК за анархістську діяльність. У 1921 р. під слідством Харківської губЧК як колишній анархіст. У 1924 р. під слідством ДПУ УСРР як член нелегальної організації. Заарештований 28 жовтня 1936 р. як член к.-р. організації та за антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 квітня 1937 р. обвинувачення за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР визнано недоведеним; за ст. 196 КК УРСР засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Під слідством УДБ ХОУ НКВС з 25 квітня 1938 р. до 10 жовтня 1939 р. як член диверсійної антирад. організації (ст. 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито УНКВС по Харківській обл. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР). Звільнений з-під варті 11 жовтня 1939 р.

ГУЗЕВАТИЙ Опанас Іларіонович народився 1900 р. у с. Сінне Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Сінне Богодухівського р-ну Харківської обл. Без

певних занять. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 24 липня 1937 р. за к.-р. діяльність та агітацію проти колгоспу (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. за к.-р. агітацію винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 18 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 30 листопада 1989 р.

ГУЗЕНКО Петро Іванович народився 1904 р. у м. Валуки Валуцького пов. Воронезької губ. Росіянин, з міщан, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у с. Терни Дворічанського р-ну Харківської обл. Учитель школи. Заарештований 19 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 травня 1989 р.

ГУЗІЄВ Яків Антонович народився 1898 р. на хут. Сердобин Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Підсередне Великобурлуцького р-ну Харківської обл. Заступник головного бухгалтера буякорадгоспу «Підсереднянський». Заарештований 15 березня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 27 лютого 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР). Звільнений з-під варті 8 березня 1938 р.

ГУК Іван Михайлович народився 1899 р. у с. Війтівці Брацлавського пов. Подільської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бригадир ХТЗ. У 1931 р. майно конфісковано. Заарештований 27 квітня 1936 р. за к.-р. агітацію та розпалювання національної ворожнечі (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 липня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 26 січня 1990 р.

ГУЛАГА Прокопій Іванович народився 1898 р. на хут. Євдокимівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав на хут. Євдокимівка Нововодолазького р-ну Харківської обл. Без певних занять. Нарсудом Нововодолазького р-ну 28 грудня 1932 р. за злісне невиконання держзобов'язань (ст. 119 КК УСРР) позбавлений волі на 5 років. Термін покарання відбував на ББК, звільнений з-під варті достроково 8 грудня 1935 р. Заарештований 6 травня 1937 р. за к.-р. агітацію та підтримку троцькістів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 16 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у від-

далених ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ГУЛДАРІ Олександр Фемістоклович народився 1885 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Учитель малювання в школах № 4, 28, 72, 26. Заарештований 8 вересня 1935 р. як член к.-р. групи (статті 54⁶, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 1 лютого 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 8 березня 1936 р. строк скорочено до 5 років. Термін покарання відбував у Новосибірській обл. Звільнений з-під варті 21 вересня 1940 р. Проживав і помер 1965(66) р. у м. Краснодар Краснодарського краю. Реабілітований 16 березня 1972 р.

ГУЛИВАТИЙ Григорій Пилипович народився 1881 р. у с. Осинівка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1920 рр. член РКП(б). Проживав у с. Осинівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Приймальник Чугуївської райспоживспілки. Заарештований 28 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 21 лютого 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у бухті Находка Приморського краю. Реабілітований 20 червня 1958 р.

ГУЛИВАТИЙ Кузьма Пилипович народився 1888 р. у с. Осинівка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осинівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Вантажник Чугуєво-Бабчанського учкомбінату. Нарсудом Чугуївського р-ну 12 грудня 1932 р. (Постанова ЦВК і РНК СРСР від 7 серпня 1932 р. «Про охорону майна державних підприємств...») засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Ухвалою Харківського облсуду від 2 січня 1933 р. вирок змінено, вважається засудженим за статтями 97, 99 КК УСРР без конфіскації майна. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 21 липня 1934 р. термін покарання знижено до 1,5 років позбавлення волі, за відбуттям строку покарання з-під варті звільнений. Заарештований 28 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 21 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував на

Колимі. У 1944 р. за ст. 58¹⁰ ч. 2 КК РРФСР позбавлений волі на 10 років. Реабілітований 20 червня 1958 р.

ГУЛИЙ Гаврило Якович народився 1902 р. у с. Непокрите Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Непокрите Старосалтівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. У 1933 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. агітацію та виступи проти заходів партії та рад. влади (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 5 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 квітня 1989 р.

ГУЛЯЄВ Семен Васильович народився 1904 р. у с. Вознесенівка Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Бригадир ремонтно-будівельного відділу ХТЗ. Заарештований 21 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 3 квітня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 23 жовтня 1992 р.

ГУНЧЕНКО Іван Григорович народився 1891 р. і проживав у Харкові. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт. Перукар перукарні № 9. Заарештований 5 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 5 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

ГУНЧЕНКО Петро Єгорович народився 1909 р. у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Білий Колодязь Вовчанського р-ну Харківської обл. Робітник Білоколодязького радгоспу. Заарештований 11 вересня 1935 р. за антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 75 ч. 2, 70 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 24 листопада 1961 р.

ГУР'ЄВ Михайло Іванович народився 1902 р. у с. Уди Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. У [1931] р. майно конфісковано. Заарештований 29 вересня 1934 р. за участь у вбивстві колгоспних активістів, пограбування та втечу з-під варті (статті 54⁸, 77, 78 КК УСРР) і військовим трибуналом

14-го стріл. корпусу Укрвійськового округу 2 січня 1935 р. (статті 54⁸, 54¹¹ з санкції ст. 54² КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 13 січня 1935 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження. Військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу Укрвійськового округу 11 березня 1935 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 10 квітня 1996 р.

ГУР'ЄВ Хома Петрович народився 1895 р. у с. Гур'їв Козачок Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у с. Козача Лопань Дергачівського р-ну Харківської обл. Завідувач педагогічної частини залізничної НСШ у с. Цупівка Дергачівського р-ну Харківської обл. Заарештований 14 липня 1937 р. як колишній білогвардієць та за к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), трійкою УНКВС по Курській обл. від 2 грудня 1937 р. за антирад. діяльність винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією особистого майна. Дата і місце розстрілу невідомі. Реабілітований 21 грудня 1957 р.

ГУРЕВИЧ Абрам Ісакович народився 1875 р. у м. Круча Могильовської губ. Єврей, із службовців, освіта невідома, позапарт. Проживав у Москві. Не працював за віком. За фахом зубний лікар. Заарештований ГУДБ НКВС СРСР 10 березня 1937 р. як член к.-р. меншовицького підпілля в Україні (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) і етапований для подальшого слідства до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 серпня 1937 р. за к.-р. терористичні висловлювання висланий до Казахстану на 5 років. Помер 23 грудня 1937 р. в алма-тинській в'язниці. Реабілітований 28 березня 1958 р.

ГУРЕВИЧ Ізраїль Мануїлович народився 1903 р. на хут. Сагайдак Херсонської губ. Єврей, соціальне походження невідоме, освіта вища, позапарт., у 1920—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Економіст Харківського міськомунгоспу. Заарештований 5 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР), 7 вересня 1936 р. направлений спецконвоем до Києва у розпорядження СПВ УДБ НКВС УСРР. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 березня 1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна і негайним виконанням вироку згідно з постановою ЦВК СРСР від 1 грудня 1934 р. Розстріляний 8 березня 1937 р. у Москві. Реабілітований 10 серпня 1957 р.

ГУРЕВИЧ Лев Соломонович народився 1891 р. у м. Круча Могильовської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1917—1918 рр. член ОЕСРП. Проживав у Харкові. Бухгалтер Харпромторгу. Заарештований 27 січня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), у [жовтні] 1937 р. етапований для подальшого слідства до Києва у розпорядження УДБ НКВС УСРР. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 листопада 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний у Києві, дата розстрілу невідома. Реабілітований 17 грудня 1957 р.

ГУРЕВИЧ Олександр Якович народився 1907 р. у міст. Юревичі Речицького пов. Мінської губ. Єврей, з кустарів, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Бухгалтер Харківського комбикормового заводу. Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. антипартійну діяльність троцькістського характеру (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Звільнений 3-під варті 23 серпня 1943 р. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР у 1951 р. висланий до Комі АРСР. На засланий перебував у м. Воркута. Реабілітований 6 квітня 1956 р.

ГУРЕЄВ Іван Максимович народився 1870 р. у м. Короча Корочанського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Агент Утильспілки. Заарештований 25 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 20 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років, але ухвала не набрала чинності і у зв'язку з цим з 4 квітня до 31 травня 1939 р. справа переглядалася ХОУ НКВС. Рішення в справі відсутнє.

ГУРЕНКО Капітон Омелянович народився 1881 р. у с. Каплунівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на Іванівській селекційній станції Охтирського р-ну Харківської обл. Робітник селекційної станції. Заарештований 10 вересня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 4 вересня 1991 р.

ГУРІН Григорій Федорович народився 1906 р. у с. Гуринівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1925—1929 рр.

член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Головний бухгалтер об'єднання буфетів ст. Левада Півд. залізниці. Заарештований 17 травня 1936 р. за к.-р. діяльність серед студентів Харківського геодезичного інституту, незаконне зберігання зброї, зловживання службовим становищем (статті 54⁸, 54¹⁰, 97 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 14 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у м. Владивосток Далекосхідного краю, з 16 червня 1939 р. працював старшим геологом Хасинського вугільного району Дальбудвугілля. З 1951 р. начальник геологічної експедиції Алданського районного геологорозвідувального управління, проживав у с. Хандига Томпонського р-ну Якутської АРСР. Реабілітований 5 листопада 1957 р.

ГУРОВ Григорій Михайлович народився 1907 р. у с. Людиново Калужської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Заарештований 27 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), а 4 липня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невізд. Спецколегією Харківського облсуду 21 жовтня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Президії Верховного Суду УСРР від 20 серпня 1938 р. справу закрито (ст. 347 КПК УСРР).

ГУРОВ Степан Тимофійович народився 1898 р. у стан. Кирпилі Кубанської обл. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі ім. Куйбишева у Барвінківському р-ні Харківської обл. Робітник майстерень радгоспу. Заарештований 13 листопада 1936 р. за антирад. агітацію та вихваляння фашистського ладу (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 грудня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 31 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 17 серпня 1962 р.

ГУРСЬКИЙ Іван Герасимович народився 1892 р. у с. Осняки Чериковського пов. Могильовської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Коломак Півд. залізниці. Робітник шосейної дорожньої дільниці. У 1925 р. розкуркулений. У 1931 р. за невиконання держобовязань позбавлений волі на 3 роки, але через місяць був висланий за межі Чериковського окр. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію, як розкуркулений, брат якого був розстріляний за бандитизм у 1921 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), і ухвалою особливої трійки УНКВС по Хар-

ківській обл. від 11 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Бельському ВТТ в Амурській обл. Звільнений з-під варті 23 серпня 1943 р. Брав участь у Великій Вітчизняній війні, комісований у 1944 р. Помер 1976 р. у м. Зміїв Зміївського р-ну Харківської обл. Реабілітований 20 жовтня 1989 р.

ГУСАКОВ Герасим Гордійович народився 1901 р. у с. Лосівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Пролетарське Вовчанського р-ну Харківської обл. Машиніст водокачки Харківської школи НКВС прикордонних військ. Заарештований 25 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 4 жовтня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де й помер 23 березня 1942 р. Реабілітований 22 червня 1967 р.

ГУСАКОВ Дмитро Пилипович народився 1901 р. у сел. Панютине Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Відповідальний виконавець матеріального відділу ПВРЗ. Заарештований 14 червня 1937 р. за шкідництво (ст. 54⁷ КК УСРР) та комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 грудня 1937 р. як член к.-р. троцькістської шпигунської диверсійної організації позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 22 вересня 1956 р.

ГУСАРОВ Доріан Петрович народився 1908 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Студент ХІЕІ. Заарештований 19 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 3 червня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

ГУСЄВ Степан Васильович народився 1914 р. у с. Новоолександрівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт., член ВЛКСМ. Проживав у с. Мала Данилівка Харківської приміської зони. Студент ХЗВІ. Заарештований 28 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 31 травня 1995 р.

ГУСЛЄВ Петро Єгорович народився 1907 р. у с. Новопокровка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта

початкова, позапарт. Проживав у с. Новопокровка Чугуївського р-ну Харківської обл. Пожежник радгоспу «Зоря». Заарештований 30 липня 1937 р. за антирад. агітацію, спрямовану на розвал колгоспів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 18 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 жовтня 1968 р.

ГУТАВЕЦЬ Павло Кіндратович народився 1888 р. у с. Заречка Кобринського пов. Гродненської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Новоморокине Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. ВЛКСМ. Заарештований 15 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 17 серпня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ГУТМАН Лазар Фішелевич народився 1891 р. у м. Пржисуха Полинського пов. Радомської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник трикотажної фабрики ім. Мікояна. У 1927 р. заарештований у м. Іркутськ за самочинний виїзд з визначеного місця проживання. Заарештований 20 липня 1935 р. як перебіжчик з Польщі, який без дозволу органів НКВС проживав у Харкові, за відвідування консульства Польщі та антирад. агітацію (статті 54⁶, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі. На 1956 р. проживав у Харкові. Реабілітований 2 червня 1956 р.

ГУТМАН Олександр Якович народився 1900 р. у м. Юзівка Бахмутського пов. Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Юрисконсульт лінійної контори станційних буфетів Управління Півд. залізниці. Заарештований 10 липня 1937 р. за зберігання

троцькістської к.-р. літератури, як член к.-р. троцькістського формування (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 31 жовтня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де й помер 11 березня 1939 р. Реабілітований 6 лютого 1963 р.

ГУЩИН Павло Єгорович народився 1896 р. у м. Чистополь Чистопольського пов. Казанської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1932 р. Проживав у Харкові. Комендант тракторного відділу заводу № 183. Заарештований 20 березня 1937 р. і як член профашистської групи та за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 27 серпня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 28 березня 1992 р.

ГУЩИН Панас Дем'янович народився 1882 р. у м. Дмитрієв Дмитрієвського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Службовець ХЦТ. Заарештований 8 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 серпня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 5 жовтня 1994 р.

ГУЩИНА (Вульф) Флорид (Єфросинія) Андріївна народилася 1916 р. у Харкові. Росіянка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у м. Чарджоу Узбецької СРР. Хронометражист хімічного заводу № 107. Заарештована 5 червня 1934 р. як агент англійської розвідки, за шпигунство (ст. 62 ч. 1 КК УСРР), справу закрито військовою прокуратурою Середньо-Азійського військочастини 14 листопада 1934 р. за недоведеності складу злочину. Виїхала до Харкова. Заарештована 22 лютого 1935 р. ДТВ УДБ НКВС Півд. залізниці як агент англійської розвідки (ст. 54⁶ КК УСРР), 25 квітня 1936 р. взята на облік ТВ ХОУ НКВС, рішення в справі відсутнє.

Д

ДАВИДЕНКО Кирило Митрофанович народився 1891 р. у с. Полкова Микитівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Телеграфіст ст. Богодухів Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Люботин Півд. залізниці за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК

УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 14 червня 1989 р.

ДАВИДЕНКО Петро Іванович народився 1896 р. у м. Охтирка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1919 р. член УКП. Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований

17 вересня 1936 р. як член к.-р. націоналістичного угруповання (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. 15 серпня 1940 р. (ст. 70 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 1 рік позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував у Охтирській сільгоспколонії НКВС № 23. Під слідством з 27 червня 1941 р. за антирад. агітацію серед ув'язнених (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 13 липня 1941 р. з-під варті звільнений після відбуття покарання за другою судимістю. Справу закрито Харківським міськвідділом НКВС 13 жовтня 1941 р. (ст. 197 ч. 1 КПК УСРР) через неможливість встановлення місця перебування підслідного в умовах воєнного часу. Реабілітований 24 вересня 1992 р.

ДАВИДЕНКО Прокіп Карпович народився 1877 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 12 червня 1937 р. як член к.-р. організації та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ДАВИДЕСКУ (ДАВИДЕСКО) Самуїл Якович народився 1890 р. у м. Бухарест, Королівство Румунія. Єврей (румун), із робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мала Данилівка Харківської приміської зони. Робітник фабрики ім. Тінякова. Заарештований 20 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 1 квітня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ. Термін покарання відбував у Бамтабі. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 5 травня 1935 р. термін покарання знижено до 3 років. На 1937 р. проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Кравець промартілі «Зірка». Заарештований 2 жовтня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 27 грудня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 19 квітня 1994 р. і 11 серпня 1989 р.

ДАВИДОВ Овсій Мейсрович народився 1907 р. у м. Миргород Миргородського пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач секції книготоргу Вукоопкниги

у м. Краматорськ Сталінської обл. Заарештований 10 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 29 жовтня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ДАВИДОВ Павло Васильович народився 1900 р. у с. Уди Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Уди Золочівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червона армія». У 1932 р. під слідством ДПУ УСРР за ст. 54-8 КК УСРР. Заарештований 9 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 18 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 21 червня 1989 р.

ДАВИДЮК Дмитро Іванович народився 1914 р. у с. Харківка Уманського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт., член ВЛКСМ з 1931 р. Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Учень Богодухівського ветеринарного технікуму. Заарештований 6 червня 1935 р. за антирад. агітацію і участь у к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 серпня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ДАЛЕК Антон Семенович народився 1880 р. в Австро-Угорській імперії. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Вантажник ст. Харків-Балашівка Півд. залізниці. Заарештований 22 лютого 1937 р. ОП ДТВ ГУДБ НКВС ст. Основа Півд. залізниці за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 9 квітня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 25 вересня 1963 р.

ДАЛИНКЕВИЧ Валентина Михайлівна народилася 1915 р. у с. Ниркове Бахмутського пов. Катеринославської губ. Полька, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1930—1931 рр. член ВЛКСМ. Проживала в с. Черемушна Зміївського р-ну Харківської обл. Касир ст. Удяньська Донецької залізниці. Заарештована 2 лютого 1937 р. за антирад. агітацію, диверсійні та терористичні наміри (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 8 березня 1937 р. виправдана, звільнена з-під варті і виїхала у напрямку Київ—Одеса. Ухвалою транспортної колегії Верховного Су-

ду СРСР від 22 квітня 1937 р. рішення суду скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Постановою ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Основа Півд. залізниці 13 червня 1937 р. слідство призупинено до розшуку підслідної, справу не завершено. Реабілітована 18 травня 1995 р.

ДАЛЬКЕ Михайло Михайлович народився 1909 р. у колонії Сорочине Переяславського пов. Полтавської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Сенькове Куп'янського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Косіора. Заарештований 30 квітня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (ст. 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. (статті 54², 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 квітня 1989 р.

ДАНИЛЕВСЬКИЙ Борис Костянтинович народився 1898 р. у м. Яреськи Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Заступник головного бухгалтера радіотехнічного вузла. Заарештований 27 липня 1937 р. за службу у контррозвідці білих (ст. 54¹³ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 жовтня 1937 р. (ст. 54¹³ ч. 1 КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 червня 1989 р.

ДАНИЛЕНКО Михайло Дем'янович народився 1913 р. у с. Василенкове Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ з 1935 р. Проживав у Харкові. Студент ХПІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 березня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УРСР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 6 лютого 1959 р.

ДАНИЛІН Анатолій Мендельович народився 1909 р. у м. Городня Городняського пов. Чернігівської губ. Єврей, з міщан, освіта вища, позапарт., у 1925—1929 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Економіст ХВБЗ. Заарештований 3 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 жовтня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

ДАНИЛОВ Василь Георгійович народився 1894 р. у Саратовській губ. Росіянин, з робітників, освіта незакінчена вища, у 1918—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові.

Голова організаційного бюро ЦК спілки робітників житлово-комунального будівництва. Заарештований 9 липня 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 31 грудня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 31 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 грудня 1956 р.

ДАНИЛОВ Олександр Федорович народився 1886 р. у м. Зміїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Секретар-архіваріус проектного відділення УШОСДОР. Заарештований 5 червня 1937 р. як член к.-р. організації церковників (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ДАНИЛЬЧЕНКО Олексій Ілліч народився 1909 р. у с. Стременухово-Бобрик Льговського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Південмонтажбуду. Заарештований 28 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 червня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 4 травня 1994 р.

ДАНИЛЬЧЕНКО Яків Пилипович народився 1901 р. у м. Бахмут Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1929—1930 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 9 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 19 листопада 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 13 жовтня 1992 р.

ДАНИШЕВСЬКИЙ Шахна Семенович (Срулевич) народився 1904 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1927 рр. член ВЛКСМ. Проживав у м. Ростов-на-Дону Азово-Чорноморського краю. Закрійник крайспоживспілки. Заарештований 3 листопада 1936 р. як член к.-р. троцькістській організації у 1927 р. та підтримування зв'язків з колишніми учасниками цієї організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), для подальшого слідства етапований до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Ухва-

лою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. попереднє ув'язнення зараховано як термін покарання зі звільненням з-під варти. Реабілітований 5 лютого 1996 р.

ДАНІН Ілля Ісакович народився 1903 р. у м. Стародуб Стародубського пов. Чернігівської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1923—1927 і 1930—1931 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Економіст ХКЗ. Заарештований 15 червня 1937 р. як член антирад. к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР), постановою слідчостини УДБ ХОУ НКВС від 8 серпня 1939 р. обвинувачення змінено на недонесення про к.-р. злочин, що готується (ст. 54¹² КК УРСР). Справу закрито помічником облпрокурора в спецсправах 3 листопада 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

ДАНКЕВИЧ Айзек (Аркадій) Ісакович народився 1908 р. у м. Гадяч Гадяцького пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХФЕІ. Заарештований 21 червня 1935 р. як член к.-р. угруповання та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 22 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Звільнений з Картабу 28 квітня 1938 р. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ДАРАГАН Анастасія Іванівна, народилася 1914 р. у м. Валки Валківського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, у 1931—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживала у Харкові. Робітниця заводу «Серп і молот». Заарештована 25 травня 1936 р. за недонесення органам НКВС відомостей про підготовку замаху на Харківського облпрокурора (ст. 54¹² КК УСРР) і Харківським облсудом 7 серпня 1936 р. засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік.

ДАШУТІН Спиридон Дмитрович народився 1909 р. у с. Добрянське Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 18 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ДВОРНИКОВ Петро Миколайович народився 1904 р. у с. Долгоє Курського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 22 лютого 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спец-

колегією Харківського облсуду 10 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 4 серпня 1994 р.

ДВОРНИЧЕНКО Яків Петрович народився 1896 р. у с. Окіп Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 4 жовтня 1935 р. за приховування соціального походження і факту служби у білій армії під час вступу до ВКП(б) (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито помічником прокурора в спецсправах 25 грудня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР). Звільнений з-під варті 19 грудня 1935 р.

ДЕБАШОВ Микола Никанорович народився 1897 р. у с. Болхов Болховського пов. Орловської губ. Росіянин, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт., у 1919—1921 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 26 лютого 1935 р. за знищення портрета т. Сталіна та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 жовтня 1935 р. як соціально небезпечний елемент позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Звільнений у березні 1939 р. з Ухтпечтабу Комі Автономної обл. На 1960 р. проживав у м. Полтава. Реабілітований 23 грудня 1960 р.

ДЕГТЯР Федір Прокопійович народився 1892 р. у с. Борисівка Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 28 листопада 1935 р. за к.-р. профашистську агітацію та поширення провокаційних чуток (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 19 березня 1992 р.

ДЕГТЯРЬОВ Андрій Федорович народився 1885 р. у с. Радківка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Експедитор Ізюмського заводу оптичного скла. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. діяльність і антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 17 квітня 1989 р.

ДЕГТЯРЬОВ Єфрем Петрович народився 1915 р. у с. Нежеголь Корочанського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта середня,

позапарт., до 1932 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Учень Харківського технікуму іноземних мов. Заарештований 3 липня 1935 р. за к.-р. націоналістичну агітацію серед студентів і як член к.-р. угруповання (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 1 червня 1990 р.

ДЕГТЯРЬОВ Семен Кузьмич народився 1895 р. у с. Старий Салтів Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1920 р. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Завідувач ідальні № 2 ІПРЗ. Заарештований 6 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 17 травня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 20 червня 1935 р. вирок скасовано, справу закрито.

ДЕЙБЕЛЬ Вільгельм Йоганнович народився 1882 р. у м. Нейштадт, Німеччина. Німець, з робітників, освіта середня, у 1906—1916 рр. член соціал-демократичної партії Німеччини, у 1916—1918 рр. член партії «Незалежних», з 1922 р. член компартії Німеччини. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 30 липня 1937 р. за шпигунство на користь Німеччини (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 30 червня 1989 р.

ДЕЙБЕЛЬ Генріх Вільгельмович народився 1914 р. у м. Мангейм, Німеччина. Німець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. колишній працівник редакції газети «Юнгшутрм» Заарештований 30 липня 1937 р. за шпигунство на користь Німеччини (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 30 червня 1989 р.

ДЕЙНЕКО Петро Федорович народився 1893 р. у с. Заброди Богодухівського пов. Харківської губ. Національність, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Проживав у м. Мурманськ Мурманської обл. Заарештований 16 лютого 1936 р. і за к.-р. терористичну діяльність позбавлений волі на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений з-під варті 16 лютого 1941 р.

ДЕЙНІН Петро Іванович народився 1896 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1920—1922 рр. член РКП(б). Робітник Харківського

інституту вогнетривів. Заарештований 21 вересня 1936 р. як член троцькістської к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 6 грудня 1963 р.

ДЕЙЧ Петро Якович народився 1905 р. у с. Воронцовка Єйського від. Кубанської обл. Німець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1926—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Викладач ХЛІ. Заарештований 28 жовтня 1935 р. як член к.-р. організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 серпня 1936 р. (ст. 196 КК УСРР) засуджений на 1 рік позбавлення волі. На 1938 р. інспектор німецького сектору Наркомпросу. Заарештований 21 червня 1938 р. як член німецької націоналістичної організації (статті 54-10, 54-11 КК УРСР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 25 березня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР) зі звільненням з-під варті. Реабілітований 24 червня 1960 р.

ДЕМИДИК Дем'ян Антонович народився 1889 р. у с. Дуки Волковиського пов. Гродненської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Рахівник 5-ї дистанції зв'язку ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 16 червня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 26 вересня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 травня 1992 р.

ДЕМЧЕНКО Леонтій Климентович народився 1904 р. у м. Грозний Грозненського окр. Терської обл. Росіянин, з робітників, освіта початкова, у 1928—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Політрук загону стріл. охорони ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 17 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську підправку роботу (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 27 березня 1938 р. (статті 54⁸ через ст. 20, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з обмеженням прав на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 12 листопада 1959 р.

ДЕМЧЕНКО Сергій Іванович народився 1881 р. у с. Гаврилівка Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нова Водолага Нововодолазького р-ну Харківської обл. Управитель контори «Заготхудоба». Заарештований 30 грудня 1934 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР)

і спецколегією Харківського облсуду 2 квітня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

ДЕМ'ЯНЕНКО Олександр Омелянович народився 1912 р. у с. Кровне Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1930—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Києві. Студент КДУ. Заарештований 19 серпня 1936 р. як член к.-р. терористичній організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 лютого 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 78 ч. 1, 196 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 29 квітня 1960 р.

ДЕНИСЕНКО Антон Федорович народився 1913 р. у с. Єрофеївка Акимолінської обл. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник Укрцивілбуду. Заарештований 28 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. Реабілітований 26 травня 1995 р.

ДЕНИСЕНКО Іван Данилович народився 1910 р. у с. Писаревка Уфимської губ. Росіянин, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., до 1931 р. член ВЛКСМ. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Інструктор школи ФЗН ІПРЗ. Заарештований 10 червня 1937 р. за шпигунську діяльність на користь Японії (ст. 54⁶ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Сталінській обл. 3 жовтня 1938 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 жовтня 1938 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 23 липня 1957 р.

ДЕНИСЕНКО Микола Миколайович народився 1896 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із дворян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Комендант 1-ї дистанції колії ст. Ізюм Північно-Донецької залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1989 р.

ДЕНИСЕНКО Яків Свиридович народився 1917 р. на хут. Заводський Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Учень Ізюмсько-

го педагогічного технікуму. Заарештований 1 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 липня 1935 р. як соціально небезпечний елемент позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

ДЕНИСОВ Василь Мартинович народився 1916 р. у с. Нижні Опочки Старооскольського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник 8-ї дільниці промбуду ХТЗ. Заарештований 22 квітня 1936 р. за те, що виколов очі на портреті т. Сталіна (ст. 70 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 29 серпня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ДЕНИСОВ Микола Олександрович народився 1912 р. у с. Александровка Бірюченського пов. Воронежської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт., з 1932 р. член ВЛКСМ. Служив у Харкові. Молодший командир 7-го автотранспортного батальйону. Заарештований 2 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 10 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Справа двічі переглядалась і військовим трибуналом ХВО 4 травня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 16 травня 1937 р. строк ув'язнення знижено до 2 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. На 1990 р. проживав у Харкові. Реабілітований 20 червня 1990 р. і 30 листопада 1992 р.

ДЕНИСОВ Микола Прокопович народився 1914 р. і проживав у Харкові. Українець, з мішан, освіта середня спеціальна, позапарт. Технічний керівник дільниці зварювальних робіт Українського автогенного тресту у м. Горлівка Сталінської обл. Заарештований 15 березня 1935 р. ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Оренбург за шпигунство (ст. 58⁶ КК РСФРР), 9 квітня 1935 р. направлений до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС для подальшого слідства, Харківським облсудом 22 жовтня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 31 травня 1994 р.

ДЕНИСОВ Петро Хомич народився 1912 р. у с. Просандейка Шацького пов. Тамбовської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у Харкові. Червоноармієць 53-го залізничного полку. Заарештованим не був, під слідством ВДТВ ГУДБ

НКВС ст. Основа Півд. залізниці з 28 квітня 1935 р. за антирад. агітацію та зрив політзанять (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони УСРР по Харківської обл. 16 серпня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою військового трибуналу прикордонної і внутрішньої охорони УСРР від 15 вересня 1935 р. строк ув'язнення знижено до 2,5 років. Термін покарання відбував у Волготабі в м. Рибінськ Ярославської обл. Реабілітований 13 травня 1994 р.

ДЕНИСОВ Сергій Миколайович народився 1895 р. у Санкт-Петербурзі. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Працівник радгоспу ім. Паризької комуни. Заарештований 31 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 лютого 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 7 липня 1992 р.

ДЕНИСЮК Климентій Іванович народився 1878 р. у с. Валілі Білостоцького пов. Гродненської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Куп'янськ-Вузл. Куп'янського р-ну Харківської обл. Стрілочник ст. Куп'янськ-Вузл. Донецької залізниці. Заарештований 19 січня 1935 р. за спробу диверсії під час чергування (ст. 54⁹ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 28 червня 1935 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Звільнений від відбуття терміну покарання за станом здоров'я, після звільнення з-під варті працював кравцем промартілі. На 1937 р. робітник артлі Швейпрому. Заарештований 15 жовтня 1937 р. за к.-р. шпигунську діяльність (статті 54⁶, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 28 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 2 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 серпня 1994 р. і 26 вересня 1958 р.

ДЕРА Олександр Меркурійович народився 1902 р. у с. Знам'янка Олександрійського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1936 рр. член ВКП(б). Проживав на ст. Петропавловськ Омської залізниці. Заступник начальника політвідділу Петропавлівського відділення Омської залізниці. Заарештований 29 січня 1937 р. за к.-р. діяльність, у квітні 1937 р. етапований до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС для подальшого слідства за статтями 54⁷, 54¹¹

КК УСРР. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 серпня 1938 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. З 1947 р. проживав у Харкові. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 25 червня 1949 р. засланий на довічне поселення. Реабілітований 29 червня 1955 р.

ДЕРВІШ Дмитро Митрофанович народився 1909 р. у с. Великий Янисоль Маріупольського пов. Катеринославської губ. Грек, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1934 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Працівник Азотхімтресту Заарештований 17 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 грудня 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північзалізничтабі у с. Межог Усть-Вимського р-ну Комі АРСР. Реабілітований 8 серпня 1990 р.

ДЕРЕВ'ЯНКО Варвара Михайлівна народилася 1913 р. у с. Перківка Вовчанського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Перківка Старосалтівського р-ну Харківської обл. Няня патронату у колгоспі «День врожаю». Заарештована 22 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 19 березня 1936 р. засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітована 21 липня 1994 р.

ДЕРЕВ'ЯНКО Пантелій Федорович народився у 1908 р. у с. Черезинівка Уманського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник будівництва Управління нормувальних робіт № 115. Заарештований 24 грудня 1934 р. за терористичну агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 лютого 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 5 квітня 1935 р. вважався засудженим за статтями 54¹⁰ ч. 1, 68 ч. 20 КК УСРР з зарахуванням попереднього ув'язнення у термін покарання. Реабілітований 28 липня 1993 р.

ДЕРЕВ'ЯНЧЕНКО Віктор Іванович народився 1914 р. у с. Криворіжжя Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент Харківського планового інституту. Заарештований 21 жовтня 1935 р. за приховування соціального походження під час вступу до інституту (ст. 180 КК УСРР) і нарсудом Харківської приміської

зони 19 грудня 1935 р. (ст. 180 ч. 2 через ст. 7 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Справу закрито Харківським облсудом 7 січня 1936 р. (ст. 5 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

ДЕРЕЗА Олександр Тимофійович народився 1890 р. у с. Ганнівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у с. Ганнівка Бригадирівського р-ну Харківської обл. Учень Харківського художнього технікуму. Заарештований 23 березня 1936 р. як член української націоналістичної к.-р. організації та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 27 листопада 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 17 жовтня 1937 р. Реабілітований 25 квітня 1989 р. і 29 червня 1956 р.

ДЕРЕПКО Олексій Сергійович народився 1907 р. у с. Новоселівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новоселівка Нововодолазького р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Жовтнева праця». Заарештований 26 січня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ДЕРЯБІН Георгій Якович народився 1899 р. у с. Хотимизьк Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, у 1925—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Машиніст депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 24 жовтня 1930 р. за ст. 54¹³ КК УСРР, справу закрито ухвалою особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 6 січня 1931 р. зі звільненням з-під варті. Заарештований 20 жовтня 1935 р. за видачу червоноармійців Добровольчій армії генерала Денікіна (ст. 54¹³ КК УСРР), справу закрито транспортним прокурором харківської дільниці Півд. залізниці 10 грудня 1935 р. за недоведеності складу злочину (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті. Лінсудом Півд. залізниці 16 серпня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років. Реабілітований 29 грудня 1992 р.

ДЕСЯТНИК Овсій Юхимович народився 1914 р. у Києві. Єврей, з кустарів, освіта середня, позапарт., член ВЛКСМ з 1931 р. Проживав у Харкові. Студент УКІЖ. Заарештований 10 липня 1935 р. як член к.-р. організації

(статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), 23 листопада 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Нарсудом Держинського р-ну м. Харкова 1 лютого 1936 р. (ст. 69 ч. 1 КК УСРР) виправданий за недоведеності складу злочину. Ухвалою пленуму Харківського облсуду від 5 липня 1936 р. вирок нарсуду скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії досудового слідства. Заарештований у Києві 28 вересня 1936 р. за антирад. агітацію та погрозу вбити представника рад. влади (статті 54¹⁰, 69 ч. 1 КК УСРР), 5 квітня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд і спецколегією Харківського облсуду 19 квітня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік, а ухвалою спецколегії Верховного Суду УСРР від 24 квітня 1937 р. справу закрито (ст. 302 п. 1 КПК УСРР).

ДЕФОРЖ Микола Олександрович народився 1905 р. у м. Кривий Ріг Херсонського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта вища, у 1927—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Другий секретар Ленінського райкому КП(б)У м. Харкова. Заарештований 23 серпня 1936 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 квітня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Маріїнській в'язниці, потім у Норільтабі. Після звільнення проживав у сел. Вальок Норільського комбінату, працював старшим інженером-економістом підсобного господарства. У 1948 р. переїхав до сел. Норільськ. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 12 грудня 1951 р. (статті 58⁸ через ст. 17, 58¹¹ КК РРФСР) висланий на поселення до Красноярського краю під нагляд органів МДБ. Реабілітований 12 лютого 1955 р.

ДЕХТЯР Федір Васильович народився 1892 р. у с. Демидівка Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Білоконі Решетилівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Вірний шлях». Заарештований 21 січня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 7 березня 1936 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

ДЕХТЯРЕНКО Михайло Микитович народився 1898 р. у м. Ромни Роменського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Диспетчер ст. Основа Півд. залізниці.

Заарештований 3 вересня 1936 р. за службу в петлюрівській армії та к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР), лінсудом Донецької залізниці 20 квітня 1937 р. справу закрито (статті 296, 297, 302 ч. 1 КПК УРСР). Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. підривну роботу на залізничному транспорті (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 18 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Помер 1940 р. в ув'язненні. Реабілітований 9 грудня 1960 р.

ДЕХТЯРЬОВ Павло Лаврентійович народився 1894 р. у с. Смирнівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Вантажник ст. Лозова Півд. залізниці. У 1933 р. за ст. 127 КК УСРР засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Байкало-Амурських таборах, звільнений у 1936 р. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 30 червня 1960 р.

ДЕХТЯРЬОВ Федір Микитович народився 1903 р. на хут. Проходи Суджанського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Угроїди Краснопільського р-ну Харківської обл. Робітник Угроїдівського цукрозаводу. Заарештований 5 липня 1937 р. як член антирад. сектантської організації (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

ДЖУЛАЙ Петро Захарович народився 1908 р. у с. Кропивна Золотоніського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1927 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент Всеукраїнського інституту споживкооперації. Заарештований 27 квітня 1935 р. як член к.-р. групи та за к.-р. розмови (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 вересня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ умовно з випробним терміном 3 роки зі звільненням з-під варті. Ухвалою спецколегії Найвищого Суду УСРР від 15 січня 1936 р. вирок скасовано як м'який, справу передано на дослідження. Спецколегією Харківського облсуду 19 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

ДЖУРА Микола Денисович народився 1892 р. у с. Губине Радомишльського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осикове Лозно-Олександрівського р-ну Сталінської обл. Бригадир грабарів Осиківського пункту контори кооперативної артілі «Рембуд». Заарештований 4 жовтня 1934 р. за дезорганізацію робіт на будівництві магістралі Москва—Донбас, самовільне залишення роботи і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 58⁷ з санкції ст. 58² КК РСФРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 13 липня 1995 р.

ДЗЮБА Володимир Йосипович народився 1905 р. у с. Петрівське Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент Вищої с.-г. школи ім. П. П. Постишева. Заарештований 26 серпня 1935 р. за виготовлення фальшивих партдокументів (ст. 68 ч. 1 через статті 7, 19 КК УСРР). Підготовчим засіданням Харківського облсуду 13 жовтня 1935 р. злочин перекваліфіковано на ст. 99 КК УСРР, запобіжний захід змінено на підписку про невиїзд, справу закрито Харківським облсудом 27 січня 1935 р., з огляду на те, що підслідний притягнутий до партійної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР).

ДЗЮБА Єрмолай Федорович народився 1884 р. у с. Петрівське Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Петрівське Балаклійського р-ну Харківської обл. Слусар радгоспу «Комуніст». У 1929 р. розкуркулений. Заарештований 17 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 травня 1989 р.

ДЗЮБА Іван Григорович народився 1912 р. у с. Олександрівка Чигиринського пов. Київської губ. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, у 1932—1936 рр. кандидат у члени ВКП(б). Служив у Харкові. Військовий пілот 6-ї дальньорозвідувальної ескадрильї 43-ї авіабригади. Заарештований 25 листопада 1936 р. за намір здійснити зрадницький переліт за кордон (ст. 54¹ п. «а» КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 травня 1937 р. як соціально небезпечний елемент позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. На 1943 р. проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 9 вересня

1943 р. за зраду батьківщини (ст. 58¹ п. «а» КК РРФСР), для подальшого розслідування направлений до спецтабору НКВС № 174 у м. Подольськ Московської обл. Справу закрито ВКР «Смерш» 69-ї армії 10 лютого 1944 р. (ст. 204 п. «б» КК РРФСР). Реабілітований 26 липня 1989 р.

ДЗЮБА Мелентій Климович народився 1906 р. у с. Заводи Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Заводи Другі Вовчанського р-ну Харківської обл. Стрілочник ст. Гарбузівка Півд. залізниці. Заарештований 27 лютого 1937 р. як член к.-р. нелегальної секти та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. за участь у антирад. сектантській організації винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

ДЗЮБА Михайло Карпович народився 1900 р. у с. Писки Лохвицького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1930 р. Проживав у Харкові. Завідувач пральні банно-прального комбінату. Заарештований 9 липня 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 16 березня 1939 р. (ст. 197 ч. 1 КПК УРСР).

ДЗЮБА Михайло Семенович, народився 1895 р. у с. Барвінкове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932–1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Семиланне Барвінківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний шлях». Заарештований 21 листопада 1935 р. за приховування соціального походження під час вступу до ВКП(б) (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито прокурором Барвінківського району 10 грудня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР).

ДЗЮБЕНКО Борис Іванович народився 1906 р. у м. Чорнобиль Радомишльського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1924–1930 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Бухгалтер будосередку Харківського інституту переливання крові. Заарештований 11 вересня 1935 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 19 лютого 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. Після звільнення з-під варти проживав у с. Терехів Чорнобильського р-ну Київської обл. Реабілітований 3 грудня 1957 р.

ДЗЮБЕНКО Микола Олександрович народився 1908 р. у м. Брайлів Вінницького пов. Подільської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 8 червня 1936 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 5 жовтня 1936 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Волготабі. Ярославським облсудом у справах Волготабу 16 травня 1938 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і приєднанням невідбутого строку покарання 2 роки 22 дні. На 1942 р. утримувався в Інттабі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 листопада 1944 р. як відміннику виробництва строк знижено на 1 рік 3 місяці. Звільнений з-під варти 10 березня 1945 р. На 1957 р. проживав у м. Руставі Грузинської РСР. Реабілітований 26 грудня 1957 р.

ДЗЮБЕНКО Михайло Іванович народився 1906 р. у с. Хухра Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Мошенка Охтирського р-ну Харківської обл. Працював помічником завідувача контори Первухинського бурякорадгоспу. Заарештований 28 січня 1935 р. за те, що отримував хліб з пекарні й не оприбутковував його, дозволяв додавати міндобрива при випіканні хліба (статті 54⁷ через ст. 19, 97 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 27 травня 1935 р. (статті 46, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 99 ч. 1 і 3, 97 КК УСРР) засуджений на 6 місяців примусових робіт, на підставі ст. 27 КК УСРР покарання вважалося відбутим.

ДЗЮБІНСЬКИЙ Казимир Фердинандович народився 1908 р. у м. Яришів Могилівського пов. Подільської губ. Поляк, із дворян, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ з 1926 р. Проживав у Харкові. Директор польської СШ № 24. Заарештований 27 вересня 1935 р. як член к.-р. польської націоналістичної організації ПОВ (статті 54¹¹, 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито УДБ НКВС УСРР 22 січня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). На 1937 р. вчитель СШ № 91. Заарештований 28 серпня 1937 р. за шпигунську діяльність (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 15 листопада 1957 р.

ДИКАНЬ (Диканьова) Антоніна Григорівна народилася 1906 р. і проживала у Харкові. Українка, з робітників, освіта початкова, у 1931–1935 рр. член ВКП(б). Завідувач сек-

тора обліку райкому КП(б)У Держинсько-го р-ну м. Харкова. Заарештована 27 червня 1935 р. за безпідставну видачу партдокументів (ст. 97 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбувала в Ухтпечтабі. Реабілітована 2 червня 1956 р.

ДИКАРЕВ Олександр Іванович народився 1880 р. у стан. Тепикінська Хоперського окр. області Війська Донського. Росіянин, із священнослужителів, освіта незакінчена вища, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять, у минулому гомеопат. Нарсудом у 1926 р. за приватну лікарську практику засуджений на 2 роки позбавлення волі. Заарештований у Харкові 14 липня 1936 р. як член к.-р. угруповання, нелегальне лікування хворих (статті 54¹⁰, 194 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 17 січня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 194 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою судово-наглядної колегії Верховного Суду СРСР від 9 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на новий судовий розгляд. Лінсудом Півд. залізниці 14 листопада 1938 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 6 листопада 1992 р.

ДИКИЙ Опанас Васильович народився 1912 р. у с. Краснопавлівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Діспетчер 2-го відділення експлуатації Управління Півд. залізниці. Заарештований 20 січня 1936 р. за к.-р. шкідницьку діяльність (статті 54¹⁰, 56³⁰ п. «а» КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 11 травня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 23 липня 1958 р.

ДИМАРЬОВ Михайло Хомич народився 1888 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1926—1928 рр. член ВКП(б). Механік ХВЗ. Заарештований 21 вересня 1936 р. як член троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито Харківським облпрокурором 3 травня 1937 р. за недоведеності складу злочину.

ДИМІНСЬКИЙ Олександр Йосифович народився 1902 р. у сел. Тархомін Варшавської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Керівник театральної студії польського робітничого клубу ім. Варінського. Заарештований 27 вересня 1935 р. як член к.-р. польської націоналістич-

ної організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 16 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 15 червня 1990 р.

ДИМЧЕНКО Іван Степанович народився 1896 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1918—1929 рр. член ВКП(б). Бригадир ХКЗ. Заарештований 8 квітня 1935 р. як керівник опозиційної троцькістської групи на канатному заводі (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 7 липня 1992 р.

ДИШЛОВИЙ Григорій Якович народився 1896 р. у с. Любомирка Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта початкова, кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 4 квітня 1936 р. за к.-р. агітацію проти вождів партії та уряду і стахановського руху (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 червня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

ДІДЕНКО Гаврило Євтихійович народився 1885 р. у с. Велика Писарівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Велика Писарівка Великописарівського р-ну Харківської обл. Чорнороб свинарадгоспу «Кегичівка». Заарештований 7 грудня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 березня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 травня 1995 р.

ДІДЕНКО Костянтин Семенович народився 1911 р. у м. Золочів Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Учень Харківського технікуму журналістики. Заарештований 19 лютого 1935 р. як член к.-р. групи та к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 травня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

ДІК Абрам Абрамович народився 1895 р. у м. Олександрівськ Олександрівського пов. Катеринославської губ. Німець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер тресту «Союзборошно». Заарештований 26 листопада 1936 р. за зв'язки з діячами німецької розвідки та к.-р. профашистську агітацію (статті 54⁴, 54¹⁰ ч. 1 КК

УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 квітня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Помер 1946 р. у сел. Печенігі Чугуївського р-ну Харківської обл. Реабілітований 13 березня 1992 р.

ДІК Абрам Петрович народився 1903 р. у колонії Нью-Йорк Бахмутського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Плановик-економіст 19-го будтресту. Заарештований 16 червня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 вересня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 3 вересня 1960 р.

ДІНДІНЯН Кеворк Аванесович (Григорій Іванович) народився 1891 р. у с. Ходурчур, Туреччина. Вірмен, з робітників, освіта початкова, член партії «Дашнакцутюн» з 1918 р. Проживав у Харкові. Продавець магазину Мисьхарчоторгу. У 1928 р. під слідством органів ДПУ «за дашнацьку діяльність». Заарештований 29 січня 1937 р. як член підпільної к.-р. дашнацької організації та антирад. пропаганду (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 23 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54², 54⁸ через ст. 17 КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 липня 1957 р.

ДІНЕРШТЕЙН Ісак Пейсахович народився 1907 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Відповідальний секретар з фізичного виховання Спецпромінералсоюзу. Заарештований 28 лютого 1936 р. за к.-р. троцькіську діяльність та агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 червня 1936 р. за к.-р. троцькіську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 23 травня 1989 р.

ДІНЕРШТЕЙН Рафаїл Пейсахович народився 1908 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., у 1925—1928 рр. член ВЛКСМ, у 1932—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник 5-ї взуттєвої фабрики. Заарештований 26 липня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 23 вересня 1936 р. за к.-р. троцькіську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін

покарання відбував у Далекосхідному краї. Розстріляний у Магаданській обл. 16 лютого 1938 р. за ухвалою трійки при НКВС по Дальбуду від 9 лютого 1938 р. Реабілітований 16 червня 1989 р. і 20 березня 1972 р.

ДМИТРЕНКО Ольга Іванівна народилася 1891 р. у с. Стара Семенівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Стара Семенівка Петрівського р-ну Харківської обл. Без певних занять, у 1931 р. вислана до Північного краю. У 1934 р. самовільно повернулася на батьківщину. Заарештована 31 липня 1937 р. за релігійну пропаганду, антирад. агітацію, втечу з місця заслання та нелегальний збір коштів на утримання церкви (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 19 жовтня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Реабілітована 24 травня 1989 р.

ДМИТРИЄВ Володимир Сергійович народився 1902 р. у м. Петровськ Петровського пов. Саратовської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1921—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач техбюро нарсуду Балаклійського р-ну Харківської обл. Заарештований 6 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 19 лютого 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

ДМИТРИЄВ Микола Андрійович народився 1898 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Продавець гастроному № 12. Заарештований 18 вересня 1936 р. за троцькіську діяльність та розповсюдження антирад. літератури (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 січня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ДОБКІН Лев Давидович народився 1885 р. у м. Шамово Мстиславського пов. Могильовської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Палацу піонерів і жовтенят ім. Постишева. Заарештований 27 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 травня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ДОБРОВИЦЬКИЙ Макар Павлович народився 1895 р. у Чортківському пов. про-

вінції Східна Галичина Австро-Угорської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Замостя Зміївського р-ну Харківської обл. Кондуктор пасажирських поїздів ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 16 листопада 1935 р. за к.-р. націоналістичну антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 лютого 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 ч. 2 через ст. 7 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ДОБРОВОЛЬСКИЙ Домінік Станіславович народився 1886 р. у с. Вили Ямпільського пов. Подільської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Попівка Красноградського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «8 березня». У 1935 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 20 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 20 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

ДОВБІЙ Юхим Іванович народився 1898 р. у с. Козача Лопань Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Козача Лопань Харківського р-ну Харківської обл. Старший рахівник контори паровозного депо ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 12 січня 1934 р. за ст. 54¹¹ КК УСРР, справу закрито Харківським облвідділом ДПУ 8 березня 1934 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі звільненням з-під варти. Заарештований 26 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 7 вересня 1935 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Харківським облсудом 27 червня 1940 р. (ст. 54¹² КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 5 років. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 31 серпня 1940 р. термін покарання зменшено до 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 8 квітня 1994 р. і 8 грудня 1992 р.

ДОЛГАЛІН Микола Спиридонович народився 1889 р. у м. Маріамполь Суwalkської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Бухгалтер поліклініки. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 липня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ

з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 1 березня 1990 р.

ДОЛИНСЬКИЙ Володимир Васильович див. ГАВРИЛЮК (Федоров, Долинський) Володимир Васильович.

ДОЛОТОВ Іван Германович народився 1893 р. у с. Івановське Львовського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер військбуду у м. Лубни Харківської обл. Заарештований 1 листопада 1936 р. Лубенським РВ НКВС за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР і Харківським облсудом 16 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 11 квітня 1995 р.

ДОЛУДА Іван Юхимович народився 1896 р. у с. Краснокутськ Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер ТЕЦ Червонозаводського р-ну. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 11 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської групи та к.-р. троцькістську пропаганду (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 5 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 13 березня 1959 р.

ДОЛЬСЬ Михайло Миколайович народився 1890 р. у с. Шебекине Орловської губ. Українець, із дворян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник відділу постачання Коопремонта. Заарештований 25 квітня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 23 серпня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 1 червня 1990 р.

ДОМНИЧ Олександр Іванович народився 1913 р. у м. Россош Острогозького пов. Воронежської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у с. Костянтинівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Автомеханік Слобідської МТС. Заарештований [2 березня] 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Харківською облпрокуратурою 19 жовтня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ДОМОГАЛОВ Микола Іванович народився 1876 р. у с. Імельниці Андріївського пов. Келецької губ. Поляк, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у Харкові. Пенсіонер. Заарештований 10 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським

облсудом 15 лютого 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ДОМРІН Павло Олексійович народився 1894 р. у с. Коробочкине Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коробочкине Чугуївського р-ну Харківської обл. Асенізатор Чугуївських військових таборів. Заарештований 26 листопада 1935 р. як член збройної бандгрупи (ст. 56¹⁷ КК УСРР), справу закрито помічником прокурора у спецсправах 31 березня 1936 р. за недостатності доказів.

ДОМРІН Пилип Олексійович народився 1910 р. у с. Коробочкине Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коробочкине Чугуївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний орач». Заарештований 22 листопада 1935 р. як член збройної бандгрупи (ст. 56¹⁷ КК УСРР), справу закрито помічником прокурора у спецсправах 31 березня 1936 р. за недостатності доказів.

ДОН Веніамін Борисович народився 1904 р. у м. Брок Островського пов. Ломжинської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1926—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Чоботар артілі «Коопшкірутиль». У 1929 і 1932 рр. під слідством ДПУ УСРР за троцькістську діяльність. Заарештований 25 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Звільнений з Північсхідтабу 17 вересня 1946 р. На 1946 р. проживав у м. Ізюм Харківської обл. Чоботар промкомбінату Ізюмської райспоживспілки. Заарештований 14 грудня 1948 р. за підозрілий спосіб життя, як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 13 квітня 1949 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. діяльність висланий на поселення. На поселенні перебував у Красноярьському краї. На 1969 р. проживав у Харкові. Реабілітований 21 жовтня 1960 р. і 14 червня 1963 р.

ДОНГАУЗЕР Лоренц Михайлович народився 1882 р. на хут. Клеклер Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у колгоспі «Емес» Сталіндорфського р-ну Дніпропетровської обл. Коваль колгоспу. У 1928 р. позбавлений виборчих прав. У 1931 р. розкуркулений та висланий за межі села на 3 роки.

Заарештований 23 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 грудня 1960 р.

ДОНЕЦЬ Іван Степанович народився 1908 р. у с. Сніжків Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Охоронник ХЕМЗу. Заарештований 17 червня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 серпня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ДОНЕЦЬ Петро Іванович народився 1915 р. у с. Циркуни Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Циркуни Харківського р-ну Харківської обл. Вантажник Харківського Плідовочторгу. Заарештований 14 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 вересня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. На 1989 р. проживав у с. Циркуни Харківського р-ну Харківської обл. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ДОНЕЦЬ Семен Максимович народився 1892 р. у м. Зміїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Зміїв Зміївського р-ну Харківської обл. Боєць 2-го загону стріл. охорони НКШС на ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 28 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 10 вересня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 17 січня 1994 р.

ДОНІН Ілля Ісакович народився 1903 р. у м. Стародуб Стародубського пов. Чернігівської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1923—1927 і 1930—1931 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Економіст ХКЗ. Заарештований 14 червня 1937 р. як член підпільної к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито слідчастиною УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1939 р. (статті 126, 127 КПК УСРР).

ДОНСЬКИЙ Федір Іванович народився 1895 р. у с. Велика Сальниця Чернського пов. Тульської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер ХПЗ. Заарештований 1 вересня 1935 р. за приховування соціального походження під час вступу

до ВКП(б) (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 21 вересня 1935 р. за недоведеності складу злочину. Звільнений з-під варти 25 вересня 1935 р.

ДОРОГАВЦЕВ Сергій Володимирович народився 1903 р. у м. Ливни Ливенського пов. Орловської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Кореспондент газети «Радянська торгівля». Заарештований 23 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської фашистської організації та один з організаторів втечі за кордон письменника Віктора Робсмана (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 3 грудня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Спецколегією Харківського облсуду 15 квітня 1937 р. звільнений з-під варти на підписку про невиїзд, справу направлено на дослідження. Рішення у справі відсутнє. Заарештований 28 березня 1938 р. як член фашистської групи, яка проводила антирад. підвину роботу проти рад. влади (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 25 червня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР) зі звільненням з-під варти.

ДОРОДНИХ Михайло Васильович народився 1899 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Робітник заводу «Серп і молот». Заарештований 10 грудня 1935 р. за створення у цеху нездорового політстану, ігнорування стахановців (ст. 54¹⁴ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 січня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з конфіскацією особистого майна. Справу закрито Харківською облпрокуратурою 4 травня 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

ДОРОФЄВ Микита Васильович народився 1904 р. у с. Петрівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ПВРЗ. Заарештований 25 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 6 липня 1957 р.

ДОРОХОВ Іван Федорович народився 1898 р. у сел. Панютине Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., до 1926 р. і в 1929—1931 рр. кандидат у члени ВКП(б), у 1931 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Машиніст депо «Жовтень» ст.

Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 15 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 19 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував у Харківській змішаній в'язниці. Реабілітований 17 січня 1994 р.

ДОРОШ Іван Степанович народився 1890 р. у с. Пакость Львівського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Кравець магазину «Індпошив». Заарештований 3 лютого 1937 р. як член к.-р. націоналістичної групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1958 р.

ДОРОШЕНКО (Смороз) Олексій Андрійович народився 1913 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ з 1930 р. Проживав у Харкові. Робітник ХГТЗ. Заарештований 8 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 22 липня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

ДОРОШЕНКО Олексій Никанорович народився 1895 р. у с. Циглерівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Сахновщина Сахновщинського р-ну Харківської обл. Виконроб будівництва радгоспу ім. Демченка. Заарештований 19 березня 1935 р. за шкідництво та групування навколо себе к.-р. кадрів (ст. 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 14 вересня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 6 березня 1992 р.

ДОРОШИН Петро Давидович народився 1881 р. у с. Єфремівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Єфремівка Олексіївського р-ну Харківської обл. Машиніст паровозного депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. ОП ДТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці за антирад. настрої (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 26 жовтня 1937 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у В'яттабі. Реабілітований 16 квітня 1965 р.

ДОРРЕР Борис Йосифович народився 1894 р. у с. Бабаї Харківського пов. Харківської губ. Італієць, із дворян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Приватний учитель. Заарештований 12 липня 1937 р. як засновник к.-р. організації та шпигунство (статті 54¹ п. «а», 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 12 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 22 травня 1963 р.

ДОЦЕНКО Кирило Степанович народився 1912 р. у с. Березівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у Далекосхідному краї. Червоноармієць 1-ї окремої дорожньо-будівельної бригади. Заарештований 28 серпня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) і військовим трибуналом військово-будівельних і дорожньо-будівельних частин НКТП та ЦДТ 9 жовтня 1935 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РСФРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ, звільнений з-під варті 28 серпня 1939 р. Реабілітований 15 жовтня 1996 р.

ДОЦЕНКО Михайло Федорович народився 1884 р. на ст. Микитівка Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1932—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник 3-ї вагонної дільниці ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 23 червня 1937 р. як член к.-р. троцькістсько-диверсійної організації (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 2 січня 1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 3 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 6 лютого 1957 р.

ДРАНОВСЬКИЙ Лев Зельманович народився 1899 р. у с. Луки Таращанського пов. Київської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач клубу Харківської обласної комунальної с.-г. школи. У 1928 р. за троцькістську діяльність висланий з м. Одеса на 3 роки, звільнений із заслання достроково у 1930 р. Заарештований 28 лютого 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 червня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркуттабі. Заарештований 12 вересня 1937 р. і трійкою УНКВС по Архангельській обл. від 27 грудня 1937 р. (статті 58¹⁰, 58¹¹ КК РСФРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 1 березня 1938 р. на копальні «Воркута». Реабілітований 27 квітня 1989 р.

ДРАТВІН Микита Володимирович народився 1906 р. і проживав у Харкові. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт., до 1932 р. член ВКП(б). Робітник друкарні ХПЗ «Харківський паровозник». Заарештований 26 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 3 травня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ДРАЧКО Олексій Федорович народився 1914 р. у м. Ялта Феодосійського пов. Таврійської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент Всеукраїнського інституту держторгівлі. Заарештований 24 березня 1935 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 грудня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 6 травня 1993 р.

ДРЕВІТЦЕДгар Лев Генріхович народився 1881 р. у м. Ревель Ревельського пов. Естляндської губ. Німець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер Електропрому. Заарештований 8 липня 1937 р. за шпигунську діяльність (ст. 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 8 серпня 1989 р.

ДРЕВСЬКИЙ Юрій Аркадійович народився 1893 р. у с. Лещинівка Рильського пов. Курської губ. Росіянин, із священнослужителів, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учитель СШ № 83. Заарештований 9 грудня 1934 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 листопада 1943 р. за зраду батьківщини та антирад. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 22 червня 1989 р. і 27 жовтня 1992 р.

ДРИБІНСЬКИЙ Михайло Соломонович народився 1905 р. у м. Бихов Биховського пов. Могильовської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1926—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник друкарні Сільгоспвидавництва. Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. діяльність троцькістського характеру (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 20 квітня 1949 р. як член

антирад. організації висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 24 травня 1957 р.

ДРИЖАКОВ Степан Васильович народився 1896 р. у с. Уразово Валуйський пов. Воронезької губ. Українець, з кустарів, письмен., позапарт. Проживав у с. Сенькове Куп'янського р-ну Харківської обл. Кустар-чоботар. Заарештований 23 березня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 14 червня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ДРИЖИНОГ (Дрижаног) Павло Сергійович народився 1901 р. у с. Каплунівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Каплунівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 6 березня 1936 р. за антикол-госпну агітацію та к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 серпня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

ДРИЛЬ Євген Никанорович народився 1887 р. на хут. Вірин Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., до 1925 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Черговий депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 16 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістського угруповання та підривному шкідницьку діяльність на транспорті (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 30 серпня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54⁷ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 13 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 жовтня 1956 р.

ДРОБИЦЬКИЙ Федір Іванович народився 1894 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Двірник. Заарештований 11 січня 1936 р. за антирад. агітацію та участь у к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 29 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 12 серпня 1991 р.

ДРОБИШЕВ Олександр Володимирович народився 1905 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта неповна середня, позапарт., кандидат у члени ВКП(б) з 1930 р. Начальник школи протиповітряної та проти-хімічної оборони. Заарештований 19 червня

1937 р. за участь у к.-р. військово-троцькістській змові та к.-р. роботу (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 жовтня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 6 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 14 листопада 1957 р.

ДРОВЛЕНЕНКО Михайло Федорович народився 1898 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1929 рр. член ВКП(б). Робітник друкарні ім. Фрунзе. Заарештований 9 липня 1937 р. за к.-р. агітацію, наклепи на рад. інтелігенцію та стахановський рух (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 27 листопада 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 16 січня 1990 р.

ДРОЖЖИН Микола Іванович народився 1914 р. у м. Бердянськ Бердянського пов. Таврійської губ. Росіянин, з робітників, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Курсант школи 7-го автобатальйону. Заарештований 21 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 22 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 січня 1958 р.

ДРОЗДОВ Володимир Опанасович народився 1910 р. у м. Макіївка Таганрозького окр. області Війська Донського. Українець, з робітників, освіта вища, член ВКП(б) з 1929 р. Проживав у Харкові. Інженер-конструктор ХПЗ. Заарештований 28 серпня 1936 р. як член антирад. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УРСР від 19 грудня 1937 р. вирок суду скасовано, справу направлено на новий судовий розгляд. Підготовчим засіданням спецколегії Харківського облсуду 20 лютого 1938 р. запобіжний захід замінено на підписку про невиїзд. Харківським облсудом 20 травня 1939 р. виправданий за недоведеності складу злочину. Реабілітований 11 січня 1993 р.

ДРОЗДОВ Павло Абрамович народився 1890 р. у м. Бихов Биховського пов. Могильовської губ. Єврей, з міщан, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Перукар трикотажної фабрики ім. Балицького. Заарешто-

ваний 1 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 січня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ДРОНОВ Григорій Іванович народився 1901 р. у с. Піски Куп'янського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Піски Дворічанського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1933 р. заарештовувався за участь у масових заворушеннях. Заарештований 25 травня 1937 р. за агітацію проти заходів рад. влади (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 березня 1989 р.

ДРУЗЕНКО Олександр Федорович народився 1911 р. у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Служив у м. Термез Сурхандар'їнського окр. Заарештований 25 квітня 1935 р. за виконання антирад. пісні (ст. 66 через ст. 10 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони Узбецької СРР (ст. 66 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі умовно з випробувальним терміном 1 рік.

ДРУЧЕНКО Володимир Петрович народився 1915 р. у Києві. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент Харківського педагогічного інституту іноземних мов. Заарештований 11 червня 1937 р. як член к.-р. угруповання та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 1 грудня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 14 серпня 1989 р.

ДРУШЛЯК Гаврило Микитович народився 1899 р. у с. Новоосинове Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1928—1931 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Вагар на ст. Куп'янськ-Сорт. Донецької залізниці. Заарештований 20 лютого 1935 р. за антирад. діяльність з терористичними намірами, дезорганізацію роботи транспорту (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 20 червня 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував у Бамтабі. Після звільнення з ув'язнення працював на ст. Куп'янськ Донецької залізниці,

з 1940 р. на пенсії за інвалідністю. Реабілітований 27 грудня 1968 р.

ДУБАСОВ Борис Федорович народився 1901 р. у с. Богданово Калужького пов. Калужької губ. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1919—1920 рр. член РКП(б), у 1925—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Кресляр ХТЗ. У 1921 р. заарештований ДонгубЧК у м. Бахмут, рішення в справі відсутнє. Заарештований 10 жовтня 1935 р. за приховування факту арешту та антирад. заяви (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито заступником Харківського облпрокурора 20 січня 1936 р. через стан психічного здоров'я підслідного. З 10 липня 1938 р. перебував у Москві. Затриманий 13 серпня 1938 р. ГУДБ НКВС СРСР на трасі особливого обслуговування. Заарештовувався 17 і 31 серпня 1938 р. УНКВС Московської обл. (ст. 58⁸ через ст. 17 КК РРФСР), справу закрито військовою прокуратурою Московського військочугу 16 січня 1940 р. (статті 4 і 5 КК РРФСР).

ДУБЕНЕЦЬКИЙ Степан Вікторович народився 1898 р. у с. Ольшана Мозирського пов. Мінської губ. Білорус, із службовців, освіта вища, у 1920—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник начальника кредитного відділу Харківської обласної контори Держбанку. Заарештований 9 липня 1937 р. за участь у к.-р. організації та шкідницьку діяльність і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 липня 1957 р.

ДУБИНСЬКА Сара Григорівна народилася 1905 р. на ст. Воронцове-Городище (у м. Городище) Черкаського пов. Київської губ. Єврейка, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1925—1934 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Швея науково-дослідної лабораторії Наркомлегпрому. Заарештованою не була, під слідством СПВ УДБ ХОУ НКВС з 8 квітня 1935 р. як троцькістка, яка залишилася на троцькістській платформі й проводила к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР). Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 вересня 1935 р. вислана до Казахстану на 3 роки. На засланні перебувала в м. Алма-Ата. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 травня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала у Воркуттабі. На 1962 р. проживала в м. Одеса Одеської обл. Реабілітована 21 вересня 1962 р.

ДУБКО Гордій Остапович (Білопольський Микола Олександрович) народився 1894 р. у с. Юсківці Лохвицького пов. Полтавської губ. Українець, із священнослужителів, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1917—1918 рр. член УПСР, у 1918—1920 рр. член партії боротьбистів, у 1920—1924 рр. член РКП(б). Проживав у м. Гагри Абхазької АРСР. Плановик-економіст райтютюну. Заарештований 5 липня 1937 р. як член боротьбистсько-терористичної організації та терористичну діяльність (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР), для подальшого слідства етапований до Харкова у розпорядження УДБ УНКВС по Харківській обл. Помер 18 листопада 1937 р. у Харківській змішаній в'язниці, справу закрито УДБ ХОУ НКВС 26 листопада 1937 р. (ст. 4 п. «а» КПК УРСР). Реабілітований 30 грудня 1997 р.

ДУБНОВ Давид Семенович народився 1913 р. у м. Конотоп Конотопського пов. Чернігівської губ. Єврей, з кустарів, освіта неповна середня, позапарт., у 1929—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Культур-організатор Харківського керамічного заводу. Заарештований 21 січня 1935 р. за антирад. вислів на адресу тов. Сталіна під час підготовки до ленінських днів (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 червня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 2 роки. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

ДУБНОВ Лев Ізраїльович народився 1896 р. у м. Гомель Гомельського пов. Могильовської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач кабінету наукових приладів УФТІ. У 1931 р. під слідством СПВ ХОС ДПУ УСРР за ст. 54¹⁰ КК УСРР. Заарештований 19 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північтабі у м. Новосибірськ. Реабілітований 22 червня 1989 р.

ДУБОВИК Микола Васильович народився 1911 р. у с. Велика Будища Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, член ВЛКСМ, кандидат у члени ВКП(б) у 1931 р., у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Голова завкому Будянського спиртзаводу. Заарештований 27 червня 1935 р. за підробку партійних та радянських документів, незаконне зберігання та продаж вогнепальної зброї (статті 68 ч. 2, 196 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років.

Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. Реабілітований 2 червня 1956 р.

ДУБОВСЬКИЙ Олександр Іллів народився 1895 р. у Києві. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1917—1919 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Начальник майстерень бронетанкового пункту Тсавіахіму. Заарештований 28 лютого 1937 р. за к.-р. агітацію, зловживання, крадіжки і фальсифікації (статті 54¹⁰ ч. 1, 100 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 лютого 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки, а судово-карною колегією Харківського облсуду 23 серпня 1939 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

ДУБОВИНСЬКИЙ Олександр Львович народився 1896 р. у с. Лозова Павлоградського пов. Катеринославської губ. Єврей, з кустарів, освіта середня, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у м. Кременчук Харківської обл. Начальник управління місцевої промисловості. Заарештований 19 вересня 1936 р. за зв'язок з к.-р. націоналістичною організацією (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 жовтня 1937 р. висланий до Казахстану на 5 років. Реабілітований 11 травня 1956 р.

ДУБСЬКИЙ Микола Дмитрович народився 1898 р. у с. Гонівка Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1920 р. член партії соціалістів-революціонерів. Проживав у Харкові. Бригадир паровозного депо ім. Кірова ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 13 лютого 1937 р. за шкідницьку роботу в депо (ст. 56³⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 6 вересня 1938 р. (статті 54⁷, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 15 років позбавлення волі з поразенням у правах на 5 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі у Свердловській обл. Ухвалою залізничної колегії Верховного Суду СРСР від 17 грудня 1939 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. Справу закрито ДТВ ГУДБ НКВС Півд. залізниці 28 лютого 1941 р. за недоведеності складу злочину (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ДУГИНОВ Гаврило Петрович народився 1884 р. у с. Вишні Деревеньки Львовського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, у 1924—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Десятник буддільниці ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 9 жовтня 1935 р. за переказ анекдотів антирад. та антисемітського змісту (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 28 жовтня 1935 р.

засуджений на 3 роки тюремного ув'язнення. Реабілітований 17 січня 1994 р.

ДУДИЧ Микола Костянтинович народився 1913 р. у м. Вінниця Вінницького пов. Подільської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Служив у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Червоноармієць 1-го дивізіону 137-го арт. полку. Заарештований 25 червня 1937 р. за антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 26 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Термін покарання відбував у Темтабі. Верховним Судом Мордовської АРСР 12 грудня 1941 р. (ст. 58¹⁰ ч. 2 КК РРФСР) засуджений до розстрілу. Помер 2 червня 1942 р. в ув'язненні. Реабілітований 22 травня 1990 р. і 21 червня 1995 р.

ДУДКО Іван Васильович народився 1883 р. у с. Коротич Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коротич Харківської приміської зони. Селянин-одноосібник. Заарештований 17 лютого 1935 р. за ст. 54¹⁰ КК УСРР і Харківським облсудом 10 червня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 19 серпня 1994 р.

ДУДКО Яків Данилович народився 1893 р. у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Робітник Заготскоту. Заарештований 14 квітня 1937 р. як член нелегальної секти та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

ДУДКО-ПЕТІНСЬКИЙ Іван Кузьмич народився 1888 р. у с. Замостя Прилуцького пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, у 1908—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник 8-го району індустріального будівництва. Заарештований 21 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 квітня 1937 р. (статті 54⁸, через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 10 жовтня 1957 р.

ДУДНИК Афанасія Федорівна див. ШКОНДЕР Ольга Василівна (Дудник Афанасія Федорівна).

ДУДНИК Василь Маркович народився 1910 р. у с. Рунівщина Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Служив у Харківській обл. Червоноармієць 73-го стріл. полку 25-ї стріл. дивізії. Заарештований 18 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 25 серпня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Картабі. На 1959 р. проживав у с. Орчик Зачепилівського р-ну Харківської обл. Реабілітований 3 травня 1960 р.

ДУДНИК Іасон Миколайович народився 1879 р. у с. Рунівщина Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Рунівщина Зачепилівського р-ну Харківської обл. Безробітний. Заарештований 26 липня 1937 р. за к.-р. та релігійну агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 8 грудня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Справу закрито прокуратурою Зачепилівського р-ну 23 березня 1939 р. за відсутності доказів злочину.

ДУДО Сергій Якимович народився 1899 р. у с. Велика Павлівка Зіньківського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у с. Занки Зміївського р-ну Харківської обл. Лікар 3-го Всеукраїнського будинку відпочинку. Заарештований 10 лютого 1935 р. за зв'язки з ворогами народу (ст. 54¹¹ КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ НКВС УСРР 16 січня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). На 1957 р. проживав у Харкові. Лікар Харківського обласної клінічної лікарні.

ДУДОЛАД Микола Кузьмич народився 1908 р. у с. Хотімля Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Хотімля Старосалтівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний партизан». У 1931 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. діяльність і антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

ДУДЯНКІН Леонтій Якович народився 1896 р. у с. Перемилівка Дубнівського пов. Волинської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1926—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Бірки Зміївського р-ну Харківської обл. Управитель відділення радгоспу

«Бірки». Заарештований 15 травня 1937 р. як член повстанської організації та шпигунство (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 28 вересня 1938 р. (статті 54⁶, 54⁷, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 жовтня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 17 січня 1958 р.

ДУЗЕНКО Михайло Юхимович народився 1887 р. у с. Бересток Севського пов. Орловської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, у 1911—1914 рр. член РСДРП, у 1917—1922 рр. член РКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 17 грудня 1935 р. за антирад. агітацію та саботаж (статті 54¹⁰, 54¹⁴ КК УСРР), 18 березня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Транспортною прокуратурою Лиманської дільниці Донецької залізниці 24 березня 1936 р. справу направлено прокурору Донецької залізниці на припинення з анулюванням підписки про невиїзд, справу не завершено. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію, дискредитацію рад. влади (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Донецькій обл. від 7 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Після звільнення з-під варті проживав у м. Ухта Комі АРСР, де помер 13 липня 1946 р. Реабілітований 27 квітня 1957 р.

ДУЗЕНКО Степан Юхимович народився 1879 р. у с. Хінель Севського пов. Орловської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1905—1917 рр. член РСДРП(м), у 1917—1920 рр. член РКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Пенсіонер. Заарештований 20 липня 1937 р. за к.-р. агітацію проти заходів рад. влади (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито Ізюмським РВ НКВС 13 січня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

ДУНЧИК Микола Степанович народився 1895 р. у с. Коньки Новоградського пов. Мінської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Провідник вагонів ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 11 травня 1936 р. за антирад. агітацію, поширення провокаційних чуток про усування рад. влади (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито підготовчим засіданням лінсуду Півд. залізниці 16 червня 1936 р. за відсутності складу злочину.

ДУРЕЙКО Михайло Петрович народився 1893 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Росіянин, з робітників, освіта

початкова, позапарт., у 1924—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач майстерні артілі «Ремонт взуття». Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 25 травня 1949 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) висланий на довгочасне поселення. Реабілітований 10 жовтня 1958 р.

ДУРНЄВ Костянтин Андрійович народився 1916 р. с. Борисівка Грайворонського пов. Курської губ. [Росіянин], із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Стрілеца Липецького р-ну Харківської обл. Бухгалтер ліктрудколонії. Заарештований 2 липня 1937 р. за антирад. агітацію та розповідання антипартійних і антисемітських анекдотів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УРСР по Харківській обл. 5 листопада 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки.

ДУРОВ Дмитро Гаврилович народився 1873 р. у с. Городецьке Малоархангельського пов. Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, у 1898—1903 рр. член організації соціалістів-революціонерів, у 1903—1918 рр. член РСДРП, у 1918—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Завідувач інструментальної бази ІПРЗ. Заарештований 20 вересня 1935 р. за монархічні погляди, приховання меншовицького минулого під час вступу до ВКП(б) (статті 54¹³, 68 ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 14 січня 1936 р. (статті 54¹⁰, 180 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 19 лютого 1936 р. вирок скасовано, справу закрито зі звільненням з-під варті, а судово-наглядовою колегією Верховного Суду СРСР 8 травня 1938 р. направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства за ст. 58⁸ через ст. 17 КК УСРР. Військовою прокуратурою ХВО 8 квітня 1939 р. справу закрито.

ДУТОВ Діомид (Демид) Дмитрович народився 1894 р. у с. Лозова Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Забійник худоби ВРП ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 7 лютого 1935 р. за антирад. агітацію та терористичні наміри (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 23 березня 1935 р. засуджений на 6 років по-

збавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 16 червня 1993 р.

ДУХНОВСЬКИЙ Олексій Васильович народився 1912 р. у м. Сквирі Сквирського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ з 1932 р. Проживав у Харкові. Студент Харківського будівельного інституту. Заарештований 23 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 5 січня 1935 р. за недоведеності складу злочину.

ДУЦІС Іван Іванович народився 1892 р. у м. Шлок Ризького пов. Ліфлядської губ. Ла-тиш, із селян, освіта неповна середня, позапарт., у 1917—1923 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Робітник заводу «Серп і молот». Заарештований 18 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Харківським облпрокурором 23 жовтня 1936 р. (ст. 10 КК УСРР) з направленням до Харківської психоневрологічної лікарні для примусового лікування.

ДУЧИЦЬКИЙ Володимир Аврамович народився 1895 р. у м. Мстиславль Мстиславського пов. Могильовської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1920—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник друкарні ім. Фрунзе. Заарештований 5 листопада 1935 р. за антирад. агітацію та як член к.-р. групи (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1936 р. висланий до Красноярського краю на 3 роки. Реабілітований 6 січня 1961 р.

ДУШЕНКО Григорій Мойсейович народився 1900 р. у слоб. Мерефа Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Південний Харківської приміської зони. Шофер лікувальної комісії Півд. залізниці. Заарештований 23 грудня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 28 лютого 1937 р. виправданий зі звільненням з-під варті.

ДУШКІН Петро Павлович народився 1893 р. на хут. Вільшанка Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Високий Харківської приміської зони. Робітник депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 28 вересня 1935 р. як член шпигунської диверсійної організації (статті 54⁶, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито помічником військового прокурора ХВО 7 лютого 1936 р. (ст. 197 КПК УСРР).

ДЮЖЕНКО Іван Гаврилович народився 1905 р. і проживав у Харкові. Украї-

нець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1919—1936 рр. член ВКП(б). Економіст ХЕМЗу. Заарештований 15 червня 1937 р. за зв'язок з к.-р. троцькістською організацією (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 17 червня 1939 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) виправданий за недоведеності складу злочину.

ДЯГІЛЄВ Дмитро Демидович народився 1893 р. у с. Тернова Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Тернова Чугуївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Нарсудом Чугуївського р-ну 14 лютого 1933 р. (ст. 58 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі з поразенням у правах на 3 роки і виплатою штрафу 636 крб. Заарештований 31 січня 1936 р. за антирад. агітацію, як керівник релігійної секти «краснодраконівців» (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 21 березня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Реабілітований 27 лютого 1990 р.

ДЯГІЛЄВ Олексій Федорович народився 1877 р. у с. Тернова Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Тернова Чугуївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 25 квітня 1936 р. як член старообрядницької церкви та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 4 серпня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ДЯГІЛЄВ Федір Борисович народився 1898 р. у с. Тернова Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Тернова Чугуївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1932 р. розкуркулений. Заарештований 26 червня 1937 р. як член к.-р. шпигунської організації (статті 54⁶, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 5 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 16 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 листопада 1957 р.

ДЯКОВ Антон Михайлович народився 1871 р. у с. Яремівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Яремівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Кравець-кустар. У 1930 р. під арештом за невиконання плану хлібозаготівлі. Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ ч. 2 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. винесено ухвалу

про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 14 березня 1989 р.

ДЯКОВ Володимир Євгенович народився 1907 р. у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Служив у м. Владивосток Приморського краю. Помічник військового представника відділу кораблебудування заводу № 202 ім. Ворошилова. Заарештований 9 червня 1937 р. як член к.-р. троцькістської шкідницької організації (статті 58¹ п. «б», 58⁷, 58⁸, 58⁹, 58¹¹ КК РРФСР) і військовим трибуналом Тихоокеанського флоту 2 липня 1939 р. (статті 58⁷, 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і позбавленням військового звання «військовий інженер III рангу». Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 25 вересня 1939 р. склад злочину кваліфіковано на ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР і строк ув'язнення знижено до 6 років позбавлення волі у ВТТ, в решті вирок залишено без змін. Термін покарання відбував у бухті Находка Будьоновського р-ну Приморського краю, де помер 22 жовтня 1941 р. Реабілітований 7 вересня 1967 р.

ДЯКОВ Герман Родіонович народився 1908 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт. Конструктор Промбудроєкту. Заарештований 20 грудня 1934 р. як член к.-р. диверсійно-терористичної групи (статті 54⁸, 54⁹ КК УСРР) і військовим трибуналом КВО 24 липня 1935 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁸, 54⁹, 54¹⁰ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний [24 липня 1935 р. у Харкові]. Реабілітований 27 жовтня 1956 р.

ДЯКОВ Леонтій Михайлович народився 1878 р. у с. Яремівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Яремівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Кравець-кустар. Заарештований 28 липня 1937 р. як член к.-р. релігійної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 березня 1989 р.

ДЯКОВА Горпина Яремівна народилася 1877 р. у с. Яремівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Яремівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Домогосподарка. У 1934 р. під слідством органів ДПУ як член к.-р. релігійної організації. Заарештована 28 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою

УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляна 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітована 28 лютого 1989 р.

ДЯЧЕНКО Іван Омелянович народився 1901 р. у с. Городне Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Городне Краснокутського р-ну Харківської обл. Рахівник Глобівського плодорадгоспу. Заарештований 28 жовтня 1935 р. за антирад. висловлювання, націоналістичні та терористичні тенденції (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 15 березня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ДЯЧЕНКО Марфа Миколаївна народилася 1898 р. і проживала у Харкові. Українка, з робітників, освіта незакінчена вища, у 1918—1936 рр. член ВКП(б). Заступник начальника політвідділу ст. Основа Півд. залізниці. Заарештована 17 листопада 1936 р. за антирад. роботу (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджена до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляна 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітована 10 листопада 1956 р.

ДЯЧЕНКО Михайло Іванович народився 1893 р. у с. Зарічне Зінківського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1920 р. член УКП, у 1920—1936 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник сільгоспсектору тресту «Трансторгхарч» Півд. залізниці. Заарештований 20 липня 1937 р. як член націоналістичної повстанської організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду 26 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 27 жовтня 1937 р. у Києві. Реабілітований 8 травня 1958 р.

ДЯЧЕНКО Прокопій Васильович народився 1897 р. у Каплунівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Каплунівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Рахівник колгоспу «Червоний козак». Заарештований 6 березня 1936 р. за антиколгоспну агітацію, зв'язки з антирад. елементом, поширення к.-р. пісень та віршів, к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 серпня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

Е

ЕДЕЛЬБЕРГ **Адріян Олександрович** див. *КАЗАКОВ Сергій Павлович*

ЕЗРОВ Мойсей Вольфович народився 1902 р. у м. Жмеринка Літинського пов. Подільської губ. Єврей, з міщан, освіта початкова, позапарт., у 1929—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Молодший стрілочник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 30 квітня 1936 р. за антирад. агітацію, саботаж і дискредитацію стахановського руху (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 4 листопада 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 13 грудня 1936 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Лінсудом Донецької залізниці 19 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 20 травня 1937 р. термін покарання знижено до 2 років позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ЕЙСФЕЛЬД Павло (Пауль) Михайлович народився 1893 р. у колонії Нестелівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у колонії Олександрівка Петропавлівського р-ну Дніпропетровської обл. Член колгоспу. Заарештований 28 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ через ст. 17 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ЕКШТЕЙН Генріх Генріхович народився 1912 р. у колонії Нестелівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестелівка Лозівського р-ну Харківської обл. Заарештований 1 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (ст. 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ЕНГЕЛЬ Петро Августович народився 1898 р. у м. Рига Ліфляндської губ. Латиш,

з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1928 р. Проживав у Харкові. Завідувач бази Доненерго. Заарештований 14 вересня 1935 р. за к.-р. бесіди та дворушництво у партійній організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 грудня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 8 березня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 26 лютого 1938 р. Реабілітований 3 і 14 лютого 1961 р.

ЕНЕР Рейнгольд Фердинандович народився 1876 р. у м. Томашів Томашівського пов. Люблінської губ. Німець, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер 2-го паровозного відділення Півд. залізниці. Заарештований 24 червня 1937 р. за к.-р. агітацію, зустрічі з іноземцями, зв'язки з іноземним консульством та отримання грошових переказів та посилки з закордону (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 грудня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

ЕПШТЕЙН Рувим Григорович народився 1906 р. у м. Глухів Глухівського пов. Чернігівської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1922—1928 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Електромонтер Медкоопремонту. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 11 лютого 1929 р. (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) висланий до Сибіру на 3 роки, а за ухвалою від 30 серпня 1929 р. звільнений з-під варти достроково. Заарештований 10 квітня 1935 р. як троцькіст, який залишився на троцькістській платформі і проводить к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 20 жовтня 1935 р. як член к.-р. групи позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі у сел. Чиб'ю Комі автономної обл. Звільнений з-під варти 10 квітня 1941 р. і направлений на проживання до м. Кременчук Полтавської обл. Робітник автотракторного ремонтного заводу. Заарештований 26 червня 1941 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), помер 11 березня 1942 р. у в'язниці № 5 м. Єлабуга Татарської АРСР. Реабілітований 13 березня 1964 р. та 17 серпня 1993 р.

ЕРТМАН Зельман Наумович народився 1911 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1930—1931 рр. член

ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Планувальник заводу № 183. Заарештований 11 березня 1937 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 27 серпня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Ухвалою Президії Верховного Суду УРСР від 9 травня 1938 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії досудового слідства. Справу закрито УДБ ХОУ НКВС 10 грудня 1938 р. за недоведеності складу злочину. Реабілітований 28 вересня 1992 р.

ЕСМАНСЬКИЙ Василь Тихонович народився 1902 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1932 р. Начальник відділення заводу № 183. Заарештований 20 березня 1937 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 28 серпня 1937 р. матеріали справи відокремлено в окреме провадження зі звільненням на підписку про невийзд. Справу закрито Харківським прокурором у спецсправу 19 лютого 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

ЕТНАЙЄР Іван Іванович народився 1875 р. у колонії Липова Бахмутського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у колонії Липова Артемівського р-ну Донецької обл. Член колгоспу «Рудес Фельд». Заарештований 2 червня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54² через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР), для подальшого слідства етапований до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 лютого 1959 р.

ЕТНАЙЄР Іван Родіонович народився 1897 р. у колонії Липова Бахмутського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Товарознавець контори Головширвжитку. Заарештований 1 червня 1937 р.

як член к.-р. фашистської організації (статті 54² через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 лютого 1959 р.

ЕТНАЙЄР Федір Іванович народився 1878 р. у колонії Липова Бахмутського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у селищі шахти «Карбоніт» Кагановичівського р-ну Донецької обл. Візник шахти. У 1931[3] р. розкуркулений і висланий за межі сільради. У 1935 р. під арештом за к.-р. агітацію. Заарештований 2 червня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54² через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР), для подальшого слідства етапований до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 лютого 1959 р.

ЕТНАЙЄР Федір (Фрідріх) Родіонович народився 1909 р. у колонії Липова Бахмутського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Закомельська Донецької залізниці. Черговий по станції. Заарештований 30 квітня 1937 р. за к.-р. підвизну роботу на транспорті (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 лютого 1959 р.

ЕЧКЕНКО Ничипор Петрович народився 1908 р. у сел. Жихар Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Машиніст депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Основа з 4 грудня 1936 р. за недбале ставлення до службових обов'язків (ст. 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Півд. залізниці 15 грудня 1936 р.

Є

ЄВЖЕНКО Василь Іванович, народився 1884 р. у м. Чугуїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Старший кравець 2-го окремого відомчого дивізіону РСМ. Заарештований 11 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УРСР по

Харківській обл. 5 листопада 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 5 квітня 1938 р. вирок військового трибуналу скасовано, справу закрито зі звільненням з-під варті.

ЄВСЮКОВ Захарій Миколайович, народився 1913 р. у с. Павлівка Старобільського пов. Харківської губ. Українець, із селян, осві-

та початкова, позапарт., у 1931—1932 рр. член ВЛКСМ. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Бухгалтер буфету ст. Ізюм. Заарештований 23 березня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Донецької залізниці 16 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. На 1965 р. проживав у м. Свердловськ Луганської обл. Реабілітований 14 травня 1965 р.

ЄВТУШЕНКО Йосип Семенович народився 1866 р. у с. Капустинці Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Капустинці Синихського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1929 р. розкуркулений, висланий до м. Суми на 3 роки. Заарештований 19 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 22 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ з позбавленням прав на 3 роки. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ЄДВАБНИК Данило Борисович народився 1898 р. у м. Генічеськ Мелітопольського пов. Таврійської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, член ВКП(б). Проживав у м. Ніжин Ніжинського р-ну Чернігівської обл. Оперуповноважений Ніжинського РВ НКВС. Заарештований 28 червня 1937 р. за те, що під час служби в Балаклійському РВ НКВС мав близькі стосунки з одним із засуджених троцькістів, покривав його перед парткомісією, чим дискредитував органи НКВС (статті 54¹⁰, 206¹⁷ КК УРСР) і військовим трибуналом прикордонних і внутрішніх військ УРСР 28 лютого 1938 р. (ст. 54⁷ за санкцією ст. 54² КК УРСР) засуджений на 12 років позбавлення волі у ВТТ і звання «молодший лейтенант ДБ» з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 25 червня 1938 р. злочин перекваліфіковано на ст. 206¹⁷ п. «а» КК УРСР, призначено покарання у вигляді позбавлення волі у ВТТ на 5 років і звання «молодший лейтенант ДБ». Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 30 січня 1958 р.

ЄДИМЕНТ Семен Іванович народився 1894 р. у с. Борова Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Генове Куп'янського р-ну Харківської обл. Іздовий радгоспу «Лісова стінка». У 1931 р. розкуркулений. Заарештований 10 травня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 червня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

ЄДИГ Людвіг Людвігович народився 1892 р. у с. Новосолоне Олександрівського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у с. Нестелівка Лозівського р-ну Харківської обл. Директор німецької семирічної школи. Заарештований 5 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації (статті 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ через ст. 17 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 11 липня 1937 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 15 лютого 1939 р. Реабілітований 5 червня 1991 р.

ЄЛАНЧИК Давид Бенціонович народився 1908 р. у м. Бахмут Бахмутського пов. Катеринославської губ. Єврей, з кустарів, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1925—1931 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХІЕІ. Заарештований 4 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Смоленській та Єлецькій в'язницях, Норільському ВТТ, м. Убукум Бурят-Монгольської АРСР. Реабілітований 14 квітня 1967 р.

ЄМЕЦЬ Микита Власович народився 1884 р. у с. Липова Долина Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Липова Долина Липоводолинського р-ну Харківської обл. Селянин-одиносібник. Позбавлений виборчих прав. У 1932 р. майно конфісковано, за невиконання плану хлібозаготівлі засуджений на 5 років вислання, звільнений умовно-достроково. Заарештований 5 листопада 1936 р. як член нелегального к.-р. церковного угруповання та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Маріїнському відділенні Сибтабу, де помер 15 січня 1942 р. Реабілітований 17 травня 1989 р.

ЄНШИН Семен Дмитрович народився 1903 р. у с. Болховець Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник заводу ім. Медведєва. Заарештований 26 квітня 1937 р. за антирад. настрої та відвідування іноземних представництв (статті 54¹ п. «а», 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 11 липня 1937 р. (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 26 червня 1992 р.

ЄНЮТИН Григорій Васильович народився 1905 р. у м. Маріуполь Маріупольського пов. Катеринославської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1925 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Курсант автошколи Наркомважпрому. Заарештований 21 червня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 липня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. Звільнений з-під варті 18 жовтня 1938 р. Учасник Великої Вітчизняної війни. На 1956 р. проживав у м. Жданов Сталінської обл., працював старшим лаборантом Ждановського металургійного інституту. Реабілітований 20 квітня 1963 р.

ЄРЕМЕНКО Григорій Іванович народився 1912 р. у с. Шелудькове Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Різуненкове Коломацького р-ну Харківської обл. Учитель початкової школи. Заарештований 10 квітня 1935 р. за створення к.-р. організації з метою здійснення терористичних актів (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито військовим прокурором 14-го стріл. корпусу ХВО 21 червня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЄРЕМЕНКО Павло Савелійович народився 1917 р. у с. Гусинка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ з 1933 р. Проживав у Харкові. Робітник на будівництві електростанції Харківського р-ну. Заарештований 16 грудня 1934 р. за висловлювання терористичних намірів (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 25 січня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 через ст. 12 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував на Біломорбуді. На 1990 р. проживав у м. Красноярськ Красноярського краю. Реабілітований 12 грудня 1991 р.

ЄРМАК Антон (Томія) Филимонович див. ЯРМАК (Єрмак) Антон (Томія) Филимонович.

ЄРМАК (Ярмак) Савелій Іванович народився 1889 р. у с. Велика Данилівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Велика Данилівка Харківської приміської зони. Без певних занять. Заарештований 3 червня 1935 р. за антирад. агітацію і як член антирад. секти (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 28 грудня 1935 р. вирок

скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії досудового слідства. Справу закрито Харківським облпрокурором 20 січня 1936 р. Реабілітований 14 лютого 1990 р.

ЄРМОЛАЄВ Іван Андрійович народився 1894 р. у м. Суджа Суджанського пов. Курської губ. Росіянин, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Деревеньки Льговського р-ну Курської обл. Черговий ст. Деревеньки Півд. залізниці. У 1931 р. під слідством ВДТВ ОДПУ ст. Готня Півд. залізниці за статтями 54¹⁰, 54¹³ КК УСРР. Заарештований 29 червня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 26 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 травня 1989 р.

ЄРМОЛАЄВ Микола Миколайович народився 1886 р. у с. Сенькове Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач співів польського клубу. Заарештований 11 червня 1937 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁶, 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ЄРМОЛАЄВ Степан Варфоломійович народився 1912 р. у с. Горохуватка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Велика Бабка Старосалтівського р-ну Харківської обл. Директор початкової школи. Заарештований 18 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 травня 1937 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

ЄРМОЛЕНКО Тарас Артемович народився 1896 р. у с. Таранівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Козачка Зміївський пов. Харківської губ. Технік з дервонасаджень та загвозп 4-ї дистанції колії ст. Панютине Півд. залізниці. У 1930 р. під слідством органів ДПУ за к.-р. діяльність, рішення в справі відсутнє. Позбавлений виборчих прав. Заарештований 23 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 3 липня 1989 р.

ЄРОХІН Семен Федорович народився 1897 р. у с. Коробочкине Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коробочки-

не Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник Харківського верстатобудівного заводу. У 1931 р. майно конфісковано. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. за антирад. діяльність винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 8 жовтня 1971 р.

ЕРОШЕНКО Михайло Іванович народився 1908 р. у м. Чернігів Чернігівської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Люботин Валківського р-ну Харківської обл. Помічник машиніста депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Лінсудом Півд. залізниці у 1932 р. (ст. 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УСРР) засуджений на 1,5 роки позбавлення волі умовно. Заарештованим не був, під слідством ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці з 26 травня 1935 р. за шкідництво на транспорті (ст. 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою харківської дільниці Півд. залізниці 15 червня 1935 р. за недоцільності притягнення до кримінальної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР).

ЕРУХИМОВИЧ Залман Мойсейович народився 1909 р. у с. Баєво Вітебської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, у 1928—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач оргвідділу Харківської облкультпромпілки. Заарештований 15 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутабі. Звільнений з-під варті 30 квітня 1944 р. згідно з директивою НКВС і Прокуратури СРСР № 221 від 22 червня 1941 р. Залишений до кінця війни як вільнонайманий при комбінаті «Воркутауголь». Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 19 грудня 1951 р. висланий на поселення до Комі АРСР. Реабілітований 3 травня і 18 серпня 1956 р.

ЕРЦ Вільгельм Йоганнович (Іванович) народився 1912 р. у с. Булахівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Червона Зірка Близнюківського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 7 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54² і 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу

з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ЕРЬОМІН Михайло Іванович народився 1891 р. у с. Краснопілля Смоленської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1926—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник начальника сталеливарного цеху ХПЗ. Заарештований 24 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

ЕРЬОМІН Степан Іванович народився 1894 р. у с. Мілова Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1925—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Секретар політвідділу 6-го відділення служби руху ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 10 липня 1937 р. як член троцькістської к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 2 січня 1938 р. (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 3 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 6 лютого 1957 р.

ЕСАУЛЕНКО Ілля Михайлович див. *ЕСАУЛОВ (Есауленко) Ілля Михайлович*,

ЕСАУЛОВ (Есауленко) Ілля Михайлович народився 1906 р. у с. Миколаївка Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, у 1929—1935 рр. член ВКП(б). Проживав на ст. Гребінка Півд.-Захід. залізниці. Електромеханік сигналізації та зв'язку станції. Заарештований 15 грудня 1935 р. ОП ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Лубни за приховання куркульського походження під час вступу до ВКП(б) (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), 18 січня 1936 р. звільнений з-під варті під поручительство співробітників. Справу закрито прокурором Бобринської дільниці Півд.-Захід. залізниці 8 лютого 1936 р. (ст. 223 пп. 2, 5 КПК УСРР).

ЄФАНОВ Василь Кирилович народився 1908 р. у с. Муром Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Липці Липецького р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 17 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію та розповсюдження релігійних листівок (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 вересня 1935 р. як член к.-р. групи позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

ЄФИМЕНКО Іван Іванович народився 1910 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1929—1936 рр. член ВКП(б). Завідувач сектора політпросвіти відділу освіти Харківського міськвиконкому. Заарештований 17 січня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Помер у лютому 1952 р. у Харкові. Реабілітований 14 вересня 1956 р.

ЄФИМОВ Всеволод Олександрович народився 1915 р. у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Пішане Старосалтівського р-ну Харківської обл. Учитель. Заарештований 22 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Старосалтівським РВ НКВС 28 вересня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). Постановою помічника Харківського облпрокурора у спецсправі від 16 листопада 1936 р. рішення Старосалтівського РВ НКВС скасовано, справу повернено на досліджування, рішення в справі відсутнє.

ЄФИМЦЕВ Тимофій Дмитрович народився 1914 р. у с. Новоолександрівка Обласної Війська Донського. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ТЕЦ ХТЗ. Заарештований 12 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 травня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ЄФРЕМЕНКО Григорій Леонтійович народився 1912 р. у с. Семенівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Без певних занять, за фахом слюсар. Заарештований у залі очікування ст. Люботин Півд. залізниці 4 червня 1937 р. ОП ДТВ ГУДБ НКВС ст. Люботин за те, що порожніми пляшками цілив у портрети тт. Леніна і Сталіна (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР)

і лінсудом Півд. залізниці 8 жовтня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Хабаровському краї. Хабаровським крайсудом 23 квітня 1940 р. (ст. 59 п. 3 КК РРФСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 12 травня 1992 р.

ЄФРЕМОВ Євlampій Іванович народився 1900 р. у с. Ростопчино Тульської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 19 березня 1935 р. ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито прокурором харківської дільниці Півд. залізниці 31 травня 1935 р. (ст. 226 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

ЄФРЕМОВ Яків Кузьмич народився 1913 р. у с. Старовірівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1929—1935 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Миргород Миргородського р-ну Харківської обл. Червоноармієць 75-го арт. полку. Заарештований 8 грудня 1936 р. за антирад. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 7 лютого 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північзалізничтабі у Комі АРСР. Реабілітований 18 серпня 1992 р.

ЄХАЛО Порфирій Іванович народився 1896 р. у с. Гнидівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гнидівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 21 серпня 1935 р. за антирад. агітацію і участь у к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 лютого 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 25 березня 1936 р. злочин перекваліфіковано на ст. 54¹² КК УСРР, строк покарання зменшено до 3 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 11 травня 1990 р.

Ж

ЖАК-ЗЛАТОГОРСЬКА Софія Львівна народилася 1900 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврейка, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Секретар-стенографістка Головхімтресту. Заарештована 26 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою

особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Розстріляна 10 червня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 11 травня 1938 р. Реабілітована 16 червня 1989 р. і 28 травня 1956 р.

ЖАЛДАК Григорій Опанасович див. ЖЕЛДАК (Жалдак) Григорій Опанасович.

ЖАРКОВ Олександр Павлович народився 1902 р. у сел. Лозова Павлоградського пов. Катеринославської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Шофер пожежної команди стріл. охорони НКШС на ст. Лозова. Заарештований 12 листопада 1936 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 7 січня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 2 серпня 1990 р.

ЖАРСЬКИЙ Михайло Миколайович див. *РАЧИНСЬКИЙ (Жарський) Михайло Миколайович*.

ЖДАМАРОВ Федір Кирилович народився 1908 р. у с. Єфремівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 2 листопада 1935 р. за антирад. фашистську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 31 січня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 27 листопада 1991 р.

ЖДАНОВ Андрій Семенович народився 1880 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Оргінструктор райжитлоспілки Дзержинського р-ну м. Харкова. Заарештований 1 серпня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 29 листопада 1994 р.

ЖЕБКО Костянтин Єгорович народився 1912 р. у с. Буди Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1927—1931 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Житомир Київської обл. Червоноармієць військової частини 1596. Заарештований 7 квітня 1935 р. як член к.-р. угруповання троцькістського напрямку (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом 8-го стріл. корпусу 13 червня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 27 квітня 1994 р.

ЖЕЛДАК (Жалдак) Григорій Опанасович народився 1892 р. у с. Михайлівка Лебединського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, партійність невідома. Проживав у с. Гайдари Зміївського р-ну Харківської обл. Завідувач підсобного господарства ХДУ. У 1931 р. розкуркулений та висланий на Урал. Заарештований 11 лис-

топада 1935 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 19 лютого 1936 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Далекосхідним судом по Північсхідтабу і Далекосхідному краю 1 липня 1937 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 9 вересня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 22 серпня 1937 р. Реабілітований 3 грудня 1957 р., 17 листопада 1993 р. і 21 квітня 1992 р.

ЖЕЛЕНИКОВ Ілля Петрович народився 1891 р. у с. Пеневичи Жиздринського пов. Калузької губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі «Комсомолец» у Лозівському р-ні Харківської обл. Робітник радгоспу «Комсомолец». Заарештований 25 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 серпня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 1 червня 1990 р.

ЖЕЛЄЗНЯК Борис Ушерович народився 1908 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврей, з кустарів, освіта неповна середня, позапарт., у 1930—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Нормувальник виробничих майстерень Харківського технікуму промислового транспорту. Заарештований 20 червня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. У 1949 р. проживав у с. Олексіївка Олексіївського р-ну Харківської обл. Майстер промартілі «Металоштамп». Заарештований 5 травня 1949 р. як член антирад. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 26 жовтня 1949 р. висланий на поселення до Красноярського краю. На засланні перебував у сел. Абакан Красноярського краю. Працював будівельником Абаканського райкомбіна-ту. Звільнений від заслання у 1954 р. Помер 21 червня 1973 р. у Харкові. Реабілітований 26 вересня та 6 травня 1989 р.

ЖЕМАЙТИС Адольф Йосифович народився 1885 р. у с. Ляховичи Свенцяньського пов. Віленської губ. Литовець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1923—1935 рр.

член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХВБЗ. Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Бельському ВТТ в Амурській обл. Реабілітований 8 лютого 1963 р.

ЖИВОЛУП Тимофій Сергійович народився 1882 р. у с. Гнидівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1925—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Гнидівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Комірник центрального складу ІПРЗ. Заарештований 3 липня 1935 р. ТВ ГУДБ НКВС Донецької залізниці як член нелегальної релігійної секти, поширення к.-р. чуток про можливу війну (ст. 54¹⁰ КК УСРР), а 28 серпня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 січня 1936 р. за антирад. агітацію на 3 роки висланий до Казахстану. Реабілітований 14 листопада 1989 р.

ЖИГАЛЕНКО Григорій Миколайович народився 1904 р. у с. Ярошівка Прилуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1930—1933 рр. член ВКП(б). Служив у м. Сталінград Сталінградської обл. Командир батареї 31-го арт. полку 31-ї стріл. дивізії, старший лейтенант. Заарештований 20 травня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) і військовим трибуналом Північнокавказького військового округу 7 вересня 1937 р. (статті 58¹⁰ ч. 1, 182 ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і позбавленням військового звання «старший лейтенант». Термін покарання відбував у Воркуттабі. На 1967 р. проживав у с. Біличі Святошинського р-ну Київської обл., працював завгоспом 3-ї райлікарні Жовтневого р-ну м. Києва. Реабілітований 19 квітня 1967 р.

ЖИГИЛІЙ Андрій Андрійович народився 1917 р. у с. Мануйлове Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ з 1931 р. Проживав у Харкові. Робітник заводу. Заарештований 26 вересня 1936 р. за підпал колгоспного хліба (ст. 75 ч. 3 КК УСРР), справу закрито Нововодолазьким РВ НКВС 26 липня 1937 р. (ст. 198 КПК УСРР).

ЖИДИК Василь Григорович народився 1910 р. у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., до 1929 р. член ВЛКСМ. Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Робітник

ковбасної фабрики. Заарештований 5 березня 1937 р. за поширення антирад. анекдотів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 13 серпня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ЖИЛЕВИЧ Григорій Михайлович народився 1898 р. у м. Новогрудок Новогрудського пов. Мінської губ. Білорус, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1925—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Сенянка Сенянського р-ну Харківської обл. Завідувач Сенянської районної ощадної каси. Заарештований 28 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 13 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 27 квітня 1937 р. вирок скасовано (ст. 302 п. 1 КПК УСРР), справу закрито. Звільнений з-під варті 30 квітня 1937 р.

ЖИЛІН Василь Васильович народився 1919 р. у с. Машівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Велика Жужманівка Козельщанського р-ну Харківської обл. Учень слюсаря радгоспу при біофабриці № 17. Заарештований 26 березня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 8 липня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ЖИЛІН Микола Максимович народився 1894 р. у с. Олексіївка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1936 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Берега Олексіївського р-ну Харківської обл. Рахівник Берецької МТС. Заарештований 21 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 лютого 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 10 квітня 1959 р.

ЖИЛІН Роман Іванович народився 1910 р. у с. Вільхуватка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Служив у с. Лучки Михайлівського р-ну Далекосхідного краю. Червоноармієць 3-го стріл. полку. Заарештований 21 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) і військовим трибуналом [Кремівського укріпрайону Далекосхідного краю] 28 травня 1935 р. виправданий.

ЖИТОМИРСЬКИЙ Мойсей Якимович народився 1900 р. у м. Мелітополь Мелітопольського пов. Таврійської губ. Єврей, з міщан, освіта початкова, позапарт., у 1923—1928 і 1929—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник вагоноремонтного заводу трамвайного тресту. Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. позбавлений волі у в'язниці на 5 років. Термін покарання відбував у Челябінській та Златоустівській в'язницях, Північсхідтабі. Звільнений з-під варті 6 серпня 1946 р. На 1949 р. проживав у м. Охтирка Охтирського р-ну Сумської обл. Бухгалтер заводу № 11. Заарештований 5 травня 1949 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 3 вересня 1949 р. як член антирад. троцькістської організації та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) висланий на поселення до Красноярського краю, де і перебував у сел. Ангарка Єнісейського р-ну та сел. Захарівка Казаченського р-ну. Реабілітований 11 травня 1956 р. та 23 травня 1989 р.

ЖИХАРЕВ Василь Іванович народився 1902 р. у с. Протопопівка Ізюмського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Піски Ізюмського р-ну Харківської обл. Слухач міжрайонної колгоспної школи. Заарештований 23 січня 1937 р. за к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 78 КК УСРР), справу закрито прокуратурою Ізюмського р-ну 26 травня 1937 р. (ст. 226 ч. 1 КПК УРСР).

ЖИЦЬКИЙ Федір Петрович народився 1890 р. у с. Шкляри Олькуського пов. Келецької губ. Поляк, із селян, письмен., позапарт. Проживав у Харкові. Старший пожежник заводу «Червоний хімік». Заарештований 5 червня 1937 р. за підготовку диверсійного акту (статті 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР), а 27 червня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невізід, справу закрито помічником Харківського облпрокурора в спецсправах 5 листопада 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

ЖМУРКО Микита Герасимович народився 1887 р. у м. Охтирка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Пічник ливарного цеху ХТЗ. У 1933 р. постановою президії Охтирського райвиконкому позбавлений права користування землею. Заарештований 17 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК

УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 січня 1935 р. позбавлений волі у ЗМУ на 3 роки з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ЖОВТОБОРОВА Олена Андріївна народилася 1917 р. у с. Заоскілля Куп'янського пов. Харківської губ. Українка, з робітників, освіта неповна середня, позапарт. Проживала у с. Заоскілля Куп'янського р-ну Харківської обл. Друкарка політвідділу Кислівського радгоспу. Заарештована 4 листопада 1935 р. за к.-р. роботу (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 7 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітована 14 листопада 1994 р.

ЖОЛОБ Іван Степанович народився 1897 р. у с. Морозівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Морозівка Балаклійського р-ну Харківської обл. У 1931 і 1932 рр. майно конфісковано. Ремонтний робітник ст. Ізюм Донецької залізниці. Заарештований 5 січня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Красний Лиман Донецької залізниці 23 січня 1935 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЖОРНИК Тимофій Леонтійович народився 1900 р. у с. Вільшана Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вільшана Дворічанського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 27 липня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 31 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 5 років. Реабілітований 17 січня 1994 р.

ЖУК Григорій Іванович народився 1906 р. у с. Мала Рибиця Суджанського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Угроїди Краснопільського р-ну Харківської обл. Робітник Угроїдівського цукрозаводу. Заарештований 27 травня 1937 р. як член антирад. сектантської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

ЖУК Максим Павлович народився 1897 р. у с. Мала Рибиця Суджанського пов., Курської Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у сел. Південний Харківського р-ну Харківської обл. Викладач підготовчих курсів 2-го Харківського медичного інституту. Заарештований 29 липня

1937 р. як член к.-р. націонал-фашистської терористичної організації (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний у Харкові, дата розстрілу невідома. Реабілітований 21 листопада 1958 р.

ЖУКОВІН Іван Пилипович народився 1907 р. у с. Севрюково Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, позапарт., у минулому кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 10 січня 1935 р. за антирад. висловлювання (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 червня 1935 р. за антирад. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

ЖУКОВСЬКА-БІЛЕЦЬКА Ірина Олександрівна народилася 1908 р. у м. Чугуїв Зміївського пов. Харківської губ. Росіянка, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1924—1927 рр. член ВЛКСМ. Проживала у Харкові. Домогосподарка. Заарештована 20 червня 1935 р. за належність у 1927 р. до нелегальної групи троцькістської молоді та к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 листопада 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджена на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітована 11 травня 1990 р.

ЖУПАНЕНКО Пантелей Карпович народився 1898 р. у с. Отрадне Кубанської обл. Українець, із селян, освіта вища, до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Викладач школи червоних старшин. Заарештований 21 жовтня 1935 р. як член к.-р. націоналістичного угруповання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 20 квітня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 27 липня 1956 р.

ЖУРАВЕЛЬ Іван Васильович народився 1881 р. у с. Коротич Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коротич Харківської приміської зони. Селянин-односібник. Заарештований 17 лютого 1935 р. за ст. 54¹⁰ КК УСРР, справу закрито СПВ ХОУ НКВС 20 березня 1935 р.

ЖУРАВЕЛЬ Карпо Володимирович народився 1902 р. на хут. Диптани Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав на хут. Диптани Зміївського р-ну Харківської обл. Робітник ХПЗ. Заарештований 15 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу

закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 21 серпня 1935 р. (ст. 197 ч. 1 КПК УСРР).

ЖУРАВЕЛЬ Семен Степанович народився 1891 р. у с. Ржавець Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Карачівка Харківської приміської зони. Робітник ХПЗ. Заарештований 9 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. На 1961 р. проживав у сел. Покотилівка Харківського р-ну, пенсіонер. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

ЖУРАВЛЬОВ Олександр Олександрович народився 1912 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Росіянин, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Працівник Управління Донецької залізниці. Заарештований 6 листопада 1934 р. як член к.-р. терористичного угруповання (ст. 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 лютого 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років. Термін покарання відбував у місцях ув'язнення Далекосхідного краю. Розстріляний 22 грудня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 1 грудня 1937 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

ЖУРАВСЬКИЙ Костянтин Іванович народився 1905 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1927—1934 рр. член ВКП(б). Робітник ХПЗ. Заарештований 16 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Найвишого Суду УСРР від 17 грудня 1936 р. вирок Харківського облсуду скасовано, справу закрито (ст. 302 п. 1 КПК УСРР).

ЖУРЛИВИЙ Микола Митрофанович народився 1899 р. у с. Гулевичі Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1926—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Секретар Жовтневого райкому КП(б)У м. Харкова. Заарештований 16 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістсько-терористичної організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 березня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 9 березня 1937 р. у Москві. Реабілітований 14 листопада 1957 р.

ЗАБИЦЬКИЙ Марко Леонтіївич народився 1888 р. у м. Валки Валківського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Старі Валки Валківського р-ну Харківської обл. Чоботар. Заарештований 30 липня 1937 р. за поширення провокаційних чуток та зберігання текстів пісень к.-р. націоналістичного змісту (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 19 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 9 червня 1989 р.

ЗАБУДЬКО Олексій Митрофанович народився 1904 р. у с. Гнидівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1925—1927 рр. член ВЛКСМ. Проживав на ст. Ізюм Донецької залізниці. Майстер паровозного цеху ІПРЗ. Заарештований 19 липня 1936 р. як член троцькістського к.-р. угруповання, та к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Помер 27 листопада 1941 р. у [сел. Усть-Омчуг Хабаровського краю]. Реабілітований 6 травня 1994 р.

ЗАВАДОВСЬКИЙ Гліб Сергійович народився 1890 р. у м. Єлисаветград Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Росіянин, із дворян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Економіст Гідроміськшляхбуду. Заарештований 8 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 27 травня 1937 р. виправданий за недоведеності обвинувачення. Заарештований 2 грудня 1937 р. за шкідницьку діяльність і к.-р. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 25 травня 1938 р.

ЗАВАДОВСЬКИЙ Михайло Самсонович народився 1913 р. у с. Іскрівка Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Старий Люботин Харківської приміської зони. Помічник рахівника колгоспу «Червона долина». Заарештований 7 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 29 листопада 1994 р.

ЗАВГОРОДНЯ Євдокія Петрівна народилася 1878 р. у с. Гнидівка Ізюмського пов.

Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Домогосподарка. Заарештована 24 липня 1935 р. за зв'язок з нелегальними релігійно-сектанськими організаціями (ст. 54¹⁰ КК УСРР), а 28 серпня 1935 р. звільнена з-під варти на підписку про невізід. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 січня 1936 р. за антирад. агітацію вислана на 3 роки до Казахстану. Реабілітована 14 листопада 1989 р.

ЗАГНЕР Франц Антонович народився 1882 р. у м. Гузов Блонського пов. Варшавської губ. Поляк, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1917—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник трикотажної фабрики. У 1929 р. під слідством органів ДПУ УСРР як член троцькістської організації, справу закрито ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 17 листопада 1929 р. Заарештований 23 жовтня 1936 р. як колишній керівник белгородської троцькістської організації та зв'язки з харківськими троцькістами (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 4 серпня 1937 р. (статті 58⁸, 58¹¹ КК РРФСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 серпня 1937 р. у Москві, похований на Донському кладовище. Реабілітований 28 грудня 1957 р.

ЗАГОРУЙКО Андрій Васильович народився 1895 р. на хут. Подоли Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник вагонної дільниці ім. Кагановича ст. Купянськ-Сорт. Донецької залізниці. У 1931 р. майно конфісковано. Заарештований 21 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 23 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 9 червня 1993 р.

ЗАГОРУЙКО Григорій Антонович народився 1899 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Люботин Півд. залізниці. Табельник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 30 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою спеціальної трійки лінсуду Півд. залізниці від 7 лютого 1935 р. позбавлений волі у концтаборі на 5 років з обмеженням громадських прав. На 1960 р. про-

живав у м. Люботин Харківського р-ну Харківської обл. Реабілітований 6 липня 1960 р.

ЗАГОРУЙКО Дем'ян Андрійович народився 1901 р. у с. Таранівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Черговий ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Лозова з 3 лютого 1936 р. за недбале ставлення до службових обов'язків, яке призвело до аварії (ст. 56³⁰ п. «а» КК УСРР), справу закрито транспортним прокурором Донецької залізниці 4 травня 1936 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЗАГОРУЛЬКО Терентій Степанович народився 1904 р. у с. Манжеля Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1925—1931 рр. кандидат у члени ВКП(б), у 1931—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Викладач Харківського поліграфічного інституту. Заарештований 8 вересня 1936 р. як член к.-р. націоналістичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Бамтабі у м. Свободний Хабаровського краю. Розстріляний 3 липня 1938 р. за ухвалою особливої трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 26 березня 1938 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 10 жовтня 1958 р.

ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ Микита Павлович народився 1874 р. у с. Матвіївка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Матвіївка Богодухівського р-ну Харківської обл. Сторож гуртожитку Мар'їнського відділення Улянівського радгоспу. Заарештований 30 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 22 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ЗАГУРА Віталій Данилович народився 1914 р. у м. Херсон Херсонської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХСІ. Заарештований 4 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 22 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 10 серпня 1963 р.

ЗАДНІПРЯНСЬКИЙ Семен Тихонович народився 1900 р. у с. Ков'яги Валківського

пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Ков'яги Валківського р-ну Харківської обл. Головний кондуктор кондукторського резерву ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 8 листопада 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 21 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ЗАДОРОЖНИЙ Павло Федотович народився 1880 р. у с. Крисине Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Крисине Богодухівського р-ну Харківської обл. Тесля. У 1930 р. розкуркулений. Ухвалою особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 17 лютого 1931 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Північного краю на 3 роки. На засланні перебував у м. Усть-Сисольськ, у 1931 р. втік. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 18 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 липня 1960 р.

ЗАДУБЕРО Дмитро Максимович народився 1891 р. у с. Супрунівка провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1925—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Директор відділення Богодухівської філії Держбанку. Заарештований 19 вересня 1935 р. за службу в УГА, боротьбу проти Червоної армії, бандитизм і листування з родичами закордоном (ст. 54¹³ КК УСРР), справу закрито Богодухівським РВ НКВС 26 грудня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЗАЖИГАЄВ Федір Григорович народився 1915 р. у м. Харбін, Китай. Росіянин, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Палацу піонерів. Заарештований 6 червня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної групи та за терористичні наміри (статті 54⁸ через ст. 17, 54⁹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 лютого 1958 р.

ЗАЙКА Григорій Петрович народився 1906 р. і проживав у Харкові. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Робітник ХТГЗ. Заарештований 9 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), а 8 березня 1939 р. звільнений з-під варті на

підписку про невинність. Харківським облсудом 15 травня 1939 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

ЗАЙКА Олена Євдокимівна народилася 1875 р. у с. Студенок Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Яремівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Селянка-одноосібниця. У 1932 р. позбавлена виборчих прав. У 1934 р. під слідством Ізюмського РВ ХОВ ДПУ за антирад. агітацію, організацію релігійної громади. Заарештована 28 липня 1937 р. як член к.-р. релігійної організації «істинно православних» (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 14 серпня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Померла в ув'язненні, дата і місце смерті невідомі. Реабілітована 1 березня 1989 р.

ЗАЙЦЕВ Андрій Петрович народився 1903 р. у с. Сеща Рославського пов. Смоленської губ. Росіянин, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1923—1930 рр. член ВЛКСМ. Проживав у сел. Есхар Чугуївського р-ну Харківської обл. Начальник котельного цеху ДЕС № 2. Заарештований 11 липня 1937 р. за шкідництво та зберігання портрету тов. Троцького (статті 54⁷, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 грудня 1937 р. (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 10 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 серпня 1957 р.

ЗАЙЦЕВ Григорій Артемович народився 1899 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., до 1928 р. член ВКП(б). Робітник заводу ім. Косіора. Заарештований 4 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 25 квітня 1989 р.

ЗАЙЦЕВ Онисим Павлович народився 1899 р. у с. Верхне Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник заводу «Серп і молот». Заарештований 27 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 23 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 42 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ЗАЙЧЕНКО Михайло Іванович народився 1907 р. у Харкові. Українець, з робіт-

ників, освіта середня, позапарт., у 1924—1933 рр. член ВЛКСМ. Служив у Київській обл. Курсант радіокурсів військової частини 1628. Заарештований 14 січня 1935 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовою трибуналом військової частини 3099 Укрвійськоокругу 15 лютого 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 26 серпня 1993 р.

ЗАЙЧИК Лев Іллій народився 1901 р. у м. Городея Мінської губ. Єврей, з торговців, освіта вища, у 1932—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник танкового відділу заводу № 183. Заарештований 25 липня 1937 р. як член к.-р. шкідницької організації (статті 54⁷, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 грудня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 10 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 липня 1957 р.

ЗАК Макс Соломонович народився 1902 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник артілі «Ремонт взуття». Заарештований 28 лютого 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 червня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. Розстріляний 30 березня 1938 р. у копальні Воркута в Комі АРСР за ухвалою трійки при НКВС по Архангельській обл. від 11 січня 1938 р. Реабілітований 26 квітня 1989 р.

ЗАКАРЯН Павло Зотович народився 1896 р. у м. Артвин Артвинського пов. Кутаїської губ. Вірмен, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Буфетник ст. Лосеве Півд. залізниці. Заарештований 2 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську роботу (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 15 січня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував на Колимі. Реабілітований 24 січня 1959 р.

ЗАККЕ Володимир Петрович народився 1910 р. у м. Туккум Туккумського пов. Курляндської губ. Латиш, з робітників, освіта середня, член ВКП(б) з 1932 р. Проживав у сел. Рогань Харківського р-ну Харківської обл. Лютчик-інструктор 9-ї школи військових лютчиків. Заарештований 21 червня 1937 р. за антирад. агітацію та позаконне зберіган-

ня зброї (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 17 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54⁸ через ст. 17, 196 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і позбавленням звання «лейтенант запасу». Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 4 вересня 1942 р. Реабілітований 3 серпня 1966 р.

ЗАЛЕВСЬКИЙ Антон Флоріанович народився 1902 р. на хут. Гурмин Заславського пов. Волинської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новодмитрівка Барвінківського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1936 р. в адміністративному порядку переселений з прикордонної смуги. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 5 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 21 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 6 травня 1963 р.

ЗАЛОЗНИХ Єрмолай Юхимович народився 1888 р. у с. Александровка Рильського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Настеньківка Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нове життя». Заарештований 22 січня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 8 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ЗАЛУЦЬКИЙ Олександр Якович народився 1907 р. на ст. Бирзолове Херсонської губ. Росіянин, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1928—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у м. Шахти Північнокавказького краю. Начальник експлуатаційного відділу шахтинського відділення Азовчортрансу. Виключений з інституту як син репресованого. Заарештований 26 червня 1935 р. ДТВ ГУДБ НКВС Північнокавказької залізниці за антирад. агітацію серед студентів ХАДІ (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і 3 липня 1935 р. направлений до Харкова в розпорядження ТВ УДБ ХОУ НКВС. Справу закрито транспортною прокуратурою Півд. залізниці 29 серпня 1935 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЗАМАХАЄВ Яків Петрович народився 1900 р. у с. Шаталовка Воронежської губ. Росіянин, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Інженер-економіст планово-виробничого відділу ДАРДЗ № 2. Заарешто-

ваний 6 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської групи та троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 січня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 100 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Постановою Президії Верховного Суду УРСР від 18 листопада 1955 р. судимість знято. Реабілітований 24 травня 1961 р.

ЗАМОРСЬКИЙ Андрій Петрович народився 1912 р. у с. Черкаський Бишкін Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1934 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник Рибтресту. Заарештований 12 вересня 1936 р. за антирад. висловлювання у нетверезому стані (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 8 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 9 червня 1992 р.

ЗАПАРА Андрій Петрович народився 1888 р. у с. Велика Данилівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Велика Данилівка Харківської приміської зони. Селянин-одноосібник. Заарештований 3 червня 1935 р. за антирад. агітацію та як член антирад. секти (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 10 грудня 1992 р.

ЗАПАРА Іван Петрович народився 1890 р. у с. Велика Данилівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Велика Данилівка Харківської приміської зони. Селянин-одноосібник. Заарештований 4 червня 1935 р. за антирад. агітацію та як член антирад. секти (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 10 грудня 1992 р.

ЗАПАШНИЙ Тимофій Степанович народився 1901 р. у с. Старочеремушне Курської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Архітектор Союзтранспроекту. Заарештований 5 лютого 1937 р. як член к.-р. націоналістичного угруповання (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 29 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 5 листопада 1957 р.

ЗАРВЕНКО Костянтин Миколайович, народився 1903 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник ХЕМЗу. Заарештований 22 липня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. На 1960 р. проживав у Харкові. Робітник Харківського трактороскладального заводу. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

ЗАРЕМБА Валер'ян Іванович народився 1885 р. і проживав у Харкові. Поляк, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1930—1933 рр. кандидат у члени ВКП(б). Машиніст депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 22 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 14 червня 1958 р.

ЗАРЕМБО Євген Леонідович народився 1888 р. у с. Гути Богодухівського пов. Харківської губ. Росіянин, із дворян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач складу відділу збуту ХПЗ. Заарештований 27 грудня 1934 р. як член к.-р. організації та розповсюдження прокламацій з закликком до вбивства рад. керівників (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 травня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 105, 170 п. «г» КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 17 червня 1935 р. з обвинувачення виключено ст. 54¹¹ КК УСРР. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

ЗАРЕЦЬКИЙ Бенціон Рувимович народився 1913 р. у м. Харбін, Китай. Єврей, з міщан, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 17 червня 1937 р. за розвідувальну діяльність на користь Німеччини та к.-р. агітацію (статті 54⁶, 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 16 травня 1989 р.

ЗАРУДНЯ (Заруднева) Анастасія Іванівна народилася 1880 р. у с. Колонтаїв Богодухівського пов. Харківської губ. Українка, із селян, неписьм., позапарт. Проживала у с. Колонтаїв Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. 9 Січня. Заарештована 8 липня 1935 р. за підбурювання до вбивства малолітньої доньки парторга колгоспу та спе-

куючацію сільгосппродуктами (статті 138 через ст. 20, 67, 127, 54⁸ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 3 березня 1936 р. виправдана за недоведеності складу злочину.

ЗАСИПКО Федір Петрович народився 1915 р. у с. Берестове Бердянського пов. Таврійської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВЛКСМ з 1930 р. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Курсант Всеукраїнської школи ЦК ЛКСМУ. Заарештований 12 листопада 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 28 лютого 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. У 1950 р. під слідством УМДБ по Запорізькій обл. за антирад. діяльність. На 1957 р. проживав у м. Запоріжжя Запорізької обл., робітник каменедробильного заводу № 1. Реабілітований 1 лютого 1957 р.

ЗАСЛАВСЬКИЙ Юхим Шулемович народився 1895 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників, освіта незакінчена вища, у 1914—1920 рр. член РСДРП(м), у 1922—1924 рр. кандидат у члени РКП(б), у 1924—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор Бурякотресту. У 1921 р. заарештований за політичні переконання, рішення в справі відсутнє. Заарештований 19 січня 1937 р. як член троцькістської терористичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (ст. 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 грудня 1956 р.

ЗАТУЛА Юхим Семенович народився 1898 р. у с. Олександрівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1928—1929 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав на ст. Куп'янськ-Сорт. Північно-Донецької залізниці. Робітник депо станції. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. діяльність (статті 54⁷, 54⁸ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 13 березня 1959 р.

ЗАУБЕРЕР Франц Йосифович народився 1904 р. у Відні. Австрієць, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1924—1926 рр. член компартії Австрії, у 1928—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Працівник товариства пролетарського туризму. На час арешту начальник табору альпі-

ністів Харківського відділку Туристсько-екскурсійного управління ВЦРПС у Чегемській ущелині. Заарештований 8 серпня 1937 р. НКВС Кабардино-Балкарської АРСР як член троцькістсько-терористичної диверсійної шпигунської організації (статті 54⁶, 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 січня 1938 р. за к.-р. діяльність висланий за межі СРСР. Реабілітований 28 листопада 1989 р.

ЗАХАРОВ Іван Арсентійович народився 1903 р. у с. Іванківці Проскурівського пов. Подільської губ. Українець, із селян, освіта середня, член ВКП(б) з 1927 р. Проживав у Харкові. Старший авіатехнік військової частини 1579. Заарештований 15 червня 1935 р. за шпигунство на користь Польщі (ст. 54⁶ КК УСРР), ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 листопада 1935 р. справу закрито. Звільнений з-під варті 10 листопада 1935 р. Розстріляний 17 грудня 1937 р. у [м. Вінниця] за ухвалою трійки УНКВС по Вінницькій обл. від 20 вересня 1937 р.

ЗАХАРОВ Пилип Іванович народився 1887 р. на хут. Локонський Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Агроном артільного господарства 164-го полку. Заарештований 10 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію та службову недбалість (статті 54¹⁰, 99 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 грудня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 99 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ЗАХЛЕБИН Андрій Олексійович народився 1904 р. і проживав у Харкові. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Шофер складу № 130 ХВО, червоноармієць запасу. Заарештований 25 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 19 вересня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 26 серпня 1993 р.

ЗБИРАНИК Матвій Нилович народився 1913 р. у с. Бабичівка Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1928—1935 рр. член ВЛКСМ. Служив у Харкові. Курсант окремого батальйону зв'язку 14-го стріл. корпусу. Заарештований 23 вересня 1936 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 4 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Справа двічі переглядалась і ухва-

лою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 14 листопада 1937 р. (статті 54¹ п. «б», 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 22 лютого 1957 р.

ЗВЕРХОВСЬКИЙ Павло Григорович народився 1906 р. у с. Семенівка Звенигородського пов. Київської губ. Поляк, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 5 квітня 1936 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 5 жовтня 1936 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у м. Котлас Архангельської обл. Звільнений умовно-достроково 28 вересня 1943 р. Проживав у м. Артемівськ Сталінської обл. Головний механік цегельного заводу «Червона гора». Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 14 листопада 1951 р. висланий на поселення до Красноярського краю під нагляд органів МДБ. На 1966 р. проживав у м. Дивногорськ Красноярського краю. Реабілітований 26 грудня 1957 р.

ЗВОНАРЬОВ Петро Петрович народився 1908 р. у [Бахмутському пов. Катеринославської губ.]. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1924—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у м. Великий Токмак Великотоцького р-ну Дніпропетровської обл. Інженер-конструктор головного конструкторського бюро заводу ім. Кірова. Заарештований 2 листопада 1936 р. як член антирад. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УРСР від 19 грудня 1937 р. вирок суду скасовано, справу направлено на новий судовий розгляд. Підготовчим засіданням спецколегії Харківського облсуду 20 лютого 1938 р. запобіжний захід замінено на підписку про невиїзд. Харківським облсудом 20 травня 1939 р. виправданий. Реабілітований 11 січня 1993 р.

ЗВОНАРЬОВ Федір Павлович народився 1911 р. у с. Орловка Бобровського пов. Воронежської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1929—1930 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 7 грудня 1936 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 березня

1937 р. засуджений на 3 роки позбавлений волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Термін покарання відбував у Північзалізничтабі. Заарештований 3 липня 1941 р. і військовим трибуналом НКВС СРСР при Управлінні будівництва Північно-Печорської залізниці 4 серпня 1941 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 6 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 29 листопада 1994 р.

ЗГЕРСЬКИЙ Петро Хомич народився 1882 р. у м. Житомир Житомирського пов. Волинської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1903—1905 рр. член Бунду. Проживав у Харкові. Гардеробник ресторану ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 4 червня 1935 р. за к.-р. агітацію, зберігання і розповсюдження к.-р. літератури (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підривну шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 28 грудня 1937 р. у м. Магадан за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 27 вересня 1937 р. Реабілітований 11 жовтня і 18 квітня 1957 р.

ЗДАРЕВСЬКИЙ Олександр Павлович народився 1897 р. у с. Комиші Зінківського пов. Полтавської губ. Українець, із дворян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗу. Заарештований 5 березня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 червня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

ЗДЕБСЬКИЙ Ничипір Якович народився 1893 р. у с. Новий Бурлук Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1924—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗу. Заарештований 8 липня 1936 р. за к.-р. профашистську агітацію та групування навколо себе антирад. елементу (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

ЗЕВА Талимон Семенович народився 1890 р. у с. Ушомир Житомирського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Самійлівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу ім. газети «Известия». У 1935 р. в адміністративному порядку переселений з прикордонної смуги. Заарештова-

ний 22 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 4 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 7 березня 1994 р.

ЗЕВІН Зіновій Давидович народився 1901 р. у м. Кам'янське Катеринославського пов. Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1919—1927 і 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Старший інженер-конструктор ХТЗ. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 23 квітня 1929 р. (ст. 54¹⁰ КК РСФРР) позбавлений волі на 3 роки. Термін покарання відбував у Верхньоуральському політизоляторі. Звільнений достроково 30 серпня 1929 р. Заарештований 22 грудня 1934 р. як член нелегальної троцькістської організації (статті 54², 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Соловечкомі ВТТ. Розстріляний 2 листопада 1937 р. в урочищі Сандармох на 16-му км від м. Медвежогорськ Карельської АРСР за ухвалою особливої трійки УНКВС по Ленінградській обл. від 9 жовтня 1937 р. Реабілітований 15 жовтня 1992 р. та 12 липня 1963 р.

ЗЕЙФЕРТ Фрідеберт-Альберт Адольфович народився 1910 р. у с. Акманай Таврійської губ. Німець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у с. Занки Зміївського р-ну Харківської обл. Культпрацівник 3-го Всеукраїнського будинку відпочинку. Заарештований 10 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 травня 1995 р.

ЗЕЙЦ Отто Філіпович народився 1894 р. у колонії Ферстенфельд Херсонського пов. Херсонської губ. Німець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗу. Заарештований 3 листопада 1935 р. за антирад. агітацію та поширення провокаційних чуток (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддєлених ВТТ. Реабілітований 19 березня 1992 р.

ЗЕЛЕНИЙ Василь Степанович народився 1907 р. у м. Лебедин Лебединського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник заводу «Серп і молот». Зааре-

штованим не був, під слідством УДБ ХОУ НКВС з 19 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 травня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ЗЕЛЕНИЙ Іван Сергійович народився 1888 р. у м. Лебедин Лебединського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Артист ансамблю бандуристів ім. Шевченка. Заарештований 7 липня 1937 р. як член к.-р. шпигунської організації (статті 54⁶, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ЗЕЛЕНСЬКИЙ Василь Федорович народився 1869 р. у м. Сміла Черкаського пов. Київської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1899—1903 рр. член РСДРП. Проживав у Харкові. Пенсіонер. Заарештований 24 квітня 1935 р. за к.-р. настрої та розмови про падіння рад. влади в Україні (ст. 54⁶ КК УСРР), справу закрито ОВ УДБ ХОУ НКВС 17 червня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЗЕЛЕНСЬКИЙ Йосиф Лук'янович народився 1892 р. у с. Сантарка Овруцького пов. Волинської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Олександрівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Кагановича. У 1933 р. за к.-р. агітацію висланий на 3 роки. Заарештований 2 січня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 3 лютого 1938 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 4 березня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 16 жовтня 1964 р.

ЗЕЛЕНСЬКИЙ Микола Данилович народився 1899 р. у с. Максимівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Максимівка Сахновщинського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу ім. Паризької комуни. Заарештований 13 грудня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 4 червня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 15 червня 1990 р.

ЗЕЛЕНСЬКИЙ Олександр Прохорович народився 1894 р. у с. Алексеевка [Рильського пов.] Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1919—1921 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Робітник

ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 28 липня 1937 р. за антирад. агітацію та релігійну пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 15 грудня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 25 грудня 1992 р.

ЗЕЛЕНСЬКИЙ Олександр Федорович народився 1908 р. у с. Забарине Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Тарасівка Красноградського р-ну Харківської обл. Чорнороб Красноградського садорозплідника. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 7 липня 1937 р. як розкуркулений і висланий у 1930 р., який втік з місця вислання (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 26 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Південтабі у м. Улан-Уде Бурят-Монгольської АРСР. Реабілітований 7 червня 1989 р.

ЗЕЛЕНСЬКИЙ Тимофій Петрович народився 1884 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1903—1937 рр. член ВКП(б). 1-й секретар Черкаського райкому КП(б)У. Заарештований 19 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 вересня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 8 грудня 1956 р.

ЗЕЛЬКЕ Едуард Людвігович народився 1901 р. у с. М'яколовичі Новоград-Волинського пов. Волинської губ. Німець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Судиха Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Петровського у с. Тавежня. У 1935 р. в адміністративному порядку переселений з прикордонної смуги. Заарештований 21 січня 1937 р. за фашистську пропаганду та антирад. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 квітня 1937 р. засуджений на 1,5 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 27 червня 1991 р.

ЗЕМЛЯНИЙ Василь Якович народився 1893 р. у с. Артільне Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 10 червня 1936 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим три-

буналом ХВО 5 жовтня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ, за ст. 54⁸ через ст. 17 КК УСРР виправданий. Термін покарання відбував у Північзалізничтабі, де помер 1 жовтня 1948 р. Реабілітований 26 грудня 1957 р.

ЗЕМОВ Михайло Васильович народився 1898 р. у с. Юриське Камишловського пов. Пермської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, у 1919—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Завідувач пивного складу. Заарештований 20 листопада 1935 р. за приховування служби в армії Колчака під час вступу в партію (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), 10 грудня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Справу закрито прокурором Чугуївського р-ну 28 грудня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі скасуванням підписки про невиїзд.

ЗЕМЧИХІН Проконій Іванович народився 1898 р. у м. Шахти Черкаського окр. Обл. сті Війська Донського. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник взуттєвої фабрики № 5. Заарештований 14 жовтня 1936 р. за троцькістські терористичні наміри, що висловлені в приватній розмові, за що був доставлений до оперпункту (ст. 54⁸ КК УСРР) і Харківським облсудом 1 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 22 березня 1990 р.

ЗЕНОВИЧ Вячеслав Іванович народився 1912 р. у м. Ліда Лідського пов. Віленської губ. Росіянин, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХХТІ. Заарештований 5 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито прокурором у спецсправах 23 жовтня 1935 р. за станом здоров'я підслідного (ст. 5 КПК УСРР).

ЗИМНИЦЬКИЙ Іван Якович народився 1915 р. у с. Мороховець Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Червоний Липецького р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу ім. Постишева. Заарештований 30 липня 1937 р. як соціально небезпечний елемент і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 27 квітня 1989 р.

ЗІНГЕР Олександр Михайлович народився 1907 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників,

освіта початкова, позапарт., у 1930—1935 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХВБЗ. У 1927 р. під слідством Кременчуцького окрвідділу ДПУ УСРР як член к.-р. троцькістської організації. Заарештований 9 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістського угруповання та к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 30 грудня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 31 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 3 жовтня 1991 р.

ЗІНГЕРМАН Ісак Наумович народився 1895 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1916—1919 рр. член РСДРП(м), у 1920—1929 і 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник планово-економічного сектора Індубуду. У 1929 р. як член троцькістської опозиції ув'язнений на 3 роки до політизолятора. Заарештований 9 квітня 1935 р. як член нелегальної троцькістської організації та к.-р. троцькістську пропаганду (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54² КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 вересня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у м. Магадан, де помер 1938 р. Реабілітований 22 червня 1989 р.

ЗІНОВ'ЄВ Володимир Якович народився 1886 р. у м. Житомир Житомирського пов. Волинської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1908—1916 рр. член партії соціалістів-революціонерів, у 1917—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Керуючий тресту «Індубуд». Заарештований 28 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 30 грудня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 16 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 19 липня 1957 р.

ЗІНЦОВ Микола Іванович народився 1894 р. у с. Піски Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Помічник директора Магнітогорського металургійного комбінату. Заарештований 29 березня 1937 р. за антирад. настрої (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 квітня 1958 р.

ЗІНЧЕНКО Сергій Маркович народився 1901 р. у с. Новоселівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1930—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Оглядач вагонів ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 16 грудня 1935 р. за використання портрету Голови РНК СРСР т. Молотова в якості мішені при перевірці мисливської зброї (ст. 70 ч. 2 КК УСРР), 30 грудня 1935 р. звільнений з-під варту на підписку про невиїзд і лінсу-дом Півд. залізниці 13 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) виправданий за недоведеності обвинувачення.

ЗІНЧЕНКО Сергій Прокопович народився 1901 р. у с. Орлівка Ніжинського пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у с. Козача Лопань Дергачівського р-ну Харківської обл. Завідувач педагогічної частини залізничної СШ № 45. Заарештований 14 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою трійки УНКВС по Курській обл. від 2 грудня 1937 р. за антирад. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 21 грудня 1957 р.

ЗІНШТЕЙН Яків Беніамінович народився 1905 р. у м. Любашівка Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Агент з постачання фабрики «Авторучка». Заарештований 15 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито виконувачем обов'язків заступника Харківського облпрокурора 12 березня 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЗІНЬКІВСЬКИЙ Данило Михайлович народився 1893 р. у с. Сінне Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Солоницька Півд. залізниці. Помічник начальника станції. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. за к.-р. діяльність ви-несено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 17 вересня 1958 р.

ЗІНЬКОВСЬКИЙ Василь Михайлович народився 1880 р. у с. Кегичівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кегичівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Тесля. Заарештований 19 березня 1935 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹¹ КК УСРР) і Хар-

ківським облсудом 14 вересня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 6 березня 1992 р.

ЗІНЬКОВСЬКИЙ Митрофан Михайлович народився 1893 р. у с. Кегичівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Богатенька Кегичівського р-ну Харківської обл. Чорнороб будівництва свинорад-госпу «Кегичівка». Заарештований 19 березня 1935 р. за к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 14 вересня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 6 березня 1992 р.

ЗІСМАН Григорій Ісайович народився 1896 р. у с. Корявенець Климівського пов. Могильовської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент УКІЖ. Заарештований 9 червня 1935 р. за к.-р. агітацію серед студентів, антисемітські погляди, листування з братом, який проживав у Німеччині (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у відданих ВТТ. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

ЗЛАТОКРИЛОВ Мовша Хонович народився 1907 р. у м. Двінськ Двінського пов. Вітебської губ. Єврей, з кустарів, освіта вища, позапарт., член ВЛКСМ з 1926 р., у 1929—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Чоботар артілі ім. 19-ї річниці Жовтня. Заарештований 3 березня 1937 р. за антирад. агітацію та к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 жовтня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 20 квітня 1989 р.

ЗЛОТНИКОВ Яків Борисович народився 1903 р. у м. Конотоп Конотопського пов. Чернігівської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Агент з заготівлі на Будянських шамотних розробках. Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував на Колимі. Помер 21 січня 1942 р. в місцях ув'язнення. Реабілітований 17 жовтня 1988 р.

ЗНАЙКО Микола Федорович народився 1904 р. у с. Личкове Новомосковського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян,

освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Бірки Нововодолазького р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу «Червоний велетень». Заарештований 30 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 березня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 15 лютого 1990 р.

ЗОЗУЛЯ Олександр Григорович народився 1885 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт. Інженер монтажно-технічного тресту. Заарештований 22 липня 1937 р. як член к.-р. монархічної організації, яка підтримувала зв'язки з іноземними консульствами (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 8 вересня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

ЗОЛОТАРЬОВ Леонтій Євгенович народився 1898 р. у с. Мотузівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 14 червня 1937 р. ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Лозова Півд. залізниці за антирад. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 9 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у В'яттабі. Реабілітований 13 липня 1990 р.

ЗОЛОТАРЬОВ Олександр Андрійович народився 1911 р. у м. Бобров Бобровського пов. Воронезької губ. Росіянин, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1927—1929 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХІІТ. Заарештований 28 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці у спецскладі 14 липня 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ЗОЛОТАРЬОВ Яків Михайлович народився 1899 р. у с. Алексеевка Корочанського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер-конструктор ХТГЗ. Заарештований 21 вересня 1936 р. за к.-р. пропаганду та саботаж (статті 54¹⁰, 54¹¹, 54¹⁴ КК УСРР) і Харківським облсудом 16 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 15 серпня 1991 р.

ЗОЛОТОВЕРХИЙ Федір Захарович народився 1896 р. на хут. Підлужний Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав на

хут. Підлужний Ізюмського р-ну Харківської обл. Повар їдальні Ізюмської автошколи. Заарештований 7 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 2 лютого 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 78 ч. 1 КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі у м. Маріїнськ Новосибірської обл., звідки 18 серпня 1948 р. втік. Нарсудом Ізюмського р-ну 30 червня 1948 р. (ст. 78 КК УРСР) засуджений на 2 роки позбавлення волі, з об'єднанням невідбутої міри покарання термін склав 6 років 3 місяці і 3 дні. Ухвалою Верховного Суду УРСР від 12 лютого 1949 р. вирок скасовано, справу повернено на новий розгляд і Харківським облсудом 30 червня 1949 р. (ст. 54¹⁴ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 26 січня 1990 р.

ЗОЛОТУХІН Матвій Іванович народився 1892 р. у с. Пішанка Костянтинівградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у с. Пішанка Красноградського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Крупської. Заарештований 30 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 8 серпня 1935 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

ЗОЛОЧЕВСЬКИЙ Яків Йосифович народився 1905 р. у м. Олександрія Олександрійського пов. Херсонської губ. Єврей, з торговців, освіта вища, позапарт., у 1925—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер Індубуду. Заарештований 26 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 червня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Хабаровському краї, де помер 16 червня 1942 р. Реабілітований 25 грудня 1959 р.

ЗОЛОЧІВСЬКИЙ Олексій Спиридонович народився 1896 р. у с. Старий Мерчик Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1927 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у сел. Есхар Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник ДЕС № 2. Заарештований 21 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 22 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Картабі. Після звільнення з-під варти проживав

у с. Старий Мерчик Валківського р-ну Харківської обл. Реабілітований 29 грудня 1962 р.

ЗОНГЕР Яків Мойсейович народився 1900 р. у с. Прохорівка Золотоніського пов. Полтавської губ. Єврей, з торговців, освіта середня, у 1920—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор навчально-виробничого комбінату молоко-масляного виробництва. Заарештований 7 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 червня 1938 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у бухті Нагаєва Хабаровського краю, де помер у липні 1942 р. Реабілітований 24 квітня 1989 р.

ЗОРИЧ Ростислав Костянтинович, народився 1908 р. у м. Зміїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 8 грудня 1936 р. за нецензурну лайку на адресу партійних вождів тт. Леніна і Сталіна (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 4 травня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 27 червня 1991 р.

ЗОРОХОВИЧ Йосиф-Леонід Маркович народився 1916 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Єврей, з кустарів, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1931—1937 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХПІ іноземних мов. Заарештований 14 червня 1937 р. як член к.-р. угруповання (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 11 січня 1940 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у м. Тавда Свердловської обл. Звільнений з-під варті у 1942 р. У 1943 р. добровільно пішов на фронт, був важко поранений. Реабілітований 26 березня 1976 р.

ЗОРИЯ Свиридон Андрійович народився 1892 р. у м. Валки Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 2 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Звільнений з-під варті у 1943 р. На 1961 р. проживав у Харкові, працював охоронцем на заводі. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

ЗУБ Никифор Платонович народився 1915 р. у с. Милівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян,

освіта неповна середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Учень Лозівського педагогічного технікуму. Заарештований 21 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 31 січня 1938 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

ЗУБ Олексій Григорович народився 1901 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1925—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Липовий Гай Харківського р-ну Харківської обл. Приймальник палива депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 17 грудня 1935 р. за антирад. агітацію та терористичні наміри щодо керівництва партії та уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 5 травня 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

ЗУБ Хома Андрійович народився 1905 р. у с. Самійлівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Самійлівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Чапаєва. Заарештований 11 квітня 1936 р. за к.-р. висловлювання, наругу над портретами вождів та побиття колгоспниці-ударниці (статті 54¹⁰ ч. 1, 70 ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 7 серпня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 10 серпня 1994 р.

ЗУБАРЕВ Олексій Іванович народився 1919 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник Харківського заводу електроустаткування. Заарештований 22 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації та підготовку теракту (статті 54¹⁰, 54¹¹, 196 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. за підготовку теракту винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 липня 1995 р.

ЗУБАРЕВ Григорій Андрійович народився 1882 р. у с. Верхній Салтів Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник трикотажної фабрики. Заарештований 2 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито помічником прокурора в спецсправах 29 травня 1937 р.

ЗУБКОВ Олександр Іванович народився 1910 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із

службовців, освіта середня, позапарт. Нормувальник взуттєвої фабрики № 5. Заарештований 3 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Харківською облпрокуратурою 7 квітня 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КК УСРР).

ЗУБКОВ Сергій Миколайович народився 1889 р. у м. Єкатеринбург Єкатеринбурзького пов. Пермської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1917—1920 рр. член партії соціалістів-революціонерів, у 1930—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер ХТЗ. У 1921 р. під арештом у Миколаївській губЧК як есер. Заарештований 30 липня 1936 р. за шкідницьку роботу та антирад. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 14 травня 1937 р. (ст. 54⁷ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки і конфіскацією особистого майна. Реабілітований 27 лютого 1967 р.

ЗУЄВ Іван Данилович народився 1909 р. у стан. Тимашевська Облстї Війська Донського. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Курсант прикордонної школи НКВС № 2. Заарештований 4 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР), справу закрито прокурором прикордонної та внутрішньої охорони УСРР 27 квітня 1935 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР).

ЗУНДІЛЕВИЧ Іда Олександрівна народилася 1902 р. у с. Буцлав Вілейського пов.

Віленської губ. Єврейка, із службовців, освіта неповна середня, позапарт., у 1925—1927 і 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Без певних занять. Під слідством СВ ДПУ УСРР у 1929 р. як член нелегальної антирад. організації (ст. 54¹⁰ КК УСРР). Заарештована [10 жовтня] 1936 р. за к.-р. антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 листопада 1936 р. за к.-р. діяльність позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала в Північсхідтабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 13 серпня 1949 р. (статті 58¹⁰, 58¹¹ КК РРФСР) вислана на поселення до Єнісейського р-ну Красноярського краю. Звільнена 5 червня 1954 р. Реабілітована 24 квітня і 29 січня 1959 р.

ЗУНІН Анатолій-Йосиф Юлійович народився 1909 р. і проживав у Харкові. Єврей, з міщан, освіта вища, позапарт., у 1929—1937 рр. член ВЛКСМ. Викладач ХДУ, доцент. Заарештований 21 січня 1937 р. як член к.-р. організації правих, к.-р. діяльність, культивуацію ворожого ставлення до партійного керівництва (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний за ухвалою трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 26 жовтня 1937 р., дата та місце розстрілу невідомі. Реабілітований 4 травня 1956 р.

I

ІВАНІЧУК Михайло Миколайович народився 1894 р. у с. Пилипи провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Геолог Укргідропоекту. Заарештований 29 квітня 1937 р. як член к.-р. націонал-фашистської організації УВО (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 вересня 1958 р.

ІВАНОВ Василь Іванович народився 1899 р. у м. Псков Псковської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер Харківського облтресту. Заарештований 4 червня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 вересня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ІВАНОВ Василь Якимович народився 1894 р. у с. Дудчани Херсонського пов. Херсонської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт., до 1930 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗу. У 1931 р. під слідством ДПУ УСРР як член к.-р. організації СВУ. Заарештований 18 грудня 1934 р. за к.-р. діяльність (статті 54², 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Після звільнення з-під варти проживав у м. Щербаков Ярославської обл. Працював робітником на автобазі Волгобуду. Реабілітований 7 червня 1989 р.

ІВАНОВ Віктор Євгенович народився 1898 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Асистент Харківського НДІ метрології та стандартизації. Заарештований 24 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС

СРСР від 27 серпня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Після звільнення з ув'язнення проживав у м. Ухта Комі АРСР. Реабілітований 25 травня 1989 р.

ІВАНОВ Гаврило Олександрович народився 1893 р. у с. Прохорівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Машиніст депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Основа з 9 червня 1935 р. за службу недбалість, що призвела до аварії (ст. 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Півд залізниці 14 жовтня 1935 р. за недоцільності притягнення до кримінальної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР).

ІВАНОВ Григорій Іванович народився 1893 р. у м. Севастополь Феодосійського пов. Таврійської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня спеціальна, член ВКП(б) з 1929 р. Проживав у Харкові. Виконував обов'язків начальника цеху ХВРЗ. Заарештований 16 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 2 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 31 серпня 1937 р. за відсутності складу злочину.

ІВАНОВ Іван Антонович народився 1884 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Майстер депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 20 грудня 1936 р. як член троцькістської к.-р. шкідницької організації, шкідницьку діяльність і к.-р. пропаганду (статті 54¹¹, 56³⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 30 серпня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 13 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 жовтня 1956 р.

ІВАНОВ Лев Сергійович народився 1904 р. у м. Сочі Сочинського окр. Чорноморської губ. Росіянин, із військовослужбовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Учень навчального комбінату Півд. залізниці. Заарештований 29 січня 1935 р. за к.-р. розмови і терористичні помисли (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 2 березня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 17 лютого 1965 р.

ІВАНОВ Михайло Якович народився у с. Криштопівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта

початкова, у 1929—1937 рр. член ВКП(б). Служив у м. Владивосток Приморського краю. Командир взводу 19-го батальйону 2-ї бригади ППО Тихоокеанського флоту, лейтенант. Заарештований 16 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) і військовим трибуналом Тихоокеанського флоту 29 жовтня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і позбавленням військового звання «лейтенант». Реабілітований 19 грудня 1996 р.

ІВАНОВ Олексій Олексійович народився 1875 р. у м. Кельце Келецької губ. Росіянин, із [міщан], освіта середня, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Сторож ІПРЗ. Заарештований 21 червня 1937 р. як член секти баптистів, який проводив к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і трійкою УНКВС по Донецькій обл. 31 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією майна. Дата та місце розстрілу невідомі. Реабілітований 20 грудня 1958 р.

ІВАНОВ Степан Іванович народився 1904 р. у с. Мерчик Валківського пов. Харківської губ. Українець, із священнослужителів, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Ков'яги Валківського р-ну Харківської обл. Вантажник ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. Заарештований 30 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 травня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ІВАНОВ Федір Петрович народився 1908 р. у с. Єфремівка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, у минулому член ВЛКСМ, у 1932—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Єфремівка Олександрівського р-ну Харківського обл. Секретар КНС. У 1929 р. майно конфісковано. Заарештований 9 листопада 1929 р. за підпалення збіжжя з метою зриву хлібозаготівлі (ст. 54⁸ КК УСРР), справу закрито Харківським окрвідділом ДПУ 19 травня 1930 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті. Проживав у Харкові. Учень Харківського електротехнікуму Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 14 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Бамтабі у м. Свободний Хабаровського краю. У 1939 р. отримав авторські свідоцтва на винаходи. Ухвалою Президії Вер-

ховної Ради УРСР від 11 серпня 1948 р. судимість знято. Реабілітований 31 серпня 1956 р.

ІВАНЧЕНКО Дем'ян Ілліч народився 1887 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1933 р. за невиконання плану хлібозаготівлі засуджений на 4 роки позбавлення волі з заміною на 6 місяців примусових робіт. Заарештований 26 вересня 1936 р. як член релігійної групи «тихоновців» та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 8 травня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 23 квітня 1938 р. Реабілітований 30 березня 1989 р. і 29 грудня 1963 р.

ІВАНЧЕНКО Яків Павлович народився 1892 р. у с. Дружківка Бахмутського пов. Катеринославської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1917 р., у минулому член ЦВК СРСР, нагороджений орденом Леніна. Проживав у Харкові. Керуючий тресту «Трубогаль». Заарештований 21 травня 1937 р. у м. Свердловськ Свердловської обл. за антирад. діяльність (статті 58⁷, 58⁸, 58⁹, 58¹¹ КК РРФСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 серпня 1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 серпня 1938 р. у Свердловську. Реабілітований 8 грудня 1956 р.

ІВАНЧУК Іван Карпович народився 1893 р. у с. Красна Слобода Путивльського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер Котломонтажу. Заарештований 21 червня 1937 р. як член к.-р. групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 12 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 21 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 вересня 1957 р.

ІВАНЮТЕНКО Микола Матвійович народився 1902 р. у с. Слюзівка Хорольського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Слюзівка Оболонського р-ну Харківської обл. Механік Весело-Подольської МТС. Заарештований 22 березня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Оболонським райпрокурором 3 травня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ІВАСЕНКО-ГАРМАШ Іван Якович народився 1895 р. у с. Істороп Лебединського пов.

Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1918—1920 рр. член партії боротьбистів, у 1920—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у радгоспі «Червона нива» у Богодухівському р-ні Харківської обл. Агроном радгоспу. Заарештований 13 грудня 1936 р. як член боротьбистської троцькістської терористичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 20 листопада 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

ІВАЩЕНКО Дмитро Федорович народився 1888 р. у с. Красиве Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Красиве Олександрівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Котовського. Заарештований 6 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 27 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з позбавленням прав на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ІВАЩЕНКО Костянтин Іванович народився 1898 р. у с. Ялканка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Краматорськ Донецької обл. Робітник заводу ім. Сталіна. У 1930 р. розкуркулений і висланий до Північного краю. Заарештований 30 липня 1937 р. Барвінківським РВ НКВС за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 березня 1989 р.

ІВЛЄВ Володимир Данилович народився 1903 р. у м. Белгород Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Машиніст депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ТВ ГУДБ НКВС ст. Основа Півд. залізниці з 23 квітня 1935 р. за шкідництво на залізниці (ст. 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Півд. залізниці 7 травня 1935 р. за недоцільності притягнення до кримінальної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР).

ІВЧЕНКО Андрій Семенович народився 1913 р. у с. Буди Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Служив у с. Петрівка Гросулівського р-ну Одеської обл. Червоноармієць 17-го окремого хімічного взводу Тираспольського укріпрайону. Заарештова-

ний 20 липня 1937 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом 6-го стріл. корпусу КВО 11 жовтня 1937 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 29 квітня 1940 р. строк ув'язнення знижено до 4 років з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 26 серпня 1993 р.

ІВЧЕНКО Микита Петрович народився 1870 р. у с. Царедарівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1930 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав і висланий за межі України. На засланні перебував у м. Вологда. Заарештований 5 серпня 1935 р. за втечу з місця вислання, справу закрито УДБ ХОУ НКВС 21 серпня 1935 р. (на підставі директиви НКВС СРСР №116941 від 25 липня 1935 р.).

ІВЧЕНКО Олександр Микитович народився 1908 р. у с. Царедарівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ПВРЗ. У 1929 р. розкуркулений. Заарештований 28 липня 1937 р. як виходець з куркульської родини, к.-р. настрів та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 17 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Каргопольтабі. Реабілітований 24 червня 1960 р.

ІГНАТЕНКО Андрій Юхимович народився 1901 р. у м. Лохвиця Лохвицького пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1920—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник планового відділу Облхарчопромспілки. Заарештований 25 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 3 листопада 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 16 лютого 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 3 лютого 1938 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 18 серпня 1956 р.

ІГНАТЕНКО Максим Петрович народився 1873 р. у с. Григорівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Григорівка Барвінківського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1929 р. за к.-р. діяльність висланий до Північного краю на

3 роки. На засланні перебував у м. Архангельськ Архангельської обл. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 листопада 1989 р.

ІГНАТЕНКО Михайло Юхимович народився 1900 р. у м. Ромни Ромнівського пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Головний бухгалтер Проектзаводтрансу. Заарештований 25 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 3 листопада 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 1937 р. Реабілітований 18 серпня 1956 р.

ІГНАТЕНКО Тетяна Яківна народилася 1900 р. у с. Піски Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1929—1934 рр. член ВКП(б). Проживала у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Завідувач бібліотеки залізничного клубу ім. Чубаря. Заарештованою не була, під слідством ДТВ ГУДБ НКВС Донецької залізниці з 19 лютого 1935 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 травня 1935 р. як член к.-р. троцькістського угруповання заслана на 3 роки до м. Уфа Башкирської АРСР. Заарештована 3 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність у минулому (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 травня 1936 р. позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала у Північсхідтабі. Реабілітована 6 вересня 1957 р.

ІГНАТЬЄВ Василь Васильович народився 1886 р. у с. Воргол Єлецького пов. Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Вантажник ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. Заарештований 23 вересня 1935 р. за антирад. агітацію, поширення провокаційних чуток к.-р. змісту та дискредитацію окремих заходів партії та уряду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 9 листопада 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Картабі. Карагандинським облсудом 30 січня 1938 р. (ст. 79 ч. 2 КК РРФСР) засуджений на 5 років позбавлення волі. Помер 1 серпня 1942 р. у Карагандинській обл. Реабілітований 10 серпня 1966 р.

ІДЗИНСЬКИЙ Абрам Григорович народився 1913 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1930—1931 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент Всеукраїнського інституту державної торгівлі. Заарештований 24 березня 1935 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 грудня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 6 травня 1993 р.

ІЄВЕНКО Григорій Костянтинович народився 1911 р. у с. Костів Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у Харкові. Червоноармієць 3-го полку зв'язку. Заарештований 26 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу 25 березня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Дальтабі у м. Владивосток Далекосхідного краю. Реабілітований 12 січня 1990 р.

Ізбрехт Юліус Михайлович народився 1886 р. у с. Рисовате Вінницького пов. Подільської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Велика Чернецьина Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. У 1932 р. за розвал роботи і шкідництво у колгоспі ув'язнений до концтабору на 3 роки. У 1935 р. в адміністративному порядку переселений з прикордонної смуги. Заарештований 21 січня 1937 р. за профашистську пропаганду, зустрічі з німецьким консулом та проведення заходів щодо створення к.-р. організації (статті 54⁴, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 25 липня 1937 р. виправданий. Заарештований 20 січня 1938 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 жовтня 1938 р. (статті 54⁶, 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Помер 13 вересня 1938 р. у Харківській в'язниці. Реабілітований 31 березня 1989 р.

ІЗГУР Ілля Юхимович народився 1881 р. у м. Березино Ігуменського пов. Мінської губ. Єврей, з кустарів, освіта вища, позапарт., у 1917—1918 рр. член організації «Поалей Ціон», у 1928—1934 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Учитель есперанто школи № 62. Заарештований 21 жовтня 1936 р. як член к.-р. закордонної троцькістської організації есперантистів (ст. 54¹¹ КК УСРР), направлений спецконвоем до Києва

в розпорядження УДБ НКВС УСРР і військовою колегією Верховного Суду СРСР 3 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Києві. Реабілітований 19 березня 1959 р.

ІЛЮХІН Семен Іванович народився 1915 р. у с. Мілова Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Шебелинка Балаклійського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу «П'ятигорськ». Заарештований 10 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 4 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. Реабілітований 26 червня 1995 р.

ІЛЬЄВА Лідія Юріївна народилася 1901 р. у м. Херсон Херсонської губ. Єврейка, з [службовців], освіта вища, позапарт., у 1922—1934 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Коректор книжкової фабрики ім. Петровського. Заарештована 9 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлена волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбувала у Північсхідтабі, де померла 17 березня 1944 р. Реабілітована 24 червня 1988 р.

ІЛЬЄНКО Михайло Пилипович народився 1908 р. у с. Велика Лепетиха Мелітопольського пов. Таврійської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Контролер ХТЗ. Заарештований 1 листопада 1936 р. як член к.-р. фашистської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 19 квітня 1937 р. (ст. 5 КПК УСРР).

ІЛ'ІНСЬКИЙ Свирид Іванович народився 1893 р. у с. Волобуївка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Волобуївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Добровольців». Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 березня 1989 р.

ІЛЬЧЕНКО Петро Давидович народився 1910 р. у с. Артемівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Візник Каналтресту. Заарештований 12 лютого 1935 р. за антирад. висловлювання під

час підготовки траурного мітингу з приводу смерті т. Куйбишева (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 червня 1935 р. за антирад. агітацію органів НКВСданий під гласний нагляд органів НКВС за місцем проживання. Реабілітований 29 листопада 1989 р.

ІЛІЯШЕВСЬКИЙ Іван Макарович народився 1885 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1919—1924 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Рахівник громадського харчування об'єднання трестів. Заарештований 19 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію та позазаконне зберігання зброї (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 січня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Реабілітований 31 січня 1963 р.

ІМАС Олександр Давидович народився 1900 р. у м. Кишинів Кишинівського пов. Бессарабської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Уповноважений Донвугілля у м. Сталіне Сталінської обл. Заарештований 20 травня 1937 р. як член к.-р. троцькістської підпільної організації (статті 54⁷, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 вересня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією особистого майна. Ухвалою Президії Верховного Суду УСРР в спецколегії від 13 травня 1938 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії досудового слідства. 11 січня 1939 р. звільнений з-під варти на підписку про невийїзд. Справу закрито райвідділенням НКВС 26 червня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі скасуванням підписки про невийїзд.

ІНГЕР (Інгр) Вільгельм народився 1910 р. у Відні. Австрієць, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1927—1934 рр. член австрійської соціал-демократичної партії. Проживав у Харкові. Робітник патефонного заводу, учень вечірнього технікуму шувбундівців. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 червня 1937 р. висланий за межі СРСР. Заарештований [11 серпня 1937 р.] і ухвалою від 20 вересня 1937 р. попереднє рішення змінено і як соціально небезпечний елемент позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

ІОСИЛЕВИЧ Хацкель Гершович народився 1898 р. у м. Видики Тельшевського пов.

Ковенської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, у 1930—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Вінниця Вінницької обл. Заступник керуючого тресту будматеріалів. Заарештований 20 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. З 1944 р. проживав у м. Магадан, працював у міськкомунвідділі Дальбуду МВС СРСР. Реабілітований 9 липня 1956 р.

ІОФІН (Йофін) Мойсей Цалілович народився 1890 у м. Шум'ячи Климовичівського пов. Могильовської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Агент радгоспу ім. Чапаєва у с. Мохнач Чугуївського р-ну Харківської обл. Заарештований 25 серпня 1936 р. за вихвалення Троцького (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 грудня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддальних ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Помер 1949 р. у Харкові. Реабілітований 26 січня 1990 р.

ІСАЄВ Олексій Ісайович народився 1887 р. у с. Тисяцьке [Новоторжського пов. Тверської губ.]. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1918—1919 рр. член РКП(б). Проживав у с. Гнидівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник держмлина № 55. Заарештований 28 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 серпня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ІСАК Йосиф Павлович народився 1890 р. у с. Найдаш Австро-Угорської імперії. Румун, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Павловоулуйськ Онуфріївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Косіора. Заарештований 18 вересня 1936 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 28 лютого 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

ІСАКОВ Гаврило Федорович народився 1894 р. у м. Миколаїв Херсонського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта середня, у 1917—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Голова Харківського облсуду. Заарештований 27 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації правих (статті 54¹¹, 54⁸ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до

ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 вересня 1991 р.

ИСИКОВ Микола Сидорович народився 1893 р. у с. Ямпіль Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Високий Харківського р-ну Харківської обл. Комерційний ревізор вантажної служби Управління Півд. залізниці. Заарештований 22 липня 1937 р. за розкрадання соціалістичної власності (постанова ЦВК і РНК СРСР «Про охорону майна державних підприємств...» від 7 серпня 1932 р.) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 3 січня 1938 р. (статті 54¹ п. «а», 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 4 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 27 лютого 1958 р.

ИСИП Архип Трохимович народився 1909 р. у с. Велика Маячка Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Карабушичне Кегичівського р-ну Харківської обл. Чорнороб радгоспу «Кегичівка». Заарештований 27 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 19 листопада 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд і Харківським облсудом 29 квітня 1937 р. виправданий.

ИСИЧЕНКО Георгій Романович народився 1906 р. у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Інженер ІПРЗ. Заарештований 7 липня 1937 р. як член шпигунської організації та антирад. агітацію (статті 54¹ п. «а», 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 29 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 16 грудня 1958 р.

ИСИЧЕНКО Дмитро Романович народився 1911 р. у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ з 1930 р. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 8 липня 1937 р. як член шпигунської організації та підривно роботу на виробництві (статті 54¹ п. «а», 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 22 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 16 грудня 1958 р.

ІСТОМІН Мирон Петрович народився 1893 р. у с. Тернова Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Тернова Чугуївського р-ну Харківської обл. Селянин-

одноосібник. Заарештований 8 червня 1937 р. як член к.-р. шпигунської організації (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 5 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 листопада 1957 р.

ІСЬЄМІНІ Абрам Аронович народився 1906 р. у м. Новоолександрівськ Новоолександрівського пов. Ковенської губ. Єврей, із священнослужителів, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ, у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Агент з постачання науково-дослідної гідротехнічної лабораторії. Заарештований 4 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), а 3 червня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито УДБ ХОУ НКВС 23 червня 1937 р. за недостатності доказів.

ІЩЕНКО Ілля Степанович народився 1901 р. у с. Новомиколаївка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Єлизаветівка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Добробут». Заарештований 14 жовтня 1936 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР і Харківським облсудом 13 березня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 15 червня 1990 р.

ІЩЕНКО Федір Пантелейович народився 1909 р. у с. Яковівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Добровілля Близнюківського р-ну Харківської обл. Тракторист Добровільської МТС. Заарештований 22 квітня 1936 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР і Харківським облсудом 20 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ІЩЕНКО Харитон Пилипович народився 1898 р. у с. Яковівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Яковівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Челюскінець». Заарештований 24 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 15 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 8 квітня 1994 р.

ІЩУК Єрофій Филімонович народився 1893 р. у с. Богушівка Луцького пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта ви-

ща, позапарт., у 1924—1927 рр. член КПЗУ. Проживав у Харкові. Учитель залізничної СШ № 9. Заарештований 14 червня 1937 р. як член УВО, який зв'язаний з польської дефензивою та засланий до СРСР для проведення к.-р. діяльності (статті 54⁶, 54¹⁰, 54¹¹

КК УРСР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 30 червня 1966 р.

Й

ЙОЛЮБОВ Петро Петрович народився 1905 р. на ст. Знам'янка Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Машиніст депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 3 листо-

пада 1936 р. за антирад. к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 10 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на рік. Реабілітований 24 лютого 1994 р.

К

КАБАК Федір Самсонович народився 1898 р. у с. Куцеволівка Верхньодніпровського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач навчального комбінату Союзоргобліку. Заарештований 28 квітня 1935 р. за створення у 1933 р. к.-р. угруповання, яке ставило за мету збройну боротьбу з рад. владою і створення Української буржуазно-демократичної республіки (статті 54¹⁰, 54¹¹, 54² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 жовтня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Заарештований УМДБ Кіровоградської обл. 19 січня 1949 р. і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 13 квітня 1949 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) висланий на поселення до Красноярського краю. Помер 16 серпня 1953 р. на засланні у сел. Подтєсово Єнісейського р-ну Красноярського краю. Реабілітований 10 жовтня 1990 р. та 10 червня 1991 р.

КАБАКОВ Іван Андріянович народився 1904 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1919—1926 рр. член ВЛКСМ, у минулому кандидат у члени ВКП(б). Старший черговий паровозного депо ім. Кірова ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 13 лютого 1937 р. за шкідницьку роботу в депо (ст. 56³⁰ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 6 вересня 1938 р. (статті 54⁷, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 12 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Івдельтабі у Свердловській обл. Ухвалою залізничної колегії Верховного Суду СРСР від 17 грудня 1939 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. Справу закрито

ДТВ ГУДБ НКВС Півд. залізниці 4 березня 1941 р. за недоведеності складу злочину (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

КАГАН Ася Марківна народилася 1901 р. у м. Любавичи Могильовської губ. Єврейка, з робітників, освіта вища, у 1919—1936 рр. член ВКП(б). Проживала в м. Золочів Золочівського р-ну Харківської обл. Учителька. Заарештована 15 листопада 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 2 квітня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджена на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Ухвалою особливої наради при МБД СРСР від 11 червня 1949 р. вислана на поселення. Реабілітована 1 жовтня 1955 р.

КАГАНОВ Ілля Судикович народився 1890 р. у м. Переяслав Переяславського пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1916—1920 член єврейської соціалістичної робітничої партії. Проживав у Харкові. Старший економіст цукротресту. Заарештований 23 лютого 1937 р. за к.-р. діяльність і причетність до к.-р. підпілля (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і Військовою Колегією Верховного Суду 1 листопада 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 листопада 1937 р. у Києві. Реабілітований 13 лютого 1958 р.

КАГАНОВИЧ Рувим Йосифович народився 1912 р. у м. Павлоград Павлоградського пов. Катеринославської губ. Єврей, з кустарів, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1929—1937 рр. член ВЛКСМ. Проживав на ст. Лозова Півд. залізниці. Помічник машиніста, до 1 червня 1937 р. секретар комітету ЛКСМУ

ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 17 червня 1937 р. як член к.-р. організації та к.-р. диверсійну роботу (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 5 серпня 1937 р. за відсутності складу злочину зі звільненням з-під варті.

КАДЕЦЬ Йосиф Михайлович, народився 1900 р. у м. Ковель Ковельського пов. Волинської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1919—1920 рр. член УКП, у 1920—1928 і 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Учитель школи № 107. Заарештований 15 червня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 5 жовтня 1939 р. як член антирад. організації позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі. Помер 1 жовтня 1941 р. у с. Ягодне Хабаровського краю. Реабілітований 13 березня 1959 р.

КАЗАКОВ Сергій Павлович (справжнє — **Едельберг Адріан Олександрович**), народився 1900 р. і проживав у Харкові. Українець, з міщан, освіта середня, позапарт. Літературний співробітник харківського відділення газети «За пищевую индустрию». У 1921 р. під вартою в Олександрійській в'язниці за звинуваченням у к.-р. діяльності на підставі наказу про чистку РСЧА, звільнений за недоведеності злочину. Заарештований 3 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістсько-фашистській організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 квітня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував на Дальбуді НКВС. Звільнений з-під варті 10 січня 1944 р. На 1955 р. проживав у сел. Високий Харківського р-ну Харківської обл., інвалід І-ї групи. Помер 16 листопада 1992 р. у м. Сімферополь Автономної республіки Крим. Реабілітований 30 липня 1958 р.

КАЗОВСЬКИЙ Борис Наумович, народився 1909 р. у м. Речиця Речицького пов. Мінської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, у 1930—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Секретар Харківського обкому ЛКСМУ. Заарештований 15 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської терористичної організації (статті 54¹¹, 54⁸ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 травня 1956 р.

КАЗЮЛЕНКО Олександр Михайлович, народився 1907 р. у с. Стара Слобода Люцинського пов. Вітебської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Слухач бухгалтерських курсів навчального комбінату Наркомрадгоспів. Заарештований 20 грудня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 березня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

КАЙДА Петро Тимофійович, народився 1912 р. на хут. Дудниківка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1930—1935 рр. член ВЛКСМ. Служив у Києві. Червоноармієць саперної роти військової частини 1855. Заарештований 5 червня 1935 р. за зв'язок з членами к.-р. троцькістського угруповання, невдоволення службою у РСЧА, к.-р. агітацію проти т. Сталіна (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито військовою прокуратурою військової частини 1514 13 серпня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну. Харківської обл. Нормувальник ІПРЗ. Заарештований 19 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 грудня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 16 червня 1989 р.

КАЙЗЕР Адольф Адольфович, народився 1891 р. у м. Гляйвіц, Німеччина. Німець, з робітників, письмен., позапарт. Проживав у сел. Мерефа Харківського р-ну Харківської обл. Майстер Мереф'янського склозаводу. Заарештований 24 червня 1937 р. за спробу диверсії на ст. Мерефа шляхом підкладання рейки під швидкий поїзд (ст. 54⁹ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 9 жовтня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1, 170 п. «г» КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі з поразенням у правах на 5 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі у Свердловській обл. Реабілітований 27 червня 1991 р.

КАКАДІЙ Самуїл Сергійович, народився 1894 р. у с. Сніжків Валківського пов. Харківської губернії. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Пісочин Харківського району Харківської обл. Робітник Харківського маргаринового заводу. Розкуркулений. Заарештований 22 грудня 1934 р. за антирад. агітацію, яка пов'язана з вбивством т. Кірова (ст. 54¹⁰ КК УСРР), і спецколегією Харківського облсуду 2 лютого 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 14 квітня 1993 р.

КАЛАШНИК Андрій Олексійович, народився 1896 р. у с. Безруки Харківського пов.

Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Безруки Харківського р-ну Харківської обл. Охоронець Харківської фабрики ім. Халтуріна. Заарештований 10 квітня 1937 р. як член к.-р. угруповання церковників та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 16 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 21 липня 1994 р.

КАЛАШНИК Максим Іванович, народився 1889 р. у с. Непокрите Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Непокрите Старосалтівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Сороківка» у Харківському р-ні. Заарештований 1 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 серпня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 15 червня 1990 р.

КАЛАШНИК Михайло Фокович, народився 1902 р. у с. Бригадирівка Зміївського р-ну Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Бригадирівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1929 р. розкуркулений. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 27 березня 1989 р.

КАЛАШНИК Роман Якович, народився 1898 р. у с. Артеміївське Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Базаліївка Печенізького р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Зоря». Заарештований 31 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 25 жовтня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з позбавленням прав на 2 роки. Реабілітований 22 липня 1994 р.

КАЛАШНИК Степан Михайлович, народився 1899 р. у с. Богодухівка Золотоніського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Пенсіонер. Заарештований 28 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 28 червня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 2 роки, а 19 січня 1938 р. відбуття терміну покарання відстрочено на

1 рік до 21 січня 1939 р. (ст. 385 п. 1 КПК УРСР). Ухвалою Верховного Суду СРСР від 29 липня 1938 р. справу повернено до спецколегії Харківського облсуду для термінового виконання. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

КАЛАШНИК Федір Данилович, народився 1909 р. у с. Задонецьке Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Задонецьке Зміївського р-ну Харківської обл. Бригадир лісництва. Заарештований 4 травня 1937 р. за антирад. агітацію, справу закрито Зміївським РВ НКВС 16 червня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

КАЛИНИЧЕНКО Володимир Дмитрович, народився 1912 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Служив у м. Новоград-Волинський Київської обл. Курсант навчально-танкового батальйону 12-ї мех. бригади. Заарештований 14 вересня 1936 р. за к.-р. пропаганду та прояви антисемітизму (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 2-го кав. корпусу КВО 3 листопада 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 19 жовтня 1993 р.

КАЛИНИЧЕНКО Олександр Андрійович, народився 1901 р. у с. Старий Салтів Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1928—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХКЗ. Заарештований 26 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістській організації та антирад. роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у таборах Дальбуду. Трійкою УНКВС по Дальбуду 20 квітня 1938 р. за участь у троцькістському угрупованні винесено ухвалу про розстріл. Помер 9 травня 1938 р. у таборі копальня «Річка Утана» від гострого виснаження. Реабілітований 13 березня 1959 р.

КАЛИНИЧЕНКО-ТРИЩЕНКО Валентина Андріївна, народилася 1912 р. і проживала у Харкові. Українка, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1936 р. член ВКП(б). Помічник директора школи ФЗУ ХКЗ ім. Петровського. Заарештована 5 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію серед учениць та молоді (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито ЕКВ УДБ ХОУ НКВС 17 жовтня 1936 р. за відсутності складу злочину.

КАЛИТКІН Андрій Омелянович, народився 1904 р. у с. Троїцьке Коротоякського пов.

Воронезької губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Павлівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Карла Маркса. Заарештований 24 липня 1935 р. за к.-р. діяльність та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 20 жовтня 1935 р. (ст. 197 КПК УСРР).

КАЛІСТОВ Микола Іванович, народився 1882 р. у м. Нерехта Костромської губ. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер-геолог Коксохіммонтажу. Заарештований 9 грудня 1934 р. за антирад. агітацію та причетність до к.-р. терористичної діяльності (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито ОВ УДБ ХОУ НКВС 19 грудня 1934 р.

КАЛІСТОВА Наталія Олексіївна, народилася 1880 р. у м. Нерехта Костромської губ. Росіянка, з капіталістів, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Без певних занять. Заарештована 9 грудня 1934 р. за антирад. агітацію та причетність до к.-р. терористичної діяльності (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 березня 1935 р. позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1935 р. позбавлення волі замінено на заборону проживання в Москві, Ленінграді, Києві, Харкові та Мінську на термін, що залишився. Реабілітована 14 липня 1989 р.

КАЛІСТОВА Олена Миколаївна, народилася 1903 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Росіянка, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Перекладач ХАІ. Заарештована 9 грудня 1934 р. за антирад. агітацію та причетність до к.-р. терористичної діяльності (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито ОВ УДБ ХОУ НКВС 19 грудня 1934 р.

КАЛМИК Антон Григорович, народився 1912 р. у с. Полкова Микитівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Полкова Микитівка Богодухівського р-ну Харківської обл. Пекар Первухинського буякорадгоспу. Заарештований 20 січня 1935 р. за шкідницьке виготовлення хліба, антирад. настрої та терористичні наміри (ст. 54⁷ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 травня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 30 жовтня 1992 р.

КАЛМИКОВ Микола Михайлович, народився 1917 р. у с. Борисівка Грайворонського

пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 27 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 8 квітня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 3 червня 1992 р.

КАЛЬМЕЙЄР Ганна Едуардівна, народилася 1903 р. і проживала у Харкові. Німкеня, із службовців, освіта середня, позапарт. Секретар залізничної школи № 9 на ст. Основа Півд. залізниці. Заарештована 31 липня 1937 р. за зв'язок з консульством Німеччини у Харкові, к.-р. шпигунську діяльність (статті 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 11 травня 1938 р. за шпигунство вислана за межі СРСР. Реабілітована 26 липня 1989 р.

КАЛЬНИКОВ Ничипір Григорович, народився 1888 р. у м. Костянтиноград Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Робітник артілі «Швейпром». Заарештований 12 листопада 1936 р. за шпигунську діяльність (ст. 54⁶ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 3 червня 1937 р. за недоведеності обвинувачення.

КАЛЯННИК (Калянніков) Іван Іванович, народився 1911 р. у с. Дяткове Брянського пов. Орловської губ. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Літератор. Заарештований 3 листопада 1936 р. як член к.-р. фашистської терористичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), направлений спецконвою до Києва у розпорядження СПВ УДБ НКВС УСРР і військовою колегією Верховного Суду СРСР 14 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 15 липня 1937 р. у Києві. Реабілітований 21 січня 1958 р.

КАМИШАНЕЦЬ Павло Макарович, народився 1895 р. у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нова Таволжанка Шебекінського р-ну Курської обл. Кравець артілі «Трудовик» у с. Нова-Водолага Нововодолазького р-ну Харківської обл. Заарештований 27 січня 1937 р. за к.-р. профашистську троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 21 липня 1994 р.

КАМИШНИЧЕНКО Михайло Степанович, народився 1880 р. у с. Дмитрівка Белгородського пов. Курської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1905—1918 рр. член РСДРП(об'єднаної). Проживав у Харкові. Робітник Харківського верстато-інструментального заводу. У 1924 р. під слідством ДПУ УСРР як меншовик. Заарештований 11 червня 1937 р. як член меншовицької організації та антирад. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Каргопольтабі. Реабілітований 5 липня 1989 р.

КАМФОРА Арон Ісакович, народився 1897 р. у м. Креславль Двінського пов. Вітебської губ. Єврей, з кустарів, освіта вища, у 1916—1917 рр. член Бунду. Проживав у с. Першотравневе Балаклійського р-ну Харківської обл. Дільничний агроном Гусарівської МТС. Заарештований 18 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 22 листопада 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою особливої трійки по Дальбуду від 27 лютого 1938 р. за антирад. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував на Колимі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 29 жовтня 1949 р. (58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) висланий на поселення до Красноярського краю. На 1990 р. проживав у Харкові. Реабілітований 9 жовтня 1964 р., 15 квітня 1959 р. і 13 березня 1964 р.

КАНАРСЬКИЙ Сергій Михайлович, народився 1890 р. у Варшаві. Єврей, із службовців, освіта вища, член ВКП(б) з 1917 р. Проживав у Харкові. Директор Харківського інституту радянського будівництва і права. Заарештований 23 липня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної організації ПОВ і к.-р. діяльність (статті 54⁶, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 28 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 3 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 15 листопада 1957 р.

КАНДИРІН Пантелеймон Федорович, народився 1905 р. у Москві. Українець, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі «Перемога» у Вовчанському р-ні Харківської обл. Помічник бухгалтера радгоспу «Перемога». Заарештований 4 червня 1935 р. як член к.-р. угруповання (ст. 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 5 березня 1936 р. (статті 97, 99, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення

волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. На 1965 р. проживав у с. Білий Колодязь Вовчанського р-ну Харківської обл., працював конюхом у Петрівському бурякорядгоспі. Реабілітований 9 жовтня 1992 р.

КАНДІУС Георгій Мусійович, народився 1912 р. у с. Ясинувата Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1933 рр. член ВЛКСМ. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 28 квітня 1936 р. за поширення к.-р. троцькістських поглядів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 10 листопада 1936 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 26 липня 1990 р.

КАНЕВСЬКИЙ Абрам Григорович, народився 1906 р. у с. Яблунове Лубенського пов. Полтавської губ. Єврей, з міщан, освіта вища, позапарт., у 1923—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Керівник групи Держплану. Заарештований 7 лютого 1935 р. як член к.-р. троцькістській організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 вересня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 23 квітня 1938 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 30 вересня 1942 р. за високі виробничі показники та зразкову поведінку звільнений з-під варті умовно-достроково. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 18 травня 1949 р. за к.-р. троцькістську діяльність висланий на поселення. Реабілітований 20 липня 1956 р.

КАНЕВСЬКИЙ Наум (Мойсей) Гершович, народився 1907 р. у м. Лубни Лубенського пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Помічник уповноваженого ЕКО УДБ ХОУ НКВС. Заарештований 7 лютого 1935 р. як член к.-р. троцькістській організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у м. Новосибірськ. Розстріляний 28 березня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 13 березня 1938 р. Реабілітований 8 січня 1958 р. і 18 липня 1989 р.

КАНОРСЬКИЙ Михайло Олександрович, народився 1896 р. у с. Веселинове Ананївського пов. Херсонської губ. Росіянин, із

священнослужителів, освіта середня, позапарт., у 1905—1906 рр. член партії соціалістів-революціонерів. Проживав у с. Старовірівка Шевченківського р-ну Харківської обл. Бухгалтер пункту «Заготзерно». У 1927 р. в адміністративному порядку висланий на 3 роки. Заарештований 23 січня 1936 р. за антирад. пропаганду та розпалювання національної ворожнечі (статті 54¹⁰, 56²¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 червня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 16 червня 1989 р.

КАНТЕМИР Павло Петрович, народився 1898 р. у с. Дергачі Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Дергачі Харківської приміської зони. Без певних занять. Заарештований 27 березня 1935 р. за к.-р. агітацію та службу в білій армії (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 липня 1935 р. висланий на спецпоселення до Красноярського краю на 5 років. Реабілітований 5 вересня 1989 р.

КАНТОРОВИЧ Рахмал (Рафаїл) Бенціонович, народився 1894 р. у м. Ракишки Новоолександрівського пов. Ковенської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1932—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Не працював через інвалідність. Заарештований 14 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), а 29 жовтня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито УДБ НКВС УРСР 21 лютого 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР) з анулюванням підписки про невиїзд.

КАНУННИКОВ Василь Сергійович, народився 1899 р. у с. Студене Воронезької губ. Росіянин, із селян, освіта вища, позапарт., у 1919 р. член РКП(б). Проживав у Харкові. Викладач Харківського робітничого університету. Заарештований 9 грудня 1934 р. як член к.-р. організації та терористичні наміри щодо вождів партії та уряду (ст. 54⁸ через ст. 17 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 17 березня 1936 р. вирок скасовано, справу закрито. Звільнений з-під варті 21 березня 1936 р.

КАНЦЕДАЛ (КАНЦЕДАЛОВА) Євдокія Трохимівна, народилася 1891 р. у сел. Жихар Харківського пов. Харківської губ. Українка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала

у сел. Жихар Харківського р-ну Харківської обл. Домогосодарка. У 1933 р. майно конфісковано. Нарсудом 8 відділу м. Харкова 4 листопада 1933 р. (ст. 127 ч. 2 КК УСРР) засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Заарештована 28 травня 1936 р. за к.-р. антирад. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 3 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджена на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітована 4 липня 1991 р.

КАНЦЕДАЛ Іван Маркович, народився 1876 р. у с. Новоосинове Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новоосинове Куп'янського р-ну Харківської обл. Тесля. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 18 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 14 квітня 1989 р.

КАНЦЕДАЛ Олексій Аврамович, народився 1910 р. у с. Новоосинове Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у с. Курилівка-Коновалівка Куп'янського р-ну Харківської обл. Безробітний. Заарештований 2 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УРСР по Харківській обл. 20 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2,5 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 2 серпня 1994 р.

КАНЦЕЛЯРСЬКИЙ Кузьма Григорович, народився 1900 р. у м. Красноярськ Красноярського пов. Єнісейської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1920—1922 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Майстер заводу № 135. Заарештований 5 листопада 1935 р. за те, що приховав факт участі в банді під час вступу до ВКП(б) (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 5 січня 1936 р. (ст. 14 п. «а» КПК УСРР).

КАПІТАНОВСЬКИЙ Йосиф Гесович, народився 1905 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Єврей, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1926—1929 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер-електрик Електропрому. Заарештований 19 листопада 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 20 травня 1937 р. як член троцькістської організації, який підозрюється у терористичній

діяльності, позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Норильтабі. Звільнений 19 серпня 1943 р. Реабілітований 26 травня 1956 р.

КАПЛАН Роберт Львович, народився 1904 р. у м. Дрисса Дриссенського пов. Вітебської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Голова артілі «Коопмилпром». Заарештований 25 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 8 травня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 23 лютого 1938 р. Реабілітований 21 жовтня і 22 лютого 1960 р.

КАПЛАН Самуїл Ізраїльович, народився 1902 р. у м. Мінськ Мінської губ. Єврей, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1921—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Економіст ХТГЗ. Заарештований 6 жовтня 1934 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 червня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. На 1957 р. проживав у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

КАПЛУН Вадим Леонтійович, народився 1916 р. у с. Лука-Мовчанська Ямпільського пов. Подільської губ. Українець, із священнослужителів, освіта неповна середня, позапарт., до 1935 р. член ВЛКСМ. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Учень Куп'янського агроіндустріального технікуму. Заарештований 5 квітня 1935 р. за антирад. роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), а 10 вересня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито помічником прокурора у спецсправах 2 листопада 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) з анулювання підписки про невиїзд.

КАПЛУННИК Давид (Дімор) Ісакович, народився 1906 р. у Києві. Єврей, з торговців, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 26 квітня 1936 р. як колишній троцькіст (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 11 листопада 1988 р.

КАПЛЮК Іван Миколайович, народився 1902 р. у с. Шаповалівка Борзнянського пов.

Черніговської губ. Українець, із селян, освіта середня, у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Помічник завідувача підсобного господарства Харківського будівельного інституту. Заарештований 14 жовтня 1935 р. за те, що приховав факт служби у петлюрівській варті під час вступу до ВКП(б) (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито нарсудом Харківської приміської зони 25 грудня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР). На 1937 р. агент відділу постачання Індубуду. Заарештований 26 квітня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 жовтня 1937 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 24 травня 1989 р.

КАПСАН Піня Борисович, народився 1903 р. у м. Словечне Овруцького пов. Волинської губ. Єврей, із священнослужителів, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХПІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 березня 1937 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 6 лютого 1959 р.

КАПУСТІН Петро Федорович, народився 1910 р. у м. Зінків Зінківського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, з 1930 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Завідувач їдальні № 14 ст. Мерефа Півд. залізниці. Заарештований 3 серпня 1936 р. за к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркуттабі у Комі АРСР. Звільнений з-під варті 26 серпня 1944 р., працював у відділі постачання комбінату «Воркутауголь». У 1947 р. повернувся до Харкова. Інвалід II групи. Реабілітований 20 травня 1960 р.

КАПУСТІН Семен Іванович, народився 1895 р. у с. Івановка Рильського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Колонтаївка Дворічанського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Ворошилова. Заарештований 2 вересня 1937 р. за антирад. агітацію, погрози фізичного знищення голів колгоспу і сільради (ст. 69¹ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 2 грудня 1938 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР виправданий.

КАПУСТНИК Карпо Порфирівич, народився 1884 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта

початкова, позапарт., у 1919—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Голова артілі інвалідів «Виробник». Заарештований 21 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 липня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Вологодській в'язниці. Реабілітований 20 липня 1989 р.

КАПУСТЯНСЬКИЙ Іван Назарович, народився 1894 р. у Хорольському пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учитель підготовчих курсів ХТІ. Заарештований 25 грудня 1934 р. як член терористичної організації та к.-р. діяльність (ст. 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 3 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Картабі, Ухтпечтабі у сел. Чиб'ю Комі АРСР. Працював на будівництві траси Усть-Вим-Чиб'ю. Помер 24 листопада 1937 р. у лазареті ОТП Ронча-5. Реабілітований 21 липня 1989 р.

КАРАБИНСЬКИЙ (Корабинський) Віктор Якович, народився 1905 р. у м. Олександрія Олександрійського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Економіст на будівництві ТЕЦ. Одеським окрсудом 22 березня 1928 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 1 рік позбавлення волі умовно з випробувальним строком 3 роки. Заарештований 12 лютого 1935 р. за антирад. агітацію проти державної позики, створення робітничого контролю та троцькістські заяви (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 липня 1938 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутпечтабі. Звільнений з-під варті 11 лютого 1939 р. за наказом НКВС СРСР № 00762 від 26 листопада 1938 р. і директивою НКВС СРСР № 38149 від 22 грудня 1938 р. Реабілітований 26 червня 1989 р.

КАРАБУТ Федір Іванович, народився 1913 р. у с. Славгород Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Контролер ковальського цеху ХТЗ. Заарештований 16 грудня 1934 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС УСРР від 21 червня 1935 р. позбав-

лений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 26 червня 1989 р.

КАРАВАНОВ Кирило Петрович, народився 1867 р. у с. Тростянець Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із священнослужителів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Машиніст компресора паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований у 1919 р. Харківською губЧК «за штрейкбрехерство» та зраду інтересів робітників, які страйкували проти німецького режиму, справу закрито за недоведеності обвинувачення. Заарештований 22 липня 1935 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. роботу, розповсюдження серед робітників к.-р. націоналістичних творів (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підривну шкідницьку діяльність засланий до Казахстану на 5 років. Термін покарання відбував у с. Корніївське Каркаралінського р-ну Карагандинської обл., працював слюсарем Ворошиловської МТС. Заарештований 10 березня 1937 р. УНКВС по Карагандинській обл. і Карагандинським облсудом 10 листопада 1937 р. (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 18 жовтня 1989 р. і 31 січня 1956 р.

КАРАЙЦЕНКОВА Євдокія Єфремівна, див. *КАРАЧЕНЦЕВА (Карайценкова) Євдокія Єфремівна*

КАРАМУШКО Микола Ксенофонович, народився 1896 р. у с. Островерхівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, з торговців, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у с. Пісочин Харківської приміської зони. Інженер-конструктор Промбудпроекту. Заарештований 28 січня 1935 р. як член к.-р. фашистської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом КВО 24 липня 1935 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував в Усольтабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 25 травня 1949 р. як член антирад. терористичної націоналістичної організації висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 27 жовтня 1956 р.

КАРАСЬОВ Володимир Макарович, народився 1890 р. у м. Задонськ Задонського пов. Воронежської губ. Росіянин, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1919—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник сектору Союзтранспроекту. Заарешто-

ваний 20 червня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 11 травня 1938 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 196 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 27 грудня 1939 р. вирок лінсуду скасовано, справу передано на дослідження. Справу закрито ДТВ УДБ УНКВС по Харківській обл. 19 лютого 1941 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

КАРАЧЕНЦЕВА (Карайченкова) Євдокія Єфремівна, народилася 1880 р. у м. Короча Корочанського пов. Курської губ. Росіянка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1931 р. майно конфісковано. Заарештована 3 липня 1935 р. як керівник нелегальної релігійної секти в м. Ізюм (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 28 серпня 1935 р. звільнена з-під варті на підписку про невиїзд. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 січня 1936 р. за антирад. агітацію вислана на 3 роки до Казахстану. Реабілітована 14 листопада 1989 р.

КАРКУСКО Герш Натанович, народився 1898 р. у м. Вознесенськ Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник 4-ї друкарні Трансзалізничвидаву. Заарештований 3 листопада 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію і розповсюдження троцькістської літератури (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 7 січня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 19 травня 1992 р.

КАРЛОВ Георгій Іванович, народився 1910 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта неповна вища, член ВЛКСМ з 1928 р. Студент ХАІ. Заарештований 15 листопада 1934 р. за виготовлення та розповсюдження к.-р. листівок (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 17 листопада 1934 р. за недоведеності складу злочину.

КАРМАЛИЦЬКИЙ Опанас Васильович, народився 1891 р. у м. Генічеськ Мелітопольського пов. Таврійської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1919—1921 рр. кандидат у члени РКП(б). Проживав у Харкові. Вагар ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ЕКВ ХОУ НКВС з 16 червня 1936 р. за к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 серпня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням

у правах на 1 рік. Реабілітований 9 жовтня 1964 р.

КАРНАЦЬКИЙ Полікарп Михайлович, народився 1889 р. у с. Кам'яна Балка Балтського пов. Подільської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі «Соцнаступ» у Барвінківському р-ні Харківської обл. Продавець магазину робкоопу. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 березня 1989 р.

КАРПЕНКО Андрій Васильович, народився 1891 р. у с. Риботень Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Охтирка Охтирського р-ну Харківської обл. Бригадир 3-ї вагонної дільниці ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 5 квітня 1935 р. за антирад. і антисемітську агітацію (статті 54¹⁰, 56²¹ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 26 квітня 1935 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки.

КАРПЕНКО-КОЛОМАК Анастасія Єрмолаївна, народилася 1901 р. у с. Миколаївка Маріупольського пов. Катеринославської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Краснопавлівка Лозівського р-ну Харківської обл. Домогосподарка. Заарештована 16 жовтня 1936 р. як член к.-р. організації, за підготовку теракту (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито ТВ УДБ УНКВС по Харківській обл. 29 жовтня 1936 р. за недоведеності обвинувачення.

КАРПИНСЬКА Клавдія Іванівна, народилася 1897 р. у м. Раненбург Рязанської губ. Росіянка, з робітників, освіта середня, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Завідувач відділу Харківського обкому КПБ(б)У. Заарештована 21 січня 1937 р. за троцькізм (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ КВС 11 травня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР). Заарештована 18 серпня 1937 р. як член антирад. терористичної організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 2 жовтня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ через ст. 20 КК УРСР) засуджена на 10 р. тюремного ув'язнення з обмеженням прав на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітована 3 листопада 1956 р.

КАРПІС Яків Самійлович, народився 1902 р. у м. Ковно Ковенської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, у 1922—1937 рр.

член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник Харківського окружного будинку Червоної армії. Заарештований 25 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР). Покінчив життя самогубством 31 травня 1937 р. у камері спецкорпусу ХОУ НКВС. Похований 1 червня 1937 р. на Єврейському цвинтарі у Харкові. Справу закрито ОВ УДБ НКВС ХВО 21 вересня 1937 р. у зв'язку зі смертю підслідного (ст. 4 п. «а» КПК УРСР). Реабілітований 17 листопада 1956 р.

КАРПО Антон Кирилович, народився 1888 р. у с. Вільне Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Методист Укрпостачання. У 1924 р. під слідством СВ ДПУ УСРР як член нелегальної організації (ст. 61 КК УСРР). Заарештований 1 лютого 1937 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 20 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 8 грудня 1993 р.

КАРПОВ Олександр Григорович, народився 1897 р. у Санкт-Петербурзі. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 20 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію серед курсантів школи Червоних старшин, які перебували на тактичних навчаннях військ ХВО у с. Гаврилівка Харківської приміської зони (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 7 вересня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 6 лютого 1992 р.

КАРУЗІН Євген Васильович, народився 1891 р. у м. Балта Балтського пов. Подільської губ. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Старший агроном радгоспу ім. 16-річчя Жовтня тресту приміських господарств. Заарештований 10 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 червня 1938 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Сибтабі, де помер 24 березня 1943 р. Реабілітований 21 листопада 1958 р.

КАРУНИК Дмитро Петрович, народився 1893 р. у с. Баранове Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1927—1932 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Баранове Валківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім.

Леніна. Заарештований 8 червня 1935 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито прокурором Валківського р-ну 31 грудня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КАСИМЕНКО Леонід Антонович, народився 1883 р. у с. Деревеньки Львовського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Начальник планово-виробничого відділу ІЗОС. Заарештований 15 вересня 1936 р. за к.-р. погляди та зв'язки з особами, виключеними з партії (ст. 54¹⁰ КК УСРР), і Харківським облсудом 5 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

КАСЬЯНОВ Євдоким Савелійович, народився 1867 р. у с. Тимошівка Мелітопольського пов. Таврійської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Павлівка Перша Петрівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1931 р. висланий на Урал. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 травня 1989 р.

КАСЯН Яків Якович, народився 1891 р. у с. Хитці Лубенського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1917—1919 рр. член партії соціалістів-революціонерів, у 1919—1920 рр. член УКП, у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Заарештований 22 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістської терористичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 31 жовтня 1957 р.

КАСЯНЕНКО Йосип Опанасович, народився 1883 р. у с. Полкова Микитівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Комірник ХЦЗ «Комсомолец». Заарештований 28 квітня 1935 р. ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 2 червня 1935 р. виправданий за недоведеності обвинувачення зі звільненням з-під варті.

КАТАЛУПОВ Петро Маркович, народився 1901 р. у с. Щурівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1923—1925 рр. кандидат у члени ВКП(б),

у 1925—1937 рр. член ВКП(б). Служив у м. Лапичи Могильовської обл. Начальник школи 114-го кав. полку, капітан. Заарештований 10 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 72 п. «а» КК БРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 30 червня 1938 р. (статті 63 п. 2, 70, 76 КК БРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна і позбавленням військового звання «капітан». Розстріляний 30 червня 1938 р. у Мінську. Реабілітований 5 липня 1957 р.

КАТКОВ Матвій Федорович, народився 1912 р. у с. Петровське Московської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Вахтер ХТЗ. Заарештований 9 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 8 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 травня 1990 р.

КАТРЕЧКО Опанас Петрович, народився 1901 р. у с. Василенкове Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Новий Лиман Шевченківського р-ну Харківської обл. Кочегар майстерень зв'язку ст. Харків-Балашівка Півд. залізниці. Заарештований 19 березня 1937 р. за розповідання анекдоту к.-р. змісту (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 11 травня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 24 вересня 1991 р.

КАУФМАН Альберт Мойсейович, народився 1898 р. у с. Чашники Лепельського пов. Вітебської губ. Єврей, з торговців, освіта незакінчена вища, у 1920—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Секретар Камішинського райпарткому КП(б)У. Заарештований 21 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 14 грудня 1939 р. (ст. 4 п. «д» КПК УРСР).

КАЦ Наум Хлавинович, народився 1908 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1925—1927 рр. член ВЛКСМ, у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник 7-го шкіряного заводу. Заарештований 25 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР

від 25 жовтня 1950 р. (статті 58¹⁰, 58¹¹ КК РРФСР) висланий на поселення в район Колими. Реабілітований 21 жовтня 1960 р.

КАЦАВЕНКО Федосій Григорович, народився 1879 р. у с. Володимирівка Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Новоморокине Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. ВЛКСМ. Заарештований 15 березня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 17 серпня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

КАЩНЕЛЬСОН Арон Аронович, народився 1896 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Єврей, з міщан, освіта середня, позапарт., у 1920—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник транспортного цеху ХЕМЗ. Заарештований 18 листопада 1936 р. як член к.-р. троцькістської терористичної організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 квітня 1937 р. (статті 54⁸, через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 16 червня 1941 р.

КАШТЕЛЯН Віктор Степанович, народився 1889 р. у м. Холм Холмського пов. Люблінської губ. Українець, з міщан, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Рахівник Куп'янської лікарні. У 1927 р. під слідством за к.-р. діяльність. Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 16 березня 1989 р.

КЕГЛЕВИЧ Стефан Вендельович, народився 1895 р. у с. Засо-Сент-Михайл, Угорське королівство Австро-Угорської імперії. Угорець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1919—1923 рр. член компартії Угорщини, у 1923—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник льотного загону ХАІ. Заарештований 14 квітня 1936 р. за шпигунську діяльність на користь Німеччини (ст. 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 грудня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Суздальській в'язниці. Розстріляний 10 вересня 1937 р. [у м. Іваново

Івановської обл.] за ухвалою трійки УНКВС Івановської обл. від 9 вересня 1937 р. Реабілітований 6 березня 1962 р.

КЕЙРІХ Веніамін Антелевич, народився 1903 р. у м. Теофіполь Старокостянтиновського пов. Волинської губ. Єврей, з торговців, освіта середня, позапарт., до 1935 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Теплотехнік Харківського пивзаводу № 2. У 1928 р. позбавлений виборчих прав. Заарештований 31 серпня 1935 р. за організацію у 1926 р. групи сionістів та приховування соціального походження (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито Харківською облпрокуратурою 9 жовтня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КЕЙСМАН Михайло Антонович, народився 1883 р. у м. у м. Шавлі Шавельського пов. Ковенської губ. Литовець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1919—1921 рр. член РКП(б). Проживав у м. Зміїв Зміївського р-ну Харківської обл. Бухгалтер банку. Заарештований 17 квітня 1936 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 15 листопада 1957 р.

КЕЛІЕР Валентин Георгійович, народився 1862 р. у Варшаві. Німець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у колонії Мар'івка Синельниковського р-ну Дніпропетровської обл. На утриманні дітей. Заарештований 23 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ через ст. 17 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54², 54⁹ через ст. 17 КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 17 липня 1937 р. розстріл замінено на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 4 роки. Термін покарання відбував у Орловській в'язниці. Розстріляний 11 вересня 1941 р. у м. Орел за вироком військової колегії Верховного Суду СРСР від 8 вересня 1941 р. Реабілітований 4 лютого 1958 р. і 26 липня 1990 р.

КЕЛІБАН Андрій Іванович, народився 1897 р. у с. Федорівка Верхньодніпровського пов. Катеринославської губ. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Києві. Керівник відділу Всеукраїнської контори Сільгосппостачу. Заарештований 25 вересня 1935 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 22 листопада 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) за-

суджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 15 жовтня 1992 р.

КЕЛЬМАН Лев Овсійович, народився 1899 р. у м. Вітебськ Вітебської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1926—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник взуттєвої фабрики ім. Леніна. Заарештований 4 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. попереднє ув'язнення зараховано у термін покарання зі звільненням з-під варті.

КЕЛЬПЕ Карл Якович, народився 1898 р. у м. Рига Ліфляндської губ. Німець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний, за фахом інженер. Заарештований 28 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), Харківським облсудом 26 червня 1937 р. справу передано на дослідження зі звільненням підсудного на підписку про невиїзд. Заарештований 24 вересня 1937 р. як агент німецької розвідки та диверсійну діяльність (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 28 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00439 від 25 липня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 8 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 14 квітня 1959 р.

КИБАЛЬЧИЧ Георгій Васильович, народився 1885 р. у м. Новгород-Сіверський Новгород-Сіверського пов. Чернігівської губ. Українець, із священнослужителів, освіта вища, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Юрисконсульт ІПРЗ. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1957 р.

КИЗИМ Василь Олексійович, народився 1915 р. у с. Родзянка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Шипувате Великобурлуцького р-ну Харківської обл. Заарештований 1 січня 1935 р. за к.-р. погляди (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 лютого 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

КИЗИМА Іван Данилович, народився 1894 р. у с. Олександрівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав

у с. Усть-Педашка Зачепилівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нове життя». Заарештований 2 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 серпня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 28 жовтня 1993 р.

КИЗИМА Іван Пилипович, народився 1916 р. у с. Рунівщина Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., член ВЛКСМ з 1932 р. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Хронометрист ІПРЗ. Заарештований 28 квітня 1936 р. за поширення к.-р. троцькістських поглядів і лінсудом Донецької залізниці 10 листопада 1936 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі. Помер [1942 р.]. Реабілітований 26 липня 1990 р.

КИЙКО Григорій Васильович, народився 1920 р. у с. Вербівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вербівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний прапор». Заарештований 10 травня 1937 р. за підготовку теракту і пошкодження держмайна з к.-р. метою, як член антирад. к.-р. організації (статті 54⁸ і 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 23 липня 1937 р. виправданий. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 23 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. Справу закрито Балаклійським РВ НКВС 24 лютого 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КИЛИМОВ Володимир Іванович, див. *БЕНТКОВСЬКИЙ Новомир Аскольдович (Килимов Володимир Іванович)*.

КИМАРСЬКИЙ Олександр Хомич, народився 1903 р. у м. Алчевськ Слов'яносербського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1923—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Економіст-плановик артілі «Універтруд». Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 23 квітня 1929 р. (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) позбавлений волі на 3 роки, а ухвалою від 23 серпня 1929 р. звільнений з-під варті достроково з дозволом вільного проживання на території СРСР. Заарештований 26 квітня 1935 р. як троцькіст, який залишився на троцькістській платформі й проводить к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹, 54² КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Соловецькому ВТТ. Розстріляний 2 листо-

пада 1937 р. в урочищі Сандармох на 16-му км від м. Медвежогорськ Карельської АРСР за ухвалою трійки УНКВС по Ленінградській обл. від 9 жовтня 1937 р. Реабілітований 8 квітня 1960 р.

КИПАРЕНКО Василь Данилович, народився 1891 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Липці Липецького р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1935 р. господарство частково конфісковано. Заарештований 19 грудня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 8 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Білбалтабі. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

КИРБАБА Степан Семенович, народився 1895 р. у с. Безлюдівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Безлюдівка Харківської приміської зони. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 4 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 27 жовтня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 26 травня 1995 р.

КИРЕЄВ Василь Іванович, народився 1900 р. у с. Богданівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у 6-му відділенні радгоспу ім. 17-го партз'їзду Близнюківського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу. Розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 31 жовтня 1936 р. за к.-р. діяльність та поширення провокаційних чуток (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 19 лютого 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 15 червня 1990 р.

КИРИЛОВА Валентина Олександрівна, народилася 1902 р. у м. Іркутськ Іркутської губ. Росіянка, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживала у Харкові. Телеграфістка ХЦТ. Заарештованою не була, під слідством СПВ УДБ ХОУ НКВС з 16 березня 1935 р. за поширення к.-р. пісні про челюскінців (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 червня 1935 р. засуджена на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ умовно з випробним терміном 2 роки. Реабілітована 21 квітня 1994 р.

КИРИЧЕНКО Семен Пилипович, див. *ЛАРИН Іван Петрович (Кириченко Семен Пилипович)*.

КИРСАНОВ Петро Іванович, народився 1912 р. у с. Дворічна Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у Харківській обл. Курсант роти зв'язку 67-го стріл. полку. Заарештований 1 червня 1935 р. як член антирад. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), а 13 липня 1935 р. звільнений з-під варті під нагляд найближчого начальника. Справу закрито військовим прокурором 14-го стріл. корпусу 15 липня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КИСЕЛЬОВ Федір Георгійович, народився 1890 р. у Гороховатському пов. Владимирської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Лютчик Харківських авіамаєстерень. Заарештований 14 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 14 грудня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 22 грудня 1967 р.

КИСИЛЬОВ Мирон Єфремович (Кузнецов Кіндрат Кіндратович), народився 1883 р. у с. Лютри Єпіфанівського пов. Тульської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 27 серпня 1936 р. за к.-р. терористичну агітацію серед колгоспників с. Рунівщина (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 24 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

КИСЛА Пелагія Михайлівна, народилася 1898 р. у с. Запілля Гродненського пов. Гродненської губ. Росіянка, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт. Проживала у Харкові. Без певних занять. Заарештована 1 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 березня 1937 р. (статті 54³, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджена на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітована 20 квітня 1990 р.

КИСЛЕНКО Микола Климович, народився 1896 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1924 р. Робітник ХТЗ. Заарештований 1 жовтня 1935 р. за к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 15 листопада 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Ухвалою трійки УНКВС по Далекому Сходу від 2 червня 1938 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 10 років з поглиненням попере-

днього терміну покарання. Звільнений з-під варті 22 серпня 1939 р. за ухвалою УНКВС по Далекому Сходу від 16 серпня 1939 р. На 1959 р. проживав у м. Черкаси Черкаської обл. Реабілітований 6 лютого 1959 р.

КИСЛИЙ Порфир Кирилович, народився 1888 р. у с. Просяне Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Опалювач бані ХКЗ. Заарештований 2 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 червня 1935 р. висланий на поселення до Красноярського краю на 5 років. Реабілітований 26 червня 1989 р.

КИСЛИЙ Сергій Григорович, народився 1905 р. у с. Велика Писарівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Балабанівка Богодухівського р-ну Харківської обл. Нічний сторож Таверівського радгоспу. Заарештований 25 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 1 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 17 січня 1994 р.

КИСЛОВ Пилип Антонович, народився 1897 р. у с. Миколаївка Товчанського пов. Харківської губ. Національність невідома, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Помічник командира дивізіону з госпчастини 2-го окремого відомчого дивізіону РСМ. Заарештований 11 липня 1937 р. за антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УРСР по Харківській обл. 5 листопада 1937 р. (ст. 206¹⁷ п. «а» КК УСРР) засуджений на 1 рік позбавлення волі у ВТТ, але з урахуванням попереднього ув'язнення від подальшого відбуття покарання звільнений. Реабілітований 26 листопада 1958 р.

КИТАЄВ Василь Ничипорович, народився 1896 р. у с. Сушинки Архангельської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1921—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 19 лютого 1935 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 19 серпня 1994 р.

КИТИЦІН Гаврило Мусійович, народився 1890 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований

26 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 21 лютого 1937 р. виправданий.

КИЯШКО Олександр Іванович, народився 1904 р. у Харкові. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Москві. Слухач курсів товарознавців Союзкультторгу. Заарештований 31 грудня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РСФРР) і Московським міськсудом 7 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 11 жовтня 1996 р.

КИМ Сергій Петрович, народився 1899 р. у с. Тадень Приморської обл. Кореєць, із селян, освіта вища, у 1922—1937 рр. член ВКП(б). Служив у [Харкові]. Інженер бригади 9-ї військової школи РСЧА, старший лейтенант. Заарештований 3 червня 1937 р. як шпигун однієї з іноземних держав (ст. 54⁶ ч. 1 КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 20 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 30 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 липня 1958 р.

КИНДРАТЕНКО Никодим Іванович, народився 1881 р. у с. Демидівка Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, письм., позапарт. Кондуктор ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 11 січня 1936 р. за антирад. агітацію та участь у к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 4 березня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). На 1941 р. робітник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 10 вересня 1941 р. за здійснення диверсійного акту (ст. 54⁹ КК УРСР), етапований вглиб країни і направлений до табору НКВС на ст. Котлас, подальша доля невідома. Справу закрито Жовтневим РВ МДБ м. Харкова 14 квітня 1949 р. за відсутності документальних підстав для розслідування.

КИПЕРМАН Розалія Соломонівна, народилася 1898 р. у м. Умань Уманського пов. Київської губ. Єврейка, з торговців, освіта неповна середня, позапарт. Проживала у Харкові. Без певних занять, за фахом учитель російської мови. Заарештована 23 липня 1937 р. у м. Сочі за телеграмою УДБ ХОУ НКВС як агент німецької розвідки, за диверсійну діяльність (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР) етапована до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС для подальшого слідства. Справу закрито УДБ ХОУ НКВС 6 березня 1938 р. за непідтвердженості матеріалів обвинувачення.

КІПЕР Самуїл Якович, народився 1897 р. у м. Мелітополь Мелітопольсько-

го пов. Таврійської губ. Єврей, з торговців, освіта середня, позапарт., член молодіжної організації «Цейре Ціон». Проживав у Харкові. Завідувач планового відділу видавництва «Мистецтво». Заарештований 9 квітня 1935 р. за к.-р. пропаганду та зв'язок з троцькістами (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 вересня 1935 р. за антирад. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Верховним Судом Комі АРСР 28 січня 1944 р. (ст. 58¹⁰ ч. 2 РРФСР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Сибтабі, Ухтіжемтабі. Звільнений з-під варті 12 вересня 1952 р. Реабілітований 3 травня 1957 р.

КІПТА Дмитро Кирилович, народився 1909 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, у 1932—1935 рр. кандидат у члени ВКП(б). Служив у м. Саратов Саратовського краю. Курсант 4-ї прикордонної школи військ НКВС. Заарештований 27 березня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РСФРР), справу закрито підготовчим засіданням військового трибуналу внутрішньої охорони Саратовської обл. 23 травня 1935 р.

КІРОВ (Моненберг) Яків Іонович, народився 1897 р. у м. Лебедін Лебединського пов. Харківської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Ординатор Харківського психоневрологічного інституту. Заарештований 16 липня 1937 як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 29 жовтня 1939 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 8 років. У вересні 1946 р. повернувся до Харкова. Працював завідувачем акушерсько-гінекологічного відділення Валківської міжрайонної лікарні. Заарештований 13 грудня 1948 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 9 березня 1949 р. як член антирад. організації висланий на поселення. На 1957 р. проживав у с. Раздори Синельниківського р-ну Дніпропетровської обл. Реабілітований 19 жовтня 1956 р.

КІРСАНОВ Максим Федорович, народився 1885 р. у с. Рило Московської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Комірник буфету ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 22 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 15 січня

1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРС) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 26 лютого 1938 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії судового слідства. Військовим трибуналом ХВО 16 серпня 1938 р. виправданий. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 31 жовтня 1938 р. вирок військового трибуналу скасовано, справу направлено на другий розгляд зі стадії судового слідства. Справу закрито військовим прокурором ХВО 27 квітня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРС).

КІРХ Адольф Якович, народився 1915 р. у колонії Еміліївка [Овруцького] пов. Волинської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Сахновщина Сахновщинського р-ну Харківської обл. Робітник млину № 34. Заарештований 15 грудня 1934 р. як син кукуля, за націоналістичну німецьку пропаганду та відвідування німецького консульства (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спеколегією Харківського облсуду 21 серпня 1935 р. (ст. 54⁴ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 7 червня 1993 р.

КІРШБАУМ Адольф Максимович, народився 1896 р. у Варшаві. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Полтава Харківської обл. Поденник. Заарештований 26 січня 1935 р. за розвідувальну роботу на користь Польщі (ст. 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 серпня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 26 червня 1989 р.

КІПКА Тимофій Васильович, народився 1877 р. у с. Чепіль Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Чепіль Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Орджонікідзе. Заарештований 31 липня 1937 р. як член повстанської к.-р. організації (статті 54², 54¹¹ КК УСРС) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією особистого майна. Розстріляний у Харкові, дата розстрілу невідома. Реабілітований 22 березня 1957 р.

КЛАСС Йоганн Якубович, народився 1912 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гаврилівка Барвінківського р-ну Харківської обл. Робітник Заготзерна. Заарештований 12 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської терористичної організації (статті 54⁹,

54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРС) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 квітня 1989 р.

КЛАСС Лоренц Михайлович, народився 1915 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у м. Дніпропетровськ Дніпропетровської обл. Візник артілі «Промпобуттранспорт». Заарештований 31 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації та профашистську діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРС), для подальшого слідства етапований до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

КЛАСС Михайло Михайлович, народився 1905 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у колонії Маргаридопіль Барвінківського р-ну Харківської обл. Вантажник ст. Гаврилівка Донецької залізниці. У 1931 р. розкуркулений. У 1933 р. заарештовувався як резидент к.-р. організації. Заарештований 11 липня 1937 р. як член к.-р. організації та к.-р. діяльність (статті 54⁷, 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРС) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

КЛАСС Олексій Йосифович, народився 1895 р. у с. Шамшеве Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому кандидат у члени ВКП(б). Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ПВРЗ. Заарештований 11 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРС) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УСРС) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер у в'язніні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

КЛЕСНКОВ Михайло Михайлович, народився 1884 р. у м. Зміїв Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Телеграфіст ХЦТ. Заарештований 11 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР),

справу закрито УДБ ХОУ НКВС 10 вересня 1935 р. (ст. 197 КПК УСРР). Помер 1 лютого 1942 р. у Харкові.

КЛЕЙМАН Володимир Наумович, народився 1896 р. у м. Аккерман Аккерманського пов. Бессарабської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, у 1918—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор ХФЕІ. Заарештований 26 липня 1937 р. як член к.-р. організації правих та підвину діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито прокурором зі спецправ 17 серпня 1939 р. (статті 115, 197 ч. 2 КПК УСРР).

КЛЕЙМАН Микола Петрович, народився 1916 р. у м. Херсон Херсонської губ. Німець, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Проживав м. Красноград Харківської обл. Тракторист механічної майстерні Красноградського с.-г. технікуму. Заарештований 24 липня 1935 р. за шкідництво (статті 75⁴ через ст. 20 КК УСРР), а 28 липня 1935 р. звільнений з-під варту на підписку про невиїзд, справу закрито Красноградською райпрокуратурою 20 грудня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР).

КЛЕЙН Йоганн Йоганнович (Іван Іванович), народився 1888 р. у с. Черноглазове Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Олександрівка Петропавлівського р-ну Дніпропетровської обл. Член колгоспу. Заарештований 28 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ через ст. 17 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁹ через ст. 17 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

КЛЕЙН Фрідріх Іванович, народився 1891 р. у колонії Нестеліївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Олександрівка Петропавлівського р-ну Дніпропетровської обл. Член колгоспу. Заарештований 28 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ через ст. 17 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁹ через ст. 17 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

КЛЕМС Отто Кіндратович, народився 1895 р. у колонії Розенталь Мелітопольського пов. Таврійської губ. Німець, із селян, освіта

початкова, позапарт. Проживав у с. Нестеліївка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. Заарештований 15 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

КЛЕОНОВ Йосиф Семенович, народився 1909 р. у м. Мелітополь Мелітопольського пов. Таврійської губ. Єврей, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Експедитор бюро з розповсюдження книжкової продукції. Заарештований 26 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 18 квітня 1989 р.

КЛЕСОВА Ірина Андріївна, народилася 1889 р. у с. Олексіївка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянка, соціальне походження невідоме, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Олексіївка Олексіївського р-ну Харківської обл. Церковний староста. Заарештована 20 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 21 листопада 1935 р. засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітована 19 квітня 1994 р.

КЛИМАНЕВА Ганна Йосипівна, народилася 1913 р. у м. Краснокутськ Богодухівського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у м. Біробіджан Єврейської автономної обл. Домогосподарка. Заарештована 28 травня 1937 р. як член троцькістської організації (ст. 58¹⁰ КК РРФСР), а 12 червня 1937 р. звільнена з-під варту на підписку про невиїзд. З дозволу органів НКВС виїхала до Харкова. Постановою ОВ УДБ ОУ НКВС ЕАО від 20 серпня 1937 р. склад злочину перекваліфіковано на ст. 95 ч. 2 КК РРФСР, матеріали направлено до УДБ ХОУ НКВС. Справу не завершено.

КЛИМЕНКО Костянтин Миколайович, народився 1901 р. у Харкові. Українець, із службовців, освіта вища, у 1919—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Червона Гусарівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Агроном Гусарівської МТС. Заарештований 16 грудня 1936 р. як член боротьбистської троцькістсько-терористичної організації

(статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 31 липня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 15 листопада 1947 р. як соціально небезпечний елемент висланий до Комі АРСР на 3 роки. Після звільнення із заслання проживав у колгоспі «Новий путь» Єсильського р-ну Північноказахстанської обл. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 15 липня 1950 р. (статті 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) висланий на поселення до Кокчетавської обл. Заарештований 4 лютого 1952 р. і Кокчетавським облсудом 25 березня 1952 р. (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 28 лютого 1968 р., 18 і 28 травня 1956 р., 6 вересня 1989 р.

КЛИМЕНКО Микола Якович, народився 1916 р. у с. Олександрівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1931—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у с. Олександрівка Валківського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 11 травня 1935 р. за складання віршів антирад. змісту та розповсюдження їх серед колгоспників (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 серпня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Котлаському ВТТ, потім у м. Шилка Читинської обл. На 1992 р. проживав у м. Фастів Київської обл. Реабілітований 5 вересня 1989 р.

КЛИМЕНКО Михайло Степанович, народився 1894 р. у с. Василівка Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1930—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 30 січня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 20 квітня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою пленуму Верховного Суду СРСР 23 вересня 1943 р. вирок скасовано і справу закрито (ст. 4 п. «д» КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

КЛИМІНС (Моргенштейн) Анатолій Богданович, народився 1910 р. у Варшаві. Єврей, з робітників, самоосвіта, позапарт., у 1926—1933 рр. член компартії Польщі. Проживав у Харкові. Керівник групи тресту «Південжитлобуд». Заарештований 7 липня 1937 р. як член шпигунської фашистської організації (статті 54¹¹, 54⁶ КК УСРР), направлений для подальшого слідства до Києва у розпо-

рядження УДБ НКВС УСРР. Комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 13 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Києві. Реабілітований 19 липня 1957 р.

КЛИМОВ Анатолій Никифорович, народився 1902 р. у с. Покровське Старооскольського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Безробітний. Заарештованим не був, під слідством Лозівського РВ НКВС з 14 вересня 1935 р. за троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 27 березня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 22 липня 1994 р.

КЛИМОВ Влас Єгорович, народився 1910 р. у с. Довге [Курської губ.]. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1933 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 26 квітня 1937 р. за складання і розповсюдження антирад. віршів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 липня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 23 січня 1990 р.

КЛИМОВ Опанас Миронович, народився 1873 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт. Бухгалтер ХІІТ. Заарештований 4 червня 1937 р. за антирад. агітацію і прояви антисемітизму (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 27 вересня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Владивостоцькому ОТП Північсхідтабу, де помер 20 серпня 1938 р. Реабілітований 26 травня 1995 р.

КЛИМОВИЧ Василь Костянтинович, народився 1907 р. у м. Мінськ Мінської губ. Білорус, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1933 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник депо ст. Харків-Балахівка Півд. залізниці. Заарештований 8 грудня 1935 р. ТВ ГУДБ НКВС ст. Основа Півд. залізниці за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 29 грудня 1935 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував на харківській дільниці будколонії особливого будівництва НКВС у сел. Мерефа Харківської обл. Реабілітований 17 січня 1994 р.

КЛИМЧЕНКО Григорій Степанович, народився 1899 р. у с. Чутівка Лубенського пов.

Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1937 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник заводу № 183. У 1930 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 31 липня 1937 р. за службу у білих, участь у банді та приховування цих фактів під час вступу до партії (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 серпня 1960 р.

КЛІГЕР Петро Борисович, народився 1904 р. у м. Рівне Рівненського пов. Волинської губ. Єврей, з кустарів, освіта вища, у 1921—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник сектору партійних кадрів політвідділу Півд. залізниці. Заарештований 3 січня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 лютого 1956 р.

КЛІУНДТ Елла Яківна, народилася 1911 р. у с. Нейфельд Херсонського пов. Херсонської губ. Німкеня, із службовців, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживала у Харкові. Медсестра 5-ї поліклініки. Заарештована 30 липня 1937 р. за шпигунську роботу, зв'язок з членами фашистської організації, профашистську агітацію (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 вересня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбувала у Північазалізничтабі у Комі АРСР. Після звільнення з-під варті проживала у с. Сорокіне Старооскольського р-ну Белгородської обл. Працювала акушеркою сільського акушерського пункту. Реабілітована 8 квітня 1958 р.

КЛЮПТ Георгій Соломонович, народився 1897 р. у м. Рига Ліфляндської губ. Єврей, з кустарів, освіта вища, у 1921—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Управитель Харківської обласної контори Держбанку. Заарештований 27 лютого 1937 р. за розкрадання державних коштів. (Постанова ЦВК і РНК СРСР «Про охорону майна державних підприємств, колгоспів...» від 7 серпня 1932 р.) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 8 грудня 1956 р.

КЛЬОВА Микола Сергійович, народився 1912 р. у с. Заоскілья Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Заоскілья Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Куп'янськ Донецької залізниці. Заарештований 27 грудня 1936 р. за спів частівок антирад. змісту (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 19 березня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 31 травня 1993 р.

КЛЮЄВ Митрофан Панкратович, народився 1895 р. у с. Руський Орчик Костянтинградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Руський Орчик Зачепилівського р-ну Харківської обл. Ветеринарний санітар колгоспу ім. Леніна. Заарештований 22 березня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

КЛЮС Григорій Іванович, народився 1918 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта неповна середня, позапарт., член ВЛКСМ з 1935 р. Учень СШ № 21. Заарештований 27 травня 1936 р. за недонесення про к.-р. настрої (ст. 54¹² через ст. 20 КК УСРР) і Харківським облсудом 1 серпня 1936 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. На 1988 р. проживав у м. Львів Львівської обл. Реабілітований 1 червня 1990 р.

КЛЮС Іван Григорович, народився 1892 р. у с. Лозовенька Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1929 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Контрольний майстер заводу «Серп і молот». Заарештований 25 травня 1936 р. за недонесення про к.-р. настрої (ст. 54¹² КК УСРР) і Харківським облсудом 1 серпня 1936 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 1 червня 1990 р.

КЛЮЧКА (Ключко) Антон (Анатолій) Васильович, народився 1906 р. у с. Циркуни Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Циркуни Харківської приміської зони. Без певних занять. Заарештований 20 березня 1935 р. як член групи «Істинно православних» та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 жовтня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбу-

вав у Картабі. На 1950 р. без певного місця проживання, без певних занять. Харківським облсудом 8 грудня 1950 р. (ст. 54¹⁰ ч. 2 з санкції ст. 54² КК УРСР) засуджений на 25 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Красноярському краї, у листопаді 1955 р. як інвалід переведений на заслання. Звільнений 6 квітня 1956 р.

КЛЮЧКА (Ключко) Сергій Олексійович, народився 1897 р. у с. Ключки Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Циркуни Харківської приміської зони. Робітник радгоспу Кутузівка. Заарештований 30 січня 1935 р. як член групи «Істинно православних» та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 жовтня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північтабі у м. Маріїнськ Новосибірської обл.

КЛЮЧКА (Ключко) Яків Олексійович, народився 1888 р. у с. Циркуни Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Циркуни Харківської приміської зони. Селянин-одноосібник. Заарештований 30 січня 1935 р. як член групи «Істинно православних» та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 жовтня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Картабі. Харківським облсудом 16 серпня 1946 р. (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ з санкції ст. 54² КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі з обмеженням прав на 3 роки і конфіскацією майна. Реабілітований 3 березня 1964 р. і 11 червня 1991 р.

КЛЮЧНИКОВ Георгій Степанович, народився 1907 р. і проживав у Харкові. Українець, з торговців, освіта середня, позапарт., у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер заводу різальних інструментів. Заарештований 26 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістській організації та антирад. роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Розстріляний 9 березня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 27 лютого 1938 р. Реабілітований 13 березня 1959 р. і 10 липня 1961 р.

КЛЮШНИК Василь Тихонович, народився 1903 р. у с. Нові Санжари Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Старший агроном Хароблземуправління. Заарештований 9 липня 1937 р. як член к.-р.

організації та шкідницьку діяльність (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 30 грудня 1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 31 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 16 серпня 1962 р.

КЛЮШНИК Петро Іванович, народився 1892 р. у с. Нові Санжари Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт., у минулому член УПСР. Проживав у Харкові. Лісовод, науковий співробітник Харківського та Київського лісотехнічних інститутів. Заарештований 4 жовтня 1935 р. за к.-р. шкідницьку діяльність, приховування свого минулого під час Громадянської війни (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 24 червня 1991 р.

КНЕЛЬЦЬ Йоганн Йоганнович, народився 1906 р. у колонії Нестелівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестелівка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нове життя». Заарештований 1 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

КНЕЛЬЦЬ Яків (Якуб) Йоганнович, народився 1911 р. у колонії Нестелівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестелівка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нове життя». Заарештований 20 березня 1937 р. як член к.-р. шпигунсько-диверсійної організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

КНИШ Андрій Герасимович, народився 1897 р. у с. Глоби Ковельського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1920—1921 рр. кандидат у члени РКП(б). Проживав у Харкові. Бригадир ХПЗ. Заарештований 17 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харків-

ським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Помер в ув'язненні [1938 р.]. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

КНИШ Лідія Іванівна, народилася 1918 р. у Києві. Росіянка, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживала у Харкові. Робітниця ХКЗ ім. Петровського. Заарештована 1 вересня 1936 р. за к.-р. терористичну агітацію і за те, що назвала себе троцькісткою (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 січня 1937 р. засуджена на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбувала у Північсхідтабі. Реабілітована 10 квітня 1992 р.

КНИШЕВСЬКИЙ Григорій Петрович, народився 1890 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з торговців, освіта початкова, позапарт., у 1914—1918 рр. член партії соціалістів-революціонерів. Службовець Всеукраїнської контори Головтрансашу. Заарештований 6 листопада 1934 р. як член к.-р. угруповання (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі та Воркуттабі. Звільнений з ув'язнення 5 листопада 1939 р. і вибув до м. Белгород Курської обл. Реабілітований 16 червня 1989 р.

КНИШЕНКО Андрій Ілліч, народився 1898 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1936 р. член ВКП(б). Робітник друкарні ім. Фрунзе. Заарештований 27 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Східтабі. Розстріляний 8 травня 1938 р. за ухвалою особливої трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 23 квітня 1938 р. Реабілітований 17 жовтня 1988 р. та 25 лютого 1963 р.

КНОРРЕ Ріхард Фрідріхович, народився 1905 р. у м. Брауншвейг, Німеччина. Німець, з робітників, освіта середня, член ВКП(б). Проживав у Харкові. Редактор газети «Юнгштурм». Заарештований 10 жовтня 1935 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 серпня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 24 червня 1960 р.

КНЯЖИЦЬКИЙ Борис Абрамович, народився 1902 р. у м. Миколаїв Херсонського

пов. Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1920—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Консультант Всесоюзного об'єднання Союзтрикотажбут. Заарештований 28 квітня 1935 р. за антирад. діяльність у складі к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 вересня 1935 р. висланий до Красноярського краю на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 13 вересня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 10 вересня 1938 р. Реабілітований 22 червня 1989 р. і 23 листопада 1956 р.

КОБЕЦЬ Василь Іванович, див. *ВЛАСЕНКО Василь Гнатович (Кобець Василь Іванович)*.

КОБЗЄВ Антон Михайлович, народився 1885 р. у с. Кривцово Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт.

Проживав у Харкові. У 1931 р. розкуркулений, виселений з будинку. Заарештований 1 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито ЕКВ УДБ ХОУ НКВС 15 грудня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КОБЗЄВ Михайло Михайлович, народився 1884 р. у с. Кривцове Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник на будівництві авіатехнікуму. Ухвалою судової трійки при ОДПУ у 1931 р. (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) позбавлений волі у концтаборі на 3 роки. Заарештований 2 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито ЕКВ УДБ ХОУ НКВС 15 грудня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КОБИЗЬКИЙ Андрій Максимович, народився 1909 р. у с. Браїлівка Олександрійського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Студент ХАДІ. Заарештований 9 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Харківською облпрокуратурою 7 серпня 1936 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

КОБОЗЕВ Юрій Володимирович, народився 1905 р. у Харкові. Українець, із службовців, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у м. Горький Горьковського краю. Начальник експериментальної майстерні Горьковського автозаводу. Заарештований 16 лютого 1935 р. УНКВС по Горьковському краю як член фашистської організації з терористичними тенденціями (ст. 54¹¹ КК УСРР), етапований до Харкова. Військовим трибу-

налом КВО 24 липня 1935 р. (статті 54¹¹, 54², 196 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував в Усольтабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 24 вересня 1949 р. (статті 54², 54¹¹ КК УРСР) висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 27 жовтня 1956 р.

КОБЦЕВ Дмитро Костянтинович, народився 1897 р. у с. Борисівка Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Заступник проректора Комуністичного університету ім. Артема. Заарештований 20 травня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 5 грудня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КОВАЛЕВИЧ Івлєй Петрович, народився 1902 р. у м. Балашов Саратовської губ. Поляк, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 3 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 9 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 липня 1989 р.

КОВАЛЕВСЬКИЙ Гаврило Гнатович, народився 1888 р. у с. Гнидівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Завгосп залізничного клубу ім. В. Чубаря. Заарештований 18 грудня 1934 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 травня 1935 р. як член к.-р. троцькістського угруповання позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 6 вересня 1957 р.

КОВАЛЕВСЬКИЙ Павло Дмитрович, народився 1876 р. у м. Охтирка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Пісочин Харківського р-ну Харківської обл. Священик. Заарештований 2 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 5 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 квітня 1989 р.

КОВАЛЕНКО Василь Іванович, народився 1901 р. у с. Уразово Валуйського пов. Воронезької губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1920—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Рахівник-бух-

галтер Кондзбугу. Заарештований 23 червня 1936 р. за антипартійну діяльність троцькістського характеру (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 23 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Хабаровському краї. Розстріляний 8 серпня 1938 р. за ухвалою трійки при УНКВС по Дальбуду від 6 серпня 1938 р. Реабілітований 4 березня 1960 р. і 14 жовтня 1963 р.

КОВАЛЕНКО Володимир Васильович, народився 1914 р. у с. Норцівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Норцівка Савинського р-ну Харківської обл. Робітник ДАРДЗ № 2 у сел. Балаклія Балаклійського р-ну. Заарештований 8 жовтня 1935 р. за знущання над портретами вождів партії та уряду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 9 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Звільнений з-під варті 12 вересня 1937 р. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

КОВАЛЕНКО Іван Михайлович, народився 1912 р. у с. Михайлівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у с. Волненкове Петрівського р-ну Харківської обл. Учитель НСШ. Заарештований 16 березня 1935 р. за знущання над портретом т. Молотова, підробку документів з метою вступу до університету, зловживання службовим становищем (статті 54¹⁰, 68, 97 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 червня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 26 червня 1992 р.

КОВАЛЕНКО Іван Михайлович, народився 1915 р. у с. Велика Рогозянка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХІМЕСГ. Заарештований 6 листопада 1934 р. як член к.-р. націоналістичної організації (ст. 54¹¹ КК УСРР), а 1 грудня 1934 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Спецколегією Харківського облсуду 14 березня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 15 жовтня 1992 р.

КОВАЛЕНКО Іван Прокопович, народився 1906 р. у с. Куп'євах Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Куп'євах Богодухівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Серп і молот». Заарештований 10 серпня

1935 р. за к.-р. троцькістську пропаганду проти рішень 17-го з'їзду партії, приховування факту виключення з партії (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 ч. 2 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 листопада 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у відданих ВТТ. Реабілітований 14 листопада 1989 р.

КОВАЛЕНКО Йосип Михайлович, народився 1885 р. у с. Шарківщина Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Ромодан Миргородського р-ну Харківської обл. Сигнальник ст. Ромодан Півд.-Західної залізниці. Заарештований 12 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 28 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 4 роки з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 19 травня 1995 р.

КОВАЛЕНКО Микола Іванович, народився 1898 р. у м. Богодучів Богодучівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Диспетчер 8-го будуправління Індубуду при ХТЗ. Заарештований 26 квітня 1936 р. за антирад. настрої та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 серпня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

КОВАЛЕНКО Микола Петрович, народився 1893 р. у Харкові. Українець, соціальне походження невідоме, освіта середня, позапарт. Проживав у сел. Південний Харківської приміської зони. Інженер Промбудпроекту. Заарештований 3 лютого 1935 р. як член к.-р. фашистської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 31 травня 1935 р. (статті 54², 54⁸, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 4 липня 1936 р. за ст. 54¹⁰ КК УСРР позбавлений волі у ВТТ на 5 років з пораженням у правах на 3 роки, врешті вирок залишений в силі. На 1958 р. проживав у сел. Південний Харківського р-ну Харківської обл. Реабілітований 15 травня 1958 р.

КОВАЛЕНКО Павло Васильович, народився 1905 р. у с. Миколаївка Катеринославського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта [початкова], позапарт., у 1921—1928 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Бригадир ХПЗ. Заарештований 26 січня 1937 р. за групування навколо себе антирад. елементу та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰

ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 червня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

КОВАЛЕНКО Павло Іванович, народився 1885 р. на хут. Іванівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Машиніст паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 3 травня 1935 р. за к.-р. пропаганду, шкідництво на виробництві (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підправу шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Далекосхідному краї. Ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 7 травня 1938 р. як член к.-р. терористичного угруповання позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в сел. Улагу Хабаровського краю. У 1948 р. висланий на поселення до Красноярського краю. Помер 5 січня 1950 р. у Дудинському р-ні Красноярського краю. Реабілітований 11 жовтня 1957 р.

КОВАЛЕНКО Павло Федорович, народився 1902 р. у с. Артемівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Артемівка Печенізького р-ну Харківської обл. Член колгоспу. У 1932 р. майно конфісковано. Заарештований 27 липня 1935 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР і Харківським облсудом 27 листопада 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

КОВАЛЕНКО Петро Трохимович, народився 1896 р. у с. Решетилівка Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, у 1918—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Сиваш Олексіївського р-ну Харківської обл. Завідувач ферми радгоспу «Червоний». Заарештований 29 жовтня 1935 р. за приховування належності до троцькістської організації під час перевірки партійних документів (ст. 180 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 15 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 5 червня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 7 травня 1938 р. Реабілітований 8 березня 1962 р. і 10 квітня 1961 р.

КОВАЛІВ Левко Борисович, див. *КОВАЛЬОВ (Ковалів) Левко Борисович*.

КОВАЛЬ Антон Андрійович, народився 1906 р. у с. Карайкозівка Богодучівського пов.

Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі «Пролетарський» у Золочівському р-ні Харківської обл. Робітник радгоспу. Заарештований 29 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 12 травня 1992 р.

КОВАЛЬ Олександр Максимович, народився 1902 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1935 рр. член ВКП(б). Майстер ХЕМЗ. Заарештований 26 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 23 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 29 жовтня 1937 р. за ухвалою трійки при УНКВС по Дальбуду від 15 вересня 1937 р. Реабілітований 23 жовтня 1959 р. і 8 травня 1962 р.

КОВАЛЬОВ Василь Іванович, народився 1896 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт. Лаборант УНДІ вуглехім. У 1920—1921 рр. утримувався у концтаборі у Харкові. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 16 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 березня 1960 р.

КОВАЛЬОВ Євген Іванович, народився 1889 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Кочегар лазні № 2. Заарештований 7 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію та терористичні наміри (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 вересня 1935 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням прав на 3 роки. Реабілітований 10 листопада 1992 р.

КОВАЛЬОВ Ілля Михайлович, народився 1895 р. на хут. Петровівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Петровівка Куп'янського р-ну Харківської обл. Завідувач майстерні колгоспу ім. Кагановича. Заарештований 8 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 14 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 29 березня 1963 р.

КОВАЛЬОВ Костянтин Григорович, народився 1912 р. у с. Іздецьке Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із се-

лян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Вахтер ХТЗ. Заарештований 5 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 травня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 травня 1990 р.

КОВАЛЬОВ (Ковалів) Левко Борисович, народився 1894 р. у Харкові. Українець, із дворян, освіта вища, у 1917—1920 рр. член УПСР, у 1920—1924 рр. член РКП(б). Проживав у Москві. Старший хімік Московського фізико-хімічного інституту. Заарештований 5 грудня 1934 р. як член ОУН (ст. 54¹ КК УСРР) і направлений для подальшого слідства до Києва у розпорядження УДБ НКВС УСРР. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 28 березня 1935 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Бамтабі. Розстріляний 26 жовтня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від [26 жовтня] 1937 р. Реабілітований 4 серпня 1956 р.

КОВАЛЬОВ Семен Пилипович, народився у 1905 р. у с. Малинівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Малинівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Позбавлений виборчих прав. Заарештований 28 листопада 1934 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 6 травня 1989 р.

КОВАЛЬОВ Федір Олексійович, народився 1880 р. у с. Дякове Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1921 рр. член РКП(б), у 1925—1930 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Службовець ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. Заарештований 19 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 січня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР, де помер 9 вересня 1943 р. Реабілітований 31 травня 1963 р.

КОВАЛЬОВА Марія Костянтинівна, народилася 1919 р. у с. Пожарне Валківського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта середня, позапарт. Проживала у м. Валки Валківського р-ну Харківської обл. Учениця Валківського ветеринарного технікуму. Заарештована 10 січня 1937 р. за антирад. брутальні анекдоти (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 7 квітня 1937 р. засуджена на

3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Справу закрито Харківським облпрокурором 3 грудня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КОВАЛЬЧИК Франц Францович, народився 1877 р. у м. Суwalkи Суwalkської губ. Поляк, з робітників, освіта початкова, у 1904—1918 рр. член ПСП, у 1918—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник 5-ї взуттєвої фабрики. Заарештований 26 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 березня 1937 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 листопада 1960 р.

КОВАЛЬЧУК Іван Гаврилович, народився 1901 р. у с. Огородники Брестського пов. Гродненської губ. Білорус, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав на ст. Панютине Півд. залізниці. Мостовий майстер ст. Панютине Півд. залізниці. Заарештований 2 березня 1937 р. за невдоволення заходами рад. влади і партії з питань про держпозики, процесом над троцькістсько-зінов'євською бандою, висловлювання симпатії до іноземних держав (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 19 червня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у м. Владивосток. За розпорядженням ДТВ ГУДБ НКВС Півд. залізниці 21 листопада 1937 р. прибув до Харківської змішаної в'язниці і перебував під слідством за статтями 54¹ п. «а», 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР. Комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 28 грудня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 6 липня 1990 р. і 19 листопада 1957 р.

КОВЕЦЬКИЙ Ян Антонович, народився 1898 р. у м. Брест-Литовськ Брестського пов. Гродненської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Кустар-чоботар. Заарештований 5 вересня 1936 р. як член к.-р. групи та к.-р. націоналістичну профашистську діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) виправданий.

КОВИНЕВ Іван Сергійович, народився 1881 р. у с. Віскола Рильського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта середня спеціальна, у 1917—1918 рр. член РСДРП, у 1919—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Начальник центрального складу ППРЗ. Заарештований

у 1927 р. ОП ТВ ДПУ Півд. залізниці за листування з сестрою дружини, яка проживала у Польщі, звільнений з-під варті через 42 доби. Заарештований 21 вересня 1935 р. за приховання під час вступу до ВКП(б) к.-р. меншовицького минулого (ст. 68 ч. 1 КК УСРР), справу закрито прокуратурою Донецької залізниці 7 лютого 1936 р. Ухвалою особливої трійки УНКВС по Донецькій обл. від 31 серпня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 4 серпня 1989 р.

КОВІНЬКО Захар Кузьмич, народився 1889 р. у с. Качалівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Краснокутськ Краснокутського р-ну Харківської обл. Технік Краснокутського райвиконкому. Заарештований 20 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 серпня 1935 р. висланий до Північного краю на 3 роки. На засланні перебував в Архангельській обл. Військовим трибуналом Московського військового округу 26 серпня 1943 р. (ст. 54¹ п. «а» КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 11 липня 1944 р. обвинувачення перекваліфіковано на ст. 54³ КК УСРР, термін покарання зменшено до 7 років позбавлення волі. Реабілітований 29 листопада 1989 р.

КОВТАНЮК Іван Захарович, див. *ГОФТАНЮК (Ковтанюк) Іван Захарович*.

КОВТУН Валентин Іванович, народився 1898 р. і проживав у Харкові. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1937 рр. член ВКП(б). Майстер ХТЗ. Заарештований 22 червня 1937 р. за шкідницьку діяльність (ст. 54⁷ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 жовтня 1938 р. (ст. 97 КК УСРР) засуджений на 1,5 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

КОВШОВ Михайло Іванович, народився 1898 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт., у минулому член ВКП(б). Безробітний. Заарештований 23 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 липня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 20 квітня 1989 р.

КОГАН Давид-Бер Ушерович (Борис Йосифович), народився 1885 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Євреї, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1906—1909 рр. член партії соціалістів-сіоніс-

тів, у 1917—1923 рр. член ОЄСРП. Проживав у Харкові. Асистент клініки ХСІ у м. Кременчук Харківської обл. Заарештований 10 березня 1937 р. як член к.-р. меншовицького підпілля (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 грудня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 10 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 22 травня 1958 р.

КОГАН Михайло Йосифович, народився 1902 р. у м. Біла Церква Васильківського пов. Київської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, у 1923—1925 рр. член ВЛКСМ, у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник планового відділу Управління Півд. залізниці. Заарештований 26 серпня 1936 р. за троцькістську рецензію до 1 тому «Капіталу» К. Маркса, к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 жовтня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 20, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. На 1948 р. проживав у м. Малоярославець Калузької обл. Плановик артілі інвалідів. Заарештований 26 листопада 1948 р. за троцькістську діяльність (статті 58⁸ через ст. 19, 58¹¹ КК РРФСР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 20 січня 1949 р. висланий на поселення до Красноярського краю. На 1955 р. проживав у Москві. Реабілітований 10 серпня і 12 листопада 1955 р.

КОГАН Самсон Ісакович, народився 1904 р. у м. Костюковичі Климовицького пов. Могильовської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, член ВКП(б) з 1926 р. Проживав у Харкові. Кравець фабрики ім. Тінякова. Заарештований 25 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 23 березня 1989 р.

КОГАН Яків Борисович, народився 1905 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта вища, у 1924—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Виконроб на будівництві 7-го шкіряного заводу. Заарештований 26 липня 1936 р. за троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 8 серпня 1938 р.

за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 8 серпня 1938 р. Реабілітований 19 серпня 1988 р. і 24 грудня 1962 р.

КОЖАНОВ Іван Степанович, народився 1886 р. у слоб. Бехтеєвка Корочанського пов. Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, у 1905—1920 рр. член партії лівих соціалістів-революціонерів, у 1920—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Старший інспектор Облхутра. Заарештований 26 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 11 вересня 1935 р. висланий на поселення до Красноярського краю на 3 роки. Після звільнення від заслання проживав у м. Суми Харківської обл., працював у радгоспі. У 1941 р. евакуювався до м. Ленінськ-Кузнецький Новосибірської обл., працював завгоспом лікарні. 6 листопада 1942 р. (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Помер 4 серпня 1951 р. у в'язненні. Реабілітований 10 червня 1960 р.

КОЖЕВНИКОВ Іван Васильович, народився 1901 р. у с. Пяша Сердобського пов. Саратовської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Ув'язнений Харківської будколонії. [Нарсудом] 28 грудня 1934 р. (статті 97, 99 КК УСРР) засуджений на 1,5 року позбавлення волі. Заарештований 26 грудня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою спецколегії Харківського облсуду від 10 вересня 1936 р. вироки об'єднані з визначенням терміну покарання у 5 років і 1 місяць позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 11 травня 1990 р.

КОЗАК Макар Федорович, народився у 1903 р. у с. Мельниці Волинської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у минулому член КПЗУ. Проживав у Харкові. Бригадир заводу «Медкоопремонт». Заарештований 6 грудня 1934 р. як член к.-р. організації (ст. 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у м. Магадан Далекосхідного краю. На 1961 р. проживав у м. Ізмаїл Одеської обл. Реабілітований 22 червня 1962 р.

КОЗАК Сергій Данилович, народився 1904 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 27 листопада 1936 р. як член к.-р. групи та шкідництво (статті 56³⁰ ч. 1, 54¹¹ КК

УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 28 липня 1937 р. (статті 56³⁰ п. «а» ч. 1, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою колегії у транспортних справах Верховного Суду СРСР від 21 серпня 1937 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження зі стадії попереднього слідства. Особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 23 березня 1938 р. (статті 54¹⁰, 54¹¹, 56³⁰ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 4 квітня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 24 жовтня 1958 р.

КОЗАК Степан Трохимович, народився 1893 р. у с. Вольки Гродненської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 8 жовтня 1936 р. як член к.-р. угруповання та антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 17 червня 1992 р.

КОЗАКОВ Григорій Опанасович, народився 1898 р. у сел. Куп'янськ-Вузол. Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1933 р. член ВКП(б). Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник депо ст. Куп'янськ-Вузол. Донецької залізниці. Заарештований 14 грудня 1936 р. за створення к.-р. троцькістського угруповання у паровозному депо, к.-р. агітацію, шкідницький ремонт паровозів (ст. 54¹¹ КК УСРР), 7 березня 1937 р. звільнений з-під варту на підписку про невиїзд, справу закрито транспортною прокуратурою Донецької залізниці 15 квітня 1937 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КОЗАКОВ Сергій Федорович, народився 1903 р. у м. Лисичанськ Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер-економіст тресту «Нерудсталь». Заарештований 28 лютого 1936 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 червня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 15 листопада 1957 р.

КОЗАЧЕНКО Іван Романович, народився 1915 р. у с. Круглик Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Таверівському радгоспі у Чутівському р-ні Харківської обл. Секретар редакції газети політвідділу Таверівського рад-

госпу. Заарештований 10 січня 1935 р. як член к.-р. групи (ст. 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 травня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 23 квітня 1943 р. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

КОЗИНСЬКИЙ Яків Григорович, народився 1914 р. у с. Гончарівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Березівка Шевченківського р-ну Харківської обл. Колгоспник. Заарештований 4 листопада 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 лютого 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 7 липня 1992 р.

КОЗИР Іван Іванович, народився 1905 р. на хут. Нечволодівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Гроза Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Комнезам». Заарештований 26 грудня 1936 р. за к.-р. агітацію проти політики партії на селі та терористичні настрої (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 квітня 1937 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

КОЗИР Трифон Маркович, народився 1888 р. у с. Багате Новомосковського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у свинорадгоспі «Кегичівка» Кегичівського р-ну Харківської обл. Робітник свинорадгоспу. У 1925 р. був заарештований як член СВУ. У 1930 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 27 вересня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 26 листопада 1935 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

КОЗІЄВСЬКИЙ Іван Йосипович, народився 1888 р. у с. Демидовичі Мінського пов. Мінської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Демидовичі Дзержинського р-ну Мінської обл. Член колгоспу «Червона Білорусь». Заарештований 14 лютого 1937 р. Дзержинським прикордонним загonom НКВС за зв'язок з агентами польської розвідки (ст. 54⁶ КК УСРР), етапований для подальшого слідства до Харкова в розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Військовим трибуналом ХВО 21 червня 1937 р. (ст. 54⁶ ч. 1 через ст. 20 КК УСРР) засуджений до позбавлення волі у ВТТ на 6 років з пораженням у правах на 2 роки. Помер 1937 р.

у Харківській в'язниці. Реабілітований 30 березня 1959 р.

КОЗІЙ Петро Іванович, народився 1906 р. у с. Глотова Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Пічник 1-го керамічного заводу. Заарештований 5 листопада 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 березня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 28 вересня 1992 р.

КОЗЛІТІН Семен Андрійович, народився 1912 р. у с. Полозовка Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив на ст. Рижов Півд. залізниці. Червоноармієць 53-го залізничного полку військ НКВС. Заарештований 23 серпня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 7 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Волготабі у м. Углич Ярославської обл., працював начальником колони мотовізників. Реабілітований 12 жовтня 1994 р.

КОЗЛОВ Роман Матвійович, народився 1899 р. у с. Тембровичі Чауського пов. Могильовської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Диякон громади євангельських християн-баптистів. Заарештований 26 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 серпня 1960 р.

КОЗОРЕЗОВ (Козирезов) Семен Дмитрович, народився 1890 р. у с. Лушниковка Острогозького пов. Воронежської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1919—1930 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач виробництва Харківського заводу побутових виробів Металотресту. Заарештований 28 лютого 1936 р. як член к.-р. організації «Робітничча опозиція» та антипартійну роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), після завершення слідства направлений до Києва і військовою колегією Верховного Суду СРСР 15 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна та негайним виконанням вироку згідно з постановою ЦВК СРСР від 1 грудня 1934 р. [Розстріляний 15 липня 1937 р. у Києві]. Реабілітований 20 червня 1956 р.

КОЗОРИЗ Тихін Андрійович, народився 1896 р. у [с. Лушниковка Острогозького пов.

Воронежської губ.]. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник швейної фабрики Харківського міського комітету допомоги. Заарештований 12 січня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Бериккульському ОТП у Західно-Сибірському краї. На 1959 р. проживав у м. Марганець Дніпропетровської обл. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

КОЗУЙОК Ганна Миколаївна, народилася 1896 р. у м. Херсон Херсонської губ. Українка, з міщан, освіта середня, у 1920—1937 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Директор Вищої школи профруху. Заарештована 27 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації правих (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. засуджена до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляна 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітована 26 квітня 1989 р.

КОЗЬМЕНКО Гнат Макарович, народився 1883 р. у м. Чугуїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник ДЕС Харківського р-ну. Заарештований 5 червня 1935 р. за статтями 54¹⁰ ч. 1, 75 ч. 2 КК УСРР і Харківським облсудом 25 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 3 серпня 1994 р.

КОЙРАХ Ісак Йосифович, народився 1900 р. у м. Новофастів Сквирського пов. Київської губ. Єврей, з робітників, освіта вища, у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер Діпросталі. Заарештований 26 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у в'язниці на 5 років. Термін покарання відбував у Ярославській в'язниці. Після звільнення з-під варті проживав у м. Октябрьський Башкирської АРСР. Працював начальником відділу Туймазинського територіального будівництва. Заарештований 10 липня 1950 р. за ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР і ухвалою особливої наради при МДБ Башкирської АРСР від 6 вересня 1950 р. висланий на поселення у Козачинський р-н Красноярського краю. Реабілітований 28 березня 1958 р.

КОЛБАСОВ Олександр Львович, народився 1907 р. у м. Великий Токмак Бердянського

пов. Таврійської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Технік Харківського науково-дослідного інституту авіамоторобудування. Заарештований 1 вересня 1932 р. за розповсюдження к.-р. літератури (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито СПВ ДПУ УСРР 13 вересня 1933 р. (ст. 5 КПК УСРР). На 1936 р. начальник цеху заводу № 48. Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі в бухті Нагаєва у Хабаровському краї. Розстріляний 28 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 10 квітня 1938 р. Реабілітований 7 жовтня 1960 р. і 27 липня 1989 р.

КОЛЄНОВ Іван Данилович, народився 1912 р. у с. Веселе Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у Харкові. Робітник на будівництві ХАІ. У 1931 р. у адміністративному порядку висланий на 5 років, з місця заслання втік. Заарештований 23 грудня 1934 р. за антирад. агітацію, поширення чуток про обставини вбивства т. Кірова, втечу з заслання (статті 54¹⁰ ч. 1, 78 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 лютого 1935 р. позбавлений волі у віддалених ВТТ на 8 років з обмеженням прав на 5 років. На 1979 р. проживав у Харкові. Реабілітований 9 липня 1992 р.

КОЛЕС Антоніна Олександрівна, народилася 1899 р. у м. Владикавказ Владикавказького окр. Терської обл. Росіянка, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Заарештована 14 січня 1937 р. як дружина ворога народу, справу закрито УДБ ХОУ НКВС 25 березня 1938 р. за відсутності складу злочину.

КОЛЕСНИК Андрій Якович, народився 1918 р. у с. Миролубівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Миролубівка Богодухівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Паризька комуна». Заарештований 30 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Богодухівським РВ НКВС 2 червня 1936 р. за недоведеності обвинувачення.

КОЛЕСНИКОВ Іван Дмитрович, народився 1897 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1933 рр. член ВКП(б). Контролер ХВЗ ім. Петровського. Заарештований 17 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 лютого

1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 13 травня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КОЛЕСНИКОВ Михайло Іванович, народився 1899 р. у с. Дергачі Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1933—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Машиніст депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 16 жовтня 1936 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹¹ КК УСРР), звільнений з-під варти, рішення в справі відсутнє. Заарештований 16 грудня 1936 р. за розголошення таємних відомостей (ст. 109 ч. 1 КК УСРР), справу закрито 4 відділом УДБ НКВС УСРР 15 квітня 1937 р. за недоведеності обвинувачення зі звільненням з-під варти.

КОЛЕСНИКОВ Олексій Зіновійович, народився 1896 р. у с. Жуківка Полтавської губ. Українець, із селян, освіта невідома, позапарт., у 1919—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник голови обласного бюро при Уповноваженому комітету заготівель РНК Харківської обл. Заарештований 2 квітня 1937 р. як член троцькістської терористичної шкідницької організації (статті 54⁷, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 6 травня 1958 р.

КОЛЕСНИКОВ Семен Антонович, народився 1903 р. у с. Філіянівка Ушицького пов. Подільської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач клубу вчителів. Заарештований 27 квітня 1936 р. за троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 грудня 1936 р. як соціально небезпечний елемент засланий до Кіровського краю на 3 роки. Термін покарання відбував у м. Сарапул Удмуртської АСРР, працював завгоспом дитячого будинку. Заарештований 31 серпня 1938 р. [УНКВС Удмуртської АРСР за антирад. діяльність], справу закрито 16 грудня 1938 р. Реабілітований 28 березня 1958 р. і 22 квітня 1997 р.

КОЛЕСОВ Євген Васильович, народився 1913 р. у Санкт-Петербурзькій губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у Харкові. Червоноармієць 12-го кав. полку НКВС. Заарештованим не був, під слідством ОВ УДБ ХОУ НКВС з [20] квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1

КК УСРР), справу закрито підготовчим засіданням військового трибуналу прикордонної і внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 27 травня 1936 р. (ст. 5 КПК УСРР).

КОЛИНЕНКО Прохор Митрофанович, народився 1909 р. у с. Охрімівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Охрімівка Вовчанського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Вільний шлях». Заарештований 31 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 серпня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 2 листопада 1989 р.

КОЛІСНИК Володимир Якович, народився 1914 р. у с. Островецька Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Заарештований 10 вересня 1936 р. як член к.-р. націонал-шовіністичної організації, вербування червоноармійців з метою повалення рад. влади і утворення національного уряду за програмою СВУ (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 28 квітня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував на Дальбуді НКВС. Реабілітований 15 червня 1959 р.

КОЛОДКА Олексій Якимович, народився 1889 р. у с. Кіндратівка Сумського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Липовий Гай Харківської приміської зони. Бухгалтер Сільгосппостачу. Заарештований 26 квітня 1935 р. як член к.-р. організації та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 22 листопада 1935 р. (статті 54¹ «а», 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з конфіскацією майна. Реабілітований 15 жовтня 1992 р.

КОЛОДЬКО Григорій Петрович, народився 1910 р. у с. Підставки Золотоніського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1925—1936 рр. член ВЛКСМ, у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХПІ. Заарештований 22 травня 1936 р. за к.-р. погляди та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 7 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

КОЛОМІЄЦЬ-БЕРГМАН Яків Іванович, народився 1914 р. у с. Іванківці Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у сел. Жихар

Харківського р-ну Харківської обл. Механік фабрики «Кофок». Заарештований 20 січня 1935 р. за антирад. агітацію та незаконне зберігання зброї (статті 54¹⁰, 196 КК УСРР), справу закрито Харківським прокурором у спецсправах 27 травня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КОЛОМІЙЦЕВ Андрій Іванович, народився 1887 р. у м. Ізюм Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІЗОС. Заарештований 14 січня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 11 квітня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

КОЛОМІЙЦЕВ Микита Іванович, народився 1908 р. у с. Меловатка Царицинського пов. Саратовської губ. Українець, із селян, освіта середня, у 1928—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник бюро підготовки кадрів заводу № 183. Заарештований 28 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 5 лютого 1938 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському ВТТ. Після звільнення з ув'язнення проживав у м. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 15 листопада 1955 р.

КОЛОМІЙЦЕВ Тимофій Іллєч, народився 1903 р. на хут. Василівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Василівка Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник 4-ї вагонної дільниці ст. Куп'янськ-Сорт. Донецької залізниці. Заарештований 14 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 серпня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. У жовтні 1941 р. мобілізований до РСЧА, у 1942 р. загинув у бою під Воронежем. Реабілітований 22 липня 1994 р.

КОЛОНТАЇВСЬКИЙ Григорій Семенович, народився 1911 р. у с. Пархомівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1927—1936 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Вінниця Вінницької обл. Командир машини 4-го танкового батальйону 71-го стріл. полку 24-ї стріл. дивізії. Заарештований 29 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 17-го стріл. корпусу КВО 9 жовтня 1936 р. за-

суджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 6 лютого 1990 р.

КОЛОСАР Борис Ілліч, народився 1905 р. на хут. В'язовий Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. В'язовий Харківської приміської зони. Член колгоспу ім. Будьонного. Заарештований 27 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію та зрив загальних зборів колгоспників (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

КОЛОСКОВ Іван Петрович, народився 1903 р. у с. Абрамівка Воронезької губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1923—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник фінансового відділу Харківського облвиконкому. Заарештований 29 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54¹¹, 54⁸ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 7 грудня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 квітня 1958 р.

КОЛОСОВ Сергій Васильович, народився 1881 р. у с. Уколово Щигрівського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Квитковий касир ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 14 липня 1936 р. як член організації монархістів, терористичні наміри та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 17 січня 1937 р. виправданий зі звільненням з-під варті. Ухвалою судово-наглядовою колегією Верховного Суду СРСР від 9 грудня 1937 р. вирок суду скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Справу закрито ДТВ УДБ НКВС Півд. залізниці 5 серпня 1938 р. за відсутності обвинуваченого, який вийшов з Харкова.

КОЛОСОВ-РЕЙЗЕР Яків Абрамович, народився 1898 р. у с. Яблунівка Пирятинського пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, до 1937 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник цеху ХВБЗ ім. Молотова. Заарештований 29 липня 1937 р. за шкідництво та участь у к.-р. правотроцькіському підпіллі (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито слідча частиною УНКВС по Харківській обл. 20 серпня 1939 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР), звільнений з-під варті 27 серпня 1939 р.

КОЛОСОК Яків Антонович, народився 1894 р. у с. Дмитрівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мироліувка Петровського р-ну Харківської обл. Член правління колгоспу «Комуністичний степ». У 1933 р. майно конфісковано. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 25 липня 1958 р.

КОЛТУНОВ Лазар Григорович, народився 1893 р. у с. Райгородок Кролевецького пов. Чернігівської губ. Єврей, з торговців, освіта початкова, у 1919—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник будівництва Гідробуду. Заарештований 9 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 2 квітня 1937 р. (статті 54⁸, через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі з поразенням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 30 липня 1949 р. висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 29 жовтня 1955 р.

КОЛЧИНСЬКИЙ Віктор Мойсейович, народився 1904 р. у м. Миколаїв Херсонського пов. Херсонської губ. Єврей, з міщан, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Секретар Всеукраїнського комітету есперантистів. Заарештований 21 жовтня 1936 р. як член к.-р. організації есперантистів (ст. 54¹¹ КК УСРР), направлений спецконвоем до Києва у розпорядження СПВ УДБ НКВС УСРР. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 2 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Києві. Реабілітований 17 серпня 1957 р.

КОЛЯДА Павло Кирилович, народився 1893 р. у с. Охрімове Липовецького пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер ХТЗ. Заарештований 29 травня 1936 р. за зв'язки з українськими націоналістично-фашистськими колами та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Картаті. Помер у 1942[3] р. у с. Сараєво В'язниковського р-ну Владимирської обл. Реабілітований 25 листопада 1960 р.

КОЛЯДЕНКО Сильвестр Васильович, народився 1915 р. у с. Соловіївка Радомишльського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент вечірнього відділення робітфаку ХДУ. Заарештований 6 листопада 1934 р. як член к.-р. націоналістичної організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 березня 1935 р. (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 15 жовтня 1992 р.

КОМАР Семен Іванович, народився 1908 р. у с. Пристін Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, член ВЛКСМ з 1925 р. Проживав у с. Ленінка Шевченківського р-ну Харківської обл. Директор НСШ. Заарештований 26 грудня 1936 р. за антирад. агітацію, дискредитацію вождя партії та стахановського руху, нелегальне зберігання зброї (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) і Харківським облсудом 10 квітня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 травня 1990 р.

КОМАРДИНОВ Дмитро Романович, народився 1909 р. у с. Верхній Ломовець Воронезької губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1931 р. Проживав у Києві. Інструктор політвідділу Дніпровського управління пароплавства. Заарештований 23 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію та участь у к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 8 березня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Верховного Суду УРСР від 27 квітня 1937 р. вирок скасовано, справу закрито (ст. 302 ч. 1 КПК УРСР).

КОМАРОВСЬКИЙ Ілля Володимирович, народився 1901 р. у с. Чепіль Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Волобуївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Леніна. У 1929 р. позбавлений виборчих прав. У 1932 р. розкуркулений. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію проти хлібозаготівельної кампанії (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 10 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Амуртабі. На 1960 р. проживав у с. Норцівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Реабілітований 30 червня 1960 р.

КОМАРОВСЬКИЙ Павло Савелійович, народився 1893 р. у с. Чепіль Ізюмського

пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Чепіль Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Плуг і молот». Заарештований 31 липня 1937 р. як член повстанської к.-р. організації (статті 54², 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією особистого майна. Розстріляний у Харкові, дата розстрілу невідома. Реабілітований 22 березня 1957 р.

КОМИШАН Петро Романович, народився 1908 р. у с. Скрипай Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Скрипай Чугуївського р-ну Харківської обл. Вахтер ДЕС № 2 у сел. Есхар Чугуївського р-ну. Заарештований 4 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 14 березня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито УНКВС по Харківській обл. 8 травня 1940 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

КОМІРНИЙ Іван Костянтинович, народився 1898 р. у с. Новоошинове Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новоошинове Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник Куп'янського силікатного заводу. У 1929 р. за статтями 54⁸, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Білбалтабі. Звільнений з ув'язнення 25 жовтня 1933 р. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито Куп'янським РВ НКВС 10 березня 1938 р. за відсутності складу злочину.

КОМІСАРЧУК Тимофій Артемович, народився 1902 р. у с. Дашківці Летичівського пов. Подільської губ. Українець, [із селян], освіта середня спеціальна, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав [у с. Чутове Чутівського р-ну Харківської обл.]. Завідувач культпропвідділу і другий секретар Чутівського райкому КП(б)У. Заарештований 12 травня 1937 р. за к.-р. троцькістсько-націоналістичну діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 22 вересня 1989 р.

КОМПАНИЄЦЬ Олексій Федорович, народився 1902 р. на хут. Федорівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Федорівка Петрівського р-ну Харківської обл.

Член колгоспу «Червоний Жовтень». Заарештований 16 лютого 1937 р. за троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 3 серпня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 15 лютого 1990 р.

КОН.Ленфан, див. *СУН Чунлін (Кон Ленфан)*.

КОНДАКОВ Михайло Степанович, народився 1888 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1917—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Люботин Харківського р-ну Харківської обл. Машиніст депо ст. Люботин Півд. залізниці. Заарештований 27 квітня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 січня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі в Комі АРСР. 31 січня 1938 р. втік з-під варти, у 1941—1954 рр. перебував у всесоюзному розшуку. Реабілітований 31 травня 1963 р.

КОНДРАТОВ Опанас Степанович, народився 1888 р. у с. Лугівка Богодухівського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 8 липня 1937 р. за антирад. розмови у конторі колгоспу ім. Чапаєва (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 10 грудня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 27 березня 1990 р.

КОНДРАТЮК Іван Миколайович, народився 1904 р. у с. Бруски Гродненської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1924—1925 рр. член ВЛКСМ, у 1926—1930 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 17 вересня 1935 р. за дезорганізацію виробництва та антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 75 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Картабі. Після звільнення з-під варти проживав у м. Краматорськ Сталінської обл., до 1941 р. робітник Краматорського заводу ім. Орджонікідзе. У 1942—1945 рр. перебував у німецькому концтаборі Заксенхаузен. Після звільнення приїхав до Харкова, працював на ХТГЗ. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

КОНДРАТЮК Лука Йосипович, народився 1886 р. у с. Яблочне Більського пов. Седлецької губ. Українець, із селян, осві-

та середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник фінансової частини школи міліції ім. Чубаря. Заарештований 16 травня 1937 р. за к.-р. діяльність у школі міліції (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УРСР по Харківської обл. 5 листопада 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 5 квітня 1938 р. строк покарання знижений до 6 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував у Самартабі. Після звільнення з-під варти проживав м. Стрий Дрогобицької обл. Реабілітований 26 листопада 1958 р.

КОНДРАТЮК Петро Якович, народився 1911 р. у с. Середня Деражня Новоград-Волинського пов. Волинської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у Харкові. Чорнороб 2-ї тютюнової фабрики. Заарештований 3 серпня 1936 р. за нелегальний перетин кордону у бік Польщі, розголошення у 1933 р. відомостей про стан колгоспу і умов життя колгоспників (ст. 54⁶ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 25 жовтня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі. Звільнений з-під варти 5 листопада 1945 р. Реабілітований 14 листопада 1961 р.

КОНИК Микола Володимирович, народився 1899 р. у с. Комарівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Іловайськ Харцизького р-ну Сталінської обл. Помічник машиніста депо ст. Іловайськ Донецької залізниці. Заарештований 28 липня 1934 р. Ізюмським РВ НКВС за к.-р. діяльність (ст. 54¹¹ КК УСРР), справу закрито Харківським прокурором у спецсправах 17 жовтня 1934 р. (ст. 5 КПК УСРР).

КОНОВ Костянтин Миколайович, див. *ГРЕБЕНЮК Іван Іванович (Конів Костянтин Миколайович, Краєвий Іван Гаврилович)*.

КОНОВАЛОВ Іван Семенович, народився 1903 р. у сел. Дружківка Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Старший виконроб Харківської дільниці Союзводобуду. Заарештований 9 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 вересня 1943 р. строк знижено на 1 рік. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР

від 11 серпня 1951 р. (статті 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК УРСР) висланий на поселення до Комі АРСР. Реабілітований 31 січня 1958 р.

КОНОВАЛОВ Іван Якович, народився 1911 р. у с. Заводи Вовчанського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Заводи Другі Вовчанського р-ну Харківської обл. Безробітний. Заарештований 22 березня 1935 р. за терористичні помисли щодо вбивства представників влади (ст. 54⁸ через ст. 7 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 липня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 30 червня 1989 р.

КОНОВАЛОВ Павло Полікарпович, народився 1910 р. у с. Борова Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у с. Шебелинка Балаклійського р-ну Харківської обл. Учитель НСШ. Заарештований 18 липня 1937 р. за к.-р. шкідницьку діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), а 18 червня 1938 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито прокурором Ізюмського р-ну Харківської обл. 16 січня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР), з анулюванням підписки про невиїзд.

КОНОВАЛОВ Петро Дмитрович, народився 1894 р. у с. Плахіно Санкт-Петербурзької губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1925—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Старший електрик ТЕЦ ХТЗ. Заарештований 8 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 3 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Верховного Суду УСРР в спецколегії від 17 травня 1937 р. вирок скасовано, справу закрито зі звільненням з-під варті, а ухвалою від 16 грудня 1937 р. вирок залишено в силі. 16 лютого 1938 р. засудженого затримано і направлено до Харківської в'язниці. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Помер 6 січня 1977 р. у Харкові. Реабілітований 3 лютого 1961 р.

КОНОВАЛОВ Сергій Кузьмич, народився 1891 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт. Телеграфіст ХЦТ. Заарештований 26 квітня 1936 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС від 26 червня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). На 1938 р. помічник начальника міської служби ХЦТ. Заарештований 22 червня 1938 р. як член біло-

гвардійської к.-р. організації (статті 54², 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 7 жовтня 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР), 16 жовтня 1938 р. з-під варті звільнений.

КОНОНЕНКО Андрій Юрійович, народився 1903 р. у с. Моринці Звенигородського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Григорівка Барвінківського р-ну Харківської обл. Директор НСШ. Заарештований 28 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 7 вересня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 25 січня 1990 р.

КОНОНЕНКО Григорій Федорович, народився 1895 р. у с. Чепіль Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1935 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Чепіль Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нове село». Заарештований 4 листопада 1935 р. за приховування свого соціального походження під час вступу до ВКП(б) (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), 27 листопада 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Справу закрито прокурором Балаклійського району 25 грудня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР) з анулюванням підписки про невиїзд.

КОНОНЕНКО Ілля Андрійович, народився 1888 р. у с. Стара Гнилиця Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Стара Гнилиця Чугуївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 26 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 5 березня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

КОНОНЕНКО Петро Йосипович, народився 1897 р. у с. Чепіль Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Чепіль Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Орджонікідзе. Заарештований 25 липня 1937 р. як член повстанської к.-р. організації (статті 54², 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 1 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 22 березня 1957 р.

КОНОНЕНКО Федір Павлович, народився 1914 р. у с. Рудаєве Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян,

освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Рахівник буфету ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 11 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 15 січня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 26 лютого 1938 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії попереднього слідства за ст. 54⁸ через ст. 17 КК УРСР. Військовим трибуналом ХВО 26 серпня 1938 р. за виправданий.

КОНОНОВ Олександр Гаврилович, народився 1896 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта середня, у 1917—1937 рр. член ВКП(б). Начальник відділу місцевої промисловості Харківського облвиконкому. Заарештований 24 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 8 грудня 1956 р.

КОНОНОВ Павло Іванович, народився 1898 р. у слоб. Мерефа Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1928—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Мерефа Харківського р-ну Харківської обл. Безробітний, до 28 жовтня 1936 р. робітник Півд. залізниці. Заарештований 3 січня 1937 р. ОП ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці за нецензурні висловлювання на адресу керівників партії та уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 7 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 2 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 17 січня 1994 р.

КОНОПЛЬОВ Іван Андрійович, народився 1890 р. у с. Максимівська Шенкурського пов. Архангельської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1919 рр. член партії соціалістів-революціонерів, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор Харківської контори Союззаготхутра. Заарештований 23 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 жовтня 1937 р. висланий до Казахстану на 5 років. Реабілітований 16 лютого 1955 р.

КОНОПЛЯ Микола Борисович, народився 1912 р. у с. Ржавець Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта

початкова, позапарт., у 1928—1929 рр. член ВЛКСМ. Проживав у сел. Високий Харківської приміської зони. Бухгалтер елеватору Заготзерна. Заарештований 5 вересня 1936 р. за к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 7 січня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

КОНСТАНТИНОВ Олександр Іванович, народився 1897 р. у сел. Панютине Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б). Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Машиніст депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Лозова з 10 грудня 1935 р. за шкідництво на залізниці (ст. 56³⁰ п. «а» КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Харківської дільниці Півд. залізниці 25 лютого 1936 р. за недоцільності притягнення до кримінальної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР).

КОНСТАНТИНОВ Олексій Іванович, народився 1916 р. у с. Рог Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Краснопавлівка Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ХПРЗ. Заарештований 5 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 9 серпня 1935 р. засуджений на 3 роки тюремного ув'язнення. Реабілітований 17 січня 1994 р.

КОНЦИДАЙЛО Сергій Микитович, народився 1904 р. на хут. Журавка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Журавка Борівського р-ну Харківської обл. Рахівник колгоспу «Трудова родина». Заарештований 8 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 29 листопада 1989 р.

КОНЧАЄВ Дмитро Михайлович, народився 1897 р. у с. Спаське-Еспер Тульської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт., у 1929—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Виконроб Жовтневого райкомгоспу. Заарештований 27 березня 1935 р. за антирад. промову на відкритих партійних зборах (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 червня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. На 1965 р. проживав у м. Кишинів Молдавської РСР. Реабілітований 8 жовтня 1965 р.

КОНШИН Іван Савелійович, народився 1884 р. у Зміївському пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Першотравневе Балаклійського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1921—1930 рр. позбавлений виборчих прав як колишній агент поліції. Заарештований 11 січня 1935 р. за антирад. агітацію і пошкодження суспільного майна (статті 54⁹, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 жовтня 1936 р. (статті 54¹⁰, 69 ч. 1, 170 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

КОНЬКОВ Пантелеймон Тихонович, народився 1897 р. у с. Зарожне Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Шофер Харківського асфальто-бетонного заводу. Заарештований 3 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 19 липня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 31 липня 1991 р.

КОНЮШЕНКО (Конюшенкова) Ганна Яківна, народилася 1900 р. на хут. Велике Басове Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала на хут. Велике Басове Золочівського р-ну Харківської обл. Домогосподарка. Заарештованою не була, під слідством Золочівського РВ НКВС з 14 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 29 липня 1936 р. матеріали відокремлено у зв'язку з направленням обвинуваченої на психіатричну експертизу. Харківським облсудом 11 грудня 1937 р. виправдана.

КОПАЦІЙ (Капаций) Василь Олексійович, народився 1911 р. у с. Кругле Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1936 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Петрозаводськ Карельської АРСР. Помічник командира взводу 1-го окремого дивізіону ППО НКВС. Заарештований 10 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони ЛВО по Карельській АРСР і Мурманському округу 4 серпня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Хабаровському краї. Реабілітований 5 березня 1997 р.

КОПИТІН Данило Михайлович, народився 1897 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсон-

ської губ. Єврей, з робітників, освіта вища, член ВКП(б) з 1918 р. Проживав у м. Сталіне Сталінської обл. Секретар Артемівського міського партійного комітету. Заарештований 17 липня 1937 р. за активну участь у к.-р. терористичній організації правих і к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹, 54⁸ через ст. 17 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 30 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 30 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 травня 1956 р.

КОПІЙКА Петро Семенович, народився 1896 р. у с. Єреміївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Золотівка Барвінківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. 10-річчя ЛКСМУ. У 1931 р. розкуркулений. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 січня 1962 р.

КОПТЕВ Микола Григорович, народився 1903 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1921—1934 рр. член ВКП(б). Диспетчер ХЕМЗ. Заарештований 9 квітня 1935 р. за троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 вересня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений права проживання у 15 населених пунктах на 3 роки. Проживав у м. Пенза Пензенської обл. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 17 квітня 1937 р. справу переглянуто, позбавлений волі у ВТТ на 5 років і 2 червня 1937 р. заарештований. Звільнений з-під варті 28 березня 1946 р. Заарештований 13 грудня 1950 р. і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 17 лютого 1951 р. (статті 58¹⁰, 58¹¹ КК РРФСР) висланий на поселення до Кустанайської обл. Казахської РСР. Реабілітований 26 жовтня 1956 р.

КОРДУП Яків Андрійович, народився 1898 р. у с. Базаліївка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Новостепанівка Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Шевченка. У 1930 р. за невиконання плану хлібозаготівлі позбавлений волі на 3 роки. Заарештований 23 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 3 червня 1937 р. засуджений на 5 років по-

збавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 13 лютого 1990 р.

КОРДЮКОВ Павло Євдокимович, народився 1893 р. у с. Мереха Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мереха Харківській приміській зоні. Нарядник контори депо ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 16 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 7 вересня 1935 р. засуджений на 3 роки тюремного ув'язнення з поразенням у правах на 3 роки. Реабілітований 8 квітня 1994 р.

КОРЕЙКО Іван Кузьмич, народився 1906 р. у с. Головин Рівненського пов. Волинської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., до 1933 р. член ВЛКСМ. Проживав у с. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Головний механік ДАРДЗ № 2. Заарештований 7 жовтня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 лютого 1936 р. (статті. 54¹⁰ ч. 1, 99 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 30 вересня 1993 р.

КОРЕЛЬ Едуард Фрідріхович, народився 1907 р. у колонії Манвелівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Сахновщина Сахновщинського р-ну Харківської обл. Робітник Сахновщинської МТС. Позбавлений права голосу. Заарештований 16 грудня 1934 р. за к.-р. діяльність на користь Німеччини (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 березня 1935 р. (статті 54⁴ ч. 1, 54⁷, 54² КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 30 липня 1992 р.

КОРЕНБЛІТ Ріва Самійлівна (Самуїлівна), народилася 1911 р. у м. Кишинів Кишинівського пов. Бессарабської губ. Єврейка, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживала в Харкові. Лаборантка інституту ім. Мечникова. Заарештована 19 квітня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54-10 КК УРСР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 15 січня 1939 р. (ст. 4 п. «д» КПК УРСР) зі звільненням з-під варті.

КОРЕЦЬ Мойсей Абрамович, народився 1908 р. у м. Севастополь Ялтинського пов. Таврійської губ. Єврей, з кустарів, освіта вища, позапарт., у 1926—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Викладач фізики, науковий працівник УФТІ. Заарештований 28 листопада 1935 р. як член к.-р. підпільної

групи, який проводив роботу з розкладання інституту й займався к.-р. агітацією (статті 54¹⁴, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 лютого 1936 р. (ст. 97 КК УСРР) засуджений на 1,5 роки позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував на Харківській дільниці будколонії особливого будівництва НКВС. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 7 квітня 1936 р. справу повернено на новий розгляд зі звільненням на підписку про невиїзд, справу закрито СПВ ХОУ НКВС 25 липня 1936 р. (ст. 197 КПК УСРР) з анулюванням підписки про невиїзд.

КОРЖ Олександр Петрович, народився 1906 р. у с. Кегичівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Григорівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Бригадир механічної майстерні свинорадгоспу «Кегичівка». Заарештований 30 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 26 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 29 листопада 1992 р.

КОРЖЕНЕВИЧ Аркадій Львович, народився 1900 р. у с. Азарівка Волинської губ. Єврей, з торговців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач продовольчого ларька на Кінному ринку. Заарештований 3 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 20 квітня 1989 р.

КОРЖЕНЕВСЬКИЙ Ананій Павлович, народився 1887 р. у с. Пряжів Житомирського пов. Волинської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Викладач Ізюмського технікуму механізації сільського господарства. Заарештований 22 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Верховним Судом УСРР 11 лютого 1936 р. за станом психічного здоров'я підслідного. Звільнений з-під варті 16 лютого 1936 р.

КОРНЄВ Іван Іванович, народився 1892 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1918—1920 рр. член РКП(б), у 1924—1934 рр. член ВКП(б), у 1934—1936 рр. кандидат у член ВКП(б). Проживав у Харкові. Шофер гаражу Холодоцентру. Заарештований 23 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 29 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР)

засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував Північсхідтабі в бухті Нагаєва Далекосхідного краю. Постановою УДБ ХОУ НКВС від 20 жовтня 1937 р. справу передано на дослідження зі звільненням підслідного на підписку про невийзд. Справу закрито УДБ ХОУ НКВС 8 вересня 1939 р. (ст. 4 п. «а» КПК УРСР). Особливою трійкою УНКВС по Дальбуду 1 березня 1938 р. за участь у к.-р. повстанської організації винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 березня 1938 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 24 травня 1989 р.

КОРНЄВ Опанас Іванович, народився 1901 р. у с. Берека Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач магазину ХТЗ. Заарештований 18 грудня 1934 р. за к.-р. діяльність (статті 54², 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 7 червня 1989 р.

КОРНІЄНКО Никифор Овксентійович, народився 1887 р. на хут. В'язовий Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. В'язовий Харківської приміської зони. Член колгоспу ім. Будьонного. У 1922 р. за бандитизм засуджений на 5 років позбавлення волі, у 1924 р. звільнений достроково. Заарештований 27 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію та зрив загальних зборів колгоспників (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

КОРНІЄНКО Платон Васильович, народився 1892 р. у с. Ворожба Лебединського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1917—1918 рр. член УПСР, у 1919—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Агроінспектор Харківського бурякотресту. Заарештований 28 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 1 лютого 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 26 січня 1938 р. Реабілітований 4 січня 1957 р. і 10 лютого 1969 р.

КОРНІЛОВ Федір Іванович, народився 1890 р. у с. Медведково Княгининського пов. Нижегородської губ. Росіянин, з робітників,

освіта початкова, позапарт., у 1907—1917 рр. член партії соціалістів-революціонерів, у 1918—1920 рр. член УКП. Проживав у Харкові. Помічник механіка ХТЗ. Заарештований 29 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 29 грудня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 42 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Після відбуття терміну покарання проживав у Харкові. Реабілітований 30 травня 1958 р.

КОРОБКА Іван Якович, народився 1896 р. у с. Феськи Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Феськи Харківського р-ну Харківської обл. Стрілочник ст. Нова Баварія Півд. залізниці. У 1928 р. позбавлений виборчих прав. Заарештований 29 липня 1937 р. за поширення провокаційних чуток і ворожі настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 7 жовтня 1960 р.

КОРОБКО Григорій Охрімович, народився 1912 р. на хут. Байрак Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у м. Браїлів Жмеринського р-ну Вінницької обл. Червоноармієць військової частини 1472. Заарештований 11 січня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито військовою прокуратурою 17-го стріл. корпусу 16 лютого 1936 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР).

КОРОБКО Федір Якович, народився 1912 р. у Гадяцькому пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Покотилівка Харківської приміської зони. Технік ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 14 грудня 1935 р. під час зборів колективу за висловлювання проти стахановського руху, вимоги щодо поліпшення матеріального стану залізничників (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито транспортною колегією Верховного Суду СРСР 13 лютого 1936 р. за відсутності складу злочину (ст. 4 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

КОРОБКОВ Олександр Михайлович, народився 1913 р. у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Служив у Житомирській обл. Шофер авіапарку 96-ї авіабригади, червоноармієць. Заарештований 23 січня 1937 р. за диверсійну діяльність та к.-р. агітацію (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 16 червня 1937 р. (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1,

54¹¹ КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. У 1942—1945 рр. у лавах РСЧА. На 1958 р. проживав у Харкові. Реабілітований 26 лютого 1959 р.

КОРОВІН Леонтій Карпович, народився 1894 р. у с. Симеон Рузького пов. Московської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1931—1934 рр. член ВКП(б), з 1934 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер ХПЗ. Заарештований 26 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

КОРОВІН Микола Іванович, народився 1905 р. у с. Синьогубов Тульської губ. Росіянин, з робітників, освіта вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Завідувач кафедри фізики ХІБІ і Українського текстильного інституту. Заарештований 28 лютого 1936 р. за к.-р. погляди (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 серпня 1936 р. за зв'язок з троцькістами і антирад. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. Після звільнення з-під варти залишився працювати за вільним наймом у таборі. У 1950-ті роки працював старшим інженером Воркутинського механічного заводу і викладав у філіалі Всесоюзного політехнічного інституту. Реабілітований 20 березня 1956 р.

КОРОВЧЕНКО Степан Якович, народився 1884 р. і проживав у Харкові. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Помічник машиніста паровозного депо ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. пропаганду та вербування у секту євангелістів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 26 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 8 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою залізничної колегії Верховного Суду СРСР від 22 травня 1939 р. тюремне ув'язнення замінено позбавленням волі у ВТТ. Термін покарання відбував у промисловій ВТК НКВС у Харкові. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

КОРОЛЬОВ Іван Андрійович, народився 1902 р. і проживав у Харкові. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт., у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Технік ХВЗ. Заарештований 15 січня 1937 р. як член к.-р. групи «Робітнича опозиція»

(ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 4 грудня 1941 р. Реабілітований 13 вересня 1957 р.

КОРОЛЬОВ Іван Георгійович, народився 1905 р. у с. Нікольське Мединського пов. Калузької губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1926—1930 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Кресляр Канатдортрансу. Заарештований 16 червня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 23 серпня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 21 травня 1992 р.

КОРОЛЬОВ Ювеналій Макарович, народився 1875 р. у с. Пушкарська Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Боромля Тростянецького р-ну Харківської обл. Священик Крестовоздвиженської церкви. Заарештований 10 жовтня 1934 р. за агітацію проти переселенців (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію та поширення провокаційних чуток висланий до Казахстану на 3 роки. Реабілітований 1 листопада 1989 р.

КОРОЛЬОВА Любов Микитівна, див. *СЕМЕНОВА (Корольова) Любов Микитівна*.

КОРОЛЮК Полікарп Іванович, народився 1897 р. у с. Мотовилівка Житомирського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор свинорадгоспу № 2 у с. Барвінкове Барвінківського р-ну. Заарештований 4 грудня 1935 р. за приховування соціального походження, факту служби в армії Петлюри; збільшення виробничого стажу та кількості років служби у Червоній армії (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), а 13 грудня 1935 р. звільнений з-під варти на підписку про невиїзд, справу закрито прокурором Барвінківського р-ну 31 грудня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР). На 1937 р. працював заступником директора буфету ст. Ржава Півд. залізниці. Заарештований 5 серпня 1937 р. за антирад. діяльність. Розстріляний 5 вересня 1937 р. Судовий орган, дата виroku та місце розстрілу невідомі. Реабілітований 12 грудня 1980 р.

КОРОП Антоніна Григорівна, народилася 1903 р. у с. Супротивна Балка Кабеляцького пов. Полтавської губ. Українка, із селян, освіта вища, позапарт., у 1928—1936 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Асистентка

кафедри факультетської терапії 1-го ХМІ. Заарештована 9 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 грудня 1937 р. за зв'язок з троцькістами (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала на ст. Тайга Томської залізниці. Звільнена з-під варті 19 липня 1946 р. Проживала у м. Томськ Томської обл. Лікар Томської обласної туберкульозної лікарні. Заарештована 29 квітня 1950 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРСР і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 20 вересня 1950 р. заслана на поселення до Кокчетавської обл. Звільнена з заслання у травні 1954 р. На 1956 р. проживала у Харкові. Реабілітована 23 травня 1958 р.

КОРОП Марія Григорівна, народилася 1899 р. у с. Супротивна Балка Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українка, із селян, освіта вища, позапарт., у 1918—1928 і 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Лаборантка комбінату хімпластмас. У 1928 р. за належність до троцькістської опозиції вислана до Рязані на 3 роки, звільнена достроково у 1929 р. Заарештована 8 квітня 1935 р. за к.-р. троцькістську пропаганду, як дружина ув'язненого Суздальського політизолятора, з яким підтримує листування та їздить до нього на побачення (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54² КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 вересня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбувала в Ярославській в'язниці. Розстріляна 4 вересня 1937 р. у [Ярославлі за ухвалою особливої трійки УНКВС по Ярославській обл.] від 3 вересня 1937 р. Реабілітована 30 червня 1956 р. і 20 жовтня 1989 р.

КОРОПЕЦЬ Федір Іванович, народився 1913 р. у с. Піщанка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Служив у м. Проскурів Проскурівського р-ну Кам'янець-Подільської обл. Курсант школи молодшого командного складу 1-го кав. полку 1-ї кав. дивізії. Заарештований 26 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 1-го кінного корпусу КВО 22 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. У 1941 р. призваний до РСЧА, брав участь у Великій Вітчизняній війні, був поранений, нагороджений орденом Червоної зірки і медалями. На 1971 р. проживав у м. Ворошиловград Ворошиловградської обл. Реабілітований 8 вересня 1971 р.

КОРОСТИЛЬОВ Андрій Михайлович, народився у 1881 р. у м. Бахмут Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня, у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Старший ревізор Управління Півд. залізниці. Заарештований 22 грудня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 5 березня 1936 р. (статті 54¹⁰, 54¹³, 68 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 27 квітня 1936 р. з вирoku виключено ст. 68 КК УСРР, термін покарання знижено до 2 років позбавлення волі. Реабілітований 17 січня 1994 р.

КОРОСТИЛЬОВ Дмитро Вакулович, див. *БІРЮКОВ Олександр Васильович (Коростильов Дмитро Вакулович)*.

КОРОСТИЧЕНКО Йосип Максимович, народився 1894 р. у с. Бугайівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Революційне Вовчанського р-ну Харківської обл. Робітник школи прикордонників. У 1930—1931 рр. під слідством Харківського оперсектору ДПУ за ст. 54¹⁰ КК УСРР. Заарештований 8 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію і участь у баптистській секті (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 16 серпня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

КОРОТКОВСЬКИЙ Георгій Іванович, народився 1897 р. у с. Брасово Севського пов. Орловської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, кандидат у члени ВКП(б) з 1931 р. Проживав у Харкові. Начальник бюро відділу контролю дизельного цеху ХПЗ. Заарештований 28 березня 1935 р. за недонесення про к.-р. дії (ст. 54¹² КК УСРР) і Харківським облсудом 15 травня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі умовно. Звільнений з-під варті 17 травня 1935 р. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

КОРОТКОРУЧКО Яків Сергійович, дата і місце народження, національність, соціальне походження, освіта та партійність невідомі. Проживав у с. Павлівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Дата арешту невідома, під слідством Кегичівського РВ НКВС за погрози активу голоспу ім. Калініна (ст. 69 КК УСРР), справу закрито 31 серпня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КОРПУСОВ Федір Никифорович, народився 1899 р. у слоб. Ніколаєвська Курської губ. Українець, із селян, освіта середня, у 1918—1936 рр. член ВКП(б). Проживав

у Харкові. Слухач Військово-господарської академії РСЧА, інтендант III рангу. Заарештований 24 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 квітня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у в'язниці на 5 років. Реабілітований 11 березня 1958 р.

КОРСУН Петро (Палладій) Сергійович, народився 1885 р. у м. Валки Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Сторож дитячого будинку ім. Леніна. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 березня 1989 р.

КОРСУНСЬКИЙ Михайло Борисович, народився 1909 р. у м. Крюків Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Інструктор з фізкультури Хімпромспілки. Заарештований 1 листопада 1936 р. за антирад. агітацію та передання відомостей, що не підлягають розголошенню (статті 54¹⁰ ч. 1, 109 КК УСРР) і Харківським облсудом 10 травня 1937 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

КОРУШКІН Георгій Герасимович, народився 1898 р. у с. Дубровно Порковського пов. Псковської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, у 1920—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Помічник начальника будинку Червоної армії. У 1918 р. заарештовувався ВЧК. Заарештований 13 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹ п. «б», 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 4 жовтня 1937 р. (статті 54¹ п. «б», 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 5 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 жовтня 1957 р.

КОРЯГІН Микола Павлович, народився 1901 р. у с. Белиця Обоянського пов. Курської губ. Росіянин, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Белиця Беловського р-ну Курської обл. Робітник будівництва залізничної гілки Льгов-Основа Півд. залізниці. Заарештований 26 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 26 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 травня 1989 р.

КОРЯКІН Петро Єгорович, народився 1908 р. у с. Теньгушево Саранського пов. Пензенської губ. Росіянин, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1931—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХХТІ. Заарештований 15 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської групи та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 червня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) виправданий. Реабілітований 5 листопада 1992 р.

КОСАРЕВ Михайло Якович, народився 1907 р. у м. Великі Луки Великолуцького пов. Псковської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1930—1932 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Олексіївському радгоспі у Коломацькому р-ні Харківської обл. Секретар робітничого комітету радгоспу. Заарештований 4 вересня 1935 р. за к.-р. розмови, антисемітську агітацію та крадіжку незаповнених бланків (статті 54¹⁰ ч. 2, 56²¹, 68 КК УСРР) і Харківським облсудом 29 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 2, 56²¹, 68 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 22 березня 1990 р.

КОСЕНКО Андрій Савелійович, народився 1912 р. у с. Новоясенівка Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Лаборант ідальні школи Червоних старшин. Заарештований 10 травня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 8 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 8 грудня 1989 р.

КОСЕНКО Федір Миколайович, народився 1915 р. у с. Ручки Гадацького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, у 1931 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХПІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 8 грудня 1936 р.

КОСИХ Мойсей Якович, народився 1883 р. у м. Орел Орловської губ. Єврей, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Працівник 3-го пункту Індпошиву. Заарештований 25 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Покінчив життя самогубством 25 червня 1936 р. у камері спецкорпусу ХОУ НКВС. Реабілітований 23 березня 1989 р.

КОСКІН Семен Іванович, народився 1896 р. у с. Волобуївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Волобуївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний прапор». У 1929 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 17 квітня 1989 р.

КОССИЧ (Косич) Валентин Євгенович, народився 1912 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із капіталістів, освіта неповна середня, позапарт. Робітник навчального комбінату ХТЗ. Заарештований 8 грудня 1934 р. за терористичні тенденції (ст. 54⁸ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 січня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ. Після звільнення з-під варті проживав у м. Полтава Полтавської губ. Реабілітований 10 липня 1991 року.

КОСТЕВИЧ Василь Герасимович, народився 1899 р. у с. Хороше Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у 3-му відділенні Близнюківського зернорадгоспу Харківської обл. Охоронець зернорадгоспу. Заарештований 25 вересня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Близнюківським РВ НКВС 28 вересня 1935 р. за непідтвердженості обвинувачення.

КОСТЕНКО Дмитро Овксентійович, народився 1881 р. у с. Вільшана Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член УСДРП, УКП, у 1925—1930 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав на хут. Зіньків Харківської приміської зони. Голова артіль «Нова культура». Заарештований 27 липня 1935 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 листопада 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

КОСТЕЦЬКИЙ Ілля Денисович, народився 1899 р. у с. Ладичин Теребовлянського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач ФЗН заводу «Світло шахтаря». У 1933 р. під слідством СПВ ХОВ ДПУ за к.-р. діяльність та участь у к.-р. організації (ст. 54¹¹ КК УСРР). Заарештований 24 квітня 1937 р. як член к.-р.

націонал-фашистської терористичної організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. за участь у к.-р. організації УВО винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 вересня 1958 р.

КОСТИРЄВ Андрій Степанович, народився 1901 р. у с. Доли Смоленської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХЕТГЗ. Заарештований 28 липня 1937 р. за те, що разом з групою осіб проводив к.-р. профашистську троцькістську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 23 січня 1990 р.

КОСТІН Андрій Петрович, народився 1919 р. у с. Шебелинка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у с. Шебелинка Балаклійського р-ну Харківської обл. Учень НСШ. Заарештований 22 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито помічником прокурора у спецсправах 21 листопада 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КОСТІН Макар Григорович, народився 1896 р. у с. Шебелинка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Новотроїцький Балаклійського р-ну Харківської обл. Машиніст МТС. Заарештований 21 грудня 1935 р. за антирад. агітацію і побиття стахановця (статті 54¹⁰, 69 ч. 2 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 березня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 69 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 липня 1990 р.

КОСТІН Максим Федорович, народився 1915 р. у с. Шебелинка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Шебелинка Балаклійського р-ну Харківської обл. Тракторист МТС. Заарештований 22 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито помічником прокурора у спецсправах 21 листопада 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КОСТОГЛЮДОВ Яким Степанович, народився 1885 р. у с. Василівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Тарасівській дільниці Кислівського бурякорадгоспу Куп'янського р-ну Харківської обл. Сто-

рож тракторної бригади Кислівського бурякорадгоспу. Заарештований 26 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 17 грудня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 21 липня 1959 р.

КОСТОГРИЗЕНКО Петро Васильович, народився 1880 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Секретар правління кооперативної артілі «Рембуд». Заарештований 20 жовтня 1934 р. за розкрадання державних коштів, зловживання службовим становищем (Постанова ЦВК і РНК СРСР «Про охорону майна державних підприємств...» від 7 серпня 1932 р.), 5 березня 1935 р. звільнений з-під варту на підписку про невиїзд і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 111 КК РСФРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ умовно. Реабілітований 13 липня 1995 р.

КОСТРУБІН Василь Дмитрович, народився 1893 р. у с. Красне Обоянського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Кравець пункту № 1 Швейкоопремонту. Заарештований 28 квітня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 25 липня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УРСР від 7 вересня 1937 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії досудового слідства. Особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 листопада 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 24 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 серпня 1962 р.

КОСТЮК Іван Семенович, народився 1896 р. у м. Хорол Хорольського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач секції НДІ харчової промисловості. Заарештований 8 вересня 1936 р. як член антирад. націоналістичного угруповання та к.-р. профашистську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 3 березня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Після відбуття терміну покарання працював за вільним наймом інженером-технологом Сусуманського ремонтного заводу Дальбуду НКВС, за сумлінну працю нагороджений медаллю «За

добросовестный труд в годы Великой Отечественной войны». З 1966 р. пенсіонер, проживав у Києві, де помер 1968 р. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

КОСТЮК Микола Титович, народився 1906 р. у м. Вінниця Вінницького пов. Подільської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Кухар фабрики-кухні ХТГЗ. Заарештований 27 липня 1937 р. за те, що разом з групою осіб проводив к.-р. фашистську троцькістську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 20 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 23 січня 1990 р.

КОСТЮК Петро Степанович, народився 1916 р. у с. Нова Баварія Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник ХКЗ ім. Петровського. Заарештований 3 листопада 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 13 лютого 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 22 липня 1994 р.

КОСТЮЧЕНКО Леонід Сергійович, народився 1887 р. у м. Суми Сумського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник книжкової фабрики ім. Петровського. Заарештований 17 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Харківським облпрокурором 4 липня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті. Помер 24 лютого 1942 р. у Харкові.

КОСТЯНТИНОВ Микола Олександрович, народився 1917 р. у с. Олександрівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Олександрівка Золочівського р-ну Харківської обл. Радіотехнік Одноробівської МТС. Заарештований 28 січня 1937 р. за к.-р. шпигунську діяльність (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 23 грудня 1937 р. Звільнений з-під варті 31 грудня 1937 р.

КОСЬКІН Олександр Мефодійович, народився 1915 р. у м. Охтирка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, з торговців, освіта неповна середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 8 квітня 1937 р. за шкідницьку діяльність (ст. 54⁷ КК УРСР) і Харківським облсудом 17 жовтня 1938 р. (статті 75 ч. 1, 97

КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

КОСЯНКОВ Купріяно Кононович, народився 1888 р. у с. Родіоновка Горьцького пов. Могильовської губ. Білорус, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач маркшейдерської групи тресту «Промбудматеріали». Заарештований 21 червня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 18 листопада 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 29 червня 1989 р.

КОТЕЛЕВЕЦЬ Іван Григорович, народився 1878 р. у с. Яковенкове Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Яковенкове Балаклійського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1929 р. розкуркулений. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 березня 1989 р.

КОТЕЛЕВЕЦЬ Степан Іванович, народився 1898 р. у с. Старий Мерчик Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Старий Мерчик Валківського р-ну Харківської обл. Кочегар лікарні ст. Люботин Півд. залізниці. Заарештований 20 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 17 березня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 18 травня 1995 р.

КОТЕЛЬНИКОВ Петро Павлович, народився 1883 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1918—1919 рр. член РКП(б). Робітник військового корінного парку. Заарештований 2 листопада 1935 р. за к.-р. агітацію та дискредитацію вождів партії (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 лютого 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 22 липня 1994 р.

КОТЕНКО Іван Данилович, народився 1899 р. у с. Козача Лопань Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Козача Лопань Харківської приміської зони. Робітник ст. Козача Лопань Півд. залізниці. Заарештований 3 листопада 1936 р. за антирад.

агітацію, поширення к.-р. чуток (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 20 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 27 червня 1991 р.

КОТЕНКО Михайло Іванович, народився 1903 р. у с. Покровське Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний, за фахом учитель. Заарештований 22 грудня 1934 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹¹ КК УСРР), рішення в справі відсутнє.

КОТИХІН Петро Єгорович, народився 1912 р. у с. Борова Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1936 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник ХТГЗ. Заарештований 7 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 травня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 травня 1995 р.

КОТЛЯР Василь Калинович, народився 1898 р. на хут. Котляри Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1917—1920 рр. член РКП(б). Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 7 червня 1937 р. за к.-р. агітацію у нетверезому стані на ст. Харків-Балашівка (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 8 жовтня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Харківській промисловій ВТК НКВС. Реабілітований 4 липня 1991 р.

КОТЛЯРЕВСЬКИЙ Іван Андрійович, народився 1890 р. у с. Лозова Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Інспектор-приймальник ПВРЗ. Заарештований 11 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 2 липня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 27 червня 1991 р.

КОТЛЯРЕВСЬКИЙ Петро Миколайович, народився 1884 р. у с. Линець Гайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. У 1930 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав, позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Заарештований 27 липня 1937 р. оперпунктом УДБ НКВС ст. Готня Півд. залізниці за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰

ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 26 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 11 листопада 1989 р.

КОТЛЯРОВ Олексій Микитович, народився 1899 р. у с. Гребенюківка Сумського пов. Харківської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Старший інструктор політуправління ХВО. Заарештований 23 березня 1937 р. за видачу партківтік троцькістам (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 жовтня 1937 р. (статті 54¹ п. «б», 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 6 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 2 листопада 1957 р.

КОТЛЯРСЬКИЙ Мойсей Якович, народився 1903 р. у м. Біла Церква Васильківського пов. Київської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Кравець артілі ім. 13-річчя Жовтня. Заарештований 26 березня 1936 р. за к.-р. троцькіську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 4 квітня 1989 р.

КОТОВ Павло Павлович, народився 1910 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Завідувач військового столу заводу № 183. Заарештований 4 липня 1937 р. як член к.-р. організації та шпигунство (статті 54¹ п. «а», 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 12 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 22 травня 1963 р.

КОТОВ Сидір Степанович, народився 1885 р. у с. Каташин Новозибківського пов. Чернігівської губ. Росіянин, з робітників, освіта неповна середня, у 1921—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Старший десятник ст. Полтава Півд. залізниці. Заарештований 10 січня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці в спецскладі 4 квітня 1937 р. (статті 54¹⁰, 105 ч. 1 КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 24 травня 1961 р.

КОФАНОВ Яків Савович, народився 1896 р. у с. Старовірівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав

у с. Старовірівка Третя Олексіївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Ілліча. Заарештований 31 грудня 1934 р. за поширення провокаційних чуток (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 лютого 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 3 грудня 1992 р.

КОХНО Микита Прокопович, народився 1895 р. у с. Лебедин Київської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Солонишівка Харківської приміської зони. Священик УАПЦ. Заарештований 12 січня 1936 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 29 березня 1936 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 серпня 1991 р.

КОЦ Никанор Дмитрович, народився 1900 р. у с. Безлюдівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХПЗТ. Заарештований 20 червня 1937 р. як член підпільної к.-р. української націонал-фашистської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 26 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 27 жовтня 1937 р. у Києві. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

КОЧЕГАРОВ Микола Андрійович, народився 1900 р. у с. Рубіжне Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1928—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Змінний майстер ХТЗ. Заарештований 8 квітня 1935 р. за троцькізм та к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки, а ухвалою від 26 березня 1938 р. термін покарання подовжено на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у сел. Княж-Погост Усть-Вимського р-ну Комі АРСР і Воркутабі, де помер 9 січня 1941 р. Реабілітований 29 жовтня 1965 р.

КОЧЕРГІН Іван Якович, народився 1881 р. і проживав у Харкові. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1905—1918 рр. член РСДРП (об'єднаної). Пенсіонер за інвалідністю. Заарештований 9 липня 1937 р. як член меншовицької організації та антирад. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. позбавлений

волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі на ст. Сама залізниця ім. Кагановича. Реабілітований 5 липня 1989 р.

КОЧЕРИГІН Федір Васильович, народився 1914 р. у с. Мигу Ярославської губ. Росіянин, соціальне походження невідоме, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1927—1937 рр. член ВЛКСМ. Проживав на ст. Лозова Півд. залізниця. Ревізор вантажної служби ст. Лозова Півд. залізниця. Заарештований 2 червня 1937 р. як член к.-р. організації та к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 5 серпня 1937 р. за відсутності складу злочину.

КОЧЕРКЕВИЧ Іван Михайлович, народився 1887 р. у провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТГЗ. Заарештований 13 листопада 1936 р. як член к.-р. націоналістичного угруповання (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 лютого 1937 р. виправданий.

КОЧУБЕЙ Сергій Федорович, народився 1903 р. у м. Білопіль Сумського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта вища, у 1926—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник паровозної служби Півд. залізниця. Заарештований 5 лютого 1937 р. за к.-р. шкідницьку роботу (ст. 54⁷ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸ через ст. 20, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Реабілітований 18 квітня 1956 р.

КОЧУБЕНКО Микола Артемович, народився 1905 р. у м. Маріуполь Маріупольського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1929—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Шарапкине Ровенківського р-ну Сталінської обл. Без певних занять. Заарештований 3 липня 1937 р. ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Люботин Півд. залізниця за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниця 25 вересня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував в Амуртабі. Реабілітований 10 липня 1992 р.

КОШЕЧЕНКО Ганна Дмитрівна, народилася 1912 р. у м. Луганськ Слов'яносербського пов. Катеринославської губ. Українка, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Телеграфістка ХЦТ. Заарештованою не була, під слідством СПВ УДБ ХОУ

НКВС з 16 березня 1935 р. за поширення к.-р. пісні про челюскінців (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 червня 1935 р. засуджена на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Ухвалою комісії приватної амністії від 25 лютого 1937 р. застосована приватна амністія. Реабілітована 21 квітня 1994 р.

КОШКОВАРОВ Павло Іванович, народився 1915 р. у с. Тетлега Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Тетлега Чугуївського р-ну Харківської обл. Тракторист Чугуївської МТС. Заарештований 2 січня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Чугуївським райпрокурором 31 січня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КОШМАРОВ Іларіон Васильович, народився 1893 р. у с. Василівка Воронезької губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 28 квітня 1935 р. за антирад. розмови (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

КРАВЦОВ Григорій Петрович, народився 1905 р. у с. Федорівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Технік-нормувальник Південмонтажбуду. Заарештований 13 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 26 жовтня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 14 вересня 1937 р. Реабілітований 22 липня 1994 р. і 15 квітня 1956 р.

КРАВЦОВ Іван Єгорович, народився 1912 р. у с. Коломийчиха Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., до 1932 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Учителі СШ с. Черкаська Лозова Харківського р-ну Харківської обл. Заарештований 26 листопада 1936 р. за організовану к.-р. діяльність (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 28 квітня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 29 грудня 1941 р. Реабілітований 15 червня 1959 р.

КРАВЦОВ Роман Никанорович, народився 1901 р. у с. Скрипай Зміївського пов.

Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Скрипай Чугуївського р-ну Харківської обл. Вахтер ДЕС № 2 у сел. Есхар Чугуївського р-ну. Заарештований 5 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Найвищого Суду УРСР від 28 квітня 1937 р. вирок скасовано, справу закрито (ст. 302 ч. 1 КПК УРСР).

КРАВЦОВ Сергій Степанович, народився 1895 р. у с. Ворожба Лебединського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта вища, позапарт., у 1917—1918 рр. член партії лівих соціалістів-революціонерів, у 1919—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Доцент Харківського НДІ лісового господарства. Заарештований 2 лютого 1937 р. як член троцькісько-боротьбистської організації та український націоналізм (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 29 липня 1937 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 13 січня 1951 р. (статті 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) висланий на довечне поселення до Красноярського краю. Реабілітований 7 вересня 1956 р. і квітні 1957 р.

КРАВЧЕНКО Андрій Васильович, народився 1880 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1928—1935 рр. член ВКП(б). Черговий вагоноремонтного заводу трамвайного тресту. Заарештований 4 серпня 1935 р. за безпідставну видачу партдокументів під час роботи у Дзержинському райкомі КП(б)У (ст. 97 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 2 червня 1956 р.

КРАВЧЕНКО Олександр Маркович, народився 1884 р. у с. Матвіївка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Лютівка Золочівського р-ну Харківської обл. Священик. Позбавлений виборчих прав. Заарештований 26 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 5 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰, 56²¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у м. Біробіджан Єврейської Автономної обл. Хабаровського краю. Реабілітований 11 березня 1966 р.

КРАВЧЕНКО Олексій Георгійович, народився 1913 р. на сел. Дебальцеве Бахмутсько-

го пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., у 1928—1931 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Командир відділення окремого батальйону зв'язку 23-ї стріл. дивізії. Заарештований 13 липня 1937 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 9 вересня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 9 січня 1990 р.

КРАВЧЕНКО Тимофій Миронович, народився 1888 р. у с. Хотімля Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Білаївка Старосалтівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Фрунзе. Заарештований 24 серпня 1936 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 28 січня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

КРАВЧЕНКО Юхим Андрійович, народився 1892 р. у с. Попівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Попівка Красноградського р-ну Харківської обл. Робітник Красноградської вантажконтори. Заарештований 20 квітня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито помічником Харківського облпрокурора у спецсправах 5 липня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР). Звільнений з-під варти 19 липня 1937 р.

КРАВЧИК Еммануїл Давидович, народився 1905 р. у [Мінській губ.]. Єврей, з кустарів, освіта вища, позапарт., у 1921—1927 і 1928—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник начальника техвідділу ХЕМЗ. У 1928 р. висланий до Казахстану. Заарештований 27 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькіської організації та троцькіську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 17 червня 1989 р.

КРАВЧИК Станіслав Павлович, народився 1905 р. у м. Радом Радомської губ. Поляк, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1927—1931 рр. член компартії Польщі, у 1931—1934 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у м. Керч Кримської АРСР. Безробітний, за фахом технолог. Заарештований 28 квітня 1937 р. на ст. Куп'янськ-Вузл. Півд. залізниці

як підозріла особа, що мала намір здійснити теракт. Розстріляний 22 жовтня 1937 р. у Харкові на підставі наказу заступника нач. УНКВС по Харківській обл. Рейхмана від 20 жовтня 1937 р. Реабілітований 26 липня 1989 р.

КРАЄВИЙ Іван Гаврилович, див. *ГРЕБЕ-НЮК Іван Іванович (Конов Костянтин Миколайович, Краєвий Іван Гаврилович)*.

КРАЗ Григорій Якович, народився 1904 р. у м. Лубни Лубенського пов. Полтавської губ. Єврей, з кустарів, освіта вища, у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Технічний директор ДАРДЗ № 2. Заарештований 6 вересня 1936 р. як член к.-р. організації та к.-р. троцькістську шкідницьку діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 січня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією майна. Ухвалою Президії Верховного Суду УСРР від 18 листопада 1955 р. обвинувачення за статтями 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР припинено, а ст. 54⁷ КК УСРР перекваліфіковано на ст. 97 КК УСРР з виключенням з вироку конфіскації майна. На підставі Указу Верховної Ради СРСР «Про амністію...» від 27 березня 1953 р. вважається таким, що не має судимості. Реабілітований 24 травня 1961 р.

КРАЙЗМАН Мойсей Ісакович, народився 1904 р. у м. Златопіль Київської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1925—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інспектор політпросвіти відділу народної освіти Харківського облвиконкому. Заарештований 9 червня 1937 р. як член диверсійної антирад. організації (статті 54⁷, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 9 грудня 1937 р. (статті 54², 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 10 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 травня 1956 р.

КРАЙНИК Ольга Францівна, народилася 1898 р. у с. Городилів Золочівського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українка, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Проживала у Харкові. Коректор редакції газети «Соціалістична Харківщина». Заарештована 13 червня 1937 р. як член к.-р. націонал-фашистської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 9 серпня 1937 р. як член к.-р. організації УВО позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбувала у Бамтабі, з 1938 р. на

Колімі в радгоспі «Ельчен». Після звільнення з-під варті виїхала до Саратовської обл. У 1955 р. оселилася у м. Золочів Львівської обл. Реабілітована 9 вересня 1958 р.

КРАМАРЕНКО Володимир Єрмолайович, народився 1888 р. у с. Вилівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вилівка Зміївського р-ну Харківської обл. Робітник ХПЗ. Заарештований 3 січня 1935 р. за диверсію (ст. 54⁹ КК УСРР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 15 квітня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР).

КРАМАРЕНКО Григорій Іванович, народився 1900 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вільшани Харківської приміської зони. Чоботар. Заарештований 14 січня 1935 р. за підтримку вбивства т. Кірова і пропозицію вбивства т. Сталіна (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 7 липня 1989 р.

КРАМАРЕНКО Ілля Андрійович, народився 1885 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1903—1906 рр. член РСДРП, у 1908—1912 рр. член партії соціалістів-революціонерів, у 1920 р. член РКП(б). Проживав у Харкові. Старший електромонтер підстанції ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 25 жовтня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

КРАМАРЕНКО Феодосій Євстафійович, народився 1894 р. у м. Золочів Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Дубника Золочівського р-ну Харківської обл. Вагар ст. Основа Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ТВ ГУДБ НКВС ст. Основа з 9 вересня 1935 р. за недбале ставлення до службових обов'язків, внаслідок чого було пограбовано військовий ешелон (ст. 99 КК УСРР), справу закрито підготовчим засіданням лінсуду Півд. залізниці 14 листопада 1935 р. за відсутності складу злочину (ст. 4 п. «д» КПК УСРР).

КРАМЧАНИНОВ Федот Миколайович, народився 1881 р. у с. Старий Город Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1934 рр.

член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 26 липня 1936 р. як член к.-р. угруповання та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 11 листопада 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 5 березня 1997 р.

КРАПИВНИКОВ Олександр Юхимович, народився 1896 р. у с. Добра Херсонського пов. Херсонської губ. Єврей, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Експедитор заводу № 135. Заарештований 4 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію, наклепи на керівників партії та уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 квітня 1938 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі в бухті Нагаєва Хабаровського краю. Реабілітований 25 жовтня 1963 р.

КРАСИЛЬНИКОВ Георгій Григорович, народився 1901 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Безробітний, у минулому начальник Печенізького РВ НКВС. Заарештований 29 вересня 1936 р. за статтями 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 29 грудня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. Звільнений з-під варти 28 липня 1944 р. Реабілітований 22 лютого 1957 р.

КРАСНИКОВ Василь Дмитрович, народився 1880 р. у с. Волобуївка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Волобуївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Леніна. У 1929 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію та к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

КРАСНИКОВ Федір Васильович, народився 1905 р. у с. Волобуївка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Волобуївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Леніна. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу

про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 березня 1989 р.

КРАСНОКУТСЬКИЙ Михайло Іванович, народився 1917 р. у с. Вербівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вербівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Робітник ДАРДЗ № 2 у сел. Балаклія. Заарештований 15 лютого 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 23 липня 1937 р. виправданий. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 23 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. Справу закрито Балаклійським РВ НКВС 24 лютого 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КРАСНОСЛОВОВ (Краснославов) Павло Іванович, народився 1894 р. у Москві. Українець, з кустарів, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач кафедри нарисної геометрії ХІПТ. Заарештований 14 червня 1936 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 5 жовтня 1936 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 5 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 31 березня 1938 р. Реабілітований 26 грудня і 11 серпня 1957 р.

КРАСОВ Олексій Іванович, народився 1915 р. у с. Павлівка Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1931—1937 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Молодший командир 12-го кав. полку НКВС. Заарештований 26 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 25 липня 1994 р.

КРАСОВСЬКИЙ Броніслав Антонович, народився 1912 р. у м. Рига Ліфляндської губ. Білорус, з робітників, освіта середня, позапарт., член ВЛКСМ з 1929 р. Проживав у Харкові. Студент 2-го ХМІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 7 вересня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 11 квітня 1995 р.

КРАСОВСЬКИЙ Михайло Андрійович, народився 1893 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1930 рр. член ВКП(б). Робіт-

ник заводу «Серп і молот». Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідабі в бухті Нагаєва Далекосхідного краю. Розстріляний 20 травня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 23 квітня 1938 р. Реабілітований 27 лютого 1959 р. і 30 липня 1957 р.

КРАУЗЕ Рейнгольд Вільгельмович (Васильович), народився 1905 р. у с. Мар'янівка Верхньодніпровського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Лапенка Нікопольського р-ну Дніпропетровської обл. Робітник Нікопольського трубного заводу. Заарештований 2 липня 1937 р. ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Лозова Півд. залізниці як член к.-р. шпигунської диверсійної організації та профашистську діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 березня 1989 р.

КРАЧУЛОВ Петро Георгійович, народився 1907 р. у с. Ботівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Національність невідома, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Старшина 2-го окремого відомчого дивізіону РСМ. Заарештований 11 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УРСР по Харківської обл. 5 листопада 1937 р. (ст. 206¹⁷ п. «а» КК УРСР) засуджений на 1 рік позбавлення волі у ВТТ, з урахуванням терміну попереднього ув'язнення звільнений від подальшого відбуття покарання. Реабілітований 26 листопада 1958 р.

КРЕЙМЕР Мойсей Беркович, народився 1912 р. у м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського пов. Подільської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХХТІ. Заарештований 15 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської групи та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), а 21 червня 1937 р. звільнений з-під варти на підписку про невиїзд, справу закрито прокуратурою Харківської обл. 5 липня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР). Реабілітований 5 листопада 1992 р.

КРЕМЕНЕЦЬКИЙ Петро Миколайович, народився 1888 р. і проживав у Харкові. Українець, із дворян, освіта вища, позапарт. Черговий по ст. Харків-Пас. Півд. залізниці.

У 1920 р. під слідством ОВ 27-ої дивізії за службу у білій армії. Заарештований 25 липня 1937 р. за антирад. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

КРЕМЕНЕЦЬКИЙ Федір Костянтинович, народився 1900 р. і проживав у Харкові. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Робітник друкарні «Інвалід-друкар». Заарештований 23 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 19 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Термін покарання відбував у Північсхідабі. Реабілітований 4 серпня 1994 р.

КРЕЦМЕР Йосиф Аронович, народився 1907 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1931—1934 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Нормувальник ХТЗ. Заарештований 31 жовтня 1936 р. за антирад. терористичні тенденції (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

КРИВЕТЧЕНКО Михайло Тихонович, народився 1906 р. у с. Нескучне Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Харківського молочного комбінату ім. Мікояна. Заарештований 31 травня 1937 р. за к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 15 липня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 2 липня 1992 р.

КРИВКІН Олексій Федорович, народився 1909 р. у с. Нова Гнилиця Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бригадир ХПЗ. Заарештований 26 січня 1937 р. за те, що групував навколо себе антирад. елемент, проводив к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 червня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

КРИВКО Яків Леонтійович, народився 1894 р. у с. Соколів Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Соколів

Зміївського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу «Червоний велетень». Заарештований 28 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 26 квітня 1994 р.

КРИВКУЦАН Гервасій Петрович, народився 1899 р. у с. Берзигаль Режицького пов. Вітебської губ. Латиш, із селян, освіта незакінчена вища, у 1918—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Помічник управителя тресту «Трубосталь». Заарештований 21 квітня 1937 р. у Москві згідно з постановою Донецького облпрокурора як член диверсійно-терористичної організації (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР), для подальшого слідства етапований до м. Сталіне у розпорядження УДБ УНКВС по Сталінській обл., у червні 1937 р. до Києва. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 вересня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна і негайним виконанням вироку згідно з постановою ЦВК СРСР від 1 грудня 1934 р. Розстріляний 9 вересня 1937 р. у Києві. Реабілітований 23 травня 1956 р.

КРИВОРУЧЕНКО Володимир Семенович, народився 1889 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Мала Данилівка Дергачівського р-ну Харківської обл. Учителював 49-ї залізничної школи на ст. Лихачове Півд. залізниці. У 1932 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 25 липня 1937 р. як антирад. налаштований куркуль, що втік від арешту та заслання, к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 11 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі Свердловській обл., де помер 7 березня 1941 р. Реабілітований 19 серпня 1960 р.

КРИВОРУЧКО Андрій Кирилович, народився 1901 р. у с. Базаліївка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Подвірки Харківської приміської зони. Без певних занять. Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутабі. Звільнений 1944 р. і до 1947 р. працював

на комбінаті «Воркутауголь», потім проживав у с. Подвірки Дергачівського р-ну Харківської обл. Реабілітований 20 березня 1959 р.

КРИВОРУЧКО Роман Федорович, народився 1904 р. у с. Пашенівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1925—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Мар'їне Богодухівського р-ну Харківської обл. Учителював НСШ. Заарештований 14 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Помер 1945 р. у с. Ягодне Хабаровського краю. Реабілітований 30 вересня 1988 р.

КРИВОШЕЄВ Володимир Самсонович, народився 1909 р. у с. Терешки Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., до 1933 р. член ВКП(б). Проживав у м. Полтава Харківської обл. Студент ХІБІ. Заарештований 14 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 7 липня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Термін покарання відбував у Дальтабі у Хабаровському краї. Брав участь у Великій Вітчизняній війні. Реабілітований 23 січня 1973 р.

КРИВОШЕЄВ Тихін Іванович, народився 1902 р. у с. Стара Покровка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта невідома, позапарт. Проживав у с. Стара Покровка Чугуївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 22 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 19 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

КРИВОШІЙ Антон Овксентійович, народився 1879 р. у с. Павлівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гути Богодухівського р-ну Харківської обл. Робітник Первухинського бурякорадгоспу. Заарештований 13 березня 1935 р. за антирад. агітацію (статті 54⁷ через ст. 19, 54¹⁰ КК УСРР), ухвалою спецколегії Харківського облсуду від 26 травня 1935 р. матеріали відокремлено в окреме провадження і направлено на дослідження. Рішення в справі відсутнє.

КРИВУНЧЕНКО Іван Григорович, народився 1906 р. у с. Мілуватка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, [із селян], освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент Всеукраїнського інститу-

ту споживкооперації. Заарештований 3 липня 1935 р. як член к.-р. групи та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 вересня 1935 р. виправданий. Ухвалою спецколегії Найвищого Суду УСРР від 15 січня 1936 р. вирок скасовано як м'який, справу передано на дослідження. Спецколегією Харківського облсуду 19 червня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

КРИДНЄВ Володимир Полікарпович, народився 1887 р. у м. Ловіза Нюландської губ. Великого князівства Фінляндія. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер-конструктор ХТГЗ. Заарештований 2 жовтня 1936 р. за неповідомлення про к.-р. злочин (ст. 54¹² КК УСРР) і Харківським облсудом 16 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 15 серпня 1991 р.

КРИКУН Дмитро Дмитрович, народився 1907 р. у с. Карасівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1925—1931 рр. член ВЛКСМ, у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 22 серпня 1935 р. за друкування прокламацій к.-р. змісту, належність до к.-р. організації У КП та обман парторганізації під час вступу до ВКП(б) (статті 54², 54¹⁰, 68² КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 7 червня 1936 р. (ст. 197 ч. 1 КПК УСРР).

КРИКУНОВ (Крикун) Олександр Григорович, народився 1913 р. у с. Шебелинка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Піски Ізюмського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1933 р. за крадіжку хліба з колгоспного поля позбавлений волі на 3 роки. Заарештований 26 жовтня 1936 р. як член к.-р. релігійної групи та к.-р. агітацію, виготовлення та розповсюдження листівок (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 квітня 1937 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років, а 20 червня 1937 р. судом прийнято рішення про конфіскацію майна. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

КРИКУНОВА (Крикун) Наталія Власівна, народилася 1891 р. у с. Вербівка Зміївського пов. Харківської губ. Українка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Піски Ізюмського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештована 26 жовтня 1936 р.

як власниця будинку, де відбувалися збори к.-р. релігійної групи та к.-р. агітацію, розповсюдження листівок (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 квітня 1937 р. засуджена на 7 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років, а 20 червня 1937 р. судом прийнято рішення про конфіскацію майна. Реабілітована 20 квітня 1990 р.

КРИЛЕВ Дмитро Семенович, народився 1900 р. у м. Бельці Белецького пов. Бессарабської губ. Росіянин, [із робітників], освіта вища, у 1924—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник управління тваринництва Харківського облзаготуправління. Заарештований 16 липня 1937 р. як член антирад. шкідницької організації і військовою колегією Верховного Суду РСРС 2 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ через ст. 20 КК УРСР) засуджений на 10 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Реабілітований 3 листопада 1956 р.

КРИМСЬКИЙ Петро Олександрович, народився 1906 р. у с. Корюківка Чернігівської губ. Українець, з робітників, освіта неповна середня, у 1930—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Власівка Старовірівського р-ну Харківської обл. Заступник директора Власівської МТС. Заарештований 8 жовтня 1936 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), а 4 квітня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито Старовірівським РВ НКВС 23 липня 1939 р. (ст. 197 КПК УРСР).

КРИСЬКО Іван Ісидорович, народився 1898 р. у с. Нова Рябина Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нова Рябина Охтирського р-ну Харківської обл. Робітник товарного двору ст. Харків Півд. залізниці. Заарештований 18 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

КРИСЬКО Іван Маркович, народився 1888 р. у с. Нова Рябина Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Піски Ізюмського р-ну Харківської обл. Диякон церкви. Майно конфісковано, позбавлений виборчих прав. Заарештований 27 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті

54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

КРИУЛЕНКО Михайло Іванович, народився 1906 р. у с. Кадіївка Слов'яносербського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Працівник Харківської буддільниці № 115. Заарештований 28 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито прокурором ХОУ НКВС 24 березня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

КРИЧЕВСЬКИЙ Олександр Денисович, народився 1890 р. і проживав у Харкові. Українець, з мішан, освіта початкова, позапарт. Телеграфіст ХЦТ. Заарештований 26 квітня 1936 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 23 серпня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 31 січня 1992 р.

КРИШТОПА Олексій Іванович, народився 1894 р. у м. Зміїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Зміїв Зміївського р-ну Харківської обл. Завідувач магазину Центроспирту. Заарештований 9 березня 1936 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. повстанську пропаганду (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 червня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. На 1957 р. проживав у м. Зміїв Зміївського р-ну Харківської обл. Реабілітований 15 листопада 1957 р.

КРИГЕР Адоліна Оттівна, народилася 1902 р. у Челябінському пов. Оренбурзької губ. Німкеня, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Судиха Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Петровського. Заарештована 24 лютого 1937 р. за профашистську роботу серед німців (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито помічником прокурора Харківської обл. 27 липня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

КРОЛЕНКО Андрій Митрофанович, народився 1897 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1931 рр. член ВКП(б). Шофер експериментальних майстерень інституту «Променергетика». Заарештований 21 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації

(статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою спецколегії Найвищого Суду УРСР від 14 червня 1937 р. вирок скасовано, справу спрямовано на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Спецколегією Харківського облсуду 20 лютого 1938 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) виправданий.

КРОЛЬ Андрій Олександрович, народився 1883 р. у с. Яремівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Яремівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Чорнороб Червонооскольського лісництва. У 1932 р. під слідством Ізюмського райвідділку ХОВ ДПУ як член к.-р. релігійної організації. Заарештований 28 липня 1937 р. як член к.-р. релігійної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 березня 1989 р.

КРОЛЬ Ганна Василівна, народилася 1886(95) р. у с. Яремівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Яремівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Селянка-одиночка. У 1932 р. під слідством Ізюмського райвідділку ХОВ ДПУ за антирад. агітацію, організацію релігійної громади. Заарештована 26 липня 1937 р. як керівник к.-р. релігійної організації «істинно православних» (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 14 серпня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Реабілітована 1 березня 1989 р.

КРОПАЧЕК Мирослав Адольфович, народився 1881 р. у м. Габри провінції Чехія Австро-Угорської імперії. Чех, з мішан, освіта вища, у 1930—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Головний інженер ХВЗ. Заарештований 25 червня 1937 р. за шпигунство на користь Чехословаччини та Польщі (ст. 54⁶ КК УРСР), комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 13 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Києві. Реабілітований 22 листопада 1957 р.

КРОПІВНИЙ Яків Гордійович, народився 1882 р. у м. Пирятин Пирятинського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Пирятин Пирятинського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 16 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Пирятин-

ським РВ НКВС 25 вересня 1936 р. через хворобу підслідного.

КРОХМАЛЬ Федір Сергійович, народився 1887 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1933 рр. член ВКП(б). Робітник ХПЗ. Заарештований 31 липня 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

КРУГЛЯКОВ Степан Павлович, народився 1893 р. у м. Пенза Пензенської губ. Росіянин, з робітників, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Комірник складу заводу № 183. Заарештований 11 червня 1937 р. за шкідництво та к.-р. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 15 серпня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки, а щодо ст. 54⁷ КК УРСР виправданий. Реабілітований 14 грудня 1989 р.

КРУТЬКО Аврам Дмитрович, народився 1897 р. у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Не працював. Заарештований 16 березня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 21 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Справу закрито УДБ НКВС по Харківській обл. 1 лютого 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР). Звільнений з-під варті 17 лютого 1939 р.

КРУТЬКО Павло Родіонович, народився 1892 р. у с. Миколаївка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Миколаївка Зачепилівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний клич». Заарештований 5 березня 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито Зачепилівським РВ НКВС 26 лютого 1939 р.

КРУТЬКО Федот Семенович, народився 1889 р. у с. Велика Данилівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Велика Данилівка Харківської приміської зони. Кустар-кравець. Заарештований 3 червня 1935 р. як член антирад. секти та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення

волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Реабілітований 10 грудня 1992 р.

КРУЧИНІН Євген Олександрович, див. *ЛЕР Евальд Олександрович (Кручинін Євген Олександрович)*

КРУШЕЛЬНИЦЬКА Володимира (Вольдемира) Антонівна, народилася 1903 р. у м. Коломия Коломийського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українка, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживала у Харкові. Лікар Харківського інституту венерології і дерматології. Заарештована 15 грудня 1934 р. як член к.-р. терористичної організації (ст. 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1935 р. позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала у Соловецьких таборах особливою призначення, лікар у табірному лазареті. Розстріляна 8 грудня 1937 р. в урочищі Сандармох на 16-му км від м. Медвежогорськ Карельської АРСР за ухвалою особливої трійки УНКВС по Ленінградській обл. від 25 листопада 1937 р. Реабілітована 10 березня 1958 р.

КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ Богдан Антонович, народився 1906 р. у м. Станіслав Станіславського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у с. Вільшани Харківської приміської зони. Учитель 1-ї Вільшанської СШ і викладач райколгоспшколи. Заарештований 14 грудня 1934 р. як член к.-р. терористичної організації (ст. 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 березня 1935 р. покараний на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Білбалтабі, переведений до Соловецького табору. Розстріляний 3 листопада 1937 р. в урочищі Сандармох на 16-му км від м. Медвежогорськ Карельської АРСР за ухвалою особливої трійки УНКВС по Ленінградській обл. від 9 жовтня 1937 р. Реабілітований 19 грудня 1958 р.

КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ Остап Антонович, народився 1913 р. у м. Городенка провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, з міщан, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач Харківського інституту промислової енергетики. Заарештований 14 грудня 1934 р. як член к.-р. терористичної організації ОУН (ст. 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Соловецькій в'язниці. Розстріляний 3 листопада 1937 р. в урочищі Сандармох на 16-му км від м. Медвежогорськ Карельської АРСР за ухва-

лою особливої трійки УНКВС по Ленінградської обл. від 9 жовтня 1937 р. Реабілітований 21 вересня 1989 р.

КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ Степан Денисович, народився 1900 р. у м. Ясло Ясленського пов. провінції Західна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт., у минулому член КПЗУ. Проживав у Харкові. Учитель школи № 61 у с. Безлюдівка Харківської приміської зони. Заарештований 19 березня 1937 р. як член націонал-фашистської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. як члену к.-р. організації УВО винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 вересня 1958 р.

КРЮГЕР Ріхард Францович, народився 1883 р. у с. Попове провінції Познань Австро-Угорської імперії. Німець, з робітників, освіта середня, член компартії Німеччини. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 31 липня 1937 р. як агент німецької розвідки, за завданням якої проводив шпигунську і диверсійну роботу (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР), і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 грудня 1937 р. за шпигунську діяльність висланий за межі СРСР. У 1938 р. у Німеччині був ув'язнений до табору «Заксенхаузен» як такий, що приїхав з СРСР, через рік був звільнений. Помер 22 грудня 1961 р. у Берліні. Реабілітований 11 жовтня 1972 р.

КРЯЧКО Андрій Гнатович, народився 1896 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Головний кондуктор поїздів резерву ст. Основа Півд. залізниці. У 1927 р. позбавлений виборчих прав за службу жандармом. Заарештований 29 липня 1937 р. за службу у білих жандармах та к.-р. роботу на транспорті (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 8 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Північдвітабі в Архангельській обл., де помер 7 жовтня 1943 р. Реабілітований 10 жовтня 1958 р.

КСЬОНДЗ (Ксьонз) Вячеслав Дмитрович, народився 1909 р. у м. Белгород Белгородського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1936 р. член ВЛКСМ. Проживав на хут. Луценко Миргородського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 7 квітня 1937 р. за к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсюдом Півд. залізниці 20 черв-

ня 1937 р. позбавлений волі на 2 роки з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 19 травня 1992 р.

КУБАНЬОВ Микола Андрійович, народився 1880 р. у с. Ізбище Воронежської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Сахновщина Сахновщинського р-ну Харківської обл. Фельдшер Сахновщинської райлікарні. Заарештований 28 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 16 грудня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 22 липня 1994 р.

КУБАС Йосип Михайлович, народився 1901 р. у с. Лелюківка Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Учитель СШ № 1 і школи № 32 ФЗН. Заарештований 9 грудня 1934 р. як член терористичної організації (ст. 54⁸ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 27 квітня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

КУБИШКІН Яків Павлович, народився 1894 р. у с. Поповське Корчевського пов. Тверської губ. Росіянин, із селян, освіта незакінчена вища, у 1912—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор Харківського заводу «Електроверстат». Заарештований 17 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 5 лютого 1938 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Реабілітований 24 серпня 1956 р.

КУБЛИЦЬКИЙ Лев Євгенович, народився 1903 р. у м. Охтирка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер Укрцивільбуду. Заарештований 23 квітня 1935 р. за шпигунську діяльність на користь Німеччини (ст. 54⁶ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 11 червня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

КУД Валентина Васиївна, народилася 1915 р. у м. Кривий Ріг Херсонського пов. Херсонської губ. Українка, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживала у Харкові. Студентка ХМБІ. Заарештована 8 червня 1937 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 9 січня 1938 р. засуджена на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 ро-

ки. Термін покарання відбувала в Самартабі і Безіментабі. Реабілітована 27 лютого 1959 р.

КУДАРЕНКО Володимир Захарович, народився 1882 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер харківських електромеханічних майстерень Донецького енерго. Заарештований 27 квітня 1935 р. за антирад. та антисемітську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 липня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

КУДІН Микола Дмитрович, народився 1911 р. у с. Кремінна Старобільського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у м. Челябінськ Челябінської обл. Інженер Челябінської школи механіків. Заарештований у Харкові 26 січня 1937 р. як член к.-р. націоналістичного угруповання та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), а 25 травня 1937 року звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 3 червня 1937 р. за недоцільності передачі матеріалів до суду.

КУДІН Спиридон Васильович, народився 1882 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Артист Театру української драми. Заарештований 14 червня 1937 р. як член к.-р. організації церковників (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

КУДІН Федір Іванович, народився 1899 р. у м. Охтирка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Охоронець Військового відомства. Заарештований 25 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 20 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 квітня 1989 р.

КУДІАЙ Василь Андрійович, народився 1894 р. у с. Смяч Новгородсіверського пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент 2-го ХМІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 27 липня 1936 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 грудня 1991 р.

КУДРЯ Данило Євменович, народився 1885 року на хут. Березівському Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, у минулому член ПСР та партії боротьбистів, член ВКП(б). Проживав у Києві. Управляючий Всеукраїнської контори Сільськогосподарського банку. Заарештований 13 грудня 1934 р. як член підпільної к.-р. боротьбистської організації, яка ставила за мету відторгнення України від Радянського Союзу та підготовку терористичних актів проти керівників партії та уряду (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою виїзної сесії військової колегії Верховного суду СРСР від 28 березня 1935 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ, після подання апеляції спецколегією Верховного суду УСРР 8 червня 1935 р. засуджений до розстрілу із заміною на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у відділеннях Дальтабу, 10 квітня 1947 р. звільнений з-під варті. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 19 серпня 1950 р. висланий на поселення до Акмолінської області Казахської РСР. Реабілітований 4 серпня і 30 листопада 1956 р.

КУДРЯВЦЕВ Василь Васильович, народився 1897 р. і проживав у Харкові. Українець, з торговців, освіта середня, позапарт. Механік Харківського інституту ортопедії та травматології. У 1920—1922 рр. утримувався в концтаборі за приховування факту служби в білій армії. У 1933 р. під арештом у ДПУ без пред'явлення обвинувачення. Заарештований 24 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію і повстанські тенденції (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 17 жовтня 1996 р.

КУДРЯВЦЕВ Микола Іванович, народився 1906 р. у с. Нелідовка Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник 1-го керамічного заводу. Заарештований 5 листопада 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 березня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 28 вересня 1992 р.

КУДРЯВЦЕВ Степан Сергійович, народився 1912 р. у с. Нелідовка Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник 1-го керамічного заводу. Заарештований 5 листопада 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 березня 1936 р. засуджений

на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 28 вересня 1992 р.

КУДЬ Петро Григорович, народився 1908 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник пляшкової бази. Заарештований 14 липня 1936 р. як член к.-р. угруповання та антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито ТВ УДБ ХОУ НКВС 20 вересня 1936 р. за недоведеності обвинувачення.

КУЗЕВАНОВ Олександр Олександрович, народився 1883 р. у м. Барнаул Барнаульського окр. Томської губ. Росіянин, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Працівник ХЦТ. Заарештований 10 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 серпня 1935 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 5 жовтня 1994 р.

КУЗІН Олексій Андрійович, народився 1912 р. у Варшаві. Росіянин, соціальне походження невідоме, освіта середня, позапарт., у 1932 член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Технік-нормувальник ХПЗ. Заарештований 18 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 30 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

КУЗНЕЦОВ Кіндрат Кіндратович, див. *КИСИЛЬОВ Мирон Єфремович (Кузнецов Кіндрат Кіндратович)*.

КУЗНЕЦОВ Костянтин Олексійович, народився 1886 р. у с. Михайлівка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Диптани Зміївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1930 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 27 квітня 1936 р. за поширення к.-р. чуток (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 липня 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 8 серпня 1990 р.

КУЗНЕЦОВ Олександр Романович, народився 1902 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Старший бухгалтер паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 9 лютого 1935 р. за к.-р. розмови і терористичні настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 2 березня 1935 р. виправданий.

КУЗНЕЦОВ Олексій Олексійович, народився 1903 р. у с. Грушівка Канівського пов. Київської губ. Українець, із селян,

освіта середня, позапарт., у минулому кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 20 серпня 1936 р. за к.-р. троцькіську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 30 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 11 грудня 1938 р. Реабілітований 8 жовтня 1965 р.

КУЗНЕЦОВ Сергій Олексійович, народився 1891 р. у с. Новоселівка Перемишльського пов. Калузької губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Головоштамту. Заарештований 22 січня 1937 р. як член к.-р. організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54⁸ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 20 червня 1937 р. (ст. 54⁸ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 4 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 березня 1959 р.

КУЗЬМЕНКО Григорій Павлович, народився 1907 р. у с. Берестівка Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Охоронець Державного авторемонтного заводу № 9. Заарештований 25 вересня 1936 р. за к.-р. троцькіську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 вересня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 15 липня 1992 р.

КУЗЬМЕНКО Кирило Павлович, народився 1904 р. у с. Берестівка Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Комендант комунгоспу ХТЗ. Заарештований 3 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 15 липня 1992 р.

КУЗЬМЕНКО Леся Павлівна, народилася 1908 р. у сел. Попасна Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українка, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживала у Харкові. Науковий співробітник Харківського інституту науково-судової експертизи ім. Бокаріуса. Заарештована 21 липня 1937 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 3 грудня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбувала у Кульсिमсько-

му та Бондюзькому табпунктах Усольтабу. Постановою слідчастини міськвідділу НКВС м. Харкова від 21 березня 1940 р. термін покарання скорочений до фактично відбутого. Звільнена з-під варті 10 квітня 1940 р.

КУЗЬМЕНКО Павло Михайлович, народився 1903 р. у с. Борчеловка Белгородського пов. Курської губ. [Українець], із [селян], освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер 2-го окремого відомчого дивізіону РСМ. Заарештований 3 липня 1937 р. за антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УРСР по Харківській обл. 5 листопада 1937 р. (ст. 54¹² КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 5 квітня 1938 р. термін покарання знижено до 2 років позбавлення волі. Реабілітований 26 листопада 1958 р.

КУЗЬМІН Володимир Іванович, народився 1914 р. у Санкт-Петербурзі. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Служив у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Курсант 5-ї танкової бригади. Заарештований 9 липня 1937 р. за розповідання к.-р. анекдотів та розкладання дисципліни (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УРСР) і військовим трибуналом 14-го стрілк. корпусу ХВО 26 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 30 листопада 1992 р.

КУЗЬМІН Микита Оксентійович, народився 1897 р. у с. Кегичівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кегичівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нове суспільство», сторож ошадної каси. Заарештований 2 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

КУЗЬМОВИЧ Степан Дмитрович, народився 1893 р. у м. Тернопіль провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, з міщан, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач бюро експертиз Українського інституту радянської торгівлі. Заарештований 17 липня 1937 р. як член націонал-фашистської терористичної організації (статті 54⁸, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹

КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 січня 1958 р.

КУЛАК Борис Дмитрович, народився 1913 р. у с. Чураєво Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Помічник машиніста депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 26 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливою трійки УНКВС по Харківській обл. від 11 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 20 липня 1956 р.

КУЛАКОВ Сергій Якимович, народився 1900 р. у м. Клинці Суразького пов. Чернігівської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Нормувальник заводу № 135. Заарештований 17 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 42 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 8 вересня 1938 р. Реабілітований 9 грудня 1966 р.

КУЛАКОВСЬКИЙ Казимир Станіславович, народився 1884 р. у м. Августов Суwalkської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 серпня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 14 лютого 1994 р.

КУЛЕШОВ Федір Олексійович, народився 1898 р. у с. Прелестне Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1930 р. Проживав у Харкові. Машиніст депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ТВ ГУДБ НКВС ст. Основа з 5 серпня 1935 р. за шкідництво на залізниці (ст. 56³⁰ КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Півд. залізниці 26 серпня 1935 р. за недоцільності притягнення до кримінальної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР).

КУЛИВАР Павло Демидович, народився 1897 р. на [хут. Лисогірка] Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав на хут. Лисогірка Савинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний сівач». Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу

про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 грудня 1963 р.

КУЛИК Корній Степанович, народився 1911 р. у м. Рівне Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, член ВЛКСМ з 1926 р. Проживав у Харкові. Інспектор тресту «Харсільборошно». Заарештований 3 липня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної організації (статті 54⁶, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 20 листопада 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Балхашському ВТТ Картабу. На 1955 р. проживав у м. Рівне Рівненського р-ну Кіровоградської обл. Реабілітований 3 лютого 1956 р.

КУЛИКОВ Кирило Олександрович, народився 1895 р. на хут. Качкаринський Астраханської губ. Росіянин, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Заступник начальника відділу заводу № 183. Заарештований 20 червня 1937 р. за шкідництво на заводі (ст. 54⁷ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 грудня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 10 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 липня 1957 р.

КУЛИКОВ Костянтин Григорович, народився 1883 р. у с. Кривськ Боровського пов. Калузької губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 4 листопада 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 березня 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 жовтня 1993 р.

КУЛИКОВСЬКИЙ Петро Васильович, народився 1897 р. у с. Марківці провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1916—1918 рр. член соціалістичної партії США, у 1919—1921 рр. член компартії США, у 1921—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у [Харкові]. Заступник директора радгоспу ім. Чапаєва у Диканському р-ні Харківської обл. Заарештований 9 липня 1937 р. як член к.-р. націонал-фашистської терористичної організації УВО (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 вересня 1958 р.

КУЛИНЕНКО Родіон Петрович, народився 1891 р. у стан. Копильська Темрюцького

від. Кубанської обл. Українець, із селян, освіта середня, у 1918—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Богатов Красноярського краю. Начальник політвідділу Красноярської залізниці. Заарештований 5 липня 1937 р. міськвідділом УДБ НКВС м. Комсомольськ за зв'язок з троцькістами, зберігання вогнепальної зброї (статті 58¹⁰, 182 КК РРФСР), етапований для подальшого слідства до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 серпня 1938 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував на Колимі. Реабілітований 4 грудня 1957 р.

КУЛІШ Данило Максимович, народився 1888 р. у с. Коротич Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коротич Харківської приміської зони. Селянин-одиночка. Заарештований 17 лютого 1935 р. за ст. 54¹⁰ КК УСРР, справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 20 березня 1935 р.

КУЛІШ Іван Кирилович, народився 1906 р. у с. Бігуни Овруцького пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Іванівка Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Хвиля революції». Заарештований 2 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 15 березня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з позбавленням прав на 2 роки. Термін покарання відбував на будівництві НКВС у Михайлівському р-ні Алтайського краю. Реабілітований 10 червня 1967 р.

КУЛІШ Федір Григорович, народився 1910 р. у с. Всесвятське [Павлоградського] пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта середня, член ВЛКСМ з 1928 р. Проживав у м. Постишев Сталінської обл. Завідувач піонерського відділу райкому ЛКСМУ. Заарештований 27 вересня 1935 р. за антирад. агітацію серед слухачів курсів ЦК ВЛКСМ (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 5 лютого 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

КУЛОВ Володимир Михайлович, народився 1900 р. у с. Краснокутськ Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учитель СШ № 62. Заарештований 29 квітня 1937 р. як член к.-р. української націонал-фашистської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний у серпні 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 листопада 1958 р.

КУЛЬМАТИЦЬКИЙ Василь Омелянович, народився 1896 р. у с. Лейно Влодавського пов. Седлецької губ. Росіянин, із священнослужителів, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 8 вересня 1935 р. як член к.-р. групи, яка мала на меті повалення рад. влади (статті 54⁶, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 1 лютого 1936 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 8 березня 1936 р. ст. 54¹ п. «а» КК УСРР перекваліфіковано на статті 54³, 54⁶ ч. 2 КК УСРР, вирок військового трибуналу скасовано, справу передано на дослідження. Військовим трибуналом ХВО 29 червня 1936 р. (статті 54³, 54⁶ ч. 2, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 24 травня 1947 р. висланий до Якутської АРСР на 3 роки, а за ухвалою від 5 травня 1951 р. як член к.-р. шпигунської організації висланий у р-н Колими під нагляд органів МДБ. На 1972 р. проживав у м. Магадан. Реабілітований 16 березня 1972 р.

КУНИЦЬКИЙ Іван Тадейович, народився 1897 р. у м. Любча Новогрудського пов. Мінської губ. Білорус, з кустарів, освіта середня, позапарт., у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Комдив 23-ої стрілдивізії 14-го стріл. корпусу ХВО. Заарештований 10 липня 1937 р. як учасник військово-фашистської змови (статті 54¹ п. «б», 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 4 жовтня 1937 р. (статті 54¹ п. «б», 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 5 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 22 вересня 1956 р.

КУНІН Абрам Львович, народився 1891[3] р. у м. Гомель Гомельського пов. Могильовської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1919—1922 рр. член РСДРП(м). На 1922 р. проживав у Харкові. Ухвалою ДПУ РСФРР від 4 квітня 1922 р. за антирад. діяльність висланий до м. Коканд у Туркестані на 1 рік, звідки втік і повернувся до Харкова. Заарештований у березні 1923 р. і ухвалою при колегії ОДПУ від 23 листопада 1923 р. за антирад. діяльність ув'язнений до Тобольського політизолятору, а у 1926 р. висланий на 3 роки. На 1930 р. проживав у Москві. Заарештований у липні 1930 р. і висланий до Східного Сибіру на 3 роки. На 1937 р. проживав у м. Полтава

Харківської обл. Бухгалтер заводу ковкого чавуну. Заарештований 15 червня 1937 р. як член меншовистсько-троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 5 жовтня 1939 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 4 січня 1947 р. як соціально небезпечний елемент висланий на 3 роки. На засланні перебував у м. Кокчетав Кокчетавської обл. Казахської РСР. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 20 вересня 1950 р. (статті 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Справу закрито прокуратурою СРСР 29 серпня 1955 р. Реабілітований 28 лютого 1997 р., 18 жовтня 1957 р. і 23 листопада 1999 р.

КУНІН Микита Якимович, народився 1887 р. у с. Верхній Салтів Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Верхній Салтів Старосалтівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Молотова. У 1932 р. під слідством органів ДПУ УСРР за виступи проти колективізації. Нарсудом Старосалтівського р-ну 15 липня 1937 р. за опір стахановському руху (ст. 69 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 6 місяців примусових робіт. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію проти заходів партії та уряду в укріпленні колгоспів та розвалювання своїми діями стахановської ланки (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 20 березня 1989 р.

КУПЕРВАСЕР Аба Абрамович, народився 1910 р. у м. Полтава Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник заводу № 183. Заарештований 18 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. за відсутності доказів. Звільнений з-під варті 17 серпня 1937 р.

КУПЕРШМІДТ Григорій Наумович, народився 1905 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1924—1928 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Начальник заготівельного цеху головного механіка ХПЗ. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 23 квітня 1929 р. як член к.-р. троцькістської організації позбавлений волі на 3 роки. Заарештований 8 лютого 1935 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54², 54¹⁰ ч. 1,

54¹¹ через ст. 7 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Реабілітований 7 грудня 1995 р.

КУПРІЙ Давид Трохимович, народився 1900 р. у с. Новоселівка Новомосковського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 5 травня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

КУРАСІН Василь Назарович, народився 1879 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член партії соціалістів-революціонерів. Робітник на будівництві ХВБЗ. Заарештований 27 листопада 1936 р. за к.-р. агітацію і протидію стахановському руху (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹⁴ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 серпня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки.

КУРИЛОВ Григорій Іванович, народився 1879 р. у с. Старий Салтів Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Старий Салтів Старосалтівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1931 р. розкуркулений і позбавлений виборчих прав. У 1933 р. висланий до Казахстану на 3 роки. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 травня 1989 р.

КУРИЛОВ Микола Макарович, народився 1915 р. у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1930–1933 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Смоленськ Західної обл. Курсант школи молодших авіаспеціалістів 116-ї авіабригади. Заарештований 27 червня 1937 р. за розповсюдження к.-р. наклепів та профашистські настрої (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) і військовим трибуналом БВО 1 жовтня 1937 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 17 жовтня 1996 р.

КУРІННИЙ Іван Микитович, народився 1912 р. у с. Литівка Охтирського пов.

Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХСГІ. Заарештований 5 грудня 1934 р. як член к.-р. організації та прояви терористичних настроїв (ст. 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 липня 1935 р. (статті 54¹⁰, 54¹¹, 68 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 22 червня 1989 р.

КУРОП'ЯТНИК Данило Терентійович, народився 1903 р. на хут. Куроп'ятників Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач складу на будівництві будинку Соцсільгоспу. Заарештований 28 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 липня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 16 грудня 1991 р.

КУРОП'ЯТНИК Іван Семенович, народився 1902 р. у с. Костянтинівка Костянтинівградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вовківка Кегичівського р-ну Харківської обл. Вантажник радгоспу ім. Паризької комуни. Заарештований 13 грудня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 4 червня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Картабі. Помер 1987 р. у с. Костянтинівка Сахновщинського р-ну Харківської обл. Реабілітований 15 червня 1990 р.

КУРОЧКА Ірина Петрівна, народилася 1915 р. у с. Задонецьке Зміївського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Задонецьке Зміївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Шегельського. Заарештована 17 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито Зміївським РВ НКВС 22 червня 1939 р. (ст. 198 КПК УРСР).

КУРОЧКА Федір Олександрович, народився 1899 р. у с. Гусинка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гусинка Куп'янського р-ну Харківської обл. Продавець магазину сільпо радгоспу ім. Постишева в Борівському р-ні Харківської обл. У 1932 р. розкуркулений. Заарештований 25 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 16 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 січня 1959 р.

КУРФІРСТ Веремій Ісайович, народився 1892 р. у м. Дубоссари Тираспольського пов. Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, у 1910—1920 рр. член партії анархістів-комуністів, у 1920—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач фінансового відділу Харківського облвиконкому. Заарештований 22 березня 1937 р. як член к.-р. троцькістсько-терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 листопада 1956 р.

КУСЕВИЧ Григорій Андрійович, народився 1895 р. у с. Теляж Сокольського пов. Гродненської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завгосп Харківської обласної вищої комуністичної с.-г. школи ім. Постишева. Заарештований 8 жовтня 1935 р. як член монархістської к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 1 лютого 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 8 березня 1936 р. термін покарання скорочено до 3 років. Після звільнення проживав у Харкові, де помер 26 листопада 1963 р. Реабілітований 16 березня 1972 р.

КУТЕПОВ Андрій Юхимович, народився 1887 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник промартілі «Харбудремонт». Заарештований 8 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі з конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Норильтабі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 січня 1944 р. строк скорочено на 1,5 роки. Звільнений із ув'язнення 6 червня 1946 р. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 30 грудня 1950 р. висланий на поселення до Красноярського краю під нагляд органів МДБ. Помер 17 січня 1953 р. у м. Норильськ Красноярського краю. Реабілітований 5 квітня 1958 р.

КУТЕПОВ Марко Олексійович, народився 1885 р. у с. Клугине-Башкирівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник ДЕС Харківського р-ну. Заарештований 5 травня 1935 р. за статтями 54¹⁰ ч. 1, 75 ч. 2

КК УСРР і Харківським облсудом 25 листопада 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 3 серпня 1994 р.

КУТОВИЙ Никифор Терентійович, народився 1896 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Люботин Харківської приміської зони. Машиніст депо ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Сорт. з 9 лютого 1935 р. за шкідництво на залізниці (ст. 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Півд. залізниці 14 березня 1935 р. за недоцільності притягнення до кримінальної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР).

КУХАРЕНКО Андрій Опанасович, народився 1898 р. у с. Берестечко Дубнівського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Пісочин Харківської приміської зони. Заарештований 11 січня 1936 р. за антирад. агітацію і виготовлення фіктивних документів з корисливою метою (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 березня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

КУХАРСЬКИЙ Мар'ян Станіславович, народився 1899 р. у Варшаві. Поляк, з робітників, освіта початкова, у 1917—1918 рр. член РСДРП, у 1930—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 23 вересня 1935 р. за дезертирство з Червоної гвардії, службу у Війську Польському, нелегальний перетин кордону у 1921 р., приховування свого антирад. минулого та антирад. переконань (статті 54² через ст. 7, 54¹⁰ ч. 1, 180 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 січня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. На 1957 р. проживав у Харкові, працював електромонтером у Харківському рентгенологічному інституті. Реабілітований 27 грудня 1993 р.

КУЦЕКІНЬ Володимир Якович, народився 1899 р. у с. Таранівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у с. Таранівка Зміївського р-ну Харківської обл. Чоботар 2-го загону стріл. охорони НКШС Півд. залізниці. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію та приховування служби у білій армії (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 9 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років.

Після відбуття терміну покарання проживав у с. Бірочок Перший Зміївського р-ну Харківської обл. Реабілітований 29 березня 1963 р.

КУЦЕНКО Борис Павлович, народився 1886 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 22 квітня 1936 р. як член антирад. угруповання та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

КУЦЕНКО Віктор Іванович, народився 1912 р. у м. Кайданове Мінського пов. Мінської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент 2-го ХМІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), ухвалою Найвищого Суду УСРР від 23 листопада 1936 р. справу направлено на додатковий розгляд зі стадії попереднього слідства, а 14 травня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Харківським облсудом 29 червня 1937 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 1 рік позбавлення волі. Справу закрито слідвідділом УКДБ УСРР по Харківській обл. 12 лютого 1990 р. (статті 6 п. 2, 213 п. 1 КПК УСРР). Реабілітований 22 березня 1990 р. і 22 вересня 1992 р.

КУЦЕНКО Володимир Іванович, народився 1905 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1934—1936 рр. член ВКП(б). Голова фабкому взуттєвої фабрики № 5. Заарештований 26 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. за к.-р. троцькіську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Котлаському відділенні Ухтпечтабу. На 1963 р. проживав у м. Дніпропетровськ Дніпропетровської обл. Реабілітований 31 травня 1963 р.

КУЦЕНКО Іван Ілліч, народився 1890 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Огульці Валківського р-ну Харківської обл. Робітник БФЗ. Заарештований 24 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 17 січня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 15 лютого 1990 р.

КУЦЕНКО Овсій Пилипович, народився 1889 р. у с. Домаха Павлоградського пов. Ка-

теринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Домаха Лозівського р-ну Харківської обл. Машиніст електростанції 7-го паровозного депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 5 грудня 1936 р. за антирад. агітацію, шкідництво на електростанції (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 7 березня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 7 квітня 1937 р. справу повернено на дослідження. Справу закрито ТВ ГУДБ НКВС ст. Лозова Півд. залізниці 10 червня 1937 р. за відсутності складу злочину.

КУЦЕНКО Петро Григорович, народився 1913 р. у с. Домаха Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., член ВЛКСМ з 1931 р. Проживав у с. Домаха Лозівського р-ну Харківської обл. Оглядач вагонів депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 1 червня 1937 р. як член к.-р. угруповання та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 4 червня 1937 р. за відсутності складу злочину (ст. 4 п. «д» КПК УСРР).

КУЦЕНКО Сергій Григорович, народився 1912 р. у с. Домаха Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1934—1937 рр. член ВЛКСМ. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Майстер Лозівської вагонної дільниці Півд. залізниці. Заарештований 3 червня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. троцькістську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 28 квітня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 30 грудня 1991 р.

КУЦЬ Кіндрат Меркулович, народився 1900 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Огульці Валківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «День врожаю». Заарештований 17 листопада 1934 р. за підпал хати колишнього червоного партизана (ст. 54⁸ через ст. 20 КК УСРР), 21 листопада 1934 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Заарештований вдруге 24 грудня 1934 р. і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу Укрвійськового округу 17 березня 1935 р. виправданий за недоведеності обвинувачення.

КУЧБЕРСЬКИЙ Михайло Францович, народився 1894 р. у м. Белгород Белгород-

ського пов. Курської губ. Поляк, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Рахівник дослідної станції. Заарештований 25 січня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 17 травня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

КУЧЕРЕНКО Павло Гнатович, народився 1882 р. у с. Катеринівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Катеринівка Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник паровозного депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 25 березня 1936 р. за невдоволення заходами рад. влади та партії (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 6 червня 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі. Реабілітований 15 березня 1994 р.

КУЧЕРЕНКО Петро Левович, народився 1895 р. у слоб. Мерефа Харківського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Технік Промбудопроекту. Заарештований 26 грудня 1934 р. як член к.-р. диверсійно-терористичної організації (статті 54⁸, 54⁹ КК УСРР) і військовим трибуналом КВО 24 липня 1935 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁸, 54⁹, 54¹⁰ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 24 липня 1935 р. у Харкові. Реабілітований 27 жовтня 1956 р.

КУЧМА Павло Олександрович, народився 1893 р. у с. Парасковія Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта невідома, позапарт., у 1917—1919 рр. член РКП(б), у 1929—1934 рр. член ВКП(б). Служив у м. Старокоштанів Кам'янець-Подільської обл. Червоноармієць 7-го кав. полку 2-ї кав. дивізії. Заарештований 28 квітня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом 17-го стріл. корпусу КВО 10 серпня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у Хабаровському краї. Реабілітований 26 листопада 1957 р.

КУЧМА Федір Петрович, народився 1891 р. у с. Хотімля Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Хотімля Старосалтівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Косіора. Розкуркулений. У 1933 р. нарсудом Старосалтівського р-ну «за шкідницький посів» засуджений на

6 місяців примусових робіт. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. діяльність у колгоспі (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Бурейтабі. Реабілітований 5 липня 1989 р.

КУЧМА Юхим Семенович, народився 1907 р. у с. Хотімля Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. П'ятицьке Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник лісгоспу Печенізького р-ну. Заарештований 3 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 2 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з позбавленням прав на 1 рік. Реабілітований 26 травня 1995 р.

КУЧМАС Митрофан Тихонович, народився 1915 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1929—1932 рр. член ВЛКСМ. Проживав у с. Вільшани Золочівського р-ну Харківської обл. Робітник харківської фабрики «Точмеханіка». Заарештований 27 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 5 квітня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

КУШИК Антон Михайлович, народився 1897 р. у с. Сандова Вишня провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 13 лютого 1936 р. за к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 травня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 4 роки. Реабілітований 27 квітня 1989 р.

КУШНАРЕНКО Василь Йосипович, народився 1910 р. у с. Балясне Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1925—1932 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент 2-го ХМІ. Заарештований 1 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 8 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Харківській змішаній в'язниці. Реабілітований 15 березня 1994 р.

КУШНАРЕНКО Терентій Михайлович, народився 1897 р. у с. Софіївка Олександрівського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Про-

живав у Харкові. Безробітний. Заарештований 25 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської націоналістичної групи на залізниці (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 4 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Помер в ув'язненні 29 листопада 1941 р. Реабілітований 19 серпня 1964 р.

КУШНАРЬОВ Антон Якович, народився 1883 р. у с. Малинівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 16 березня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 червня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у відданих ВТТ з обмеженням прав на 5 років. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

КУШТИМ Іван Якович, народився 1900 р. у с. Тихопілля Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян,

освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Комірник ХТЗ. Заарештований 28 липня 1937 р. за службу у білих та армії Махна, виказування партизанів, за крадіжки на ХТЗ, к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹³ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 20 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Бамтабі, ВТТ у Комі АРСР, де помер 1 березня 1942 р. Реабілітований 23 жовтня 1959 р.

КУЩ Яків Іванович, народився 1904 р. у с. Коропове Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коропове Зміївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Промінь». Заарештований 3 липня 1936 р. за к.-р. роботу, спрямовану на розвал колгоспу та поширення к.-р. анекдотів (ст. 54¹⁰ КК УСРР), [3 листопада] 1936 р. звільнений з-під варти на підписку про невийзд, справу закрито Зміївським РВ НКВС 26 квітня 1937 р. (статті 197 ч. 2, 198 КПК УСРР).

Л

ЛАБУНСЬКИЙ Павло Митрофанович, народився 1906 р. на хут. Драгунівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Драгунівка Старосалтівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Культурне життя». Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 8 березня 1989 р.

ЛАВРЕНТЬЄВ Павло Федорович, народився 1892 р. у Санкт-Петербурзі. Росіянин, з робітників, освіта неповна середня, у 1914—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор ХВБЗ ім. Молотова. Заарештований 30 липня 1937 р. як член антирад. шкідницької організації (статті 54⁹, 54⁷, 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 31 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 1 листопада 1937 р. у Києві. Реабілітований 3 лютого 1956 р.

ЛАВРИНЕНКО Олексій Кузьмич, народився 1886 р. у с. Нова Гнилиця Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нова Гнилиця Чугуївського р-ну Харківської обл. Дезінфектор райздороввідділу Чугуївського райвиконкому. Заарештований 24 березня 1936 р. за антирад. агітацію

(ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 21 травня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 29 липня 1960 р.

ЛАВРИНЕНКО Юрій Андріанович, народився 1905 р. у с. Хижинці Звенигородського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1924—1929 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Письменник. Завідувач лабораторії с.-г. колонії № 7 НКВС. Заарештований 24 грудня 1933 р. як член к.-р. терористичного угруповання та шпигунську діяльність (статті 54⁶, 54⁸ КК УСРР), справу закрито судовою трійкою при колегії ДПУ УСРР 26 лютого 1934 р. Заарештований 13 лютого 1935 р. як член к.-р. організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 8 лютого 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Норильтабі, звільнений 15 травня 1939 р. Реабілітований 8 січня 1992 р. і 31 березня 1965 р.

ЛАВРОВ Григорій Максимович, народився 1904 р. на ст. Микитівка Бахмутського пов. Катеринославської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Інспектор відділу технічного контролю ІПРЗ. Заарешто-

ваний 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію та дискредитацію рад. влади (ст. 54¹⁰ КК УСРП) і ухвалою трійки УНКВС по Донецькій обл. від 31 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Помер в ув'язненні 28 липня 1945 р. Реабілітований 4 березня 1958 р.

ЛАВРОВ Максим Лаврентійович, народився 1883 р. у с. Алексеевка Таганрозького окр. області Війська Донського. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Інспектор відділу технічного контролю ІПРЗ. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРП) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 травня 1958 р.

ЛАВРОВСЬКИЙ Микола Олексійович, народився 1913 р. у с. Погуляєвка [Єльнинського пов.] Смоленської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт., у 1929—1932 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Славути Кам'янець-Подільської обл. Червоноармієць 26-го кінно-арт. полку. Заарештований 9 жовтня 1936 р. за антирад. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП) і військовим трибуналом 7-го кав. корпусу КВФ 11 січня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 4 роки. Реабілітований 22 червня 1993 р.

ЛАДНИЙ Порфирій Павлович, народився 1880 р. у с. Миропілля Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Миропілля Шевченківського р-ну Харківської обл. Сторож ХТГЗ. Заарештований 14 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП) і спецколегією Харківського облсуду 29 березня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ЛАДНИЙ Федір Петрович, народився 1905 р. у с. Миропілля Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТГЗ. У 1923—1930 рр. позбавлений виборчих прав. Заарештований 3 листопада 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРП) і спецколегією Харківського облсуду 1 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ЛАДОНЯ Іван Іванович, народився 1909 р. у с. Таранівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта по-

чаткова, позапарт. Проживав у с. Таранівка Зміївського р-ну Харківської обл. Кочегар силової станції заводу «Серп і молот». Заарештований 2 серпня 1936 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП і Харківським облсудом 2 листопада 1936 р. (статті 75 п. 3 через ст. 16, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 17 серпня 1994 р.

ЛАЗАРЄВ Микола Іллєч, народився 1912 р. у с. Шейно Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник 1-го керамічного заводу. Заарештований 5 листопада 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП) і спецколегією Харківського облсуду 15 березня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 28 вересня 1992 р.

ЛАЗАРЄВ Михайло Григорович, народився 1914 р. у Санкт-Петербурзі. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт., до 1936 р. член ВЛКСМ. Служив в Уссурийській обл. Приморського краю. Червоноармієць окремого батальйону зв'язку 43-го стріл. корпусу. Заарештований 18 травня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) і військовим трибуналом 43-го стріл. корпусу 17 липня 1937 р. засуджений на 6 років тюремного ув'язнення з обмеженням прав на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у Хабаровському краї. Реабілітований 12 травня 1989 р.

ЛАЗАРЄВ-МІЛЬДОН Яків Лазарович, народився 1900 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1920 р. Проживав у Харкові. Помічник директора заводу № 183. Заарештований 11 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації, підривної роботи та відновлення партстажу обманним шляхом (статті 54¹¹, 54⁸ через ст. 17, 180 КК УСРП), а 6 листопада 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 3 березня 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРП).

ЛАЗОРИШАК Олексій Миронович, народився 1892 р. у с. Вербиця провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із священнослужителів, освіта вища, у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор театру ім. Т. Г. Шевченка. Заарештований 29 грудня 1936 р. як член української націонал-фашистської терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРП), направлений спецконвоем до Києва у розпорядження УДБ НКВС УСРР. Військовою коле-

гією Верховного Суду УРСР 13 липня 1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 13 липня 1937 р. у Києві. Реабілітований 15 лютого 1958 р.

ЛАЗОРКО Соломонида Порфиріївна, народилася 1900 р. у с. Шурівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Шурівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Любченка. Заарештована 5 червня 1937 р. за організацію к.-р. виступу віруючих жінок проти закриття сільської церкви (ст. 56¹⁶ через ст. 16 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбувала у Намському табпункті Локчимтабу. Реабілітована 23 травня 1989 р.

ЛАЗУРЕНКО Дем'ян Герасимович, народився 1880 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Машиніст промивки паровозів депо ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 19 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 21 квітня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 1 лютого 1994 р.

ЛАЗЬКО Михайло Єгорович, народився 1896 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1918—1926 рр. член ВКП(б). Пожежник фабрики «Кофок». Заарештований 19 лютого 1935 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 квітня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 26 травня 1935 р. за антирад. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 20 липня 1944 р. Реабілітований 25 жовтня 1963 р.

ЛАЙЗЕРУК Мойсей Овсійович, народився 1912 р. у м. Царичанка Новомосковського пов. Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Слухач робітфаку ХСІ. Заарештований 5 лютого 1937 р. як член троцькістської фашистської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу 2 квітня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 30 січня 1992 р.

ЛАНГЕ Едуард Ернестович, народився 1901 р. у с. Чело Пружанського пов. Грод-

ненської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Дубові Гряди Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Будьонного. Заарештований 22 січня 1937 р. за профашистську діяльність, створення к.-р. кадрів для сприяння Німеччині на випадок війни з СРСР (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ЛАНГЕ Фердинанд Фердинандович, народився 1904 р. у с. Чело Пружанського пов. Гродненської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Костянтинівка Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Промінь». Заарештований 22 січня 1937 р. за профашистську пропаганду, боротьбу проти рад. влади (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Хабаровському краї. Реабілітований 30 вересня 1965 р.

ЛАНДА Мейер Ісакович, народився 1892 р. у м. Канів Канівського пов. Київської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Головний бухгалтер тресту «Трубосталь». Заарештований 9 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 25 листопада 1937 р. (ст. 54⁷ КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Ухвалою Президії Верховного Суду УРСР від 17 березня 1938 р. злочин перекваліфіковано на ст. 97 КК УРСР, а міру покарання залишено без змін. Ухвалою судової колегії Верховного Суду СРСР від 27 травня 1939 р. справу направлено на дослідження. Справу закрито прокуратурою Харківської обл. 21 серпня 1939 р. (ст. 5 КПК УРСР). Реабілітований 12 листопада 1993 р.

ЛАНТИНОВ Архип Юхимович, народився 1906 р. у с. Уди Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. У 1931 р. майно конфісковано. Заарештований 29 вересня 1934 р. за участь у вбивстві колгоспних активістів, пограбування та втечу з-під варти (статті 54⁸, 170 п. «г», 78, 171 ч. 3 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу Укрвійськового округу 2 січня 1935 р. (ст. 54⁸ КК УСРР

з санкції ст. 54² КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 28 березня 1935 р. розстріл замінено на 10 років позбавлення волі з обмеженням прав на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 28 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 10 квітня 1938 р. Реабілітований 10 квітня 1996 р. і 25 квітня 1960 р.

ЛАПА Василь Арсентійович, народився 1899 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Технічний секретар завкому тресту «Котломонтаж». Заарештований 16 серпня 1936 р. як член к.-р. націоналістичного угруповання (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 24 вересня 1992 р.

ЛАПА Дмитро Ісайович, народився 1910 р. у с. Рівне Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. На час арешту випускник ХІМСГ. Заарештований 29 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ КК УСРР). Харківським облсудом 17 січня 1937 р. справу направлено на дослідження, підслідний звільнений з-під варті на підписку про невиїзд і виїхав на роботу до Киргизії, звідки у травні 1937 р. направлений до Москви в розпорядження Наркомзему СРСР. Справу не завершено. Реабілітований 5 березня 1997 р.

ЛАПІНСЬКИЙ Федір Зіновійович, народився 1911 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1923—1933 рр. член ВКП(б). Служив у м. Красногвардійськ Ленінградської обл. Старший авіатехнік 13-ї авіаескадрильї 53-ї авіабригади, військовий технік II рангу. Заарештований 25 травня 1937 р. як член к.-р. троцькістської диверсійної організації (статті 58⁹, 58¹⁰, 58¹¹ КК РРФСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 вересня 1937 р. (статті 58⁸, 58⁹, 58¹¹ КК РРФСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 1 вересня 1937 р. у Ленінграді. Реабілітований 31 серпня 1957 р.

ЛАПІН Микола Васильович, народився 1905 р. у с. Бігіла Ялutorовського окр. Тобольської губ. Росіянин, із селян, освіта середня спеціальна, у 1927—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник господарської частини школи удосконалення

командно-технічного складу стріл. охорони НКШС. Заарештований 3 липня 1937 р. за к.-р. діяльність і військовою колегією Верховного Суду СРСР 27 березня 1938 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 27 березня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 23 вересня 1991 р.

ЛАПІН Микола Михайлович, народився 1885 р. і проживав у Харкові. Українець, з міщан, освіта вища, позапарт. Бухгалтер УНДІвуглехім. У 1921 р. за к.-р. настрої позбавлений волі на 3 роки. Заарештований 12 лютого 1936 р. за співробітництво з денікінською контррозвідкою (ст. 54¹³ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 червня 1936 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 31 серпня 1992 р.

ЛАПТИРЄВ Іван Артамонович, народився 1900 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1925 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 27 липня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 17 червня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки і конфіскацією майна. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ЛАРІН Іван Петрович (Кириченко Семен Пилипович), народився 1910 р. у с. Юр'ївка Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у [сел. Люботин Харківського р-ну Харківської обл. Без певних занять]. Заарештований 20 лютого 1937 р. як злодій та за зв'язок з кримінальним елементом (ст. 170 КК УСРР) і ухвалою трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 березня 1937 р. позбавлений волі на 3 роки. Термін покарання відбував у Харківській змішаній в'язниці. Заарештований 10 листопада 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 18 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 листопада 1992 р.

ЛАРЧЕНКО Анатолій Дмитрович, народився 1912 р. у м. Харбін, Китай. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник тресту шкільного будівництва. Заарештований 6 червня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної групи та терористичні наміри (статті 54⁸ через ст. 17, 54⁹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській

обл. 10 вересня 1937 р. (статті 54⁶, 54⁸ через ст. 17, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 лютого 1958 р.

ЛАСТІВКО Микола Іванович, народився 1895 р. у с. Пархомівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Пархомівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Робітник бурякорядгоспу. У 1932 р. розкуркулений, засуджений на 3 роки позбавлення волі. Заарештований 29 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і нарсудом Краснокутського р-ну 28 березня 1936 р. (ст. 67 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою Харківського облсуду від 23 квітня 1936 р. справу передано на додатковий розгляд і Харківським облсудом 9 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Дальтабі. Реабілітований 19 травня 1995 р.

ЛАУРЕН Маті, див. *ЛЕХТО Матвій Вікторович (Лаурен Маті)*.

ЛАУТЕНШЛАГЕР Олексій Єгорович, народився 1907 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Тракторист колгоспу «Роте фронт». Заарештований 26 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 квітня 1989 р.

ЛАХНО Петро Тарасович, народився 1911 р. у с. Лука Лохвицького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ з 1931 р. Проживав у Харкові. Учень Харківського театрального технікуму. Заарештований 9 грудня 1934 р. за антирад. агітацію і належність до к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 3 липня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 10 червня 1991 р.

ЛАЩЕВСЬКИЙ Михайло Федорович, народився 1891 р. у м. Блюмау, Німеччина. Поляк, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1907–1911 рр. член РСДРП(б). Без певного місця проживання. Без певних занять. У 1929 р. під слідством КОВ ДПУ за зберігання к.-р. літератури. Ухвалою особливої наради

при колегії ОДПУ від 18 січня 1930 р. (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) позбавлений волі у концтаборі на 3 роки. Термін покарання відбував у Свірських і Вішерських концтаборах. Звільнений з-під варті 15 серпня 1932 р. Заарештований 8 грудня 1935 р. РСМ НКВС м. Харкова за власною заявою про нібито втечу з місця відбуття покарання. Харківським облсудом 5 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Після відбуття терміну покарання проживав у с. Бондюг Чердинського р-ну Пермської обл. Заарештований 7 червня 1941 р. за к.-р. агітацію. Засуджений на 10 років позбавлення волі, судовий орган невідомий. Реабілітований 29 березня 1990 р.

ЛЕБЕДЄВ Василь Дмитрович, народився 1903 р. у с. Крем'яне Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Позбавлений виборчих прав. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 9 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 26 червня 1989 р.

ЛЕБЕДЄВ Іван Михайлович, народився 1885 р. у м. Калуга Калузької губ. Росіянин, із міщан, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач 2-го Харківського медичного технікуму. Заарештований 10 грудня 1934 р. за терористичні помисли щодо рад. та партійних керівників (ст. 54⁸ КК УСРР) і Харківським облсудом 21 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Волготабі у м. Рибінськ Ярославської обл. Розстріляний 4 листопада 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Ярославській обл. від 28 жовтня 1937 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 19 квітня 1994 р. і 17 серпня 1989 р.

ЛЕБЕДИНСЬКИЙ Макар Якимович, народився 1902 р. у с. Чупахівка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, член ВКП(б) з 1925 р. Проживав у Харкові. Слухач підготовчого відділення інституту Червоної професури. Заарештований 6 вересня 1935 р. як член к.-р. організації, антирад. агітацію та незаконне зберігання зброї (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 червня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 97, 196 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Справу закрито помічником прокурора у спецправах 19 травня 1937 р.

ЛЕБІДЬ Іван Павлович, народився 1893 р. у с. Борщівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Борщівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Листоноша колгоспу «Червоний Перекоп». Заарештований 30 липня 1937 р. як член секти євангелістів та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 24 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 25 квітня 1989 р.

ЛЕБІДЬ Леонтій Тихонович, народився 1896 р. у с. Новомиколаївка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новомиколаївка Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «2-га п'ятирічка». Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 8 серпня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ЛЕБЛЕБІДЖАН Іван Артемович (Оганес Арутюнович), народився 1889 р. у с. Тамзара, Туреччина. Вірмен, з кустарів, освіта початкова, член партії «Дашнакцутюн» з 1918 р. Проживав у Харкові. Продавець кіоску Харківського заводського харчоторгу. Заарештований 28 січня 1937 р. як член підпільної к.-р. дашнацької організації та антирад. пропаганду (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 23 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54² через ст. 17 КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 липня 1957 р.

ЛЕВАДНА Олександра Тимофіївна, народилася 1913 р. у с. Котельва Охтирського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у Новоіванівському бурякоградгоспі Коломацького р-ну Харківської обл. Сезонна робітниця бурякоградгоспу. Заарештована 23 вересня 1936 р. політвідділом Новоіванівського бурякоградгоспу за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 30 грудня 1936 р. засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітована 11 травня 1990 р.

ЛЕВАДНА Парасковія Тимофіївна, народилася 1915 р. у с. Котельва Охтирського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у Новоіванівському бурякоградгоспі Коломацького р-ну Харківської обл. Сезонна робітниця бурякоградгоспу. Заарештована 23 вересня 1936 р. по-

літвідділом Новоіванівського бурякоградгоспу за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 30 грудня 1936 р. засуджена на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітована 11 травня 1990 р.

ЛЕВАДНИЙ Олексій Якович, народився 1914 р. у с. Переволочна Прилуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., член ВЛКСМ з 1929 р. Проживав у Харкові. Учень Харківського технікуму журналістики. Заарештований 19 лютого 1935 р. як член к.-р. групи (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 травня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

ЛЕВАНДОВСЬКИЙ Лев Борисович, народився 1908 р. і проживав у Харкові. Єврей, з робітників, освіта середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Бібліотекар клубу 124-го арт. полку. Заарештованим не був, під слідством ОВ Вовчанського РВ НКВС з 27 жовтня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито 21 листопада 1935 р.

ЛЕВЕН Генріх Якубович, народився 1908 р. у колонії Нестеліївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестеліївка Лозівського р-ну Харківської обл. Тракторист Лозівської МТС. Заарештований 20 березня 1937 р. як член к.-р. диверсійно-шпигунської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією майна. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ЛЕВЕН Якуб Якубович, народився 1896 р. у колонії Бузенталь Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестеліївка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нове життя». Заарештований 12 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 17 липня 1937 р. розстріл замінено на 10 років тюремного ув'язнення з поражен-

ням у правах на 4 роки. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ЛЕВИТОВ (Ливитов) Семен Іванович, народився 1906 р. у Харкові. Росіянин, з кустарів, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у м. Сестрорецьк Ленінградської обл. Без певних занять. Заарештований 13 травня 1937 р. Сестрорецьким прикордонним загonom за намір нелегально перейти радянсько-фінський кордон. За результатами експертизи Ленінградського інституту судової психіатрії визнаний хронічно хворим на шизофренію і неосудним. Ухвалою Народного Суду Сестрорецької дільниці від 26 серпня 1937 р. направлений на примусове лікування до психіатричної лікарні.

ЛЕВІН Борис (Берко) Симонович, народився 1892 р. у м. Хорол Хорольського пов. Полтавської губ. Єврей, з міщан, освіта початкова, позапарт., у 1925—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Кравець артілі ім. Крупської. Заарештований 8 квітня 1935 р. за к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 5 грудня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 12 листопада 1937 р. Реабілітований 26 і 30 червня 1989 р.

ЛЕВІНСОН Володимир Олександрович, народився 1889 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1906—1918 рр. член партії соціалістів-революціонерів, у 1919—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний, у минулому референт тресту «Харпромхліб». Заарештований 26 квітня 1936 р. як член троцькістської організації та к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 3 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Воркуттабі і Ухтіжемтабі. Після звільнення з-під варти виїхав до м. Грайворон Курської обл. Реабілітований 8 липня 1989 р.

ЛЕВІТАН Йосиф Давидович, народився 1910 р. у с. Краснопілля Чериківського пов. Могильовської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учитель СШ № 15. У 1930 р. під слідством ДПУ УСРР як член к.-р. троцькістської організації. Заарештований 28 лютого 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував

у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 6 січня 1989 р.

ЛЕВІТІН Арон Мойсейович, народився 1911 р. у м. Мстиславль Мстиславського пов. Могильовської губ. Єврей, з робітників, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Червоноармієць перемінного складу 69-го стріл. полку 23-ї стріл. дивізії. Заарештований 4 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 11 грудня 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою військового трибуналу ХВО від 29 листопада 1937 р. вирок скасовано, справу передано на дослідження. Справу закрито ОВ НКВС 23-ї стріл. дивізії у зв'язку з тим, що підслідний у таборах не виявлений. Реабілітований 31 жовтня 1989 р.

ЛЕВІТІН Ізраїль Соломонович, народився 1899 р. у м. Перекоп Перекопського пов. Таврійської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1917—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Юрисконсульт Харківського радіозаводу. Заарештований 9 квітня 1935 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54² КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 11 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 29 червня 1989 р.

ЛЕВКОВИЧ Марія Остапівна, народилася 1892 р. у м. Люблін Люблінської губ. Українка, із службовців, освіта незакінчена вища, у 1918 р. член партії лівих соціалістів-революціонерів, у 1919—1935 рр. член ВКП(б). Проживала у Києві. Заступник секретаря ЦВКР УСРР. Заарештована 2 серпня 1935 р. за к.-р. діяльність та зв'язки з керівництвом ПОВ (ст. 58⁴ КК РСФРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала в Ухтпечтабі, у 1937 р. переведена до Лук'янівської в'язниці у Києві. Верховним Судом СРСР 15 серпня 1937 р. (статті 58⁸, 58¹¹ КК РРФСР) засуджена на 10 років позбавлення волі у ВТТ з позбавленням прав на 5 років. Реабілітована 2 червня 1956 р.

ЛЕВЛИК Джон Тихонович, народився 1889 р. у с. Занев'я Гродненської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1917—1920 рр. член компартії Америки. Проживав у Харкові. Пенсіонер. Заарештований 8 жовтня 1936 р. як член к.-р. угруповання петлюрівського спрямування, антирад. агітацію та терористичні помисли (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 березня 1937 р. засуджений на 4 роки по-

збавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 17 червня 1992 р.

ЛЕВЧЕНКО Василь Григорович, народився 1904 р. у с. Семеново Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1925—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Люботин Харківського р-ну Харківської обл. Начальник політвідділу 4-го експлуатаційного відділення Півд. залізниці. Заарештований 22 липня 1937 р. за к.-р. шкідницьку роботу і зв'язок з к.-р. елементом (статті 54⁷, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 3 січня 1938 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 21 березня 1957 р.

ЛЕВЧЕНКО Олександр Олександрович, народився 1897 р. у м. Зміїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із [робітників], освіта середня, позапарт. Проживав у м. Зміїв Зміївського р-ну Харківської обл. Референт ХВЗ. Заарештований 12 червня 1935 р. за нанесення побоїв та антирад. діяльність (статті 153 ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 листопада 1935 р. (статті 153 ч. 2, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Після відбуття терміну покарання проживав у с. Новоспаське Куйбишевської обл. Агроном. Заарештований 5 липня 1938 р. за шпигунство (ст. 58⁶ КК РРФСР), справу закрито УДБ УНКВС по Куйбишевській обл. 9 березня 1939 р. за недоведеності обвинувачення. Заарештований 15 лютого 1941 р. за антирад. агітацію і Куйбишевським облсудом 22 березня 1941 р. (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 20 квітня 1990 р. і 22 червня 1992 р.

ЛЕВЧЕНКО Федір Григорович, народився 1888 р. у м. Зміїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з міщан, освіта початкова, у 1917—1920 рр. член партії лівих соціалістів революціонерів, у 1920—1924 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Десятник тресту шкільного будівництва. Заарештований 11 червня 1937 р. як член к.-р. есерівської організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 3 грудня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 29 липня 1989 р.

ЛЕГЕЗА Андрій Васильович, народився 1894 р. у с. Карануж Рутковського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, з робітників, освіта по-

чаткова, позапарт., у 1927—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник боєзабезпечення 69-го стріл. полку 23-ї стріл. дивізії. Заарештований 11 липня 1937 р. за к.-р. шпигунську діяльність на користь Польщі та участь в УВО (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 28 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 3 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 листопада 1989 р.

ЛЕЙС Леонід Іванович, народився 1904 р. у с. Хортиця Олександрівський пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1925 р. кандидат у члени ВКП(б), у 1926—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач планового відділу Української хутрової фабрики. Заарештований 27 липня 1935 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. На 1956 р. проживав у м. Ухта Комі АРСР. Реабілітований 2 червня 1956 р.

ЛЕЛЮК Микола Кузьмич, народився 1907 р. і проживав у Харкові. Українець., з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник ХПЗ. Заарештований 27 березня 1935 р. як член к.-р. організації та розповсюдження к.-р. прокламцій (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 травня 1935 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Найвищим Судом УСРР 17 червня 1935 р. термін покарання визнано умовним. Звільнений з-під варти 17 червня 1935 р. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

ЛЕМЕШ В'ячеслав Сергійович, народився 1913 р. у с. Борзе Читинського окр. Забайкальської обл. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1937 р. член ВЛКСМ. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Майстер вагонного депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 2 червня 1937 р. за висловлювання у приватних листах антирад. настроїв, зв'язок з троцькістами і зберігання троцькістської літератури (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 28 квітня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 7 років позбавлення волі з поразенням у правах на 5 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі у Свердловській обл. Реабілітований 30 грудня 1991 р.

ЛЕМЕШЕВСЬКИЙ Олександр Іванович, народився 1899 р. у с. Лемешевичі Пінського

пов. Мінської губ. Білорус, із селян, освіта вища, позапарт., у 1924—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Старший майстер ст. Куп'янськ Північно-Донецької залізниці. Заарештований 24 червня 1937 р. за шкідництво під час реконструкції колії на ст. Дебальцеве Північно-Донецької залізниці (ст. 54⁷ КК УРСР) і трійкою УНКВС по Донецькій обл. від 29 листопада 1937 р. за участь у диверсійно-шкідницькій організації винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією майна. Розстріляний 2 грудня 1937 р. у [м. Сталіне Сталінської обл.]. Реабілітований 6 вересня 1957 р.

ЛЕМКЕ Петро Мартинович, народився 1894 р. у колонії Нестеліївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестеліївка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нове життя». У 1930 р. під слідством за к.-р. агітацію та протидію заходам рад. влади (ст. 54¹⁰ КК УСРР). Заарештований 1 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ЛЕНДЕР Людвіг Мартинович, народився 1887 р. у с. Майчокрок Мелітопольського пов. Таврійської губ. Німець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ПВРЗ. Заарештований 18 червня 1937 р. за шкідницьку діяльність і антирад. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 листопада 1956 р.

ЛЕНЧЕВСЬКИЙ Віктор Володимирович, народився 1914 р. у Бахмутському пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Технік-конструктор ХВБЗ. Заарештований 2 листопада 1935 р. за антирад. агітацію та антисемітські висловлювання (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 15 червня 1990 р.

ЛЕОНІДОВ Пилип Іванович, народився 1907 р. у с. Бабка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початко-

ва, позапарт. Проживав у Харкові. Чорнороб ХТЗ. Заарештований 28 квітня 1935 р. за підбурювання робітників заводу кинути роботу, вбивство двох активістів у 1933 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56¹⁷ через ст. 17 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 жовтня 1935 р. (статті 56²¹ ч. 1, 78 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ, за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР обвинувачення визнане недоведеним.

ЛЕОНОВ Іван Тимофійович, народився 1900 р. у с. Почаєво Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Чорнороб будівництва студентського гуртожитку. Ухвалою особливої наради ОДПУ від 27 грудня 1929 р. (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) позбавлений волі у концтаборі на 3 роки. Заарештований 2 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 лютого 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований у вересні 1965 р. і 20 квітня 1989 р.

ЛЕОНОВ Михайло Микитович, народився 1895 р. у м. Белгород Белгородського пов. Курської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 3 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

ЛЕОНОВ Федір Іванович, народився 1882 р. у с. Мечебилове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1933 р. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник Ізюмського фарбового заводу. Заарештований 28 квітня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 2 серпня 1936 р. звільнений з-під варти на підписку про невиїзд, справу закрито Ізюмським райпрокурором 11 липня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЛЕОНОВ Федір Якович, народився 1907 р. на хут. Каверін Астраханської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт., член ВЛКСМ з 1929 р., у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент Харківського інституту рад. будівництва і права. Заарештований 20 серпня 1935 р. за приховування соціального походження, факту служби братів у білій армії і розстрілу брата (ст. 180 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 листопада 1935 р. засуджений на 2,5 роки позбавлення волі у ЗМУ. Звільнений з-під варти

на підписку про невіїзд за постановою Харківського облпрокурора від 17 грудня 1935 р. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 8 лютого 1936 р. справу закрито.

ЛЕОНОВ-ФРІДМАН Лев Ілліч, народився 1902 р. у м. Двінськ Двінського пов. Вітебської губ. Єврей, з кустарів, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 28 лютого 1936 р. як активний троцькіст у минулому та к.-р. погляди (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у бухті Нагаєва Далекосхідного краю. Розстріляний 4 вересня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 28 лютого 1938 р. Реабілітований 12 квітня 1963 р. і 1 жовтня 1962 р.

ЛЕОНТЬЄВ (Фуркін) Костянтин Васильович, народився 1903 р. у с. Руський Акташ Мензелинського пов. Уфимської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт., у 1926 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Інструктор-теплотехнік Північно-Донецького управління Державного Центрального бюро з підготовки енергокадрів Наркомважпрому. Заарештований 16 березня 1936 р. за к.-р. агітацію проти рад. державного ладу, вождів партії і уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 серпня 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. У 1948—1959 рр. проживав у м. Шахтарськ Сталінської обл. Реабілітований 12 серпня 1960 р.

ЛЕОНТЬЄВ Олександр Федорович, народився 1908 р. у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1932—1933 рр. член ВКП(б). Служив у с. Інокентіївське Іркутської обл. Командир 1-го взводу 60-го батальйону 35-ї стріл. дивізії. Заарештований 10 травня 1935 р. як член к.-р. організації та підготовку терактів (ст. 58⁸ КК РСФРР), справу закрито ОВ УДБ НКВС 35-ї стріл. дивізії 23 травня 1935 р. (статті 145, 4 п. 5 КПК РСФРР).

ЛЕПЕХА Віктор Петрович, народився 1906 р. у с. Варварівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, з торговців, освіта початкова, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 2 грудня 1934 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 28 березня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 30 липня 1958 р.

ЛЕР Евальд Олександрович (Кручинін Євген Олександрович), народився 1903 р. у м. Єнісейськ Єнісейської губ. Німець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Миколаїв Одеської обл. Актор театру «Шахтарка Донбасу». Заарештований 4 липня 1935 р. у м. Суми Харківської обл. під час гастролей театру як член к.-р. білогвардійського угруповання, що ставило за мету повалення рад. влади і відновлення монархії (статті 54², 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 21 лютого 1936 р. (статті 54², 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 17 листопада 1937 р. за ухвалою особливої трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 1 листопада 1937 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 7 вересня 1992 р. і 27 липня 1989 р.

ЛЕРМАН Хана Йосифівна, народилася 1892 р. у м. Чауси Чауського пов. Могильовської губ. Єврейка, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживала у Харкові. Репетитор трудової школи № 77. Заарештована 29 квітня 1935 р. за к.-р. діяльність та зв'язок з есерами (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 11 січня 1936 р. за к.-р. діяльність вислана до Північного краю на 3 роки. Реабілітована 17 жовтня 1989 р.

ЛЕТЯЄВ Інокентій Іванович, народився 1881 р. у м. Бійськ Бійського окр. Тобольської губ. Росіянин, із священнослужителів, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Архієпископ Харківський. Заарештований 26 липня 1936 р. як член к.-р. підпілля тихонівського духівництва (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 грудня 1936 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Сибтабі у м. Маріїнськ Сибірського краю. Реабілітований 24 жовтня 1989 р.

ЛЕХТО Матвій Вікторович (Лаурен Маті), народився 1902 р. у м. Коцвола Виборзького пов. Великого князівства Фінляндського. Фінн, з робітників, освіта середня, член ВКП(б) з 1925 р. Проживав у Харкові. Помічник начальника розвідвідділу штабу 2-ї ескадрилі 43-ї авіабригади. Заарештований 18 червня 1937 р. за розвідувальну роботу на користь Фінляндії (ст. 54⁶ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 12 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 15 серпня 1989 р.

ЛЕЧНІК Макс Йосифович, народився 1894 р. у м. Санкт-Ілген Австро-Угорської

імперії. Словак, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Чоботар Харківської облспоживспілки. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. вислови в нетверезому стані і Харківським облсудом 20 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Помер 27 липня 1938 р. [в ув'язненні]. Реабілітований 24 лютого 1989 р.

ЛЕЩЕНКО Іван Олексійович, народився 1899 р. і проживав у Харкові. Українець, з міщан, освіта вища, позапарт. Економіст заводу ім. Шевченка. Заарештований 16 червня 1937 р. за к.-р. діяльність і участь у к.-р. групі (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 15 листопада 1989 р.

ЛЕЩЕНКО Петро Гнатович, народився 1896 р. на хут. Лещенки Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 21 жовтня 1935 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито Харківським облпрокурором 17 грудня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЛЕЩЕНКО Яків Іванович, народився 1912 р. у с. Плисове Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у м. Новоград-Волинський Київської обл. Заарештований 27 вересня 1936 р. за пропаганду терористичних поглядів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 8-го стріл. корпусу КВО 16 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 22 червня 1994 р.

ЛЕЩИНСЬКИЙ Володимир Антонович, народився 1888 р. у м. Єдлінськ Радомського пов. Радомської губ. Поляк, з міщан, самоосвіта, у 1905—1907 рр. член польської партії соціалістів. Варшавським окрсудом у 1908 р. за спробу вбивства провокатора засуджений на 2 роки 8 місяців позбавлення волі. Проживав у Харкові. Вагар ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. Заарештований 7 листопада 1935 р. за антирад. агітацію та терористичні помисли щодо членів рад. уряду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд залізниці 20 січня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Термін покарання відбував у Бамтабі. Реабілітований 24 червня 1991 р.

ЛЕЩИНСЬКИЙ Петро Михайлович, народився 1906 р. у м. Умань Уманського пов.

Київської губ. Єврей, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1925—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Юрист заводу побутових виробів. Заарештований 27 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 30 березня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Архангельській обл. від 13 січня 1938 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 10 жовтня 1958 р.

ЛИВИНЦОВ Анатолій Семенович, народився 1886 р. у с. Семенівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у минулому кандидат у члени ВКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Бригадир ремонтної колони ст. Балаклія Північно-Донецької залізниці. Заарештований 27 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 29 липня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 1 лютого 1994 р.

ЛИЗОГУБОВ Іван Дем'янович, народився 1893 р. у с. Гракове Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гракове Чугуївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Леніна. Заарештований 1 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 травня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ЛИМАР Сидір Данилович, народився 1900 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, у 1919—1921 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Юрисконсульт Куп'янської міськспоживспілки. Заарештований 24 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію та терористичні тенденції (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 29 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 15 липня 1992 р.

ЛИМАРЕНКО Яків Демидович, народився 1907 р. у с. Лиман Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Лиман Зміївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Ворошилова. Заарештований 17 серпня

1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 1 листопада 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 29 листопада 1936 р. справу повернено на дослідження зі звільненням з-під варті на підписку про невиїзд. Харківським облсудом 10 квітня 1939 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

ЛИПЕСКІН Олександр Іванович, народився 1918 р. у с. Стародмитрівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Купчинівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Машиніст радгоспу ім. Петровського. У 1930—1933 рр. як член сім'ї розкуркуленого перебував на засланні. Заарештований 30 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 14 березня 1989 р.

ЛИСАК Тимофій Капітонович, народився 1883 р. у с. Шарове Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 16 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 січня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ЛИСЕНКО Григорій Іванович, народився 1906 р. у с. Піски Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 31 березня 1989 р.

ЛИСЕНКО Григорій Тимофійович, народився 1900 р. у с. Гнидівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1923—1925 рр. член ВЛКСМ, у 1925—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Гнидівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Помічник машиніста депо ст. Красний Лиман Донецької залізниці. Заарештований 2 серпня 1936 р. за антирад. агітацію з метою зриву заходів партії та рад. влади (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Помер

8 вересня 1941 р. у ВТК № 1 у сел. Будукан Хабаровського краю. Реабілітований 4 вересня 1989 р.

ЛИСЕНКО Дмитро Миколайович, народився 1897 р. у с. Довжик Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, з міщан, освіта початкова, позапарт., у 1930—1935 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Вантажник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 28 червня 1937 р. за належність до троцькістської опозиції (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 19 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 21 червня 1989 р.

ЛИСЕНКО Микола Павлович, народився 1895 р. у с. Павлівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Павлівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Робітник майстерні с.-г. машин колгоспу ім. Карла Маркса. Заарештований 16 липня 1935 р. за шкідницьку роботу (статті 54⁷, 54¹⁰, 67 ч. 1 КК УСРР), щодо статей 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 20 жовтня 1935 р. (ст. 197 КПК УСРР). Нарсудом Кегичівського р-ну 26 грудня 1935 р. (ст. 67 через ст. 7 КК УСРР) виправданий.

ЛИСЕНКО Павло Іванович, народився 1898 р. у с. Ролів Дрогобицького пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завгосп Харківського НДІ поліграфії. Заарештований 4 листопада 1935 р. за антирад. агітацію, шахрайство та незаконне зберігання зброї (статті 54¹⁰, 180¹¹, 196 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 8 квітня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЛИСЕНКО Павло Іванович, народився 1909 р. у с. Піски Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Піски Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 серпня 1958 р.

ЛИСЕНКО Тимофій Якимович, народився 1903 р. у с. Піски Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Піски Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Сталінській обл. 31 серпня 1937 р.

винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у [м. Сталіне Сталінської обл.]. Реабілітований 20 грудня 1958 р.

ЛИСЕНКО Тихін Антонович, народився 1884 р. у с. Шопіно Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому кандидат у член ВКП(б). Проживав у Харкові. Електромонтер радгоспу ім. РСЧА. Позбавлений виборчих прав. Заарештований 9 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) позбавлений волі у в'язниці на 10 років з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Суздальській в'язниці. Реабілітований 26 червня 1992 р.

ЛИСИЙ Флор Данилович, народився 1905 р. у с. Шельвів Володимир-Волинського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Червоноармійське Перше Вовчанського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 23 вересня 1936 р. за зв'язки з польським консулом та шпигунську діяльність (ст. 54⁶ ч. 2 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 26 березня 1937 р. (статті 54³, 54⁶ ч. 1 КК УСРР з санкції ст. 54² КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 29 липня 1950 р. (ст. 58⁶ КК РРФСР) висланий на поселення у р-н Колими. Реабілітований 28 квітня 1980 р.

ЛИСИНЕЦЬКИЙ Роман Іванович, народився 1890 р. у м. Львів Львівського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер магазину Харпромторгу. Заарештований 20 березня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 24 вересня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 29 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 березня 1989 р.

ЛИСИЦЬКИЙ Логвин Олександрович, народився 1897 р. у с. Новий Бурлук Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новий Бурлук Печенізького р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1930 р. майно конфісковано. Заарештований 27 грудня 1935 р. за антирад. агітацію та участь у ан-

тирад. секті (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 7 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 квітня 1992 р.

ЛИСТОВЕЦЬКИЙ Микола Іванович, народився 1902 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Начальник цеху ХКЗ. Заарештований 9 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), а 27 жовтня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито ЕКВ УДБ ХОУ НКВС 31 жовтня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КК УСРР) з анулюванням підписки про невиїзд.

ЛИСУН Микола Антонович, народився 1910 р. у сел. Золочів Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Золочів Золочівського р-ну Харківської обл. Чорнороб Харківського миловарного заводу. Заарештований 25 березня 1937 р. за к.-р. діяльність, спрямовану на підготовку теракту над вождем партії (ст. 54⁸ через ст. 17 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 30 червня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 1 лютого 1990 р.

ЛИСУНОВ Іван Васильович, народився 1897 р. у с. Лозовенька Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Лозовенька Петрівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Радянське село». Заарештований 24 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито прокурором Петрівського р-ну 18 травня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЛИСЯК Григорій Іванович, народився 1913 р. у с. Орчик-Чернещина Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Орчик-Чернещина Зачепилівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Ворошилова. Заарештований 14 листопада 1935 р. за підготовку замаху на голову колгоспу, крадіжку та забій коня, який належав артілі «Ленінський шлях» у с. Клімівка Карлівського р-ну (ст. 54⁸ через ст. 18 КК УСРР, постанови ЦВК і РНК «Про охорону майна державних підприємств, колгоспів і кооперації...» від 7 серпня 1932 р.), справу закрито прокурором Зачепилівського р-ну 25 травня 1935 р.

ЛИСЯК Прокіп Якович, народився 1907 р. у с. Орчик-Чернещина Костянтинівського

пов. Полтавської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Орчик-Чернещина Зачепилівського р-ну Харківської обл. Місце роботи невідоме. Заарештованим не був, під слідством Зачепилівського РВ НКВС з 14 листопада 1935 р. за крадіжку та забій коня, який належав артілі «Ленінський шлях» у с. Климівка Карлівського р-ну (постанова ЦВК і РНК «Про охорону майна державних підприємств, колгоспів і кооперації...» від 7 серпня 1932 р.), справу закрито прокурором Зачепилівського р-ну 25 травня 1935 р.

ЛИСЯКА Федір Костянтинович, народився 1903 р. у с. Гнилиця Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гнилиця Друга Великобурлуцького р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 16 березня 1935 р. за розповсюдження к.-р. листівок (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 квітня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 7 липня 1992 р.

ЛИСЯНСЬКИЙ Степан Андрійович, народився 1902 р. у м. Золочів Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Золочів Золочівського р-ну Харківської обл. Робітник ремонтної бригади ст. Золочів Півд. залізниці. У 1932 р. майно частково конфісковано. Заарештований 10 вересня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 67 КК УСРР) і нарсудом Золочівського р-ну 22 вересня 1935 р. (ст. 67¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Харківського облсуду від 9 жовтня 1935 р. склад злочину перекваліфіковано на ст. 54¹⁰ КК УСРР. Термін покарання відбував у Сибтабі.

ЛИТВИН Леонід Микитович, народився 1918 р. у с. Лідне Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Продавець магазину № 1 ВРП ХКЗ № 1. Заарештований 14 вересня 1936 р. Олевським райвідділом міліції за те, що приїхав до прикордонного р-ну без відповідного дозволу (ст. 80 через ст. 16 КК УСРР), етапований для подальшого слідства до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Військовим трибуналом ХВО 19 грудня 1936 р. (статті 54¹ п. «а» через ст. 16, 54¹⁰ ч. 1, 45 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ, але з урахуванням щиросердного каяття обвинуваченого, міру покарання знижено до 5 років. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 10 січня 1937 р. злочин перекваліфіковано зі

ст. 54¹ п. «а» через ст. 16 КК УСРР на ст. 80 через ст. 16 КК УСРР, врешті вирок залишено без змін. Термін покарання відбував у Дальтабі у м. Владивосток Далекосхідного краю. Реабілітований 16 вересня 1992 р.

ЛИТВИН Олексій Денисович, народився 1900 р. у с. Лідне Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХКЗ. Заарештований 26 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 20 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Справу закрито УДБ ХОУ НКВС 23 квітня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

ЛИТВИНЕНКО Кирило Дмитрович, народився 1901 р. на хут. Ковальчуки Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Ковальчуки Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. штабу Українсьокругу. Заарештованим не був, під слідством Краснокутського РВ НКВС з 7 січня 1936 р. за погрози ударнику виробництва (ст. 69 ч. 1 КК УСРР) і нарсудом Краснокутського р-ну 21 січня 1936 р. засуджений на 1 рік примусових робіт. Ухвалою кримінально-касаційного відділу Харківського облсуду від 16 лютого 1936 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР і Харківським облсудом 13 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ зі пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 19 липня 1936 р. звільнений від відбування покарання (ст. 46 ч. 2 КК УСРР). Реабілітований 29 листопада 1994 р.

ЛИТВИНЕНКО Микола Григорович, народився 1883 р. і проживав у Харкові. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт., у 1925—1934 рр. член ВКП(б). Машиніст паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 4 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підривну шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 11 жовтня 1957 р.

ЛИТВИНЕНКО Ніна Данилівна, народилася 1897 р. і проживала у Харкові. Українка, із службовців, освіта середня, позапарт. Акушерка 20-ї лікарні. Заарештована 26 квітня 1936 р. за антирад. настрої і к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 жовтня 1936 р. (статті 54¹⁰

ч. 1, 196 КК УСРР) засуджена на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітована 26 червня 1992 р.

ЛИТВИНЕНКО Павло Іванович, народився 1907 р. у с. Мурафа Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у минулому кандидат у члени ВКП(б). Проживав у [м. Бердичів] Київської обл. Завідувач ідальні 14-го кав. полку, молодший командир надстрокової служби. Заарештований 3 вересня 1936 р. за троцькізм та недовolenня службою (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 2-го кав. корпусу КВО 11 жовтня 1936 р. засуджений на 7 років позбавлення волі з обмеженням прав на 3 роки. Ухвалою військового трибуналу КВО від 4 листопада 1936 р. термін покарання зменшено до 4 років позбавлення волі. Термін покарання відбував у Північ-залізничтабі в Комі АРСР. Реабілітований 18 жовтня 1996 р.

ЛИТВИНОВ Василь Іванович, народився 1888 р. у с. Студенок Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Студенок Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 17 грудня 1934 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 20 грудня 1934 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу не завершено.

ЛИТВИНОВ Василь Степанович, народився 1912 р. у с. Барвінкове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у с. Кушери Молдавської АСРР. Червоноармієць військової частини 1488. Заарештований 30 травня 1935 р. за антирад. агітацію та глумління над портретом т. Сталіна (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом 6-го стріл. корпусу Укрвійськового округу 20 червня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2,5 роки позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував в Амуртабі у м. Хабаровськ Далекосхідного краю. Ухвалою військового трибуналу КВО від 17 липня 1935 р. вирок військового трибуналу 6-го стріл. корпусу скасовано, справу передано для нового розгляду в іншому складі суду. Військовим трибуналом особливої Червонопрапорної Далекосхідної армії 1 листопада 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі. Реабілітований 19 грудня 1996 р.

ЛИТВИНОВ Григорій Прокопович, народився 1910 р. у с. Коломийчиха Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Слухач робітфаку ХЛІ. Заарештований 16 липня 1935 р.

за к.-р. агітацію, підготовку пограбування та втечі за кордон (статті 54¹⁰ ч. 1, 80 через ст. 16, 174 ч. 3 через ст. 16 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 листопада 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 80 через ст. 16, 170 п. «г» через ст. 17 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 25 січня 1990 р.

ЛИТВИНОВ Іван Софронівич, народився 1895 р. у с. Скрипай Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Скрипай Зміївського р-ну Харківської обл. Вартовий збройної сторожової охорони Харківських ринків. Заарештований 17 лютого 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 4 серпня 1994 р.

ЛИТВИНОВ Микола Трохимович, народився 1890 р. у м. Луганськ Словяносербського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1917—1921 рр. член РКП(б), у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Виконроб Стальпроммеханізації. Заарештований 17 грудня 1936 р. як член к.-р. групи «Робітничча опозиція» (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 25 квітня 1938 р. Реабілітований 13 вересня 1957 р.

ЛИТКЕВИЧ Володимир Павлович, народився 1905 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1921—1925 рр. член ВЛКСМ, 1925—1930 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер заводу різальних інструментів. Заарештований 17 травня 1930 р. як член к.-р. троцькістської організації, справу закрито СВ ДПУ УСРР 11 жовтня 1930 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). Заарештований 23 липня 1936 р. за к.-р. антипартійну діяльність троцькістського характеру (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 28 травня 1938 р. Реабілітований 19 травня 1989 р.

ЛИТКЕВИЧ Євген Федорович, народився 1909 р. у с. Марківка Лебединського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер науково-дослідного сектору ХАІ. Заарештова-

ний 5 грудня 1934 р. за причетність до угруповання з терористичними намірами (ст. 54⁸ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 13 лютого 1993 р.

ЛИТУС Іван Федотович, народився 1913 р. у с. Зачепилівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вовківка Кегичівського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу ім. Паризької комуни. Заарештований 14 грудня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 4 червня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 15 червня 1990 р.

ЛИХОВИД Михайло Йосипович, народився 1900 р. у с. Нова Рябина Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нова Рябина Охтирського р-ну Харківської обл. Візник Трансторгхарчу у Харкові. У 1933 р. майно конфісковано. Заарештований 18 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ЛИХОГУБ Іван Михайлович, народився 1914 р. у с. Борисівка Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, письмен., позапарт. Проживав у Харкові. Робітник 150-ї буддільниці Управління військово-будівельних робіт ХВО. Заарештований 23 вересня 1936 р. за к.-р. виступи на адресу вождів партії та уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у сел. Котлас Архангельської обл. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

ЛИХОЛІТ Іван Романович, народився 1899 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вільшани Харківської приміської зони. Рахівник ХВЗ ім. Петровського. Заарештований 3 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 грудня 1936 р. (статті 42, 54¹⁰ ч. 1, КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення

волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 19 травня 1995 р.

ЛИХОНІНА Софія В'ячеславівна, народилася 1906 р. і проживала у Харкові. Росіянка, із службовців, освіта вища, позапарт. Економіст-калькулятор Міжрайпромспілки. У 1929 р. під слідством СВ ДПУ УСРР за сприяння антирад. організації троцькістів (ст. 54¹⁰ КК УСРР). Заарештована 9 липня 1937 р. як член к.-р. підпільної організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 5 лютого 1938 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлена волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбувала в Інттабі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 листопада 1944 р. строк знижено на 6 місяців. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 5 травня 1951 р. вислана на поселення у Комі АРСР під гласний нагляд органів МДБ. Реабілітована 18 травня 1956 р.

ЛИХОШЕРСТОВ Петро Йосипович, народився 1901 р. на хут. Щедрин Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1923—1926 рр. член РЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник експериментальної майстерні хімічного машинобудування. Заарештований 30 квітня 1937 р. за антирад. висловлювання на адресу тов. Сталіна, антисемітську агітацію у нетверезому стані і Харківським облсудом 4 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 29 березня 1990 р.

ЛІВІЙ Іван Кирилович, народився 1906 р. у с. Пішане Золотоніського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1926—1929 і 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Юрисконсульт обласної контори Хаторгу. Заарештований 22 грудня 1934 р. як член к.-р. націоналістичної організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Соловеському ВТТ. Розстріляний 3 листопада 1937 р. в урочищі Сандармох на 16-му км від м. Медвежогорськ Карельської АРСР за ухвалою трійки при НКВС Карельської АРСР від 9 жовтня 1937 р. Реабілітований 8 квітня 1988 р.

ЛІДОВСЬКИЙ Петро Іванович, народився 1894 р. у с. Терни Куп'янського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Терни Дворічанського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1931 р. розкуркулений, позбавлений

виборчих прав. Заарештований 19 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 травня 1989 р.

ЛІКАРЕНКО Адам Васильович, народився 1901 р. у с. Попівка Звенигородського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Полтава Харківської обл. Проповідник общини адвентистів сьомого дня. Заарештований 19 вересня 1936 р. за к.-р. сектантську діяльність та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 13 березня 1989 р.

ЛІНД Готліб Готлібович, народився 1913 р. у колонії Нестеліївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ПВРЗ. Заарештований 16 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54² і 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ЛІНД Густав Готлібович, народився 1907 р. у колонії Нестеліївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестеліївка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нове життя». Заарештований 1 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ЛІНД Карл Іванович, народився 1888 р. у с. Тавезня Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Завідувач господарства холодильника птахопромисловості. У 1930 р. за антирад. діяльність висланий на 3 роки. До 1936 р. позбавлений виборчих прав. Заарештований 5 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰,

54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54², 54⁹, 54⁸ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ЛІНД Карл Карлович, народився 1912 р. у колонії Нестеліївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник служби руху поїздів ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 5 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54², 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ЛІНД Отто Готлібович, народився 1909 р. у колонії Нестеліївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестеліївка Лозівського р-ну Харківської губ. Член колгоспу «Нове життя». Заарештований 20 березня 1937 р. як член к.-р. шпигунської диверсійної організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ЛІНД Фрідріх Карлович, народився 1915 р. у колонії Нестеліївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 11 лютого 1937 р. як член шпигунської диверсійної організації (статті 54², 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 липня 1989 р.

ЛІНЕЦЬКИЙ Григорій Йосифович, народився 1905 р. у м. Єлисаветград Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник уповноваженого комітету заготівель Решетилівського р-ну Харківської обл. Заарештований 24 червня 1936 р. як

член к.-р. троцькістської організації та к.-р. роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 19 серпня 1988 р.

ЛІНЕЦЬКИЙ Ілля-Ель Йосифович, народився 1907 р. у м. Єлисаветград Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., у 1925—1932 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Нормувальник трикотажної артілі «2-га П'ятирічка». Заарештований 28 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 3 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. Після звільнення з-під варті [проживав у м. Полтава Полтавської обл. Завідувач розрахункової контори прядильної фабрики]. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 грудня 1941 р. (ст. 58 КК РРФСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Помер 8 квітня 1942 р. на пересильному пункті НКВС у Татарській АРСР. Реабілітований 22 травня 1989 р.

ЛІНЕЦЬКИЙ Савелій Львович (Шуель Еля Юзович), народився 1892 р. у м. Єлисаветград Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, у 1925—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач виробництва артілі ім. Кірова. Заарештований 26 квітня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 серпня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 22 травня 1990 р.

ЛІНИЦЬКИЙ Іван Васильович, народився 1879 р. у м. Охтирка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із священнослужителів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Сторож на залізниці. У 1931 р. розкуркулений і висланий до Північного краю. Заарештований 1 липня 1937 р. за к.-р. агітацію і втечу з місця заслання (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 20 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Каргопольтабі. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ЛІННИК (Линник) Василь Матвійович, народився 1910 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Робітник ХТГЗ. Заарештований 17 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду

27 липня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ЛІННИК (Линник) Давид Євстафійович, народився 1887 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Люботин Харківського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 23 листопада 1936 р. як член к.-р. групи та шкідництво (статті 56³⁰, 54¹¹ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 28 липня 1937 р. (статті 56³⁰ п. «а» ч. 1, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою колегії у транспортних справах Верховного Суду СРСР від 21 серпня 1937 р. вирок скасовано, справу повернено на досліджування зі стадії попереднього слідства. Особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 23 березня 1938 р. (статті 54¹¹, 56³⁰ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 4 квітня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 24 жовтня 1958 р.

ЛІСНИЧЕНКО Яків Тихонович, народився 1903 р. у с. Семибалка Ростовського окр. області Війська Донського. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Заступник головного бухгалтера Харківської гідромеліокоптори. Заарештований 27 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹³ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 липня 1963 р.

ЛІСОВИЙ Єгор Олександрович, народився 1896 р. у с. Мар'ївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Мар'ївка Олексіївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Жовтневий колос». Заарештований 26 грудня 1934 р. за провокаційні розмови (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 квітня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 75² ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 7 травня 1992 р.

ЛІСОВИЙ Степан Олександрович, народився 1905 р. у с. Мар'ївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Мар'ївка Олексіївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Жовтневий колос». Заарештований 26 грудня 1934 р. за провокаційні розмови (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 квітня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений

на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Дальтабі. Розстріляний 21 грудня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 28 листопада 1937 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 17 квітня 1992 р.

ЛІСОВИЙ Трохим Кіндратович, народився 1894 р. у с. Хлібне Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1926 р. член ВКП(б). Проживав у с. Хлібне Лозівського р-ну Харківської обл. Завгосп школи ФЗУ ст. Панютине Півд. залізниці. Заарештований 30 серпня 1935 р. за к.-р. агітацію, намір перетнути державний кордон у 1930 році (статті 54⁶, 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито військовою прокуратурою ХВО 1 листопада 1935 р. за давності злочину та недостатності доказів (статті 4 п. «г», 197 ч. 2 КПК УСРР), 13 листопада 1935 р. звільнений з-під варті. Розстріляний 22 грудня 1937 р. у Харкові за ухвалою комісії НКВС і прокурора СРСР від 14 грудня 1937 р. Реабілітований 21 березня 1958 р.

ЛІФШИЦ Олександр Львович, народився 1910 р. у с. Михайлівка Таврійської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач відділу внутрішньої інформації редакції газети «Ленінська зміна». Заарештований 3 квітня 1937 р. за антирад. анекдоти, висловлювання терористичних намірів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 2 жовтня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у В'яттабі у Кіровській обл. Ухвалою судової колегії з карних справ Верховного Суду СРСР від 20 грудня 1939 р. вирок облсуду скасовано, справу закрито.

ЛІФШИЦ Яків Ісакович, народився 1896 р. у м. Мінськ Мінської губ. Єврей, з міщан, освіта вища, у 1917—1919 рр. член РСДРП і організації «Поалей Ціон», у 1919—1922 рр. член ЄКП, у 1927—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний, у минулому директор Харківського Інституту експериментальної медицини. Заарештований 29 грудня 1936 р. як колишній член «Поалей Ціон» і секретар ЦК ЄКП, що активно боровся проти партії та проводив троцькістську роботу (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито прокуратурою Харківської області 31 травня 1940 р. за невідомістю підслідного (ст. 10 КПК УРСР). Звільнений з-під варті 15 червня 1940 р.

ЛІХТЕНШТЕЙН Олександр Юхимович, народився 1890 р. у м. Радом Радомської губ. Єврей, з робітників, неписьмен., позапарт.

Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 13 липня 1937 р. за нецензурні вислови на адресу тт. Леніна і Сталіна (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 27 жовтня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Ухвалою Верховного Суду УРСР справу двічі направляли на новий розгляд зі стадії досудового слідства, але суд залишав вирок без змін. Термін покарання відбував в Івдельтабі. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

ЛОБАНОВ Григорій Костянтинович, народився 1905 р. у с. Вільхуватка Вовчанського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1927—1928 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Кам'янець—Подільський Кам'янець—Подільської обл. Старший військовий ветфельдшер 112-го кав. полку. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом 1-го кінного корпусу КВО 25 вересня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки і позбавленням звання «старший військовий фельдшер». Реабілітований 17 червня 1958 р.

ЛОБАНОВ Михайло Іванович, народився 1887 р. у с. Річки Коломенського пов. Московської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, у 1904—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Управитель бюро Важпрому. Заарештований 10 березня 1936 р. як активний член робітничої опозиції (статті 54⁸, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), у серпні 1936 р. для подальшого слідства направлений до Києва, а у березні 1937 р. до Москви. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 9 березня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 9 березня 1937 р. у Москві. Реабілітований 31 березня 1956 р.

ЛОБАЧ Казимир Адамович, народився 1893 р. у с. Бєсяди Вілейського пов. Віленської губ. Поляк, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Мерєфа Харківського р-ну Харківської обл. Майстер майстерні Харківського аптекоуправління. Заарештований 26 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 11 листопада 1958 р.

ЛОБКОВСЬКИЙ Абрам Самійлович, народився 1883 р. у м. Вітебськ Вітебської губ.

Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Головний бухгалтер ХМІ. Заарештований 17 червня 1937 р. за підризну роботу на будівництві Донводопроводу (ст. 54⁷ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 31 жовтня 1937 р. (статті 54⁷ через ст. 20, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 15 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 31 грудня 1939 р.

ЛОБОДА Григорій Степанович, народився 1917 р. у с. Хорошеве Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Хорошеве Харківської приміської зони. Робітник ХЦТ. Заарештованим не був, під слідством СПВ УДБ ХОВ НКВС з 16 березня 1935 р. за поширення к.-р. пісні про челюскінців (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 червня 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував у Дмиттабі. Ухвалою комісії приватної амністії від 25 лютого 1937 р. застосована приватна амністія. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ЛОБОЙКО Степан Іванович, народився 1913 р. у с. Козача Лопань Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у с. Петрівка Гросулівського р-ну Одеської обл. Червоноармієць 17-го окремого хімічного взводу Тираспольського укріпрайону. Заарештований 20 липня 1937 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовою трибуналом 6-го стріл. корпусу КВО 11 жовтня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 29 квітня 1940 р. строк ув'язнення знижено до 4 років з пораженням у правах на 2 роки. На 1993 р. проживав у с. Козача Лопань Дергачівського р-ну Харківської обл. Реабілітований 26 серпня 1993 р.

ЛОГВИН Іван Сергійович, народився 1914 р. у с. Бориспіль Переяславського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1930—1931 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Києві. Студент ХФЕІ. Заарештований 7 травня 1935 р. за націоналістичні та к.-р. помисли і зв'язок з розстріляним терористом (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 22 листопада 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Бурейтабі. Звільнений з-під варті 7 травня 1940 р. У 1944—1945 рр. служив

у РСЧА. Заарештований 7 березня 1950 р. на підставі ст. 2 Указу Президії Верховної Ради СРСР «Про карну відповідальність за розкрадання державного та суспільного майна» від 4 червня 1947 р., рішення в справі відсутнє. Заарештований 27 березня 1950 р. УМДБ по Київській обл. за статтями 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР і військовою трибуналом КВО 2 січня 1951 р. (статті 54¹ п. «б», 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 25 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років та конфіскацією майна. Термін покарання відбував в Озерному ВТТ. Згідно з Указом Президії Верховної Ради СРСР «Про амністію радянських громадян, які співробітничали з окупантами в період Великої Вітчизняної війни 1941—1945 рр.» від 17 вересня 1955 р. термін покарання знижено вдвічі. Звільнений з-під варті 31 липня 1956 р., виїхав до Станіславської обл., але за постановою Президії Верховної Ради СРСР від 26 грудня 1958 р. за тяжкістю скоєного злочину підлягав негайному арешту і етапуванню до ВТТ з подальшим відбуванням строку покарання. З 30 травня 1959 р. термін покарання відбував у Дубровтабі, на березень 1962 р. утримувався у ВТТ у Мордовській АРСР. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ЛОГВИНЕНКО Дмитро Федорович, народився 1902 р. у с. Басань Олександрівського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1925—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Член лінійного суду Півд. залізниці. Заарештований 12 січня 1937 р. ДТВ ГУДБ НКВС Півд. залізниці за саботаж судово-каральної політики: систематично виносив виправдувальні вироки у справах к.-р. злочинців, позазаконно зберігав зброю (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹⁴, 196 КК УРСР), 9 серпня 1938 р. обвинувачення перекваліфіковано на статті 97, 196 КК УРСР і 11 грудня 1938 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито ухвалою Верховного Суду СРСР від 8 лютого 1939 р. (ст. 5 КПК УРСР).

ЛОГВИНЕНКО Максим Опанасович, народився 1901 р. на хут. Озерний Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, член ВКП(б). Проживав у с. Семенівка Семенівського р-ну Харківської обл. Уповноважений заготівельного комітету. Заарештований 5 жовтня 1935 р. за ст. 54⁶ КК УСРР, справу закрито Харківським облпрокурором у спецсправах 31 березня 1936 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР).

ЛОГИНОВ Володимир Федорович, народився 1897 р. у с. Іванівка Трубчевського пов. Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта

середня, у 1917—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Управитель тресту «Кокс». Заарештований 29 липня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 березня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 9 березня 1937 р. [у Києві]. Реабілітований 22 травня 1958 р.

ЛОЖНИКОВ Леонід Олексійович, народився 1913 р. у с. Комарівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1928 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник Харківського асфальто-бетонного заводу. Заарештований 3 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським обласним 19 липня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 31 липня 1991 р.

ЛОЗИНСЬКИЙ Рафаїл Михайлович, народився 1902 р. у м. Цюрих, Швейцарія. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Старший інженер Шахтобуду. Заарештований 28 липня 1937 р. як к.-р. фашистської української організації (статті 54², 54¹¹ КК УРСР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УСРР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 травня 1958 р.

ЛОЗКА Іван Васильович, народився 1911 р. у с. Копищі Овруцького пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Безмятежне Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Карла Маркса. У 1935 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 4 вересня 1936 р. за антирад. агітацію та терористичні настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським обласним 1 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 30 грудня 1936 р. вирок скасовано, справу повернено на новий розгляд суду і Харківським обласним 28 лютого 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 14 листопада 1938 р. вирок Харківського обласного скасовано, справу повернено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Військовим трибуналом ХВО 4 жовтня 1939 р. (ст. 54⁸ через ст. 19 КК УРСР) засуджений на 6 років по-

збавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 16 грудня 1991 р.

ЛОЗОВИЙ Євтей Семенович, народився 1902 р. у с. Шеняче Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Введенка Чугуївського р-ну Харківської обл. Ветеринарний санітар радгоспу ім. Чапаєва. Заарештований 7 червня 1937 р. за шкідницьку діяльність у радгоспі (ст. 54⁷ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 16 жовтня 1938 р. (статті 54⁶, 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 жовтня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 16 травня 1958 р.

ЛОЗОВИЙ Конон Платонович, народився 1899 р. у с. Юрченкове Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Києві. Механік друкарської машини радіотелеграфного агентства України. Заарештований 19 лютого 1937 р. за зв'язки зі шпигунами (ст. 54⁶ ч. 1 через ст. 20 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 21 червня 1937 р. (ст. 54⁶ ч. 1 через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у ВТТ при Управлінні автотранспорту Дальбуду на Колими. Звільнений достроково у 1946 р. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 7 червня 1950 р. за шпигунські зв'язки і участь в антирад. групі висланий на поселення у р-н Колими на Далекій Півночі. Реабілітований 30 березня 1959 р.

ЛОЙКО Федір Спиридонович, народився 1902 р. у с. Новоселівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Пожежник Журавлівських бараків ХПЗ. Заарештований 29 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського обласного 8 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ЛОМАНОВ Пантелей Петрович, народився у с. Плехово Курської губ. Росіянин, із селян, освіта вища, член ВКП(б) з 1922 р. Проживав у Харкові. Викладач 2-ї прикордонної школи НКВС. Заарештований 17 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито військовим трибуналом прикордонних і внутрішніх військ охорони УСРР 28 червня 1935 р. (статті 4 п. «д», 347 КПК УСРР).

ЛОМАНОВСЬКИЙ Макар Андрійович, народився 1902 р. у с. Коропове Зміївсько-

го пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коропове Зміївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Промінь». Заарештований 3 червня 1936 р. за к.-р. роботу, спрямовану на розвал колгоспу, поширення к.-р. анекдотів та глузування з стахановців (ст. 54¹⁰ КК УСРР), [2 квітня] 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито Зміївським РВ НКВС 26 квітня 1937 р. (статті 197 ч. 2, 198 КПК УРСР).

ЛОМОВЦОВ Микола Тихонович, народився 1900 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня, до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Машиніст паровозного депо ст. Ізюм Північно-Донецької залізниці. Заарештований 14 січня 1936 р. за службу у війську Петлюри та приховання минулого при вступі до партії (ст. 54¹³ КК УСРР), справу закрито ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Ізюм 16 березня 1936 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЛОПЧАК Василь Григорович, народився 1902 р. у с. Підгайці [Тернопільського окр.] провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 26 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Помер в ув'язненні. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

ЛОСЯКОВ (Лисяков) Іван Степанович, народився 1908 р. у с. Чемоданівка Пензенської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1929 р. член ВЛКСМ, у 1932 р. член ВКП(б). Проживав у с. Вільшани Дергачівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 30 квітня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації, за крадіжку вибухових матеріалів та виготовлення гранат (статті 54¹⁰, 54¹¹, 196 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. за підготовку теракту винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 липня 1995 р.

ЛОТКОВ Омелян Сидорович, народився 1901 р. на хут. Мазепино Новооскольського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1923—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інструктор ХБФ. Заарештований 12 вересня 1936 р. за

к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 7 вересня 1992 р.

ЛОХВИЦЬКИЙ Володимир Петрович, народився 1873 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Росіянин, із дворян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Заступник начальника 3-ої вагонної дільниці ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 23 грудня 1936 р. як член к.-р. підривної організації на Півд. залізниці та шкідництво (статті 54¹¹, 56³⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 2 січня 1938 р. (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹, 54¹³ КК УСРР) засуджений до розстрілу за конфіскацією особистого майна. Розстріляний 3 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 25 березня 1958 р.

ЛОХМАНЮК Семен Гнатович, народився 1905 р. у с. Пішатинці Кременецького пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. В'язень Харківської в'язниці. Нарсудом [Новобаварського р-ну] м. Харкова 19 січня 1936 р. (ст. 147 КК УСРР) позбавлений волі на 1,5 роки. Заарештований 1 червня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 серпня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 9 жовтня 1964 р.

ЛОШЕ Вольфганг Вальтерович, народився 1904 р. у м. Царицин Царицинського пов. Саратовської губ. Француз, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1929—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер заводу «Світло шахтаря». Заарештований 26 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі та Воркуттабі. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

ЛУГОВСЬКИЙ Василь Федорович, народився 1904 р. у м. Бобровица Козелецького пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Служив у Харкові. Командир взводу 164-го полку НКВС, лейтенант. Заарештований 27 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УРСР по Харківській обл. 5 жовтня 1937 р. (ст. 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і позбавленням військового

звання «лейтенант». Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Справу закрито ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 5 квітня 1940 р.

ЛУЗАНОВ Леонід Васильович, народився 1900 р. у с. Велика Бабка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Сенькове Куп'янського р-ну Харківської обл. Директор Сеньківської МТС. Заарештований 10 січня 1935 р. за розвал МТС, зрив ремонту тракторного парку, недбалість, що призвела до пожежі в майстернях (статті 54¹⁰, 54¹⁴ КК УСРР), і спецколегією Харківського облсуду 25 червня 1935 р. (статті 54¹¹, 54⁷ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років з конфіскацією особистого майна. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 17 жовтня 1935 р. вважався засудженим за ст. 100 ч. 1 КК УСРР на 5 років позбавлення волі без позбавлення прав.

ЛУКАШЕНКО Степан Данилович, народився 1901 р. у с. Одринка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Одринка Нововодолазького р-ну Харківської обл. Комірник харківського заводу ім. Леніна. Заарештований 3 квітня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 червня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ЛУКАШОВ Дмитро Михайлович, народився 1892 р. на хут. Варваровка Богучарського пов. Воронежської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав на хут. Гіркий Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. У 1930 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 23 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 травня 1989 р.

ЛУКАШОВ Кузьма Павлович, народився 1886 р. у с. Кошарка Куп'янського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кислівка Куп'янського р-ну Харківської обл. Чорнороб Кислівського радгоспу. У 1930 р. розкуркулений. У 1933 р. Харківським облсудом (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі. Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл.

19 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 15 березня 1989 р.

ЛУКУТІН Костянтин Леонітьович, народився 1890 р. у с. Клетки Рязанської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1921 р. Проживав у с. Володимирівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Робітник лісокомбінату. Заарештований 7 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 15 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 5 лютого 1939 р. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ЛУК'ЯНЕНКО Михайло Ничипорович, народився 1910 р. на хут. Новософіївка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Новософіївка Богодухівського р-ну Харківської обл. Робітник Уляновського бурякорадгоспу. Заарештований [23] січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР), а 1 червня 1935 р. Богодухівським РВ НКВС запобіжний захід змінений на підписку про невиїзд, рішення в справі відсутнє.

ЛУНЬОВ Михайло Васильович, народився 1880 р. у с. Биканове Обоянського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осикове Лозно-Олександрівського р-ну Сталінської обл. Бригадир 3-ї контори кооперативної артілі грабарів «Рембуд». Заарештований 27 жовтня 1934 р. за розкрадання державного майна (Постанова ЦВК і РНК СРСР «Про охорону майна державних підприємств...» від 7 серпня 1932 р.) і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 58⁷ з санкції ст. 58² КК РСФРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з конфіскацією особистого майна. Реабілітований 13 липня 1995 р.

ЛУПАН Микола Данилович, народився 1911 р. у с. Зорянське Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 5 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 70 ч. 2 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 січня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі. Реабілітований 20 жовтня 1994 р.

ЛУПИВОВК Степан Якимович, народився 1896 р. у с. Козача Лопань Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Козача Лопань Дергачівського р-ну Харківської обл.

Безробітний, у минулому стрілочник ст. Козача Лопань Півд. залізниці. Заарештований 9 серпня 1936 р. за антирад. агітацію, поширення провокаційних чуток к.-р. змісту, наклепи на вождів партії та уряду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 17 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 21 грудня 1992 р.

ЛУПИРЕНКО Олексій Лаврентійович, народився 1888 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з міщан, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Бухгалтер дитячого містечка. Заарештований 13 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 листопада 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 16 січня 1990 р.

ЛУР'Є Ісак Соломонович, народився 1895 р. у м. Чернігів Чернігівської губ. Єврей із службовців, освіта вища, позапарт., у 1919—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Асистент кафедри гігієни 1-го ХМІ та лікар хлібозаводу № 4. Заарештований 29 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркуттабі, Північсхіднічтабі, Печортабі. Звільнений з-під варті 24 листопада 1944 р. Працював за вільним наймом у Печортабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 10 жовтня 1951 р. за троцькістську діяльність висланий на поселення до Комі АРСР під нагляд органів МДБ. Звільнений від заслання 17 травня 1954 р. на підставі Указу Президії Верховної Ради СРСР «Про амністію» від 27 березня 1953 р. На 1956 р. проживав у м. Ворошиловград Ворошиловградської обл. Реабілітований 30 грудня 1955 р. і 11 січня 1993 р.

ЛУТ Іван Йосипович, народився 1908 р. у с. Рубанка Конотопського пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1932—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Краснокутськ Краснокутського р-ну Харківської обл. Інструктор Краснокутської райпартшколи. Заарештований 23 січня 1937 р. Полтавським міськвідділом НКВС під час навчання у Полтавській райпартшколі за схвалення троцькізму та терористичні тенденції щодо вождів партії (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 28 травня 1937 р. за-

суджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Звільнений з ув'язнення у 1940 р. Брав участь у Великій Вітчизняній війні. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 31 грудня 1952 р. як соціально небезпечний елемент висланий на 10 років до Новосибірської обл. Реабілітований 29 листопада 1954 р.

ЛУЦЕНКО Степан Іванович, народився 1908 р. у с. Стадня Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 13 грудня 1934 р. як член к.-р. угруповання та терористичні тенденції (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу Укрвійськового округу 20 лютого 1935 р. (статті 54 через ст. 17, 54⁸ КК УСРР за санкцією ст. 54 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував у Білбалттабі на ст. Медвежа Гора Кіровської залізниці, Норильтабі у м. Норильськ Красноярського краю. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 26 грудня 1951 р. висланий на поселення до Красноярського краю під нагляд органів МДБ. У 1956 р. проживав у м. Норильськ. Працював на шахті № 15. Реабілітований 26 листопада 1957 р.

ЛУЦКЕВИЧ Марко Денисович, народився 1882 р. у м. Ковель Ковельського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., до 1920 р. член УПСР, у 1920—1924 рр. член КПЗУ. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 28 лютого 1935 р. як член УВО, зв'язки з редакціями закордонних українських видавництв, написання листів антирад. характеру (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 вересня 1936 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 16 червня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 8 травня 1938 р. Реабілітований 1 листопада і 14 серпня 1989 р.

ЛУЦЬКІВСЬКИЙ Микола Григорович, народився 1906 р. у с. Бунаківка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 14 серпня 1936 р. за шкідницьку роботу (ст. 75 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 травня 1937 р. (ст. 54⁷ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією особистого майна. Реабілітований 27 лютого 1967 р.

ЛУЧЕР Євген Густавович, народився 1905 р. у колонії Нестеліївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестеліївка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нове життя». Заарештований 1 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ЛУЧЕР Микола Густавович, народився 1894 р. у колонії Дубове Ізюмського пов. Харківської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестеліївка Лозівського р-ну Харківської обл. Рахівник колгоспу «Нове життя». У 1930 р. під слідством ДПУ УСРР за к.-р. діяльність. Заарештований 5 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54² і 54⁹ через ст. 17 КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ЛУЧКА Петро Ничипорович, народився 1887 р. у м. Краснокутськ Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Качалівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Петровського. Заарештований 7 вересня 1936 р. за к.-р. розкладницьку роботу серед колгоспників (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 28 січня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

ЛЬВОВСЬКИЙ Григорій Іудович, народився 1906 р. у с. Братолюбівка Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1932—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач складу 5-ї взуттєвої фабрики. Заарештований 25 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 2 січня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 25 грудня 1937 р. Реабілітований 21 жовтня 1960 р. і 6 грудня 1973 р.

ЛЮБАРСЬКИЙ Анатолій Якович, народився 1890 р. у слоб. Коломийчиха Катеринославської губ. Українець, із священнослужителів, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Артист державної опери. Заарештований 8 липня 1937 р. як член к.-р. шпигунської організації (статті 54⁶, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ЛЮБАРСЬКИЙ Валер'ян Симонович, народився 1879 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із дворян, освіта вища, позапарт. Завідувач техвідділу Гумотресту. Заарештований 16 червня 1937 р. як член к.-р. групи та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 15 листопада 1989 р.

ЛЮБАРСЬКИЙ Володимир Симонович, народився 1887 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із дворян, освіта середня, позапарт. Автотехнік Харківського поштамту. Заарештований 16 червня 1937 р. як член к.-р. групи та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 15 листопада 1989 р.

ЛЮБАРСЬКИЙ Ілля Мойсейович, народився 1911 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ, у 1932—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер ХНДІМ. Заарештований 21 серпня 1936 р. за приховування від партії своєї минулої участі в троцькістській організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі, Воркуттабі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 лютого 1940 р. термін покарання обмежено вже відбутим. Після звільнення проживав у м. Коломна Московської обл., працював на машинобудівному заводі. У 1946 р. переїхав до Харкова, до 1965 р. працював завідувачем лабораторії заводу ім. Малишева, потім керівником відділу ФТІНТ, отримав ступень доктора технічних наук. Реабілітований 19 січня 1968 р.

ЛЮБАРСЬКИЙ Микола Сергійович, народився 1892 р. у с. Цареборисів Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із священнослужи-

телів, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учитель школи Охмадиту. Заарештований 3 листопада 1936 р. як член к.-р. терористичної групи (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 10 травня 1937 р. (статті 54¹¹, 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 11 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 13 березня 1958 р.

ЛЮБАШЕВ Андрій Федотович, народився 1888 р. у с. Шенгути Тетюського пов. Канзанської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Майстер гончарного цеху ІЗОС. Заарештований 15 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістські настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 5 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

ЛЮБАЩЕНКО Аврам Євграфович, народився 1882 р. у с. Ков'яги Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Покотилівка Півд. залізниці. Дорожній майстер. Заарештований 3 лютого 1935 р. ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. залізниці за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 19 травня 1935 р. виправданий за недоведеності обвинувачення зі звільненням з-під варті.

ЛЮБЧЕНКО Павло Васильович, народився 1898 р. у с. Пересічна Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1920—1926 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Кочегар СШ № 110. Заарештований 4 березня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 червня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ЛЮБЧИК Йосиф Абрамович, народився 1913 р. і проживав у Харкові. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт. Студент-дипломник ХІЕІ. Заарештований 15 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), а 27 квітня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невийзд, справу закрито УДБ ХОУ НКВС 3 червня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) з анулюванням підписки про невийзд.

ЛЮСТІН Ісак Йосифович, народився 1910 р. у с. Новополтавка Херсонського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор 2-го ХЦЗ. Заарештований

6 березня 1937 р. за приховування участі у децистській організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. попереднє ув'язнення зараховано у термін покарання зі звільненням з-під варті. Реабілітований 16 жовтня 1989 р.

ЛЮШНЯ Григорій Матвійович, народився 1888 р. на хут. Шопин Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Експедитор Госпторгу. У 1926 р. під слідством ДПУ УСРР за к.-р. діяльність. Заарештований 9 травня 1937 р. як член к.-р. української націонал-фашистської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 20 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. До 1940 р. відбував термін покарання у Бамтабі у м. Свободний Хабаровського краю, до 1943 р. у Північзалізничтабі. Звільнений з-під варті 13 листопада 1943 р. у зв'язку з хворобою. Помер 6 липня 1944 р. у м. Токмак Киргизької РСР. Реабілітований 4 березня 1960 р.

ЛЯСКОВСЬКИЙ Антон Йосифович, народився 1892 р. у с. Кам'яний Брід Київської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Водяне Близнюківського р-ну Харківської обл. Завгосп колгоспу ім. Леніна. Заарештований 30 серпня 1935 р. за антирад. агітацію і навмисне знищення с.-г. реманенту (статті 54¹⁰, 75 ч. 2 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 березня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 99 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 31 січня 1992 р.

ЛЯХОВ Герман Васильович, народився 1914 р. на ст. Муравйово-Амурська Усурійської залізниці. Росіянин, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 3 березня 1937 р. як член к.-р. групи молоді (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. (статті 54⁶, 54⁸ через ст. 17, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 лютого 1958 р.

ЛЯЧЕК Петро Олександрович, народився 1905 р. у с. Відомля Брестського пов. Гродненської губ. Білорус, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1925—1930 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Начальник штабу ППО ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 24 вересня 1936 р. за шпигунство, к.-р. агітацію та надання неправдивих анкетних даних (статті 54⁶, 54¹⁰, 180 ч. 2 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 9 січня

1937 р. (статті 54¹⁰, 99, 180 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою Верховного суду СРСР від 16 лютого 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. Військовим трибуналом ХВО 25 липня 1937 р. (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у м. Магадан. Після звільнення з-під варті проживав у м. Мелітополь Запорізької обл. Реабілітований 26 липня 1961 р.

ЛЯШЕНКО Олександр Корнійович, народився 1906 р. у с. Савинки Сосницького пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у м. Сімферополь Кримської АСРР. Доцент Кримського педінституту. Заарештований 27 серпня 1934 р. як член к.-р. організації (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 15 грудня 1934 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 17 грудня 1934 р. у Києві. Реабілітований 11 лютого 1960 р.

ЛЯШЕНКО Самійло Федотович, народився 1906 р. у с. Петропавлівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Петропавлівка Куп'янського р-ну Харківської обл. Рахівник колгоспу ім. Леніна. Заарештований 15 квітня 1937 р. за к.-р. троцькістські погляди, наклепи на адресу т. Сталіна (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 16 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 20 липня 1992 р.

ЛЯШКО Іван Микитович, народився 1900 р. у с. Богодарівка Лохвицького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1922 р. член РКП(б). Проживав у Харкові. Рахівник ВРП ХТЗ. Заарештований 4 квітня 1935 р. за антирад. антисемітську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 липня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹², 56²¹ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 29 січня 1992 р.

М

МАЄВСЬКИЙ Микола Захарович, народився 1899 р. у с. Ошитків Київської губ. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Референт Харківського облплану. Заарештований 16 лютого 1937 р. як член к.-р. шкідницької організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 травня 1958 р.

МАЖУГА Петро Семенович, народився 1895 р. у с. Новомихайлівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Лозова Півд. залізниці. Робітник 5-ї буддільниці ст. Лозова. У 1932 р. нарсудом Лозівського р-ну (статті 58², 75² КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 червня 1958 р.

МАЗАНОВ Костянтин Федорович, народився 1909 р. у м. Миколаїв Херсонського пов. Херсонської губ. Росіянин, з робітників,

освіта вища, позапарт., у 1925—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Асистент та аспірант Українського фінансово-економічного інституту. Заарештований 7 березня 1936 р. як член антипартійної групи (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), після завершення слідства направлений до Києва і військовою колегією Верховного Суду СРСР 15 липня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Крастабі та Північзалізничтабі. На 1949 р. проживав у м. Запоріжжя Запорізької обл. Начальник відділу організації праці будуправління «Півддомнаремонт». Заарештований 5 жовтня 1949 р. як член к.-р. терористичної організації «Робітничча опозиція» (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 19 квітня 1950 р. висланий на поселення до Красноярського краю. На поселенні перебував у сел. Усть-Порт Красноярського краю. Реабілітований 20 червня 1956 р.

МАЗАНОВ Федір Петрович, народився 1883 р. у Москві. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1900—1922 рр. член РСДРП(м). Проживав у Харкові. Приймальник ХПЗ. У 1922—1924 рр. перебував на засланні у Туркестані. Заарештований 22 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰

КК УСРР) і Харківським облсудом 27 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

МАЗЕПА Андрій Миколайович, народився 1899 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Поденник. Заарештований 23 жовтня 1935 р. за к.-р. агітацію та висловлювання терористичних тенденцій щодо комуністів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 29 січня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 8 серпня 1990 р.

МАЗЕПА Олексій Романович, народився 1896 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 24 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 14 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Хабаровському краї. Розстріляний 4 серпня 1938 р. у м. Хабаровськ за ухвалою трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 31 березня 1938 р. Реабілітований 6 квітня 1956 р. і 29 червня 1989 р.

МАЗУРКЕВИЧ Теофіл Францович, народився 1873 р. у с. Плещин Заславського пов. Волинської губ. Поляк, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Дар-Надежда Сахновщинського р-ну Харківської обл. Тесля радгоспу ім. Паризької комуни в с. Вовківка Кегичівського р-ну. У 1931 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Ухвалою особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 30 квітня 1933 р. (статті 54⁶, 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Казахстану на 3 роки. У 1935 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 9 листопада 1935 р. за антирад. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 22 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 14 жовтня 1992 р.

МАЙБОРОДА Іван Микитович, народився 1917 р. у с. Протасівка Черкаського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Учень Харківського технікуму промислового транспорту. Заарештований 4 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1

КК УРСР) і Харківським облсудом 26 травня 1938 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

МАЙЄР Альберт Фрідріхович, народився 1892 р. у колонії Берлін-Кокштейн Феодосійського пов. Таврійської губ. Німець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Пастор лютерансько-євангелістської церкви. Заарештований 27 вересня 1936 р. за к.-р. націоналістично-фашистську агітацію та зв'язок із закордонними організаціями, консультував Німеччини (статті 54⁴, 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 червня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 20 жовтня 1989 р.

МАЙЄР Рудольф Якович, народився 1904 р. у с. Мешень Перекопського пов. Таврійської губ. Німець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер заводу «Світло Шахтаря». Заарештований 3 вересня 1936 р. як керівник к.-р. націоналістичної організації (статті 54⁴, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 25 травня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 31 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 30 травня 1957 р.

МАЙОРОВ Омелян Іванович, народився 1883 р. у с. Стародубцево Орловського пов. Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Інвалід. Заарештований 5 червня 1937 р. ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці за антирад. агітацію, влаштування опору під час затримання (статті 54¹⁰ ч. 1, 71 ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 29 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

МАЙОРОВ Яків Григорович, народився 1906 р. і проживав у Харкові. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., до 1929 р. член ВЛКСМ. Інструктор відділу фізичної підготовки РСМ. Заарештований 25 липня 1936 р. як член к.-р. організації троцькістів на ХЕМЗі у 1927 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Ухвалою трійки при УНКВС по Далекосхідному краю від 31 травня 1938 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 10 років. На 1957 р. проживав у сел. Омчак Магаданської обл. Реабілітований 25 червня 1956 р.

МАЙСТРЕНКО Іван Васильович, народився 1899 р. у с. Опішня Зінківського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1919—1921 рр. член УКП, у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Учитель трудової школи № 39. Заарештований 16 грудня 1936 р. як член боротьбистської троцькістсько-терористичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 травня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 9 червня 1992 р.

МАЙСТРЕНКО Петро Васильович, народився 1890 р. у с. Опішня Зінківського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у с. Погарщина Петрово-Роменського р-ну Харківської обл. Помічник директора з навчальної частини Старо-Мерчанського с.-г. технікуму. Заарештований 21 лютого 1937 р. к.-р. погляди на сільське господарство (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 вересня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Помер 1954 р. у сел. Старий Мерчик Валківського р-ну Харківської обл. Реабілітований 30 грудня 1965 р.

МАКАЙДА Василь Миколайович, народився 1875 р. у с. Пузиківка Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Конюх торгового відділу НКВС. Заарештований 20 червня 1936 р. як сектант і антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 жовтня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 17 червня 1992 р.

МАКАРЕНКО Анатолій Петрович, народився 1908 р. у с. Ков'яги Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Ков'яги Валківського р-ну Харківської обл. Вантажник ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Бамтабі. Справу закрито УНКВС по Харківській обл. 14 листопада 1939 р. за відсутності складу злочину (ст. 4 п. «д» КПК УСРР) зі звільненням з-під варті. Реабілітований 14 лютого 1994 р.

МАКАРЕНКО Григорій Якович, народився 1906 р. у міст. Устивиця Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із селян,

освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 5 квітня 1936 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 5 жовтня 1936 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ. Помер 16 березня 1953 р. в сел. Усть-Омчуг Хабаровського краю. Реабілітований 26 грудня 1957 р.

МАКАРЕНКО Климентій Миколайович, народився 1886 р. у слоб. Ровеньки Острогозького пов. Воронежської губ. Українець, із службовців, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1903—1906 рр. член партії соціалістично-революціонерів. Проживав у Харкові. Начальник контори ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. У 1922 р. заарештований органами ДПУ як колишній есер, рішення в справі відсутнє. Заарештований 29 липня 1937 р. як колишній есер та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 16 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 8 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 5 років. Помер 5 жовтня 1938 р. в ув'язненні у Магаданській обл. Реабілітований 23 березня 1962 р.

МАКАРЕНКО Сергій Миколайович, народився 1904 р. у с. Вирівка Конотопського пов. Чернігівської губ. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Художник майстерні Харківського інституту комуністичної освіти. Заарештований 31 березня 1935 р. за те, що під час підготовки виставки в раму з написом «Сталін» вставив портрет Гітлера (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і 20 квітня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Справу не завершено.

МАКАРОВ Борис Михайлович, народився 1905 р. у м. Слов'янськ Ізюмського пов. Харківської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1922—1928 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Завідувач секції замовлень ХПЗ. Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 23 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 16 червня 1989 р.

МАКАРОВ Михайло Миколайович, народився 1909 р. у м. Белгород Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Місце роботи невідоме. Нарсудом Червонобаварського р-ну м. Харкова 26 вересня 1935 р. (статті 150, 170 п. «в» КК УСРР) позбавлений волі на 2 роки. Термін пока-

рання відбував у Лебединській в'язниці. Заарештований 10 березня 1936 р. за висловлювання к.-р. поглядів на вбивство т. Кірова і стахановський рух (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 травня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УСРР від 27 червня 1936 р. вирок скасовано, а справу направлено на новий судовий розгляд. Спецколегією Харківського облсуду 5 листопада 1936 р. засуджений на 4 роки у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки, на підставі ст. 45 ч. 2 КК УСРР визначено строк покарання 6 років позбавлення волі. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УСРР від 11 грудня 1936 р. попередній вирок змінено, строк покарання визначено 4 роки 11 місяців. Реабілітований 11 травня 1990 р.

МАКАРЧУК (Макарук) Микола Дмитрович, народився 1892 р. у с. Зелене Надвірнянського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Дезінфектор санінспекції ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 23 липня 1937 р. за к.-р. пропаганду і терористичні наміри (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 серпня 1967 р.

МАКЕЄНКО Петро Якимович, народився 1879 р. у с. Зимниці Смоленського пов. Смоленської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1920 рр. член РКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 30 липня 1937 р. за антирад. та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

МАКЄЄВ Михайло Іванович, народився 1902 р. у м. Ізюм Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт., у 1929—1931 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Складач друкарні Ізюмської міськради. Заарештований 23 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 лютого 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 22 липня 1994 р.

МАКЄЄВ Петро Михайлович, народився 1909 р. у с. Рог Єлецького пов. Орловської

губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 8 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

МАКІЄНКО (Мокієнко) Сергій Іванович, народився 1901 р. у с. Соколів Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1929—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Бригадир ХЕМЗ. Заарештований 31 липня 1937 р. за приховування куркульського походження під час вступу до партії, гуртування навколо себе «незадоволених» та к.-р. роботу серед них (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 20 листопада 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Хабаровському краї. Реабілітований 10 серпня 1956 р.

МАКОВЕЦЬКИЙ Григорій Данилович, народився 1889 р. у с. Новоолександрівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новоолександрівка Печенізького р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Соціалістична Харківщина». Заарештований 31 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 1 листопада 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Військовим трибуналом 300-ї стріл. дивізії 7 квітня 1942 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Військовим трибуналом Сталінського фронту 22 липня 1942 р. розстріл замінено на 10 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 18 жовтня 1990 р.

МАКРУШИН Олександр Олексійович, народився 1909 р. у с. Піски Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1930 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 15 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 травня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 29 грудня 1989 р.

МАКСИМЕНКО Костянтин Павлович, народився 1893 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник ХБФ. Заарештований 25 ве-

ресня 1936 р. як один з керівників к.-р. організації (статті 54⁸, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 22 липня 1958 р.

МАКСИМЕНКО Микола Лукич, народився 1892 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник Куп'янської механічної майстерні. Заарештований 5 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 жовтня 1959 р.

МАКСИМЕЦЬ Василь Васильович, народився 1894 р. у с. Багринівці Літинського пов. Подільської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1919 рр. член УСДРП. У 1924 р. під слідством Вінницького окривдділу ДПУ як член к.-р. націоналістичної організації, справу закрито. Проживав у Харкові. Інспектор Харківського облзему-правління. Заарештований 27 липня 1937 р. як член антирад. партії УСДРП та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 20 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Бамтабі, де помер 10 жовтня 1941 р. Реабілітований 3 липня 1989 р.

МАКСИМОВСЬКИЙ Данило Софронович, народився 1899 р. у с. Мар'їне Богодухівського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мар'їне Богодухівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. Заарештований 20 березня 1937 р. за к.-р. вислови і к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 15 жовтня 1938 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

МАКУХА Денис Петрович, народився 1866 р. на хут. Співаківка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Співаківка Савинського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 березня 1989 р.

МАЛАФІЙ Іван Петрович, народився 1904 р. у с. Велика Писарівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1925—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Керівник кафедри с.-г. виробництва Комуністичного університету ім. Артема. Заарештований 22 січня 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Після відбуття терміну покарання проживав у с. Іжма Іжемського р-ну Комі АРСР. Викладач Іжемського зооветеринарного технікуму. Заарештований 9 березня 1949 р. як член антирад. угруповання в минулому і антирад. агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР), справу не завершено. Реабілітований 19 жовтня 1956 р.

МАЛАХОВСЬКА-НАЛІМОВА Олександра Никанорівна, народилася 1905 р. у м. Харбін, Китай. Росіянка, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Равітник головного складу Управління Південної залізниці. Заарештована 29 квітня 1935 р. як член к.-р. організації (статті 54⁴, 80 через ст. 17 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 вересня 1935 р. позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбувала на ББК у Медвежогорському р-ні Карельської АРСР. Трійкою при НКВС Карельської АРСР 9 вересня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00447 від 30 липня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляна 20 вересня 1937 р. в урочищі Сандармох на 16-му км від м. Медвежогорськ Карельської АРСР. Реабілітована 22 червня і 12 квітня 1989 р.

МАЛЕВСЬКА Ганна Олександрівна, народилася 1899 р. і проживала у Харкові. Росіянка, із службовців, освіта середня, позапарт. Домогосподарка. У 1918 р. під арештом у ЧК як сестра білогвардійського офіцера. Заарештована 27 квітня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 липня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджена на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітована 15 червня 1990 р.

МАЛЄЄВ Степан Дмитрович, народився 1886 р. у с. Руська Лозова Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Руська Лозова Липецького р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1931 р. частину майна конфісковано. Заарештований 23 січня 1937 р. як член к.-р. угруповання церковників та антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухва-

лою особливої наради при НКВС СРСР від 21 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у Хабаровському краї, де помер 17 січня 1941 р. Реабілітований 31 березня 1989 р.

МАЛИВАНОВ Микола Пилипович, народився 1912 р. у с. Велика Михайлівка Новооскольського пов. Курської губ. Українець, з кустарів, освіта середня, позапарт., у 1932—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХІБІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 1 липня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

МАЛИЙ Василь Степанович, народився 1905 р. у с. Новгородка Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХСПІ. Заарештований 7 грудня 1934 р. як член к.-р. організації та терористичні настрої (ст. 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 липня 1935 р. (статті 54¹⁰, 54¹¹, 68 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 22 червня 1989 р.

МАЛИЙ Лев Якович, народився 1915 р. у м. Мелітополь Мелітопольського пов. Таврійської губ. Єврей, з міщан, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Оператор Харківської фабрики механічного рахівництва. Заарештований 20 червня 1937 р. за шпигунську діяльність на користь Японії (ст. 54⁶ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 16 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 22 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

МАЛИКОВ Олексій Семенович, народився 1893 р. у с. Істобне Нижньодівницького пов. Воронежської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1934 рр. член ВКП(б). Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 23 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 січня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

МАЛИМОНОВ Сергій Аристархович, народився 1886 р. у м. Ізюм Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник Ізюмської міськради. Заарештований 31 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської органі-

зації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові.

МАЛИН Петро Іванович, народився 1903 р. у с. Лозова Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1926—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Заступник начальника дільниці вагонного депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 20 січня 1937 р. за шкідницьке псування залізничного транспорту (статті 54⁹, 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 20 жовтня 1938 р. (статті 54⁷, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 20 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою залізничної колегії Верховного Суду СРСР від 27 березня 1939 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження зі звільненням підслідного на підписку про невиїзд, справу закрито транспортною прокуратурою Півд. залізниці 28 квітня 1941 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

МАЛИХІН Дмитро Федорович, народився 1900 р. у с. Пселесь Обоянського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Малоолександрівка Лозно-Олександрівського р-ну Сталінської обл. Бригадир 3-ї контори кооперативної артілі грабарів «Рембуд». Заарештований 14 жовтня 1934 р. ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Куп'янськ Донецької залізниці за дезорганізацію роботи на будівництві магістралі Москва—Донбас (ст. 56³⁰ ч. 2 КК УСРР), рішення в справі відсутнє.

МАЛИШ Пилип Іванович, народився 1894 р. у с. Великий Холань Новооскольського пов. Курської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Берестовий Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний орач». У 1931 р. майно конфісковано. Заарештований 12 січня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 лютого 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 березня 1992 р.

МАЛИШЕВ Павло Матвійович, народився 1888 р. у с. Тишки Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Під слідством ОВ УДБ ХОУ НКВС з 25 грудня 1934 р. за антирад. агітацію у зв'язку з вбивством т. Кірова (ст. 54¹⁰ ч. 1

КК УСРР), а 27 червня 1935 р. був заарештований і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Помер 12 березня 1942 р. у Харкові. Реабілітований 26 жовтня 1989 р.

МАЛКІС Сепсель Соломонович, народився 1895 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1927 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник взуттєвої фабрики № 5. Заарештований 26 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 1 січня 1939 р. Реабілітований 6 червня 1989 р.

МАЛОВ Михайло Григорович, народився 1906 р. у м. Севастополь Феодосійського пов. Таврійської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 13 грудня 1934 р. за терористичні помисли (ст. 54⁸ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 січня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 10 липня 1991 р.

МАЛОВІЧКО Антон Васильович, народився 1917 р. у с. Мануйлове Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ. Проживав у с. Мануйлове Нововодолазького р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 10 квітня 1937 р. за підпалення колгоспного хліба (ст. 54⁹ КК УСРР), справу закрито Нововодолазьким РВ НКВС 26 липня 1937 р. (ст. 198 КПК УСРР).

МАЛОФЄЄВ Дмитро Іванович, народився 1903 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1919 р. член РКСМ. Майстер ХПЗ. Заарештований 14 вересня 1936 р. як член к.-р. угруповання (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 4 листопада 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. На 1990 р. проживав у Харкові. Реабілітований 11 травня 1990 р.

МАЛЬКОВСЬКИЙ Петро Ісакович, народився 1903 р. у с. Зінків Харківського пов. Харківської губ. Єврей, з міщан, освіта початкова, член ВКП(б). Проживав у Харкові. Помічник майстра заводу № 183. Заарештований 18 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. за відсутності складу злочину.

МАЛЬЦЕВ Микола Олексійович, народився 1904 р. у с. Верхній Бишкін Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Верхній Бишкін Олексіївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1927 р. під час служби у Червоній армії за релігійними мотивами засуджений на 2 роки позбавлення волі. Заарештований 7 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 17 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

МАЛЬЦЕВ Роман Полікарпович, народився 1892 р. у с. Верхній Бишкін Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Верхній Бишкін Олексіївського р-ну Харківської обл. Сторож лісництва «Коробова дача». Нарсудом Олексіївського р-ну у 1933 р. за невиконання контрактації (статті 119, 67 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі з обмеженням прав на 3 роки. Заарештований 27 квітня 1936 р. за поширення провокаційних чуток і агітацію проти вступу до колгоспу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 7 липня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 11 квітня 1995 р.

МАЛЬЦЕВ Трохим Матвійович, народився 1887 р. у с. Вільне Богодухівського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гути Богодухівського р-ну Харківської обл. Робітник Первухинського буякорядгоспу. У 1931 р. розкуркулений. Заарештований 25 червня 1931 р. за підбурювання банди Трохимова до скоєння терактів (статті 56¹⁷, 54¹¹ через ст. 20 КК УСРР), справу закрито ХОВ ДПУ 22 травня 1932 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). Заарештований 28 січня 1935 р. за владштування п'янок за гроші, отримані від продажу надлишків хліба з пекарні (ст. 54⁷ через ст. 19 КК УСРР), справу закрито ЕКВ УДБ ХОУ НКВС 7 квітня 1935 р. (статті 197, 4 п. «д» КПК УСРР).

МАЛЬЧЕВСЬКИЙ Максим Платонович, народився 1912 р. у с. Синьове Рівненського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член КПЗУ з 1923 р., член партії «Сільроб» з 1929 р. Проживав у с. Синьове Волинського воеводства, Польща. Селянин-одноосібник. Заарештований 7 травня 1935 р. Славутським прикордонним загonom НКВС за нелегальний перетин кордону

з Польщі до СРСР (ст. 80 КК УСРР), справу закрито ОВ УДБ НКВС УСРР та КВО 1 серпня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) з направленням для розселення до Казахстану. Проживав у с. Каскелен Каскеленського р-ну Алма-Атинської обл. Працював агрономом. Заарештований 27 липня 1937 р. за статтями 58⁶, 58¹⁰ КК РРФСР і трійкою УНКВС по Казахській РСР [27 жовтня 1938 р.] винесено ухвалу про розстріл. Дата та місце розстрілу невідомі. Реабілітований 15 листопада 1957 р.

МАЛЯР Свиридон Павлович, народився 1902 р. у с. Варварівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Яковівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Челюскінець». Заарештований 24 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 15 травня 1937 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

МАМАЙ Олексій Порфирівич, народився 1892 р. у м. Гадяч Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1919—1922 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХІМСГ. Заарештований 9 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістського угруповання (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 9 жовтня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УРСР від 29 листопада 1937 р. вирок скасовано, справу повернено на новий розгляд зі стадії досудового слідства. Спецколегією Харківського облсуду 25 лютого 1938 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 ч. 1 КК УРСР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

МАМЛІН Аркадій Ілліч, народився 1890 р. і проживав у Харкові. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1920—1921 рр. член РКП(б), у 1924—1928 і 1930—1935 рр. член ВКП(б). Робітник швейної майстерні Швейкомбінату. Заарештований 28 лютого 1936 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 червня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухпечтабі, де помер 15 грудня 1937 р. Реабілітований 12 травня 1989 р.

МАМОТЕНКО Тарас Васильович, народився 1914 р. у с. Маврині Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осикове Лозно-Олександрівського р-ну

Сталінської обл. Бригадир 3-ї контори кооперативної артілі грабарів «Рембуд». Заарештований 14 жовтня 1934 р. за дезорганізацію роботи на будівництві магістралі Москва—Донбас (ст. 56³⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 58⁷ з санкції ст. 58² КК РСФРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 13 липня 1995 р.

МАНГУБІ Юрій Абрамович, народився 1907 р. і проживав у Харкові. Росіянин, соціальне походження невідоме, освіта вища, позапарт. Начальник виробничого відділу 150-ї буддільниці Управління військово-будівельних робіт ХВО. Заарештований 12 червня 1937 р. ОВ НКВС окремої Червонопрапорної Далекосхідної армії як член троцькістської шпигунської диверсійної терористичної організації (статті 58¹ п. «а», 58⁷, 58¹¹ КК РРФСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 21 вересня 1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 21 вересня 1937 р. у м. Хабаровськ. Реабілітований 15 лютого 1958 р.

МАНДЗЮК Микола Лаврентійович, народився 1901 р. у м. Проскурів Проскурівського пов. Подільської губ. Українець, з робітників, освіта невідома, позапарт., у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Помічник начальника відділу техконтролю ДАРДЗ № 2. Заарештований 9 липня 1937 р. за шкідницьку діяльність і к.-р. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 17 березня 1938 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у ВТТ Дальбуду НКВС, де помер 18 жовтня 1938 р. Реабілітований 25 грудня 1965 р.

МАНДИЧ Микола Павлович, народився 1904 р. на ст. Ханженська Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1932—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Планувальник заводу «Світло шахтаря». Заарештований 20 лютого 1935 р. за антирад. агітацію та поширення чуток про смерть т. Сталіна (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 29 листопада 1989 р.

МАНОВАЗЯН Сурен Семенович, народився 1908 р. у м. Ван, Туреччина. Вірменин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Кустар-чоботар. Заарештований 30 січня 1936 р. за антирад. агітацію

у націоналістичному дусі та зв'язок з юнацькою організацією «Дашнакцутюн» (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 травня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

МАНЬКО Іван Наумович, народився 1909 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Подоли Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Куп'янськ-Сорт. Донецької залізниці. Заарештований 31 липня 1937 р. за проникнення на роботу на транспорт з к.-р. метою (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Сталінській обл. 27 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Амуртабі. Реабілітований 10 березня 1958 р.

МАРАХОВСЬКИЙ Михайло Омелянович, народився 1919 р. на хут. Західний Куп'янського пов. Харківської губ. Національність і соціальне походження невідомі, освіта початкова, з 1937 р. член ВЛКСМ. Проживав на ст. Валуйки Московсько-Донецької залізниці. Робітник вагонного депо ст. Валуйки Московсько-Донецької залізниці. Заарештований 25 червня 1937 р. за шкідницьку діяльність (ст. 58⁷ КК РРФСР), рішення в справі відсутнє.

МАРЕНИЧ Трохим Іванович, народився 1903 р. у с. Новий Бурлук Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новий Бурлук Печенізького р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 27 грудня 1935 р. за антирад. агітацію та участь у нелегальній секті (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 7 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 квітня 1992 р.

МАРЖЕНЦЕВ Олександр Никифорович, народився 1901 р. у с. Бобринець Бессарабської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1921 р. Проживав у Харкові. Відповідальний секретар редакції газети «Ворошиловець». Заарештований 21 квітня 1937 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), звільнений з-під варті на підписку про невийзд; справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 21 серпня 1937 р. за недоведеності складу злочину з анулюванням підписки про невийзд.

МАРЗАН Олександр Йосифович (Корох Давид Йосифович), народився 1899 р.

у м. Катеринослав Катеринославської губ. Єврей, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1917—1918 рр. член партії анархістів, у 1918—1921 рр. член РКСМ, у 1923—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Бухгалтер Харківського заводу мінеральних вод. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 27 грудня 1927 р. як троцькіст висланий до м. Ачинськ, а ухвалою від 14 вересня 1929 р. звільнений від покарання з дозволом вільного проживання на території СРСР. Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. децистську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. за к.-р. діяльність, як децист-сапроновець позбавлений волі у тюрмі на 5 років. Термін покарання відбував у Верхньоуральській в'язниці. Розстріляний 20 квітня 1938 р. у [м. Первоуральськ Челябінської обл.] за ухвалою трійки УНКВС по Челябінській обл. від 3 лютого 1938 р. Реабілітований 9 червня 1989 р. і 17 березня 1965 р.

МАРИНИЧ Дмитро Пилипович, народився 1915 р. у с. Юрченкове Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. у квітні 1937 р. позбавлений права проживання у режимній місцевості на 3 роки. Заарештований 10 червня 1937 р. за крадіжки і порушення заборони проживання в режимній місцевості (статті 170, 80 ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 вересня 1937 р. (статті 54⁷, 170 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 7 серпня 1996 р.

МАРИЧЕВ Георгій Дем'янович, народився 1912 р. у с. Лавровка Семипалатинської обл. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Вахтер ХТЗ. Заарештований 8 лютого 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 7 травня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 4 роки з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 2 серпня 1990 р.

МАРКЕВИЧ Микола Федорович, народився 1888 р. у с. Пеньки Білостоцького пов. Гродненської губ. Білорус, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав на ст. Лихачове Півд. залізниці. Технічний бухгалтер Лихачовської МТС. Заарештований 30 квітня 1937 р. за поширення наклепницьких к.-р. чуток та агітацію на користь фашистів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 липня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з по-

раженням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

МАРКІН Ель Борисович, народився 1890 р. у с. Ісаковичі Речицького пов. Мінської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1904 р. член ЄСРП, у 1919–1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник облзаготзерна. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 27 грудня 1928 р. за к.-р. діяльність висланий на Урал на 3 роки. Заарештований 25 липня 1936 р. за к.-р. троцькіську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 23 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 9 червня 1989 р.

МАРКОВ Іван Георгійович, народився 1906 р. у с. Ржавець Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932–1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер ХТЗ. Заарештований 8 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 25 жовтня 1935 р. виправданий зі звільненням з-під варті, але ухвалою Найвищого Суду УСРР від 2 грудня 1935 р. справу спрямовано на новий розгляд суду. Харківським облсудом 3 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Найвищим Судом УСРР 27 червня 1936 р. попередній вирок Харківського облсуду скасовано, справу закрито.

МАРКОПОЛЬСЬКИЙ Микола Андрійович, народився 1908 р. у м. Радзивілове Волинської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач педагогічної частини СШ № 37. У 1927 р. за нелегальний перетин кордону висланий до Сибіру. Заарештований 5 листопада 1935 р. за зв'язки з репресованими та к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 28 лютого 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 182 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 6 листопада 1992 р.

МАРКС Ангольд Густавович, народився 1893 р. у с. Михайлючка Вінницького пов. Подільської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Великі Бучки Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. Заарештований 21 січня 1937 р. за профашистську пропаганду та проведення заходів щодо створення к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 25 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 18 листопада 1988 р.

МАРКУС Мирон Мойсейович, народився 1901 р. у м. Переяслав Переяславського пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1924–1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник Харківської макаронної фабрики. Заарештований 9 квітня 1935 р. як троцькіст та к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 липня 1938 р. за к.-р. троцькіську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Звільнений достроково 14 лютого 1939 р. Проживав у м. Пирятин Полтавської обл. Працював завідувачем відділу артілі «Металіст». Заарештований 30 червня 1941 р. за ст. 54¹⁰ КК УСРР і Верховним Судом Татарської АРСР 10 листопада 1941 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Справу закрито УМДБ по Полтавській обл. 2 листопада 1946 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). Реабілітований 8 серпня 1958 р.

МАРМЕЛАДОВА Софія Соломонівна, народилася 1902 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврейка, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1917–1918 рр. член молодіжної організації «Цейре Ціон», у 1918–1935 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Лікар Харківського інституту рад. торгівлі. Заарештована 21 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 лютого 1937 р. засуджена на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 25 квітня 1937 р. вирок скасовано, справу повернено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Справу закрито УДБ ХОУ НКВС 17 січня 1938 р. за недостатності матеріалів для притягнення до суду. Звільнена з-під варті 21 лютого 1938 р.

МАРТИМ'ЯНОВ Мелетій Антонович, народився 1896 р. у с. Кам'янецьке Охтирського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кегичівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Рахівник свинорадгоспу «Кегичівка». Заарештований 27 червня 1936 р. за к.-р. агітацію та к.-р. анекдоти (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 17 листопада 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Дальтабі у м. Владивосток. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

МАРТИНЕНКО Іван Павлович, народився 1895 р. у с. Проруб Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Помічник машиніста ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за поширення провокаційних чуток і антирад. настрої (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 жовтня 1958 р.

МАРТИНОВ Іван Іванович, народився 1914 р. у с. Розумне Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт., член ВЛКСМ з 1929 р. Проживав у Харкові. Робітник на будівництві Харківської центральної лікарні. Заарештований 2 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

МАРТИНОВ Михайло Данилович, народився 1894 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1919—1921 рр. член РКП(б), 1924—1936 рр. член ВКП(б). Помічник начальника цеху ХПЗ. Заарештований 27 жовтня 1936 р. як член к.-р. групи «Робітнича опозиція» (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 20 травня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 23 березня 1938 р. Реабілітований 13 вересня 1957 р. і 16 жовтня 1962 р.

МАРТИНОВ Михайло Іванович, народився 1893 р. у с. Уди Харківського пов. Харківської губ. Українець, із священнослужителів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер будівництва картинної галереї Наркомосвіти. Заарештований 11 грудня 1934 р. за вороже ставлення до рад. влади, терористичні помисли щодо керівників партії та рад. влади (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі в бухті Нагаєва Далекосхідного краю, де помер 6 травня 1937 р. Реабілітований 22 червня 1989 р.

МАРТИНОВ Семен Васильович, народився 1867 р. у с. Шебелинка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Шебелинка Балаклійського р-ну Харківської обл.

Сторож радгоспу «П'ятигорськ». У 1931 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 березня 1989 р.

МАРТІН Карл Данилович, народився 1882 р. у колонії Ейгенфельд Мелітопольського пов. Таврійської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нестеліївка Лозівського р-ну Харківської обл. Секретар Нестеліївської сільради. Заарештований 5 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54², 54⁹, 54⁸ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

МАРТІН Карл Едуардович, народився 1909 р. у колонії Нестеліївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 28 грудня 1936 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 17 липня 1937 р. розстріл замінено на 10 років тюремного ув'язнення з поразенням у правах на 4 роки. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

МАРТ'ЯНОВ Харитон Мокійович, народився 1897 р. у с. Берека Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Берека Олексіївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Полум'я революції». Заарештований 6 листопада 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 22 липня 1994 р.

МАРУНЧЕНКО Данило Прокопійович, народився 1888 р. у с. Червоне Золотоніського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осикове Лозно-Олександрівського р-ну Сталінської обл. Бригадир 3-ї контори кооперативної артілі грабарів «Рембуд». Заарешто-

ваний 27 жовтня 1934 р. на ярмарку у м. Старобільськ за те, що самовільно залишив роботу на будівництві магістралі Москва—Донбас (ст. 56³⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці від 4 квітня 1935 р. (ст. 58⁷ з санкції ст. 58² КК РСФРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 13 липня 1995 р.

МАРЧЕНКО Василь Якович, народився 1902 р. у с. Людкеве Могильовської губ. Білорус, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Помічник начальника пошукової партії Південного відділення Промтранспроект. Заарештований 19 листопада 1936 р. як член к.-р. офіцерської повстанської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 26 травня 1937 р. (статті 54², 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. На 1958 р. проживав у м. Короча Белгородської обл. Реабілітований 10 травня 1958 р.

МАРЧЕНКО Григорій Тимофійович, народився 1884 р. у с. Петрогорівка Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1919—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Мерефа Харківської приміської зони. Провідник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 4 листопада 1936 р. як член к.-р. організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 13 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

МАРЧЕНКО Максим Степанович, народився 1883 р. у с. Новий Бурлук Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Комсомольське Печенізького р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Жовтневий». Заарештований 20 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 1 вересня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 17 січня 1994 р.

МАРЧЕНКО Микола Миколайович, народився 1893 р. у с. Хатне Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Федорівка Великобурлуцького р-ну Харківської обл. Рахівник Федорівської сільради. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 грудня 1989 р.

МАРЧЕНКО Опанас Ісакович, народився 1874 р. у с. Людкеве Могильовської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Касир Харківської міської станції Півд. залізниці. Заарештований 2 листопада 1936 р. як член к.-р. офіцерської повстанської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 26 травня 1937 р. (статті 54², 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 31 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 травня 1958 р.

МАРЧЕНКО Павло Васильович, народився 1911 р. у м. Зіньків Зіньківського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1928—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Комірник хлібопекарні № 3 контори «Трансторгхарчу» Півд. залізниці. Заарештований 19 червня 1937 р. за антирад. троцькістську агітацію під час служби у РСЧА (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 9 жовтня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у м. Владивосток. Ухвалою пленуму Верховного Суду СРСР від 27 грудня 1939 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі статті попереднього слідства. Справу закрито ДТВ ГУДБ НКВС Півд. залізниці 5 березня 1941 р.

МАРЧЕНКО Федір Венедиктович, народився 1903 р. у с. Сніжківка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коломак Коломацького р-ну Харківської обл. Робітник Новоіванівського бурякорадгоспу. Заарештований 17 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 жовтня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

МАРЮЩЕНКО Захар Єлисейович, народився 1905 р. у с. Білоусове Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Білоусове Коломацького р-ну Харківської обл. Ремонтний робітник ст. Люботин Півд. залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 травня 1989 р.

МАСЛІЄВ Олександр Тимофійович, народився 1880 р. у с. Яковенкове Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав

у с. Яковенкове Балаклійського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу № 7 НКВС у Чугуївському р-ні. У 1929 р. розкуркулений. У 1932 р. (ст. 58¹ КК УСРР) позбавлений волі на 3,5 року. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. діяльність та вороже ставлення до рад. влади (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 19 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 20 жовтня 1989 р.

МАСЛО Михайло Іванович, народився 1904 р. у с. Мерефа Харківського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт., до 1929 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Мерефа Харківської приміської зони. Оглядач вагонів ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 2 лютого 1935 р. за антирад. агітацію та терористичні настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 13 березня 1935 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у концтаборі за пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 23 листопада 1992 р.

МАСЛОВ Михайло Васильович, народився 1888 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт., у 1917—1925 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Крюків Кременчуцького р-ну Харківської обл. Підпечер Крюківського вагонного заводу. Заарештований 13 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 січня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. Звільнений з-під варті 20 липня 1944 р. Реабілітований 31 травня 1963 р.

МАТВЄЄВ Яків Родіонович, народився 1895 р. у с. Рунцово Новосельського пов. Тульської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ТЕЦ Червонозаводського р-ну. Заарештований 11 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської групи та к.-р. пропаганду (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 5 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 13 березня 1959 р.

МАТВІЄНКО Василь Антонович, народився 1896 р. у с. Юнаківка Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав на ст. Куп'янськ-Сорт. Донецької залізниці. Рахівник видавництва «Залізничник Донбасу». Заарештований 29 грудня 1936 р. за антирад. пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці

20 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 9 червня 1993 р.

МАТВІЄНКО Пилип Микитович, народився 1914 р. у с. Синьківка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1932 р. член ВЛКСМ. Проживав у с. Гусинка Куп'янського р-ну Харківської обл. Обліковець радгоспу ім. Паризької комуни. Заарештований 6 листопада 1935 р. за к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 19 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 31 січня 1992 р.

МАТВІЄНКО Федір Матвійович, народився 1900 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вільшани Харківської приміської зони. Робітник Харківської фабрики ім. Халтуріна. Заарештований 3 липня 1936 р. за антирад. вчинок під час проведення підписки на держпозику (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 31 серпня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 8 серпня 1990 р.

МАТВІЄНКО-ГАРНИЙ Федір Трохимович, народився 1884 р. у с. Абрамівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Пенсіонер. У 1927 р. 3 міс. під слідством ДПУ УСРР. Заарештований 3 липня 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

МАТЕНКО Федір Тимофійович, народився 1873 р. у с. Дергачі Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Безруки Харківського р-ну Харківської обл. Столяр-кустар. Заарештований 10 квітня 1937 р. як член організації церковників, погрози вбивства голові колгоспу та вчителю СШ (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 16 липня 1937 р. (ст. 69¹ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 1 рік примусових робіт у ВТТ за фахом. Звільнений з-під варті на підписку про невиїзд 16 липня 1937 р. Ухвалою спецколегії Харківського облсуду від 27 вересня 1937 р. звільнений від відбуття покарання з огляду на тяжку хворобу і похилий вік.

МАТУШ Богуслав Фабіанович, народився 1896 р. у с. Макарівка Люблінської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Приватний візник. Заарештований 6 травня 1937 р. за шпигунську діяльність (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 19 вересня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 травня 1989 р.

МАТЮК Мендель Мойсейович, народився 1907 р. у м. Горохів Володимир-Волинського пов. Волинської губ. Єврей, з міщан, освіта вища, позапарт., член ВЛКСМ з 1926 р. Проживав у Харкові. Плановик Харківської облспоживспільки. Заарештований 4 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 20 травня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 23 квітня 1938 р. Реабілітований 19 серпня 1988 р. і 4 серпня 1989 р.

МАТЮХА Кузьма Устимович, народився 1887 р. у с. Заруддя Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі «Перемога» у Вовчанському р-ні Харківської обл. Головний бухгалтер радгоспу «Перемога». У 1929 р. розкуркулений і позбавлений виборчих прав. Заарештований 19 червня 1935 р. за зловживання під час роботи (ст. 97 КК УСРР) і Харківським облсудом 5 березня 1936 р. (статті 97, 99, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 9 жовтня 1992 р.

МАТЮШКО Василь Никандрович, народився 1902 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта вища, кандидат у члени ВКП(б). Проживав у сел. Буди Харківської приміської зони. Начальник відділу капітального будівництва БФЗ. Заарештований 6 листопада 1936 р. як член к.-р. організації та український націоналізм (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 16 жовтня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Оголосив голодування 8 січня 1937 р. і через стан здоров'я 28 лютого 1937 р. звільнений з-під варти на підписку про невиїзд. 22 квітня 1937 р. оголошений у розшук, 20 червня 1937 р. затриманий і направлений до Північсхідтабу. Ухвалою Верховного Суду

СРСР від 27 грудня 1939 р. справу передано на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. У 1940 р. етапований до Харківської в'язниці № 1. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 8 вересня 1941 р. за антирад. зв'язки та к.-р. вислови позбавлений волі на 8 років. Помер 22 лютого 1942 р. у Кустанайській в'язниці № 7. Реабілітований 19 серпня 1964 р.

МАТЯШ Володимир Герасимович, народився 1896 р. у с. Стешине Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1917—1922 рр. член РКП(б). Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Черговий по ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 12 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 31 травня 1957 р.

МАТЯШ Олександр Феодосійович, народився 1902 р. у с. Токарі Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1927—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Золочів Золочівського р-ну Харківської обл. Завідувач Золочівського райземвідділу. Заарештований 11 липня 1937 р. за шкідницьку підривну роботу та к.-р. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 7 вересня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 26 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 березня 1958 р.

МАТЯШ Сергій Якович, народився 1901 р. у с. Велика Рудка Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач інституту фізкультури, газетного і театрального технікумів. Заарештований 29 липня 1934 р. за роботу по створенню к.-р. націоналістичної організації та пропаганду тероризму (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 15 грудня 1934 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 17 грудня 1934 р. у Києві. Реабілітований 11 лютого 1960 р.

МАХОНІН Петер Денисович, народився 1904 р. у с. П'ятицьке Вовчанського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Ков'яги Валківського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу ХОУ НКВС. Заарештований 24 серпня 1935 р. за вчинення бешкету в дворі зсипункту, погрози ножем його коменданту,

співання пісень к.-р. змісту (статті 54¹⁰, 70 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 листопада 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 70 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

МАХОНЬКО Іларіон Гнатович, народився 1912 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Нова Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу «Комуніст». Заарештований 12 вересня 1934 р. за вбивство члена правління колгоспу (ст. 54⁸ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу Укрвійськоокругу 5 березня 1935 р. (ст. 54⁸ з санкції ст. 54² ч. 2 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки і конфіскацією майна. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 16 березня 1935 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Військовим трибуналом ХВО 15 серпня 1935 р. виправданий за недоведеності злочину.

МАХОНЬКО Пантелей Гнатович, народився 1909 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Нова Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Робітник арт. складу № 29 у сел. Балаклія. Заарештований 11 вересня 1934 р. за вбивство члена правління колгоспу (ст. 54⁸ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу Укрвійськоокругу 5 березня 1935 р. (ст. 54⁸ КК УСРР з санкції ст. 54² ч. 1 КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 16 березня 1935 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Військовим трибуналом ХВО 15 серпня 1935 р. виправданий за недоведеності злочину.

МАХОТЯ Микола Тимофійович, народився 1903 р. у с. Гончарівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований у грудні 1935 р. за антирад. агітацію та саботаж (статті 54¹⁰, 54¹⁴ КК УСРР), 24 березня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невийзд. Транспортною прокуратурою Лиманської дільниці Донецької залізниці кримінальну справу направлено прокурору Донецької залізниці на припинення з анулюванням підписки про невийзд. Справу не завершено. Розстріляний 9 червня

1938 р. у Харкові за ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 21 квітня 1938 р. Реабілітований 19 грудня 1958 р.

МАЦАК Олександр Юхимович, народився 1911 р. на хут. Кондзюбівка Павлоградсько-го пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник буддільниці ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі у Свердловській обл. Після звільнення з-під варті проживав у м. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Реабілітований 21 квітня 1958 р.

МАЦИЛЕВИЧ Броніслав Вікторович, народився 1897 р. у с. Пользине Вітебської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Молодший кондуктор ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 20 квітня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 19 червня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 14 лютого 1994 р.

МАЦКЕВИЧ Володимир Михайлович, народився 1880 р. у м. Двінськ Двінського пов. Вітебської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1918—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник завідувача проектного сектора Харківської контори Стальмеханізації. Заарештований 30 грудня 1935 р. як член к.-р. угруповання (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 23 березня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Помер 1950 р. у Харкові. Реабілітований 29 листопада 1994 р.

МАЦЮК Петро Єрмолайович, народився 1892 р. у с. Андріївка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1933 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Краснопавлівка Лозівського р-ну Харківської обл. Кучер-коних поштового відділення. Заарештований 15 жовтня 1936 р. як член к.-р. організації та підготовку теракту (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито ТВ УДБ УНКВС по Харківській обл. 29 жовтня 1936 р. за недоведеності обвинувачення.

МАШЕВСЬКИЙ Іван Петрович, народився 1892 р. у с. Лопатине Бердичівський пов. Київська губ. Поляк, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у с. Кислівка

Куп'янського р-ну Харківської обл. Ветеринарний фельдшер. У 1930 р. під арештом за к.-р. діяльність. У 1936 р. в адміністративному порядку переселений з Вінницької обл. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. діяльність і дезінформацію органів НКВС (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 червня 1960 р.

МАШИНКО-УРБАНОВИЧ Антон Іванович, народився 1891 р. у с. Варварівка Товчанського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1917—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Не працював, до 1935 р. заступник голови Харківської міськради. Заарештований 4 квітня 1937 р. як член к.-р. організації та підпривну роботу (статті 54¹⁰, 54¹¹, 54⁷ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 8 липня 1956 р.

МАЩЕНКО Митрофан Степанович, народився 1885 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вільшани Харківської приміської зони. Робітник ХПЗ. Заарештований 26 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Помер [18 лютого 1938 р.] в ув'язненні. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

МЕДВЕДЕВ Василь Семенович, народився 1912 р. у с. Борисівка Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1927—1934 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Водій гаражу правління «Гастроном». Заарештований 31 січня 1937 р. за хуліганство і наклепи на партію та уряд (статті 54¹⁰ ч. 1, 70 ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 8 квітня 1937 р. за ст. 54¹⁰ КК УРСР виправданий, за ст. 70 ч. 1 КК УРСР позбавлений волі на 2 роки. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 28 травня 1937 р. у частині ст. 54¹⁰ КК УРСР справу направлено на новий розгляд суду. Лінсудом Півд. залізниці 20 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки з поглиненням попереднього вироку. Термін покарання відбував у Темтабі на ст. Потьма Москов-

сько-Рязанської залізниці. Помер 22 вересня 1986 р. у с. Яковлівка Харківського р-ну Харківської обл. Реабілітований 18 серпня 1993 р.

МЕДВЕДЕВ Всеволод Аркадійович, народився 1914 р. у м. Бахмут Бахмутського пов. Катеринославської губ. Росіянин, із службовців, освіта [середня], позапарт. Проживав у Харкові. Актор театру музичної комедії. Заарештований 4 травня 1935 р. як член к.-р. білогвардійського терористичного угруповання (ст. 54⁸ КК УСРР) і Харківським облсудом 21 лютого 1936 р. (статті 54², 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, звідки 4 липня 1938 р. втік. Реабілітований 7 вересня 1992 р.

МЕДВЕДЕВ Євдоким Кирилович, народився 1902 р. на ст. Таганаш Сімферопольського пов. Таврійської губ. Росіянин, із селян, освіта вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Технолог Харківського інструментального заводу. Заарештований 20 червня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 листопада 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність висланий на 5 років до Омської обл. На засланні перебував у с. Панове Ішимського р-ну Омської обл. Реабілітований 4 травня 1956 р.

МЕДВЕДКІН Данило Хаїмович, народився 1896 р. у м. Каховка Перекопського пов. Таврійської губ. Єврей, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Продавець магазину № 11. Заарештований 15 червня 1937 р. за розвідувальну діяльність на користь Німеччини та к.-р. агітацію (статті 54⁶, 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 16 травня 1989 р.

МЕДВЕДОВСЬКИЙ Сергій Олексійович, народився 1900 р. у м. Белгород Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Пенсіонер, інвалід 2-ї групи. Заарештований 13 вересня 1936 р. за лайку на адресу керівників партії та уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 листопада 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

МЕДЯНИК Андрій Опанасович, народився 1914 р. у с. Дворічна Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта

початкова, позапарт. Проживав у с. Дворічна Дворічанського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Карла Маркса. Заарештований 10 квітня 1936 р. за пошкодження портрету вождя (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 27 червня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд і Харківським облсудом 1 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

МЕДЯНИК Василь Петрович, народився 1912 р. у с. Дворічна Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Служив у Харківської обл. Курсант роти зв'язку 67-го стріл. полку. Заарештований 1 червня 1935 р. як член антирад. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), а 13 липня 1935 р. звільнений з-під варті під нагляд найближчого начальника. Справу закрито військовим прокурором 14-го стріл. корпусу 15 липня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

МЕЖЕРИЦЬКИЙ Василь Устинович, народився 1913 р. у с. Замостя Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Замостя Зміївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 4 лютого 1936 р. за дебош, бійку та к.-р. вигуки у нетверезому стані (статті 54¹⁰, 70 ч. 2 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 3 березня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у в'язниці. Реабілітований 29 грудня 1992 р.

МЕЖЕРИЦЬКИЙ (Міжирицький) Михайло Андрійович, народився 1908 р. у с. Капітолівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта невідома, позапарт. Проживав у с. Капітолівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 18 грудня 1935 р. за агітацію проти стахановського руху (ст. 54¹⁰ КК УСРР), а 18 березня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Транспортною прокуратурою Лиманської дільниці Донецької залізниці 24 березня 1936 р. справу направлено прокурору Донецької залізниці на припинення з анулюванням підписки про невиїзд. Справу не завершено.

МЕЙЄРОВИЧ Володимир Якович, народився 1906 р. у м. Бахмут Бахмутського пов. Катеринославської губ. Єврей, з міщан, освіта вища, позапарт., у 1927—1929 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 23 квітня 1929 р. (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) позбавлений волі на 3 роки, а ухвалою від 23 січня 1931 р. попереднє рішення скасовано, дозволено вільне проживання

на території СРСР. Заарештований 27 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 1 лютого 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 26 січня 1938 р. Реабілітований 5 червня і 8 червня 1989 р.

МЕЛАМЕДОВ Яків Іонович, народився 1895 р. у м. Миколаїв Херсонського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1918—1927 і 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Референт з постачання будівництва дитсадка № 2 Союзунівермагу. У 1929 р. під слідством ДПУ УСРР як член к.-р. троцькістської організації. Заарештований 25 березня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації з 1927 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 липня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Розстріляний 28 березня 1938 р. [у Хабаровському краї за ухвалою трійки УНКВС Дальбуду від 13 березня 1938 р. Реабілітований 1 червня 1989 р. і 17 грудня 1956 р.

МЕЛАНІЧ Василь Митрофанович, народився 1889 р. і проживав у Харкові. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Робітник ХПЗ. Заарештований 26 квітня 1936 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 січня 1937 р. виправданий. Помер 12 березня 1937 р. у Харкові. Ухвалою Президії Найвищого Суду УРСР від 22 серпня 1937 р. вирок суду скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії судового слідства. Спецколегією Харківського облсуду 26 жовтня 1937 р. справу закрито через смерть обвинуваченого.

МЕЛЕНТЬЄВ Володимир Іванович, народився 1914 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Учень Харківського театрального технікуму. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 жовтня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 42 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 15 січня 1955 р.

МЕЛЬНИК Андрій Микитович, народився 1906 р. у с. Федірки Старокостянтинівського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., до 1929 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 5 квітня 1936 р. як

член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 5 жовтня 1936 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Під час німецької окупації проживав за місцем народження. У 1944 р. мобілізований до Червоної армії. Реабілітований 26 грудня 1957 р.

МЕЛЬНИК Антон Йосипович, народився 1892 р. у с. Буряківка провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у минулому член УДП. Проживав у Харкові. Учитель СШ № 7. Заарештований у 1930 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), ухвалою спеціальної трійки ДПУ УСРР від 21 березня 1932 р. справу закрито зі звільненням з-під варті. Заарештований 5 червня 1937 р. як член к.-р. націонал-фашистської організації УВО (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 вересня 1958 р.

МЕЛЬНИК Василь Мартинович, народився 1903 р. у с. Сміле Роменського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Засулля Сенчанського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Ворошилова. Заарештований 4 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським обласним судом 20 березня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 29 вересня 1951 р. за антирад. агітацію висланий до Комі АРСР під нагляд органів МДБ. Реабілітований 31 серпня 1989 р.

МЕЛЬНИК Ганна Кирилівна, народилася 1917 р. у с. Чолівка Овруцького пов. Волинської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Верхня Самара Близнюківського р-ну Харківської обл. [Член колгоспу]. У 1935 р. в адміністративному порядку переселена з прикордонної смуги. Заарештована 6 липня 1937 р. за порушення паспортного режиму та самовільне повернення до місця попереднього проживання (статті 33, 78⁴ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 24 грудня 1937 р. (ст. 33 КК УРСР) позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала у В'яттабі. На 1992 р. проживала у с. Чолівка Коростенського р-ну Житомирської обл. Реабілітована 22 квітня 1960 р.

МЕЛЬНИК Іван Никифорович, народився 1915 р. у с. Басове Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Басове Золочівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Чубаря. Заарештований 22 вересня 1936 р. за підозрою в отруєнні родини колгоспника-стахановця (ст. 54⁸ КК УСРР), 5 січня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу не завершено.

МЕЛЬНИК Максим Іванович, народився 1884 р. у с. Борщі Балтського пов. Подільської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Комендант Салтівського містечка ХТГЗ. Заарештований 14 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 3 червня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

МЕЛЬНИК Максим Никифорович, народився 1912 р. у с. Басове Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВЛКСМ. Проживав у с. Басове Золочівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Чубаря. Заарештований 22 вересня 1936 р. за підозрою в отруєнні родини колгоспника-стахановця (ст. 54⁸ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 8 квітня 1937 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

МЕЛЬНИКОВ Павло Борисович, народився 1904 р. у с. Синьогубівка Московської губ. Росіянин, із селян, письмен., позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 30 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 14 серпня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 70 ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 25 січня 1990 р.

МЕЛЬНИКОВА-ІВАСЕНКО (Мельник-Івасенко) Галина (Ганна) Андріянівна, народилася 1895 р. у м. Суми Сумського пов. Харківської губ. Українка, з робітників, освіта вища, у 1919—1933 рр. член ВКП(б). Проживала у радгоспі «Червона нива» у Богодухівському р-ні Харківської обл. Домогосподарка. Заарештована 15 грудня 1936 р. як член боротьбистської троцькістсько-терористичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 20 листопада 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбувала в Усольтабі у 1937—1942 рр. і таборі інвалідів у м. Канськ Красноярського краю у 1942—1946 рр.

У 1946—1949 рр. проживала у м. Лебедін Сумської обл. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 28 вересня 1949 р. як член антирад. терористичної організації (статті 54⁸, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) вислана на поселення до Красноярського краю. Померла 1 травня 1950 р. у лікарні Красноярської в'язниці № 1. Реабілітована 21 квітня 1989 р.

МЕЛЬНИЧУК Ярослав Онопрійович, народився 1906 р. у с. П'ядики Станіславського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1928—1930 рр. член партії Сільробіднота. Проживав у Харкові. Інженер ХВБЗ. Заарештований 2 липня 1937 р. як член націонал-фашистської шпигунсько-терористичної організації та к.-р. діяльність (статті 54⁶, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 19 вересня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 23 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 15 серпня 1989 р.

МЕЛЮК Роман Никифорович, народився 1914 р. у с. Нижнє Слов'янське Сербського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Учень Харківського автомобільного технікуму. Заарештований 31 січня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 5 березня 1936 р. виправданий.

МЕРГЕНТАЛЬ Карл Йоганнович, народився 1903 р. у м. Гельзенкірхен, Німеччина. Німець, з робітників, освіта початкова, член компартії Німеччини з 1928 р. Проживав у Харкові. Майстер заводу побутових виробів. Заарештований 4 квітня 1936 р. за к.-р. профашистську діяльність серед німців (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував на Колимі. На 1958 р. проживав у сел. Усть-Омчуг Магаданської обл. Реабілітований 4 жовтня 1957 р.

МЕРЕЖКО Олексій Григорович, народився 1884 р. у с. Циркуни Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Циркуни Харківської приміської зони. Без певних занять. У 1932 р. майно конфісковано, позбавлений виборчих прав. Заарештований 29 січня 1935 р. як член групи «істинно православних» та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), рішення в справі відсутнє. Ухвалою трійки ХВО від 5 квітня 1939 р. (статті 54¹⁰, 58⁸ через ст. 17 КК УРСР) позбавлений волі на 8 років.

Помер 2 липня 1941 р. в ув'язненні Карагандинської обл.

МЕРЕНЦОВ Семен Данилович, народився 1910 р. у с. Шевченкове Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник артілі «Універтруд». Заарештований 6 січня 1935 р. за антирад. агітацію та належність до к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 3 липня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 10 червня 1991 р.

МЕРЕЦЬКИЙ Ізраїль Наумович, народився 1902 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Продавець магазину № 12. Заарештований 15 червня 1937 р. за розвідувальну діяльність на користь Німеччини та к.-р. агітацію (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 16 травня 1989 р.

МЕРЗЛИКІН Семен Дмитрович, народився 1901 р. у с. Прохорівка Корочанського пов. Курської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1930 р. Проживав у Харкові. Завідувач гаражу житлово-ремонтної контори 2-го р-ну Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ЕКВ УДБ ХОУ НКВС з 24 грудня 1936 р. за недонесення про к.-р. розмови, що велися в його присутності (ст. 54¹² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 березня 1937 р. матеріали справи направлено на дослідження, справу не завершено.

МЕРКОВИЧ Захарій Онисимович, народився 1892 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Механік Харківської тютюнової фабрики. Заарештований 8 квітня 1935 р. як троцькіст та к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 вересня 1935 р. висланий до Казахстану на 3 роки. На засланні перебував у м. Алма-Ата. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 травня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Розстріляний 17 листопада 1937 р. у м. Магадан Хабаровського краю за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 3 вересня 1937 р. Реабілітований 8 січня 1960 р. і 17 січня 1957 р.

МЕРЛІС Мойсей Маркович, народився 1890 р. у Санкт-Петербурзі. Єврей, з торговців, освіта вища, позапарт. проживав у Ле-

нінграді. Завідувач відділу артілі «Утильстеклопром». Заарештований 27 червня 1937 р. за к.-р. шпигунську діяльність на користь Польщі (ст. 54⁶ КК УРСР), для подальшого слідства етапований до Харкова і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 11 листопада 1958 р.

МЕРТЕНС Андрій Фрідріхович, народився 1908 р. у с. Сергіївка Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Червона Зірка Близнюківського р-ну Харківської обл. Гужовик. Заарештований 6 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, а ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 17 липня 1937 р. розстріл замінено на 10 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 4 роки. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

МЕРЧАНСЬКИЙ Михайло Олексійович, народився 1897 р. у с. Онуфріївка Кременчуцького пов. Полтавської губ. Росіянин, із священнослужителів, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер Новокраматорського машинобудівного заводу ім. Сталіна. Заарештований 17 листопада 1936 р. за шпигунську діяльність на ХПЗ (ст. 54¹ п. «а» КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 16 червня 1937 р. (статті 54⁶ ч. 1, 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 30 грудня 1950 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) висланий на спецпоселення у р-н Колими. На 1955 р. проживав у м. Олександрія Олександрійського р-ну Кіровоградської обл. Реабілітований 26 лютого 1959 р.

МЕТЕЛИЦЯ Йосиф Зіновійович, народився 1899 р. у с. Гуровичі Чернігівської губ. Єврей, з кустарів, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1920—1921 рр. член РКП(б), у 1930—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Нормувальник Харнархарчу. Заарештований 9 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 26 березня 1939 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Справу закрито помічником

прокурора Харківської обл. 29 квітня 1941 р. (ст. 360 КПК УРСР).

МЕТЕЛЬСЬКИЙ Мечислав Антонович, народився 1915 р. у с. Тріски Заславського пов. Волинської губ. Поляк, із селян, освіта середня, позапарт., до 1936 р. член ВЛКСМ. Проживав у с. Варварівка Вільхуватського р-ну Харківської обл. Учитель Варварівської школи. У 1936 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 29 липня 1937 р. за вороже ставлення до заходів рад. влади та шпигунську роботу на користь Польщі (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 22 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 29 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 2 червня 1959 р.

МЕТЛЕРКАМП Євген Андрійович, народився 1905 р. у слоб. Новослов'янська Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1924—1930 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Викладач ХІПТ. Заарештований 27 квітня 1935 р. за к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 грудня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 30 травня 1955 р.

МЕТЛЮК Петро Маркович, народився 1882 р. у с. Кадушино Дриссенського пов. Вітебської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Зміїв Зміївського р-ну Харківської обл. Рахівник-касир книгарні. Заарештований 17 квітня 1936 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 15 листопада 1957 р.

МЕХЕТКО Олександр Михайлович, народився 1903 р. на ст. Ляоян Південної Манчжурської залізниці. Росіянин, з робітників, освіта вища, позапарт., до 1937 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник 2-го відділення штабу 14-го стріл. корпусу. Заарештований 7 липня 1937 р. за шпигунську діяльність (ст. 54¹ п. «б» КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 26 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 4 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 липня 1959 р.

МЕШКАНЕЦЬ Борис Петрович, див. *МИШКАНЕЦЬ (Мешканець) Борис Петрович.*

МЕЩАКОВ Павло Степанович, народився 1899 р. у с. Слезньово Нижегородської губ. Росіянин, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1924—1935 рр. член компартії США. Проживав у Харкові. Викладач англійської мови Харківського інституту іноземних мов. Заарештований 22 липня 1937 р. за шпигунську роботу на користь Японії (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 17 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 3 грудня 1957 р.

МЕЩЕРЯКОВ Олексій Христофорович, народився 1898 р. у м. Макіївка Таганрозького окр. області Війська Донського. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1926—1929 і 1931—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер ХТЗ. Заарештований 14 травня 1937 р. за шкідницьку роботу (ст. 54⁷ через ст. 20 КК УРСР) і Харківським облсудом 17 жовтня 1938 р. (ст. 99 КК УРСР) засуджений на 1,5 року позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

МИГРИНА Михайло Федорович, народився 1894 р. у с. Займанка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Займанка Зачепилівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нове життя». Заарештований 11 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 22 листопада 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 8 вересня 1990 р.

МИДОСЕНКО Максим Кузьмич, народився 1888 р. у с. Колонтаївка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Колонтаївка Дворічанського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Ворошилова. У 1932 р. майно конфісковано. Заарештований 2 вересня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 2 грудня 1938 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 25 липня 1994 р.

МИКИТЕНКО Мефодій Васильович, народився 1914 р. у м. Зінківів Зінківського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХМІ. Заарештований 18 листопада 1935 р. за написання і розповсюдження віршів к.-р. змісту (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 січня 1936 р. засуджений на 3 роки

позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 26 травня 1995 р.

МИКИТЕНКО Петро Панасович, народився 1909 р. у с. Козіївка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1933 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Стрілець 4-го загону пожежної команди ст. Люботин Півд. залізниці. Заарештований 17 червня 1937 р. за антирад. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони УРСР по Харківській обл. 7 серпня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 4 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 22 березня 1942 р. Реабілітований 19 грудня 1967 р.

МИКУЛІН Григорій Олександрович, народився 1897 р. у с. Берека Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Берека Олексіївського р-ну Харківської обл. Стрілочник ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 19 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Після звільнення з-під варті проживав у с. Берека Зміївського р-ну Харківської обл. і помер 1961 р. Реабілітований 19 червня 1964 р.

МИКУЦЬКИЙ Петро Йосипович, народився 1891 р. у с. [Княжиця] Вітебської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 17 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

МИЛИКОВСЬКИЙ Григорій Самійлович, народився 1904 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1925—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Закрійник 5-ї взуттєвої фабрики. Заарештований 26 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 16 травня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 23 квітня 1938 р. Реабілітований 21 жовтня 1960 р. і 4 серпня 1989 р.

МИЛИКОВСЬКИЙ Зорох Михельович, народився 1898 р. у м. Сморгонь Ошмянського

пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник артілі «Шкірсурогат». У 1927 р. під слідством ДПУ УСРР за троцькістську діяльність. Заарештований 27 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Суздальській в'язниці. Реабілітований 6 червня 1989 р.

МИЛИКОВСЬКИЙ Олексій Самійлович, народився 1901 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, у 1926—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Закрійник 5-ї взуттєвої фабрики. Заарештований 25 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. На 1957 р. проживав у м. Горький Горьківської обл. Реабілітований 11 квітня 1958 р.

МИЛЬЧЕВСЬКИЙ Яків Григорович, народився 1890 р. у с. Зайченці Зіньківського пов. Полтавської губ. Українець, із священнослужителів, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у с. Козача Лопань Золочівського р-ну Харківської обл. Учителю залізничної СШ № 45. Заарештований 19 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і трійкою УНКВС по Курській обл. 2 грудня 1937 р. за антирад. діяльність винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією особистого майна. Дата і місце розстрілу невідомі. Реабілітований 21 грудня 1957 р.

МИНАЄВ Микола Іванович, народився 1908 р. у с. Мурафа Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник заводу «Світло шахтаря». Заарештований 15 листопада 1935 р. за к.-р. та антисемітську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 січня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

МИНАЙЛЕНКО Юхим Федорович, народився 1883 р. у с. Верхня Дуванка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Верхня Дуванка Троїцького р-ну Донецької обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 24 квітня 1937 р. Куп'янським РВ НКВС за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду

17 грудня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 21 липня 1994 р.

МИНАКОВ Володимир Митрофанович, народився 1883 р. і проживав у Харкові. Українець, з торговців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Десятник кар'єроуправління. Заарештований 12 лютого 1936 р. за співробітництво з денікінською контррозвідкою (ст. 54¹³ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 червня 1936 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років та конфіскацією майна. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі, де помер 23 грудня 1944 р. Реабілітований 31 серпня 1992 р.

МИНДЮК (Плюсенко) Андрій Петрович (Беззовісний Володимир Петрович), народився 1900 р. у м. Горохів провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, з кустарів, освіта середня, позапарт., у минулому член КПЗУ. Проживав у Харкові. Студент Комуністичного університету ім. Артема. Заарештований 9 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації УВО-ОУН (статті 54⁶, 54⁸, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леппевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1958 р.

МИНЄЄВ Павло Георгійович, народився 1900 р. у с. Нові Виселки Нижегородської губ. Росіянин, із селян, освіта вища, позапарт., у 1919—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер Електропрому. У 1928 р. під слідством органів ДПУ за троцькістську діяльність. Заарештований 26 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. Після звільнення з-під варти проживав у м. Орськ Чкаловської обл. Реабілітований 17 червня 1989 р.

МИНЬКОВ Наум Борисович, народився 1897 р. у с. Оболонь Хорольського пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1920—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник Харківського котлотурбінного заводу. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 23 квітня 1929 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Сибіру на 3 роки, а ухвалою від 13 квітня 1930 р. попереднє рішення скасовано, дозволено вільне проживання на території СРСР.

Заарештований 29 березня 1935 р. за к.-р. троцькістські погляди, зв'язки з троцькістами (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 вересня 1935 р. (статті 54², 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Розстріляний 16 червня 1938 р. за ухвалою трійки НКВС по Дальбуду від 23 травня 1938 р. Реабілітований 23 березня і 5 липня 1962 р.

МИРГОРОДСЬКИЙ Юрій Іванович, народився 1892 р. у с. Коломак Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у с. Тростянець Тростянецького р-ну Харківської обл. Завідувач школи ФЗН цукровиків. Заарештований 4 червня 1935 р. за к.-р. націоналістичну діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 грудня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 15 лютого 1936 р. справу закрито.

МИРКІН Абрам Борисович, народився 1901 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт., до 1921 р. член РКП(б). Проживав у Харкові. Довірений видавництва «Мистецтво». Заарештований 26 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 7 квітня 1936 р. (ст. 197 КПК УСРР).

МИРЛЕНКО Володимир Михайлович, народився 1899 р. у с. Глушково Рильського пов. Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Машиніст депо ст. Красний Лиман Донецької залізниці. Заарештований 26 серпня 1936 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 4 вересня 1989 р.

МИРОНЕНКО Борис Григорович, народився 1899 р. у с. Кам'янка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кам'янка Тростянецького р-ну Харківської обл. Молодший стрілочник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 2 серпня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 17 вересня 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

МИРОНЕНКО Олексій Захарович, народився 1910 р. у с. Лозова Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1927—1931 рр. член ВЛКСМ, у 1931—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Сталінград Сталінградського краю. [Військовослужбовець аеродрому 7-ї військової школи льотчиків]. Заарештований 26 березня 1935 р. за пропаганду ідей і заслуг т. Троцького (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) і військовим трибуналом 12-го стріл. корпусу Приволзького військочастини 8 вересня 1935 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РСФРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Бамтабі. Реабілітований 21 січня 1997 р.

МИРОНЕНКО Тимофій Пимонович, народився 1871 р. у с. Закутнівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Закутнівка Олексіївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1929 р. розкуркулений, висланий до Північного краю. На засланні перебував в Архангельській обл. Заарештований 11 грудня 1934 р. за втечу з місця вислання (ст. 78 ч. 2 КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 11 січня 1935 р. через похилий вік обвинуваченого.

МИРОНЕЦЬ Микола Михайлович, народився 1907 р. у с. Димер Київського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1931 р. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Завідувач сховища арт. складу № 29. Заарештований 10 червня 1937 р. як член к.-р. диверсійної групи (статті 54¹ п. «б», 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 грудня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 24 грудня 1969 р.

МИРОНЕЦЬ Олександр Григорович, народився 1910 р. у м. Лубни Лубенського пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1927 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент Всеукраїнського інституту споживкооперативів. Заарештований 27 квітня 1935 р. як член к.-р. групи та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 вересня 1935 р. виправданий. Ухвалою спецколегії Найвищого Суду УСРР від 15 січня 1936 р. вирок скасовано як м'який, справу передано на дослідження. Спецколегією Харківського облсуду 19 червня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

МИСЕНКО Георгій Савич, народився 1888 р. у с. Тучне Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 23 квітня 1936 р. за к.-р. профашистську агітацію, розповсюдження наклепів на компартію та профорганізацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 29 травня 1936 р. (ст. 194 КПК УСРР).

МИСИК Василь Олександрович, народився 1907 р. у с. Новопавлівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Позаштатний літературний редактор видавництва «Література і мистецтво». Заарештований 4 листопада 1934 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і 13 листопада 1934 р. направлений спецконвоем до Києва у розпорядження УДБ НКВС УСРР. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР 19 липня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 16 жовтня 1956 р.

МИСИК Олександр Якович, народився 1872 р. у с. Новопавлівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Щурівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Священик Архангело-Миколаївської церкви. Заарештований 18 травня 1937 р. за к.-р. агітацію проти закриття церкви (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 29 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 травня 1989 р.

МИТАСОВА Парасковія Микитівна, народилася 1892 р. у с. Молотичі Курської губ. Росіянка, із селян, освіта початкова, у 1929—1935 рр. член ВКП(б). Проживала в Харкові. Завідувач складу № 1 Союзтрансу. Заарештована 5 грудня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 16 грудня 1935 р. засуджена на 1,5 роки тюремного ув'язнення. Реабілітована 26 травня 1994 р.

МИТИЛЕВ (Мителев) Тимофій Павлович, народився 1903 р. у м. Слов'янськ Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Виконроб радгоспу ім. Рози Люксембург у с. Будьонівка Будьонівського р-ну Донецької обл. Заарештований 8 травня 1935 р. за к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спеколегію Харківського облсуду 4 листопада 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

МИТРАКОВ Григорій Софронівич, народився 1913 р. у с. Полкове Єльнінського пов. Смоленської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Михайлівка Сахновщинського р-ну Харківської обл. Тракторист Лигівської МТС. Заарештований 12 серпня 1935 р. за знущення над портретами керівників уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 27 листопада 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 24 лютого 1995 р.

МИТРОФАНОВ Григорій Тимофійович, народився 1892 р. у с. Олексіївка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Олексіївка Олексіївського р-ну Харківської обл. Робітник хлібопекарні Олексіївської райспоживспілки. Заарештований 5 листопада 1936 р. за поширення к.-р. чуток (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 19 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

МИТЮШКІН Дмитро Іванович, народився 1883 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Черговий депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 15 жовтня 1936 р. як член троцькістського к.-р. угруповання, підвину шкідницьку діяльність на транспорті (статті 54¹¹, 56³⁰ п. «а» КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 30 серпня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 13 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 жовтня 1956 р.

МИТЯКІН Федір Іванович, народився 1894 р. у с. Коробочкине Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коробочкине Чугуївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний орач». Заарештований 4 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 8 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

МИХАЙЛИК Марія Петрівна, народилася 1881 р. і проживала у Харкові. Українка, з робітників, освіта початкова, позапарт. Продавець кіоску пивзаводу № 2. Заарештована 22 липня 1935 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підвину шкідницьку діяльність позбавлена волі у ВТТ на 5 років Термін покарання відбувала в Сибтабі. Померла 21 квітня 1957 р. у Харкові. Реабілітована 11 жовтня 1957 р.

МИХАЙЛИЧЕНКО Володимир Кузьмич, народився 1912 р. у с. Маринопіль Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Безпальцеве Барвінківського р-ну Харківської обл. Охоронець радгоспу «Челюскінець». Заарештований 5 липня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 вересня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

МИХАЙЛОВ Андрій Васильович, народився 1898 р. у с. Клушине-Башкирівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Есхар Чугуївського р-ну Харківської обл. Кочегар котельного цеху ДЕС № 2. Заарештований 28 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 21 липня 1994 р.

МИХАЙЛОВ Микола Михайлович, народився 1894 р. у м. Лаїшево Лаїшевського пов. Казанської губ. Росіянин, соціальне походження невідоме, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер заводу № 48. Заарештований 28 квітня 1937 р. як член к.-р. трюцькістські організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 липня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

МИХАЙЛОВ Михайло Петрович, народився 1908 р. у м. Бахмут Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Костянтинівка Барвінківського р-ну Харківської обл. Виконувач обов'язків редактора газети «Фрунзевець». Заарештований 31 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 6 січня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Сибтабі.

МИХАЙЛОВ Олексій Михайлович, народився 1881 р. у Москві. Росіянин, із службовців, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1931–1932 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Машиніст депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. У 1922 р. під слідством органів ДПУ за пособництво білогвардійцям (ст. 54¹⁴ КК УСРР). Заарештований 3 листопада 1936 р. як член к.-р. угруповання (ст. 54¹¹ КК УСРР) і лін-

судом Донецької залізниці 11 червня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Волготабі. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 23 березня 1940 р. вирок скасовано, справу закрито. Звільнений з-під варті 5 травня 1940 р.

МИХАЙЛОВ Семен Никонович, народився 1902 р. у с. Сомівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Сомівка Зачепилівського р-ну Харківської обл. Лісомеліоратор колгоспу ім. Шевченка. Заарештований 26 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 3 грудня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

МИХАЙЛОВСЬКИЙ Альфонс Йосифович, народився 1901 р. у м. Рига Ліфляндської губ. Литовець, з робітників, освіта середня, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. Заарештований 28 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 серпня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 9 жовтня 1964 р.

МИХАЙЛОВСЬКИЙ Петро Ілліч, народився 1913 р. у с. Студенок Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 21 червня 1937 р. за к.-р. висловлювання (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 16 березня 1989 р.

МИХАЙЛОВСЬКИЙ Федір Антонович, народився 1882 р. у м. Лебедин Лебединського пов. Харківської губ. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт., у 1917–1921 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Комірник ХТЗ. Заарештований 28 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 серпня 1935 р. засланий до Казахстану на 3 роки. Реабілітований 29 листопада 1989 р.

МИХАЙЛОВСЬКИЙ-ЦИБЛИНСЬКИЙ Всеволод Володимирович, народився 1903 р. у Києві. Росіянин, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Ревізор ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заареш-

штований 15 червня 1937 р. за к.-р. агітацію та зв'язок з польською розвідкою (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР). Розстріляний 2 грудня 1937 р. у Харкові за наказом заступника начальника УНКВС по Харківській обл. від 2 грудня 1937 р. Реабілітований 26 липня 1989 р.

МИХАЛЬЧЕНКО Микола Михайлович, народився 1906 р. у м. Рига Ліфляндської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, кандидат у члени ВКП(б). Проживав у сел. Есхар Чугувського р-ну Харківської обл. Робітник турбінного цеху ДЕС № 2. Заарештований 10 лютого 1937 р. за антирад. агітацію та зловживання службовим становищем (статті 54¹⁰ ч. 1, 97 КК УРСР) і Харківським облсудом 9 липня 1939 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

МИХАЛЯК Людвіг Іванович, народився 1906 р. у м. Влодава Влодавського пов. Седлецької губ. Поляк, з кустарів, освіта вища, у 1929—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник фізо 3-ї ескадрилі 9-ї військової школи льотчиків, старший лейтенант. Заарештований 3 липня 1937 р. як член к.-р. організації та шпигунську діяльність (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 24 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 серпня 1965 р.

МИХАЛЯК Яніна Іванівна, народилася 1904 р. у м. Влодава Влодавського пов. Седлецької губ. Полька, з робітників, освіта вища, позапарт. Проживала у Харкові. Учителька СШ № 129. Заарештована 4 липня 1937 р. за антирад. настрої та зв'язок з родичами-членами ПОВ (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 19 вересня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджена до розстрілу. Розстріляна 23 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітована 31 липня 1989 р.

МИШКАНЕЦЬ (Мешканець) Борис Петрович, народився 1895 р. у Санкт-Петербурзі. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1919—1922 рр. член РКП(б), 1924—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Механік гаража Управління Півд. залізниці. Заарештований 22 серпня 1936 р. за к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 листопада 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 14 вересня 1956 р.

МИШУРА Михайло Семенович, народився 1882 р. у с. Новострільцівка Слов'яносербського пов. Катеринославської губ. Украї-

нець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Пенсіонер. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 30 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 грудня 1989 р.

МІЖИРИЦЬКИЙ Михайло Андрійович, див. *МЕЖЕРИЦЬКИЙ (Міжирицький) Михайло Андрійович*.

МІКУЛІН Федір Іванович, народився 1888 р. у с. Берека Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Задорожний Олексіївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний прапор». Заарештований 6 листопада 1936 р. за к.-р. пропаганду та агітацію проти держобов'язань і комбайнів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 7 травня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

МІЛЛЕР Степан Федорович, народився 1877 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, у 1931—1936 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у сел. Люботин Харківської приміської зони. Секретар каси взаємодопомоги ст. Люботин Півд. залізниці. Заарештований 16 березня 1936 р. за співробітництво з контррозвідкою білогвардійців у 1919 р. (статті 54¹³, 180 п. 2 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 25 квітня 1936 р. виправданий за недоведеності обвинувачення зі звільненням з-під варті.

МІЛЛЕР-ЛІЗОГУБ Агафія-Ганна Фрідріхівна, народилася 1896 р. у м. Новогеоргіївськ Варшавської губ. Німкеня, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у Харкові. Без певних занять. Заарештована 24 квітня 1935 р. за шпигунську діяльність (статті 54⁴, 206¹⁷ п. «а» КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 11 жовтня 1935 р. позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітована 29 квітня 1989 р.

МІНИЦЬКИЙ Франц Якович, народився 1898 р. у м. Люблін Люблінської губ. Поляк, з робітників, освіта неповна середня, член ВКП(б) з 1920 р. Проживав на ст. Фокіно Західної обл. Начальник будівництва у системі Наркомважпрому. У минулому заступник управителя Харківської контори Держбанку. Заарештований 5 березня 1937 р. УДБ ХОУ НКВС за розкрадання державних коштів у системі держбанку (Постанова ЦВК і РНК СРСР «Про охорону майна державних під-

приємств, колгоспів...» від 7 серпня 1932 р.) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 25 грудня 1954 р.

МІНЦ Володимир Борисович, народився 1906 р. і проживав у Харкові. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Студент ХАІ. Заарештований 9 листопада 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 3 квітня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 12 травня 1989 р.

МІНЦІС Петро Володимирович, народився 1899 р. у м. Житомир Житомирського пов. Волинської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Товарознавець торгової бази «Укршкірвужуттязбут». У 1929 р. під слідством ХОС ДПУ УСРР за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР). Заарештований 20 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 листопада 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 1 березня 1940 р. Реабілітований 30 червня 1960 р.

МІНЧИН Семен Борисович, народився 1885 р. у м. Конотоп Конотопського пов. Чернігівської губ. Єврей, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Постачальник фабрики «Скловитлодрук». Заарештований 30 квітня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито помічником прокурора у спецсправах 2 липня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

МІНІЯЙЛО Василь Михайлович, народився 1913 р. у с. Котельва Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент УКІЖ. Заарештований 10 липня 1935 р. як член к.-р. організації та незаконне зберігання зброї (статті 54¹⁰, 54¹¹, 196 КК УСРР) і нарсудом Дзержинського р-ну м. Харкова 1 лютого 1936 р. (статті 69 ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 1,5 роки позбавлення волі у ЗМУ.

МІРЕР Марко Львович, народився 1912 р. у м. Бахмут Бахмутського пов. Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1930—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у м. Артемівськ Сталінської обл. Робітник скляного заводу. Заарештований 15 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію, групування навколо

себе антирад. налаштованих студентів (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 червня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Справу закрито військовим трибуналом ХВО 31 жовтня 1939 р.

МІРКІН Леонтій Мойсейович, народився 1909 р. у м. Маріуполь Маріупольського пов. Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., до 1936 р. член ВЛКСМ. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Начальник планово-виробничого відділу ДАРДЗ № 2. Заарештований 6 вересня 1936 р. як член к.-р. організації та шкідницьку діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 24 травня 1961 р.

МІРОШНИК Степан Олексійович, народився 1900 р. у с. Велика Писарівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Красний Кут Краснокутського р-ну Харківської обл. Помічник бухгалтера Володимирівського будинку відпочинку. Заарештований 24 липня 1937 р. як керівник антирад. к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 20 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 червня 1959 р.

МІРОШНИЧЕНКО Андрій Федорович, народився 1911 р. у с. Дергачі Харківського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Служив у Харкові. Командир відділення 69-го стріл. полку 23-ї стріл. дивізії 14-го стріл. корпусу. Заарештований 8 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито військовим прокурором 14-го стріл. корпусу 2 березня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР).

МІРОШНИЧЕНКО Іван Микитович, народився 1906 р. у м. Суми Сумського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта вища, член ВКП(б). Проживав у Москві. Головний механік механічного заводу ім. 13-ї річниці Жовтня. Заарештований 25 листопада 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 58¹⁰, 58¹¹ КК РСФРР), того ж дня був направлений для подальшого слідства до Харкова у розпорядження СПВ УДБ ХОУ НКВС і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 31 серпня 1959 р.

МІРОШНИЧЕНКО Іван Павлович, народився 1913 р. у с. Макарівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, член ВЛКСМ з 1929 р. Проживав у с. Макарівка Золочівського р-ну Харківської обл. Студент ХПІ. Заарештований 19 жовтня 1934 р. як член к.-р. групи та підготовку теракту (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 квітня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років. На 1937 р. проживав у сел. Букача Чернишевського р-ну Читинської обл. Старший нормувальник копальні № 2. Заарештований 21 грудня 1937 р. за антирад. діяльність, трійкою при УНКВС по Читинській обл. 2 січня 1938 р. (статті 58⁷, 58⁸, 58¹⁰, 58¹¹ КК РРФСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 21 січня 1938 р. у [м. Чита]. Реабілітований 12 вересня 1991 р. і 21 березня 1962 р.

МІРОШНИЧЕНКО Порфирій Сидорович, народився 1908 р. у с. Алферове Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт. Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Викладач Богодухівського ветеринарного технікуму. Заарештований 22 червня 1935 р. за антирад. агітацію і участь у к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР). Окремою ухвалою спецколегії Харківського облсуду від 26 серпня 1935 р. матеріали направлено на дослідження до Богодухівського РВ НКВС, запобіжний захід змінений на підписку про невиїзд, рішення в справі відсутнє.

МІРОШНИЧЕНКО Сергій Іванович, народився 1884 р. у с. Качалівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Качалівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Петровського. Заарештований 7 вересня 1936 р. за к.-р. розкладницьку роботу серед колгоспників (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 28 січня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

МІРОШНИЧЕНКО Тимофій Овер'янович, народився 1913 р. у с. Леб'яже Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі НКВС № 5 «Індустріальний» у Чугуївському р-ні Харківської обл. Робітник радгоспу. Заарештований 21 травня 1935 р. за те, що зірвав зі стіни агітаційний плакат та портрет тов. Кірова (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 2 липня 1935 р. засуджений на 3 ро-

ки позбавлення волі у ВТТ. Помер 7 грудня 1988 р. у с. Леб'яже Чугуївського р-ну Харківської обл. Реабілітований 4 серпня 1994 р.

МІСЕВРА Данило Михайлович, народився 1888 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. У 1932 р. розкуркулений. Заарештований 18 липня 1937 р. за хуліганство у п'яному вигляді та антирад. висловлювання (ст. 70 ч. 1 КК УСРР) і нарсудом 38-ї дільниці м. Харків 1 вересня 1937 р. засуджений на 1,5 роки позбавлення волі. Рішенням Харківського облпрокурора від 22 жовтня 1937 р. справу передано до УДБ ХОУ НКВС для розслідування за ст. 54¹⁰ КК УСРР і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 8 грудня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 20 липня 1989 р.

МІСЕВРА Семен Михайлович, народився 1896 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Липці Липецького р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Затонського. Заарештований 17 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію та розповсюдження релігійних листівок (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 вересня 1935 р. як член к.-р. групи висланий до Казахстану на 3 роки. На засланні перебував у м. Алма-Ата. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

МІХНОВ Степан Олександрович, народився 1898 р. у Харкові. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1924—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Нижня Озерна Харківської приміської зони. [Робітник] харківської бази Облзаготзерна. Заарештований 21 січня 1937 р. як активний троцький, який у 1927—1929 рр. був членом к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 17 січня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 12 грудня 1941 р. Реабілітований 22 жовтня 1993 р.

МІЦКЕВИЧ Станіслав Станіславович, народився 1906 р. у Варшаві. Поляк, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 22 січня 1937 р. за антирад. агітацію і крадіжку у 1933 р. печатки «Донінспвугілля» та використання її для підробки документів (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 ч. 2, 170 п. «е» КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 травня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пора-

женням у правах на 2 роки Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

МІШЕНІН Семен Максимович, народився 1911 р. у с. Деряблі Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Міліціонер 16-го кав. дивізіону міліції. Заарештований 14 липня 1937 р. за крадіжку револьвера і антирад. вчинок (розірвав доповідь тт. Сталіна і Молотова та проект нової Конституції) (статті 54¹⁰ ч. 1, 206¹⁴ п. «а» КК УРСР) і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони УРСР по Харківської обл. 14 серпня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 16 березня 1990 р.

МІШИН Олексій Федорович, народився 1913 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., член ВЛКСМ. Студент Харківського інституту механізації с.-г. Заарештованим не був, під слідством УДБ ХОУ НКВС з 13 листопада 1936 р. за недонесення про к.-р. діяльність (ст. 54¹² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УРСР від 17 березня 1937 р. вирок суду змінено, із застосуванням ст. 46 ч. 1 КК УРСР засуджений до 1 року примусових робіт з відрахуванням 10% заробітку. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

МІШКОВ Микола Петрович, народився 1906 р. у с. Сеньок Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Сеньок Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Косіора. Заарештований 1 квітня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 16 червня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

МІШТАЛЬ Василь Лаврентійович, народився 1882 р. у с. Ржавець Харківського пов. Харківської губ. Поляк, з робітників, освіта початкова, у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Бригадир ремонтників паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 22 серпня 1935 р. як колишній співробітник царської жандармерії та к.-р. діяльність, як член к.-р. троцькістської диверсійно-шкідницької організації (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підривно-шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років.

Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Військовим трибуналом Півд. залізниці 7 червня 1945 р. (статті 54³, 54¹⁰ ч. 2, 45 КК УРСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у ВТК МВС у Херсонській обл. Реабілітований 11 жовтня 1957 р.

МІЩАН Михайло Дмитрович, народився 1907 р. у с. Дементіївка Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта вища, член ВКП(б). Проживав у м. Мелітополь Запорізької обл. Начальник механічного цеху заводу ім. Мікояна. Заарештований 2 листопада 1936 р. за антирад. агітацію та участь у антирад. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 16 лютого 1937 р. за недоведеності складу злочину.

МІЩЕНКО Климентій Тихонович, народився 1911 р. у с. Комишуваха Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у с. Червоний Шахтар Ізюмського р-ну Харківської обл. Учитель школи. Заарештований 16 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито заступником прокурора Харківської обл. 14 липня 1935 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

МІЩЕНКО Микола Ульянович, народився 1913 р. у с. Шопенка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. У 1930 р. розкуркулений і висланий до Північного краю, з місця заслання втік. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 березня 1989 р.

МОВСЕСЯН Григорій Хачатурович, народився 1903 р. у с. Кармерік, Туреччина. Вірмен, із селян, освіта початкова, член партії «Дашнакцутюн» з 1924 р. Проживав у Харкові. Фотограф-кустар. Заарештований 29 січня 1937 р. як член підпільної к.-р. дашнацької організації та антирад. пропаганду (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 23 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54², 54⁸ через ст. 17 КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 липня 1957 р.

МОГИЛЕВСЬКИЙ Олександр Дмитрович, народився 1903 р. у с. Таранушівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець,

із селян, освіта невідома, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 18 грудня 1935 р. за агітацію проти стахановського руху (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 24 березня 1936 р. звільнений з-під варту на підписку про невиїзд. Транспортною прокуратурою Лиманської дільниці Донецької залізниці справу направлено прокурору Донецької залізниці на припинення з анулюванням підписки про невиїзд. Рішення в справі відсутнє.

МОГИЛЕВСЬКИЙ Сергій Дмитрович, народився 1896 р. на хут. Таранушівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської області. Сторож залізничного клубу ім. В. Чубаря. Заарештований 17 грудня 1934 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 травня 1935 р. як член к.-р. троцькістського угруповання висланий до Казахстану на 3 роки. На 1959 р. проживав у м. Ізюм. Інвалід 2 групи. Реабілітований 6 вересня 1957 р.

МОГИЛЕНЕЦЬ Матвій Антонович, народився 1906 р. у с. Річки Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у Бурят-Монгольській АСРР. Тиловий ополченець. Заарештований 4 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) і 17 червня 1935 р. військовим трибуналом військової частини 1154 (статті 193¹² п. «а», 58¹⁰ ч. 1 КК РСФРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 5 грудня 1997 р.

МОГИЛЬЧЕНКО Іван Тимофійович, народився 1899 р. у с. Катеринівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник паровозного депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. як член к.-р. правотроцькістської диверсійно-шпигунської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 грудня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 22 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 22 вересня 1956 р.

МОЗГОВИЙ Архип Федорович, народився 1900 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Робітник депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 21 жовтня 1935 р. за антирад.

агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 27 листопада 1935 р. засуджений на 2 роки тюремного ув'язнення. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

МОЙСЕЄВ (Моїсєєв) Іван Миколайович, народився 1885 р. у с. Троїцьке Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1924—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник інструментального цеху ХТЗ. Заарештований 26 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі у сел. Воркута Комі АРСР. Звільнений з-під варту 25 квітня 1942 р. До 1945 р. працював за вільним наймом у Воркутувгіллі, потім виїхав до м. Горлівка Сталінської обл. На 1959 р. проживав у м. Єлєць Липецької обл. Реабілітований 3 січня 1958 р.

МОКІЄНКО Сергій Іванович, див. *МАКІЄНКО (Мокієнко) Сергій Іванович*.

МОКРИЙ Опанас Олександрович, народився 1910 р. у с. Геніївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1934—1935 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у сел. Жихар Харківського р-ну Харківської обл. Машиніст депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 20 червня 1937 р. за к.-р. агітацію під час лікування у залізничній лікарні (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 29 липня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Бамтабі. Реабілітований 23 липня 1958 р.

МОКРИЙ Степан Олександрович, народився 1876 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1930 р. за невиконання плану хлібозаготівлі позбавлений волі на 2 роки. Заарештований 28 березня 1936 р. як член антирад. угруповання та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

МОКРЯК Никифор Павлович, народився 1912 р. у с. Велика Виска Єлизаветградського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник заводу ім. Медведєва. Заарештований 11 листопада 1934 р. як член к.-р. на-

ціоналістичної організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 квітня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 11 березня 1990 р.

МОЛДАВСЬКИЙ Максим Ничипорович, народився 1880 р. у с. Івашки Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Івашки Золочівського р-ну Харківської обл. Робітник Івашківського спиртозаводу. Заарештований 29 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 10 травня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд і Харківським облсудом 29 липня 1936 р. виправданий за недоведеності обвинувачення.

МОЛОЧКО-ВОЛОШКО Захарій Самійлович, народився 1905 р. у м. Миргород Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1924 р. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Секретар заводського профкому ДАРДЗ № 2. Заарештований 15 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 13 серпня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою судової колегії з кримінальних справ Верховного Суду СРСР від 26 серпня 1939 р. вирок скасовано, справу повернено на новий судовий розгляд. 25 січня 1940 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Харківським облсудом 23 лютого 1940 р. виправданий.

МОЛЧАНОВ Іван Тихонович, народився 1914 р. у с. Муром Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, письмен., позапарт. Проживав у Харкові. Чорнороб будинку піонерів. Заарештований 3 травня 1935 р. за к.-р. вчинок (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 липня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 через ст. 7 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував у ВТК № 4 м. Маріуполь Донецької обл., 18 грудня 1936 р. направлений до Кіровської в'язниці в Одеській обл. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 26 листопада 1935 р. вирок Харківського облсуду скасовано, справу направлено на повторний розгляд зі стадії судового слідства. Спецколегією Харківського облсуду 5 травня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ, а 29 грудня 1936 р. винесено рішення про умовно-дострокове звільнення. Звільнений з-під варті 5 січня 1937 р.

МОЛЬТОВ Борис Йосифович, народився 1894 р. у м. Тифліс Тифліської губ. Грузин,

з робітників, освіта середня, у 1917—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник директора з політичної частини Бурякотресту. Заарештований 11 червня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації правих і шкідництво (статті 54¹¹, 54⁸, 54⁷ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 жовтня 1959 р.

МОММА Макар Миколайович, народився 1904 р. у с. Коровинці Роменського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник сантехнічного сектору комунгоспу ХТЗ. Заарештований 3 листопада 1935 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 січня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Ярославській обл., працював інженером-теплотехніком Волгобуду НКВС. Заарештований за к.-р. шкідницьку діяльність і [трійкою при УНКВС по Волгобуду] 10 лютого 1938 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 4 травня 1938 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 20 квітня 1990 р. і 10 лютого 1993 р.

МОМОТ Михайло Олександрович, народився 1913 у с. Циркуни Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Служив у м. Славути Кам'янець-Подільської обл. Писар штабу 26-го кінно-арт. полку. Заарештований 2 жовтня 1936 р. за троцькістсько-зінов'євську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 7-го кав. корпусу КВО 11 січня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 4 роки. Реабілітований 22 червня 1993 р.

МОНАСТИРСЬКИЙ Віктор Трохимович, народився 1899 р. і проживав у Харкові. Українець, з торговців, освіта початкова, позапарт. Електроварник Харківської змішаної в'язниці. Заарештований 7 грудня 1936 р. за ворожі настрої щодо рад. влади і зв'язки з учасниками к.-р. терористичної організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 29 березня 1937 р. (ст. 54¹² КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 8 вересня 1990 р.

МОНЕНБЕРГ Яків Іонович, див. *КИРОВ (Моненберг) Яків Іонович*.

МООР Валентин Валентинович, народився 1891 р. у с. Веселе Павлоградського

пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Продавець магазину споживспілки колгоспу «Роте фане». Заарештований 11 вересня 1936 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував в Сибтабі у м. Мар'їнськ Новосибірської обл., де помер 29 травня 1940 р. Реабілітований 25 жовтня 1963 р.

МООР Валентин Християнович, народився 1910 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Орджонікідзе Сталіндорфського р-ну Дніпропетровської обл. Чорнороб колгоспу «Емес». У 1931 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 30 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації та профашистську роботу (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

МООР Єгор Єгорович, народився 1892 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Роте фане». Заарештований 20 липня 1937 р. як член к.-р. організації та к.-р. діяльність (статті 54⁷, 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

МООР Йоганн Андрійович, народився 1895 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Роте фане». Заарештований 24 липня 1937 р. як член к.-р. організації та к.-р. діяльність (статті 54⁷, 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

МООР Лоренц Валентинович, народився 1895 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав

у с. Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Роте фане». Заарештований 27 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та к.-р. профашистську роботу (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 грудня 1960 р.

МООР Михайло Єгорович, народився 1904 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Роте фане». У 1929 р. заарештовувався Дніпропетровським окрвідділом ДПУ за антирад. агітацію. Заарештований 21 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та к.-р. профашистську діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

МООС Отто Андрійович, народився 1904 р. у колонії Йоганнесбург Мелітопольського пов. Таврійської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова. Лозівського р-ну Харківської обл. Механік сінного пункту. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 27 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 18 січня 1939 р.

МОРГЕНШТЕЙН Анатолій Богданович, див. *КЛИМІНС (Моргенштейн) Анатолій Богданович*.

МОРГУН Яків Калинович, народився 1885 р. у м. Рославль Рославського пов. Смоленської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Помічник начальника цеху ХКЗ. Заарештований 3 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 27 квітня 1937 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

МОРДУХОВИЧ Борух Нафталійович, народився 1896 р. у с. Кореличі Новоградського пов. Мінської губ. Єврей, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 3 листопада 1935 р. за антирад. агітацію та терористичні настрої (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 29 січня 1936 р. за-

суджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

МОРОХАЛЬ Шолом Мойсейович, народився 1904 р. у м. Острів Ломжинської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1931—1935 рр. член ВКП(б), у 1936—1937 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Приймальник фабрики «Шкірутиль». Заарештований 4 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність та незаконне зберігання зброї (статті 54¹⁰, 196 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 24 квітня 1989 р.

МОРОЗ Андрій Євlampійович, народився 1899 р. у с. Олександрівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коростівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Старший бухгалтер Близнюківської МТС. Заарештований 16 вересня 1935 р. за участь у бандах, дезертирство, крадіжки (статті 54¹⁰, 104, 108, 56²⁷ КК УСРР). Помер 18 жовтня 1935 р. у Харківській в'язниці. Справу закрито Близнюківським РВ НКВС 10 грудня 1935 р. через смерть підслідного (ст. 4 п. «а» КПК УСРР).

МОРОЗ Василь Богданович, народився 1889 р. у с. Хрещатик [Подільської губ.]. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1912—1914 рр. член соціал-демократичної партії Буковини, у 1920—1924 рр. член компартії Німеччини, у 1924—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Учитель СШ № 6. Заарештований 29 березня 1936 р. як член української к.-р. організації УВО (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 листопада 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Картабі. З 1941 р. проживав у Києві. У 1942 р. заарештований гестапо і розстріляний. Реабілітований 25 березня 1960 р.

МОРОЗ Максим Михайлович, народився 1904 р. у с. Мочулище Рівненського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Судиха Сахновщинського р-ну Харківської обл. Найманий робітник колгоспу ім. Петровського. У 1927 р. за політичний бандітизм засуджений до розстрілу, який замінено на 10 років позбавлення волі у концтаборі. У 1933 р. за ст. 56¹⁷ КК УСРР засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. У 1935 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 5 січня 1936 р. за к.-р.

діяльність серед спецпереселенців з прикордонної смуги (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 21 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років. Реабілітований 11 травня 1990 р.

МОРОЗ Федір Степанович, народився 1886 р. у с. Цупівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Цупівка Харківського р-ну Харківської обл. Старший стрілочник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 31 липня 1935 р. ТВ УДБ ХОУ НКВС як член к.-р. організації, який проводив к.-р. пропаганду шляхом розповсюдження листівок на ст. Харків-Пас. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підривно шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 11 жовтня 1957 р.

МОРОЗОВ Михайло Власович, народився 1897 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Контролер мережі Каналтресту. Заарештований 11 січня 1936 р. за антирад. агітацію і прояви терористичних тенденцій (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 квітня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 березня 1992 р.

МОРОЗОВ Михайло Іванович, народився 1910 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Водій-механік заводу «Червоний Жовтень». Заарештований 20 жовтня 1936 р. за троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 10 квітня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 12 червня 1940 р. справу закрито за відсутності складу злочину.

МОСКАЛЕЦЬ Омелян Олексійович, народився 1883 р. у с. Черкаська Лозова Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Черкаська Лозова Дергачівського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 20 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 26 січня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито УДБ ХОУ НКВС 19 травня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

МОСКАЛЬ Микита Харитонович, народився 1899 р. у с. Тимофіївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. У 1931 р. розкуркулений. Ухвалою судової трійки при колегії ДПУ УСРР від 19 вересня 1932 р. (ст. 78 КК УСРР) висланий до Північного краю на 3 роки. Утік через 6 місяців. Заарештований 12 червня 1935 р. за антирад. агітацію та втечу з місця заслання (статті 54¹⁰, 78 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 листопада 1935 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у В'яттабі, де помер 30 червня 1939 р. Реабілітований 19 травня 1992 р.

МОСКВІТІН Іван Гаврилович, народився 1898 р. у м. Воронеж Воронежської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Касир ХПІ. Заарештований 2 червня 1936 р. за к.-р. розмови та крадіжку облігацій держпозики (статті 54¹⁰ ч. 1, 97 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 97, 104² КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Президії Найвищого Суду УРСР від 7 червня 1937 р. обвинувачення перекваліфіковано на статті 54¹² і 97 КК УРСР, в решті вирок залишено без змін.

МОСКОВСЬКИЙ Олексій Іванович, народився 1894 р. у с. Медяниково Вольського пов. Саратовської губ. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1920—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Помічник начальника Центрального військово-залізничного парку, військінженер II рангу. Заарештований 23 березня 1937 р. як член троцькістсько-зінов'євської організації в Ленінграді у 1927—1928 рр. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 жовтня 1937 р. (статті 54¹ п. «б», 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна і позбавленням військового звання «військінженер II рангу». Розстріляний 6 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 квітня 1956 р.

МОСТОВИЙ Андрій Харитонович, народився 1900 р. у с. Калинівка Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1925 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник Рембудконтори. Заарештований 31 серпня 1935 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54⁸, 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО

19 лютого 1936 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Після звільнення з-під варти проживав у м. Ухта Комі АРСР. Працював на цегельному заводі. Реабілітований 3 грудня 1957 р.

МОСЦЕВЕНКО Антонін Тимофійович, народився 1896 р. у с. Губарівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у сел. Люботин Харківської приміської зони. Бригадир облікової групи Промбудпроекту. Заарештований 22 лютого 1935 р. як член к.-р. фашистської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом КВО 24 липня 1935 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁸, 54⁹, 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Соловецькій в'язниці. Розстріляний 8 грудня 1937 р. у Ленінграді за ухвалою особливої трійки УНКВС Ленінградської обл. від 25 листопада 1937 р. Реабілітований 27 жовтня 1956 р.

МОСЦЕВЕНКО Костянтин Тимофійович, народився 1899 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Люботин Харківського р-ну Харківської обл. Машиніст паровозного депо ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 17 червня 1931 р. за к.-р. дії проти рад. влади (статті 54¹⁰, 54¹³ КК УСРР), справу закрито ДТВ ОДПУ Півд. залізниці 18 вересня 1931 р. за браком доказів зі звільнення з-під варти. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Бамтабі на ст. Ізвесткова Амурської залізниці. Після звільнення з-під варти проживав у м. Люботин Харківської обл. Реабілітований 2 жовтня 1954 р.

МОСЬКІН Іван Трохимович, народився 1902 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Робітник депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 28 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 31 жовтня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 28 січня 1940 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. Справу закрито ДТВ ГУДБ НКВС Півд. залізниці 22 липня 1940 р. за недоведеності обвинувачу-

чення (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР). Звільнений з-під варті 12 листопада 1940 р.

МОСЯГІН Василь Михайлович, народився 1895 р. у Москві. Росіянин, з міщан, освіта початкова, позапарт., у 1912—1913 рр. член РСДРП, у 1917—1931 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Бригадир ХПЗ. Заарештований 10 вересня 1936 р. як один з керівників к.-р. групи та к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 11 березня 1958 р.

МОТЕЛЕЧКО Леонід Миколайович, народився 1915 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Служив у м. Лубни Лубенського р-ну Харківської обл. Курсант навчальної роти 75-го окремого танкового батальйону 75-ї стріл. дивізії. Заарештований 19 лютого 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 16 квітня 1937 р. засуджений на 7 років тюремного ув'язнення з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний за ухвалою трійки УНКВС Хабаровського краю від 15 січня 1938 р., дата та місце розстрілу невідомі. Реабілітований 30 вересня 1992 р. і 9 вересня 1971 р.

МОТИЛЕВСЬКИЙ Павло Миколайович, народився 1910 р. у м. Базалія Старокостянтинівського пов. Волинської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Стрілець охорони ст. Харків-Балашівка Півд. залізниці. Заарештований 16 червня 1937 р. за шпигунство на користь Польщі (ст. 54⁶ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. (ст. 54⁶ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 травня 1989 р.

МОТОРІН Григорій Георгійович, народився 1871 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Священик Благовіщенської церкви. Заарештований 27 січня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 червня 1935 р. висланий до Казахстану на 3 роки. Помер 5 жовтня 1935 р. у лікарні Ташкентської в'язниці. Реабілітований 31 жовтня 1989 р.

МОТРИЧ Михайло Павлович, народився 1907 р. у с. Черкаські Тишки Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта

початкова, позапарт. Проживав у с. Черкаські Тишки Липецького р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 5 червня 1937 р. як член к.-р. угруповання церковників (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 5 липня 1989 р.

МОТРИЧ Яків Пилипович, народився 1891 р. у с. Черкаські Тишки Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Черкаські Тишки Липецького р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 5 червня 1937 р. як член к.-р. угруповання церковників (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 5 липня 1989 р.

МОТУЗКА Антон Петрович, народився 1870 р. у с. Комарівка Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Санжаро-Тернуватське Сахновщинського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 28 липня 1937 р. як церковник, що збирав колгоспників і проводив антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР), і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 6 вересня 1937 р. у Полтаві. Реабілітований 1 квітня 1989 р.

МОЩЕНКО Іван Феодосійович, народився 1915 р. у с. Введенка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Введенка Чугуївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Горького. Заарештований 8 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 серпня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 2 листопада 1989 р.

МУЖЕВСЬКИЙ Макар Архипович, народився 1893 р. у с. Магриця Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Надєждівка Барвінківського р-ну Харківської обл. Охоронник спиртзаводу. Заарештований 15 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 1 січня 1938 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

МУЗАЛЕВСЬКИЙ Олександр Давидович (Апальков Іван Іванович), народився 1921(19) р. у м. Белгород Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, письмен.,

позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Затриманий 22 липня 1937 р. на ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці за напад на загін піонерів, виконання частівок антирад. змісту в поїздах і на вокзалах (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 4 липня 1938 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 15 березня 1994 р.

МУКАСЄЄВ Прокопій Миронович, народився 1889 р. у м. Оріхів Бердянського пов. Таврійської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Помічник начальника пожежної команди ІЗОС. Заарештований 8 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 4 серпня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

МУНІЦ Лев Петрович, народився 1899 р. у м. Браслав Ковенської губ. Єврей, з кустарів, освіта незакінчена вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор фабрики «Червона нитка». Заарештований 15 жовтня 1935 р. як член к.-р. троцькістської організації на фабриці «Червона нитка» (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 4 роки. Термін покарання відбував у Бамтабі. Справу повернено на дослідження і [15 квітня] 1937 р. УДБ ХОУ НКВС відновлено слідство за ст. 54⁸ через ст. 17 КК УРСР. Етапований до Харківської в'язниці. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 квітня 1941 р. як член антирад. організації позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Після звільнення з-під варти проживав на хут. Лихий Зверевського р-ну Ростовської обл. Плановик-нормувальник шахти № 5-6 Сталінградського облтопу. Заарештований 6 січня 1949 р. як член антирад. організації (статті 58⁸ через ст. 17, 58¹⁰, 58¹¹ КК РРФСР) і ухвалою особливої наради МДБ СРСР від 13 квітня 1949 р. висланий на поселення. Реабілітований 9 серпня 1957 р.

МУРЕЙКО Андрій Іванович, народився 1885 р. у с. Михайлівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Завідувач бази № 12 ВРП ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 29 січня 1935 р. за антирад. агітацію та терористичні помисли (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці

23 березня 1935 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у сел. Юхта Свободненського р-ну Амурської обл., працював різноробом. Розстріляний за ухвалою трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 29 квітня 1938 р., дата та місце розстрілу невідомі. Реабілітований 16 червня 1993 р.

МУХА-МУШИНСЬКИЙ Костянтин Вікторович (Вікентійович), народився 1894 р. у м. Білосток Білостоцького пов. Гродненської губ. Поляк, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Заступник начальника залізничного управління тресту «Руда». Заарештований 4 листопада 1935 р. за зв'язок з к.-р. налаштованими поляками (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 3 липня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою судово-наглядової колегії Верховного Суду СРСР від 14 жовтня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. Рішення в справі відсутнє.

МУХАНОВ Василь Іванович, народився 1915 р. у с. Леб'яже Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Лозовенька Харківського р-ну Харківської обл. Студент ХЗВІ. Заарештований 22 грудня 1934 р. за к.-р. агітацію (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 3 лютого 1935 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 28 квітня 1935 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії судового слідства. Спецколегією Київського облсуду 26 травня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 22 червня 1992 р.

МУХІН Антон Гнатович, народився 1883 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б). Консультант заводу «Серп і молот». Заарештований 18 червня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 25 серпня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Верховного Суду УРСР в спецколегії від 19 вересня 1937 р. вирок скасовано за м'якістю, справу спрямовано на новий розгляд зі стадії судового слідства. Спецколегією Харківського облсуду 21 листопада 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 22 липня 1994 р.

МУХІНА Парасковія Яківна, народилася 1892 р. у м. Херсон Херсонської губ. Росіянка, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1919—1935 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Лікар СШ № 70. Заарештована 31 серпня 1936 р., як член к.-р. троцькістської організації та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбувала у Котласському відділенні Ухпечтабу. Реабілітована 25 серпня 1994 р.

МЮЛЛЕР Вальтер Фрідріхович, народився 1914 р. у м. Гамбург, Німеччина. Німець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник заводу ім. Леніна. Заарештований 30 липня 1937 р. за розвідувальну та диверсійну діяльність на користь Німеччини (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 28 листопада 1989 р.

МЮЛЛЕР Фрідріх Фрідріхович, народився 1906 р. у м. Кіль, Німеччина. Німець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХВЗ. Заарештований 30 липня 1937 р. за розвідувальну і диверсійну діяльність на користь Німеччини (статті 54⁶ ч. 1, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 грудня 1937 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 28 листопада 1989 р.

МЯДЛЕР Мойсей Ізраїльович, народився 1898 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленьської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1920—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач кіоску Хаторгу. У 1932 р. під слідством СПВ ДПУ УСРР за ст. 54¹⁰ КК УСРР, справу закрито (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). Заарештований 9 квітня 1935 р. за к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 20 січня 1936 р. висланий до Красноярського краю на 3 роки. На заслання перебував на ст. Широ Абаканської обл. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР

від 7 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутабі. Реабілітований 27 березня 1964 р.

М'ЯКОТА Микита Павлович, народився 1878 р. у с. Яцькове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Яцькове Ізюмського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 28 квітня 1936 р. за терористичні наміри щодо сільських активістів (ст. 54⁸ КК УСРР), 11 серпня 1936 р. звільнений з-під варти на підписку про невиїзд і Харківським облсудом 9 квітня 1937 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

М'ЯКОТКІН Іван Васильович, народився 1898 р. і проживав у Харкові. Росіянин, освіта неповна середня, позапарт. Контролер-інструктор ХТЗ. У 1920 р. ОВ Південно-Західного фронту за службу в Добровольчій армії генерала Денікіна позбавлений волі у концтаборі до закінчення Громадянської війни. У 1930 р. під слідством ВДТВ ОДПУ ст. Харків-Пас. Півд. залізниці за антирад. прояви та ухилення від обліку офіцерів царської та білої армій (ст. 54¹⁰ КК УСРР). Заарештований 27 липня 1937 р. як колишній білий офіцер та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹³ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 20 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі в бухті Нагаєва Хабаровського краю. Реабілітований 15 травня 1959 р.

М'ЯСНИКОВ Петро Іллєч, народився 1884 р. у с. Ловці Зарайського пов. Рязанської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1917—1918 рр. член партії соціалістів-революціонерів. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 26 квітня 1936 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 квітня 1993 р.

Н

НАБОКА Роман Олексійович, народився 1884 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Огульці Валківського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 30 квітня 1935 р. за антирад. агітацію і належність до к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом

28 серпня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 6 липня 1994 р.

НАГАЙ Семен Карпович, народився 1893 р. на хут. Кривцове Лубенського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Вірич Лубенського р-ну Харківської обл. Молодший стрілочник ст. Ромодан Півд. залізниці. За-

арештований 12 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 28 січня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 2 роки з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 19 травня 1995 р.

НАГИБА Іван Андрійович, народився 1898 р. на ст. Алмазна Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у с. Старий Мерчик Валківського р-ну Харківської обл. Директор радгоспу. Заарештований 19 вересня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито прокурором Богодухівського р-ну 13 лютого 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

НАГНІЄНКО Дмитро Іванович, народився 1914 р. у с. Давидів Брід Херсонського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, член ВЛКСМ з 1931 р. Проживав у Харкові. Учень Харківського технікуму промислового транспорту. Заарештований 4 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 5 червня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УРСР) засуджений на 1,5 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Харківським облсудом 26 травня 1938 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

НАГОРНИЙ Ілля Іванович, народився 1884 р. у с. Черкаські Тишки Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Черкаські Тишки Липецького р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 23 квітня 1937 р. як член антирад. організації церковників (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 5 липня 1989 р.

НАГОРНИЙ Кирило Кузьмич, народився 1915 р. у с. Пожня Охтирського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник заводу «Серп і молот». Заарештований 15 липня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 21 серпня 1935 р. позбавлений волі на 1,5 роки. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

НАГОРНИЙ Микола Петрович, народився 1910 р. у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Служив у м. Ржищів Київської обл. Червоноармієць 23-го арт. полку Укрвійськоокругу. Заарештований 10 липня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), етапований для подальшого слідства до Харкова у розпорядження ОВ НКВС ХВО і військовим трибуналом 14-го

стріл. корпусу ХВО 29 грудня 1935 р. виправданий за недоведеності обвинувачення.

НАГОРНИЙ Михайло Несторович, народився 1903 р. у с. Близнюки Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ПВРЗ. Заарештований 25 липня 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 9 серпня 1937 р. за антирад. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Карельській АРСР. Реабілітований 6 липня 1957 р.

НАГОРНИЙ Сергій Пантелеймонович, народився 1897 р. у с. Мала Комишуваха Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Обліковець ІПРЗ. У 1931 р. майно конфісковано. Заарештований 3 липня 1935 р. ТВ ГУДБ НКВС Донецької залізниці за зв'язок з нелегальними релігійно-сектанськими організаціями (ст. 54¹⁰ КК УСРР), а 28 серпня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 січня 1936 р. за антирад. агітацію засланий до Казахстану на 3 роки. Реабілітований 14 листопада 1989 р.

НАДУТИЙ Іван Сергійович, народився 1916 р. у с. Основа Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Люботин Харківського р-ну Харківської обл. Робітник заводу «Серп і молот». Заарештований 20 липня 1937 р. за підготовку і спробу здійснити диверсію на залізничній гілці заводу «Серп і молот» (ст. 54⁹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 23 листопада 1937 р. (статті 54⁹, 54² КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 25 липня 1996 р.

НАЗАРЕВИЧ Ян Йосифович, див. *ШМІДТ-ДОБЕРЕСЬКИЙ Ян Янович (Назаревич Ян Йосифович)*.

НАЗАРЕНКО Василь Дмитрович, народився 1883 р. у с. Кошманівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кошманівка Машівського р-ну Харківської обл. Комірник МТС. Заарештований 26 травня 1935 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 4 лютого 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

НАЗИМОВ Микола Павлович, народився 1904 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта середня, у 1925—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХІКГ. Заарештований 11 січня 1937 р. як троцькіст-терорист і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. за пособництво троцькістам, к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Бамтабі. Трійкою УНКВС по Далекосхідному краю 26 листопада 1937 р. за к.-р. діяльність (статті 58¹⁰, 58¹¹, 58¹⁴ КК РРФСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 грудня 1937 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 12 березня 1957 р. і 8 червня 1956 р.

НАЙДЕНКО Яків Андрійович, народився 1901 р. у с. Бірки Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Бірки Нововодолазького р-ну Харківської обл. Робітник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 27 листопада 1936 р. як член к.-р. групи та шкідництво (статті 56³⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 28 липня 1937 р. (статті 56³⁰ п. «а» ч. 1, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 6 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою колегії у транспортних справах Верховного Суду СРСР від 21 серпня 1937 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження зі стадії попереднього слідства. Особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 23 березня 1938 р. (статті 54¹¹, 56³⁰ ч. 1 КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 4 квітня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 24 жовтня 1958 р.

НАЙДИЧ Олександр Якович, народився 1897 р. у м. Давид-Городок Мозирського пов. Мінської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Старший інженер Шахтбуду. Заарештований 21 червня 1937 р. як член к.-р. шкідницької організації, підривною діяльністю у галузі коксохімії (статті 54⁷, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 грудня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 10 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 11 лютого 1960 р.

НАЙДОВСЬКИЙ Ігор Валентинович, народився 1914 р. на хут. Одрадне Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент 2-го ХМІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), а 15 травня 1937 р. звільнений з-під варти на

підписку про невиїзд. Харківським облсудом 29 червня 1937 р. (ст. 54¹² КК УРСР) засуджений на 1 рік позбавлення волі. Реабілітований 22 березня 1990 р.

НАЙМАЙЄР Антон Єгорович, народився 1879 р. у колонії Ямбур Катеринославського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Орджонікідзе Сталіндорфського р-ну Дніпропетровської обл. Тесля колгоспу «Емес». У 1930 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 31 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації та профашистську діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

НАЙМАЙЄР Бартель Михайлович, народився 1876 р. у колонії Ямбур Катеринославського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ВРП 2-го відділення ст. Лозова Півд. залізниці. У 1929 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 17 липня 1937 р. як член к.-р. підпільної фашистської організації та поширення провокаційних чуток (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

НАЙПАК Митрофан Іванович, народився 1891 р. у с. Протопопівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Протопопівка Харківської приміської зони. Член колгоспу ім. Ілліча. Заарештований 20 квітня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Харківською облпрокуратурою 4 червня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

НАКОРЧЕВСЬКИЙ Іван Дементійович, народився 1902 р. у с. Вила Ямпільського пов. Подільської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1925—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Редактор газети ХВО «Ворошиловець», батальйонний комісар. Заарештований 24 червня 1937 р. за участь у антирад. військово-троцькістській змові (статті 54¹ п. «б», 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 жовтня 1937 р. (статті 54¹ п. «б», 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 5 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 липня 1957 р.

НАКОСТЕНКО Ростислав Пилипович, народився 1910 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Асистент кафедри фізики ХПІ. Заарештований 21 лютого 1935 р. за шпигунську роботу на користь Польщі й військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони військ НКВС УСРР 23 липня 1935 р. (ст. 54⁶ ч. 1 через ст. 20 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі з конфіскацією майна. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 19 травня 1951 р. висланий на поселення. Реабілітований 29 грудня 1956 р.

НАЛИМОВ Михайло Миколайович, народився 1894 р. у с. Михайлівське Галицького пов. Костромської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, у 1915—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. 2-й секретар Харківського обкому КП(б)У. Заарештований 17 липня 1937 р. як член антирад. підпільної організації та за підривну роботу (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 15 грудня 1956 р.

НАМОРАДЗЕ-НАРІДЗЕ Георгій Андрійович, народився 1882 р. у м. Горі Горійського пов. Тифліської губ. Грузин, із священнослужителів, освіта вища, позапарт., у 1905—1906 рр. член РСДРП(б), у 1907—1917 рр. член УПСР, у 1920—1921 рр. член РКП(б), у 1925—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Письменник. Заарештований 29 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 червня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі на 5 років. Термін покарання відбував у Темтабі. Звільнений з-під варті 6 лютого 1945 р. На 1956 р. проживав у с. Сартичала Сагареджанського р-ну Грузинської РСР, працював учителем. Реабілітований 3 вересня 1956 р.

НАНКІН Михайло Борисович, народився 1900 р. у м. Маріуполь Маріупольського пов. Катеринославської губ. Єврей, з кустарів, освіта вища, позапарт., у 1928—1933 рр. і до [1936 р.] член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер ХТГЗ. Заарештований 27 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. за зв'язок з к.-р. троцькістами позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував на копальні «Річка Утина» у с. Оротукан Ха-

баровського краю. Ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 31 травня 1938 р. за саботаж на виробництві та антирад. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Після звільнення з-під варті проживав у м. Жданов Сталінської обл., працював на рибоконсервному заводі. Реабілітований 14 листопада 1958 р.

НАРЕТЯ Марко Іванович, народився 1907 р. у с. Вербівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вербівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Статистик Балаклійської контори Заготхудооби. Заарештований 29 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 31 серпня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Ухтіжмтабі. Реабілітований 22 червня 1989 р.

НАРОДНИЦЬКИЙ Давид Ізраїльович, дата і місце народження, національність, соціальне походження, освіта, партійність невідомі. Місце проживання та місце роботи невідомі. Заарештований 30 березня 1937 р. ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці [за антирад. діяльність], справу закрито розпорядчим засіданням лінсуду Півд. залізниці 2 липня 1939 р. через психічний стан здоров'я підслідного (ст. 10 ч. 2 КПК УСРР).

НАРТОВ Климент Опанасович, народився 1888 р. у с. Старовірівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Власівка Старовірівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1929 р. розкуркулений. Заарештований 26 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 6 травня 1989 р.

НАСАДЮК Василь Михайлович, народився 1897 р. у с. Лісна Тарновиця Надвірнянського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1920—1921 рр. член РКП(б). Проживав у м. Прилуки Чернігівської обл. Командир роти 224-го стріл. полку 75-ї стріл. дивізії. Заарештований 18 червня 1937 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 24 вересня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 листопада 1958 р.

НАСТАЧЕНКО Іван Сидорович, народився 1908 р. у с. Мечебилове Ізюмського пов.

Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1925—1928 рр. член ВЛКСМ, у 1928—1930 рр. кандидат у члени ВКП(б), у 1930—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Лозовеньки Петрівського р-ну Харківської обл. Рахівник МТС. Заарештований 29 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 5 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 жовтня 1963 р.

НАТАЛУХІНА Марія Данилівна, народилася 1915 р. у стан. Кринична Таганрозького округу області Війська Донського. Українка, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживала у Харкові. Медсестра 2-ї радлікарні. Заарештована 1 квітня 1935 р. за шпигунство (ст. 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 серпня 1935 р. позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала в Ухтпечтабі. Розстріляна 11 березня 1938 р. у сел. Нова Ухтарка Комі АРС за ухвалою трійки при УНКВС по Архангельській обл. від 5 січня 1938 р. Реабілітована 17 червня 1989 р.

НАУМЕНКО Андрій Антонович, народився 1902 р. у с. Циркуни Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Циркуни Харківської приміської зони. Без певних занять. Заарештований 30 січня 1935 р. як член групи «істинно православних», к.-р. агітацію та відмову отримати рад. паспорт за релігійними переконаннями (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 жовтня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у сел. Чиб'ю Комі автономної обл. Реабілітований 3 лютого 1964 р.

НАУМЕНКО Василь Петрович, народився 1906 р. у с. Солохи Грайворонського пов. Курської губ. [Українець, із селян], освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Командир відділення 2-го окремого відомчого дивізіону РСМ. Заарештований 11 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УРСР по Харківській обл. 5 листопада 1937 р. (статті 54¹¹, 54², 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) виправданый.

НАУМЕНКО Володимир Степанович, народився 1901 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1920—1935 рр. член ВКП(б). Помічник начальника з політчастини школи червоних старшин. Заарештований 15 жовтня

1935 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 20 квітня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 ч. 2, 180 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Далекосхідному краї. Розстріляний 8 травня 1938 р. за ухвалою трійки при УНКВС по Дальбуду від 30 квітня 1938 р. Реабілітований 27 липня 1956 р. і 10 жовтня 1960 р.

НАУМЕНКО Павло Прокопович, народився 1901 р. у с. Циркуни Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Циркуни Харківської приміської зони. Без певних занять. У 1932 р. майно частково конфісковано. У 1932 р. під слідством ХОВ ДПУ за ст. 54¹⁰ КК УСРР. Заарештований 30 січня 1935 р. як член групи «Істинно православних» та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 жовтня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у сел. Чиб'ю Комі Автономної обл.

НАУМОВ Андрій Харитонович, народився 1901 р. у с. Боршова Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Сторож Харківського харчового комбінату. Заарештований 20 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 2 вересня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 8 грудня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі скасуванням підписки про невиїзд.

НАУМОВ Веніамін Лазарович, народився 1902 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта неповна середня, у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач особливого сектора Харківського обкому КП(б)У. Заарештований 22 грудня 1936 р. як член троцькістської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 березня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 28 березня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 листопада 1955 р.

НАУМОВ Кузьма Харитонович, народився 1889 р. у с. Боршова Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Двірник складу № 1 Союзтранс. Заарештований 10 червня 1935 р. за к.-р. розмови, розповсюдження літератури релігійного змісту (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 31 липня 1935 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у пра-

вах на 3 роки. Термін покарання відбував у В'яземтабі у Західній обл. Розстріляний 16 вересня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС Західної обл. від 8 вересня 1937 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 10 липня 1978 р. і 27 лютого 1990 р.

НАУМОВ Михайло Овсійович, народився 1904 р. у м. Курськ Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1925 р. кандидат у члени ВКП(б), у 1922—1929 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Інженер-конструктор Теплоелектропроекту. Заарештований 23 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію під час військових зборів комскладу 137-го арт. полку (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 26 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Звільнений з-під варті 5 січня 1940 р. Реабілітований 29 листопада 1994 р.

НАУМОВ Олексій Андрійович, народився 1909 р. у с. Чишовка Воронежської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, у 1930—1937 рр. член ВКП(б). Служив у м. Олександрія Олександрійського р-ну Дніпропетровської обл. Інструктор пропаганди 122-го стріл. полку 41-ї стріл. дивізії. Заарештований 20 червня 1937 р. за к.-р. терористичні погляди (статті 54⁸, 54¹¹ через ст. 17 КК УСРР) і військовим трибуналом 7-го стріл. корпусу ХВО 22 жовтня 1937 р. (ст. 54⁸ через ст. 17 КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 31 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Військовим трибуналом ХВО 23 грудня 1938 р. виправданий.

НАУМОВ-ВИНОКУРОВ Наум Михайлович, народився 1888 р. у м. Вальківці Подільської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, у 1905—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор Харківського експериментального реактивного заводу. Заарештований 27 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації, висловлювання к.-р. антипартійних поглядів, вербування однодумців (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у сел. Воркута Коми АРСР. Розстріляний 30 березня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Архангельській обл. від 25 грудня 1937 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 27 лютого 1959 р.

НЕБЕСЕВ Дмитро Федотович, народився 1914 р. у с. Комишовка Суджанського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта почат-

кова, позапарт. Проживав на ст. Основа Півд. залізниці. Бригадир 13-го околудку 7-ї дистанції колії ст. Основа. У 1933 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію та шкідництво на транспорті (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 13 квітня 1989 р.

НЕБОРА Харитон Сидорович, народився 1878 р. у с. Володівиці Могилівського пов. Подільської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Комірник-рахівник Всеукраїнської контори тресту «Техніка безпеки». Заарештований 16 грудня 1936 р. як член к.-р. офіцерської повстанської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 26 травня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у м. Владивосток Далекосхідного краю. Після звільнення проживав і помер у Харкові. Реабілітований 10 травня 1958 р.

НЕВЕЛЬСЬКИЙ Борис Соломонович, народився 1891 р. у м. Невель Невельського пов. Вітебської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1908—1935 рр. член ВКП(б). Поживав у Харкові. Член президії Харківської облпрофради. Заарештований 29 вересня 1935 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР), 1 жовтня 1935 р. для подальшого слідства направлений до Києва у розпорядження НКВС УСРР і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 березня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Далекосхідному краї. Розстріляний 26 жовтня 1937 р. за ухвалою трійки при УНКВС по Дальбуду від 17 вересня 1937 р. Реабілітований 20 жовтня і 12 листопада 1956 р.

НЕВПРЯГА Павло Сергійович, народився 1911 р. у с. Новгородка Олександрійського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Слухач курсів ППО НКШС. Заарештований 4 червня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 9 жовтня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 14 січня 1966 р.

НЕГОДЯЄВ Сергій Терентійович, народився 1912 р. у Вовчанському пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Пролетарка Велико-

бурлуцького р-ну Харківської обл. Заарештований 27 січня 1937 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 квітня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

НЕДБАЙЛО Іван Захарович, народився 1907 р. у с. Хуторське Зіньківського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХЗТМ. Заарештований 28 жовтня 1935 р. за к.-р. агітацію та розмови про підготовку збройного повстання (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

НЕЖИНСЬКИЙ Іван Йосипович, народився 1907 р. у с. Грушівка Валуйського пов. Воронежської губ. Українець, із селян, освіта середня, член ВКП(б) з 1932 р. Проживав у Харкові. Учень Харківського технікуму журналістики. Заарештований 9 грудня 1934 р. як член к.-р. групи (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 травня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

НЕЗНАКОМОВ Григорій Ілліч, народився 1900 р. у м. Умань Уманського пов. Київської губ. Єврей, з міщан, освіта вища, у 1918—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник завідувача сільгоспвідділу Харківського обкому КП(б)У. Заарештований 11 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістської терористичної шкідницької організації (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 9 березня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 10 березня 1937 р. у Москві. Реабілітований 16 травня 1957 р.

НЕЙМАН Борис Вульфівич, народився 1913 р. у м. Подобринка Гомельського пов. Могилівської губ. Єврей, з торговців, освіта середня, позапарт., у 1931—1932 рр. член ВЛКСМ, у 1932—1935 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у сел. Зелений Гай Харківської приміської зони. Студент ХДУ. Заарештований 19 жовтня 1935 р. за приховування соціального походження під час вступу до ВКП(б) (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито заступником Харківського облпрокурора в спецсправах 31 жовтня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР). Звільнений з-під варти 2 листопада 1935 р.

НЕЙОЛОВ Олексій Сидорович, народився 1905 р. у с. Зарожне Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник заводу «Механоліт». Заарештований 28 квітня 1935 р. за антирад. терористичні настрої (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито помічником прокурора у спецсправах 29 листопада 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КК УСРР).

НЕЙФЕЛЬД Петро Якович, народився 1904 р. у с. Андрополь Херсонської губ. Німець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі ім. Куйбишева у Барвінківському р-ні Харківської обл. Слюсар радгоспу. Заарештований 13 листопада 1936 р. за антирад. агітацію та вихваляння фашистського ладу (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 грудня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 31 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 17 серпня 1962 р.

НЕКЛЯЄВ Олексій Павлович, народився 1888 р. у стан. Іловайська Таганрозького окр. області Війська Донського. Росіянин, з міщан, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інспектор купе-буфетів Управління Півд. залізниці. Заарештований 20 листопада 1935 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 20 січня 1936 р. (статті 54¹⁰, 180 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки тюремного ув'язнення. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 25 лютого 1936 р. вирок скасовано, справу закрито за недоведеності обвинувачення зі звільненням з-під варти. Розстріляний 27 серпня 1938 р. у Харкові за вироком військової колегії Верховного Суду СРСР від 27 серпня 1938 р. Реабілітований 10 жовтня 1956 р.

НЕКРАСОВ Іван Васильович, народився 1908 р. у Харкові. Українець, з міщан, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у с. Вертіївка Богодухівського р-ну Харківської обл. Нормувальник заводу «Серп і молот». Заарештованим не був, під слідством ЕКВ УДБ ХОУ НКВС з 11 грудня 1935 р. за зниження норм зарплати стахановцям (ст. 54¹⁴ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 січня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ЗМУ з конфіскацією особистого майна. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 29 березня 1936 р. вирок змінено, за ст. 97 КК УСРР засуджений на 6 місяців примусових робіт за місцем служби. Справу закрито Харківською облпрократурою 4 травня 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

НЕМЕНКО Андрій Матвійович, народився 1893 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з міщан, освіта вища, позапарт., у 1920—1924 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Інспектор резервів Харківського обласного управління хлібофуражної бази № 132. Заарештований 4 грудня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. позбавлений волі у в'язниці на 5 років. Термін покарання відбував у Ярославській в'язниці, Норильтабі. Після звільнення з-під варті працював за вільним наймом на Норильському комбінаті. У 1946 р. виїхав до України. У 1949 р. Заарештований Київським облвідділом МДБ. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 25 травня 1949 р. за антирад. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) висланий на поселення. На поселенні перебував у м. Ігарка Красноярського краю. Реабілітований 22 травня 1989 р. та 2 березня 1956 р.

НЕМЕШАЄВА Варвара Василівна, народилася 1897 р. у с. Крестище Тімського пов. Курської губ. Росіянка, з торговців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1920—1935 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Безробітна. Заарештована 4 вересня 1936 р. як активний член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1936 р. позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала у Воркуттабі. Звільнена з-під варті у 1943 р. На 1956 р. проживала на ст. Сива Маска у радгоспі «Горняк» Комі АРСР. Реабілітована 25 листопада 1955 р.

НЕМИРОВСЬКИЙ Йосиф Ісакович, народився 1904 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1919—1926 рр. член ВЛКСМ, у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник комбінату товарів ширвжитку. Заарештований 15 листопада 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою спецколегії Найвищого Суду УСРР 23 квітня 1937 р. вирок скасовано, справу закрито.

НЕМИЧЕВ Яків Митрофанович, народився 1876 р. у с. Іванівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Іванівка Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Хвиля революції». Заарештований 20 вересня 1936 р. за антирад. агітацію

(ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 5 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

НЕПОМНЯЩИЙ Абрам Якович, народився 1907 р. у м. Глухів Глухівського пов. Чернігівської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1924—1927 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник швейної фабрики ім. 13-ї річниці Жовтня. Заарештований 4 травня 1935 р. за троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 листопада 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

НЕПОМНЯЩИЙ Лев Самійлович, народився 1893 р. у м. Глухів Глухівського пов. Чернігівської обл. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1929—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Кравець фабрики ім. Тінякова. Заарештований 29 вересня 1935 р. за приховування соціального походження під час вступу до ВКП(б) (ст. 182 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 2 листопада 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі.

НЕПОЧАТОВ Олексій Матвійович, народився 1913 р. у с. Лозовенька Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі «Соцнаступ» у Барвінківському р-ні Харківської обл. Тракторист радгоспу. Заарештований 21 січня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 7 квітня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 квітня 1995 р.

НЕРОНОВ Іван Сидорович, народився 1912 р. у с. Бочкове Вовчанського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт., член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Учень Харківського технікуму іноземних мов. Заарештований 4 липня 1935 р. за к.-р. націоналістичну агітацію серед студентів та належність до к.-р. угруповання (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 1 червня 1990 р.

НЕСВАТ Петро Данилович, народився 1908 р. у с. Дравівці Золотоніського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Дравівці Дравівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний жовтень». Заарештований 15 трав-

ня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 20 липня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 квітня 1995 р.

НЕСВІТІЙ (Несвітій) Дмитро Онисимович, народився 1889 р. у с. Велика Лихівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 20 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою спеціальної трійки лінсуду Півд. залізниці від 7 лютого 1935 р. позбавлений волі у концтаборі на 10 років з обмеженням громадських прав. Термін покарання відбував у Білалттабі. Розстріляний 29 вересня 1937 р. в урочищі Сандармох на 16-му км від м. Медвежогорськ Карельської АРСР за ухвалою особливої трійки при НКВС Карельської АРСР від 20 вересня 1937 р. Реабілітований 1 червня і 6 липня 1960 р.

НЕСТЕРЕНКО Іван Аніфатович, народився 1877 р. у с. Затон Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Затон Великобагачанського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Молотова. Заарештованим не був, під слідством Великобагачанського РВ НКВС з 27 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 серпня 1935 р. позбавлений права проживання в Україні на 3 роки. Реабілітований 2 листопада 1989 р.

НЕСТЕРЕНКО Юхим Васильович, народився 1905 р. у с. Печеніги Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 27 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 липня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

НЕСТЕРОВ Іван Семенович, народився 1905 р. у с. Студене Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Високопілля Валківського р-ну Харківської обл. Шляховий обхідник 10-го окологду шляху Півд. залізниці. Заарештований 30 квітня 1935 р. ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Люботин Півд. залізниці за приховування соціального походження під час влаштування на транспорт (ст. 68 через ст. 7 КК УСРР), 2 травня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито транспортною прокуратурою 4-ї дільниці Півд.

залізниці 3 липня 1935 р. за недоведеності обвинувачення.

НЕСТЕРУК Андрій Хомич, народився 1892 р. у с. Крайня Деражня Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Улянівка Улянівського р-ну Харківської обл. Робітник Улянівського цукрового заводу. У 1929 р. висланий на 3 роки до Північного краю, з місця заслання втік. Заарештований 7 листопада 1934 р. за к.-р. діяльність (статті 54⁶, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 травня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 4 травня 1989 р.

НЕСТЕРЧУК Хома Титович, народився 1905 р. у с. Грива Ковельського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Служив у Харкові. Курсант школи молодшого командного складу НКШС. Заарештований 3 липня 1935 р. за антирад. терористичні настрої (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито ТВ УДБ ХОУ НКВС 16 січня 1936 р. (ст. 226 п. 2 КПК УСРР) з направленням на примусове лікування до психіатричної лікарні.

НЕФОРОСТНИЙ Олексій Іванович, народився 1897 р. у с. Бакумівка Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1915—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор СШ № 5. Заарештований 23 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 грудня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 6 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 7 грудня 1957 р.

НЕФЬОДОВ Олександр Дмитрович, народився 1887 р. у с. Зверкове Московської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1919—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник управителя обласної бази Тютюнторгу. Заарештований 3 січня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі. Заарештований 18 грудня 1941 р. за антирад. агітацію і Верховним Судом Комі АРСР 7 березня 1942 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений до розстрілу з заміною на 10 років позбавлення волі. Помер 1943 р. в ув'язненні. Реабілітований 1 лютого 1962 р.

НЕФЬОДОВ-ЧЕРНЯК Олександр Іванович, народився 1897 р. у с. Гнилиць Дми-

тровського пов. Орловської губ. Росіянин, із священнослужителів, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Уповноважений при ансамблі бандуристів ім. Шевченка. Заарештований 3 липня 1937 р. як член к.-р. організації церковників (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

НЕХАМКІН Ісак Львович, народився 1893 р. у с. Ушерп'я Суразького пов. Чернігівської губ. Єврей, з кустарів, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Харківського психоневрологічного інституту. Заарештований 15 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 25 серпня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

НЕЧЕПАЛЮК Іван Федорович, народився 1889 р. у с. Полянки Новоград-Волинського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гусинка Куп'янського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. РСМ. У 1935 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 4 листопада 1936 р. за к.-р. агітацію та поширення поразницьких настроїв (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 21 березня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 11 березня 1990 р.

НЕЧЕПУРЕНКО Дмитро Кіндратович, народився 1902 р. на хут. Миргород Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1922—1926 рр. член ВЛКСМ, у 1926—1929 рр. кандидат у члени ВКП(б), у 1930—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 29 липня 1936 р. за написання листа к.-р. змісту (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 17 жовтня 1936 р. засуджений до позбавлення волі на 3 роки з пораженням у правах на 1 рік. Помер 28 травня 1937 р. у камері спецкорпусу ХОУ НКВС. Реабілітований 7 жовтня 1960 р.

НЕЧИПОРЕНКО Борис Іванович, народився 1912 р. у с. Артільне Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Служив у м. Петергоф Ленінградської обл. Червоноармієць автотранспортної роти вій-

ськової частини 2943. Заарештований 16 березня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РСФРР) і військовим трибуналом 7-го мех. корпусу ЛВО 27 травня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 17 жовтня 1996 р. і у вересні 2005 р.

НЕЧИТАЙЛО Дмитро Іванович, народився 1886 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 26 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Помер 5 червня 1942 р. у Харкові. Реабілітований 13 жовтня 1992 р.

НЕЧИТАЙЛО Єгор Тимофійович, народився 1875 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьм., позапарт. Проживав у с. Липці Липецького р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1932 р. майно конфісковано, за ухилення від хлібоздачі засуджений на 1 рік позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. У 1933 р. за ст. 127 КК УСРР засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки, термін покарання знижено до 1 року ув'язнення. Заарештований 3 жовтня 1934 р. за антирад. агітацію та поширення провокаційних чуток (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито прокурором у спецсправах 25 листопада 1934 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

НЕШКЕС Борис Йосифович, народився 1899 р. у м. Слонім Слоніmsького пов. Гродненської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Постачальник 12-ї міської лікарні. Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 23 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 13 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 24 січня 1938 р. Реабілітований 16 липня 1989 р. і 17 грудня 1980 р.

НИЖЕГОРОДЦЕВ Костянтин Дмитрович, народився 1877 р. у с. Старий Город Белгородського пов. Курської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 26 липня 1936 р. як член к.-р. угруповання та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 11 травня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

НИЗЕНКО Степан Сидорович, народився 1898 р. у с. Демка Прилуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Петрівське Петрівського р-ну Харківської обл. Завідувач внуторгвідділу Петровського райвиконкому. Заарештований 31 серпня 1935 р. за к.-р. діяльність та зловживання службовим становищем (статті 54¹⁰, 68, 97 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Бамтабі. Звільнений з-під варті 31 серпня 1940 р., проживав у радгоспі ім. Куйбишева у Розівському р-ні Запорізької обл. Реабілітований 20 березня 1959 р.

НИКИФОРОВ Варфоломій Орестович, народився 1890 р. і проживав у Харкові. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Приймальник відділу технічного контролю заводу «Серп і молот». Заарештований 22 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 30 грудня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

НИКИФОРОВ Іван Павлович, народився 1887 р. у с. Берека Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1923—1928 рр. член ВКП(б). Проживав на хут. Задорожний Олексіївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний прапор». Заарештований 7 листопада 1936 р. за к.-р. пропаганду та агітацію проти держзобов'язань і комбайнів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 7 травня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

НИКИШЕВ Яким Ілліч, народився 1888 р. у с. Бобровка [Воронезької губ.]. Росіянин, з робітників, освіта початкова, кандидат у члени ВКП(б) з 1932 р. Проживав у Харкові. Завідувач експедиції готових виробів дизельного відділу ХПЗ. Заарештований 15 грудня 1934 р. як член к.-р. організації, розповсюдження прокламацій з заклик до вбивства рад. керівників (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 травня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 105, 170 п. «г» КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 17 червня 1935 р. з обвинувачення виключено ст. 54¹¹ КК УСРР. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

НИКОНОВ Сергій Федорович, народився 1901 р. у м. Маріуполь Маріупольського пов. Катеринославської губ. Росіянин, з ро-

бітників, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Зміїв Харківської обл. Проповідник общини адвентистів сьомого дня. Заарештований 4 вересня 1936 р. за участь у нелегальних к.-р. зборах керівників адвентистів (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої ради при НКВС СРСР від 7 червня 1937 р. за к.-р. сектантську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 13 березня 1989 р.

НІКАДОН Віктор Іванович, народився 1895 р. у с. Новоселки Віленської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1919—1930 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 29 вересня 1936 р. за к.-р. трюцькіську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 лютого 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

НІКЕЛЬ Самуїл Оттович, народився 1903 р. у с. Андріївка Житомирського пов. Волинської губ. Німець, із службовців, освіта вища, член ВКП(б) з 1927 р. Проживав у сел. Хортиця Запорізького р-ну Дніпропетровської обл. Викладач і завідувач педагогічної частини Хортицького німецького педагогічного технікуму. Заарештований 22 жовтня 1935 р. як член к.-р. організації та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 серпня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддальних ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував на Колимі. Звільнений з-під варті у 1938 р., працював у системі Дальбуду НКВС, з 1947 р. економіст заводу «Абразив» у м. Новосибірськ. Реабілітований 24 червня 1960 р.

НІКІТІН Андрій Пилипович, народився 1880 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Балицького. Заарештований 24 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 14 квітня 1989 р.

НІКІТІН Іван Іванович, народився 1907 р. у с. Нова Деревня Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Учень навчального комбінату Півд. залізниці. Заарештований 9 лютого 1935 р. за к.-р. розмови

і терористичні настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 2 березня 1935 р. виправданий зі звільненням з-під варти.

НІКІТІН Феодосій Якимович, народився 1890 р. у с. Журавлівка Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Технік-нормувальник Діпромашу. У 1927 р. позбавлений виборчих прав. Заарештований 19 вересня 1935 р. за приховування під час вступу до партії факту служби в білій армії, позбавлення виборчих прав, звільнення з роботи за к.-р. настрої та організацію церковного хору (ст. 180 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 13 листопада 1935 р. (ст. 180 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою кримінально-судовою колегією Найвищого Суду УСРР від 27 січня 1936 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії досудового слідства. 15 червня 1936 р. звільнений з-під варти на підписку про невиїзд, справу закрито заступником Харківського облпрокурора у спецсправах 11 листопада 1936 р. за відсутності складу злочину.

НІКІТІНА (Солодовникова) Ганна Василівна, народилася 1888 р. у с. Хотімля Вовчанського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Домогосподарка. Заарештована 10 грудня 1934 р. за к.-р. діяльність та антирад. агітацію (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито військовою прокуратурою 14-го стріл. корпусу 26 грудня 1934 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

НІКІШІН Микола Олексійович, народився 1912 р. у м. Брест-Литовськ Брестського пов. Гродненської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Журналіст газети «Пролетар». Заарештований 10 грудня 1934 р. як член к.-р. терористичної організації та антирад. агітацію (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито ОВ ХОУ НКВС 19 грудня 1934 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). Під слідством УДБ ХОУ НКВС з 14 лютого до 20 квітня 1938 р. за ст. 54⁸ КК УРСР, справу закрито за відсутності компромат-матеріалів.

НІКОЛАЄВ Василь Миколайович, народився 1899 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Керівник кошторисної групи заводу «Серп і молот». Заарештованим не був, під слідством УДБ ХОУ НКВС з 29 червня 1936 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 серпня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений

на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 1 червня 1990 р.

НІКОЛАЄВ Віктор Іванович, народився 1905 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Передаточний агент обмінного пункту ст. Куп'янськ-Сорт. Донецької залізниці. Заарештований 1 квітня 1936 р. за недбале ставлення до службових обов'язків (ст. 56³⁰ КК УСРР), справу закрито прокуратурою Донецької залізниці 11 листопада 1936 р. зі звільненням з посади.

НІКОЛАЄВ Григорій Миколайович, народився 1906 р. у м. Ізюм Ізюмського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1926—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інструктор харківського відділення Українського Червоного Хреста. Заарештований 28 лютого 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Харківським прокурором у спецсправах 25 червня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

НІКОЛАЄВ Петро Михайлович, народився 1914 р. у с. Буди Харківського пов. Харківської губ. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Офіціант буфету ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 21 грудня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 23 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки тюремного ув'язнення. Реабілітований 26 травня 1994 р.

НІКОЛАЄВА (Пастерницька) Софія Карлівна, народилася 1885 р. у м. Мінськ Мінської губ. Росіянка, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживала у Харкові. Вихователька у родині лікаря. Заарештована 23 червня 1937 р. як член к.-р. монархічної організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляна 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітована 5 лютого 1957 р.

НІКОЛАЄВСЬКИЙ Арсеній Михайлович, народився 1904 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із священнослужителів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 9 жовтня 1936 р. як член націоналістичної організації, яка мала на меті відторгнення України від СРСР (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 травня 1937 р. (ст. 54¹² КК УРСР)

засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 15 жовтня 1992 р.

НИКОЛАЄНКО Дмитро Іванович, народився 1901 р. у с. Сніжківка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Сніжківка Ізюмського р-ну Харківської обл. Пожежник Ізюмської пожежної команди. У 1927 р. за невиконання плану хлібопостачання засуджений на 3 місяці примусових робіт. Заарештований 2 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 2 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Сибтабі у м. Маріїнськ Новосибірської обл. Реабілітований 22 липня 1994 р.

НИКОЛАЄНКО Максим Гаврилович, народився 1886 р. у с. Миропілля Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ворошиловград Донецької обл. Келійник митрополита Феофіла (Булдовського), дяк. Заарештований 25 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Бамтабі. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

НИКОЛАЄНКО Омелян Ілліч, народився 1899 р. у м. Ромни Роменського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник відділення ХТЗ «Південсантехбуд». Заарештований 9 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 31 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

НИКОЛЕНКО Василь Ілліч, народився 1915 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Калькулятор-рахівник буфету ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 2 червня 1937 р. за антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 28 квітня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі з поразенням у правах на 5 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі у Свердловській обл. Реабілітований 30 грудня 1991 р.

НИКОЛІН Олексій Дмитрович, народився 1917 р. у м. Сімферополь Сімферопольського пов. Таврійської губ. Росіянин, соціальне по-

ходження невідоме, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХВРЗ. Заарештований 11 червня 1935 р. за антирад. вислови, навмисне псування портрету т. Сталіна (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 13 вересня 1935 р. засуджений на 1,5 роки позбавлення волі. Реабілітований 24 лютого 1994 р.

НОВАКОВСЬКИЙ Іван Петрович, народився 1899 р. у Варшаві. Поляк, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 15 серпня 1935 р. за антирад. агітацію (статті 108 ч. 1 через ст. 20, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 листопада 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 3 лютого 1989 р.

НОВАЛОВСЬКИЙ Михайло Дмитрович, народився 1891 р. у с. Під'ярків Львівського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1918—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник голови Вукпромради. Заарештований 5 грудня 1934 р. як член терористичної організації (ст. 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 липня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Білбалтабі. Після звільнення з-під варті проживав у м. Бахмач Чернігівської обл. Працював плановиком на сукофній фабриці. Реабілітований 12 вересня 1958 р.

НОВИКОВ Йосип Данилович, народився 1901 р. у с. Сотницький Козачок Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Сотницький Козачок Золочівського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 15 березня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 28 липня 1936 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР виправданий, а за ст. 70 ч. 1 КК УСРР засуджений на 4 місяці 15 днів позбавлення волі з зарахуванням попереднього ув'язнення в термін покарання. Звільнений з-під варті 29 липня 1936 р. Заарештований 24 лютого 1943 р. за підозрою у співробітництві з німецькими окупантами, справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 4 травня 1943 р. з направленням до Куп'янського військомату.

НОВИЦЬКИЙ Валер'ян Юліанович, народився 1882 р. у с. Житин Рівненського пов. Волинської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав

у с. Гнидівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Інспектор відділу технічного контролю ІПРЗ. Ухвалою особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 15 грудня 1930 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Північного краю на 3 роки. Заарештований 5 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці у спецкладі 4 квітня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 24 травня 1961 р.

НОВИЦЬКИЙ Іван Опанасович, народився 1893 р. у с. Пилипівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Електромонтер Харенерго. Заарештований 21 вересня 1936 р. як член троцькістської к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 квітня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Справу закрито помічником облпрокурора 14 серпня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). Помер 26 листопада 1942 р. у Харкові.

НОЗДРІН Дмитро Петрович, народився 1906 р. у м. Орел Орловської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Культмасовий робітник Гастрольбюро. Заарештований 3 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував на Колимі. Помер 29 червня 1943 р. в місцях ув'язнення. Реабілітований 17 жовтня 1988 р.

НОРИК Кузьма Трохимович, народився 1890 р. у с. Ков'яги Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у казармі на перегоні ст. Ков'яги-Водяна Півд. залізниці. Ремонтний робітник. У 1932 р. майно конфісковано. Заарештований 30 липня 1937 р. за участь у куркульському повстанні у 1920 р. та

агітацію проти колективізації, як родич засудженого за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 березня 1962 р.

НОСИК Петро Іванович, народився 1911 р. у с. Куп'єваха Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1929—1936 рр. член ВЛКСМ. Служив у Харківській обл. Старшина окремого саперного батальйону 23-ї стріл. дивізії. Заарештований 2 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 21 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував у Бамтабі. Реабілітований 6 вересня 1994 р.

НОСКОВ Іван Іванович, народився 1904 р. у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Мерєфа Харківської приміської зони. Чоботар Коопвзутремонт. Заарештований 26 грудня 1934 р. за агітацію терористичного характеру (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 січня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ з позбавленням прав на 3 роки. Реабілітований 31 травня 1995 р.

НУС Соломон Ізраїлович, народився 1890 р. у м. Миргород Миргородського пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, у 1905—1919 рр. член Єврейської соціал-демократичної партії, у 1920—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач сільгоспвідділу Харківського обкому КП(б)У. Заарештований 11 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної шкідницької організації правих і шкідницьку роботу (статті 54¹¹, 54⁸, 54⁷ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 березня 1956 р.

О

ОБЕЛЕНЦЕВ Гнат Кузьмич, народився 1908 р. у с. Олексіївка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Олексіївка Олексіївського р-ну Харківської обл. Бригадир колгоспу ім. Паризької комуни. Заарештований 26 грудня 1934 р. за провокаційні розмови у зв'язку з вбивством т. Кірова (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківсько-

го облсуду 23 лютого 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

ОБИДНОВ Іван Семенович, народився 1907 р. у стан. Кагальницька області Війська Донського. Українець, із селян, освіта початкова, у 1932—1932 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Помічник начальника політвідділу ст. Лозова Півд. залізниці. За-

арештований 2 червня 1937 р. за зв'язки з троцькістами, просунення на комсомольську роботу класово чужого елементу (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 27 березня 1938 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 27 березня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 12 травня 1956 р.

ОБОЗНИЙ Василь Дмитрович, народився 1906 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Лиман Лиманського р-ну Сталінської обл. Робітник Південного депо на ст. Червоний Лиман Донецької залізниці. У 1933 р. майно конфісковано. Заарештований 9 листопада 1935 р. за здійснення теракту: побиття голови сільради (ст. 54⁸ КК УСРР), справу закрито прокурором Савинського р-ну 4 грудня 1935 р. з направленням до Харківської психіатричної лікарні на примусове лікування.

ОБОЗНИЙ Григорій Степанович, народився 1905 р. у с. Янківка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент Харківського машинобудівного інституту. Заарештований 14 лютого 1937 р. як член к.-р. націоналістичної групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1958 р.

ОБОРА Микола Архипович, народився 1898 р. у с. Лютенські Будища Зіньківського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Лютенські Будища Зіньківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Кірова. Заарештований 3 грудня 1936 р. за троцькістську діяльність та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 2 липня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Харківським облсудом 20 вересня 1937 р. матеріали відокремлено, справу направлено на дослідкування, рішення в справі відсутнє.

ОБРАЗЦОВ Микола Євтихійович, народився 1896 р. у Києві. Росіянин, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у м. Суми Харківської обл. Учитель школи у с. Колодязне Дворічанського р-ну Харківської обл. Заарештований 4 лютого 1937 р. за антирад. націоналістичну к.-р. роботу серед учительського колективу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 19 серпня 1937 р. засуджений на 5 ро-

ків позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Каргопольтабі. На 1961 р. проживав у м. Житомир Житомирської обл. Реабілітований 24 листопада 1961 р.

ОБРЕВКО Володимир Іванович, народився 1906 р. у с. Остап'є Хорольського пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта середня спеціальна, член ВЛКСМ, у 1930—1931 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Командир роти 3-го полку зв'язку ХВО, старший лейтенант. Заарештований 28 червня 1937 р. за право-опортуністичну к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 23 листопада 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і позбавленням звання «старший лейтенант». Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 3 грудня 1940 р. Реабілітований 4 березня 1958 р.

ОБУХОВСЬКИЙ Климентій Кузьмич, народився 1892 р. у с. Стара Руда Гродненського пов. Гродненської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1919—1921 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 15 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію і терористичні настрої (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 грудня 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 1 лютого 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 26 січня 1938 р. Реабілітований 20 липня 1992 р. і 22 листопада 1972 р.

ОВОДОВ Авраам Миколайович, народився 1887 р. у с. Писарівка Воронежської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Єнакієве Сталінської обл. Сторож міського відділу зв'язку. Заарештований 7 грудня 1936 р. за к.-р. діяльність (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 10 березня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 17 квітня 1937 р. розстріл замінено на 10 років позбавлення волі з обмеженням прав на 3 роки і конфіскацією майна. Реабілітований 29 травня 1992 р.

ОВСІЄВСЬКИЙ Овсій Герасимович, народився 1903 р. у с. Куцеволівка Верхньодніпровського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач планово-фінансового відділу Харківського облземууправління.

Заарештований 29 квітня 1935 р. як член к.-р. повстанської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹, 54² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 жовтня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Бамтабі. Розстріляний 10 жовтня 1937 р. за ухвалою особливої трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 8 жовтня 1937 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 10 червня 1991 р.

ОВСІЙ Марко Євдокимович, народився 1901 р. на хут. Жиденки Зіньківського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач Харківського текстильного інституту. Заарештований 25 листопада 1935 р. за к.-р. пропаганду серед студентів (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 березня 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Ухвалою Верховного Суду УСРР у квітні 1936 р. вирок скасовано, справу передано на новий судовий розгляд. Харківським облсудом 19 травня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 29 листопада 1994 р.

ОВСЯННИКОВ Федір Меркулович, народився 1909 р. у с. Агаймани Таврійської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1930 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Секретар комітету комсомолу 9-ї військової школи льотчиків. Заарештований 12 лютого 1936 р. за незаконне привласнення звання члена ВКП(б) і незаконне займання посад на партійній роботі в армії (ст. 180 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 18 травня 1936 р. (статті 180 ч. 2, 97 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ.

ОВЧАРЕНКО Василь Васильович, народився 1894 р. у с. Рунівщина Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Рунівщина Зачепилівського р-ну Харківської обл. Рахівник колгоспу «Більшовик» у с. Климівка Карлівського р-ну. Ухвалою судової трійки при колегії ДПУ УСРР від 26 лютого 1934 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Заарештований 1 березня 1937 р. за к.-р. роботу (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 22 серпня 1964 р.

ОВЧАРЕНКО Григорій Назарович, народився 1895 р. у с. Єлизаветівка [Павлоградського] пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Єлизаветівка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Добробут». Заарештований 14 жовтня 1936 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР і Харківським облсудом 13 березня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 15 червня 1990 р.

ОВЧАРЕНКО Іван Іванович, народився 1884 р. у с. Лосинка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1908—1918 рр. член партії соціалістів-революціонерів. Проживав у Харкові. Робітник УНДІХОМ. Заарештований 9 вересня 1936 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 травня 1958 р.

ОВЧАРЕНКО Іван Назарович, народився 1893 р. у с. Єлизаветівка [Павлоградського] пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Єлизаветівка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Добробут». Заарештований 14 жовтня 1936 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР і Харківським облсудом 13 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 25 травня 1937 р. вирок змінено і визначено покарання у вигляді 3 років позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував у Сибтабі. Військовим трибуналом військ НКВС охорони тилу 6-ї армії 25 травня 1942 р. (ст. 54¹⁰ ч. 2 з санкції ст. 54² КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 15 червня і 23 жовтня 1990 р.

ОВЧАРЕНКО Микола Іванович, народився 1904 р. на хут. Шевченко Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Шевченко Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Колективіст Краснокутчини». Заарештований 21 січня 1935 р. як член к.-р. повстанської організації та к.-р. діяльність (статті 54², 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 26 червня 1989 р.

ОВЧАРОВ Григорій Пилипович (Філатович), народився 1904 р. у с. Могилів Но-

вомосковського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Літератор. Заарештований 4 грудня 1934 р. як член УВО та підготовку терактів проти представників рад. влади. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 квітня 1935 р. як член к.-р. організації позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі у сел. Чиб'ю Комі автономної області. На 1941 р. проживав у м. Чимкент Південноказахстанської обл. Літературний критик, член бюро та керівник сектору Південноказахстанської обласної організації СРП, член літфонду СРП. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 5 травня 1943 р. судимість та обмеження, що з нею зв'язані, знято. На 1991 р. проживав у Києві. Реабілітований 6 січня 1956 р.

ОГЕР Григорій Леонтійович, народився 1896 р. у с. Братениця Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища незакінчена, позапарт., у 1919—1928 рр. член ВКП(б). Проживав на ст. Тритузна Сталінської залізниці. Інвалід праці. Заарештований 28 грудня 1936 р. у приміщенні відділу кадрів Півд. залізниці ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. за антирад. агітацію, спробу влаштуватися на роботу на транспорт за підробними документами (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 17 березня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у м. Владивосток Далекосхідного краю. Реабілітований 27 червня 1991 р.

ОГУЙ Кирило Степанович, народився 1899 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1921—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер, завідувач техбюро автогенного цеху ХПЗ. Заарештований 4 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 14 серпня 1938 р. Реабілітований 24 серпня 1955 р.

ОДАНЕЦЬ Петро Юхимович, народився 1912(10) р. у с. Чернєщина Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Орчик Чернєщина Зачепилівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Ворошилова. Заарештований 26 листопада 1936 р. за антирад. агітацію та підрив дисципліни

у артілі (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 4 квітня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у ВТТ на Колимі. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ОДЕССЕР Борис Лейбович, народився 1887 р. у м. Оргіїв Оргіївського пов. Бессарабської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1903—1919 рр. член Бунду, у 1919—1928 рр. і до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник Укрцивільбуду. Заарештований 27 квітня 1936 р. за к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. На 1956 р. проживав у Харкові. Реабілітований 7 вересня 1956 р.

ОДИНЕЦЬ Данило Микитович, народився 1882 р. у с. Капустинці Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Провідник Півд. залізниці. Заарештований 7 червня 1937 р. за те, що був провідником вагону т. Якіра та антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито ОВ УДБ НКВС ХВО 19 липня 1937 р. (ст. 197 КПК).

ОЗЕРОВ Василь Володимирович, народився 1908 р. у с. Озерово Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Вахтер заводу № 48. Заарештований 1 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 червня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

ОКЛІЙ Максим Євдокимович, народився 1887 р. у с. Борщівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Борщівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червона нива». У 1929 р. під слідством ДПУ УСРР. У 1934 р. ухвалою судової трійки при колегії ДПУ УСРР позбавлений волі у концтаборі на 3 роки. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 24 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 квітня 1989 р.

ОКЛЯНСЬКИЙ Аркадій Борисович, народився 1894 р. у м. Шавлі Шавельського пов. Ковенської губ. Єврей, із службовців, освіта

незакінчена вища, позапарт., у 1916—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Консултант Харківського облфінвідділу. У 1928 р. як троцькіст висланий до Архангельської губ. на 3 роки. Заарештований 22 грудня 1934 р. як член нелегальної к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 серпня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 22 вересня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 19 вересня 1937 р. Реабілітований 3 листопада 1989 р. і 23 листопада 1957 р.

ОКОНЕВСЬКИЙ Леон Клеменсович, народився 1903 р. і проживав у Харкові. Поляк, з дворян, освіта незакінчена вища, позапарт. Студент 1-го Харківського медичного інституту. Заарештований 29 липня 1937 р. за підозрою у проведенні розвідницької діяльності (ст. 54¹ п. «а» КК УСРР) і комісією НКВС і прокурора СРСР 14 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 3 лютого 1961 р.

ОКТЯБРЬСЬКИЙ (Гриценко) Володимир Наумович, народився 1905 р. у с. Шершнівка Лубенського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., до 1925 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Начальник цеху заводу «Серп і молот». Заарештований 14 січня 1936 р. за антирад. терористичну агітацію, поширення чуток і за те, що рекомендував себе червоним партизаном (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), і спецколегією Харківського облсуду 31 березня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

ОКУЛЬ Максим Іванович, народився 1881 р. у с. Борщі Балтського пов. Подільської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник заводу «Серп і молот». Заарештований 26 січня 1937 р. за к.-р. агітацію та ворожі настрої (статті 54¹⁰, 54¹³ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 квітня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у в'язниці з обмеженням прав на 5 років. Реабілітований 16 жовтня 1992 р.

ОЛЕЙНИКОВ Василь Костянтинович, народився 1910 р. у слоб. Біла Обоянського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, письмен. позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 21 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію та антисемітизм (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським об-

лсудом 27 вересня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 31 січня 1989 р.

ОЛЕЙНИКОВ Іван Дмитрович, народився 1881 р. у с. Алексеевка Острогозького пов. Воронежської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Стрілець 2-го загону охорони ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 26 липня 1937 р. за зв'язки з заарештованими, які утримувались у камерах оперпункту НКВС (ст. 206¹⁵ п. «в» КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 10 грудня 1937 р. (статті 206¹⁵ п. «в», 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі з пораненням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 27 серпня 1938 р. Реабілітований 13 вересня 1960 р.

ОЛЕНСЬКИЙ Юрій Михайлович, народився 1893 р. у с. Ліщин провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер ХПЗ. Заарештований 9 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораненням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Норільтабі. Звільнений з-під варті 10 грудня 1944 р. Працював за вільним наймом на Норількомбінаті. Реабілітований 2 лютого 1961 р.

ОЛЕШКО Семен Григорович, народився 1910 р. у с. Миколаївка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Комарівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Колос». Заарештований 19 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 28 листопада 1935 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії судового слідства в новому складі суду. Спецколегією Харківського облсуду 13 жовтня 1935 р. виправданий за недоведеності складу злочину. Реабілітований 26 квітня 1994 р.

ОЛИЗАРЕНКО Григорій Омелянович, народився 1893 р. у с. Куньє Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1934—1936 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Куньє Савинського

р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 29 вересня 1936 р. за к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 20 жовтня 1936 р. засуджений на 5 років ув'язнення з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 17 жовтня 1962 р.

ОЛІЙНИК Архип Трохимович, народився 1891 р. у с. Нова Катеринівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Мала Нехворощанка Сахновщинського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу ім. Демченка. Заарештований 14 грудня 1935 р. за споювання робітників та поширення анекдотів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 лютого 1936 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 19 березня 1992 р.

ОЛІЙНИК Валер'ян Семенович, народився 1891 р. у Харкові. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі «Пролетарський» у Золочівському р-ні Харківської обл. Рахівник радгоспу. Заарештований 29 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 30 серпня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд і Харківським облсудом 26 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 12 травня 1992 р.

ОЛІЙНИК Данило Федотович, народився 1909 р. у с. Рандава Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Костянтинівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Завідувач колбуду. Заарештований 9 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 29 листопада 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 27 січня 1936 р. справу направлено на дослідження і Харківським облсудом 19 серпня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 22 жовтня 1936 р. вирок скасовано, справу закрито (ст. 302 ч. 1 КПК УСРР).

ОЛІЙНИК Дмитро Данилович, народився 1911 р. у Катеринославській губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ з 1932 р. Проживав у Харкові. Студент ХІМЕСГ. Заарештований 5 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 1 листопада 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Волго-табі на будівництві Шексенського гідровузла

у Ярославській обл. На 1992 р. проживав у м. Воронеж Воронежської обл. Реабілітований 14 березня 1992 р.

ОЛІЙНИК Іван Юрійович, народився 1901[6] р. у с. Купчинці Тернопільського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у с. Снігурівка Снігурівського р-ну Одеської обл. Завідувач машинно-тракторної майстерні Снігурівської МТС. Заарештований 9 травня 1937 р. за дезертирство до Польщі, крадіжку зброї у командира частини та зв'язок з активним членом УВО (ст. 54⁶ КК УСРР), для подальшого слідства етапований до Харкова і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УСРР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказу НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 6 липня 1957 р.

ОЛІЙНИК Лукія Силівна, народилася 1879 р. у с. Бригадірівка Зміївського пов. Харківської губ. Українка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Бригадірівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештована 30 липня 1937 р. як член секти «червонодраконівців» (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 19 вересня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Реабілітована 17 січня 1994 р.

ОЛІЙНИК Михайло Гаврилович, народився 1900 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вільшани Харківської приміської зони. Член колгоспу ім. Сталіна. Заарештований 20 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 29 червня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

ОЛІЙНИК Савелій Дмитрович, народився 1899 р. на хут. Олійники Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Рандава Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Правда». Заарештований 16 липня 1936 р. за підпад колгоспного майна (ст. 54⁸ КК УСРР), справу закрито Краснокутським РВ НКВС 2 жовтня 1936 р. (статті 4 п. «д», 5, 197 КПК УСРР).

ОЛІЙНИК Степан Павлович, народився 1876 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Основа Півд. заліз-

ниці. Сторож базару. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 27 квітня 1989 р.

ОЛІЙНИКОВ Микола Васильович, народився 1899 р. і проживав у Харкові. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт. Робітник ХПЗ. Заарештований 10 січня 1935 р. як член к.-р. організації та антирад. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 травня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

ОЛОВ'ЯТЕНКО Леонід Пилипович, народився 1907 р. у с. Малі Кринки Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1924—1930 рр. член ВЛКСМ. Проживав у с. Петрівське Барвінківського р-ну Харківської обл. Агент з заготівлі артілі «Зоря». У 1933 р. під слідством Глобинського РВ НКВС за намір написати антирад. твір. Заарештований 7 травня 1937 р. за антирад. агітацію, компрометацію керівників партії та уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 19 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Локчимтабі в Комі АРСР. Реабілітований 21 червня 1989 р.

ОЛЬХОВАТИЙ Іван Якович, народився 1890 р. на хут. Опанаски області Війська Донського. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Охоронець трамвайного тресту. Заарештований 16 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито спецколегією Харківського облсуду 7 січня 1938 р. через смерть підслідного (ст. 4 п. «а» КПК УРСР). Помер 9 жовтня 1937 р. у лікарні Харківської змішаної в'язниці. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ОЛЬХОВСЬКИЙ Віталій Григорович, народився 1898 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Безробітний, за фахом агроном. Заарештований 25 серпня 1936 р. за антирад. погляди (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Богодухівським РВ НКВС 29 жовтня 1936 р. через стан психічного здоров'я підслідного з направленням на примусове лікування.

ОЛЬХОВСЬКИЙ Опанас Іванович, див. *ВІЛЬХОВСЬКИЙ (Ольховський) Опанас Іванович*.

ОЛЬШЕВСЬКИЙ Улян Оксентійович, народився 1904 р. у с. Козятин Володимир-Волинського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у с. Кленове Богодухівського р-ну Харківської обл. Безробітний. Заарештований 30 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УСРР від 25 травня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 3 лютого 1938 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 21 лютого 1938 р. у Харкові. Реабілітований 6 липня 1963 р.

ОМЕЛЬЧЕНКО Микола Андрійович, народився 1875 р. у с. Пересічна Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Пересічна Харківської приміської зони. Член колгоспу ім. Комінтерну. Заарештований 21 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 29 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ОМЕЛЬЧЕНКО Микола Григорович, народився 1891 р. у с. Зідьки Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Зідьки Зміївського р-ну Харківської обл. Колійний обхідник Донецької залізниці. У 1923 р. майно частково конфісковано. Заарештований 30 січня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 липня 1935 р. висланий на спецпоселення на 5 років. Реабілітований 16 червня 1989 р.

ОНИПКО Григорій Васильович, народився 1910 р. у с. Чулківка Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 23 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 21 липня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ОНИЩЕНКО Василь Митрофанович, народився 1902 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець із робітників, освіта вища, позапарт., у 1925—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований

25 квітня 1936 р. як член к.-р. організації та к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 листопада 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

ОНИЩЕНКО Віталій Михайлович, народився 1900 р. у с. Гнедиці Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1919—1922 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач відділу Держинського райвиконкому м. Харкова. Заарештований 15 лютого 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації, приховування вогнепальної зброї та к.-р. троцькістської літератури (статті 54¹⁰, 54¹¹, 196 КК УРСР) і Харківським облсудом 11 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 23 травня 1995 р.

ОНИЩЕНКО Терентій Васильович, народився 1875 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Черговий паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 28 червня 1935 р. за к.-р. троцькістську пропаганду, диверсійно-шкідницькі дії на виробництві (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підризву шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 11 жовтня 1957 р.

ОРАЧ Калина Михайлович, народився 1898 р. у с. Козача Лопань Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Вантажник ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 квітня 1990 р.

ОРАЧ Петро Іванович, народився 1899 р. у с. Козача Лопань Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Козача Лопань Дергачівського р-ну Харківської обл. Безробітний, у минулому стрілочник ст. Козача Лопань Півд. залізниці. Заарештований 9 серпня 1936 р. за антирад. агітацію, поширення провокаційних чуток к.-р. змісту, наклепи на вождів партії та уряду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсуудом Півд. залізниці 17 жовтня 1936 р.

(ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Помер 20 вересня 1938 р. у Північсхідтабі. Реабілітований 21 грудня 1992 р.

ОРИНКО Гурій Дмитрович, народився 1892 р. на хут. Кицівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, у 1921 та 1928—1930 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Помічник лікаря райздороввідділу Чугуївського райвиконкому. Заарештований 24 березня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 21 травня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 29 липня 1960 р.

ОРИШКО Михайло Олексійович, народився 1912 р. у сел. Попасна Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., до 1932 р. член ВЛКСМ. Проживав у Москві. Студент МДУ. Заарештований 26 грудня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 травня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Бамтабі. Розстріляний 31 серпня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 31 березня 1938 р. Реабілітований 21 квітня 1960 р.

ОРЛЕНКО Корній Семенович, народився 1904 р. у с. Троїцьке Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Харківського облмонтажтресту. Заарештований 2 листопада 1936 р. за к.-р. агітацію та поширення провокаційних чуток (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 29 листопада 1994 р.

ОРЛОВ Герасим Іванович, народився 1888 р. у с. Турово Серпуховського пов. Московської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1926 рр. член ВКП(б). Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 12 лютого 1937 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 8 травня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 15 лютого 1990 р.

ОРЛОВ Леонід Олександрович, народився 1913 р. у Словоносербському пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., член ВЛКСМ.

Служив у Вінницькій обл. Військовослужбовець школи молодшого начальницького складу 20-го прикордонного загону НКВС. Заарештований 7 березня 1935 р. за антирад. агітацію і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони УСРР по Вінницькій обл. 9 березня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Бамтабі. Звільнений з-під варти 7 грудня 1937 р. Реабілітований 28 лютого 1998 р.

ОРЛОВ Петро Зіновійович, народився 1883 р. у с. Горошино Новоторзького пов. Тверської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Вахтер ХПЗ. Заарештований 24 січня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 9 квітня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 14 лютого 1994 р.

ОРЛОВ Юрій Лазарович, народився 1911 р. у Бессарабській губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 5 квітня 1936 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 5 жовтня 1936 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 11 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 7 квітня 1938 р. Реабілітований 26 грудня і 11 липня 1957 р.

ОРОБИНСЬКИЙ Степан Федорович, народився 1903 р. у с. Борисівка Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Транспортувальник Харківського асфальтобетонного заводу, голова робіткому. Заарештований 25 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію, розповсюдження національної ворожечі (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 19 липня 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував у 3-й Харківській будколонії НКВС. Реабілітований 31 липня 1991 р.

ОСАДЧИЙ Дмитро Іванович, народився 1896 р. на хут. [Нова] Олексіївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Інвалід. Заарештований 7 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. виправданий.

ОСЕТИНСЬКИЙ Мойсей Ізраїльович, народився 1908 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з торговців, освіта середня, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Конструктор ХВЗ. Заарештований 23 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Заарештований 26 серпня 1950 р. за троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 27 січня 1951 р. висланий на поселення до Красноярського краю під нагляд органів МДБ. На 1954 р. проживав у Харкові. Реабілітований 6 травня 1989 р.

ОСИПА Сергій Пилипович, народився 1895 р. у с. Богодарівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі «Комуніст» у Лозівському р-ні Харківської обл. Завгосп радгоспу. Заарештований 9 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 26 лютого 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Реабілітований 15 червня 1990 р.

ОСИПОВ Михайло Григорович, народився 1912 р. у Харкові. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Ташкент Узбецької РСР. Командир відділення 1-ї радіотелеграфної школи НКВС. Заарештований 3 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 66 ч. 1 КК Узбецької РСР), справу закрито військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони Узбецької РСР 5 жовтня 1936 р. (ст. 2 п. «в» КПК УзРСР).

ОСІНСЬКИЙ Станіслав Назарович, народився 1907 р. у м. Житомир Житомирського пов. Волинської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Краснокутськ Краснокутського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1935 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 11 лютого 1937 р. за к.-р. націоналістичну агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 16 жовтня 1938 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 28 жовтня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 21 березня 1989 р.

ОСПИЩЕВ Іван Дем'янович, народився 1892 р. у м. Белгород Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., Проживав у Харкові. Кравець артілі «Культпраця». Заарештований 3 листопада 1936 р. за антирад. агітацію і по-

грози фізичної розправи на адресу начальника цеху (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 лютого 1937 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

ОССОВСЬКИЙ Павло Костянтинович, народився 1897 р. у с. Микуличі Ковельського пов. Волинської губ. Українець, із священнослужителів, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Не працював. Заарештований 3 квітня 1937 р. як член націонал-фашистської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. за участь у к.-р. організації УВО винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 вересня 1958 р.

ОСТАЛЬСЬКИЙ Віктор Феофанович, народився 1892 р. у с. Пелча Дубнівського пов. Волинської губ. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., до 1923 р. член РКП(б). Проживав у с. Вільшани Золочівського р-ну Харківської обл. Учителю школи № 1. Заарештований 16 грудня 1934 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 лютого 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Після звільнення з-під варті проживав у м. Медвежогорськ Карельської АРСР. Працював бухгалтером. Заарештований 28 листопада 1937 р. за антирад. агітацію і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 січня 1938 р. (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Каргопольтабі. Реабілітований 13 квітня 1989 р. і 11 травня 1990 р.

ОСТАПЕНКО Олександр Іванович, народився 1887 р. у с. Давидівка Мелітопольського пов. Таврійської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Заступник начальника ст. Куп'янськ-Вузл. Донецької залізниці. Заарештований 23 січня 1935 р. за агітацію, що спрямована на дискредитацію рад. влади, дезорганізацію роботи транспорту (статті 54¹⁰, 54¹⁴ КК УСРР), 26 квітня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито транспортною прокуратурою Куп'янської дільниці Донецької залізниці 25 травня 1935 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 КПК УСРР).

ОСТАПЕНКО Яким Петрович, народився 1895 р. у Кременчуцькому пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Кременчук Харківської обл. Робітник Крюківського вагонобудівного заводу. Заарештований 11 січня 1935 р. як член к.-р. організації (ст. 54¹¹ через ст. 18 КК

УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 квітня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ОСТАПОВ (Астап'єв) Костянтин Ілліч, народився 1896 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Робітник заводу «Світло шахтаря». Заарештований 22 листопада 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 грудня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 6 грудня 1994 р.

ОСТАХОВ Тихін Архипович, народився 1888 р. у с. Семенів Яр Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бригадир-штампувальник ХБФ. Заарештований 4 листопада 1936 р. за троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 березня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 7 вересня 1992 р.

ОСТРИЖНИЙ Іван Свиридович, народився 1906 р. у с. Іванівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Іванівка Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Хвиля революції». Заарештований 21 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 5 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ОСТРОВЕРХ Іван Степанович, народився 1881 р. у с. Безруки Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Безруки Харківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червона Лопань». Заарештований 10 квітня 1937 р. як керівник к.-р. угруповання церковників та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 16 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 21 липня 1994 р.

ОСТРОВЕРХ Михайло Петрович, народився 1890 р. на хут. Шовкопляси Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер служби шляху ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 30 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК

УСРР) і ухвалою спеціальної трійки лінсуду Півд. залізниці від 7 лютого 1935 р. позбавлений волі у концтаборі на 10 років з обмеженням громадських прав. На 1960 р. проживав на хут. Шовкопляси Дергачівського р-ну Харківської обл. Реабілітований 6 липня 1960 р.

ОСТРОВСЬКИЙ Мойсей Абрамович, народився 1905 р. і проживав у Харкові. Єврей, з кустарів, освіта вища, у 1930—1936 рр. член ВКП(б). Начальник цеху ХВЗ. Заарештований 23 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. [Помер 1942 р. в ув'язненні]. Реабілітований 18 квітня 1989 р.

ОСЬКІН (Оскін) Семен Кирилович, народився 1880 р. у с. Піщане Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Печеніги Печенізького р-ну Харківської обл. Священик. Заарештований 10 червня 1937 р. за антирад. агітацію та підбурювання населення на будівництво нової церкви (статті 54¹⁰ ч. 1, 56¹⁷ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 5 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 3 квітня 1989 р.

ОТГ Альберт Миколайович, народився 1905 р. у м. Мангейм, Німеччина. Німець, з торговців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 30 липня 1937 р. за шпигунську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 жовтня 1937 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 14 квітня 1989 р.

ПАВЛЕНКО Михайло Самійлович, народився 1895 р. у с. Андріївка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Провідник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 24 липня 1937 р. за к.-р. пропаганду і терористичні настрої (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 16 грудня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі у сел. Котлас Архангельської обл. Після звільнення з-під варті проживав у Харкові, помер 1978 р. Реабілітований 29 березня 1991 р.

ПАВЛЕНКО-ЛУКАШ Данило Антонович, народився 1874 р. у м. Валки Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта

ОФФЕНГЕНДЕН Ізраїль Аронович, народився 1899 р. у міст. Петриков Мозирського пов. Мінської губ. Єврей, із буржуазії, освіта вища, позапарт., у 1918 р. член сіоністської організації, у 1919—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Помічник директора ХЦЗ. Заарештований 5 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Норильтабі. Реабілітований 30 січня 1958 р.

ОХРІЙ Панас Мусійович, народився 1895 р. у с. Великий Кобелячок Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач навчального комбінату Вукпромради. Заарештований 23 грудня 1934 р. як член к.-р. терористичної організації (ст. 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 липня 1935 р. висланий до Красноярського краю на 3 роки. Реабілітований 22 червня 1989 р.

ОХРИМЕНКО Павло Данилович, народився 1894 р. у с. Головчино Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Скороходове Півд. залізниці. Бухгалтер Артемівського цукрозаводу. Заарештований 6 березня 1937 р. як член к.-р. диверсійної організації на залізниці (статті 54⁴, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Бурейтабі. Реабілітований 29 травня 1956 р.

П

початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 25 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 20 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 30 березня 1989 р.

ПАВЛОВ Віктор Петрович, народився 1912 р. у с. Шебелинка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Шебелинка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Шлях Ілліча». Заарештований 22 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито помічником прокурора у спецсправах 21 листопада 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ПАВЛОВ Ілля Якович, народився 1903 р. у м. Ніжин Ніжинського пов. Чернігівської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у [1925]—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інспектор відділу народної освіти Харківського облвиконкому. Заарештований 30 грудня 1936 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 квітня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) за засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Норільтабі. Ухвалою особливої наради при МВС СРСР від 6 травня 1946 р. за високі виробничі показники та відмінну поведінку у побуті термін покарання знижено на 4 місяці. На 1950 р. проживав у м. Норільськ Красноярського краю. Виконуючий обов'язки начальника відділу матеріалів Норільськпостачу. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 30 грудня 1950 р. висланий на поселення. У вересні 1954 р. із заслання звільнений. На 1957 р. проживав у Києві. Реабілітований 29 жовтня 1955 р.

ПАВЛОВА Катерина Семенівна, народилася 1885 р. у с. Лозова Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українка, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт. Проживала у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештована 15 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 14 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітована 26 квітня 1994 р.

ПАВЛОВСЬКИЙ Іван Антонович, народився 1893 р. у м. Двінськ Двінського пов. Вітебської губ. Поляк, з робітників, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник комбінату «Ширвжиток». Заарештований 15 квітня 1935 р. за к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Далекосхідному краї. Розстріляний 20 травня 1938 р. за ухвалою трійки при УНКВС по Дальбуду від 23 квітня 1938 р. Реабілітований 24 лютого 1968 р. і 11 липня 1960 р.

ПАВЛЮК Іван Григорович, народився 1886 р. у с. Мурафа Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гути Богодухівського р-ну Харківської обл.

Мірошник Первухинського бурякорядгоспу. Заарештований 22 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), ухвалою спецколегії Харківського облсуду від 26 травня 1935 р. матеріали виділено в окреме провадження і направлено на дослідження, рішення в справі відсутнє.

ПАВЛЮК Павло Трохимович, народився 1870 р. у м. Миргород Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Високий Харківського р-ну Харківської обл. Старший бухгалтер ХПТ. Заарештований 4 червня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 27 вересня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Помер 19 травня 1938 р. у Харківській в'язниці № 5. Реабілітований 30 травня 1995 р.

ПАВЛЮЧЕНКО Степан Павлович, народився 1899 р. у с. Яблучне Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бригадир служби шляху перегону ст. Нова Баварія-Балашівка. Заарештований 28 квітня 1936 р. за підозрою в диверсійній діяльності (ст. 56³⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито транспортним прокурором Харківської дільниці Півд. залізниці 11 жовтня 1936 р. (ст. 5 КПК УСРР).

ПАДАЛКА Іван Іванович, народився 1894 р. у с. Жорнокліови Золотоніського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Києві. Викладач живопису Київського інституту образотворчого мистецтва, професор. Заарештований 29 вересня 1936 р. як член націонал-фашистської української організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 13 липня 1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 13 липня 1937 р. у Києві. Реабілітований 1 лютого 1958 р.

ПАДЬКАЛО (ПОТЬКАЛО) Григорій Артемович, народився 1883 р. у с. Козельщина Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Ізюм Донецької залізниці. Машиніст депо ст. Ізюм Донецької залізниці. Заарештований 10 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 4 квітня 1937 р. виправданий. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 28 травня 1937 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд в іншому складі суддів. Лінсудом Північно-Донецької залізниці 15 липня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пора-

женням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував в Ізюмській в'язниці. 19 жовтня 1937 р. ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Красний Лиман Північно-Донецької залізниці порушено справу про диверсійну роботу на транспорті (статті 54⁹, 54¹¹ КК УРСР), для подальшого слідства переведений до Артёмівської в'язниці. Особливою трійкою по Сталінській обл. 17 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 29 листопада 1937 р. [у м. Донецьк Донецької обл.]. Реабілітований 24 травня 1961 р. і 29 березня 1963 р.

ПАЗДЕРНИК Франц Йозефович, народився 1883 р. у Відні. Німець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1900—1931 рр. член соціал-демократичної партії Австрії. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 27 липня 1937 р. як агент німецької розвідки (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. за шпигунську діяльність висланий за межі СРСР. Реабілітований 26 червня 1989 р.

ПАЛАГУТА Дмитро Миколайович, народився 1894 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Савинці Савинського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Савинці Північно-Донецької залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. як член к.-р. диверсійної групи та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Сталінській обл. 7 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією майна. Розстріляний [27 вересня 1937 р.], місце розстрілу невідоме. Реабілітований 29 березня 1957 р.

ПАЛАГУТА Степан Миколайович, народився 1903 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Савинці Савинського р-ну Харківської обл. Статистик Савинської райспоживспілки. Заарештований 30 липня 1937 р. як член к.-р. диверсійної групи та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Сталінській обл. від 7 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 29 березня 1957 р.

ПАЛАНСЬКИЙ Дорош Явтухович, народився 1905 р. у с. Розкішна Тарашанського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1923—1930 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Літератор. Заарештований 21 грудня 1934 р. за терористичні помисли та бажання вступити до фашистської організації (статті 54⁸ через ст. 17 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 квітня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений

на 4 роки позбавлення волі. Реабілітований 13 жовтня 1992 р.

ПАЛАТНИЙ Іван Гурійович, народився 1898 р. у м. Переяслав Переяславський пов. Полтавської губ. Українець, з кустарів, освіта вища, позапарт., у 1918—1920 рр. член УКП, у 1920—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Викладач школи трактористів і комбайнерів у с. Мрин Чернігівської обл. Заарештований 28 грудня 1936 р. як член боротьбистської терористичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 жовтня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. На 1956 р. проживав у м. Митищі Московської обл., інвалід Великої Вітчизняної війни 2-ї групи. Реабілітований 15 березня 1957 р.

ПАЛАТНИК Давид Самійлович, народився 1906 р. у м. Крижопіль Ямпільського пов. Подільської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1927 р. член ВЛКСМ, у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Нормувальник будівництва НКВС у сел. Мерефа. Заарештований 23 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 31 жовтня 1989 р.

ПАЛЯНИЧКА Феодосій Тимофійович, народився 1893 р. у с. Новоосинове Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новоосинове Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник Куп'янського цегельного заводу. У 1929 р. розкуркулений. Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 18 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 31 березня 1989 р.

ПАНАСЕНКО Антон Іванович, народився 1881 р. у м. Старобільськ Старобільського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Ревізор ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 16 червня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсомом Півд. залізниці 1 квітня 1939 р. (ст. 70 ч. 1 КК УРСР) засуджений на 1 рік 9 місяців позбавлення волі у ВТТ, за статтями 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР виправданий. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 13 серпня 1939 р. вирок скасовано, справу закрито.

ПАНАСІВСЬКИЙ (Панасовський) Іван Якимович, народився 1888 р. у с. Чепіль Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Чепіль Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Плуг і молот». Заарештований 31 липня 1937 р. як член повстанської к.-р. організації (статті 54², 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний у Харкові, дата розстрілу невідома. Реабілітований 22 березня 1957 р.

ПАНОВ Петро Купріянович, народився 1904 р. у с. Солдатське Богодухівського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у с. Ков'яги Валківського р-ну Харківської обл. Будівельний робітник радгоспу ХОУ НКВС. Заарештований 24 серпня 1935 р. за вчинення бешкету в дворі зсипункту, погрози ножем його коменданту, співання пісень к.-р. змісту (статті 54¹⁰, 70 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 листопада 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 70 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

ПАНТЕЛЄЄВ Олексій Васильович, народився 1901 р. у с. Смердово Московської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Технолог заводу «Серп і молот». Заарештований 17 березня 1937 р. як член к.-р. групи, зв'язок з іноземцями, пропаганду профашистських ідей (статті 54², 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 23 травня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північтабі в ОТП «Комендантський». Ухвалою особливої наради при МВС СРСР від 27 травня 1946 р. термін покарання знижено на 6 місяців Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 21 квітня 1951 р. висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 20 березня 1958 р.

ПАНШИН Іван Микитович, народився 1877 р. у с. Безруківка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Завідувач дрібнооптової бази Хаторгу. Позбавлений виборчих прав. Заарештований 28 липня 1937 р. за націоналістичну к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

ПАПЕРНИК Юхим (Фроїм) Веніамінович, народився 1911 р. у м. Крижопіль Ямпільського пов. Подільської губ. Єврей, із селян, освіта середня, член ВКП(б) з 1932 р. Проживав у Харкові. Технік-планувальник заводу «Серп і молот». Заарештований 20 січня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 11 липня 1989 р.

ПАРАНЬКО Дмитро Леонтійович, народився 1905 р. у с. Миколаївка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1926 р. член ВЛКСМ. Проживав у с. Миколаївка Зачепилівського р-ну Харківської обл. Робітник на будівництві культмагасину у с. Зачепилівка. Заарештований 6 квітня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 28 липня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ПАРГАМАНІК Єлеазар Аронович, народився 1885 р. у м. Васильків Васильківського пов. Київської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, у 1906—1918 рр. член ЄСРП, у 1918—1919 рр. член Комфарбанду, у 1919—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Управитель союдної контори «Стальзбут». Заарештований 4 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 березня 1938 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Реабілітований 22 січня 1957 р.

ПАРИЦЬКИЙ Зіновій Ісайович, народився 1899 р. у с. Ляди Псковської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, член ВКП(б) з 1925 р. Проживав у Харкові. Директор тресту будматеріалів. Заарештований 27 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 квітня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Норильтабі. Після звільнення з-під варті у 1949—1950 рр. працював на Норильському гірничометалургійному комбінаті. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 2 грудня 1951 р. висланий на поселення до Красноярського краю. На 1955 р. проживав у м. Норильськ. Реабілітований 7 травня 1955 р.

ПАРФЬОНОВ Дмитро Іванович, народився 1888 р. у с. Борова Куп'янського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Гусина Поляна Зміївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Нарсудом Зміївського р-ну 1934 р. за невиконання плану хлібозаготівлі засуджений на 3 роки позбавлення волі у Бупрі. Звільнений достроково. Заарештований 8 листопада 1936 р. за теракт — вбивство сільського активіста (ст. 54⁸ КК УСРР), 3 грудня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито Зміївським РВ НКВС 11 березня 1937 р. за недоведеності складу злочину.

ПАРФЬОНОВ Іван Дмитрович, народився 1899 р. у с. Борова Куп'янського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Гусина Поляна Зміївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Бойовик» Борівського р-ну. Заарештований 8 листопада 1936 р. за теракт — вбивство сільського активіста (ст. 54⁸ КК УСРР), 3 грудня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито Зміївським РВ НКВС 11 березня 1937 р. за недоведеності складу злочину.

ПАРХОМЕНКО Данило Максимович, народився 1908 р. у с. Новософіївка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник заводу «Серп і молот». Заарештований 26 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 30 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

ПАРХОМЕНКО Михайло Дмитрович, народився 1903 р. у с. Гаврилівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гаврилівка Харківської приміської зони. Робітник бази навчального господарства Півд. залізниці. У 1928 р. як куркуль позбавлений виборчих прав. У 1932 р. господарство розкуркулено. Заарештований 14 липня 1936 р. як член к.-р. угруповання та терористичні вислови на адресу т. Сталіна (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 17 січня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою судово-наглядової колегії Верховного Суду СРСР від 9 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на новий судовий розгляд. Лінсудом Півд. залізниці 14 листо-

пада 1938 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 24 вересня 1992 р.

ПАРХОМЕНКО Олександр Петрович, народився 1900 р. у м. Бахмут Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з кустарів, освіта вища, позапарт., у 1926—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер ХПЗ. Заарештований 16 вересня 1936 р. як член антирад. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УСРР від 19 грудня 1937 р. справу направлено на новий судовий розгляд. Харківським облсудом 20 травня 1939 р. виправданий. Реабілітований 11 січня 1993 р.

ПАРХОМЕНКО Порфир Петрович, народився 1908 р. у м. Хорол Хорольського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1931 рр. член ЛКСМУ. Проживав у Харкові. Робітник заводу «Серп і молот». Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 25 квітня 1989 р.

ПАРХОМЧУК Сильвестр Олександрович, народився 1900 р. у с. Шурина Луцького пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учитель СШ № 14. Заарештований 4 липня 1937 р. як член УВО (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УСРР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 30 червня 1966 р.

ПАСАЛЬСЬКИЙ Адам Альбінович, народився 1916 р. на ст. Мисова Іркутського окр. Забайкальської обл. Українець, з робітників, освіта неповна середня, член ВЛКСМ. Служив у Харкові. Курсант 164-го полку внутрішньої охорони НКВС. Заарештованим не був, під слідством військової прокуратури прикордонної охорони та військової НКВС з 3 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито військовим прокурором прикордонної та внутрішньої охорони УСРР 26 квітня 1935 р. за відсутності складу злочину (ст. 4 п. «д» КПК УСРР). У 1938 р. проживав на ст. Аягуз Східно-Казахстанської обл. Робітник депо ст. Аягуз. Заарештований

16 січня 1938 р. за антирад. діяльність і трійкою УНКВС по Східно-Казахстанській обл. 11 лютого 1938 р. винесено ухвалу про розстріл, дата та місце розстрілу невідомі. Реабілітований 6 серпня 1957 р.

ПАСИНОК Омелян Федорович, народився 1901 р. у с. Графське Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Візник гужтранспортів Півд. залізниці. У 1929 р. майно конфісковано. Заарештований 3 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 10 травня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Звільнений з-під варті 6 жовтня 1942 р., працював за вільним наймом на Дальбуді НКВС. З 1947 р. проживав у с. Новоселівка Зміївського р-ну Харківської обл. Реабілітований 26 липня 1961 р.

ПАСІЧНИЧЕНКО Андрій Леонтійович, народився 1905 р. у с. Ржавець Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Ржавець Харківської приміської зони. Робітник ХПЗ. Заарештований 3 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 26 жовтня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 30 травня 1992 р.

ПАСІКА (Пассіка) Богдан Андрійович, народився 1900 р. у с. Ласківці Теребовлянського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учитель СШ № 50. Заарештований 2 червня 1937 р. як член підпільної української націонал-фашистської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. за участь у к.-р. організації винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 листопада 1958 р.

ПАСТЕРНАК Микита Силівич, народився 1899 р. у с. Лютенські Будища Зіньківського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гути Богодухівського р-ну Харківської обл. Рухівник радгоспу «Первухинський». Заарештований 29 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 20 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 23 січня 1990 р.

ПАСТЕРНИЦЬКА Софія Карлівна, див. *НІКОЛАЄВА (Пастерницька) Софія Карлівна*.

ПАСЬКО Андрій Пантелеймонович, народився 1903 р. у с. Хотімля Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, у 1924—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач Харківського обласного земуправління. Заарештований 15 червня 1937 р. як член шкідницької к.-р. терористичної організації правих (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1, 54⁷ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 2 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 3 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 3 листопада 1956 р.

ПАТЕЮК Василь Федорович, народився 1891 р. у с. Плиски Бельського пов. Люблінської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Головний бухгалтер вокзального господарства ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 24 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Локчимтабі у с. Пезмог Сторожевського р-ну Комі АРСР. Реабілітований 28 вересня 1956 р.

ПАТЬКАЛО Григорій Артемович, народився 1883 р. у с. Козельщина Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. В'язень Ізюмської в'язниці. Спецколегією лінсуду Північно-Донецької залізниці у червні 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Заарештований 19 жовтня 1937 р. за диверсійну роботу на транспорті (статті 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Сталінській обл. 17 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 29 листопада 1937 р. [у м. Сталіне Сталінської обл.]. Реабілітований 29 березня 1963 р.

ПАУЛЬ Готліб Якубович, народився 1895 р. у колонії Бучки Константиноградського пов. Полтавської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у колонії Гохштед Молочанського р-ну Дніпропетровської обл. Робітник. Заарештований 5 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР), для подальшого слідства етапований до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54² і 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна.

Розстріляний 4 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ПАУЛЬ Едмунд Вільгельмович, народився 1895 р. у с. Рисоватка Вінницького пов. Подільської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Великі Бучки Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. Заарештований 21 січня 1937 р. за профашистську пропаганду та проведення заходів щодо створення к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 25 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 18 листопада 1988 р.

ПАФИК Олексій Іванович, народився 1909 р. у с. Згурівка Прилуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1925—1927 рр. член ВЛКСМ. Проживав у с. Згурівка Згурівського р-ну Харківської обл. Токар бурякорядгоспу. Заарештований 23 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 2 червня 1936 р. (ст. 194 КПК УСРР) з направленням на примусове лікування.

ПАХОМОВ Кузьма Карпович, народився 1890 р. у с. Новопокровка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новопокровка Чугуївського р-ну Харківської обл. Стрілочник роз'їзду Есхар. Заарештований 27 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 вересня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ПАХОМОВ Микола Карпович, народився 1878 р. у с. Новопокровка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новопокровка Чугуївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 6 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 червня 1936 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з позбавленням прав на 2 роки. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 27 червня 1936 р. термін покарання знижено до 2 років позбавлення волі у ЗМУ. Розстріляний 3 січня 1938 р. у м. Томськ Новосибірської обл. за ухвалою трійки УНКВС по Новосибірській обл. від 25 грудня 1937 р. Реабілітований 7 грудня 1993 р. і 11 січня 1989 р.

ПАХОМОВ Овер'ян Семенович, народився 1894 р. у с. Старовірівка Костянтиноград-

ського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Старовірівка Старовірівського р-ну Харківської обл. Робітник харківської кондитерської фабрики «Жовтень». У 1930 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий в адміністративному порядку на 3 роки. Заарештований 5 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹², 42 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. [Ухвалою особливої трійки УНКВС по Одеській обл. покарання збільшено до 7 років позбавлення волі.]. Термін покарання відбував у м. Магадан. Після звільнення з-під варті проживав у сел. Палатки Старовірівського р-ну Харківської обл. Реабілітований 10 серпня 1962 р.

ПАЦУЛА Леонтій Калинович, народився 1899 р. у с. Максимівка Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1939 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Юрченкове Вовчанського р-ну Харківської обл. Робітник цукрового заводу в с. Білий Колодязь Вовчанського р-ну. Заарештований 6 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 8 травня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито політвідділом Білоколодязького цукрорадгоспу з роботи УДБ НКВС УСРР 5 листопада 1936 р. за недостатності доказів. На 1943 р. завідувач млина в с. Юрченкове. Заарештований 16 березня 1943 р. за співробітництво з німецькими окупантами (ст. 54¹ п. «а» КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 березня 1945 р. (статті 54³, 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. На 1958 р. проживав у м. Караганда. Реабілітований 21 вересня 1956 р.

ПАЧАДЖІ Сергій Петрович (Сероп Петрович), народився 1895 р. у с. Кармерік, Туреччина. Вірмен, [з торговців], освіта неповна середня, член партії «Дашнакцутюн» з 1918 р. Проживав у Харкові. Старший бухгалтер тресту «Будпромпроект». У 1928 і 1932 рр. під слідством ДПУ УСРР за к.-р. діяльність. Заарештований 28 січня 1937 р. як член підпільної к.-р. дашнацької організації та антирад. пропаганду (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 23 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 липня 1957 р.

ПАШКОВ Полікарп Денисович, народився 1901 р. у с. Старовірівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян,

освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Палатка Старовірівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1930 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав і висланий до Північного краю. Заарештований 26 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 березня 1961 р.

ПАШНЄВ Кузьма Федорович, народився 1879 р. у с. Хохлово Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник на будівництві електростанції Харківського р-ну. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 20 грудня 1934 р. за антирад. терористичну агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРП) і Харківським облсудом 25 січня 1935 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 грудня 1991 р.

ПАЩЕНКО Митрофан Григорович, народився 1910 р. у с. Сміла Літинського пов. Подільської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ з 1931 р. Проживав у Харкові. Міліціонер. Заарештований 29 липня 1937 р. за зберігання літератури к.-р. змісту (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП) і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони УСРП 10 грудня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 28 січня 1939 р. Реабілітований 4 вересня 1991 р.

ПАЩЕНКО Юхим Павлович, народився 1885 р. у с. Рубіжне Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 9 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП), а 9 грудня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито Харківським облпрокурором 29 квітня 1938 р. за недостатності доказів.

ПЕВНИЙ Аполлон Васильович, народився 1887 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта невідома, позапарт. Проживав у Харкові. Головний бухгалтер крейдо-вапняного заводу м. Белгород Курської обл. Військовою колегією Верховного Суду СРСР у 1928 р. за шпигунство засуджений на 4 роки позбавлення волі у концтаборі. Заарештований 5 жовтня 1936 р. як член к.-р. організації, яка мала за мету відторгнення України від СРСР (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРП) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 6 грудня 1937 р. винесено ухвалу

про розстріл. Розстріляний 15 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 серпня 1989 р.

ПЕВНИЙ Іван Тимофійович, народився 1881 р. на хут. Паньківка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 4 вересня 1936 р. як член к.-р. націоналістичного угруповання (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРП) і спецколегією Харківського облсуду 15 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 24 вересня 1992 р.

ПЕВНИЙ Павло Васильович, народився 1890 р. на хут. Гришкове Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Коробочкине Півд. залізниці. Черговий станції. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 липня 1958 р.

ПЕДУНОВ Федот Петрович, народився 1889 р. у с. Ріпки Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Механік ІПРЗ. Заарештований 11 січня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРП) і лінсудом Донецької залізниці 4 квітня 1937 р. виправданий. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 28 травня 1937 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд суду в іншому складі. Лінсудом Північно-Донецької залізниці 17 липня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 24 травня 1961 р.

ПЕЙСАХОВИЧ Зіновій Михайлович, народився 1899 р. у с. Сахновщина Костянтинівського пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1928—1929 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник фабрики ім. Тінякова. Заарештований 28 лютого 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП) і спецколегією Харківського облсуду 14 липня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Найвищого Суду УСРП від 5 серпня 1936 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії досудового слідства. Справу закрито УДБ ХОУ НКВС 11 вересня 1937 р.

ПЕЛЕХАТИЙ Семен Степанович, народився 1914 р. у с. Пашенівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 30 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 19 травня 1935 р. засуджений на 1,5 роки. позбавлення волі. Реабілітований 17 січня 1994 р.

ПЕЛИПЕЦЬ Федір Арсентійович, народився 1903 р. у с. Графське Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Візник кінного двору. Розкуркулений. Заарештований 2 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 10 травня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 26 липня 1961 р.

ПЕЛЬЦМАН Йосиф Стефанович, народився 1901 р. у с. Шидендорф провінції Штайермарк Австро-Угорської імперії. Австрієць, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1923—1925 рр. член Австрійської соціал-демократичної партії, у 1927—1930 рр. член Австрійської компартії. Проживав у Харкові. Робітник на будівництві театру Червонозаводського р-ну м. Харкова. Заарештований 28 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію, терористичні прояви, агітацію за повернення до Австрії (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 3 серпня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північизалізничтабі, де помер 12 серпня 1938 р. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ПЕРЕВЕРЗЄВ Яків Іванович, народився 1915 р. у с. Буцьківка Валківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХВРЗ. Заарештований 21 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 28 жовтня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ПЕРЕЗОВСЬКИЙ Іуда-Абрам Шаломович, народився 1898 р. на хут. Кіржовки Чернігівської губ. Єврей, з кустарів, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник відділу Харківської обласної контори Заготскоту. Заарештований 9 липня 1937 р. як член меншовицько-троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 10 лютого 1939 р. (ст. 4 п. «д» КПК УРСР).

ПЕРЕПЕЛИЦЯ Петро Васильович, народився 1897 р. у с. Пилипівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Монтер Харенерго. Заарештований 25 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 квітня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Норільтабі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 березня 1943 р. термін покарання зменшено на 1 рік з утриманням у таборі до кінця війни. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 19 грудня 1951 р. висланий на поселення до Красноярського краю. Проживав у м. Норільськ, працював на Норільському комбінаті. Реабілітований 7 квітня 1956 р.

ПЕРЕПЕЧАЄВ Володимир Григорович, народився 1913 р. у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Служив у м. Шепетівка Шепетівського р-ну Кам'янець-Подільської обл. Молодший механік-водій 3-го танкового батальйону 15-ї мотомех. бригади. Заарештований 22 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом КВО 17 січня 1938 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 2 квітня 1993 р.

ПЕРЕРОДОВ Юхим Степанович, народився 1898 р. у с. Кам'яна Яруга Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кам'яна Яруга Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник підсобного господарства 137-го арт. полку. Заарештований 25 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 13 серпня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 30 грудня 1991 р.

ПЕРЕСИПКІН Федір Васильович, народився 1885 р. у с. Олексіївка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із священнослужителів, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Лихачове Півд. залізниці. Завідувач пошти. Заарештований 26 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 23 лютого 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою Верховного Суду УРСР від 13 травня 1937 р.

вирок скасовано, справу повернено на новий судовий розгляд. Харківським облсудом 5 квітня 1939 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

ПЕРЕСІЧАНСЬКИЙ Дмитро Тимофійович, народився 1909 р. у с. Вільхуватка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., кандидат у члени ВКП(б) з 1932 р. Проживав у Харкові. Слухач курсів середнього начскаладу РСМ ім. Чубаря. Заарештований 28 вересня 1935 р. за вбивство сільськогосподарського Морозівської сільради, крадіжку та зберігання зброї (статті 54⁸, 56²⁹ КК УСРР), справу закрито військовим слідчим військової прокуратури ХВО 9 липня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР), матеріали за ст. 56²⁹ КК УСРР виділено в окреме провадження.

ПЕРЕТЯТЬКО Григорій Степанович, народився 1884 р. у с. Боромля Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Новогорський Тростянецького р-ну Харківської обл. Стрілочник ст. Баси Півд. залізниці. У 1931 р. розкуркулений. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 вересня 1937 р. у м. Суми. Реабілітований 27 березня 1989 р.

ПЕРЕЦЬ Григорій Климович, народився 1905 р. у м. Берестечко Луцького пов. Волинської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1920—1925 рр. член ВЛКСМ, у 1925—1931 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інструктор ХПЗ. Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 4 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 9 березня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 17 лютого 1938 р. Реабілітований 11 травня 1990 р. і 31 жовтня 1956 р.

ПЕРЕЦЬ Яків Михайлович, народився 1900 р. у с. Мурафа Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мурафа Краснокутського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 15 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 8 грудня 1936 р. (ст. 69¹ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 6 вересня 1994 р.

ПЕРШИН Олександр Степанович, народився 1905 р. у м. Нижній Тагіл Пермської губ. Росіянин, з робітників, освіта вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер-економіст Діпросталі. Заарештований 30 квітня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 5 травня 1951 р. за антирад. агітацію висланий на поселення у район Кольми на Далекий Півночі під нагляд органів МДБ. Реабілітований 12 травня 1989 р.

ПЕСІН Євгеній Мойсейович, народився 1902 р. у м. Хиславичі Мстиславського пов. Могильовської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, член ВКП(б) з 1930 р. Проживав у м. Сталінград Сталінградського краю. Інженер Сталінградського тракторного заводу. Заарештований 24 жовтня 1936 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з поразкою прав на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УРСР від 19 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії судового слідства. 20 лютого 1938 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Харківським облсудом 20 травня 1939 р. виправданий за недоведеності складу злочину. Реабілітований 11 січня 1993 р.

ПЕТЕРС Василь Васильович, народився 1907 р. у колонії Нью-Йорк Катеринославської губ. Німець, із поміщиків, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач гаража будуправління «Машинобуд». Заарештований 30 квітня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 вересня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Темтабі до 1939 р., у Білбалттабі до 1941 р., у Ниробтабі до 1946 р. На 1949 р. проживав у сел. Рябинино Чердинського р-ну Молотовської обл. Моторист глісеру. Заарештований 18 лютого 1949 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 58¹⁰, 58¹¹ КК РРФСР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 13 квітня 1949 р. (статті 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) висланий на поселення. На поселенні перебував у м. Джамбул. Реабілітований 3 вересня 1960 р.

ПЕТРЕНКО Купріян Семенович, народився 1888 р. на хут. Кочеріжки Павлоградсько-

го пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі «Комуніст» у Лозівському р-ні Харківської обл. Тесля радгоспу. У 1930 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 1 вересня 1936 р. за антирад. агітацію проти стахановських методів роботи (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 2 грудня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Реабілітований 26 січня 1990 р.

ПЕТРЕНКО Павло Йосипович, народився 1903 р. у с. Котельва Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач Харківського театрального технікуму. Заарештований 28 грудня 1934 р. як член к.-р. терористичної організації (ст. 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 липня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Реабілітований 16 червня 1989 р.

ПЕТРЕНКО Степан Матвійович, народився 1892 р. у с. Миколаївка Костянтинівградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Рахівник ст. Конград Півд. залізниці. Заарештований 3 жовтня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито ТВ ГУДБ НКВС ст. Конград 20 листопада 1935 р. за недовідомість притягнення до кримінальної відповідальності (статті 5, 197 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

ПЕТРИЧЕНКО Давид Петрович, народився 1905 р. у с. Дякове області Війська Донського. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Викладач Харківського кооперативного інституту. Заарештований 28 лютого 1936 р. за троцькізм (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито прокурором ХОУ НКВС 24 березня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ПЕТРОВ Андрій Петрович, народився 1909 р. у стан. Липки [області Війська Донського]. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1932 р. член ВКП(б). Проживав у с. Коростівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Шофер радгоспу ім. 17-го партз'їзду. Заарештований 2 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 лютого 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ПЕТРОВ Георгій Михайлович, народився 1906 р. у с. Ржавчик Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Ржавчик Олексіївського р-ну Харківської обл. Продавець контори обслуговування пасажирів Управління Півд. залізниці. Заарештований 23 січня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 9 квітня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 28 грудня 1992 р.

ПЕТРОВ Іван Іванович, народився 1896 р. у с. Веребське Дмитровського пов. Орловської губ. Росіянин, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Проживав на роз'їзді 169-й км Півд. залізниці. Начальник роз'їзду. Заарештований 19 березня 1937 р. за антирад. троцькістську агітацію, невдоволення сталінською конституцією та заходами рад. влади на селі (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 21 вересня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 24 червня 1991 р.

ПЕТРОВ Михайло Іванович, народився 1880 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Завідувач господарства і агент з постачання Головного управління металевих виробів. Заарештований 2 листопада 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), а 31 березня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невіїзд. Спецколегією Найвищого Суду УСРР 17 травня 1937 р. справу закрито з анулюванням підписки про невіїзд. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 березня 1944 р. як соціально небезпечний елемент позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 18 січня 1996 р.

ПЕТРОВ Яків Костянтинович, народився 1889 р. у с. Сухосолотино Обоянського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1929 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник кондитерської фабрики «Жовтень». Заарештований 4 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹², 42 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 10 серпня 1962 р.

ПЕТРОВСЬКИЙ Володимир Михайлович, народився 1901 р. у с. Томашівка Чернігівської губ. Українець, із священнослужителів, освіта середня, позапарт. Проживав

у с. Морозівка Савинського р-ну Харківської обл. Учитель НСШ. Заарештований 3 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), 1 лютого 1938 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито слідчастиною УДБ ХОУ НКВС 7 березня 1940 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР). На 1942 р. проживав у с. Богданове Барвінківського р-ну Харківської обл. Вчитель Богданівської НСШ. Заарештований 12 березня 1942 р. за співробітництво з німецькими окупантами (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР) і військовим трибуналом військ НКВС Харківської обл. 7 травня 1942 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 8 грудня 1992 р.

ПЕТРУНІН Юхим Федорович, народився 1905 р. у с. Старий Кіструс Спаського пов. Рязанської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1927–1937 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Савинці Савинського р-ну Харківської обл. Завідувач парткабінету Савинського райкому КП(б)У. Заарештований 21 липня 1937 р. за зв'язок з ворогами народу троцькістами (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито Савинським РВ НКВС 28 липня 1938 р. (статті 197, 198 КПК УРСР) зі звільненням з-під варті.

ПЕТРУХНЕНКО Олексій Максимович, народився 1907 р. у с. Барвінкове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Барвінкове Барвінківського р-ну Харківської обл. Вантажник ст. Барвінкове Півд. залізниці. Заарештований 30 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 11 квітня 1937 р. виправданий.

ПЕТРУШЕНКО Василь Іванович, народився 1912 р. у с. Мартова Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у Харківській обл. Червоноармієць 69-го стріл. полку 23-ї стріл. дивізії. Заарештований 7 вересня 1936 р. за антирад. агітацію та невиконання наказів командування (статті 54¹⁰ ч. 1, 206² п. «а» КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 28 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Сибтабі. Військовим трибуналом ХВО 20 листопада 1937 р. вирішено вважати засудженим на 5 років позбавлення волі з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 5 лютого 1990 р.

ПЕТУХОВ Василь Титович, народився 1912 р. у с. Покровка Костянтинівського

пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому кандидат у члени ВКП(б). Служив у м. Севастополь Кримської АСРР. Командир відділення 3-ї роти 7-го стріл. батальйону. Заарештований 13 вересня 1936 р. за ворожі настрої та к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) і військовим трибуналом Чорноморського флоту 4 жовтня 1936 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РСФРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 4 листопада 1936 р. справу закрито (ст. 4 п. 5 КПК РСФРР).

ПЕТЮШЕВ Іван Федорович, народився 1906 р. у с. Нововасилівське Орловської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер земляних робіт ХТЗ. Заарештований 5 листопада 1936 р. за к.-р. профашистську агітацію та поразницькі настрої (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 березня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Помер 1965 р. у м. Маріуполь Донецької обл. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ПИВО Зіновій Герасимович, народився 1885 р. у с. Тростянець Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1932 р. Проживав у с. Тростянець Тростянського р-ну Харківської обл. Робітник деревообробного заводу. Заарештований 31 серпня 1935 р. за шкідництво та вбивство революціонера у 1908 р. (статті 54⁷, 54¹³ КК УСРР) і Харківським облсудом 29 вересня 1935 р. (статті 75 ч. 1, 180 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Харківським облсудом 25 жовтня 1938 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

ПИВОВАР Іван Федотович, народився 1915 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Діловод контори 7-ї дистанції шляху ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 5 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою 3-ї дільниці Півд. залізниці 11 жовтня 1935 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

ПИВОВАР Павло Никифорович, народився 1894 р. у с. Циркуни Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Циркуни Харківської приміської зони. Без певних занять. У 1931 р. розкуркулений. Заарештований 29 січня 1935 р. як член групи «істинно

православних» та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою трійки УНКВС по Харківській обл. від 16 червня 1936 р. (ст. 80 ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 5 років.

ПІВОВАРОВ Данило Петрович, народився 1887 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Жихар Харківського р-ну Харківської обл. Робітник заводу «Трансв'язок» ім. Кагановича. Заарештований 29 липня 1937 р. як баптист, який проводив к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 25 жовтня 1937 р. засуджений на 10 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 3 серпня 1990 р.

ПІВОВАРОВ Іван Петрович, народився 1906 р. у с. Семенівка Звенигородського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Конструктор експериментального заводу. Заарештований 5 квітня 1936 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 5 жовтня 1936 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 26 грудня 1957 р.

ПІВОВАРОВ Михайло Антонович, народився 1885 р. у с. Новоосинове Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новоосинове Куп'янського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 25 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 лютого 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ПІВОВАРОВ Мойсей (Овсій, Володимир) Петрович, народився 1897 р. у с. Семенівка Звенигородського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХДУ. У 1929 р. розкуркулений. Заарештований 26 грудня 1934 р. за підготовку теракту, службу в білій та петлюрівській арміях, використання паспорта брата [під час вступу до університету] (статті 54⁸ через ст. 17 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 квітня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 п. «а» ч. 2 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 5 років. Реабілітований 17 березня 1992 р.

ПІВОВАРОВ Павло Купріянович, народився 1913 р. у с. Андріївка Зміївського пов.

Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт., член ВЛКСМ з 1931 р. Служив у Північнокавказькому краї. Командир машини танкетного дивізіону 16-го полку НКВС. Заарештований 25 грудня 1936 р. за к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 58¹⁰ КК РСФРР), справу закрито УНКВС по Дагестанській АСРР 26 січня 1937 р.

ПІВОВАРОВ Семен Андрійович, народився 1876 р. у с. Моспанове Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Моспанове Чугуївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Кагановича. У 1932 р. розкуркулений. Заарештований 6 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 23 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 25 квітня 1989 р.

ПІВОВАРОВ Степан Іванович, народився 1897 р. у с. Максимівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1928—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 20 вересня 1936 р. як член антирад. к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 серпня 1937 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 29 березня 1995 р.

ПІВОВАРОВ Степан Кирилович, народився 1915 р. на хут. Єгорівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Вишнівка Куп'янського р-ну Харківської обл. Тракторист птахорадгоспу. Заарештований 22 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 4 червня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з позбавленням прав на 1 рік. Реабілітований 17 січня 1994 р.

ПИКУЛИК Григорій Максимович, народився 1902 р. у с. Македони Київської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у сел. Краснокутськ Краснокутського р-ну Харківської обл. Учитель СШ. Заарештований 5 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 25 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 42 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 29 листопада 1994 р.

ПИЛАСЬКА Ганна Миколаївна, народилася 1896 р. у Санкт-Петербурзі. Росіянка, із селян, освіта вища, позапарт., у 1917—1937 рр.

член ВКП(б). Проживала у Харкові. Директор Харківського текстильного інституту. Заарештована 26 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістського підпілля (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 31 жовтня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ через ст. 20 КК УРСР) засуджена на 10 років позбавлення волі у в'язниці з обмеженням прав на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбувала в Печортабі. У 1949 р. вислана на спецпоселення до Красноярського краю. Реабілітована 13 червня 1956 р.

ПИЛИПЕНКО Іван Васильович, народився 1905 р. на хут. Шевченко Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Шевченко Краснокутського р-ну Харківської обл. Чорноб радгоспу «Червона нива». Заарештований 21 січня 1935 р. за к.-р. діяльність та участь у к.-р. організації (статті 54², 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 липня 1935 р. висланий до Оренбурзької обл. на 3 роки. Реабілітований 26 червня 1989 р.

ПИЛЬНОВ Іван Сидорович, народився 1910 р. у с. Некрилово Новохоперського пов. Воронежської губ. Росіянин, [із селян], освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 2 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

ПИПІЧ Степан Трохимович, народився 1848 р. у с. Займанське Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1919—1921 рр. член РКП(б). Служив у м. [Бердичів Київської обл.]. Начальник постачання 16-го кав. полку 3-ї кав. дивізії, старший лейтенант. Заарештований 22 червня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом 2-го кав. корпусу КВО 16 вересня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і позбавленням військового звання «старший лейтенант». Куйбишевським облсудом 10 жовтня 1942 р. (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 22 червня 1993 р. і серпні 1958 р.

ПИПКО Артем Іванович, народився 1894 р. у с. Залевки Черкаського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гнидівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Машиніст депо

ст. Ізюм Донецької залізниці. Заарештований 10 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 4 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 28 травня 1937 р. вирок скасовано як м'який, справу направлено на новий судовий розгляд і лінсудом Північно-Донецької залізниці 15 липня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Розстріляний 29 листопада 1937 р. за ухвалою особливої трійки УНКВС по Сталінській обл. від 17 листопада 1937 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 24 травня 1961 р. і 21 липня 1958 р.

ПИРІГ Микита Романович, народився 1899 р. у с. Пісочин Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1936 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник кондитерської фабрики «Жовтень». Заарештований 4 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹², 42 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Після звільнення з-під варті проживав у м. Мерефа Харківської обл. Реабілітований 10 серпня 1962 р.

ПИРОГОВ Іван Пимонівич, народився 1886 р. у с. Рудаєве Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. за шкідництво та антирад. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 17 листопада 1956 р.

ПИСІН Григорій Іванович, народився 1899 р. у с. Чумаки Слободського пов. В'ятської губ. Росіянин, із селян, освіта вища, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Заступник начальника котельного цеху ІПРЗ. Заарештований 1 лютого 1937 р. за к.-р. пропаганду і підривною роботу (статті 54⁹, 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Північно-Донецької залізниці 29 листопада 1938 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 20 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 12 січня 1952 р.

вирок суду щодо ст. 54⁷ КК УРСР скасовано, справу закрито, за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР термін покарання знижений до 10 років позбавлення волі зі звільненням з-під варті. Проживав у сел. Озерниця Нагорського р-ну Кіровської обл. Реабілітований 25 січня 1957 р.

ПИСКЛЯР Іван Мартинович, народився 1888 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1919–1922 рр. член РКП(б). Робітник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 28 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістської підривної організації (статті 56³⁰, 54¹¹ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 28 липня 1937 р. (статті 56³⁰ п. «а» ч. 1, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі з пораженням у правах на 4 роки. Ухвалою колегії у транспортних справах Верховного Суду СРСР від 21 серпня 1937 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження зі стадії попереднього слідства. Особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 23 березня 1938 р. (статті 54¹¹, 56³⁰ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 4 квітня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 24 жовтня 1958 р.

ПІСКУН Артем Прокопійович, народився 1892 р. у с. Орчик-Чернещина Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Землянка Кегичівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Кірова. Заарештований 30 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 липня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 8 жовтня 1965 р.

ПІСКУНОВ Анатолій Дмитрович, народився 1904 р. у м. Грайворон Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник кондитерської фабрики «Жовтень». Заарештований 5 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹², 42 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у м. Хабаровськ. Реабілітований 10 серпня 1962 р.

ПІТОМЦЕВ Олександр Семенович, народився 1892 р. у с. Абрамцево Дмитровського пов. Московської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер газетно-поштової дирекції. Заарештований 28 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР)

і спецколегією Харківського облсуду 1 серпня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ПІХТІН Петро Юхимович, народився 1889 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Касир-інкасатор Головриби. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 грудня 1989 р.

ПІГУЛА Мойсей Ізраїльович, народився 1903 р. у м. Белхатув Петроковської губ. Єврей, з торговців, освіта початкова, член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник зміни фабрики «Червона нитка». Заарештований 20 січня 1935 р. за причетність до розвідорганів Польщі (ст. 54⁶ КК КСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 травня 1935 р. за шпигунську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 16 жовтня 1992 р.

ПІДВАЛЬНИЙ Павло Володимирович, народився 1873 р. у посаді Нова Прага Олександрійського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер управління Під. залізниці. Заарештований 16 липня 1937 р. як член к.-р. монархічної організації та зв'язки з іноземним консульством (статті 54¹¹, 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ПІДДУБНИЙ Степан Олександрович, народився 1909 р. на хут. Пінянка Суджанського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Запсілля Миропільського р-ну Харківської обл. Не працював. У 1932 р. військовим трибуналом за відмову брати зброю під час служби в армії засуджений на 2 роки позбавлення волі з обмеженням прав на 2 роки. Заарештований 13 квітня 1937 р. як член нелегальної секти та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. за участь у антирад. сектантській організації винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

ПІДДУБОВИК Семен Іванович, народився 1874 р. у с. Боромля Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б).

Проживав у Харкові. Старший кондуктор ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. У 1934 р. за приховання фактів біографії позбавлений виборчих прав. Заарештований 25 листопада 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лін-судом Півд. залізниці 7 лютого 1936 р. виправданий за недоведеності обвинувачення зі звільненням з-під варті.

ПІДЛІСНИЙ Микола Сергійович, народився 1899 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Робітник заводу № 183. Заарештований 27 червня 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ПІДОПРИГОРА Герасим Якович, народився 1883 р. у с. Нехвороща Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Павлівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Карла Маркса. Заарештований 24 липня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 20 жовтня 1935 р. (ст. 197 КПК УСРР).

ПІДЧЕНКО Сергій Павлович, народився 1907 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1923—1933 рр. член ВЛКСМ. Проживав на ст. Рижів Харківської приміської зони. Без певних занять. Заарештований 21 березня 1935 р. за підробку документів, дискредитацію влади шляхом удавання з себе співробітника НКВС, спробу проникнути до польського консула з метою видати себе за члена к.-р. організації і отримати грошову допомогу (статті 54¹⁰ ч. 1, 68, 73 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 27 серпня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 68¹, 73 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі. Реабілітований 29 грудня 1992 р.

ПІДЧЕНКО Федір Павлович, народився 1903 р. у м. Кобеляки Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 27 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 27 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Томасинтабі. Реабілітований 14 грудня 1955 р.

ПІКАЛОВ Євтихій Вакулович, народився 1900 р. у с. Берестовенька Костянтиноград-

ського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1933 р. член ВКП(б). Проживав у с. Ворошилове Красноградського р-ну Харківської обл. Комірник будівництва НКВС у м. Красноград. Заарештований 28 листопада 1935 р. за приховування соціального походження під час вступу до партії та привласнення партквитка після виключення з членів ВКП(б) (ст. 180 КК УСРР), 3 грудня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито Красноградською райпрокуратурою 7 березня 1936 р. (ст. 5 КПК УСРР).

ПІЛАТУС Іван Фрідріхович, народився 1901 р. у с. Новий Данцинг Херсонської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі ім. Куйбишева у Барвінківському р-ні Харківської обл. Тракторист радгоспу. Заарештований 13 листопада 1936 р. за антирад. агітацію та вихвалання фашистського ладу (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 грудня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 31 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 17 серпня 1962 р.

ПІНЯЄВ Антон Олександрович, народився 1881 р. у с. Трубичино Дмитровського пов. Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТГЗ. Заарештований 17 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

ПІСКОВИЙ Терентій Трохимович, народився 1874 р. у с. Андріївка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Новопавлівка Красноградського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Полтавським окрсудом 5 жовтня 1929 р. за к.-р. діяльність засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ і 5 років вислання. Заарештований 23 квітня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 15 жовтня 1992 р.

ПІСКУН Федір Леонтійович, народився 1884 р. у маєтку Буравкова в Катеринославській губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Просянка Куп'янського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Димитрова. Заарештований 7 жов-

тня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 березня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ПІСКУНОВ Анатолій Дмитрович, народився 1904 р. у м. Грайворон Грайворонського пов. Курської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник кондитерської фабрики «Жовтень». Заарештований 5 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹², 42 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 10 серпня 1962 р.

ПІЙОТУХ Олена Вікентіївна, народилася 1913 р. у м. Толочин Оршанського пов. Могильовської губ. Полька, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1930—1932 рр. член ВЛКСМ. Проживала у Харкові. Завідувач бібліотеки школи ФЗУ ХПРЗ. Заарештована 21 лютого 1935 р. за шпигунську роботу та дешифровку себе як агента НКВС перед працівниками польського консульства (статті 206¹⁷ п. «а» через ст. 7, 54⁶ КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонних і внутрішніх військ охорони УСРР 23 липня 1935 р. (ст. 54⁶ ч. 1 КК УСРР) позбавлена волі на 10 років з конфіскацією майна. Термін покарання відбувала у [сел. Чиб'ю Комі автономної обл.]. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 19 травня 1951 р. вислана на поселення. У 1957 р. проживала у Харкові. Реабілітована 29 грудня 1956 р.

ПЛАТОНОВ Ігор Костянтинович, народився 1911 р. у Санкт-Петербурзі. Росіянин, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХАІ. Заарештований 7 грудня 1934 р. за терористичні наміри щодо рад. уряду та антирад. агітацію (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 січня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 13 травня 1992 р.

ПЛАТОНОВ Йосип Семенович, народився 1896 р. у с. Павлівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Павлівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Голова комісії якості колгоспу ім. Карла Маркса. Заарештований 27 липня 1935 р. за к.-р. діяльність та антирад. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰, 67 ч. 1 КК УСРР), щодо статей 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 20 жовтня 1935 р. (ст. 197 КПК УСРР). На-

рсудом Кегичівського р-ну 26 грудня 1935 р. (ст. 67 через ст. 7 КК УСРР) виправданий.

ПЛАТОНОВ Ларіон Гаврилович, народився 1893 р. у с. Павлівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Павлівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Карла Маркса. Заарештований 24 липня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 20 жовтня 1935 р. (ст. 197 КПК УСРР).

ПЛАТУН Йосип Антонович, народився 1888 р. у с. Омлинці Случького пов. Мінської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Касир товарної контори ст. Панютине Півд. залізниці. Заарештований 27 жовтня 1936 р. за зв'язок з к.-р. елементами, як автор листа антирад. змісту до редакції газети «Правда» (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 20 січня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Реабілітований 29 травня 1992 р.

ПЛЕСЬКИЙ (ПЛЕССЬКИЙ) Микола Геннадійович, народився 1882 р. у м. Кострома Костромської губ. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач ХЛІ, професор. Заарештований 29 квітня 1937 р. за шпигунську діяльність (ст. 54⁶ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 22 листопада 1937 р. (ст. 54¹ п. «а» КК УСРР) засуджений до розстрілу. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 31 грудня 1937 р. розстріл замінено на 10 років тюремного ув'язнення з обмеженням прав на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у Хабаровському краї, де помер 14 березня 1939 р. Реабілітований 17 листопада 1992 р.

ПЛЕХАНОВ Іван Андрійович, народився 1904 р. у с. Сосково Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Велика Бабка Старосалтівського р-ну Харківської обл. Сторож радгоспу № 48. Заарештований 26 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 серпня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

ПЛЕШКО Тарас Андрійович, народився 1870 р. у с. Велика Буромка Золотоніського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Розсохувата Кегичівського р-ну Харківської обл. Священник. Заарештований 19 бе-

резня 1935 р. за антирад. агітацію та к.-р. діяльність (ст. 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 14 вересня 1935 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 1,5 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 6 березня 1992 р.

ПЛИС Іван Іванович, народився 1887 р. у с. Широка Балка Херсонської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1904—1919 рр. член партії соціалістів-революціонерів, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач відділу внутрішньої торгівлі Харківського облвиконкому. Заарештований 11 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної шкідницької організації (статті 54¹¹, 54⁷ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 грудня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 6 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 серпня 1957 р.

ПЛОТКІН Юхим Аронович, народився 1902 р. у м. Могильов Могильовської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1932—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Кравець швейної майстерні Харківського військоторгу при авіабригаді. Заарештований 9 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. На 1989 р. проживав у Харкові, пенсіонер. Реабілітований 18 квітня 1989 р.

ПЛУЖНИК Федір Михайлович, народився 1893 р. у с. Козача Лопань Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1917—1918 рр. член РКП(б). Проживав у с. Козача Лопань Дергачівського р-ну Харківської обл. Вантажник харківського магазину «Подарунки». Заарештований 26 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою трійки УНКВС по Курській обл. від 2 грудня 1937 р. за антирад. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Самартабі. Реабілітований 21 грудня 1957 р.

ПЛЮСЕНКО Андрій Петрович, див. *МИНДЮК (Плюсенко) Андрій Петрович (Безсовісний Володимир Петрович)*.

ПЛЯКО Корній Назарович, народився 1902 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Черговий ст. Шебелінка Донецької залізниці.

Заарештований 30 квітня 1937 р. за к.-р. підпривну діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 31 серпня 1937 р. (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР з санкції ст. 54² КК УСРР) засуджений на 6 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 5 березня 1938 р. тюремне ув'язнення замінено на позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 28 грудня 1992 р.

ПОБИВАНЕЦЬ Іван Васильович, народився 1907 р. у м. Миколаїв Херсонського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1926—1930 рр. член ВКП(б). Проживав у Києві. Студент КДУ. Заарештований 12 червня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 листопада 1938 р. (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Термін покарання відбував у м. Солікамськ Пермської обл. Ухвалою судової колегії Верховного Суду УСРР від 23 грудня 1939 р. вирок Харківського облсуду скасовано, справу закрито.

ПОГОРІЛИЙ Прокіп Семенович, народився 1900 р. у с. Захлюпанка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у с. Селещина Карлівського р-ну Харківської обл. Завідувач торгового відділу Машівської райспоживспілки. Заарештований 22 квітня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито прокурором Зачепилівського р-ну 20 жовтня 1937 р.

ПОГРЕБНЯК Анатолій Матвійович, народився 1896 р. у с. Ржевка Корочанського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1917—1920 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Швець ательє Харпромторгу. Заарештований 15 червня 1937 р. за к.-р. профашистсько-троцькістську агітацію (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1 через ст. 17 КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 9 грудня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 березня 1966 р.

ПОГРІБНЯК Георгій Левонович, народився 1903 р. у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Сенькове Куп'янського р-ну Харківській обл. Завідувач майстерні Сеньківської МТС. Заарештований 28 грудня 1934 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецко-

легією Харківського облсуду 25 червня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 99 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 26 березня 1993 р.

ПОГРІБНЯК Григорій Кузьмич, народився 1895 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Інструктор фабрики ім. Тінякова. Заарештований 23 листопада 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 15 грудня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Найвищим Судом УСРР 27 січня 1936 р. термін покарання знижений до 2 років позбавлення волі. Помер 22 січня 1942 р. у Харкові. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ПОГРІБНЯК Дмитро Семенович, народився 1901 р. у с. Бригадирівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1930 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Бригадирівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Світовий Жовтень». Заарештований 27 січня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 серпня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 8 серпня 1990 р.

ПОГРІБНЯК Іван Терентійович, народився 1899 р. у с. Глушенкове Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. У 1936 р. під слідством органів НКВС за к.-р. діяльність. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 31 березня 1989 р.

ПОГРІБНЯК Корній Опанасович, народився 1898 р. у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер-бракувальник Харківського штампувального заводу. Заарештований 5 листопада 1936 р. за недонесення про к.-р. злочин (ст. 54¹² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 березня 1937 р. виправданий.

ПОГРІБНЯК Михайло Мойсейович, народився 1904 р. у с. Непокрите Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Механік Харківської макаронної фабрики. Заарештований 20 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті

54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Норильтабі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 січня 1944 р. термін покарання скорочений на 1,5 роки. Звільнений з-під варті 22 червня 1945 р. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 7 квітня 1951 р. висланий на поселення до Красноярського краю. На 1954 р. проживав у м. Норильськ. Реабілітований 16 липня 1956 р.

ПОГРІБНЯК Порфирій Іванович, народився 1889 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, з 1931 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Ревізор вагонної служби Управління Півд. залізниці. Заарештований 5 жовтня 1935 р. за боротьбу проти робітничого класу за часів Громадянської війни, приховання при вступі до ВКП(б) належності до групи троцькістів у 1927—1928 рр. (статті 54¹³, 180 ч. 2 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 9 грудня 1935 р. (ст. 54¹³ КК УСРР) виправданий зі звільненням з-під варті.

ПОДАТЬ Петро Трохимович, народився 1915 р. у с. Єрки Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Слухач робітфаку ХМІ. Заарештований 26 листопада 1935 р. за проголошення терористичних намірів щодо керівників рад. уряду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 січня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 травня 1995 р.

ПОДЖІО Валерій Львович, народився 1911 р. і проживав у Харкові. Українець, із дворян, освіта середня, позапарт. Не працював. Заарештований 23 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістсько-фашистської організації та за антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 квітня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував на Колимі. На 1991 р. проживав у Москві. Реабілітований 30 липня 1958 р.

ПОДЗИГУН Іван Михайлович, народився 1896 р. на хут. Добролюдівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Добролюдівка Олексіївського р-ну Харківської обл. Кондуктор ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці.

Заарештований 6 листопада 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і нарсудом Олексіївського р-ну 20 грудня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у далеких таборах з пораженням у правах на 5 років та заборобою проживання в межах СРСР на 3 роки. Ухвалою Харківського суду від 8 січня 1936 р. справу направлено на новий розгляд і Харківським облсудом 3 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 17 червня 1992 р.

ПОДЗОЛКОВ Микола Іванович, народився 1898 р. у с. Яковлево Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1917—1927 та 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний, у минулому начальник відділу сталеливарного цеху Челябінського тракторного заводу. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 25 січня 1929 р. за троцькістську діяльність висланий до Східного Сибіру на 3 роки, а ухвалою від 30 серпня 1929 р. звільнений із заслання достроково. Заарештований 29 березня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Розстріляний 4 серпня 1937 р. у Москві за ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 4 серпня 1937 р. Реабілітований 17 червня 1989 р. і 28 грудня 1957 р.

ПОДОРЛОВ Григорій Олексійович, народився 1902 р. у с. Орловка Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Пожежний інструктор Журавлівських бараків. Заарештований 29 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ПОДОРОЖАНСЬКИЙ (Подражанський) Лев Захарович, народився 1887 р. у м. Оболонь Хорольського пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Технічний керівник 1-ї райконтори кооперативної артілі грабарів «Рембуд». Заарештований 20 жовтня 1934 р. за розкрадання державного майна, зловживання службовим становищем (Постанова ЦВК і РНК СРСР «Про охорону майна державних підприємств...» від 7 серпня 1932 р.), 5 березня 1935 р. звільнений з-під

варти на підписку про невийїзд і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 111 КК РСФРР) засуджений на 1 рік виправно-трудоих робіт за місцем служби з вирахуванням 20% заробітної плати. Термін перебування під вартою зараховано до строку покарання, який визначено відбутим. Реабілітований 13 липня 1995 р.

ПОДПІЛЕТЬКО Харитон Федорович, народився 1914 р. у с. Таранівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт., член ВЛКСМ. Служив у Харкові. Курсант полкової школи 12-го кав. полку внутрішньої охорони НКВС. Заарештований 19 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію та троцькізм (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 20 листопада 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у м. Котлас Архангельської обл. Реабілітований 21 листопада 1989 р.

ПОДУШЕВСЬКИЙ Ян Петрович, народився 1900 р. у с. Любаня Равського пов. Петроковської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Кустар-чоботар. Заарештований 5 вересня 1936 р. як член к.-р. групи та к.-р. націоналістичну профашистську діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував на Колімі, копальня «Партизан». Реабілітований 25 листопада 1960 р.

ПОДУШКО Федір Калістратович, народився 1906 р. у м.Слов'янськ Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1926—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор Будянського навчального комбінату. Заарештований 9 квітня 1935 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 вересня 1935 р. як аферист позбавлений волі у ВТТ на 3 роки.

ПОЗДНЯКОВ Микола Йосипович, народився 1894 р. у с. Ворожба Сумського пов. Харківської губ. Росіянин, із священнослужителів, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач ХМІ. Заарештований 3 листопада 1936 р. як член к.-р. терористичної групи (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 10 травня 1937 р. (статті 54¹¹, 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особис-

того майна. Розстріляний 11 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 13 березня 1958 р.

ПОЛАТАЙ Василь Максимович, народився 1908 р. у м. Костянтиноград Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Помічник коменданта військбуду 122-ї дільниці Управління військових будівельних робіт КВО. Революційним військовим трибуналом Морських сил Чорного моря у 1931 р. (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) засуджений на 6 років позбавлення волі з поразенням у правах на 4 роки. Звільнений достроково 28 жовтня 1933 р. Заарештований 5 квітня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), для подальшого слідства етапований до Київської в'язниці і спецколегією Київського облсуду 15 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Реабілітований 19 липня 1993 р.

ПОЛЕСЬКИЙ Лев Юхимович, народився 1903 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1918—1921 рр. член РКСМ. Проживав у Харкові. Робітник друкарні Топольської МТС Дворічанського р-ну Харківської обл. Заарештований 26 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 жовтня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 4 серпня 1994 р.

ПОЛІКАРПОВ Ілля Никанорович, народився 1887 р. у с. Ігнатівське Жиздринського пов. Калузької губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 17 вересня 1936 р. як член к.-р. угруповання та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 11 листопада 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Справу закрито УДБ ХОУ НКВС 11 травня 1937 р.

ПОЛІТУЧИЙ Сава Петрович, народився 1899 р. у с. Добровілля Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1934 рр. член ВКП(б). Проживав на хут. Новоукраїнський Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червона зоря». Заарештований 21 серпня 1935 р. за антирад. агітацію і вступ до партії з корисливою метою (статті 54¹⁰, 70 ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1

КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 13 лютого 1990 р.

ПОЛІЩУК Костянтин Іванович, народився 1902 р. у м. Дубно Дубнівського пов. Волинської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, член ВКП(б) з 1926 р. Проживав у Харкові. Директор і парторг радгоспу-курорту «Бермінводи». Заарештований 4 жовтня 1935 р. за к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 грудня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддальних ВТТ. Термін покарання відбував у Далекосхідному краї. Розстріляний 11 лютого 1942 р. за вироком військового трибунала від 11 грудня 1941 р. Реабілітований 3 лютого і 22 березня 1961 р.

ПОЛІЩУК Лазар Михайлович, народився 1898 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1917—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач відділу раянської торгівлі Харківського обкому КП(б)У. Заарештований 9 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54¹¹, 54⁷, 54⁸ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 грудня 1937 р. засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 6 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 жовтня 1957 р.

ПОЛНОБРОДСЬКА Клавдія Флорівна, народилася 1908 р. у м. Осташков Осташковського пов. Тверської губ. Росіянка, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Касир фабрики ширвжитку. Заарештована 7 березня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 липня 1936 р. засуджена на 7 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Термін покарання відбувала у Харківській змішаній в'язниці. 2 вересня 1936 р. ВМУ УНКВС по Харківській обл. розпочато слідство за звинуваченням в антирад. агітації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 жовтня 1936 р. засуджена на 4 роки позбавлення волі з поразенням у правах на 3 роки, згідно з ст. 45 п. 2 КК УСРР вважалася засудженою на 10 років тюремного ув'язнення з поразенням у правах на 5 років. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 17 листопада 1936 р. місцем відбування покарання визначено далекі ВТТ, а початок відбування покарання — з 25 жовтня 1936 р. Переведена до Сибтабу. Реабілітована 11 травня 1990 р.

ПОЛОВИК Захар Захарович, народився 1897 р. у с. Перекіп Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта

початкова, позапарт. Проживав у с. Перекіп Валківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Молотова. Заарештований 9 вересня 1936 р. за к.-р. погляди та поширення к.-р. анекдотів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 17 січня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ПОЛОВИК Семен Степанович, народився 1905 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1929—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завгосп радгоспу «Червоний шлях» ХКЗ. Заарештований 20 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 28 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 10 квітня 1938 р. Реабілітований 13 березня 1959 р. і 25 квітня 1960 р.

ПОЛУЯНОВ Георгій Йосипович, народився 1907 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Росіянин, з робітників, освіта вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник начальника експериментального цеху тракторного відділу заводу № 183. Заарештований 16 червня 1937 р. за зв'язок з троцькістами у минулому та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 березня 1938 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 18 вересня 1957 р.

ПОЛЯК Берта Григорівна, народилася 1914 р. у м. Херсон Херсонської губ. Єврейка, з робітників, освіта середня спеціальна, член ВКП(б) з 1935 р. Проживала у Харкові. Інструктор ХПЗ. Заарештована 1 вересня 1935 р. за приховування під час вступу до партії того факту, що її сестра і брат були засуджені як активні сіоністи та надання рекомендації своїй сестрі на роботу (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), 19 жовтня 1935 р. звільнена з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито помічником Харківського облпрокурора у спецсправах 19 листопада 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР).

ПОЛЯК Марк Самійлович, народився 1905 р. у м. Боярка Київського пов. Київської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Началь-

ник навчально-методичного сектору ХХТІ. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 15 квітня 1929 р. (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) позбавлений волі на 3 роки. Термін покарання відбував у Верхньоуральському політизоляторі, звільнений з-під варті після заяви про «розрив з троцькізмом». У вересні 1929 р. повернувся до Харкова. Заарештований 8 лютого 1935 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54², 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ через ст. 7 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у м. Мурманськ і у м. Кем Карельської АРСР. Розстріляний 2 листопада 1937 р. в урочищі Сандармох на 16-му км від м. Медвежогорськ Карельської АРСР за ухвалою трійки при НКВС Карельської АРСР від 9 жовтня 1937 р. Реабілітований 17 квітня 1959 р.

ПОЛЯК Ян Касперович, народився 1894 р. у Варшаві. Поляк, з робітників, освіта вища, у 1919—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор заводу «Червоний хімік». Заарештований 29 вересня 1935 р. за антирад. агітацію, належність до антирад. організації та незаконне зберігання вогнепальної зброї (статті 54¹⁰, 54¹¹, 196 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 січня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 25 жовтня 1988 р.

ПОЛЯНСЬКИЙ Сергій Олексійович, народився 1888 р. у с. Іванівка Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Машиніст силового цеху ІЗОС. Заарештований 15 вересня 1936 р. за троцькістські настрої та зв'язки з особами, виключеними з партії (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 5 січня 1937 р. виправданий.

ПОЛЬМАН Фріц Францович, народився 1893 р. у м. Штормбург, Німеччина. Німець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1920 р. Проживав у Харкові. Інструктор обкому МОПР. Заарештований 28 травня 1937 р. як член розвідницької диверсійної фашистської організації (статті 54¹ п. «а», 54⁹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 28 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 8 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 вересня 1957 р.

ПОЛЬОВИЙ Юрій Маркович, народився 1910 р. у с. Авдотівка Херсонського пов. Херсонської губ. Українець, із священнослужителів, освіта [вища], позапарт. Проживав у Харкові. Журналіст газети «Кооперативна фабрика». За-

арештований 2 грудня 1934 р. як член к.-р. націоналістичної організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 березня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ на 4 роки з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 15 жовтня 1992 р.

ПОНОМАРЕНКО Андрій Іванович, народився 1895 р. у с. Гути Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гути Богодухівського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1932 р. за ст. 119 КК УСРР позбавлений волі на 3 роки. Заарештований 24 серпня 1934 р. за вбивство заступника голови сільради (ст. 54⁸ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу Укрвійсько-кругу 26 червня 1935 р. виправданий за недоведеності обвинувачення.

ПОНОМАРЕНКО Андріян Антонович, народився 1901 р. у с. Гути Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1927—1928 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Красне Олексіївського р-ну Харківської обл. Агроном радгоспу «Червоний». Заарештований 21 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 червня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 20 листопада 1938 р. вирок скасовано, справу повернено на новий судовий розгляд. Харківським облсудом 10 вересня 1939 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

ПОНОМАРЕНКО Олексій Гордійович, народився 1896 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1931—1937 рр. член ВКП(б). Завідувач господарства ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 16 січня 1937 р. за антирад. висловлювання і антисемітські настрої (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 22 вересня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Бамтабі. Реабілітований 15 червня 1990 р.

ПОНОМАРЕНКО Павло Степанович, народився 1903 р. у с. Миколаївка [Сумського] пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1922—1929 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХЛІ. Заарештований 8 травня 1935 р. як член к.-р. організації (статті 54², 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років.

Ухвалою Верховного Суду УСРР в спецколегії від 8 лютого 1936 р. вирок скасовано, а за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ПОНОМАРЕНКО Павло Тимофійович, народився 1920 р. у с. Вербівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вербівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний прапор». Заарештований 10 травня 1937 р. за недонесення про підготовку к.-р. злочину (ст. 54¹² КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 23 липня 1937 р. виправданий. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 23 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. 27 червня 1938 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито Балаклійським РВ НКВС 24 лютого 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ПОНОМАРЕНКО Симон Степанович, народився 1906 р. у с. Велика Миколаївка Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1923—1930 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Технік Промбудпоекту. Заарештований 20 грудня 1934 р. як член к.-р. диверсійно-терористичної групи (статті 54⁸, 54⁹ КК УСРР) і військовим трибуналом КВО 24 липня 1935 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁸, 54⁹, 54¹⁰ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний [24 липня 1935 р. у м. Харкові]. Реабілітований 27 жовтня 1956 р.

ПОНОМАРЕНКО Федір Тимофійович, народився 1918 р. у с. Вербівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вербівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний прапор». Заарештований 8 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 23 липня 1937 р. виправданий. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 23 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. Справу не завершено.

ПОНОМАРЬОВА Олександра Сергіївна, народилася 1888 р. у с. Гракове Зміївського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживала у с. Берека Олексіївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Фрунзе. Заарештована 28 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 2 квітня 1936 р. засуджена на

3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітована 25 липня 1994 р.

ПОПЛАВСЬКИЙ Едуард Янович, народився 1902 р. у м. Білосток Білостоцького пов. Гродненської губ. Поляк, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПРЗ. Заарештований 15 червня 1937 р. за шпигунство та к.-р. агітацію (статті 54¹ п. «а», 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 грудня 1937 р. як члену к.-р. правотроцькістської шпигунської організації винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 22 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 22 вересня 1956 р.

ПОПЛАВСЬКИЙ Микола Борисович, народився 1900 р. у с. Железна Бахмутського пов. Катеринославської губ. Росіянин, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник заводу № 48. Заарештований 1 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 29 листопада 1989 р.

ПОПОВ Андрій Данилович, народився 1894 р. у с. Охоче Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Охоче Старовірівського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1936 р. під слідством Старовірівського РВ НКВС (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР). Заарештований 22 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 травня 1989 р.

ПОПОВ Борис Якимович, народився 1901 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1926—1934 рр. член ВКП(б). Робітник депо ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці, у минулому науковий співробітник ВУАМЛІН. Заарештований 26 грудня 1934 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 серпня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Розстріляний 30 березня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Архангельській обл. від 5 січня 1938 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

ПОПОВ Володимир Георгійович, народився 1909 р. на ст. Сяходзе Китайської Східної залізниці. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. За-

відувач відділу обладнання тресту «Головцелюлоза». Заарештований 3 лютого 1937 р. за к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 лютого 1958 р.

ПОПОВ Іван Іванович, народився 1895 р. у с. Новомиколаївка Ізюмського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта вища, у 1928—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Бухара Узбецької РСР. Директор каракулевого заводу. У 1930 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 1 грудня 1935 р. за приховування соціального походження (ст. 234 КК УСРР), у лютому 1936 р. етапований для подальшого слідства у розпорядження Петрівського РВ НКВС, справу закрито Петрівським РВ НКВС 21 березня 1936 р. (ст. 68 КК УСРР).

ПОПОВ Іван Федорович, народився 1911 р. у м. Золочів Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у сел. Золочів Золочівського р-ну Харківської обл. Комірник пекарні № 13. Заарештований 13 грудня 1936 р. за к.-р. пропаганду у письмовій формі та поширення провокаційних чуток (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 березня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ПОПОВ Ілля Несторович, народився 1880 р. у с. Піщанка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Піщанка Красноградського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Крупської. Заарештований 20 березня 1937 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР). Помер 14 червня 1937 р. у Харківській змішаній в'язниці. Справу закрито прокуратурою Харківської обл. 2 липня 1937 р. (ст. 4 п. «д» КПК УРСР). Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ПОПОВ Михайло Васильович, народився 1904 р. у с. Бежиця Брянського пов. Орловської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1928—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Конотоп Чернігівської обл. Директор заводу «Червоний металіст». Заарештований 23 січня 1935 р. Конотопським райвідділом міліції як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР), етапований для подальшого слідства до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС.

Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 червня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 15 серпня 1958 р.

ПОПОВ Олександр Леонідович, народився 1912 р. у м. Конотоп Конотопського пов. Чернігівської губ. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Старший писар штабу 124-го арт. полку. Заарештований 21 жовтня 1936 р. за к.-р. антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 30 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ПОПОВ Олексій Никифорович, народився 1916 р. на хут. Заводський Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Учень Ізюмського педагогічного технікуму. Заарештований 1 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 липня 1935 р. як соціально небезпечний елемент позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

ПОПОВ Петро Миколайович, народився 1914 р., місце народження невідоме. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник Харківського інструментального заводу. Заарештований 22 грудня 1934 р. за терористичну агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 7 лютого 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 березня 1938 р. строк ув'язнення продовжено на 3 роки. Термін покарання відбував у Дальтабі. Звільнений з-під варті 11 січня 1939 р. Реабілітований 5 червня 1989 р.

ПОПОВ Сергій Іванович, народився 1907 р. у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1925—1927 рр. член ВЛКСМ. Проживав у м. Конотоп Чернігівської обл. Завідувач гаража заводу «Червоний металіст». Заарештований 27 грудня 1934 р. Конотопським райвідділком РСМ як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР), для подальшого слідства етапований до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР 28 червня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Після відбуття терміну покарання проживав у Харкові. Робітник заводу «Електропривід». Заарештований 29 грудня 1936 р. і Харківським

облсудом 12 березня 1957 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 8 років з поразенням у правах на 5 років. Звільнений з-під варті 28 квітня 1960 р. Реабілітований 16 січня 1989 р. та 8 квітня 1960 р.

ПОПОВИЧ Григорій Платонович, народився 1900 р. на хут. Остапівка Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нижня Буданівка Вениславівського р-ну Харківської обл. Заарештований 21 червня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), а 18 липня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невийзд, справу закрито прокуратурою Харківської обл. 5 квітня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ПОРОШИН Олексій Олексійович, народився 1907 р. у м. Болхов Болховського пов. Орловської губ. Росіянин, з кустарів, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Інструктор аероклубу. Заарештований 12 січня 1935 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 23 березня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 30 липня 1958 р.

ПОРСЯК Мефодій Семенович, народився 1912 р. у с. Качанівка Подільської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Червоний Шахтар Ізюмського р-ну Харківської обл. Лісоруб Червоношахтарського лісництва. Заарештований 14 січня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 9 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Харківським облсудом 28 лютого 1937 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

ПОРТМАН Павло Насонович, народився 1891 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Розсильний ХЦТ. Заарештований 4 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1935 р. висланий до Башкирії на 3 роки. На засланні перебував у м. Уфа Башкирської АСРР. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 травня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 15 вересня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 15 вересня 1937 р. Реабілітований 25 серпня і 15 січня 1989 р.

ПОСПЕХОВ Павло Миколайович, народився 1898 р. у м. Феодосія Феодосійського

пов. Таврійської губ. Росіянин, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Головний бухгалтер хлібозаводу № 1. Заарештований 29 квітня 1935 р. [як член к.-р. організації] і Харківським облсудом 21 лютого 1936 р. (статті 54², 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі, де помер 1 жовтня 1944 р. Реабілітований 7 вересня 1992 р.

ПОТАПЕНКО Пилип Іванович, народився 1900 р. у с. Горіхівка Лубенського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1925—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач групи ТЕЦ Луганського заводу ім. Жовтневої революції. Заарештований 26 жовтня 1935 р. за приховання під час вступу до партії свого к.-р. минулого (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 19 грудня 1935 р. зі звільненням з-під варти.

ПОТАПОВ Петро Васильович, народився 1900 р. у с. Успення Лівенського пов. Орловської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт., до 1926 р. член ВКП(б). Проживав у м. Луганськ Сталінської обл. Робітник Луганського мотороремонтного заводу. Заарештований 3 серпня 1935 р. за к.-р. діяльність під час роботи на ДАРДЗ № 2 у сел. Балаклія (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 1 грудня 1935 р. ОВ УДБ ХОУ НКВС матеріали виділено в окреме провадження, справу не завершено.

ПОТАПЧУК Михайло Опанасович, народився 1898 р. у м. Брест-Литовськ Брестського пов. Гродненської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, у 1926—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник цеху артілі «Медінструмент». Заарештований 27 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. як соціально небезпечний елемент покараний на термін, який дорівнює часу попереднього ув'язнення. Звільнений з-під варти 19 червня 1937 р. Реабілітований 5 лютого 1996 р.

ПОТАСКАЄВ Євграф Григорович, народився 1885 р. у с. Казанське Щигрівського пов. Курської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1920—1921 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 26 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення

волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

ПОТАШНИК Хайм Лейбович, народився 1906 р. у м. Кам'янець-Подільський Кам'янець-Подільського пов. Подільської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1927—1933 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХХТІ. Заарештований 4 листопада 1936 р. як член к.-р. троцькістської групи та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 червня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 5 листопада 1992 р.

ПОТОКА Сергій Іванович, народився 1890 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер автоконтрольного пункту ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 22 червня 1937 р. за шкідницьку діяльність і антирад. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 13 листопада 1938 р. обвинувачення перекваліфіковано на ст. 56³⁰ КК УСРР і 14 листопада 1938 р. звільнений з-під варти на підписку про невиїзд, справу закрито ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Основа Півд. залізниці 14 грудня 1938 р. за недоведеності складу злочину (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ПОТЬКАЛО Гаврило Артемович, народився 1885 р. у с. Козельщина Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Добренька Красноградського р-ну Харківської обл. Учитель НСШ. Заарештований 7 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 10 грудня 1938 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

ПОТЬКАЛО Григорій Артемович, див. *ПАДЬКАЛО (ПОТЬКАЛО) Григорій Артемович*.

ПРАВДЮК Степан Васильович, народився 1894 р. у с. Опішня Зіньківського пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у колгоспі ім. Мануїльського Вовчанського р-ну Харківської обл. Старший бухгалтер колгоспу. Заарештований 9 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Вовчанським РВ НКВС 25 травня 1937 р. через хворобу обвинуваченого.

ПРАСОЛОВ Микола Григорович, народився 1911 р., місце народження невідоме. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник заводу

«Серп і молот». Заарештований 14 лютого 1937 р. як член к.-р. угруповання та профашистську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 червня 1937 р. виправданий.

ПРИГОДА Микола Григорович, народився 1909 р. у м. Хорол Хорольського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у сел. Золочів Золочівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 29 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 жовтня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 42 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік.

ПРИДАТКО Степан Іванович, народився 1903 р. у с. Верхня Сироватка Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1926—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Конструктор ХТГЗ. Заарештований 28 лютого 1936 р. як член троцькістської організації та незаконне зберігання зброї (статті 54¹⁰, 196 КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 9 квітня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ПРИЗИБИЛЛА Ельфріда Іванівна, народилася 1905 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Німкеня, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживала у Харкові. Без певних занять, інвалід. Заарештована 30 липня 1937 р. за розвідувальну і диверсійну діяльність (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 лютого 1938 р. за шпигунство вислана за межі СРСР. Реабілітована 26 липня 1989 р.

ПРИЛИПКО Андрій Григорович, народився 1895 р. у с. Комишувата Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Микола-Комишувата Красноградського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Шевченка. Заарештований 7 травня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), 31 травня 1939 р. звільнений з-під варту на підписку про невиїзд, справу закрито Кегичівським РВ НКВС 26 червня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) з анулюванням підписки про невиїзд.

ПРИМАК Микола Матвійович, народився 1893 р. у м. Зміїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1919—1921 рр. член РКП(б). Проживав у м. Зміїв Зміївського р-ну Харківської обл. Завідувач каси відділення Держбанку. Заарештований 17 квітня 1936 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК

УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 15 листопада 1957 р.

ПРИНЦЕВ Олексій Григорович, народився 1887 р. у слоб. Манькова Московської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Комірник заводу № 5. Заарештований 26 грудня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 27 серпня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік.

ПРИТИКА Павло Павлович, народився 1893 р. у с. Дігове провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1926—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Продавець, завскладу тресту буфетів-ресторанів Півд. залізниці. Заарештований 14 червня 1937 р. як член к.-р. націонал-фашистської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. як члену к.-р. організації УВО винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 вересня 1958 р.

ПРИХОДЬКО Йосип Омельянович, народився 1899 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1933 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав на хут. Солодівка Харківської приміської зони. Охоронець Харківського заводу «Підвісдор». Заарештований 3 червня 1936 р. (статті 54⁸ через ст. 20, 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 11 вересня 1936 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Кемеровській обл. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 4 січня 1947 р. як соціально небезпечний елемент висланий на 5 років до м. Єнісейськ Єнісейського р-ну Красноярського краю. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 7 червня 1950 р. за співучасть у здійсненні теракту висланий на поселення до Красноярського краю з поглиненням невідбутого строку покарання. Реабілітований 3 серпня 1992 р. і 11 січня 2000 р.

ПРИХОДЬКО Сергій Прокопович, народився 1906 р. у с. Дубіївка Черкаського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Старший економіст планово-виробничого відділу ДАРДЗ № 2. Заарештований 3 липня 1935 р.

як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Реабілітований 30 вересня 1993 р.

ПРИШКІНД **Анатолій Йосипович**, див. **ШИМАНСЬКИЙ** (Пришкінд) **Анатолій Йосипович**.

ПРИШЛЯК **Іван Степанович**, народився 1906 р. у міст. Миколаїв провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХБФ. Заарештований 20 травня 1937 р. як член к.-р. націонал-фашистської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. як члену к.-р. організації УВО винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 вересня 1958 р.

ПРИШЛЯК **Микола Іванович**, народився 1884 р. у м. Бережани Бережанського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Агент з постачання радіовідділу Харківського обласного комітету. Заарештований 21 травня 1937 р. як член к.-р. націонал-фашистської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. як члену к.-р. організації винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 7 грудня 1958 р.

ПРИЩЕНКО **Василь Гнатович**, народився 1907 р. у м. Бахмут Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер-конструктор авіаційного дизелебудування ХПЗ. Заарештований 26 серпня 1936 р. за зв'язок з членами к.-р. троцькістської організації та к.-р. роботу (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 липня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у сел. Оротукан Хабаровського краю. У 1939 р. етапований до Москви, подальший строк відбував в окремому конструкторському бюро 4-го спецвідділу НКВС СРСР. Звільнений з-під варті 26 вересня 1946 р. Проживав у Ленінграді. Керівник конструкторської групи заводу № 800. Заарештований 5 травня 1949 р. як член к.-р. троцькістської групи

у минулому, розповсюдження к.-р. літератури (статті 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 20 липня 1949 р. висланий на поселення до Красноярського краю. На поселенні перебував у м. Норильськ. У 1954 р. звільнений від вислання на поселення і на підставі Указу Президії Верховної ради СРСР «Про амністію...» від 27 березня 1953 р. вважається таким, що не має судимості. Реабілітований 21 грудня 1957 р.

ПРІБ **Рейнгольд Оттович**, народився 1904 р. у с. Судиха Костянтинівградського пов. Полтавської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Судиха Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Петровського у с. Тавезня. Заарештований 21 січня 1937 р. за профашистську пропаганду та антирад. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР), Харківським облсудом 8 червня 1937 р. справу направлено на дослідження. Рішення в справі відсутнє.

ПРІЦКАУ **Альберт Федорович**, народився 1902 р. у колонії Старо-Данциг Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Німець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Єлизаветівській сільраді Лозівського р-ну Харківської обл. Рахівник колгоспу «Червоне село». Заарештований 13 грудня 1934 р. за к.-р. агітацію та спробу розвалу колгоспу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 червня 1935 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 5 років. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 27 серпня 1935 р. вирок змінено, вважався засудженим за статтями 54¹⁰ ч. 1, 106, 68 ч. 3 КК УСРР до міри покарання, яка обрана спецколегією Харківського облсуду. Реабілітований 6 листопада 1992 р.

ПРОВІЗ-АКСЕЛЬРОД **Михайло Адольфович**, народився 1892 р. у м. Могильов Могильовської губ. Єврей, з робітників, освіта незакінчена вища, у 1918—1919 рр. член РКП(б), у 1927—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Службовець Харківського управління облконтри м'ясокомбінату. Заарештований 24 липня 1937 р. за участь у к.-р. змові (статті 54¹¹, 54⁸ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 березня 1956 р.

ПРОКОПЕНКО **Василь Петрович**, народився 1918 р. на хут. Зеленівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав на хут. Зеленівка Олексіївського р-ну Харків-

ської обл. Член колгоспу «Шлях комунізму». Заарештований 1 травня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 23 серпня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 квітня 1995 р.

ПРОКОПЕНКО Григорій Петрович, народився 1895 р. у с. Білозір'я Черкаського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осикове Лозно-Олександрівського р-ну Сталінської обл. Бригадир 3-ї контори кооперативної артілі грабарів «Рембуд». Заарештований 27 жовтня 1934 р. за дезорганізацію роботи на будівництві магістралі Москва—Донбас (ст. 56³⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 58⁷ з санкції ст. 58² КК РСФРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 13 липня 1995 р.

ПРОКОПЕНКО Марія Іванівна, народилася 1895 р. у с. Бригадирівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Гнидівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештована 11 червня 1936 р. як член секти та к.-р. релігійну агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 13 серпня 1936 р. засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітована 11 травня 1990 р.

ПРОКОПОВИЧ Павло Петрович, народився 1880 р. у с. Городище Черкаського пов. Київської губ. Українець, з робітників, у 1917 р. член УСДП, у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інспектор Дніпропетровського паровозоремонтного заводу. У 1930 р. під слідством ДТВ ДПУ ст. Полтава Півд. залізниці за шкідництво (ст. 54⁷ КК УСРР), рішення в справі відсутнє. Заарештований 28 липня 1935 р. як член к.-р. троцькістської шкідницької організації (ст. 54⁷ КК УСРР). Покінчив життя самогубством 17 серпня 1935 р. у камері ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці, похований у Харкові. Справу закрито ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці 15 вересня 1935 р. у зв'язку зі смертю підслідного. Реабілітований 25 вересня 1957 р.

ПРОКОФ'ЄВ Дмитро Дмитрович, народився 1906 р. і проживав у Харкові. Українець, соціальне походження невідоме, освіта неповна середня, позапарт. Бухгалтер кав'ярні № 5. Заарештований 1 червня 1935 р. за організацію нелегальної групи троцькістської мови в 1927 р. та відновлення у 1934 р. зв'язків

з к.-р. елементом (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 листопада 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ПРОНЕНКО Федора Опанасівна, народилася 1896 р. у с. Попівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Попівка Красноградського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. 8 березня. Заарештована 10 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР), справу закрито Харківським облпрокурором у спецсправах 23 січня 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

ПРОНІН Яким Степанович, народився 1890 р. у с. Тестове Ширівського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Помічник начальника паспортного стола 8-го відділення РСМ НКВС м. Харкова. Заарештований 23 липня 1937 р. за к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони УРСР 23 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 16 лютого 1990 р.

ПРОНЬ Петро Євтихійович, народився 1898 р. у с. Мокіївка Роменського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1919 р. член РКП(б). Проживав у Харкові. Командир запасу 124-го арт. полку, проходив перепідготовку у м. Вовчанськ. Заарештований 9 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 14 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північпечортабі. Реабілітований 27 лютого 1959 р.

ПРОТАСОВ Наум Потапович, народився 1886 р. у с. Старовірівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Ведмедівка Старовірівського р-ну Харківської обл. Візник-поденник. У 1931 р. розкуркулений. Заарештований 27 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 16 травня 1989 р.

ПРОХОРОВ Григорій Іванович, народився 1885 р. у с. Обухівка Миргородського пов. Полтавської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, у 1932—1936 рр. член ВКП(б).

Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу «Комсомолец». Заарештований 11 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

ПРОЦЕНКО Василь Максимович, народився 1908 р. у с. Мосьпанове Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мосьпанове Чугуївського р-ну Харківської обл. Тракторист Чугуївської МТС. Заарештований 2 січня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Чугуївським райпрокурором 31 січня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ПРОЦЕНКО Євген Оксентійович, народився 1892 р. у Катеринославській губ. Українець, з робітників, освіта початкова, до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Начальник відділу постачання ДАРДЗ № 2. Заарештований 6 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської групи та троцькістську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 січня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 18 листопада 1955 р.

ПРОЦЕНКО Федір Федорович, народився 1897 р. у с. Григорівка Чернігівської губ. Українець, з робітників, освіта вища, у 1924–1937 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Начальник депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 11 лютого 1937 р. за підризву роботу (ст. 54⁷ КК УСРР), справу закрито ДТВ ГУДБ НКВС Півд. залізниці 16 жовтня 1939 р. (ст. 10 КК УСРР) із направленням на лікування до Центрального психоневрологічного інституту.

ПРОШКО Василь Іларіонович, народився 1899 р. у міст. Городище Житомирського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гути Богодухівського р-ну Харківської обл. Завідувач постачання Первухинського цукрозаводу. Заарештовувався у 1925, 1927 і 1931 рр. за звинуваченням у контрреволюції та службі в контррозвідці білих. Заарештований 12 липня 1937 р. за зв'язок з петлюрівською к.-р. організацією та к.-р. погляди (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 26 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання

відбував у Томасинтабі, де помер 9 березня 1940 р. Реабілітований 19 лютого 1960 р.

ПРОШКО Віктор Онуфрійович, народився 1892 р. у с. Прошки Дриссенського пов. Вітебської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. В'язень будколонії НКВС № 3. Ухвалою трійки ОД-ПУ від 11 лютого 1931 р. за антирад. агітацію висланий до Сибіру. Нарсудом Ленінського р-ну м. Харкова 14 вересня 1935 р. (статті 78 ч. 3, 68 ч. 2 КК УСРР) позбавлений волі на 3 роки. Заарештований 13 вересня 1936 р. за троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. З урахуванням попереднього вироку строк ув'язнення склав 6 років з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 березня 1990 р. і 7 липня 1989 р.

ПРУГЛО Сава Йосипович, народився 1900 р. у с. Попівка [Зіньківського] пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Диспетчер 2-го експлуатаційного відділу Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ЕКВ УДБ ХОУ НКВС з 16 червня 1936 р. за антирад. розмови (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 серпня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 9 жовтня 1964 р.

ПРУСЕНКО Василь Тимофійович, народився 1890 р. у с. Покровка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1923 р. член РКП(б). Проживав у с. Павлівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Карла Маркса. Заарештований 20 липня 1935 р. за к.-р. діяльність та антирад. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 20 жовтня 1935 р. (ст. 197 КПК УСРР).

ПРУТ Марко Артамонович, народився 1911 р. у с. Новоархангельське Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, член ВКП(б) з 1931 р., член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Комсорг СШ № 110. Заарештований 23 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 10 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 6 вересня 1957 р.

ПРЯДЧЕНКО Григорій Кононович, народився 1895 р. у слоб. Орлик Курської

губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1918—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Голова Харківського облвиконкому. Заарештований 6 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної шкідницької організації правих (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 22 лютого 1956 р.

ПТИЦИН Іван Михайлович, народився 1896 р. у стан. Гіагінська області Війська Донського. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Головний механік ІЗОС. Заарештований 18 липня 1937 р. за шкідницьку діяльність на заводі, поширення антирад. анекдотів і службу у білій армії (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹³ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 23 грудня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 1 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 14 лютого 1958 р.

ПТУШКО Микола Лукич, народився 1908 р. у Санкт-Петербурзі. Росіянин, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Старший технік харківської контори Союзтранспроекту. Заарештований 21 серпня 1936 р. за нецензурні вислови на адресу керівників партії та уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінусдом Півд. залізниці 3 вересня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі. Ухвалами транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 19 жовтня і 15 грудня 1936 р. справу передано на новий розгляд і лінусдом Донецької залізниці 19 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 30 вересня 1959 р.

ПУЗАНОВ Микола Андрійович, народився 1914 р. у с. Кондратівка Старооскольського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештованим не був, під слідством ЕКВ УДБ ХОУ НКВС з 14 серпня 1936 р. (ст. 75 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 травня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ. Заарештований 21 вересня 1937 р. і направлений до Харківської слідчої в'язниці. Реабілітований 27 лютого 1967 р.

ПУЗИКОВ Андрій Мартинович, народився 1907 р. у с. Лозова Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із службовців, освіта вища, у 1929—1936 рр. член

ВКП(б). Проживав у Харкові. Головний інженер науково-дослідного центру ХАІ. Заарештований 23 серпня 1936 р. за зв'язок з членами к.-р. троцькістської організації та к.-р. роботу (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 липня 1937 р. за к.-р. діяльність засланий до Казахстану на 5 років. Термін покарання відбував у Актюбінській обл. Заарештований 18 листопада 1937 р. УДБ УНКВС по Актюбінській обл. за ст. 58¹⁰ КК РРФСР і ухвалою особливої трійки УНКВС Актюбінської обл. від 25 листопада 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Волготабі. [Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР] запобіжний захід було змінено на заслання. Звільнений з-під варті 15 листопада 1939 р., проживав у Актюбінській обл. Заарештований 13 грудня 1948 р. УМДБ по Актюбінській обл. і Актюбінським облсудом 29 квітня 1949 р. за к.-р. діяльність засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Стептабі. 17 липня 1956 р. звільнений з-під варті. Проживав у Харкові, працював інженером заводу «Серп і молот», у 1957 р. відновлений у КПРС. Реабілітований 16 квітня 1956 р.

ПУЗИКОВ Пантелій Дмитрович, народився 1888 р. у с. Новопокровка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новопокровка Чугуївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Позбавлений виборчих прав. У 1931 і 1935 рр. розкуркулений. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію та тероризування бідноти (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 18 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 березня 1989 р.

ПУПКО Опанас Григорович, народився 1886 р. у с. Богородицьк Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Ленінка Шевченківського р-ну Харківської обл. Комірник колгоспу ім. Леніна. Заарештований 26 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 10 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ПУСТОВІТ Григорій Михайлович, народився 1910 р. у с. Аполлонівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Аполлонівка Сахновщинського р-ну

Харківської обл. Тракторист Лигівської МТС. Заарештованим не був, перебував під слідством Сахновщинського РВ НКВС з 13 серпня 1935 р. за знушання над портретами керівників уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито помічником прокурора у спецсправах 19 жовтня 1935 р. (ст. 107 ч. 2 КПК УСРР).

ПУСТОВОЙТ Андрій Тимофійович, народився 1907 р. у с. Безпалівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник ВРП 3-го відділку Півд. залізниці. Заарештований 19 серпня 1935 р. за підробку документів та антирад. агітацію (ст. 108 ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 листопада 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ. У 1946 р. під слідством УМДБ по Харківській обл. за статтями 54¹ п. «а», 54³, 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР, справу закрито. Реабілітований 3 лютого 1989 р.

ПУТОВ Федір Федорович, народився 1908 р. у с. Городище Гороховецького пов. Владимирської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, член ВЛКСМ з 1924 р., у 1929—1936 рр. член ВКП(б). Без певного місця проживання. Пасажир, який через ст. Харків-Пас. Півд. залізниці прямував з м. Дніпродзержинська до м. Тули з метою влаштуватися на роботу. Заарештований 28 серпня 1936 р. ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Лозова Півд. залізниці в поїзді «Дніпродзержинськ—Харків» як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 13 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 31 липня 1992 р.

ПУТЯТИН Федот Самсонович, народився 1885 р. у с. Журавлівка Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 24 вересня 1936 р. за антирад. агітацію у нетверезому стані (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 2 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ПУХНАТИЙ Григорій Климович, народився 1900 р. у с. Дар-Надежда Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Помічник машиніста паровозного депо ст. Лозова Півд. залізниці. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 29 липня 1937 р. як баптист і колишній куркуль, к.-р. діяльність і к.-р. настрої (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і осо-

бливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 січня 1958 р.

ПУШКОВ Павло Павлович, народився 1889 р. у Харкові. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у с. Вербівка Гадяцького р-ну Харківської обл. Робітник Гадяцького лісництва. Заарештований 28 квітня 1935 р. за шпигунську діяльність та як член к.-р. організації (статті 54⁶, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 22 листопада 1935 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 8 лютого 1936 р. розстріл замінено на 10 років позбавлення волі у ВТТ з конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 26 жовтня 1938 р. Реабілітований 15 жовтня 1992 р.

ПШАХЕР Гельмут Густавович, народився 1913 р. у м. Форст землі Лаузец, Німеччина. Німець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1933—1934 рр. член ВЛКСМ. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Двірник ПВРЗ. Заарештований 31 липня 1937 р. ДТВ ГУДБ НКВС Півд. залізниці за шпигунську діяльність та профашистську агітацію і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 січня 1938 р. (статті 54⁶, 54⁹, 54¹⁰ КК УРСР) висланий за межі СРСР. Реабілітований 2 червня 1989 р.

ПШАХЕР Густав Густавович, народився 1886 р. у м. Бриснець, Німеччина. Німець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1904—1923 рр. член соціал-демократичної партії Німеччини, у 1923—1931 рр. член компартії Німеччини. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Майстер ПВРЗ. Заарештований 31 липня 1937 р. ДТВ ГУДБ НКВС Півд. залізниці за шпигунську діяльність та профашистську агітацію і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 січня 1938 р. (статті 54⁶, 54⁹, 54¹⁰ КК УРСР) висланий за межі СРСР. Реабілітований 2 червня 1989 р.

ПШЕБИШЕВСЬКИЙ Станіслав Володимирович, народився 1894 р. у м. Ростов Ростовського окр. області Війська Донського. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у с. Мурафа Краснокутського р-ну Харківської обл. Робітник Володимирського лісокомбінату. Заарештований 3 березня 1935 р. за організацію страйку (ст. 54⁷ КК УСРР) і звільнений з-під варти на підписку про невиїзд. Нарсудом Краснокутського р-ну 19 травня 1936 р. справу направлено

на дослідження за ст. 54¹⁰ КК УСРР. Згідно з постановою Краснокутського РВ НКВС від 20 січня 1937 р. справу передано на зберігання до УДБ ХОУ НКВС з оголошенням обвинуваченого в розшук, справу не завершено.

ПШЕНИЧНИЙ Михайло Гаврилович, народився 1895 р. у с. Колиндяни провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1927—1931 рр. член компартії США. Проживав у Харкові. Майстер ХТЗ. Заарештований 30 травня 1936 р. за зв'язки з українськими націоналістично-фашистськими колами та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 жовтня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ за поразенням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Картабі. Після звільнення з-під варти проживав у м. Лозова Харківської обл., у 1942 р. виїхав до с. Колиндяни Чортківського р-ну Тернопільської обл. Реабілітований 25 листопада 1960 р.

ПШЕШКО-ВОЙЛОКОВ Євген Дмитрович, народився 1915 р. у м. Вовчанськ Вов-

чанського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта середня неповна, позапарт. Проживав у м. Вінниця Вінницької обл. Без певних занять. Заарештований 4 травня 1936 р. за шпигунство (ст. 54⁶ КК УСРР), 8 липня 1936 р. звільнений з-під варти на підписку про невиїзд, справу закрито ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці 26 липня 1936 р. за станом психічного здоров'я підслідного.

П'ЯТИКОП Василь Григорович, народився 1902 р. у м. Алчевськ Слов'яносербського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Есхар Чугувського р-ну Харківської обл. Бригадир котельного цеху ДЕС № 2. Заарештований 27 липня 1937 р. за антирад. агітацію та шкідництво (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 13 квітня 1938 р. (статті 54⁷, 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 22 травня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 28 березня 1989 р.

Р

РАБИНОВИЧ Зіновій Давидович, народився 1902 р. у м. Коростишів Радомишльського пов. Київської губ. Єврей, з торговців, освіта вища, позапарт., у 1924—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Архітектор Макпроєкту у м. Макіївка Сталінської обл. Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 16 лютого 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 3 лютого 1938 р. Реабілітований 15 серпня 1958 р. і 31 жовтня 1956 р.

РАБИНОВИЧ Михайло Маркович, народився 1894 р. у м. Кишинів Кишинівського пов. Бессарабської губ. Єврей, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Помічник командира з матеріального забезпечення 69-го стріл. полку. Заарештований 21 червня 1937 р. за шпигунську діяльність (ст. 54⁶ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 17 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 24 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 листопада 1957 р.

РАБІЖАНОВИЧ Давид Львович, народився 1913 р. у м. Вознесенськ Єлисаветград-

ського пов. Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта неповна середня, позапарт., у 1931—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Інструктор з виробничих питань редакції газети «Харківський паровозник». Заарештований 14 лютого 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і за ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 жовтня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність висланий до Башкирії в м. Уфа на 2 роки. Після звільнення від заслання проживав у м. Новоросійськ Азово-Чорноморського краю. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 17 квітня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР у 1951 р. висланий до Красноярського краю. На 1956 р. проживав у м. Красноярськ. Реабілітований 9 листопада 1956 р.

РАДАВСЬКИЙ-ПЕЙСАХОВИЧ Едуард Густавович, народився 1888 р. у Варшаві. Поляк, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Експедитор Союззаготпостачу. Заарештований 31 серпня 1935 р. за к.-р. агітацію і намір перетнути державний кордон (статті 54⁶, 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито ОВ УДБ НКВС УСРР 8 березня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КК УСРР). Звільнений з-під варти 14 березня 1936 р. Заарештований 21 серпня

1937 р. за ст. 54-6 КК УРСР, рішення в справі відсутнє. Розстріляний 3 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 травня 1989 р.

РАДИМИНСЬКИЙ Казимир Фадейович, народився 1881 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Касир ст. Богодухів Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у м. Котлас Архангельської обл. Реабілітований 14 квітня 1993 р.

РАДІН-РАБІНОВИЧ Анатолій Максимович, народився 1900 р. у м. Мінськ Мінської губ. Єврей, з кустарів, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Фотограф за вільним наймом 3-го полку зв'язку ХВО. Заарештований 21 червня 1937 р. за шпигунство та к.-р. агітацію (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 через ст. 17 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 листопада 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 13 березня 1959 р.

РАДКЕВИЧ Георгій Всеволодович, народився 1888 р. у с. Дашківці [Вінницького] пов. Подільської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Виконувач обов'язків головного інженера тресту «Тепломережбуд». Заарештований 8 липня 1937 р. за участь у к.-р. меншовицькій організації та антирад. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 25 березня 1938 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 25 березня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 17 листопада 1959 р.

РАДОВІЛЬСЬКИЙ Семен Рафаїлович, народився 1899 р. у м. Миргород Миргородського пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1920—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Економіст управління робітничого постачання Наркомважпрому. У 1928—1931 рр. за троцькістську діяльність перебував на засланні у м. Мензелінськ Татарської АСРР. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 12 листопада 1931 р. (ст. 58 КК РСФРР) висланий на 3 роки до Казахстану, а ухвалою від 14 лютого 1932 р. звільнений від заслання достроково. Заарештований 28 березня 1935 р. за антирад. діяльність у складі к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰,

54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 вересня 1935 р. висланий до Красноярського краю на 3 роки. Покарання відбував у м. Абакан. Реабілітований 22 червня 1989 р. і 31 січня 1990 р.

РАДОМІНСЬКИЙ Броніслав Францович, народився 1892 р. у м. Біле??? Бяльського пов. провінції Західна Галичина Австро-Угорська імперія. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник слюсарних майстерень ХВО. Заарештований 12 червня 1937 р. за к.-р. агітацію та шпигунство на користь Польщі (статті 54⁶, 54¹⁰ КК УРСР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 31 липня 1989 р.

РАДЧЕНКО Антон Леонтійович, народився 1893 р. на хут. Водопій Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Кондуктор Піскупівського депо трамвайного тресту. Заарештований 25 червня 1936 р. за к.-р. агітацію та участь у єврейських погромах під час Громадянської війни (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 вересня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

РАДЧЕНКО Григорій Павлович, народився 1890 р. у с. Дар-Надежда Костянтинградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1910—1917 рр. член української соціал-демократичної партії, у 1917—1933 рр. член ВКП(б), відновлений у партії у лютому 1935 р. Проживав у сел. Люботин Харківської приміської зони. Завідувач дільниці «Байрак» Люботинського садового комбінату. Заарештований 30 травня 1935 р. як член к.-р. націоналістичної організації та зв'язки з керівництвом ОУН-УВО (статті 54¹¹, 54² КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 грудня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував на ст. Медвежа Гора Кіровської залізниці, Соловеській в'язниці, Північсхідтабі. Помер 23 листопада 1939 р. у лікарні інвалідного ОТП Північсхідтабу. Реабілітований 20 вересня 1957 р.

РАДЧЕНКО Матвій Хомич, народився 1879 р. у с. Білий Колодязь Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Бакшеївка Вовчанського р-ну Харківської обл.

Член колгоспу ім. Комінтерну. У 1930 р. під слідством органів ДПУ за справою СВУ. Заарештований 10 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 листопада 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 20 жовтня 1993 р.

РАДЧЕНКО Степан Трохимович, народився 1905 р. у с. Чупахівка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1929 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Завідувач складу зброї Дзержинської райради Тсоавтахім. Заарештований 9 грудня 1934 р. за терористичні помисли (ст. 54⁸ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 3 травня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 13 жовтня 1992 р.

РАДЮК Іван Дмитрович, народився 1909 р. у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932 р. член ВЛКСМ. Проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Старший конюх радгоспу «КІМ» військової частини 1584. Заарештований 5 липня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 листопада 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 1 червня 1990 р.

РАЄВ Лев Борисович, народився 1914 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1931 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Інструктор редакції газети «Харківський паровозник». Заарештований 14 лютого 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 жовтня 1935 р. висланий до Татарської АСРР у м. Казань на 3 роки. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 червня 1936 р. позбавлений волі на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. На 1965 р. проживав у м. Мирний Якутської АРСР. Реабілітований 9 липня і 26 червня 1965 р.

РАЄВ Юрій Олександрович, народився 1897 р. у м. Конотоп Конотопського пов. Чернігівської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, у 1917—1920 рр. член РКП(б), у 1930—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХВБЗ. Заарештований 19 вересня 1935 р. за к.-р. агітацію і зберігання вогнепальної зброї (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) і спецколегією Харківського об-

лсуду 30 грудня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Термін покарання відбував у Бамтабі у м. Улан-Уде Бурят-Монгольської АСРР. Реабілітований 9 травня 1958 р.

РАЄВСЬКИЙ Всеволод Миколайович, народився 1894 р. у м. Старий Оскол Старооскольського пов. Курської губ. Українець, із дворян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер ХТГЗ. Заарештований 16 вересня 1936 р. за к.-р. пропаганду та саботаж (статті 54¹⁰, 54¹¹, 54¹⁴ КК УСРР) і Харківським облсудом 16 грудня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹⁴ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 15 серпня 1991 р.

РАЄВСЬКИЙ Яків Васильович, народився 1895 р. у м. Благовещенськ Амурської обл. Українець, з робітників, освіта неповна середня, член ВКП(б) з 1917 р. Проживав у Харкові. Начальник будівництва Південмонтажбуду при ХПЗ. Заарештований 3 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу і незаконне зберігання вогнепальної зброї (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 16 червня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 10 квітня 1938 р. Реабілітований 30 березня 1959 р. і 25 квітня 1960 р.

РАЗВODOВ Василь Прокопович, народився 1897 р. на хут. Новий Пришиб Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Заскілья Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник сінопункту Укргазотзерна. У 1934 р. позбавлений виборчих прав. Заарештований 30 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 13 лютого 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 24 червня 1991 р.

РАЙНА Володимир Семенович, народився 1908 р. у м. Краснокутськ Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у Краснокутському р-ні Харківської обл. Робітник Володимирського лісокомбінату. Заарештований 1 березня 1935 р. за організацію страйку (ст. 54⁷ КК УСРР) і звільнений з-під варти на підписку про невиїзд. Нарсудом Краснокутського р-ну 19 травня 1936 р. справу направлено на дослідження за ст. 54¹⁰ КК УСРР. Згідно з постановою Краснокутського

РВ НКВС від 20 січня 1937 р. справу передано на зберігання до УДБ ХОУ НКВС з оголошенням обвинуваченого в розшук, справу не завершено.

РАЇСОВ-КАПНІК Абрам Соломонович, народився 1903 р. у Києві. Єврей, із службовців, освіта вища, член ВКП(б) з 1921 р. Проживав у Харкові. Начальник політвідділу Півд. залізниці. Заарештований 19 грудня 1936 р. як член тротцькісько-терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 14 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна з негайним виконанням вироку відповідно до постанови ЦВК СРСР від 1 грудня 1934 р. Розстріляний 15 липня 1937 р. у Києві. Реабілітований 28 лютого 1956 р.

РАЙОПОРТ Марк Наумович, народився 1905 р. у м. Лубни Лубенського пов. Полтавської губ. Єврей, соціальне походження невідоме, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Службовець Української контори Головцменту. Заарештований [26 вересня 1936 р.] за к.-р. роботу (ст. 54¹² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 8 травня 1958 р.

РАЙСЬКИЙ Віктор Леонідович, див. *РЯНСЬКИЙ Василь Леонідович (Райський Віктор Леонідович)*.

РАК Петро Григорович, народився 1918 р. у с. Семенівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у с. Олексіївка Олексіївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Шлях комунізму». Заарештований 1 травня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 23 серпня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 квітня 1995 р.

РАКИТСЬКИЙ Антон Августович, народився 1883 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Машиніст депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 4 серпня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 27 листопада 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі. Реабілітований 17 січня 1994 р.

РАКИТЯНСЬКИЙ Свирид Єлисейович, народився 1890 р. у с. Дмитрівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав

у с. Дмитрівка Коломацького р-ну Харківської обл. Робітник Новоіванівського бурякорадгоспу. Заарештованим не був, під слідством УДБ ХОУ НКВС з 9 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 лютого 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 8 грудня 1993 р.

РАКОВСЬКИЙ Степан Єфремович, народився 1913 р. у с. Заводи Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Заводи Перші Вовчанського р-ну Харківської обл. Безробітний. Заарештований 16 червня 1936 р. за антирад. агітацію та ухилення від призову в армію (статті 54¹⁰ ч. 1, 56¹⁸ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 жовтня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 10 листопада 1989 р.

РАМБКЕ-АРАЦЬКА Шарлотта Карлівна, народилася 1905 р. у м. Вількау, Німеччина. Німкеня, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Приватна вчителька німецької мови. Заарештована 12 липня 1937 р. за шпигунську діяльність (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджена до розстрілу. Розстріляна 9 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітована 9 травня 1958 р.

РАММ Отто Августович, народився 1885 р. у колонії Альтнасау Таврійської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Бугаївка Барвінківського р-ну Харківської обл. Кустар-фотограф. Заарештований 14 червня 1937 р. як член к.-р. шпигунської диверсійної організації та профашистську діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 5 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 березня 1989 р.

РАПОТА Артем Григорович, народився 1878 р. у м. Валки Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач складу заводу «Електроверстат». У 1931 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 15 червня 1937 р. за шпигунську діяльність та к.-р. агітацію (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 лютого 1961 р.

РАСТОРГУЄВ Георгій Васильович, народився 1901 р. у с. Парфентьево Московської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач майстерні Колірметалламу. Заарештований 14 вересня 1935 р. за к.-р. розмови, дворушництво в партійній організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 грудня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Термін покарання відбував у Далекосхідному краї. Розстріляний 15 червня 1938 р. за ухвалою трійки при УНКВС по Дальбуду від 23 квітня 1938 р. Реабілітований 3 і 14 лютого 1961 р.

РАТІЙ Пилип Якович, народився 1885 р. у с. Загризове Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1923 р. член РКП(б). Проживав у с. Загризове Куп'янського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 9 березня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито помічником прокурором у спецсправах 4 червня 1936 р.

РАТУШ Абрам Петрович, див. *ЧУЛАДО Олександр Хомич (Ратуш Абрам Петрович)*.

РАХОВСЬКА Ганна Йосифівна, народилася 1905 р. у м. Лубни Лубенського пов. Полтавської губ. Єврейка, з міщан, освіта вища, позапарт., у 1919—1927 рр. член ВЛКСМ, у 1923—1935 рр. член ВКП(б). Проживала в Харкові. Завідувач магазину № 3 Кондитерзбуту. Заарештована 24 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбувала в Ухтпечтабі. Реабілітована 31 жовтня 1989 р.

РАХУБИН Василь Миколайович, народився 1899 р. у с. Заріччя Пружанського пов. Гродненської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Орілька Лозівського р-ну Харківської обл. Сторож радгоспу «Червоний степ». Заарештований 5 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 серпня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 8 квітня 1994 р.

РАЧЕВСЬКИЙ Ісак Онисимович, народився 1919 р. у м. Херсон Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1929—1937 рр. член ВЛКСМ. Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Культпрацівник Чугуївського ліжкового заводу. Заарештований 16 березня 1937 р. за поширення антирад. анекдотів (ст. 54¹⁰ ч. 1

КК УРСР) і Харківським облсудом 19 червня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.+

РАЧИНСЬКИЙ (Жарський) Михайло Миколайович, народився 1892 р. у с. Гільче Сокальського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Кліщинці Градизького р-ну Харківської обл. Директор НСШ. Заарештований [31 серпня 1935 р.] за приховування факту служби в австрійській армії під час вступу до партії та шпигунську діяльність (статті 54⁶, 180 ч. 2 КК УСРР) і нарсудом Харківської приміської смуги 13 січня 1936 р. виправданий (ст. 5 КПК УСРР).

РАШКЕВИЧ Ісак Абрамович, народився 1907 р. у м. Генічеськ Мелітопольського пов. Таврійської губ. Єврей, з кустарів, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХЗТМ ім. Воробйова. Заарештований 15 січня 1937 р. за троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Воркуттабі, звідки втік. Нарсудом В.-Земельського р-ну 30 квітня 1939 р. (ст. 82 ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі додатково. Реабілітований 16 жовтня 1989 р.

РАШКО Лазар Маркович, народився 1883 р. у м. Тульчин Брацлавського пов. Подільської губ. Єврей, з торговців, освіта вища, позапарт., у 1905—1911 рр. член РСДРП(м), у 1917—1918 рр. член УКП, у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Зарештований 5 червня 1937 р. як член меншовицької троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 26 квітня 1938 р. (статті 54², 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 6 червня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 13 листопада 1956 р.

РЕБРИК Іван Якович, народився 1892 р. у с. Воровичі Київського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осикове Лозно-Олександрівського р-ну Сталінської обл. Бригадир 3-ї контори кооперативної артілі грабарів «Рембуд». У 1930 р. під слідством Київського окривдділу ДПУ УСРР (ст. 54¹⁰ КК УСРР), ухвалою особливою наради при колегії ДПУ УСРР від 4 березня 1930 р. справу закрито. Заарештований 23 жовтня 1934 р. за дезор-

ганізацію роботи на будівництві магістралі Москва—Донбас, порушення правил найму робочої сили (статті 56³⁰ ч. 2, 121 КК УСРР) і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 58⁷ з санкції ст. 58² КК РСФРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з конфіскацією особистого майна. Реабілітований 13 липня 1995 р.

РЕДЬКІН Андрій Варфоломійович, народився 1876 р. у м. Слов'яносербськ Слов'яносербського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Інструктор відділу технічного контролю ІПРЗ. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію і підривну діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Північно-Донецької залізниці 12 листопада 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 4 роки. Реабілітований 20 жовтня 1993 р.

РЕДЬКО Матвій Юхимович, народився 1895 р. у с. Юрченкове Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1920 р. член РКП(б). Проживав у Харкові. Працівник ХВБЗ. Заарештований 26 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 грудня 1936 р. виправданий зі звільненням з-під варти. Ухвалою Найвищого Суду від 28 лютого 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії досудового слідства та в іншому складі суду. Заарештований 20 березня 1937 р. Спецколегією Харківського облсуду 28 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

РЕЗВАН Олександр Антонович, народився 1908 р. у с. Геніївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Геніївка Зміївського р-ну Харківської обл. Робітник будинку відпочинку. Заарештований 13 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 2 грудня 1936 р. звільнений з-під варти на підписку про невийзд, справу закрито Зміївським РВ НКВС 20 грудня 1936 р. (статті 4, 5 КПК УСРР).

РЕЙ Адольф Юліанович, народився 1914 р. у с. Старе [Харківської] губ. Поляк, з робітників, освіта неповна середня, позапарт. Служив у м. Соромево Горьківської обл. Курсант полкової школи внутрішньої охорони НКВС. Заарештований 5 листопада 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РСФРР)

і військовим трибуналом внутрішньої охорони Горьківської обл. 29 січня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Ветлузькому ВТТ. Реабілітований 28 лютого 1997 р.

РЕЙМАН Гуго Густавович, народився 1887 р. у м. Лодзь Лодзького пов. Петроковської губ. Німець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Головний бухгалтер Українського заочного індустріального інституту. Заарештований 26 листопада 1936 р. як член націонал-соціалістичної організації (статті 54⁴, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 березня 1937 р. (ст. 54¹² ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 1 червня 1990 р.

РЕПЕНКО Серафима Михайлівна, народилася 1902 р. і проживала у Харкові. Українка, із службовців, освіта середня, позапарт. Слухачка музичних курсів клубу ім. Сталіна. Заарештована 21 лютого 1937 р. як член к.-р. націоналістичної організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 10 вересня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбувала на ст. Известкова Амурської залізниці, у Мончегорському відділенні ББК у Мурманській обл. Звільнена з-під варти достроково у 1943 р. На 1957 р. проживала у Харкові, працювала медсестрою 2-ї міської лікарні. Реабілітована 4 квітня 1958 р.

РЕПРИНЦЕВ Олексій Самійлович, народився 1880 р. у с. Старовірівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Безпальцеве Барвінківського р-ну Харківської обл. Бригадир радгоспу ім. Челюскінців. У 1924 р. позбавлений виборчих прав. У 1931 р. виключений з колгоспу як куркуль. Заарештований 31 липня 1937 р. як колишній куркуль та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 березня 1965 р.

РЕТИЧ Вільгельм Вільгельмович, народився 1894 р. у м. Еберсбах, Німеччина. Німець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1920—1931 рр. член компартії Німеччини. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 31 липня 1937 р. за розвідувальну та диверсійну діяльність (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 жовтня 1937 р. (статті 58⁶, 58⁹ КК РРФСР) висланий на спецпоселення. Реабілітований 27 липня 1989 р.

РЕУС Никифор Тихонович, народився 1874 р. у с. Яремівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Яремівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1932 р. позбавлений виборчих прав. У 1934 р. під слідством ХОВ ДПУ УСРР за антирад. агітацію. Заарештований 28 липня 1937 р. як член к.-р. релігійної організації (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 лютого 1989 р.

РЕШКЕ Бернар Альбертович, народився 1889 р. у колонії Горщик Овруцького пов. Волинської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Сенькове Куп'янського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «П'ятирічка». Розкуркулений, позбавлений виборчих прав. У 1935 р. в адміністративному порядку виселений за прикордонної смуги. Заарештований 28 липня 1937 р. за організацію зборів спецпереселенців і к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 2 грудня 1960 р.

РЕДІН Микола Георгійович, народився 1902 р. і проживав у Харкові. Росіянин, соціальне походження невідоме, освіта вища, позапарт., у 1927—1929 рр. кандидат у члени ВКП(б), у 1929—1934 рр. член ВКП(б). Науковий співробітник інституту історії ВУАМ-ЛІН, завідувач кафедри історії СРСР ХДУ, професор. Заарештований 24 грудня 1934 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 листопада 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки, а ухвалою від 19 грудня 1935 р. ув'язнення замінено на вислання до м. Алма-Ата на 3 роки. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 червня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 28 квітня 1938 р. у с. Ягодне Хабаровського краю за ухвалою трійки при УНКВС по Дальбуду від 10 квітня 1938 р. Реабілітований 20 жовтня 1989 р. та 31 жовтня 1956 р.

РЕЗНИК Курт Оттович, народився 1912 р. у м. Ебенг, Німеччина. Німець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 29 квітня 1937 р. за антирад. агітацію і готовність здійснити теракт над керівниками ВКП(б) (статті

54¹⁰, 54⁸ через ст. 17 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 15 серпня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ, а ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 20 серпня 1937 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 29 жовтня 1997 р.

РЕЗНИКОВ Петро Романович, народився 1910 р. у м. Тараша Тарашанського пов. Київської губ. Єврей, з мішан, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник-механік Харківської ДЕС № 1. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 24 травня 1929 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Середньої Азії на 3 роки. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 8 серпня 1931 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Заарештований 28 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі у сел. Воркута Комі АРСР. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 грудня 1941 р. (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 25 травня 1989 р.

РЕЧКІН Іван Олександрович, народився 1872 р. у с. Пшеви Новосельського пов. Тульської губ. Росіянин, із священнослужителів, освіта вища, позапарт. Проживав у сел. Високий Харківської приміської зони. Священник. Позбавлений виборчих прав. Заарештований 11 жовтня 1935 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 лютого 1936 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ЗМУ з поразенням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у таборі Долинка у Карагандинській обл. Розстріляний за ухвалою трійки при УНКВС по Карагандинській обл. від 31 жовтня 1937 р., дата та місце розстрілу невідомі. Реабілітований 26 січня 1973 р. і 30 грудня 1957 р.

РЖЕЦЬКА Любов Іванівна, народилася 1895 р. у с. Павлівка Лихвинського пов. Калужської обл. Росіянка, із селян, освіта вища, у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Референт Харківського облвідділу наргоспу. Заарештована 1 липня 1935 р. за безпідставну видачу партдокументів під час роботи у Держинському райкомі КП(б)У м. Харкова (ст. 97 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбувала у Картабі. Реабілітована 2 червня 1956 р.

РИБАК Абрам Міхельович, народився 1894 р. у м. Двінськ Двінського пов. Вітебської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Агент постачання артілі з виробництва терезів. У 1925—1933 рр. позбавлений виборчих прав. Заарештований 27 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 лютого 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

РИБАЛКА (Рибалко) Ілля Трохимович, народився 1902 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Москві. Безробітний. Заарештований 11 березня 1935 р. за шпигунство (статті 54⁶, 54⁸ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 жовтня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 80 через ст. 16, 74 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 28 вересня 1992 р.

РИБАЛКА Андрій Степанович, народився 1909 р. у с. Городне Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Городне Краснокутського р-ну Харківської обл. Вантажник Володимирівського лісокомбінату. Заарештований 31 липня 1936 р. за к.-р. та антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 вересня 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Реабілітований 24 травня 1990 р.

РИБАЛКА Михайло Гаврилович, народився 1904 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник Державної тютюнової фабрики № 2. Заарештований 20 травня 1936 р. як член к.-р. угруповання (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 липня 1936 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 травня 1990 р.

РИБАЛКО Михайло Данилович, народився 1915 р. у с. Мирна Долина Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., член ВЛКСМ з 1930 р. Проживав у Харкові. Студент ХПІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 березня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) виправданий за недоведеності обвинувачення.

РИБАЛЬЧЕНКО Андрій Тихонович, народився 1886 р. у слоб. Сватове-Лучка Куп'янського пов. Харківської губ. Украї-

нець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1924—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер Харенерго. Заарештований 30 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 січня 1962 р.

РИБАЛЬЧЕНКО Микола Йосипович, народився 1909 р. у с. Великий Бурлук Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1931 р. кандидат у члени ВКП(б), у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХТГЗ. Заарештований 24 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 5 червня 1937 р. за недоведеності складу злочину.

РИБАЛЬЧЕНКО Микола Михайлович, народився 1890 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Робітник заводу «Електросвітло-прилад». Заарештований 21 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 листопада 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 26 січня 1990 р.

РИБАСЕНКО Іларіон Денисович, народився 1913 р. у Києві. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХМБІ. Заарештований 3 липня 1937 р. як член молодіжної к.-р. націонал-фашистської організації (статті 54⁶, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 8 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 12 червня 1989 р.

РИБАЧУК Олександр Якович, народився 1912 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Студент ХІЕІ. Заарештований 2 березня 1935 р. за розповсюдження творів к.-р. змісту та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 9 червня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

РИБІН Дмитро Іванович, народився 1897 р. у м. Єлесь Єлеського пов. Орловської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Технік-лаборант ХТЗ. Заарештований 18 вересня 1935 р. за к.-р. профашистську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківсько-

го обслуду 14 грудня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 29 листопада 1994 р.

РИБІН Петро Тимофійович, народився 1901 р. у с. Друцьк Мінської губ. Білорус, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Шофер ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 20 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 28 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі на ст. Котлас Архангельської обл. Реабілітований 27 червня 1991 р.

РИБКА Гнат Трохимович, народився 1905 р. у с. Бородянка Київського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у с. Ламбертове Бородянського р-ну Київської обл. Учитель початкової школи. Заарештований 11 липня 1937 р. як член к.-р. націоналістичного угруповання, антирад. настрої та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР), етапований до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 19 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у м. Казань Татарської АРСР, потім у ВТТ Молотовської обл. Реабілітований 26 лютого 1960 р.

РИБКА Роман Трохимович, народився 1916 р. у с. Бородянка Київського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХПІ іноземних мов. Заарештований 4 березня 1937 р. як член фашистської к.-р. групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і Харківським обслудом 27 листопада 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 19 березня 1960 р.

РИБЧУК Антон Михайлович, народився 1891 р. у м. Станіслав Станіславського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач ХІКГ, доцент. Заарештований 5 грудня 1934 р. як член диверсійної к.-р. організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито помічником військпрокурора 14-го стріл. корпусу 27 жовтня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

РИЖИХ Василь Іванович, народився 1871 р. у с. Букреевка Курського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач складу ХПЗ. Заарештований 29 жовтня 1936 р. як керівник к.-р. троцькістської організації на

ХПЗ (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 14 травня 1937 р.

РИЖОВ Веніамін Володимирович, народився 1900 р. у с. Борисівка Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1914–1917 рр. член партії соціалістів-революціонерів. Проживав у Харкові. Робітник промартілі «Коопметал». У 1922 р. під слідством Харківського губвідділу ДПУ як член партії соціалістів-революціонерів. Заарештований 5 листопада 1934 р. як член к.-р. угруповання (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 16 червня 1989 р.

РИЖОВ Анатолій Петрович, народився 1900 р. у с. Людиново Брянського пов. Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Хорошеве Харківської приміської зони. Не працював за станом здоров'я. У 1930 р., 1931 р. під слідством Харківського оперсектора ДПУ за появу на вулиці з плакатом к.-р. змісту. У 1932 р. під слідством Харківського облвідділу ДПУ за статтями 54¹⁰, 70 ч. 3 КК УСРР, а у 1933 р. за ст. 54¹⁰ КК УСРР. Заарештований 25 листопада 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Харківським облвідділом ДПУ 9 січня 1935 р. (ст. 194 КПК УСРР).

РИЖОВ Іван Онисимович, народився 1902 р. у с. Білий Колодязь Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Білий Колодязь Вовчанського р-ну Харківської обл. Робітник Білоколодязького радгоспу. Заарештований 11 вересня 1935 р. за антирад. агітацію і шкідництво (статті 54¹⁰, 75 ч. 2, 70 ч. 1 КК УСРР) і Харківським обслудом 3 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 24 листопада 1961 р.

РИЖОВ Олександр Пилипович, народився 1901 р. у с. Білий Колодязь Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Білий Колодязь Вовчанського р-ну Харківської обл. Робітник Білоколодязького радгоспу. Заарештований 11 вересня 1935 р. за антирад. діяльність та крадіжку будматеріалів (статті 54¹⁰, 75 ч. 2, 70 ч. 1 КК УСРР) і Харківським обслудом 3 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 24 листопада 1961 р.

РИКОВ Ілля Степанович, народився 1893 р. у с. Крутий Лог Курської губ. Росі-

янин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1922 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Робітник житлового будівництва Півд. залізниці. Заарештований 16 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 21 серпня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 15 березня 1994 р.

РИЛЬЦОВ Андрій Гаврилович, народився 1874 р. у с. Тетерівка Курської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Дорожній майстер ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. з 17 квітня 1935 р. за шкідництво на залізниці (ст. 56³⁰ п. «а» КК УСРР), справу закрито ВДТВ УДБ ХОУ НКВС по Півд. залізниці 22 травня 1935 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 КПК УСРР).

РИМАРЧУК Андрій Михайлович, народився 1898 р. у с. Черемошне Ковельського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інспектор Всепромтилю. Заарештований 28 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. На 1989 р., проживав у Харкові, пенсіонер. Реабілітований 1 листопада 1989 р.

РИНДЕЛЬ Іван Степанович, народився 1897 р. у с. Угерці Городоцького пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1926—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Журналіст редакції «Історія заводу» ХЕМЗ. Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. націоналістичну діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 9 грудня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 8 серпня 1989 р.

РИНДІН (Риндя) Тимофій Петрович, народився 1908 р. у с. Старий Чизвик Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1929 р. член ВЛКСМ. Проживав у с. Старий Чизвик Шевченківського р-ну Харківської обл. Бригадир колгоспу ім. 17-го партз'їзду. Заарештований 10 липня 1937 р. за к.-р. діяльність та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 вересня 1937 р.

позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 29 червня 1989 р.

РИНДЯ Федір Петрович, народився 1921 р. у с. Вербівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вербівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний прапор». Заарештований 10 травня 1937 р. за підготовку теракту і пошкодження держмайна з к.-р. метою, участь в антирад. к.-р. організації (статті 54⁸ і 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 23 липня 1937 р. виправданий. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 23 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на досліджування. Справу закрито Балаклійським РВ НКВС 24 лютого 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

РИПЛЯНСЬКИЙ Григорій Павлович, народився 1889 р. у с. Бучине Бродівського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач секції відділу збуту ХПЗ. Заарештований 9 жовтня 1935 р. як член монархістської к.-р. організації та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 1 лютого 1936 р. за статтями 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР по суду виправданий, а за ст. 54¹² КК УСРР позбавлений волі у ЗМУ на 2 роки. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 8 березня 1936 р. термін покарання знижено до 1 року позбавлення волі зі звільненням від відбуття покарання. Розстріляний 17 листопада 1937 р. у Харкові за ухвалою комісії НКВС СРСР і прокурора СРСР від 5 листопада 1937 р. Реабілітований 16 березня 1972 р.

РИСОВАНИЙ Йосип Якович, народився 1892 р. у с. Новий Мерчик Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новий Мерчик Валківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний Мерчик». Заарештований 26 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію та терористичні наміри (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 7 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

РІЗНИЧЕНКО Ілля Іванович, народився 1901 р. у с. Мала Писарівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі «Пролетарський» у Золочівському р-ні Харківської обл. Робітник радгоспу. Заарештований 29 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом

26 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 12 травня 1992 р.

РІПА Данило Йонович, народився 1902 р. у с. Боршова Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Боршова Печенізького р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Більшовик». Заарештований 27 липня 1936 р. за к.-р. настрої та погрози активістам (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 25 жовтня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 24 квітня 1990 р.

РІПЕНБЕЙМ Олександр Мойсейович, народився 1898 р. у м. Маріуполь Маріупольського пов. Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1919—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 25 квітня 1936 р. як член реставрованого троцькістського угруповання ХЕТІ (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 17 червня 1989 р.

РІПКА Лаврентій Васильович, народився 1874 р. у [Зміївському] пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Попівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Чоботар. Заарештований 31 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові.

РІТТЕР Євген Костянтинович, народився 1914 р. і проживав у Харкові. Німець, з робітників, освіта середня спеціальна, член ВЛКСМ. Робітник заводу ім. Сталіна. Заарештований 30 липня 1937 р. за розвідувальну та диверсійну діяльність (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 грудня 1937 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 4 квітня 1989 р.

РІТТЕР Петро Костянтинович, народився 1913 р. і проживав у Харкові. Німець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт. Робітник заводу ім. Сталіна. Заарештований 30 липня 1937 р. за розвідувальну та диверсійну діяльність (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і [ухвалою особливої наради НКВС СРСР від 14 грудня 1937 р. висланий за межі СРСР]. Реабілітований 4 квітня 1989 р.

РОБСМАН Теодор Якович, народився 1911 р. у м. Юзівка Бахмутського пов. Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Літературний співробітник харківського відділення газети «За пищевую индустрию». Заарештований 6 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістській організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 квітня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддальних ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у таборах Північного гірничо-промислового управління Дальбуду НКВС. Звільнений з-під варті у 1946 р. На 1956 р. проживав у Магаданській обл. Реабілітований 30 липня 1958 р.

РОГАЛЕВИЧ Микола Петрович, народився 1898 р. у м. Ковель Ковельського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Коректор 4-ї друкарні Трансзалізничвидаву. Заарештований 21 січня 1935 р. за розвідувальну роботу на користь Польщі і зв'язки з польським консульством у Харкові (ст. 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 серпня 1935 р. та ухвалою від 28 серпня 1938 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 6 вересня 1939 р. Реабілітований 24 жовтня 1958 р.

РОГОВ Григорій Маркович, народився у 1908 р. у м. Хорол Хорольського пов. Полтавської губ. Єврей, з торговців, освіта початкова, у 1929—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Києві. Відповідальний секретар товариства «Вимпел». Заарештований 26 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 5 лютого 1938 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 10 січня 1956 р.

РОГОВИЙ Василь Лазарович, народився 1898 р. у с. Пашкове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Пашкове Барвінківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Крейсер Аврора». У 1931 р. розкуркулений. Заарештований 30 липня 1937 р. за антирад. вислови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 травня 1961 р.

РОГОВИЙ Семен Ісакович, народився 1903 р. у м. Кам'янське Катеринославського пов. Катеринославської губ. Єврей, з торгов-

ців, освіта вища, позапарт., у 1922—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Аспірант ХІПТ. Заарештований 20 січня 1937 р. за зв'язок з троцькістами та їх покривання (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 лютого 1937 р. за пособництво к.-р. троцькістській діяльності позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 4 жовтня 1957 р.

РОГОЗА Андрій Іванович, народився 1903 р. у с. Лозова Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1925—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник заводу «Підвісдор». Заарештований 20 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. У 1936—1954 рр. перебував у таборах Магаданської обл. На 1958 р. проживав у Харкові, пенсіонер, інвалід. Реабілітований 19 травня 1989 р.

РОГОЗІН Михайло Давидович, народився 1897 р. у м. Ковно Ковенської губ. Єврей, з кустарів, освіта середня, у 1920—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор Харпромторгу. Заарештований 11 червня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації та шкідницьку діяльність (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1, 54⁷ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 грудня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 6 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 травня 1956 р.

РОДЕ Данило Августович, народився 1890 р. у с. Романівка Новоград-Волинського пов. Волинської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник ковбасної фабрики Харчнарпрому. Заарештований 29 квітня 1937 р. за шпигунську роботу на користь Німеччини та пропаганду профашистських ідей (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 19 вересня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 31 липня 1989 р.

РОДІОНОВ Сергій Іванович, народився 1905 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1924—1930 рр. член ВЛКСМ, у 1930—1931 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач курсів технімуму паровозних бригад 3-го паровозного відділення ст. Основа Півд. залізниці. Заарешто-

ваний 18 серпня 1936 р. за к.-р. терористичну троцькістсько-зінов'євську пропаганду під час лекції (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 14 вересня 1936 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі, Воркуттабі у Комі АРСР. На 1965 р. проживав у Харкові, працював на заводі «Трансв'язок». Реабілітований 29 вересня 1965 р.

РОДНЯНСЬКИЙ Яків Маркович, народився 1907 р. у с. Сорочинці Миргородського пов. Полтавської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Завідувач культмагу. Заарештований 23 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 9 березня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 17 лютого 1938 р. Реабілітований 30 березня 1989 р. і 28 грудня 1956 р.

РОЄВ Микола Миколайович, народився 1915 р. у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта середня спеціальна, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Служив у Харкові. Командир взводу 23-го арт. полку, лейтенант. Заарештований 25 квітня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовою трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 1 липня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки і позбавленням військового звання «лейтенант». Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 5 березня 1938 р. строк ув'язнення знижено до 3 років. На 1956 р. проживав у м. Магадан. Реабілітований 18 грудня 1957 р.

РОЖАНСЬКИЙ Абрам Львович, народився 1902 р. у м. Кишинів Кишинівського пов. Бессарабської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1921—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 1 листопада 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність, зберігання троцькістської літератури (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 липня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 25 серпня 1989 р.

РОЖЕНКО Олександр Петрович, народився 1912 р. у м. Юзівка Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., член ВЛКСМ з 1932 р. Проживав у с. Радянське

Перше Вовчанського р-ну Харківської обл. Виконроб на будівництві табору прикордонної школи НКВС. Заарештований 9 березня 1936 р. за антирад. агітацію та хуліганство (статті 54¹⁰ ч. 1, 70 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 13 червня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 20 липня 1936 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження. Справу закрито помічником прокурора у спецправах 25 листопада 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

РОЖКО Яків Іванович, народився 1890 р. у міст. Краснокутськ Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер газети «Соціалістична Харківщина». Заарештований 21 січня 1935 р. як член к.-р. повстанської організації та к.-р. діяльність (статті 54², 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Заарештований 19 жовтня 1940 р. у сел. Краснокутськ Краснокутського р-ну Харківської обл. і нарсудом Краснокутського р-ну 28 березня 1941 р. (статті 78, 127 КК УРСР) засуджений до 10 років позбавлення волі. Термін покарання відбував у Харківській в'язниці № 1. Військовим трибуналом військ НКВС Харківської обл. 13 серпня 1941 р. (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 10 вересня 1941р. у Харкові. Реабілітований 26 червня 1989 р. і 1 червня 1990 р.

РОЗЕНГАУЗ Йосиф Соломонович, народився 1905 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Головний інженер будівництва Донводопроводу. Заарештований 16 червня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 31 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна і негайним виконанням вироку згідно з постановою ЦВК СРСР від 1 грудня 1934 р. Розстріляний 1 листопада 1937 р. у Києві. Реабілітований 4 липня 1957 р.

РОЗЕНШТЕХЕР Абрам Самійлович, народився 1912 р. у с. Березнегувате Одеського пов. Херсонської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Учень Харківського художнього технікуму. Заарештований 15 листопада 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу за-

крито УДБ ХОУ НКВС 17 листопада 1934 р. за недоведеності складу злочину.

РОЗЕНЬКОВ Микита Іванович, народився 1880 р. у с. Розенькове Фатизького пов. Курської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Первомайськ Балаклійського р-ну Харківської обл. Муляр радгоспу «Степок». Заарештований 2 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 7 квітня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 8 грудня 1993 р.

РОЗУМ Іван Хомич, народився 1908 р. у с. Погарщина Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у колгоспі ім. Куйбишева Петрівсько-Роменського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Куйбишева. Заарештований 15 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 березня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 21 жовтня 1994 р.

РОМАН Федір Родіонович, народився 1908 р. у с. Піщаний Брід Херсонської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1931 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 4 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 29 травня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

РОМАНЕНКО Василь Петрович, народився 1904 р. у с. Домаха Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Машиніст депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Постановою ВДТВ ГУДБ НКВС Півд. залізниці 14 листопада 1939 р. ухвалу скасовано, справу закрито. Звільнений з-під варті 16 грудня 1939 р.

РОМАС Петро Андрійович, народився 1904 р. у с. Нове Мажарове Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Близнюківському зернорадгоспі Близнюківського р-ну Харківської обл. Робітник зернорадгоспу. Заарештований 25 вересня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 7 січня 1936 р.

(ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 15 лютого 1990 р.

РОМЕНСЬКИЙ Іван Варфоломійович, народився 1903 р. на хут. Бугайка Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1927—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Електромонтер управління Харенерго. Заарештований 26 вересня 1936 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 27 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 29 листопада 1994 р.

РООК Вільгельм Петрович, народився 1880 р. у м. Кенігсберг, Німеччина. Німець, з робітників, освіта вища, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Начальник енергосилового цеху ІЗОС. Заарештований 10 вересня 1936 р. за к.-р. роботу та участь у к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 28 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 25 квітня 1937 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії судового слідства в іншому складі суддів. Харківським облсудом 17 червня 1937 р. виправданий за недоведеності складу злочину. Заарештований 4 вересня 1941 р. за зраду батьківщини (ст. 54¹ п. «а» КК УСРР), етапований вглиб країни. Помер 18 березня 1942 р. в Івдельтабі, справу закрито у м. Свердловськ НКВС Литовської РСР 3 квітня 1942 р. у зв'язку зі смертю обвинуваченого (ст. 4 п. 1 КПК УСРР). Реабілітований 14 червня 1996 р.

РОСЛЯК Федір Григорович, народився 1886 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Норцівка Савинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Паризька комуна». Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 22 травня 1989 р.

РОССОХА Юхим Сергійович, народився 1905 р. у с. Попівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Попівка Красноградського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «8 березня». Заареш-

тований 22 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 31 січня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

РОТАНЬ Костянтин Дмитрович, народився 1913 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Студент 2-го ХМІ. Заарештований 1 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 8 травня 1937 р. виправданий.

РОТЕНБЕРГ Наум Якович, народився 1895 р. у м. Іллінці Вінницького пов. Подільської губ. Єврей, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1920—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Технік-планувальник ХТЗ. Заарештований 8 квітня 1935 р. як троцькіст та к.-р. пропаганду (статті 54², 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 жовтня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

РОТЕРМЕЛЬ Олександр Олександрович, народився 1883 р. у с. Орловське Саратовської губ. Німець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Літературний працівник газети «Юнг штурм». Заарештований 2 вересня 1935 р. за ідеологічні збочення, які були допущені при перекладі промови т. Димитрова з російської на німецьку мову (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 травня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 9 червня 1936 р. справу передано на новий розгляд зі стадії досудового слідства з заміною запобіжного заходу на підписку про невиїзд. 19 червня 1936 р. звільнений з-під варту на підписку про невиїзд. Справу закрито ОВ УДБ ХОУ НКВС і ХВО 29 листопада 1936 р. з анулюванням підписки про невиїзд.

РОХМАЇЛ Василь Михайлович, народився 1908 р. у с. Яковлівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Яковлівка Харківського р-ну Харківської обл. Робітник харківського житлокоопу. Заарештований 2 березня 1937 р. за хуліганство на Мереф'янському скляному заводі, пошкодження портретів тт. Сталіна і Леніна (статті 70¹, 78 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 30 березня 1989 р.

РУБАН Андрій Данилович, народився 1915 р. у с. Новопетровське Уфимського пов. Уфимської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Власівка Старовірівського р-ну Харківської обл. Статистик Власівської МТС. Нарсудом Дзержинського р-ну м. Харкова 2 травня 1936 р. (ст. 80 ч. 1 КК УСРР) засуджений до позбавлення волі у ЗМУ, строк покарання невідомий. Термін покарання відбував у Харківській промисловій ВТК. Заарештований 25 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 грудня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 75² ч. 2 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Харківського облсуду від 11 квітня 1937 р. на підставі ст. 45 ч. 2 КК УРСР загальний строк покарання визначений у 7 років і 12 діб з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 9 липня 1992 р.

РУБАН Олексій Степанович, народився 1912 р. у с. Гнідинці Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у Харківській обл. Червоноармієць 224-го стріл. полку 75-ї стріл. дивізії. Заарештований 22 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 25 серпня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Картабі. Ухвалою військового трибуналу ХВО від 20 жовтня 1937 р. до вироку додано пораження прав на 3 роки. Реабілітований 24 травня 1994 р.

РУБАХІН Василь Петрович, народився 1894 р. у с. Корнево Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Технік 4-ї дільниці зв'язку. Заарештований 27 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 листопада 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

РУБІН Ілля Львович, народився 1902 р. у Києві. Єврей, із службовців, освіта середня, член ВЛКСМ. Проживав у м. Челябінськ Челябінської обл. Завідувач дослідної станції та керівник групи праці на будівництві ТЕЦ. У 1929 р. під арештом Харківського окрвідділу ДПУ за зв'язок з троцькістами. Заарештований 22 листопада 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 липня 1937 р. висланий до Казахстану на 5 років. Ухвалою трійки УНКВС Актюбінської обл.

від 25 листопада 1937 р. за троцькістську діяльність позбавлений волі на 10 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 16 серпня 1945 р. Реабілітований 21 грудня і 23 грудня 1957 р.

РУБІНШТЕЙН Розалія Борисівна, народилася 1910 р. і проживала у Харкові. Єврейка, з кустарів, освіта початкова, у 1927—1931 рр. член ВЛКСМ, у 1931 р. кандидат у члени ВКП(б), у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Кур'єр районної ради Ленінського р-ну м. Харкова. Заарештована 22 липня 1935 р. за підробку партквитка, оману парторганізації ВКП(б) (ст. 180 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1935 р. за к.-р. діяльність вислана до Красноярського краю на 3 роки. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 17 квітня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала у Північсхідтабі в ОТП Ельген. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 8 березня 1947 р. як соціально небезпечний елемент заслана до Якутської АРСР на 3 роки. Реабілітована 2 червня 1956 р.

РУБЛЕНКО Гаврило Назарович, народився 1886 р. і проживав у Харкові. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт. Робітник ХПРЗ. Заарештований 16 червня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 26 вересня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Помер 4 квітня 1938 р. у Харківській в'язниці № 5. Реабілітований 24 лютого 1994 р.

РУВІНСЬКИЙ Ісай Якович, народився 1897 р. у міст. Ходорів Канівського пов. Київської губ. Єврей, соціальне походження та освіта невідомі, член ВКП(б) з 1919 р. Полковий комісар 4-го залізничного полку ХВО. Заарештований 21 червня 1937 р. за ст. 54¹ п. «б» КК УРСР і військовою колегією Верховного Суду СРСР 4 жовтня 1937 р. засуджений до ВМП. Розстріляний [4 жовтня 1937 р. у Харкові].

РУДАВІН Кузьма Іванович, народився 1862 р. у с. Новопокровка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новопокровка Чугуївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1932 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 18 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 березня 1989 р.

РУДАЄВ Борис Якович, народився 1890 р. у с. Перещепине Новомосковського пов. Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Перекладач Держвидаву, науково-літературний працівник. Заарештований 18 червня 1937 р. за статтями 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 16 квітня 1938 р. (статті 54², 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 26 травня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 30 листопада 1956р.

РУДАКОВ Антон Федорович, народився 1889 р. у с. Кукри Дісенського пов. Віленської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Молодший наглядач Харківської в'язниці. Заарештований 26 квітня 1936 р. за антирад. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), у серпні 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито прокуратурою прикордонних і внутрішніх військ охорони УСРР по Харківській обл. 8 грудня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

РУДАКОВ Василь Сергійович, народився 1906 р. і проживав у Харкові. Українець, із селян, письмен., позапарт., до 1930 р. член ВКП(б). Робітник панчішної фабрики ім. Кутузова. Заарештований 5 листопада 1935 р. за к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 грудня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 11 травня 1938 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Після відбуття терміну покарання висланий на поселення під нагляд органів МВС. Реабілітований 22 липня 1994 р.

РУДЕНКО Аркадій Робертович, народився 1902 р. у м. Черкаси Черкаського пов. Київської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1921—1924 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Завідувач планового відділу фабрики музичних інструментів. У 1928 р. під слідством Харківського окрвідділу ДПУ за деїстську діяльність. Заарештований 25 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської терористичної організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. У 1941—1943 рр. працював за вільним наймом у м. Ухта Комі АРСР. У 1943—1946 рр. служив у Червоній армії. З 1955 р. пенсіонер. На 1958 р. проживав у м. Красногорськ Московської обл. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

РУДЕНКО Данило Григорович, народився 1893 р. у с. Заболотне Київської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у с. Красне Олексіївського р-ну Харківської обл. Старший бухгалтер радгоспу «Червоний». Заарештований 17 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 червня 1938 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

РУДЕНКО Кузьма Михайлович, народився 1892 р. на хут. Терешенків Сумського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1919—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Голова правління Белгородської контори кооперативної артілі грабарів «Рембуд». Заарештований 20 жовтня 1934 р. за розкрадання державного майна (Постанова ЦВК і РНК СРСР «Про охорону майна державних підприємств, колгоспів і кооператив...» від 7 серпня 1932 р.), 5 листопада 1934 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 111 КК РСФРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з забороною обіймати керівні господарські посади 2 роки. Реабілітований 13 липня 1995 р.

РУДИЙ Ничипір Андрійович, народився 1908 р. у м. Нова Прага Олександрійського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1925—1931 рр. член ВЛКСМ, у 1932—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Старий Мерчик Валківського р-ну Харківської обл. Автозварник на будівництві шкірзаводу у Харкові. Заарештований 10 листопада 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 11 квітня 1995 р.

РУДИЧ Олександр Овксентійович, народився 1910 р. у м. Нерчинськ Забайкальської обл. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1930—1932 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Технік-приймальник авіадизельного інституту). Заарештований 31 січня 1936 р. за к.-р. виступ проти вожда народів т. Сталіна (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 березня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Після відбуття терміну покарання у 1940 р. повернувся до Харкова, у 1941 р. призваний до армії, брав участь у Другій світовій війні, нагороджений орденом Червоної Зірки та медалями. Реабілітований 21 серпня 1965 р.

РУДЬ Іван Петрович, народився 1895 р. у с. Козіївка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Козіївка Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. 13-річчя Жовтня. У 1931 р. під слідством СПВ ХОС ДПУ за антирад. агітацію. У 1933 р. майно конфісковано. Заарештований 16 березня 1937 р. за к.-р. агітацію, поширення провокаційних чуток (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

РУКІН Гліб Борисович, народився 1896 р. у м. Ош Ошського окр. Ферганської обл. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер Харківського інституту механічної обробки руд. Заарештований 7 жовтня 1936 р. як член фашистської терористичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 13 червня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 31 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 вересня 1960 р.

РУМЕНКО Опанас Васильович, народився 1906 р. у с. Іванівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Іванівка Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Хвиля революції». Заарештований 20 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу не завершено. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

РУПЕТА Броніслав Іванович, народився 1899 р. у с. Діброва Овруцького пов. Волинської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Краснокутськ Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. У 1935 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 4 січня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної польської організації ПОВ (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 3 лютого 1938 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 22 лютого 1938 р. у Харкові. Реабілітований 28 квітня 1959 р.

РУСЛИЧЕНКО Мирон Васильович, народився 1913 р. у с. Руська Лозова Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Сенькове Куп'янського р-ну Харківської обл. Шофер Сеньківської МТС. Заарештований 10 січня 1935 р. за недбалість, що призвела до пожежі

в майстерні МТС (ст. 99 КК УСРР) і Найвищим Судом УСРР 17 жовтня 1935 р. (ст. 75⁴ ч. 2 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ.

РЮМА Григорій Іванович, народився 1898 р. у с. Хлібне Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Хлібне Лозівського р-ну Харківської обл. Бригадир паровозного депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 28 грудня 1936 р. за підвину дільність на виробництві: виведення з ладу паровозів і створення умов для аварії (ст. 54⁷ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 16 липня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 26 вересня 1937 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 26 вересня 1938 р. (статті 54⁸ через ст. 20, 54⁷, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 20 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 11 серпня 1956 р.

РЮТІН Павло Юхимович, народився 1889 р. у м. Чугуїв Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник Чугуївського лазне-прального комбінату. Заарештований 19 червня 1937 р. як член к.-р. шкідницько-диверсійної організації (статті 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 5 грудня 1937 р. (ст. 54⁹ КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Усольтабі, де помер 9 грудня 1938 р. Реабілітований 7 лютого 1958 р.

РЯБЕНЬКИЙ Павло Іванович, народився 1899 р. у с. Бригадирівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Бригадирівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. Заарештований 27 січня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 8 серпня 1990 р.

РЯБІНІН Іван Данилович, народився 1899 р. у с. Коробочкине Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Коробочкине Чугуївського р-ну Харківської обл. Різнораб у Харкові. У 1932 р. майно конфісковано. Заарештований 26 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським

облсудом 19 вересня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Особливою трійкою УНКВС по Далекосхідному краю 28 листопада 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Дата та місце розстрілу невідомі. Реабілітований 10 листопада 1992 р.

РЯБІНІН Дмитро Іванович, народився 1880 р. у с. Охоче Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Кофанівка Старорівнівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 19 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 24 жовтня 1989 р.

РЯБОКОНЕНКО Малахій Євдокимович, народився 1884 р. у с. Сафонівка Обоянського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1920 р. Проживав у Харкові. Завідувач кінного двору Південномонтажбуду при ХПЗ. Заарештований 17 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістській організації та к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 20 травня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 23 квітня 1938 р. Реабілітований 30 березня і 22 серпня 1959 р.

РЯБОНЕНКО Герасим Гаврилович, народився 1898 р. у с. Гудівка Звенигородського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Старший асистент Всеукраїнського інституту комунального господарства. Заарештований 24 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 19 серпня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 24 лютого 1994 р.

РЯБОШАПКА Іван Григорович, народився 1895 р. у м. Новогеоргіївськ Єлизаветградського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1921—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Директор Ізюмської МТС. Заарештований 11 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної шкідницької організації (статті 54⁷, 54¹¹, 54⁸ через ст. 17 КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 грудня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 6 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 вересня 1957 р.

РЯБУХА Іван Григорович, народився 1899 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР у 1934 р. висланий на 3 роки. Заарештований 21 лютого 1937 р. на пероні ст. Мерефа Півд. залізниці за нецензурну лайку на адресу тт. Сталіна і Орджонікідзе (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 8 квітня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 27 серпня 1991 р.

РЯБУШИН Борис Петрович, народився 1904 р. у м. Костянтиноград Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Лебедин Лебединського р-ну Харківської обл. Захисник народного суду. Заарештований 5 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 березня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі у сел. Чиб'ю Комі автономної обл. Реабілітований 15 листопада 1989 р.

РЯБЧЕНКО Василь Іванович, народився 1899 р. у с. Луганське Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1920—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Завідувач Куп'янського райздороввідділу. Заарештований 22 березня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54⁴ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі. Особливою трійкою по Крайній Півночі 29 квітня 1938 р. за антирад. діяльність винесено ухвалу про розстріл. Дата і місце розстрілу невідомі. Реабілітований 5 січня 1962 р.

РЯБЧИКОВ Йосип Прокопович, народився 1907 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1936 рр. член ВКП(б). Майстер заводу № 135. Заарештований 26 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістській організації та антирад. роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у таборі Хатинах-Штурмове в бухті Нагаєва Далекосхідного краю, де помер 30 грудня 1941 р. Реабілітований 13 березня 1959 р.

РЯЗАНОВ Віктор Якович, народився 1912 р. у стан. Кисловдська П'ятигорського

окр. Терської обл. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1926—1927 рр. член ВЛКСМ. Проживав на ст. Балаклія Північно-Донецької залізниці. Робітник ст. Балаклія Північно-Донецької залізниці. Заарештований 15 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Північно-Донецької залізниці 4 серпня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 10 листопада 1937 р. вирок скасовано як м'який, справу передано на дослідження. Лінсудом Північно-Донецької залізниці 20 травня 1938 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою пленуму Верховного Суду СРСР від 28 грудня 1939 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії

попереднього слідства. Лінсудом Північно-Донецької залізниці 2 серпня 1940 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

РЯНСЬКИЙ Василь Леонідович (Райський Віктор Леонідович), народився 1898 р. у с. Морозівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у минулому кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХІЕІ. Заарештований 28 грудня 1934 р. за службу в каральному загоні білої армії, за що був засуджений ЧК до розстрілу, але втік з бунду, змінив у 1921 р. прізвище, зберігав зброю (статті 54¹³, 196 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 22 листопада 1995 р.

С

САВЕЛОВ Григорій Григорович, народився 1894 р. у с. Борщівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 28 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 21 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 24 листопада 1992 р.

САВЕЛЬЄВ Олексій Сергійович, народився 1912 р. у с. Ліски Одеського пов. Тульської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Полтава Харківської обл. Червоноармієць команди зв'язку 53-го залізничного полку військової охорони НКВС. Заарештованим не був, під слідством ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Основа Півд. залізниці з 28 квітня 1935 р. за зрив політзанять, антирад. агітацію серед червоноармійців (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 16 серпня 1935 р. засуджений на 1,5 року позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував у 4-й будколонії НКВС м. Маріуполь Сталінської обл. і ВТК Харківської дільниці особливого будівництва НКВС. Ухвалою відділу військового трибуналу прикордонної та внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. від 31 липня 1936 р. звільнений з-під варті умовно-достроково з урахуванням не відбутого строку як умовного. Реабілітований 13 травня 1994 р.

САВЕНКО Олександр Якович, народився 1901 р. у м. Бахмут Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, із службовців, освіта вища, у 1927—1935 рр. і 1936 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХЗВІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. На 1956 р. проживав у с. Конькове Тельманівського р-ну Сталінської обл. Реабілітований 10 жовтня 1958 р.

САВИНЕНКО Григорій Савелійович, народився 1902 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник ХПЗ. Заарештований 13 вересня 1936 р. як член к.-р. угруповання (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 4 листопада 1936 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 травня 1990 р.

САВИЦЬКИЙ-ГЕДЗЬ Олексій Васильович, народився 1890 р. у м. Золотоноша Золотоніського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Літератор. Заарештований 3 листопада 1936 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 14 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 15 липня 1937 р. у Києві. Реабілітований 15 липня 1958 р.

САВОТИНСЬКИЙ Олександр Іванович, народився 1885 р. у с. Сагуни Острогозького пов. Воронежської губ. Росіянин, із службовців, освіта неповна середня, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Секретар комісії з оборони Харківського облвиконкому. Заарештований 1 червня 1937 р. за приховування з к.-р. метою мобілізаційної готовності Харківської обл., сприяння к.-р. діяльності троцькістів під час його роботи у Вукоопспільці (статті 100 ч. 1, 54¹⁴ КК УРСР), справу закрито прокурором Харківської обл. 7 квітня 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

САВРАНСЬКИЙ Ілля Йосифович, народився 1908 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викаладач робітфаку ХЕМЗ. Заарештований 4 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 7 січня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Після звільнення з-під варті проживав у м. Валки Валківського р-ну Харківської обл. Заарештований 5 березня 1943 р. як соціально небезпечний елемент (ст. 33 КК УРСР), під слідством НКВС УРСР за зраду батьківщини (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР). Помер 21 серпня 1943 р. у санчастині Чистопольської в'язниці № 4. Справу закрито слідгрупою НКВС УРСР 7 жовтня 1943 р. (ст. 4 п. «а» КПК УРСР). Реабілітований 18 травня 1993 р.

САВЧЕНКО Володимир Кіндратович, народився 1880 р. і проживав у Києві. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1900—1906 рр. член РСДРП(б), у 1906—1920 рр. член партії соціалістів-революціонерів, у 1920—1925 рр. член РКП(б). Робітник поліграфічної артілі «Політкаторжанин». Заарештований 30 серпня 1936 р. як член к.-р. організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 1 вересня 1936 р. етапований для подальшого слідства до Харкова у розпорядження СПВ ХОУ НКВС і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у в'язниці на 5 років. Реабілітований 24 жовтня 1964 р.

САВЧЕНКО Ганна Мойсеївна, народилася 1901 р. у с. Лютівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Лютівка Золочівського р-ну Харківської обл. Домогосподарка. Заарештованою не була, під слідством Золочівського РВ НКВС з 7 серпня 1936 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ через ст. 19 КК УСРР) і Харківським облсудом 10 квітня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджена

на 1,5 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік, а 5 вересня 1937 р. у зв'язку з народженням дитини виконання вироку відстрочено до 1 вересня 1938 р. Реабілітована 11 березня 1966 р.

САВЧЕНКО Олександр Кіндратович, народився 1893 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1923—1935 рр. член ВКП(б). Інструктор паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 11 квітня 1935 р. за антирад. шкідницьку діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 26 жовтня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 14 вересня 1937 р. Реабілітований 11 жовтня 1957 р. і 30 червня 1989 р.

САВЧЕНКО Федір Кузьмич, народився 1881 р. у с. Краснопавлівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Таранівка Зміївського р-ну Харківської обл. Завгосп колгоспу ім. 1 травня. Заарештований 19 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 23 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Верховного Суду УРСР від 13 травня 1937 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження і Харківським облсудом 5 квітня 1939 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

САВЧЕНКО Юрій Аркадійович, народився 1903 р. у с. Сенча Лохвицького пов. Полтавської губ. Українець, із священнослужителів, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Літературний редактор видавництва «Мистецтво». Заарештований у 1920 р. Лебединською повітЧК як колишній політичний бандит, справу закрито комісією в справах неповнолітніх при секції охорони дітей відділу освіти Гадяцького повітвиконкому 7 травня 1921 р. Заарештований 26 жовтня 1934 р. як член к.-р. терористичної організації (ст. 54⁸ КК УСРР) і Харківським облсудом 24 квітня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою спеціальної касаційної колегії Найвишого Суду УСРР від 2 серпня 1935 р. термін покарання знижено до 4 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 14 липня 1992 р.

САДОВСЬКИЙ Євген Михайлович, народився 1890 р. у с. Черкаське-Порічне Су-

джанського пов. Курської губ. Росіянин, із священнослужителів, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Священик церкви Усікновення голови Іоанна Хрестителя. Заарештований 5 грудня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 13 лютого 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 8 серпня 1990 р.

САЄНКО Олександр Опанасович, народився 1887 р. у с. Сінолицівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Солоницівка Харківської приміської зони. Бухгалтер свинорадгоспу № 5. Ухвалою особливої наради при ОДПУ у 1927 р. як небезпечний елемент висланий на Урал на 3 роки. Заарештований 8 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістсько-терористичну пропаганду серед пасажирів приміського поїзда (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 1 липня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 14 грудня 1992 р.

САЗОНОВ Григорій Іванович, народився 1904 р. у м. Єнакієве Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1922—1927 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Головний механік ДАРДЗ № 2. Заарештований 9 липня 1937 р. за шкідництво на виробництві (ст. 54⁷ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 25 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Південтабі у м. Улан-Уде Бурят-Монгольської АРСР; Північзалізничтабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 24 березня 1951 р. судимість знято. На 1957 р. проживав у м. Балаклія Харківської обл. Реабілітований 29 вересня 1958 р.

САЗОНОВ Олексій Ілліч, народився 1881 р. у с. Старопокровка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Старопокровка Чугувського р-ну Харківської обл. Робітник ДЕС № 2. Заарештований 21 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 серпня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 29 грудня 1962 р.

САЗОНОВ Яків Давидович, народився 1897 р. у с. Кам'янка Малоархангельського пов. Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта незакінчена вища, у 1917—1937 рр. член

ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач сільгоспвідділу Харківського обкому КП(б)У. Заарештований 29 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної шкідницької організації правих (статті 54¹¹, 54⁸ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 3 жовтня 1991 р.

САЗОНОВА Феодора Кирилівна, народилася 1909 р. у с. Казенні Личії Новгородського пов. Мінської обл. Білоруска, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у Харкові. Контролер-сортувальник Харківської трикотажної фабрики. У 1924 р. за к.-р. агітацію засуджена до 6 місяців примусових робіт. Заарештована 15 січня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 21 червня 1937 р. (статті 54⁶ ч. 1, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 56¹⁷ через ст. 20 КК УСРР) засуджена на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 3 роки. До осені 1941 р. утримувалась у Харківській в'язниці, потім була етапована до м. Орел, пізніше до м. Тобольськ, м. Владимир, де перебувала до закінчення терміну покарання. До 1950 р. проживала у м. Мінськ, потім переїхала до с. Свидовщина Барановицької обл. Реабілітована 30 березня 1959 р.

САЙКО Овксентій Захарович, народився 1889 р. на хут. Нагірний Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Член артілі «Точна механіка». Заарештований не був, під слідством СПВ УДБ ХОУ НКВС з 25 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 липня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

САЙКО Петро Миколайович, народився 1902 р. у слоб. Мерефа Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1925—1930 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у сел. Мерефа Харківського р-ну Харківської обл. Черговий вагонного депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 10 травня 1937 р. за шкідництво на виробництві (ст. 54⁷ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 28 вересня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у м. Владивосток. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 7 квітня 1940 р. обвинувачення перекваліфіковано на

ст. 56³⁰ п. «а» КК УРСР із зниженням строку покарання до 2 років позбавлення волі.

САКОВИЧ Яків Семенович, народився 1896 р. у с. Бершти Гродненської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник технічної частини Тсоавіахіму. Заарештований 23 липня 1937 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 22 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 серпня 1967 р.

САКСОНОВ Михайло Олександрович, народився 1912 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., у 1934—1936 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Коростень Київської обл. Командир відділення 5-го залізничного батальйону. Заарештований 9 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 15-го стріл. корпусу КВО 2 березня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 26 серпня 1993 р.

САЛАГОВ Микола Андрійович, народився 1917 р. у Москві. Грузин, із службовців, освіта середня, позапарт., член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХІПТ. Заарештований 15 червня 1937 р. за шпигунську діяльність і к.-р. пропаганду (статті 54¹ п. «а», 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 29 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 4 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 15 листопада 1957 р.

САЛИВОН Григорій Васильович, народився 1897 р. у міст. Грунь Зінківського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Черговий паровозного депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. як колишній офіцер-білогвардієць та за к.-р. пропаганду, антирад. настрої і терористичні наміри (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 25 жовтня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у В'яттабі, де помер 12 березня 1938 р. Реабілітований 18 серпня 1993 р.

САЛКІНДЕР Роман Михайлович, народився 1900 р. у м. Генічеськ Мелітопольський пов. Таврійської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1921—1928 та 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник 8-ї Республіканської друкарні. У 1928 р. під слідством Харківського

окрвідділу ДПУ як троцькіст. Заарештований 5 листопада 1935 р. як член к.-р. групи та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 8 березня 1961 р.

САЛО Сергій Андрійович, народився 1901 р. у с. Колодязне Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Великий Дворічанського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нове життя». Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 2 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 червня 1959 р.

САЛО Федір Іванович, народився 1866 р. у с. Гришівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Сахновщина Сахновщинського р-ну Харківської обл. Служитель релігійного культу. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 28 жовтня 1929 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Казахстану на 3 роки. Заарештований 24 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 6 вересня 1937 р. у Полтаві. Реабілітований 19 травня 1995 р. і 13 квітня 1989 р.

САЛЬНИКОВ Олександр Васильович, народився 1888 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний. У 1920 р. під арештом у Криворізькій ЧК за службу в білій армії. Заарештований 2 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 лютого 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 2 серпня 1990 р.

САМАРІН Адольф Львович, народився 1898 р. у Києві. Єврей, соціальне походження, освіта, партійність та місто роботи невідомі. Проживав у Харкові. Заарештований 4 серпня 1936 р. і ухвалою особливої наради при НКВС від 9 січня 1937 р. за к.-р. терористичну діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений 3-під варти 2 червня 1944 р.

САМІЙЛИК (Самійленко) Андрій Миколайович, народився 1904 р. на хут. Ялта [Ізюм-

ського] пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Ялта Петрівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Затонського. У 1931 р. за невиконання плану хлібозаготівлі засуджений на 3 роки позбавлення волі. 3 місяці відбуття покарання втік, за що у 1933 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 липня 1963 р.

САМОЙЛЕНКО Григорій Степанович, народився 1905 р. у с. Троїцьке Мелітопольського пов. Таврійської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер ХЦЗ. Позбавлений виборчих прав. У 1930 р. під слідством Куп'янського ОВ ДПУ за к.-р. діяльність. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 11 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі у м. Івдель Свердловської обл. Реабілітований 11 грудня 1959 р.

САМОТУГА Опанас Іванович, народився 1906 р. у сел. Голубівка Слов'янoserбського пов. Катеринославської губ. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт., у 1932—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер ХПЗ. Заарештований 26 вересня 1936 р. за антирад. агітацію та терористичні помисли щодо керівників партії та уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 20 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

САМОХВАЛ (Самохвалов) Іван Тарасович, народився 1908 р. у с. Стара Гнилиця Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1925—1927 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХМБІ. Заарештований 15 червня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 21 червня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР). Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 23 червня 1951 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) висланий на 10 років до Карагандинської обл. Казахської РСР. Реабілітований 1 липня 1955 р.

САМОХВАЛОВ Ілля Антонович, народився 1911 р. у с. Виногребля Курської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт.,

у 1929—1931 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Чоботар комбінату інвалідів «Кожевенник». Заарештований 30 квітня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 31 липня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 березня 1990 р.

САМОХВАЛОВ Олександр Петрович, народився 1903 р. у с. Зайцеве Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, у 1926—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Секретар парткому канатної фабрики ім. Петровського. Заарештований 27 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації правих (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 липня 1956 р.

САМОШЕСТ Прокопій Тихонович, народився 1903 р. у с. Роздолівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Бригадир ремонтної бригади паровозного депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 28 грудня 1936 р. за шкідницьку діяльність (ст. 54⁷ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 26 березня 1938 р. (статті 54⁸ через ст. 20, 54⁷, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 20 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбував в Північсхідтабі, після звільнення з-під варти проживав у сел. Галімії Омсукчанського р-ну Магаданської обл. Реабілітований 11 серпня 1956 р.

САМПАЛА-ПАЛЕМ Юліус Вільгельмович, народився 1867 р. у колонії Пришибі Мелітопольського пов. Таврійської губ. Німець, з кустарів, освіта середня, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 30 січня 1937 р. за створення німецько-фашистської організації, яка проводила к.-р. шпигунську диверсійну діяльність (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР), і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54⁶ п. 1, 54¹¹, 54², 54⁸, 54⁹ через ст. 17 КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Ухвалою військової колеґії Верховного Суду СРСР від 17 липня 1937 р. розстріл замінено на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 4 роки. Помер 7 жовтня 1937 р. у Харківській слідчій в'язниці. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

САМСОНОВ Іван Михайлович, народився 1905 р. у с. Батурино Московської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, у 1920—1930 рр. член ВЛКСМ, член ВКП(б) з 1930 р. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Викладач школи комітету профспілки ІПРЗ. Заарештований 30 грудня 1934 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 травня 1935 р. як член к.-р. троцькістського угруповання позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 6 вересня 1957 р.

САМСОНОВ Михайло Євlampійович, народився 1888 р. у м. Псков Псковської губ. Росіянин, із селян, освіта вища, позапарт., у 1919 р. кандидат у члени РКП(б). Проживав у Харкові. Економіст Харківського облземуправління. Заарештований 9 липня 1937 р. як член к.-р. організації та шкідництво (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 2 січня 1938 р. (статті 54⁷ через ст. 20 КК УСРР, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 15 років позбавлення волі у в'язниці з обмеженням прав на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Норильтабі. Справу закрито військовою колегією Верховного Суду СРСР 15 березня 1946 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР). Звільнений з-під варті 27 травня 1946 р.

САМСОНОВ Тихін Миколайович, народився 1908 р. у с. Барвінкове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1929—1935 рр. член ВЛКСМ, у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Барвінкове Барвінківського р-ну Харківської обл. Охоронець зернобази № 133. Заарештований 29 квітня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 серпня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у ВТК № 2 у Тайгинському р-ні Новосибірської обл. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

САМУСЬ Петро Мойсейович, народився 1888 р. у с. Петрушівка Борзнянського пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Петрушівка Ічнянського р-ну Чернігівської обл. Пекар Первухинського бурякорадгоспу у с. Гути Богодухівського р-ну Харківської обл. У 1932 р. за невиконання твердого завдання та образу працівників сільради покараний на 5 років позбавлення волі, від покарання ухилився. Заарештований 31 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 травня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК

УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 30 жовтня 1992 р.

САНЖАРЕВСЬКИЙ Костянтин Костянтинович, народився 1889 р. у м. Слов'янськ Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Бібліотекар ХІБІ. Заарештований 18 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 через ст. 20 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 липня 1935 р. попереднє ув'язнення зараховане як термін покарання зі звільненням з-під варті. Реабілітований 7 червня 1989 р.

САПЕГА Север'ян (Семен) Сергійович, народився 1905 р. у с. Ставрове Дубнівського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1931 р. Проживав у Харкові. Десятник управління капітального будівництва. Заарештований 5 грудня 1934 р. як член к.-р. організації УВО (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Соловецькому ВТТ. Розстріляний 3 листопада 1937 р. в урочищі Сандармох на 16-му км від м. Медвежогорськ Карельської АРСР за ухвалою особливої трійки УНКВС по Ленінградської обл. від 9 жовтня 1937 р. Реабілітований 23 травня 1989 р.

САПЕГА Степан Романович, народився 1894 р. у с. Посадове Томашевського пов. Люблінської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1920—1924 рр. член РКП(б). Проживав на хут. Новоморокине Близнюківського р-ну Харківської обл. Обліковець Близнюківської МТС. Заарештований 15 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 серпня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

САПЕЛЬНИКОВ Василь Опанасович, народився 1907 р. у с. Покровка Таганрозького окр. області Війська Донського. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1927 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Помічник машиніста депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 16 жовтня 1936 р. як член к.-р. угруповання та шкідницьку роботу (статті 54¹¹, 56³⁰ п. «а» КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 27 листопада 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на

5 років. Термін покарання відбував у В'яттабі. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 23 березня 1940 р. вирок скасовано і справу закрито. Звільнений з-під варті 22 квітня 1940 р.

САПРИКІН Іван Олексійович, народився 1911 р. у с. Єфремівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 15 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 липня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 5 вересня 1935 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Спецколегією Харківського облсуду 16 грудня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 31 жовтня 1991 р.

САПРИКІН Никифор Трохимович, народився 1893 р. у с. Оскольське Новооскольського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, письмен., позапарт. Проживав у Харкові. Чорнороб військового складу № 23 НКВС. Заарештований 18 серпня 1936 р. за антирад. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 жовтня 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

САПСАЙ Яків Васильович, народився 1900 р. у с. Рогань Харківського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Інкасатор-касир фінвідділу ХЕМЗ. Заарештований 14 грудня 1934 р. за намагання зв'язатися з представниками іноземних держав для передачі заяви к.-р. змісту (ст. 54³ через ст. 17 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 лютого 1935 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Ухвалою судово-наглядової колегії Верховного Суду УСРР від 24 квітня 1935 р. розстріл замінено позбавленням волі на 10 років з обмеженням прав на 5 років. Термін покарання відбував у Дальтабі, Північзалізничтабі, Саратовському таборі. Після відбуття терміну покарання проживав у Харкові. Працював на ХТЗ. Заарештований 25 січня 1949 р. як член антирад. української організації, ворожу діяльність проти СРСР, за що був засуджений у 1935 р. (статті 54³ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 18 травня 1949 р. висланий на поселення до Красноярського краю під нагляд органів МДБ. На засланні перебував у м. Ігарка Крас-

ноярського краю. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 8 вересня 1954 р. звільнений від заслання. Реабілітований 27 серпня 1991 р. і 12 травня 1989 р.

САПЬОЛКІН Григорій Павлович, народився 1906 р. у с. Новопокровка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новопокровка Чугуївського р-ну Харківської обл. Бригадир колгоспу «Зоря». Позбавлений виборчих прав. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 18 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 жовтня 1968 р.

САП'ЯН Федір Миколайович, народився 1901 р. у с. Петропавлівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Учителю СШ №10. Заарештований 8 вересня 1936 р. за к.-р. націоналістичну діяльність та незаконне зберігання зброї (статті 54¹⁰, 54¹¹, 196 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 березня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 28 грудня 1963 р.

САРАДЖАН Семен Степанович, народився 1911 р. у м. Трапезунд, Туреччина. Вірмен, із службовців, освіта початкова, член партії «Дашнакцутюн» з 1930 р. Проживав у Харкові. Робітник заводу № 183. У 1932 р. під слідством СПВ ДПУ УСРР за участь в організації втечі з заслання лідерів партії «Дашнакцутюн» (ст. 54¹¹ КК УСРР). Заарештований 29 січня 1937 р. як член підпільної к.-р. дашнацької організації та антирад. пропаганду (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 23 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54², 54⁸ через ст. 17 КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 липня 1957 р.

САРАЄВ Олександр Сергійович, народився 1901 р. у Бахмутському пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник відділу кадрів Харківського облвнудторгу. Заарештований 15 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську терористичну пропаганду (статті 54¹⁰ ч. 1, 54⁸ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 16 травня 1937 р. Звільнений з-під варті 20 травня 1937 р. Заарештований 6 листопада 1937 р. за статтями 54¹⁰ ч. 1, 54⁸ через

ст. 17 КК УСРР і військовим трибуналом ХВО 11 лютого 1938 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 29 березня 1938 р. термін покарання знижено до 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Покарання відбував на Колимі. Після звільнення проживав у с. Кірове Дзержинського р-ну Сталінської обл. Реабілітований 24 березня 1961 р.

САФРОНОВ Віталій Петрович, народився 1898 р. у с. Мар'ївка [Бахмутського] пов. Катеринославської губ. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер Промбудопроекту. Заарештований 29 грудня 1934 р. як член терористичної диверсійної організації, яка готувала вбивства тт. Сталіна і Постишева, диверсії на залізничному транспорті (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 червня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 27 червня 1991 р.

САХАНИЦЬКИЙ Володимир Вікторович, народився 1905 р. у м. Малин Радомишльського пов. Київської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав на ст. Готня Півд. залізниці. Ревізор-інструктор вагоноремонтного пункту ст. Готня. Заарештований 29 серпня 1936 р. за зв'язок з членами к.-р. троцькістської організації та к.-р. роботи (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність висланий до Казахстану на 5 років. Термін покарання відбував у Магаджановському радгоспі Новоросійського р-ну Актюбінської обл. Заарештований 18 листопада 1937 р. УДБ УНКВС по Актюбінській обл. за ст. 58¹⁰ КК РРФСР і ухвалою особливої трійки УНКВС Актюбінської обл. від 25 листопада 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Помер 21 липня 1940 р. у Магаданській обл. Реабілітований 21 і 23 грудня 1957 р.

САХНО Петро Йосифович, народився 1899 р. на хут. Пишне Лубенського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Пишне Лубенського р-ну Харківської обл. Ремонтний робітник ст. Лубни Півд. залізниці. У 1930 р. розкуркулений, висланий до Північного краю. Заарештований 29 липня 1937 р. за втечу з місця вислання, антирад. розмови та ху-

ліганство (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. за к.-р. агітацію винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 квітня 1989 р.

САЧЕНКО Петро Лаврентійович, народився 1904 р. у с. Мороськ Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта середня, у 1927—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інструктор Бурякотресту. Заарештований 16 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 28 червня 1938 р. за недоведеності складу злочину.

САЧИНСЬКИЙ Володимир Север'янович, див. СОЧИНСЬКИЙ (Сачинський) Володимир Север'янович.

СВАТОВСЬКИЙ Борис Станіславович, народився 1906 р. у м. Луганськ Слов'яносербського пов. Катеринославської губ. Поляк, з робітників, освіта вища, у 1931—1937 рр. кандидат у члени ВКП(б), до 1937 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Викладач ХІЕІ, доцент. Заарештований 22 січня 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркуттабі. Звільнений з-під варті 7 липня 1943 р. і згідно з директивою НКВС СРСР № 185 від 29 квітня 1942 р. залишений на проживання у м. Воркута Комі АРСР до кінця війни. Реабілітований 25 жовтня 1957 р.

СВАШЕНКО Павло Андрійович, народився 1898 р. у с. Дергачі Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1924—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Дергачі Харківської приміської зони. Сторож ХВРЗ. Заарештований 3 січня 1937 р. за к.-р. підривною діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 25 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 29 січня 1992 р.

СВАШЕНКО-ЛІСОВИЙ Петро Андрійович, народився 1891 р. у с. Дергачі Харківського пов. Харківської губ. Українець, з торговців, освіта неповна середня, до 1919 р. член УПСР, у 1920—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Член редакції журналу «Всесвіт». Заарештований 25 квітня 1935 р. як член к.-р. націоналістичної організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), згідно з розпорядженням СПВ УДБ НКВС УСРР від 25 травня 1935 р. етапований для подальшого слідства до Києва.

Спецколегією Київського облсуду 27 серпня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Білбалттабі на ст. Медвежа Гора Кіровської залізниці. Розстріляний 27 вересня 1937 р. за ухвалою трійки при НКВС Карельської АРСР від 20 вересня 1937 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 17 жовтня і 6 серпня 1956 р.

СВЕРДЛОВ Володимир Захарович (Зелікович), народився 1897 р. у м. Гуляйполе Олександрівського пов. Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Головний інженер монтажно-контори Червонозаводської ТЕЦ. Ухвалою судової трійки при колегії ДПУ УСРР від 14 квітня 1931 р. (ст. 54⁹ КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 5 років, а ухвалою від 1 серпня 1931 р. достроково звільнений з-під варті з випробувальним терміном 6 місяців. Заарештований 7 липня 1937 р. як член к.-р. підпільної меншовицької організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 5 жовтня 1939 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північзалізничтабі. Реабілітований 18 жовтня 1957 р.

СВИДИНА Антон Феодосійович, народився 1886 р. у с. Липова Долина Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Липова Долина Липоводолинського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Майно частково конфісковано. Заарештований 5 листопада 1936 р. як член нелегального к.-р. церковного угруповання та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 17 травня 1989 р.

СВИДИНА Яків Феодосійович, народився 1881 р. у с. Липова Долина Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Липова Долина Липоводолинського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 19 листопада 1936 р. як керівник нелегального к.-р. церковного угруповання та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Південтабі в Иркутській обл., де помер 15 квітня 1942 р. Реабілітований 17 травня 1989 р.

СВИДЛО Никанор Степанович, народився 1896 р. і проживав у Харкові. Українець,

з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник артілі «Паризька комуна». Заарештований 27 жовтня 1936 р. за к.-р. анархістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 червня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у [Північсхідтабі], де помер 1937 р. Реабілітований 29 липня 1960 р.

СВИДЛО Петро Прокопович, народився 1904 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1924—1935 рр. член ВКП(б). Безробітний, у минулому комсомольський і партійний працівник на ХЕМЗ. Заарештований 11 жовтня 1935 р. за пропаганду троцькістських поглядів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 31 березня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 5 жовтня 1956 р.

СВИНАРЕНКО Ілля Федорович, народився 1893 р. у с. Стара Нелідовка Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник заводу № 135. Заарештований 10 травня 1936 р. за вчинення написів к.-р. характеру, що дискредитують вождів партії та уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 20 липня 1992 р.

СВИР Антон Григорович, народився 1909 р. у с. Шопенка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВЛКСМ. Проживав у сел. Жихар Харківського р-ну Харківської обл. Стрілець 3-го загону стрілк. охорони НКШС ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 3 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УРСР 7 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у м. Владивосток Далекосхідного краю. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

СВИРИДОВ Сергій Михайлович, народився 1894 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., у 1931—1936 рр. член ВКП(б). Директор бази роздрібної торгівлі заводського Харчоторгу. Заарештований 27 жовтня 1936 р. як троцькіст, що підозрюється у к.-р. діяльності (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня

1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність і незаконне зберігання зброї позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі та Воркуттабі. Реабілітований 9 липня 1955 р.

СВИРИДОВА Таїсія Сергіївна, народилася 1908 р. у с. Кам'янець-Горчакове Кромського пов. Орловської губ. Росіянка, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживала в Харкові. Квитковий касир ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештована 2 листопада 1936 р. за шпигунство на користь Польщі (ст. 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 травня 1937 р. за шпигунську діяльність заслана на 3 роки до м. Уфа. Заарештована 4 червня 1938 р. УДБ УНКВС Башкирської АРСР за шпигунство (ст. 58⁶ КК РРФСР) і ухвалою трійки УНКВС Башкирської АРСР від 10 жовтня 1938 р. позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала в Усолтабі у м. Солікамськ Пермської обл. Звільнена з-під варті у 1946 р. На 1958 р. проживала в сел. Дергачі Дергачівського р-ну Харківської обл. Реабілітована 31 липня 1959 р.

СВИРСЬКИЙ Микола Олексійович, народився 1886 р. у м. Снов Городнянського пов. Чернігівської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Учитель СШ № 75. Заарештований 4 листопада 1935 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 лютого 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

СВИСТУН Антон Костянтинович, народився 1910 р. у с. Черкаський Бишкін Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. У 1931 р. висланий до Північного краю, але від вислання ухилився. Ухвалою судової трійки при колегії ДПУ УСРР у 1933 р. за ухилення від вислання позбавлений волі у концтаборі на 3 роки. Термін покарання відбував у м. Свободний Далекосхідного краю. Заарештований 27 липня 1937 р. Зміївським РВ НКВС за антирад. агітацію, як син розкуркуленого, що після відбуття покарання проживав без документів (статті 54¹⁰, 78 КК УСРР), і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 27 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 21 червня 1989 р.

СВИДЕРСЬКИЙ Ананій Геронімович, народився 1886 р. у с. Чорні Води Кам'янець-Подільського пов. Подільської губ. Українець, із селян, освіта середня, у 1926—1937 рр. член

ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник Харківського обласного управління зв'язку. Заарештований 25 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації правих (статті 54¹¹, 54⁸ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 червня 1958 р.

СВІНЦИЦЬКИЙ (Свінтицький) Броніслав Домінікович, народився 1905 р. у с. Мар'янівка Новоград-Волинського пов. Волинської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Великі Бучки Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. У 1930 р. розкуркулений. У 1935 р. розкуркулений і в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 25 січня 1937 р. за зв'язки з польським консульством і профашистську діяльність (статті 54⁴, 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 21 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 січня 1965 р.

СВІРГУНОВ Дмитро Максимович, народився 1896 р. у міст. Балаклія Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Служив у Харкові. Червоноармієць змінного складу команди Харківського пункту ППО. Заарештований 28 серпня 1936 р. за виступ на захист троцькістсько-зінов'євського центру та зберігання револьвера (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 21 жовтня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у м. Котлас Архангельської обл. Реабілітований 23 червня 1989 р.

СВІТЛИЧНИЙ Віктор Олексійович, народився 1897 р. у сел. Жихар Харківського пов. Харківської губ. Українець, з міщан, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Карачівка Харківської приміської зони. Художник Сільгоспвидавництва. Заарештований 27 квітня 1935 р. як член к.-р. організації та шпигунську діяльність (статті 54⁶, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 22 листопада 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. На 1959 р. проживав у м. Мерефа Харківського р-ну Харківської обл., працював у музеї дарвінізму при ХДУ. Реабілітований 15 жовтня 1992 р.

СВІТЛИЧНИЙ Іван Григорович, народився 1893 р. у с. Карачівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Краснопавлівка Лозівського р-ну Харківської обл. Чоботар-кустар. Заарештований 16 березня 1937 р. ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці за антирад. розмови у дачному поїзді (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 13 червня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Помер 12 квітня 1941 р. в ув'язненні. Реабілітований 22 липня 1991 р.

СВІТЛИЧНИЙ Петро Єфремович, народився 1902 р. на хут. Новософіївка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Новософіївка Богодухівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований [25] січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Богодухівським РВ НКВС 1 червня 1935 р. за відсутності складу злочину.

СВІТНЄВ Петро Трохимович, народився 1897 р. у м. Царицин Царицинського пов. Саратовської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1917 р. Проживав у Львові, Польща. Генконсул СРСР. Заарештований у Харкові під час відпустки 15 листопада 1936 р. як член к.-р. терористичної організації (ст. 54¹⁰ КК УСРР). Помер 26 лютого 1937 р. у тюремній лікарні тюрподу НКВС УСРР у Києві. Справу закрито УДБ НКВС УСРР 20 квітня 1937 р. (ст. 4 п. «а» КПК УСРР). Реабілітований 13 лютого 1957 р.

СВІЧКАР Григорій Мефодійович, народився 1900 р. у с. Козача Лопань Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Козача Лопань Дергачівського р-ну Харківської обл. Сигналіст ст. Слатине Півд. залізниці. Заарештований 8 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Під. залізниці 15 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував на Дальбуді НКВС у м. Владивосток Далекосхідного краю. Реабілітований 24 лютого 1994 р.

СВІЧКАР Яків Миколайович, народився 1914 р. у с. Благовіщенка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ПВРЗ. У 1929 р. розкуркулений. Заарештований 25 липня 1937 р. за антирад. агітацію та шкідництво (статті 54⁷,

54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 6 липня 1957 р.

СВІЧКАРЕВ Вадим Кузьмич, народився 1903 р. у м. Єйськ Єйського від. Кубанської обл. Росіянин, з торговців, освіта неповна середня, у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Старовірівка Шевченківського р-ну Харківської обл. Директор МТС. Заарештованим не був, під слідством Шевченківського РВ НКВС з 18 листопада 1935 р. за приховування служби в Добровольчій армії генерала Денікіна (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито помічником прокурора у спецсправах 26 грудня 1935 р.

СЕВАСТЯНОВ Сергій Олександрович, народився 1899 р. у с. Леб'яже Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1934 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у сел. Люботин Харківської приміської зони. Робітник харківської кондитерської фабрики «Жовтень». Заарештований 5 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹², 42 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Помер [1958 р.] у м. Люботин Харківської обл. Реабілітований 10 серпня 1962 р.

СЕВРЮКОВ Іван Михайлович, народився 1885 р. у с. Зарожне Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Зачугівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Грубник 14-го корпусного арт. полку. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 4 грудня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 березня 1938 р. засуджений на 6 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 25 липня 1994 р.

СЕДЛЯР Василь Феофанович, народився 1899 р. на хут. Хрестівка Зіньківського пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Секретар оргкомітету Спілки художників УСРР. Заарештований 26 листопада 1936 р. як член к.-р. націонал-фашистської організації, що стояла на терористичних позиціях (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 13 липня 1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна з негайним виконанням вироку

згідно з постановою ЦВК СРСР від 1 грудня 1934 р. Розстріляний 13 липня 1937 р. у Києві. Реабілітований 1 лютого 1958 р.

СЕЛЕЗЕНЬ Онуфрій Симонович, народився 1893 р. у с. Антонівка Костянтинівградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кегичівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Робітник свинорадгоспу «Кегичівка». Заарештований 19 березня 1935 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹¹ КК УСРР) і Харківським обласним 14 вересня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 6 березня 1992 р.

СЕЛЕЗЕНЬ Степан Федорович, народився 1900 р. у с. Миколаївка Костянтинівградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Карабушине Кегичівського р-ну Харківської обл. Бригадир тракторної бригади Кегичівської МТС. Заарештований 27 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 19 листопада 1936 р. звільнений з-під варту на підписку про невиїзд і Харківським обласним 29 квітня 1937 р. (ст. 56²¹ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 1 рік позбавлення волі у ЗМУ. Заарештований 8 вересня 1937 р., ухвалою Верховного Суду УСРР від 19 вересня 1937 р. вирок скасовано, справу повернено на новий розгляд і Харківським обласним 16 лютого 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Помер у таборі в Архангельській обл. Реабілітований 12 червня 1968 р.

СЕЛЕНОК Феодосій Георгійович, див. *СИЛЕНОК (Селенок) Феодосій Георгійович*.

СЕЛЕСЬКО Іван Іванович, народився 1900 р. у м. Крюків Кременчуцького пов. Полтавської губ. Національність, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Проживав у м. Крюків Харківської обл. Заарештований 20 травня 1936 р. і ухвалою особливої наради при НКВС від 16 серпня 1936 р. за к.-р. терористичну діяльність позбавлений волі на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений з-під варту 20 травня 1941 р.

СЕЛИЧЕНКО Федір Степанович, народився 1879 р. у с. Тернова Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Тернова Чугуївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Майно частково конфісковано. Заарештований 20 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським обласним 7 квітня 1936 р. засуджений на 4 ро-

ки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 25 липня 1994 р.

СЕЛІВАНОВ Олексій Федорович, народився 1892 р. у с. Боброво Жиздринського пов. Калузької губ. Росіянин, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1927—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник управителя об'єднання «Сталь». Заарештований 7 липня 1937 р. як член підпільної к.-р. меншовицької організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 23 березня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

СЕЛІВАНОВ Сергій Олексійович, народився 1893 р. у с. Красниковка Лихвинського пов. Калузької губ. Росіянин, [із селян], освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Золочів Золочівського р-ну Харківської обл. Поденник. Заарештований 25 вересня 1935 р. за к.-р. антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 11 травня 1990 р.

СЕЛЮКОВ Пилип Іванович, народився 1891 р. у с. Ліски [Корочанського] пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1922 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Механік Харківського електротресту. Заарештований 21 червня 1935 р. за троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Харківською облпрокуратурою 29 жовтня 1935 р. (ст. 226 КПК УСРР).

СЕЛЮКОВ Терентій Костянтинович, народився 1890 р. у с. Ліски [Корочанського] пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 23 червня 1935 р. за к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 листопада 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 22 липня 1994 р.

СЕМАНСЬКА Казимира Йосифівна, див. *СИМАНСЬКА (Семанська) Казимира Йосифівна*.

СЕМЕНЕНКО Петро Якович, народився 1888 р. у с. Колонтаїв Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Ковалівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Нова праця». Заарештованим не був, під слідством Краснокутського РВ НКВС з 13 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), а з травня 1937 р. за підбурювання до скоєння злочину (ст. 67 ч. 1

КК УРСР), справу закрито Краснокутським райпрокурором 2 червня 1937 р. за недостатності зібраних матеріалів.

СЕМЕНЕНКО Федір Кузьмич, народився 1877 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1932 р. майно конфісковано. Заарештований 8 грудня 1936 р. за к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 80 ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. висланий до Казахстану на 5 років. Реабілітований 30 березня 1989 р.

СЕМЕНКО (Сименко) Василь Денисович, народився 1892 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Савинці Савинського р-ну Харківської обл. Робітник промартілі «ІІІ Інтернаціонал». Заарештований 19 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 2 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 19 березня 1992 р.

СЕМЕНОВ Антон Семенович, народився 1893 р. і проживав у Харкові. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт. Комірник ХКЗ. Заарештований 27 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 листопада 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

СЕМЕНОВ Іван Якович, народився 1882 р. у м. Грайворон Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Агент постачання ХІПТ. Заарештований 15 березня 1937 р. як член к.-р. диверсійної організації (статті 54⁴, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 29 травня 1956 р.

СЕМЕНОВ Олександр Самсонович, народився 1901 р. у с. Чепіль Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Завідувач складу Ізюмської райспоживспілки. Заарештований 25 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Ізюмським РВ НКВС 17 лютого 1935 р. за відсутності доказів.

СЕМЕНОВА Валентина Микитівна, народилася 1920 р. і проживала у Харкові. Ро-

сіянка, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., член ВЛКСМ з 1934 р. Учениця школи № 95. Заарештована 17 квітня 1935 р. у м. Орськ Оренбурзької обл. у розташуванні 45-го кав. полку 11-ї дивізії за підозрою в шпигунській діяльності (ст. 58⁶ КК РСФРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 16 вересня 1935 р. за недоведеності складу злочину.

СЕМЕНЧЕНКО Йосип Іванович, народився 1911 р. у с. Колонтаїв Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВЛКСМ. Служив у м. Полтава Харківської обл. Старший писар штабу 74-го стріл. полку 25-ї стріл. дивізії. Заарештований 20 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу 21 червня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 28 лютого 1998 р.

СЕМЕНЮК Вячеслав Іванович, народився 1907 р. у с. Яневич Волинської губ. Українець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., у 1930—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Полтава Харківської обл. Військовослужбовець батальйону зв'язку 25-ї стріл. дивізії, лейтенант. Заарештований 10 жовтня 1936 р. за шпигунство та к.-р. троцькістську агітацію (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР). Помер 24 березня 1937 р. у Харківській в'язниці, справу закрито ОВ УДБ НКВС ХВО 9 квітня 1937 р. (ст. 4 п. «а» КК УРСР). Реабілітований 12 вересня 1996 р.

СЕМЕНЮК Трохим Іванович, народився 1891 р. у с. Бірки Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Бірки Нововодолазького р-ну Харківської обл. Провідник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 4 листопада 1936 р. як член к.-р. організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 13 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

СЕМЕНЮК Франциска Прокопівна, народилася 1888[5] р. у м. Сокаль Сокальського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українка, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Не працювала, інвалід. Заарештована 28 травня 1937 р. як член української націонал-фашистської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 9 серпня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Справу закрито УДБ ХОУ НКВС 8 червня 1939 р. на підставі акту лікар-

ської комісії та статтями 227, 197 ч. 2 КПК УСРР. Померла 25 січня 1942 р. у Харкові.

СЕМЕНЮТИН Петро Васильович, народився 1911 р. у Харкові. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Служив у м. Лубни Лубенського р-ну Харківської обл. Командир відділення окремого танкового батальйону 75-ї стріл. дивізії. Заарештований 29 травня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 13 вересня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північзалізничтабі. Реабілітований 21 квітня 1993 р.

СЕНДЕРОВ Самуїл Мендельович, народився 1885 р. у м. Стриков Березенського пов. Петроковської губ. Єврей, з робітників, письмен., позапарт., у 1903—1906 рр. член Бунду. Проживав у Харкові. Технічний контролер фабрики «Червона нитка». Заарештований 11 листопада 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 лютого 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 27 червня 1991 р.

СЕНДЕЦЬКИЙ Семен Дмитрович, народився 1886 р. у м. Ізюм Ізюмського пов. Харківської губ. Росіянин, із дворян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учитель вірменської СШ № 29. Заарештований 4 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито помічником облпрокурора 16 червня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

СЕНЬКО Трохим Фадійович, народився 1881 р. на хут. Заскілья Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Головний кондуктор ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. У 1933 р. під слідством ТВ ДПУ УСРР за участь у придушенні революційних виступів у 1905 р. у Петербурзі, рішення в справі відсутнє. Заарештований 26 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 19 лютого 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі з позбавленням прав на 1 рік. Реабілітований 17 січня 1994 р.

СЕПЛИВИЙ Дмитро Кирилович, народився 1913 р. у с. В'язове Зінківського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1934—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у с. В'язове Груньського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Жовтень». Заарештований 14 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харків-

ським облсудом 11 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

СЕРАПІН Степан Васильович, народився у 1894 р. у міст. Петрикове Мозирського пов. Мінської губ. Білорус, із селян, освіта вища, партійність невідома. Проживав у Харкові. Завідувач кафедри ХЗІ. Заарештований 26 лютого 1935 р. як член шкідницької к.-р. організації (статті 54⁷, 54¹¹ КК УСРР), а 15 січня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 28 січня 1936 р. (ст. 197 КПК УСРР).

СЕРГЄЄВ Володимир Михайлович, народився 1900 р. у м. Казань Казанської губ. Росіянин, з робітників, освіта вища, у 1926—1928 та 1931—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер-проектувальник Укрдіпромашу. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ СРСР у 1929 р. за троцькістську діяльність висланий до Північного краю. Повернувся до Харкова у 1931 р. Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. З 1942 р. працював на комбінаті «Воркутауголь», нагороджений медалями «За трудову доблесть», «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941—1945 гг.». Реабілітований 14 грудня 1956 р.

СЕРГІЄНКО Микита Іванович, народився 1904 р. у с. Задонецьке Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гайдари Зміївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Промінь». Майно частково конфісковано. Заарештований 10 серпня 1936 р. за знущення над колгоспниками-стахановцями (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 25 грудня 1936 р. Нововодолазьким РВ НКВС обвинувачення перекваліфіковане на ст. 70 ч. 1 КК УСРР і матеріали виділено в окрему справу.

СЕРГІЄНКО Пилип Йосипович, народився 1908 р. у с. Іванівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТГЗ. Заарештований 3 листопада 1935 р. за антирад. настрої та підозру в навісному виведенні з ладу верстата (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 січня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 13 лютого 1990 р.

СЕРГІЄНКО Юхим Федорович, народився 1893 р. у с. Ширковка Рославльського

пов. Смоленської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нагірна Іграська Зачепилівського р-ну Харківської обл. Завідувач складу Зачепилівської МТС. Заарештований 4 квітня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито прокурором Зачепилівського р-ну 20 жовтня 1937 р. (ст. 5 КПК УРСР).

СЕРДЮК Іван Маркович, народився 1889 р. у с. Оржиця Пирятинський пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Тулун Східносибірського краю. Бухгалтер Східносибірської крайспоживспілки. Заарештований 26 жовтня 1936 р. як член націоналістичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 3 грудня 1937 р. (ст. 54¹³ КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 21 березня 1991 р.

СЕРДЮК Микола Семенович, народився 1915 р. у с. Новий Бурлук Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новий Бурлук Печенізького р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 27 грудня 1935 р. за антирад. агітацію та участь у нелегальній секті (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 7 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 квітня 1992 р.

СЕРДЮК Петро Олександрович, народився 1906 р. у Харкові. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Полтава Харківської обл. Командир батареї 74-го арт. полку. Заарештований 25 грудня 1934 р. за шпигунство (ст. 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Після відбуття терміну покарання повернувся до Полтави. Заарештований у червні 1941 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР). Помер 9 серпня 1942 р. під час слідства в ОТП № 1 у м. Казань Татарської АРСР. Реабілітований 26 червня 1989 р.

СЕРЕДА Григорій Омелянович, народився 1895 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у с. Водяне Харківського р-ну Харківської обл. Оглядач вагонів ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 30 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістсько-шкідницької організації, шкідництво на залізниці (статті 54¹¹, 56³⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 28 липня 1937 р. (ст. 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УРСР)

засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 21 серпня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 3 листопада 1938 р. як соціально небезпечний елемент висланий на 3 роки до Казахстану. Реабілітований 24 жовтня 1958 р.

СЕРЕДА Пелагія Максимівна, народилася 1885 р. і проживала у Харкові. Українка, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживала у Харкові. Робітниця кондитерської фабрики «Жовтень». Заарештована 27 березня 1936 р. за групування навколо себе к.-р. троцькістського елементу, к.-р. діяльність та терористичні помисли (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 липня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджена на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітована 11 травня 1990 р.

СЕРЕДЕНКО Прокопій Григорович, народився 1886 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1917 р. член РСДРП(б), у 1923—1935 рр. член ВКП(б). Робітник депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 30 квітня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Чиб'юв Комі АРСР, де помер 7 травня 1937 р. Реабілітований 4 жовтня 1957 р.

СЕРЕЦЯН (Сиротян) Микола Миколайович (Влас Валерій Юстинович), народився 1901 р. у с. Лихинця, Королівство Румунія. Румун, із селян, освіта початкова, член компартії Румунії. Проживав у Харкові. Робітник ХЕТЗ. Заарештований 27 липня 1937 р. як агент німецької розвідки, що проводив у СРСР розвідницьку і диверсійну діяльність (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито УНКВС по Харківській обл. 3 жовтня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР). Заарештований 27 вересня 1941 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР). Помер 12 січня 1942 р. під час етапування вглиб країни. Справу закрито УКДБ при РМ УРСР по Харківській обл. 7 грудня 1964 р. (ст. 6 п. 8 КПК УРСР). Реабілітований 30 квітня 1998 р.

СЕРЧЕНКО Григорій Наумович, народився 1891 р. у с. Новоукраїнка Херсонської губ. Українець, з кустарів, освіта вища, позапарт.

Проживав на ст. Лихачове Півд. залізниці. Лікар амбулаторії ст. Лихачове Півд. залізниці. Заарештований 31 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 23 березня 1937 р. виправданий.

СЄДОВ Віктор Іванович, народився 1906 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, з 1923 р. член ВЛКСМ, у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Заступник начальника цеху ХПЗ. Заарештований 5 вересня 1936 р. як небіж Льва Троцького та к.-р. троцькістську діяльність, незаконне зберігання зброї (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію та незаконне зберігання зброї позбавлений волі у в'язниці на 5 років. Термін покарання відбував у Дмитровській в'язниці. Трійкою УНКВС по Курській обл. від 1 лютого 1938 р. за наклепи на адресу керівників партії та уряду, порушення внутрішнього розкладу в'язниці винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією майна. Розстріляний 13 лютого 1938 р. у в'язниці м. Дмитров Московської обл. Реабілітований 7 травня 1965 р.

СЕРИКОВ Михайло Федорович, народився 1885 р. у с. Зарожне Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. В'язень будколонії НКВС № 3. Нарсудом Дзержинського р-ну м. Харкова 13 лютого 1936 р. (ст. 80 ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі на 1,5 роки. Заарештований 13 вересня 1936 р. за троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік, з урахуванням попереднього вироку строк ув'язнення склав 4,5 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

СЕРИКОВ Олександр Васильович, народився 1891 р. у с. Зачугівка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, соціальне походження невідоме, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Зачугівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Завідувач хати-лабораторії колгоспу «Червоний флот». Заарештований 29 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 5 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з позбавленням прав на 2 роки. Реабілітований 12 серпня 1991 р.

СЕРИКОВ Сергій Олександрович, народився 1908 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта вища, позапарт. Старший майстер ХТЗ. Заарештований 26 липня 1937 р. як член шкідницької групи (ст. 54⁷

КК УСРР) і Харківським облсудом 17 жовтня 1938 р. виправданий. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

СЄРОКУРОВА Агафія Дмитрівна, народилася 1894 р. у с. Введенка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Введенка Чугуївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештована 8 червня 1937 р. за к.-р. релігійну агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 7 жовтня 1937 р. засуджена на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією особистого майна. Реабілітована 15 лютого 1990 р.

СИВЕНКО Лаврентій Савович, народився 1899 р. у с. Синявка Сосницького пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1919—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент Таганрозького інституту механізації. Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. антипартійну діяльність троцькістського характеру (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у сел. Воркута Комі АРСР. З 1947 р. проживав у с. Рокитне Нововодоласького р-ну Харківської обл. Завідувач навчальної частини школи механізації сільського господарства. Заарештований 24 січня 1949 р. за статтями 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 13 квітня 1949 р. за к.-р. троцькістську діяльність висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 17 листопада 1956 р.

СИВЕРИН Григорій Микитович, народився 1912 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коротич Харківського р-ну Харківської обл. Чоботар радгоспу «Комунар». Заарештований 1 лютого 1936 р. за хуліганство та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 15 березня 1936 р. (статті 70 ч. 1, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував у будколонії НКВС у м. Кременчук Харківської обл. Реабілітований 11 травня 1994 р.

СИВОЖЕЛЄЗОВ Михайло Аврамович, народився 1892 р. у с. Заводи Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Заводи Перші Вовчанського р-ну Харківської обл. Машиніст Вовчанського цегельного заводу. Заарештований 26 січня 1936 р.

за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 22 квітня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 11 березня 1990 р.

СИДЕЛЬНИКОВ Сергій Трохимович, народився 1896 р. у с. Печеніги Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Велика Бабка Старосалтівського р-ну Харківської обл. Учитель НСШ. Заарештований 14 квітня 1937 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито помічником прокурора Харківської обл. 3 червня 1937 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР).

СИДЛІН Юхим Абрамович, народився 1899 р. у м. Вільно Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта середня спеціальна, у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Управитель справами Дзержинського райкому КП(б)У м. Харкова. Заарештований 4 серпня 1935 р. за злочинне ставлення до зберігання партдокументів (ст. 97 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Дальтабі. Розстріляний за ухвалою трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 27 серпня 1937 р., дата та місце розстрілу невідомі. Реабілітований 2 червня 1956 р.

СИДОРА Федір Іванович, народився 1916 р. у с. Островецька Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Островецька Зміївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 11 вересня 1936 р. як член к.-р. української націоналістичної організації та вербування до організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 28 квітня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у в'язниці з поразенням у правах на 2 роки. [Помер 31 травня 1943 р. у Північсхідтабі.]. Реабілітований 15 червня 1959 р.

СИДОРЕНКО Андріян Петрович, народився 1880 р. у с. Липова Долина Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Липова Долина Липоводолинського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 22 жовтня 1936 р. як керівник нелегального к.-р. церковного угруповання та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 17 травня 1989 р.

СИДОРЕНКО Василь Андрійович, народився 1915 р. у с. Сомівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., член ВЛКСМ з 1935 р. Проживав у Харкові. Студент 2-го ХМІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), а 9 серпня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 21 серпня 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) з анулюванням підписки про невиїзд.

СИДОРЕНКО Влас Олексійович, народився 1881 р. у с. Липова Долина Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Липова Долина Липоводолинського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Розкуркулений. Заарештований 5 листопада 1936 р. як член нелегального к.-р. церковного угруповання та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 11 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 7 квітня 1938 р. Реабілітований 17 травня 1989 р. і 8 жовтня 1962 р.

СИДОРЕНКО Іван Кирилович, народився 1913 р. у [Харківській] губ. Національність, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Заарештований 22 квітня 1937 р. і ухвалою трійки при УНКВС по Московській обл. від 20 травня 1937 р. як соціально небезпечний елемент позбавлений волі на 2 роки. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений з-під варті 16 грудня 1938 р.

СИДОРЕНКО Олександр Тимофійович, народився 1892 р. у с. Крамарівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1917—1920 рр. член української партії соціалістів-революціонерів., у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник начальника планово-фінансового відділу Наркомзему. Заарештований 31 лютого 1937 р. як член к.-р. націоналістичної троцькістсько-терористичної організації (статті 54², 54⁸, 54¹¹ КК УСРР), для подальшого слідства етапований до Києва у розпорядження УДБ НКВС УСРР. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 14 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 15 липня 1937 р. у Києві. Реабілітований 6 березня 1958 р.

СИДОРЕНКО Олексій Іванович, народився 1877 р. у с. Зимовенька Корочанського

пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, у 1905—1906 рр. член РСДРП, у 1929—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер цеху депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 16 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації, який проводив шкідницьку діяльність і к.-р. пропаганду (статті 54¹¹, 56³⁰ п. «а» КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 30 серпня 1937 р. (ст. 54⁷ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Реабілітований 20 жовтня 1956 р.

СИДОРЕНКО Олексій Петрович, народився 1911 р. у слоб. Мерефа Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Мерефа Харківської приміської зони. Пожежник Мереф'янського скляного заводу. Заарештований 14 січня 1935 р. за те, що під час групової проробки повідомлення про вбивство т. Кірова та розстріл білогвардійців висловлював співчуття розстріляним (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 червня 1935 р. висланий до Казахстану на 3 роки. Реабілітований 20 червня 1989 р.

СИДОРЕНКО Федір Симонович, народився 1884 р. у с. Циглерівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кегичівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Робітник свинорадгоспу «Кегичівка». Заарештований 19 березня 1935 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 14 вересня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 6 березня 1992 р.

СИКАЛО Григорій Олексійович, народився 1898 р. у с. Борова Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Борова Борівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Привілля». У 1934 р. під слідством за невиконання хлібозаготівлі. Заарештований 18 жовтня 1936 р. за виступи проти продажу залишків хліба державі на загальних зборах (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Військовим трибуналом МВС СРСР 4 вересня 1943 р. у м. Чистополь Татарської АРСР засуджений на 15 років позбавлення волі, а військовою колегією Верховного Суду СРСР 30 листопада 1943 р. (ст. 54¹ п. «б» КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі. Реабілітований 1 червня 1990 р.

СИЛЕНКО Анатолій Георгійович, народився 1908 р. у м. Ашхабад Закаспійської обл. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Завгосп Дзержинського райкому КП(б)У м. Харкова. Заарештований 20 липня 1935 р. за злочинне ставлення до зберігання партдокументів, у результаті чого мали місце крадіжки (ст. 97 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у сел. Усть-Вим Комі Автономної обл. Реабілітований 2 червня 1956 р.

СИЛЕНКО (Селенок) Феодосій Георгійович, народився 1907 р. у м. Бахмач Конотопського пов. Чернігівської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач ХАІ. Заарештований 5 липня 1937 р. за к.-р. агітацію серед молоді (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 липня 1989 р.

СИМАНІ Вольдемар Нафанаїлович, народився 1913 р. у колонії Цюріхталь Феодосійського пов. Таврійської губ. Німець, із службовців, освіта середня, у 1929—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у колонії Еленсдорф Нариманівського р-ну Азербайджанської СРР. Інструктор редакції газети «Ленін цвейг». Заарештований 20 листопада 1935 р. за приховування соціального походження та к.-р. профашистську діяльність (ст. 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 21 липня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Магаданській обл. Реабілітований 30 січня 1959 р. і 26 жовтня 1992 р.

СИМАНЦЕВ Борис Андрійович, народився 1898 р. у с. Дунине Старобільського пов. Харківської губ. Українець, з торговців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Журналіст київського видавництва «Мистецтво». Заарештований 17 листопада 1936 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 10 травня 1937 р. (статті 54¹¹, 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 11 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 13 березня 1958 р.

СИМЕНКО Василь Денисович, див. *СЕМЕНКО (Сименко) Василь Денисович*.

СИМКІВСЬКИЙ Станіслав Михайлович, народився 1892 р. у с. Рuzники, Австро-Угор-

ська імперія. Поляк, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 2 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), звільнений 3-під варті 11 липня 1936 р. Справу закрито Харківською облпрокуратурою 17 липня 1936 р. (ст. 5 КПК УСРР).

СИМКОВ Микола Михайлович, народився 1903 р. у стан. Калитва Калитвянського пов. Воронежської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, член ВКП(б) з 1930 р. Проживав у Харкові. Учень Харківського текстильного технікуму. Заарештований 1 вересня 1935 р. за те, що переклеїв з чужого партквитка у свій марку про проходження партчистки у 1929 р. (статті 68 ч. 2, 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 5 січня 1936 р. за недоведеності складу злочину.

СИМОНЕНКО Іван Іванович, народився 1918 р. у с. Великий Вистороп Лебединського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Учень Харківського агроіндустріального технікуму. Заарештований 27 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 липня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 2 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

СИМСЬКИЙ Віктор Михайлович, народився 1900 р. у с. Павловське Івано-Вознесенського пов. Владимирської губ. Росіянин, із священнослужителів, освіта вища, позапарт., у 1920—1923 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Технічний директор заводу № 48. Заарештований 31 січня 1937 р. як член к.-р. шкідницької організації (ст. 54⁷ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 23 серпня 1962 р.

СИНЕЛЬНИК Георгій Романович, народився 1912 р. у с. Богородичне Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав на ст. Ізюм Північно-Донецької залізниці. Постакальний будільник ці ст. Ізюм Північно-Донецької залізниці. Заарештований 30 квітня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Пів-

нічсхідтабі. Розстріляний 5 червня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 7 травня 1938 р. Реабілітований 14 квітня 1989 р. і 28 грудня 1959 р.

СИНЕЛЬНИК Микола Харитонович, народився 1915 р. у с. В'язове Зінківського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. В'язове Груньського р-ну Харківської обл. Тракторист МТС. Заарештований 14 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 11 жовтня 1935 р. матеріали справи відокремлено, рішення в справі відсутнє.

СИНЕЛЬНИКОВ Віктор Маркович, народився 1906 р. у м. Тифліс Тифліської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1929—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач виробництва заводу «Електроверстат». Заарештований 15 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 9 березня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 17 лютого 1938 р. Реабілітований 9 липня і 28 грудня 1956 р.

СИНЕЛЬНИКОВ Юхим Маркович, народився 1905 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер-електрик ХЕМЗ. Заарештований 2 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР), а 15 лютого 1937 р. звільнений 3-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито УДБ ХОУ НКВС 10 квітня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

СИНІЦІН Микола Іванович, народився 1895 р. у с. Козача Локня Суджанського пов. Курської губ. Росіянин, із священнослужителів, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Тувовод Харківської контори Головшовку. Заарештований 24 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 серпня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 5 вересня 1935 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії судового слідства у новому складі спецколегії облсуду. Спецколегією Харківського облсуду 11 червня 1936 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

СИНЬКО Петро Тимофійович, народився 1888 р. у с. Пересічна Харківського пов. Хар-

ківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХКЗ. Заарештований 17 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 21 червня 1989 р.

СИНЬКОВ Михайло Костянтинович, народився 1908 р. у м. Казалінськ Казалінського окр. Сир-Дар'їнської обл. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Асистент кафедри ХХТІ. Заарештований 11 січня 1937 р. як член к.-р. організації правих, що відвідував нелегальні збори так званого «Піквіського клубу», де у к.-р. душі обговорював політику партії та рад. влади (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 15 серпня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 31 березня 1938 р. у м. Магадан. Реабілітований 4 травня 1956 р.

СИПЧЕНКО Василь Никифорович, народився 1891 р. у с. Лигівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Лигівка Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Колективне життя». У 1932 р. майно частково конфісковано. Заарештований 16 травня 1936 р. за ст. 54¹⁰ КК УСРР і Харківським облсудом 15 липня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 22 липня 1994 р.

СИРГУН Василь Арсентійович, народився 1896 р. у с. Губин Старокостянтинівського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Керівник групи оптичних розрахунків комуни ім. Дзержинського. Заарештований 3 жовтня 1936 р. як член к.-р. націоналістичного угруповання та к.-р. профашистську націоналістичну агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

СИРОВАТСЬКА Олександра Федорівна, народилася 1919 р. у с. Раївка Куп'янського пов. Харківської губ. Українка, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживала у Харкові. Учениця ФЗУ ХКЗ ім. Петровського. Заарештована 8 вересня 1936 р. за

к.-р. троцькістську діяльність з залученням молоді (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 січня 1937 р. засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітована 10 квітня 1992 р.

СИРОМ'ЯТНИКОВ Трифон Григорович, народився 1899 р. у с. Лаптевка Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Лаптевка Ракитянського р-ну Курської обл. Чорнороб депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 26 липня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито лінсудом Півд. залізниці 9 вересня 1935 р. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 31 жовтня 1935 р. це рішення скасовано і лінсудом Півд. залізниці 27 листопада 1935 р. засуджений на 1,5 роки позбавлення волі. Реабілітований 14 лютого 1994 р.

СИРОТА Іван Федорович, народився 1913 р. у с. Остапине Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1931 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХПІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 6 лютого 1959 р.

СИРОТЯН Микола Миколайович, див. *СЕРЕЦЯН (Сиротян) Микола Миколайович (Влас Валерій Юстинович)*.

СИСОЄВ Григорій Федорович, народився 1904 р. у с. Єрмолівка Саратовської губ. Росіянин, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у м. Слоб'янськ Сталінської обл. Завідувач електросектора енергобюро Краматорського машинобудівного заводу. Заарештований 25 травня 1935 р. як член к.-р. фашистського угруповання (статті 54², 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 листопада 1935 р. (статті 54², 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Ухвалою Верховного Суду УСРР у касаційній спецколегії 23 грудня 1935 р. за ст. 54¹² КК УСРР засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ без пораження прав, за статтями 54², 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР виправданий. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

СИСУНЕНКО Олександр Архипович, народився 1912 р. у с. Дігтярі Прилуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта

середня, позапарт., у 1931—1933 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХХТІ. Заарештований 29 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Норильтабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 7 квітня 1951 р. висланий до Красноярського краю. На 1958 р. проживав у м. Норильськ. Реабілітований 28 січня 1958 р.

СИТНИК Євген Костянтинович, народився 1912 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Технік ХЕТГЗ. Заарештований 12 червня 1937 р. як член к.-р. диверсійної групи (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 10 вересня 1937 р. (ст. 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі у 3-му Талицькому табпункті у Свердловській обл. Реабілітований 21 лютого 1958 р.

СИТНИК Костянтин Іванович, народився 1885 р. у с. Хотімля Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер заводу хірургічних інструментів. Заарештований 12 червня 1937 р. як член к.-р. групи, що створена для здійснення диверсійних актів (ст. 54⁹ через ст. 17 КК УРСР), і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 10 вересня 1937 р. (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі. Реабілітований 21 лютого 1958 р.

СИТНИК Митрофан Гнатович, народився 1904 р. у с. Миколаївка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1924—1929 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Чорнороб ХТЗ. Заарештований 19 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

СИТНИК Нічипір Антонович, народився 1898 р. у м. Мена Сосницького пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Старший машиніст паровозного депо заводу «Серп і молот». Заарештований 4 вересня 1936 р. за антирад.

агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 31 січня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 17 липня 1938 р. Реабілітований 29 квітня 1960 р.

СИТНИК Павло Іванович, народився 1914 р. у с. Устинівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1933—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник авторемонтного заводу № 9. Заарештований 9 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 5 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 15 березня 1994 р.

СИТНИК Петро Андрійович, народився 1912 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт. Технік-механік проектного відділу заводу № 183. Заарештований 8 червня 1937 р. як член к.-р. групи та за участь в обговоренні терористичних і диверсійних актів (статті 54⁸ через ст. 17, 54⁹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 лютого 1958 р.

СИТНИК Петро Опанасович, народився 1911 р. у міст. Балаклія Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Завідувач сховища артилерійського складу № 29. Заарештований 10 червня 1937 р. як член к.-р. групи, що готувала диверсію на артилерійському складі (статті 54¹ п. «б», 54¹¹ КК УРСР), і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 грудня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Північдвінтабі у м. Колас Архангельської обл., 24 травня 1944 р. звільнений з-під варті за інвалідністю. Проживав у м. Уфа Башкирської АРСР. Пішов на фронт добровольцем, командир піхотного відділення стрілецького полку, сержант. Нагороджений медаллю «За відвагу». На 1969 р. працював у м. Балаклія, працював на Балаклійському хлібоприймальному пункті. Реабілітований 24 вересня 1969 р.

СИТНИК Юхим Васильович, народився 1890 р. у с. Полкова Микитівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Полкова Микитівка Богодухівського р-ну Харківської обл. Санітар-дезінфектор Пер-

вухинського бурякорадгоспу. Заарештований 28 січня 1935 р. за покривання шкідників і отримання за це хабарів (ст. 54⁷ через ст. 19 КК УСРР), справу закрито ЕКВ УДБ ХОУ НКВС 2 квітня 1935 р. (статті 197, 4 п. «д» КПК УСРР).

СИТНИКОВ Іван Юхимович, народився 1896 р. на хут. Попельне Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Ревізор спиртзаводу. Заарештований 1 листопада 1935 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 лютого 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Реабілітований 29 грудня 1989 р.

СИЧОВ Андрій Тихонович, народився 1909 р. у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Робітник Житлокоопу. Заарештований 22 квітня 1937 р. за антирад. агітацію проти сталінської Конституції (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 3 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Карельській АРСР. На 1962 р. проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Реабілітований 10 серпня 1963 р.

СИЧОВ Семен Семенович, народився 1914 р. і проживав у Харкові. Українець, з торговців, освіта середня, позапарт. Учень Харківської санітарно-фельдшерської школи № 2. Заарештований 15 квітня 1937 р. за к.-р. націоналістичну агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і Харківським облсудом 29 червня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 22 березня 1990 р.

СИВИЦЬКИЙ Альгерт Йосифович, народився 1911 р. у м. Мінськ Мінської губ. Поляк, з робітників, письмен., позапарт., член ВЛКСМ з 1931 р. Проживав у Харкові. Робітник заводу № 183. Заарештований 29 квітня 1937 р. за нелегальний перетин кордону з СРСР до Польщі і назад (ст. 54¹ п. «а» КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 16 червня 1937 р. (ст. 213 КПК УСРР).

СІДИХ Андрій Іванович, народився 1876 р. у с. Кореневе Рильського пов. Курської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач з початання 2-ї житлоремонтної контори Півд.

залізниці. Заарештований 5 лютого 1937 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці в спецскладі 14 жовтня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Південтабі, де помер 30 червня 1942 р. Реабілітований 15 липня 1964 р.

СІМАНСЬКА (Семанська) Казимира Йосифівна, народилася 1897 р. у м. Мінськ Мінської губ. Полька, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1927—1934 рр. член компартії Австрії. Проживала у м. Мінськ Мінської обл. Не працювала. Заарештована 25 лютого 1937 р. на ст. Полтава Півд. залізниці за антирад. агітацію к.-р. троцькістського характеру (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), для подальшого слідства етапована до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 20 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляна 22 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітована 14 червня 1989 р.

СІМЕНСОН Володимир Петрович, народився 1906 р. у м. Юр'їв Юр'ївського пов. Ліфляндської губ. Естонець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач лабораторії ТЕЦ Червонозаводського р-ну. Заарештований 21 червня 1937 р. як член к.-р. групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 12 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 21 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 вересня 1957 р.

СІРЕНКО Андрій Гнатович, народився 1908 р. у с. Драгине Сумського пов. Харківської губ. Національність, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Проживав у [м. Белев Плавського р-ну Тульської обл.]. Заарештований 29 серпня 1936 р. і ухвалою особливої наради при НКВС від 23 грудня 1936 р. за к.-р. терористичну діяльність позбавлений волі на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений з-під варті 20 квітня 1943 р.

СІРЕНКО Петро Петрович, народився 1908 р. у с. Веселе Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта середня, член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач відділу хімічно-машинобудівного тресту. Заарештований 20 липня 1935 р. за злочинне ставлення до зберігання партгосподарства під час роботи у Держинському райкомі КП(б) У м. Харкова, у результаті чого мала місце

крадіжка партдокументів (ст. 97 КК УСРР), і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 жовтня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі у сел. Чиб'ю Комі Автономної обл. Реабілітований 2 червня 1956 р.

СІРИК Григорій Ілліч, народився 1891 р. у с. Велика Данилівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Велика Данилівка Харківської приміської зони. Фотограф каси взаємодопомоги. Заарештований 4 вересня 1936 р. за антирад. агітацію та участь у нелегальних релігійних зборах (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 червня 1937 р. за к.-р. сектантську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 28 вересня 1956 р.

СІРИК Лук'ян Григорович, народився 1890 р. у с. Чирківка Лубенського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Піски Ізюмського р-ну Харківської обл. Рахівник Ізюмського бурякорадгоспу. Заарештований 15 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію та дискредитацію заходів рад. влади (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 10 березня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54² КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 5 років. Реабілітований 11 березня 1990 р.

СІРИК Михайло Іванович, народився 1902 р. у с. Лука Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1937 р. член ВКП(б). Проживав у м. Лубни Лубнівського р-ну Харківської обл. Безробітний, у минулому начальник Тростянецького РВ РСМ. Заарештований 10 липня 1937 р. як член антирад. терористичної організації (статті 54¹¹, 54⁸ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 13 березня 1939 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

СІРКО Іван Миколайович, народився 1900 р. у с. Кинашів провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта неповна середня, у 1919—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач групи Укрдіпроводу при Держплані УСРР. Заарештований 7 листопада 1934 р. як член УВО (ст. 54¹¹ КК УСРР), 17 листопада 1934 р. направлений до Києва у розпорядження УДБ НКВС УСРР. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 квітня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання

відбував в Ухтпечтабі у сел. Печора Комі автономної обл. Після звільнення проживав в Архангельській обл., працював у Приозерному ліспромгоспі. Заарештований 22 березня 1938 р. за ст. 58⁶ КК РРФСР і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 3 вересня 1938 р. (статті 58⁶, 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у с. Нироб Молотовської обл. Заарештований у січні 1950 р. і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 19 квітня 1950 р. висланий на поселення до Красноярського краю. Звільнений у 1954 р., виїхав до м. Більшівці Станіславської обл. Реабілітований 30 жовтня 1955 р. і 26 лютого 1957 р.

СІРОУС Іван Кузьмич, народився 1911 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, соціальне походження невідоме, освіта вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Служив у м. Одеса Одеської обл. [Курсант школи стройових старшин берегової охорони Чорноморського флоту]. Заарештований 3 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито військовим прокурором Чорноморського флоту 14 квітня 1935 р. (ст. 4 п. 5 КПК УСРР).

СІРОШТАН Трохим Семенович, народився 1897 р. у с. Кирилівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кирилівка Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Куп'янськ-Сорт. Донецької залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію та проникнення на роботу на залізничний транспорт за фальшивими документами (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 17 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у В'яттабі на станціях Кочкома, Сосновець Кіровської залізниці. Помер 20 травня 1942 р. Реабілітований 14 червня 1989 р.

СІЧКАР Костянтин Артемович, народився 1902 р. у с. Таганаш Таврійської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Люботин Харківського р-ну Харківської обл. Вагар ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. Заарештований 20 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

СКАЗИНСЬКА-КУПЧИНСЬКА Софія Тадеївна, народилася 1903 р. у с. Дорошів По-

дільської губ. Українка, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживала у Харкові. Учителька польської СШ № 24. Заарештована 9 березня 1935 р. за шпигунство (ст. 54³ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 серпня 1935 р. позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Реабілітована 26 червня 1989 р.

СКАКУНОВ Григорій Єгорович, народився 1878 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, неписьмен., позапарт. Швель універмагу № 1. Заарештований 15 червня 1937 р. за к.-р. профашистську троцькістську агітацію (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1 через ст. 17 КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 9 грудня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 березня 1966 р.

СКВОЗНЯКОВ Семен Федорович, народився 1890 р. у с. Тавезня Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Росіянин, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кам'яна Сахновщинського р-ну Харківської обл. Рахівник сільспоживтовариства. Заарештований 21 березня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 5 квітня 1938 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 квітня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 20 грудня 1963 р.

СКВОРЦОВ Марко Анатолійович, народився 1912 р. у м. Нижній Новгород Нижегородської губ. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Курсант 53-го залізничного полку НКВС. Заарештований 26 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 14 жовтня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 24 травня 1994 р.

СКИБА Костянтин Євдокимович, народився 1915 р. у м. Чугуїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1932—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник ХТЗ. Заарештований 28 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 22 жовтня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. Реабілітований 29 грудня 1962 р.

СКИБА Микола Євдокимович, народився 1910 р. у с. Келеберда Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1935 рр. член

ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 26 квітня 1936 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 28 жовтня 1936 р. СПВ УДБ ХОУ НКВС матеріали справи відокремлено, рішення в справі відсутнє.

СКИБА Онисій Степанович, народився 1910 р. у с. Просяне Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мануйлове Нововодолазького р-ну Харківської обл. Тракторист МТС. Заарештований 26 вересня 1936 р. за підпал колгоспного хліба (ст. 75 ч. 3 КК УСРР), справу не завершено.

СКИБА Степан Іванович, народився 1902 р. на хут. Дисківка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Дисківка Куп'янського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Серп і молот». У 1929 р. майно частково конфісковано. Заарештований 1 липня 1937 р. як член к.-р. організації (ст. 54¹¹ КК УРСР) і Харківським облсудом 7 травня 1939 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 1 рік 9 місяців позбавлення волі з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

СКИРТА Григорович Іванович, народився 1920 р. у с. Вербівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вербівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний прапор». Заарештований 10 лютого 1937 р. за підготовку теракту і пошкодження держмайна з к.-р. метою, участь в антирад. організації (статті 54⁸ і 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 23 липня 1937 р. виправданий. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 23 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. Справу закрито Балаклійським РВ НКВС 24 лютого 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

СКИРТА Іван Григорович, народився 1919 р. у с. Вербівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вербівка Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний прапор». Заарештований 15 лютого 1937 р. за підготовку теракту і пошкодження держмайна з к.-р. метою, участь в антирад. організації (статті 54⁸ і 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 23 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки, за статтями 54⁸ і 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР виправданий. Термін покарання від-

бував у Волгограді у м. Рибінськ Ярославської обл. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 23 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. Справу закрито УДБ ХОУ НКВС 23 липня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

СКИТЕНКО Віктор Ілліч, народився 1908 р. у с. Високе Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із священнослужителів, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХЕТІ. Заарештований 9 жовтня 1934 р. як автор к.-р. листівки та зберігання з к.-р. метою різних бланків з печатками (статті 54¹¹, 54⁸ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу 1 січня 1935 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 1 січня 1935 р. у Харкові. Реабілітований 16 лютого 1990 р.

СКЛЯР Григорій Демидович, народився 1899 р. у с. Кочубеївка Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кочубеївка Чутівського р-ну Харківської обл. Сезонний робітник. Заарештований 3 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 28 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

СКЛЯР Олександр Кирилович, народився 1914 р. у с. Іванівка Омського пов. Акмолінської обл. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Водяне Близнюківського р-ну Харківської обл. Рахівник колгоспу ім. 1 травня. Заарештованим не був, під слідством Близнюківського РВ НКВС з 20 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 67 КК УСРР). Нарсудом Близнюківського р-ну 11 квітня 1935 р. (ст. 67 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі. Харківським облсудом 20 травня 1935 р. злочин перекваліфіковано на ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР. Реабілітований 17 листопада 1989 р.

СКЛЯРЕНКО Михайло Олексійович, народився 1892 р. у с. Межиріч Лебединського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1929 р. Проживав у Харкові. Помічник директора з господарської частини студентського гуртожитку «Гігант». Заарештований 19 січня 1935 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації (статті 54¹¹, 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 26 червня 1989 р.

СКЛЯРЕНКО Никифор Якович, народився 1903 р. у с. Межиріч Лебединського

пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Технік Промбудоєкту. Заарештований 5 грудня 1934 р. як член к.-р. терористичного угруповання (ст. 54⁸ КК УСРР) і військовим трибуналом КВО 24 липня 1935 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁸, 54⁹, 54¹⁰ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний [24 липня 1935 р. у Харкові]. Реабілітований 27 жовтня 1956 р.

СКЛЯРЕНКО Федір Прокопович, народився 1883 р. у с. Пархомівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Пархомівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Бригадир Пархомівського радгоспу. Заарештований 10 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 лютого 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 22 липня 1994 р.

СКЛЯРОВ Віктор Сидорович, народився 1900 р. і проживав у Харкові. Українець, з кустарів, освіта початкова, партійність невідома. Робітник Південномонтажбуду. Заарештований 29 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 28 липня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 7 березня 1994 р.

СКОБЛИКОВ Олександр Семенович, народився 1880 р. у с. Павлівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Павлівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Бригадир колгоспу ім. Карла Маркса. Заарештований 24 липня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 20 жовтня 1935 р. (ст. 197 КПК УСРР).

СКОБЛО Самуїл Давидович, народився 1895 р. у м. Люгавичі [Гродненської] губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Кравець артілі ім. 13-річчя Жовтня. Заарештований 7 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 23 березня 1989 р.

СКОЛАЖАБСЬКИЙ (Сколожабко) Микола Хомич, народився 1882 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта

початкова, позапарт. Робітник заводу «Червоний хімік». Заарештований 22 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію, антисемітизм (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 січня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Помер 2 червня 1942 р. Реабілітований 22 липня 1994 р.

СКОПИН Григорій Іванович, народився 1900 р. у с. Курулька Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Пашкове Барвінківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. У 1930 р. розкуркулений, висланий до Північного краю. У 1936 р. з місць заслання втік. Заарештований 30 липня 1937 р. за к. р. агітацію та втечу з місця заслання (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 7 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1989 р.

СКОРИК Прокіп Іванович, народився 1905 р. у с. Артемівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., член ВЛКСМ з 1924 р., у 1928—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХЕТІ. У 1933 р. пів слідством СПВ ХОВ ДПУ за антирад. виступи. Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 листопада 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 26 квітня 1989 р.

СКОРОПЛЕТ Павло Родіонович, народився 1909 р. у с. Одрадне Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у Далекосхідному краї. Червоноармієць 1-ї окремої дорожньо-будівельної бригади. Заарештований 6 вересня 1935 р. за антирад. агітацію та примушення свого командира до порушення службових обов'язків (статті 58¹⁰, 1934 п. «б» КК РСФРР) і військовим трибуналом військово-будівельних і дорожньо-будівельних частин НКТП і ЦДП 9 жовтня 1935 р. (статті 58 ч. 1, 1933 п. «б» КК РСФРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Розстріляний за ухвалою трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 4 березня 1938 р. Місце та дата розстрілу невідомі. Реабілітований 22 травня 1997 р.

СКОРОХОДОВ Микола Степанович, народився 1913 р. у с. Пішане Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Пі-

шане Старосалтівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Розкуркулений. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1989 р.

СКОТНИКОВ Михайло Дмитрович, народився 1896 р. у с. Головчино Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТГЗ. Заарештований 8 березня 1937 р. як член к.-р. диверсійної організації (статті 54⁴, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Хабаровському краї, де помер [11 жовтня 1944 р.]. Реабілітований 29 травня 1956 р.

СКРИННИК Петро Григорович, народився 1886 р. у м. Валки Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер територіального Управління Півд. залізниці. Заарештований 6 лютого 1937 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці в спецскладі 14 жовтня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував на Колимі. Помер 1959 р. [у Харкові]. Реабілітований 17 липня 1964 р.

СКРИПКА Опанас Степанович, народився 1886 р. у с. Старобогданівка Мелітопольського пов. Таврійської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник 5-ї будівельної ст. Лозова Півд. залізниці. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 29 липня 1937 р. як виходець з куркульської родини та к.-р. настрої (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1958 р.

СКРИПКА Петро Іванович, народився 1900 р. Довгалівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Довгалівка Савинського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 1 травня 1935 р. за к.-р. релігійну агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі. На 1989 р. проживав у с. Залиман Бала-

клійського р-ну Харківської обл. Реабілітований 26 червня 1989 р.

СКРИПКО Томас Карлович (Хома Харлампійович), народився 1885 р. у с. Лиман Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, у 1918—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Управитель Лозівського відділення Держбанку. Заарештований 13 липня 1937 р. як член к.-р. шпигунської організації (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 15 березня 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

СКРИПНИК Леонтій Іванович, народився 1878 р. у с. Левківка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Левківка Ізюмського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний Жовтень». Заарештований 28 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 8 травня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 19 серпня 1994 р.

СКРИПНИК Максим Івович, народився 1882 р. у с. Каховка Перекопського пов. Таврійської губ. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гнидівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Машиніст депо ст. Ізюм Донецької залізниці. Заарештований 5 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 4 квітня 1937 р. засуджений на 8 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 24 травня 1961 р.

СКРИПНЯК Михайло Омелянович, народився 1903 р. у с. Євстратівка Острогозького пов. Воронежської губ. Українець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Економіст-планувальник харківської контори Нікельоловозбуду. Заарештований 11 червня 1937 р. за керівництво підпільною к.-р. диверсійною організацією (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. як члену к.-р. організації винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 7 грудня 1958 р.

СКУБАЙ Іван Павлович, народився 1917 р. у с. Колонтаїв Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник тресту «Електромережа». Заарештований 10 січня 1935 р. за антирад. агітацію та прояви терористичних тенденцій (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 червня 1935 р. за к.-р. агітацію

позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

СКУБАКОВ Павло Григорович, народився 1888 р. і проживав у Харкові. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт. Бригадир депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 16 жовтня 1936 р. як член троцькістського к.-р. угруповання, підрихну шкідницьку діяльність на транспорті (статті 54¹¹, 56³⁰ п. «а» КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 30 серпня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 13 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 жовтня 1956 р.

СКУРИДИН Володимир Іванович, народився 1885 р. і проживав у Харкові. Українець, із купців, освіта вища, позапарт. Юрисконсульт спиртотресту. Заарештований 9 грудня 1934 р. за прояви терористичних тенденцій (ст. 54⁸ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 23 вересня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 2,5 роки з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 12 травня 1992 р.

СЛАБОСПИЦЬКИЙ Костянтин Тимофійович, народився 1892 р. у с. Тростянець Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Тростянець Тростянського р-ну Харківської обл. Робітник. Заарештованим не був, під слідством Тростянського РВ НКВС з 2 квітня 1936 р. за статтями 67, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР і Харківським облсудом 7 червня 1936 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

СЛАВЕК Франц Людвігович, народився 1895 р. у м. Вержбик Радомської губ. Поляк, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1932—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник електропідстанції ст. Харків-Левада Півд. залізниці. Заарештований 16 червня 1937 р. за зв'язок з троцькістами і польськими шпигунами та шкідництво на транспорті (статті 54⁶ через ст. 18, 54⁷ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 26 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 3 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 15 листопада 1957 р.

СЛАВУТСЬКИЙ Наум Ісакович (Ісайович), народився 1911 р. у м. Золотоноша Золотоніського пов. Полтавської губ. Єврей, з торговців, освіта середня, позапарт., у 1931—1933 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Командир відділення 124-го арт. полку. Заарештова-

ний 25 жовтня 1935 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу 8 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував у Волгатабі у м. Рибінськ Ярославської обл. Реабілітований 8 березня 1958 р.

СЛАСК Герман Карлович, народився 1894 р. у м. Гродно Гродненської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1918—1920 рр. член компартії Німеччини, у 1920—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач майстерні санітарної будівельної контори. Заарештований 26 серпня 1936 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 червня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 1 липня 1989 р.

СЛАСТИХІН Сергій Іванович, народився 1892 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Економіст автопарку Сантресту. Заарештований 17 січня 1935 р. за підготовку вбивства керівників партії та уряду та антирад. агітацію (статті 54⁸ через ст. 18, 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито ОВ УДБ ХОУ НКВС 15 березня 1936 р. через стан психічного здоров'я підслідного. Помер 11 лютого 1943 р. у Харкові.

СЛАСТИЄНКО Йосип Герасимович, народився 1886 р. у с. Сосипатівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Сосипатівка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Косіора. Заарештований 26 березня 1937 р. за антирад. настрої та підривно роботу проти колгоспів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 10 вересня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 22 липня 1994 р.

СЛАУТА Володимир Олександрович, народився 1871 р. у Привіслянському краї Російської імперії. Білорус, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Священик. У 1921—1923 рр. перебував на засланні за к.-р. діяльність. Заарештований 26 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

СЛЕДЗИН Адам Антонович, народився 1884 р. у с. Вереть Келецької губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник вагонного депо ст.

Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 29 червня 1937 р. за антирад. настрої та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 22 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 14 грудня 1957 р.

СЛИЗЬ Олексій Петрович, народився 1904 р. у м. Кобеляки Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт., до 1927 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 26 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 листопада 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у сел. Чиб'ю Комі АСРР. На 1941 р. проживав у м. Полтава Полтавської обл. Робітник заводу № 456. Заарештований 26 червня 1941 р. за антирад. агітацію і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 квітня 1943 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Помер 5 липня 1942 р. у ВТК № 1 у м. Казань Татарської АРСР. Реабілітований 23 березня 1962 р.

СЛИНЬКО Василь Григорович, народився 1890 р. у с. Рябушки Лебединського пов. Харківської губ. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі «Перемога» у Вовчанському р-ні Харківської обл. Пасічник радгоспу «Перемога». Заарештований 5 червня 1935 р. як член к.-р. угруповання (ст. 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 5 березня 1936 р. (статті 97, 99, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Магаданській обл. Реабілітований 9 жовтня 1992 р.

СЛОВІДСЬКИЙ Лазар Зельманович, народився 1911 р. у м. Золотоноша Золотоніського пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1931—1934 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Обліковець заводу «Пластмас». Заарештований 8 вересня 1935 р. як член к.-р. угруповання та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 22 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 11 березня 1990 р.

СЛОБОДЯН Іван Миколайович, народився 1894 р. у с. Глібів [Львівського пов.] провінції Східна Галичина Австро-Угорської

імперії. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1918—1923 рр. член компартії США, у 1926—1931 рр. член компартії Канади. Проживав у Харкові. Завідувач майстерні точних приладів центральної лабораторії ХТЗ. Заарештований 29 травня 1936 р. за українські націоналістично-фашистські переконання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Томасинтабі. Після звільнення з-під варті проживав у м. Рязань Рязанської обл. Заарештований 16 грудня 1947 р. за антирад. діяльність і порушення паспортного режиму і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 15 травня 1948 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 8 років. На 1960 р. проживав у м. Тернопіль Тернопільської обл. Реабілітований 25 листопада 1960 р.

СЛОНОВ Антон Михайлович, народився 1896 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник авторемонтного заводу «Хартранс». Заарештований 9 березня 1935 р. за антирад. агітацію та зберігання зброї (статті 54¹⁰, 196 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 червня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Після звільнення з-під варті проживав у м. Мікунь Комі АРСР. Реабілітований 29 грудня 1992 р.

СЛЮСАРЕВ Федір Георгійович, народився 1883 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Харківського медичного товариства. Заарештований 4 вересня 1936 р. за участь у нелегальних нарадах пресвітерів і проповідників адвентистів сьомого дня та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 червня 1937 р. за к.-р. сектантську діяльність переданий під гласний нагляд органів НКВС за місцем проживання на 1 рік. Реабілітований 28 вересня 1956 р.

СЛЯДНЄВ Йосип Лаврентійович, народився 1915 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Червоний Донець Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний Донець». Заарештованим не був, під слідством Балаклійського РВ НКВС з 4 січня 1935 р. за антирад. вислови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією

Харківського облсуду 17 лютого 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував у с.-г. колонії ім. Полякова у м. Херсон Одеської обл. Звільнений умовно-достроково 15 липня 1936 р. за ухвалою спецколегії Харківського облсуду від 9 липня 1936 р.

СМАГІН Герасим Павлович, народився 1884 р. у с. Петрівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Тесля за наймом. У 1929 р. за ст. 54¹⁰ КК УСРР засуджений на 2 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував у Лубнівському бупрі. Заарештований 8 січня 1937 р. за антирад. розмови серед пасажирів на ст. Ізюм і лінсудом Донецької залізниці 25 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Помер в Орлово-Розовському ВТТ, дата смерті невідома. Реабілітований 24 листопада 1992 р.

СМЕТАНІН Олександр Євдокимович, народився 1907 р. у с. Іллінка Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1927—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 19 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Північно-Донецької залізниці 19 червня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Реабілітований 5 липня 1956 р.

СМЕТИНОВ Петро Купріянович, див. *БОРМАТ (Сметинів) Петро Купріянович*

СМИРНОВ Андрій Семенович (Герман Едуард Семенович), народився 1904 р. у с. Бржизани Тернопільського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Єврей, із службовців, освіта вища, у 1921—1922 рр. член КПЗУ, у 1922—1927 рр. член компартії Австрії, член КПЗУ з 1927 р. Проживав у Харкові. Інженер-економіст Діпромашу. Заарештований 29 квітня 1937 р. як член к.-р. організації ОУН-УВО та розвідувальну роботу (ст. 54⁶ КК УРСР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 листопада 1989 р.

СМИРНОВ Валентин Олександрович, народився 1912 р. у Санкт-Петербурзі. Росіянин, із службовців, освіта середня, член ВЛКСМ

з 1932 р. Служив у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Молодший командир 1-го дивізіону 137-го арт. полку. Заарештований 25 червня 1937 р. за антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР). Військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 26 вересня 1937 р. за ст. 54⁸ через ст. 17 КК УРСР справу виділено в окреме провадження. Військовим трибуналом ХВО 25 січня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 4 роки, а за ст. 54⁸ через ст. 17 КК УРСР виправданий. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 14 серпня 1990 р.

СМИРНОВ Євген Леонідович, народився 1901 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Економіст Харківського протезного заводу. Заарештований 10 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 липня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 10 березня 1992 р.

СМИРНОВ Костянтин Іванович, народився 1910 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у Далекосхідному краї. Червоноармієць 1-ї окремої дорожньо-будівельної бригади. Заарештований 22 серпня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) і військовим трибуналом військово-будівельних і дорожньо-будівельних частин НКПС 8 жовтня 1935 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РСФРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 грудня 1996 р.

СМИРНОВ Олександр Якович, народився 1896 р. у с. Родіоново [Борисоглебського] пов. Ярославської губ. Росіянин, з робітників, освіта вища, у 1917—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Дніпропетровськ Дніпропетровської обл. Завідувач гаражу тресту «Дніпропаливо». Заарештований 22 квітня 1937 р. як член к.-р. організації правих, шкідницьку роботу і підготовку терактів (статті 54¹¹, 54⁷, 54⁸ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 7 вересня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 26 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 березня 1958 р.

СМІЛЯНСЬКИЙ Мейсер Мойсейович, народився 1900 р. у м. Єлисаветград Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер-конструктор ХТЗ. Заарештований 20 липня 1937 р. як троцькіст, який проводив

шкідницьку роботу (ст. 54⁷ КК УРСР) і Харківським облсудом 17 жовтня 1938 р. (ст. 99 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ, матеріали справи щодо обвинувачення за ст. 54¹⁰ КК УРСР відокремлено в окреме провадження і направлено на дослідження. Справу не завершено. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

СМОЛІН Павло Андрійович, народився 1896 р. на ст. Тосно Санкт-Петербурзької губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1919—1921 рр. член РКП(б), 1924—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник УНДІвуглехім. Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Котластабі, Печортабі. Помер 16 лютого 1944 р. у Воркуттабі. Реабілітований 28 листопада 1958 р.

СМОЛЯКОВ Микола Гнатович, народився 1912 р. у Москві. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Служив у Харкові. Червоноармієць 164-го полку НКВС. Заарештований 9 грудня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 20 грудня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 25 листопада 1991 р.

СМОРОВОЗ Олексій Андрійович, див. *ДОРОШЕНКО (Сморовоз) Олексій Андрійович*.

СМОРОДИНСЬКИЙ Микола Васильович, народився 1897[9] р. у м. Черкаси Черкаського пов. Київської губ. Єврей, із службовців, освіта невідома, позапарт. Проживав на [ст. Гомель Білоруської залізниці]. Начальник адміністративного відділу Білоруської залізниці. Заарештований 17 березня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації і військовою колегією Верховного Суду СРСР 21 грудня 1937 р. засуджений на 15 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років. Ухвалою пленуму Верховного Суду СРСР від 8 лютого 1940 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження за обвинуваченням у незаконному використанні державних коштів. Рішення в справі відсутнє. Звільнений з-під варті в січні 1944 р.

СМОЧЕК Андрій Герасимович, народився 1901 р. у с. Нарайв Дубнівського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1929—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Агент з постачання ди-

тячого містечка ім. Петровського у с. Дергачі Дергачівського р-ну Харківської обл. Заарештований 8 квітня 1937 р. як член повстанської організації, шпигунство на користь Польщі та шкідництво (статті 54⁶, 54⁷, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 28 вересня 1938 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 8 жовтня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 17 січня 1958 р.

СМОЧЕК Іван Герасимович, народився 1891 р. у с. Нараїв Дубнівського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав на ст. Гоголеве Півд. залізниці. Директор радгоспу «Червоний стрілець». Заарештований 17 червня 1936 р. за шпигунську діяльність (ст. 54⁴ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 5 червня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 17 травня 1938 р. Реабілітований 29 квітня 1989 р. і 24 серпня 1964 р.

СНІГУР Микола Іванович, народився 1912 р. у стан. Гостагаївська Кубанської обл. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Учитель СШ. Заарештований 17 грудня 1934 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при від 15 травня 1935 р. як член к.-р. троцькістського угруповання позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. Реабілітований 6 вересня 1957 р.

СНІСАР Григорій Андрійович, народився 1885 р. у с. Хатне Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Хатне Вільхуватського р-ну Харківської обл. Сторож Великобурлуцького держлісництва. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 травня 1968 р.

СНОВИДА Петро Пилипович, народився 1885 р. на хут. Кушівка [Зміївського] пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 20 грудня 1934 р. за терористичні наміри (ст. 54⁸ КК УСРР), справу закрито Харківської облпрокуратурою 28 березня 1935 р. за відсутності у справі матеріалів, що компрометують.

СНОПЕНКО Дмитро Романович, народився 1906 р. у с. Верхнє Бахмутського пов.

Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1929—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Великий Токмак Великотокмацького р-ну Дніпропетровської обл. Конструктор головного конструкторського бюро заводу ім. Кірова. Заарештований 21 серпня 1936 р. як член антирад. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УРСР від 19 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на новий судовий розгляд. Підготовчим засіданням спецколегії Харківського облсуду 20 лютого 1938 р. запобіжний захід замінено на підписку про невиїзд. Харківським облсудом 20 травня 1939 р. виправданий. Реабілітований 11 січня 1993 р.

СОБОДА Антон Парамонович, народився 1916 р. на хут. Підвисокий Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВЛКСМ з 1934 р. Проживав на хут. Підвисокий Савинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Перемога». Заарештований 7 квітня 1935 р. за те, що розірвав портрет т. Крупської та плакат з фотографіями членів політбюро ЦК ВКП(б) (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 31 жовтня 1989 р.

СОБОЛЕВСЬКИЙ Георгій Олександрович, народився 1904 р. у м. Тамбов Тамбовської губ. Росіянин, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., до 1935 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Заступник директора УНДІвулгехім. Заарештований 8 квітня 1935 р. як член троцькістської організації та к.-р. діяльність (статті 54², 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 вересня 1935 р. висланий до Оренбурзької обл. на 3 роки. Реабілітований 5 березня 1997 р.

СОБОЛЄВ Андрій Федорович, народився 1906 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1929—1935 рр. член ВКП(б). Робітник 2-ї тютюнової фабрики. Заарештований 28 лютого 1936 р. як член к.-р. троцькістської опозиції (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 20 квітня 1936 р. за браком доказів.

СОБОЛЄВ Олександр Дмитрович, народився 1885 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з торговців, освіта незакінчена середня, позапарт. Бухгалтер матеріально-господарського обліку ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. Заареш-

штований 11 березня 1937 р. за к.-р. агітацію, поширення провокаційних чуток (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 13 червня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 19 травня 1995 р.

СОБОЛЄВ Семен Родіонович, народився 1888 р. у с. Олексіївка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Олексіївка Олексійського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Розкуркулений. Заарештований 28 квітня 1935 р. за провокаційні розмови (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 23 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 16 червня 1993 р.

СОБОЛЬ Цецілія Абрамівна, народилася 1901 р. у м. Умань Уманського пов. Київської губ. Єврейка, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1920—1923 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Учителька курсів при Харківській макаронній фабриці. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 23 квітня 1929 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) вислана до Сибіру на 3 роки, а ухвалою від 3 лютого 1930 р. дозволено вільне проживання по СРСР. Заарештована 31 травня 1935 р. за к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 вересня 1935 р. позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Реабілітована 23 грудня 1960 р.

СОВА Феодосій Петрович, народився 1889 р. у с. Білики Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Білики Кобеляцького р-ну Харківської обл. Стрілочник депо ст. Кременчук Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Кременчук з 4 серпня 1935 р. за шкідництво на залізниці (ст. 56³⁰ КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Кременчуцької дільниці Півд. залізниці 9 вересня 1935 р. за недоцільності притягнення до кримінальної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР).

СОЗОНЕНКО Архип Семенович, народився 1882 р. у с. Головчино Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Скороходове Півд. залізниці. Бухгалтер Артемівського цукрозаводу. Заарештований 6 березня 1937 р. як член к.-р. диверсійної організації на залізниці (статті 54⁴, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавле-

ний волі у ВТТ на 10 років. Помер 19 січня 1938 р. у місцях ув'язнення. Реабілітований 29 травня 1956 р.

СОЗОНЕНКО Макар Титович, народився 1872 р. у с. Головчино Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Козача Лопань Золочівського р-ну Харківської обл. Продавець пива на ст. Нова Баварія Півд. залізниці. Ухвалою особливої наради при ОДПУ від 17 травня 1929 р. (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) висланий до Казахстану на 3 роки. Заарештований 13 березня 1937 р. як член к.-р. диверсійної організації на залізниці (статті 54⁴, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 29 травня 1956 р. і 10 вересня 1994 р.

СОКИРЧЕНКО Дмитро Нифонтович, народився 1906 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Рахівник ХКЗ ім. Петровського. Заарештований 9 лютого 1936 р. за. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 20 березня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 травня 1995 р.

СОКОЛЕНКО Григорій Самійлович, народився 1900 р. у с. Катеринівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Робітник 30-го держмліну. Заарештований 24 липня 1935 р. за шкідництво (статті 20, 75⁴ КК УСРР), 27 липня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито Красноградською райпрокуратурою 20 грудня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР).

СОКОЛЕНКО Микита Якович, народився 1909 р. у с. Княже Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПРЗ. Заарештований 7 червня 1937 р. за к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 15 липня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Ухвалою Найвищого Суду УРСР від 13 вересня 1937 р. вирок скасовано з негайним звільненням з-під варті.

СОКОЛЕНКО Федір Григорович, народився 1895 р. у м. Валки Валківського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта вища, позапарт. Проживав у с. Черемушне Валківського р-ну Харківської обл. Селя-

нин-одноосібник. Заарештований 29 червня 1936 р. за антирад. агітацію, антисемітські погляди та погрози директору експериментальної станції (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 29 жовтня 1936 р. (статті 42, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Розстріляний 29 січня 1938 р. у с. Нова Ухтарка Комі АРСР за ухвалою трійки УНКВС по Архангельській обл. від 21 грудня 1937 р. Реабілітований 11 березня 1990 р.

СОКОЛОВ Аркадій Васильович, народився 1905 р. у м. Сормово Нижегородської губ. Росіянин, з робітників, освіта вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Начальник цеху № 12 ДАРДЗ № 2. Заарештований 6 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської групи та шкідницьку роботу (статті 54⁷, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 січня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки з конфіскацією майна. Постановою Президії Верховного Суду від 18 листопада 1955 р. обвинувачення за ст. 54¹¹ КК УСРР припинено, а за ст. 54⁷ КК УСРР перекваліфіковано на ст. 99 КК УСРР зі зменшенням покарання до 3 років позбавлення волі і виключенням з вироку конфіскації майна. На підставі Указу Президії Верховної Ради СРСР «Про амністію...» від 27 березня 1953 р. вважається таким, що не має судимості. Реабілітований 24 травня 1961 р.

СОКОЛОВ Іван Левович, народився 1884 р. у с. Костино Московської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Вишивальник артілі «Вишивальниця». Заарештований 22 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 8 грудня 1993 р.

СОЛИМЧУК Роман Петрович, народився 1901 р. у с. Синове Рівненського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1928—1930 рр. член партії «Сільроб», з 1930 р. член КПЗУ. Проживав у с. Синове Волинського воєводства, Польща. Бухгалтер кооперативу. Заарештований 7 травня 1935 р. Славутським прикордонним загоном НКВС за нелегальний перетин держкордону з Польщі до СРСР (ст. 80 КК УСРР), справу закрито ОВ УДБ НКВС УСРР та КВО 1 серпня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) та

направлено для розселення до Казахстану. Проживав у с. Каскелен Каскеленського р-ну Алма-Атинської обл. Працював агрономом. Заарештований 15 квітня 1937 р. за статтями 58⁶, 58¹⁰ КК РРФСР і трійкою УНКВС по Казахській РСР 21 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Дата та місце розстрілу невідомі. Реабілітований 15 листопада 1957 р.

СОЛОВЕЙ Іван Прокопович, народився 1898 р. у с. Рудівка Прилуцького пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, у 1918—1920 рр. член УКП, член ВКП(б) з 1920 р. Проживав у Харкові. Завідувач відділу народної освіти Харківського міськвиконкому. Заарештований 18 січня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР), для подальшого слідства направлений до Києва у розпорядження УДБ НКВС УСРР. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 15 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 15 липня 1937 р. у Києві. Реабілітований 15 лютого 1958 р.

СОЛОВЕЙ Митрофан Корнійович, народився 1895 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну. Харківської обл. Робітник вагонного депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. У 1930 р. як син куркуля, який служив у білих, позбавлений виборчих прав. Заарештований 23 листопада 1935 р. за антирад. настрої, приховання соціального походження (статті 54¹³, 180 ч. 2 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 26 січня 1936 р. засуджений на 6 років тюремного ув'язнення з обмеженнями прав на 3 роки. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 19 березня 1936 р. з вироку виключена ст. 54¹³ КК УСРР, термін покарання зменшено до 3 років позбавлення волі. Помер у 1989 р. у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Реабілітований 28 серпня 1992 р.

СОЛОВЕЙ Роман Леонітович, народився 1913 р. у с. Павлівка Звенигородського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта середня, з 1929 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХПІ. Заарештований 20 жовтня 1934 р. як член к.-р. групи та участь у підготовці теракту проти вождів партії та уряду (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 квітня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 ч. 1 КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років. 9 лютого 1936 р. втік з місць ув'язнення Читинської обл. Помер

27 травня 1957 р., місце смерті невідоме. Реабілітований 12 вересня 1991 р.

СОЛОВЙОВ Сергій Георгійович, народився 1894 р. у стан. Мечетинська області Війська Донського. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1921—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Працівник на будівництві ХПЗ. Заарештований 23 червня 1936 р. за к.-р. антипартійну діяльність троцькістського характеру (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 листопада 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Розстріляний 8 травня 1938 р. у м. Магадан за ухвалою трійки УНКВС по Далбуду від 23 квітня 1938 р. Реабілітований 23 жовтня і 12 грудня 1959 р.

СОЛОВЙОВ Федір Іванович, народився 1892 р. у с. Рогозино Мамадиського пов. Казанської губ. Росіянин, із селян, освіта незакінчена вища, у 1917—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор заводу «Серп і молот». Заарештований 26 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської терористичної організації (статті 54⁷, 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 березня 1938 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував на Колимі, де помер, дата смерті невідома. Реабілітований 30 березня 1959 р.

СОЛОДІН Яків Максимович, народився 1889 р. у с. Солдатське Симбірської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1925—1929 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у сел. Мерефа Харківського р-ну Харківської обл. Кондуктор ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 6 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лісудом Півд. залізниці 26 січня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 24 лютого 1994 р.

СОЛОДОВНИК Степан Пилипович, народився 1885 р. у с. Велика Данилівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Помічник завідувача розрахункового відділу 1-го канатного заводу. Заарештований 21 січня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1958 р.

СОЛОДОВНИК Яків Харитонович, народився 1893 р. у с. Орчик-Чернечина Кос-

тянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Орчик-Чернечина Зачепилівського р-ну Харківської обл. Чоботар. У 1930 р. розкуркулений, висланий за межі сільради. Оселився у с. Руський Орчик Зачепилівського р-ну. У 1931 р. висланий за межі УСРР як куркуль. На засланні перебував у сел. Утес Чусовського р-ну Уральської обл. У 1932 р. самовільно вийшов на Донбас, у 1933 р. повернувся до родини. Заарештований 25 липня 1937 р. як розкуркулений, що втік з місця заслання, та за зв'язки з українськими націоналістами (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 23 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 21 червня 1989 р.

СОЛОДОВНИКОВА Ганна Василівна, див. *НИКІТИНА (Солодовникова) Ганна Василівна*.

СОЛОМ'ЯНИЙ Юхим Мойсейович, народився 1906 р. у с. Панинка Вінницького пов. Подільської губ. Єврей, з торговців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХФЕІ. Заарештований 11 червня 1935 р. як член к.-р. угруповання та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 22 листопада 1935 р. виправданий.

СОЛОМАХІН Семен Миколайович, народився 1895 р. у с. Павлівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 14 червня 1937 р. ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Лозова Півд. залізниці за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лісудом Півд. залізниці 9 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у В'яттабі. Реабілітований 13 липня 1990 р.

СОЛОМКО Іван Андрійович, народився 1913 р. у с. Катки [Козелецького] пов. Чернігівської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у с. Костянтинівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Агроном Слобідської МТС. Заарештований 2 березня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 29 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 червня 1938 р. позбавлений права проживання у 15 населених пунктах СРСР на 5 років. Реабілітований 13 жовтня 1992 р.

СОЛОМКО Пилип Лук'янович, народився 1901 р. у сел. Лозова Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1924—1937 рр. член ВКП(б). Проживав на ст. Лозова Півд. залізниці. Робітник вагонного депо ст. Лозова. Заарештований 12 липня 1937 р. як член троцькістської к.-р. організації, підривну діяльність і диверсійну роботу (статті 54⁷, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 2 січня 1938 р. (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 3 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 11 квітня 1956 р.

СОЛОМКО Федір Никифорович, народився 1888 р. у с. Павленкове Лебединського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 5 червня 1937 р. як член к.-р. організації церковників (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁶, 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

СОЛЯНИК Григорій Васильович, народився 1903 р. у с. Старовірівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Коробочкине Півд. залізниці. Черговий станції. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 березня 1989 р.

СОЛЯНИК Дмитро Іванович, народився 1893 р. на хут. Соляниківка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1919—1925 рр. член РКП(б). Проживав на хут. Гроза Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Комнезам». Заарештований 26 грудня 1936 р. за к.-р. агітацію проти політики партії на селі (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 квітня 1937 р. виправданий за недоведеності складу злочину. На 1942 р. член колгоспу ім. Данова. Військовим трибуналом 199-ї стрілк. дивізії 38-ї армії 28 березня 1942 р. (ст. 54¹⁰ ч. 2 з санкції ст. 54² КК УРСР) засуджений до розстрілу. Розстріляний 10 квітня 1942 р. [у с. Шевченкове Харківської обл.]. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

СОЛЯНИК Федір Прокопович, народився 1886 р. у с. Мерефа Харківського пов.

Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Артемівка Харківського р-ну Харківської обл. Робітник вагонного депо ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 29 червня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 21 вересня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Бамтабі. Звільнений з-під варті у 1947 р. Проживав у Харкові, помер 1952 р. Реабілітований 3 червня 1959 р.

СОЛЯНИК Яків Іванович, народився 1889 р. на хут. Соляниківка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1919—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Заступник голови Куп'янського райвиконкому. Заарештований 19 червня 1935 р. за к.-р. агітацію та шовіністичні розмови (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 29 жовтня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ярославським облсудом 3 липня 1937 р. засуджений на 6 років 11 місяців позбавлення волі. Реабілітований 23 січня 1959 р.

СОРКІН ЗЕЛІК ШАЄВИЧ, народився 1888 р. у м. Глибоке Дісенського пов. Віленської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1906—1908 рр. член РСДРП, у 1925—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Кравець пункту індпошиву Швейтресту. Заарештований 15 жовтня 1936 р. як колишній член к.-р. троцькістського угруповання та антирад. виступи (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в табпункті Адак Воркутпечтабу, з 1942 р. в Ухтинському ВТТ. Звільнений з-під варті у 1946 р., проживав у м. Печора Комі АРСР. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

СОРОКА (Сорокіна) Марія Миколаївна, народилася 1917 р. у с. Карпівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештована 26 липня 1937 р. як член к.-р. організації «істинно православних» та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 17 вересня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Реабілітована 26 жовтня 1989 р.

СОРОКІН Григорій Тимофійович, народився 1899 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, поза-

парт. Робітник хлібозаводу. Заарештований 20 липня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Білбалтабі на ст. Медвежа Гора Кіровської залізниці. Реабілітований 1 вересня 1994 р.

СОРОКІНА Євгенія Олексіївна, народилася 1899 р. у м. Царицин Царицинського пов. Саратовської губ. Росіянка, з торговців, освіта вища, позапарт. Проживала у с. Новогорівка Дворічанського р-ну Харківської обл. Головний лікар сільської лікарні. Заарештованою не була, під слідством Дворічанського РВ НКВС з 1 березня 1937 р. за антирад. релігійну агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 26 серпня 1939 р. засуджена на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітована 1 березня 1990 р.

СОСНОВСЬКИЙ Роман Войцехович, народився 1900 р. у с. Ручевиці Миховського пов. Келецької губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у м. Полтава Харківської обл. Робітник Полтавського паровозоремонтного заводу. Заарештований 17 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 22 серпня 1937 р. у Полтаві. Реабілітований 14 квітня 1989 р.

СОТНИКОВ Федір Ілліч, народився 1882 р. у с. Старовірівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Чапаєве Красноградського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Леніна. Заарештований 30 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Красноградською райпрокуратурою 10 травня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

СОУСОВ (Соус) Василь Васильович, народився 1895 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1930—1935 рр. член ВКП(б). Робітник ХТЗ. Заарештований 3 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 січня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

СОФІЄНКО Олексій Петрович, народився 1876 р. і проживав у Харкові. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1903—1914 рр. член РСДРП, у 1914—1919 рр. член УСДРП, у 1919—1922 рр. член партії боротьбистів, у 1922—1934 рр. член ВКП(б). Безробітний.

У 1918 р. за відмову відступити разом з частинами Червоної армії під час наступу німецьких військ засуджений на 1 рік позбавлення волі умовно. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 24 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 3 липня 1989 р.

СОХРАНИЧ Феодосій Якович, народився 1899 р. у с. Звідки Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Звідки Зміївського р-ну Харківської обл. Комірник Харківської панчішної фабрики ім. Кутузова. Заарештований 21 травня 1937 р. на ст. Зміїв Півд. залізниці стріл. охороною НКШС за хуліганські дії у нетверезому стані і лінсудом Півд. залізниці 29 червня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 70 ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Дальтабі. Реабілітований 26 червня 1992 р.

СОЧИНСЬКИЙ (Сачинський) Володимир Север'янович, народився 1916 р. у с. Рожняківка Подільської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Учень Красноградського агротехнікуму. Заарештований 29 листопада 1935 р. за приховування соціального походження під час вступу до технікуму (ст. 180 КК УСРР), 11 січня 1936 р. звільнений з-під варт на підписку про невийзд, справу закрито Красноградською райпрокуратурою 7 березня 1936 р. (статті 197 ч. 2, 221 ч. 1 КПК УСРР).

СПАСЬОНОВ Федір Іванович, народився 1898 р. у с. Кам'янецьке Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, член ВКП(б) з 1924 р. Проживав у м. Кривий Ріг Дніпропетровської обл. Начальник коксових печей Криворіжжя. Заарештований 10 листопада 1935 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 19 лютого 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Білбалтабі на ст. Сорока Кіровської з-ці. Реабілітований 3 грудня 1957 р.

СПЕСИВЦЕВ Дем'ян Васильович, народився 1904 р. у с. Коробочкине Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коробочкине Чугуївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний орач». Заарештований 22 листопада 1935 р. як член збройної

бандгрупи (ст. 56¹⁷ КК УСРР), справу закрито помічником прокурора в спецсправах 31 березня 1936 р. за недостатності доказів.

СПЕСИВЦЕВ Ілля Семенович, народився 1895 р. у с. Берека Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Берека Олексіївського р-ну Харківської обл. Завгосп колгоспу «Шлях до соціалізму». Заарештований 26 грудня 1934 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР і Харківським облсудом 21 лютого 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 25 липня 1994 р.

СПИЦЯ Павло Васильович, народився 1912 р. у с. Головач Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ. Служив у м. Житомир Київської обл. Червоноармієць військової частини 1596. Заарештований 7 квітня 1935 р. як член к.-р. угруповання троцькістського напрямку (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом 8-го стріл. корпусу 13 червня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 27 квітня 1994 р.

СПИЦЯ Степан Семенович, народився 1896 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Робітник ХЕТЗ. Заарештований 29 квітня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

СПІВАК Наум Йосифович, народився 1902 р. у м. Радомишль Радомишльського пов. Київської губ. Єврей, з торговців, освіта [вища], позапарт., у 1927—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Завідувач майстерні військового арт. складу № 29. Заарештований 6 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію та протидію роботі майстерні (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 жовтня 1937 р. (статті 54¹ п. «б», 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 6 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 грудня 1957 р.

СПІВАК Юрій Васильович, народився 1913 р. у с. Бугаївка Звенигородського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Помічник бухгалтера Клочківського робітничого містечка. Заарештований 20 грудня 1934 р. за терористичну агітацію у зв'язку з вбивством

т. Кірова (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Білбалтабі. У 1941—1947 рр. служив у Червоній армії, брав участь у Великій Вітчизняній війні. Нагороджений двома орденами Червоної Зірки, орденом Вітчизняної війни II ст., медаллю «За отвагу». Постановою Військової ради Західного фронту від 31 січня 1943 р. судимість знята. З 1947 р. проживав у Києві. Реабілітований 8 липня 1960 р.

СПІЦІН Федір Іларіонович, народився 1897 р. у с. Чочева Курської губ. Росіянин, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гути Богодухівського р-ну Харківської обл. Завідувач млина і пекарні Первухинського бурякорядгоспу. Заарештований 28 січня 1935 р. за шкідництво (ст. 54⁷ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 27 травня 1935 р. (ст. 99 ч. 1 п. 3 КК УСРР) засуджений на 1,5 роки позбавлення волі.

СПІЧКА Петро Захарович, народився 1894 р. у с. Миронівка Олександрійського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1920 р. Проживав у залізничній казармі 6-го околотку Півд. залізниці. Шляховий майстер Півд. залізниці. Заарештованим не був, дата відкриття справи невідома, під слідством ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці за шкідництво (ст. 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою харківської дільниці Півд. залізниці 11 жовтня 1936 р. за недоцільність притягнення до кримінальної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР).

СТАБУЛЯНЕЦЬ Йосиф Кузьмич, народився 1895 р. у с. Ярконці Новоолександрівського пов. Ковенської губ. Литовець, з робітників, письмен., у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник заводу «Серп і молот». Заарештований 27 грудня 1935 р. за к.-р. зв'язки з дипломатичним представництвом однієї з держав, проникнення у ВКП(б) шляхом обману, приховування дезертирства з РЧСА, за те, що займався торгівлею (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), і спецколегією Харківського облсуду 27 березня 1936 р. (статті 54³, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією майна. Ухвалою спецколегії Найвищого Суду УСРР від 23 квітня 1936 р. вирок змінено, вважався засудженим за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР до міри покарання, що обрана судом, а 26 травня 1936 р. вирок спецколегії Харківського облсуду та по-

передню ухвалу в частині конфіскації майна скасовано. Реабілітований 17 березня 1992 р.

СТАВИЧ Федір Петрович, народився 1897 р. на хут. Пушкарний Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Пушкарний Печенізького р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу «Індустріальний» у Чугуївському р-ні. Ухвалою судової трійки при колегії ДПУ УСРР від 26 липня 1932 р. (ст. 54¹¹ КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 3 роки умовно. Заарештований 23 липня 1936 р. за антирад. настрої та пошкодження портрета т. Леніна (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 31 жовтня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 29 листопада 1936 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження і Харківським облсудом 3 квітня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 19 липня 1990 р.

СТАДНИК Олексій Іларіонович, народився 1891 р. у с. Геніївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1919—1922 рр. член РКП(б), 1929—1934 рр. член ВКП(б), з 1934 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 23 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував в Ухттабі. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

СТАДНИЧЕНКО Опанас Іванович, народився 1897 р. у с. Вороб'ївка Золотоніського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Коротич Харківської приміської зони. Без певних занять. Заарештований 16 березня 1935 р. за підробку документів, дискредитацію влади шляхом удавання з себе співробітника НКВС, спробу проникнути до польського консула з метою видати себе за члена к.-р. організації і отримати грошову допомогу, поширення чуток про нібито існуючу к.-р. організацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 68, 73 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 27 серпня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 68¹, 73 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі. Реабілітований 29 грудня 1992 р.

СТАДНИЧУК Ілля Васильович, народився 1914 р. у с. Пустоварівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, осві-

та середня, позапарт. Проживав у Харкові. Учень польського сектору Харківського технікуму журналістики. Заарештований 20 грудня 1934 р. як член к.-р. групи (статті 54⁸, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 травня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

СТАНКОВ Василь Павлович, народився 1896 р. у с. Біловодськ Старобільського пов. Харківської губ. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Головний лікар ХІФ. Заарештований 4 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 10 травня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. У 1943 р. строк скорочено на 1 рік 3 місяці. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 4 березня 1950 р. (статті 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) висланий на поселення до Красноярського краю. На 1955 р. проживав у с. Печеніги Печенізького р-ну Харківської обл. Лікар Печенізької райлікарні. Реабілітований 13 березня 1958 р.

СТАРИЧЕНКО Роман Харитонович, народився 1912 р. у с. Яковлівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Яковлівка Харківського р-ну Харківської обл. Чоботар при Мереф'янському скляному заводі. Заарештований 2 березня 1937 р. за хуліганство на заводі, пошкодження портретів тт. Сталіна і Леніна (статті 70¹, 78 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1989 р.

СТАРОДУБЕЦЬ Захар Гордійович, народився 1891 р. у с. Мануйлове Валківського пов. Харківської губ. Національність невідома, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мануйлове Нововодолазького р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Перебудова». Заарештований 26 вересня 1936 р. за підпал колгоспного хліба (ст. 75 ч. 3 КК УСРР), справу не завершено.

СТАРОДУБЕЦЬ Микола Олександрович, народився 1914 р. у с. Аполлонівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Аполлонівка Сахновщинського р-ну Харківської обл. Тракторист Лигівської МТС. Заарештований 15 серпня 1935 р. за

знування над портретами керівників уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 27 листопада 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 24 лютого 1995 р.

СТАРОДУБСЬКИЙ Дмитро Якович, народився 1900 р. у м. Єлисаветград Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1918—1931 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 10 грудня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Донецької залізниці 5 травня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 8 серпня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 8 серпня 1938 р. Реабілітований 7 вересня 1964 р. і 26 листопада 1992 р.

СТАРОДУБЦЕВ Микола Дмитрович, народився 1893 р. у с. Олексіївка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, у 1931—1935 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав на ст. Лихачове Півд. залізниці. Робітник МТС. Заарештований 29 жовтня 1935 р. за приховування служби у білій армії під час вступу до партії (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито прокурором у спецсправах 26 листопада 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР).

СТАРОСВІТСЬКИЙ Платон Семенович, народився 1881 р. у с. Ганебне Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кашпурівка Олексіївського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу «Червоний». Заарештований 6 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 23 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

СТАРОСТЕНКО Євген Онуфрійович, народився 1891 р. у с. Леонпольє Климовицького пов. Могильовської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1921 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Комендант корпусів А і Б трудколонії ім. Держинського. Заарештований 19 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), а 9 травня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Спецколегією Харківського облсуду 22 червня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

СТАРУСЬОВ Олексій Іванович, народився 1919 р. у с. Малинівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Малинівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Тракторист Чугуївської МТС. Заарештований 2 січня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Чугуївським райпрокурором 31 січня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

СТЕЛЬМАХ Степан Євграфович, народився 1888 р. на хут. Павлівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Павлівка Петрівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Чубаря. У 1930 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

СТЕПАНЕНКО Антон Степанович, народився 1900 р. у с. Пересічна Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у минулому кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Пересічна Харківської приміської зони. Пекар харківської кондитерської фабрики «Жовтень». Заарештований 4 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 листопада 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹², 42 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Після звільнення з-під варті проживав у с. Пересічна Дергачівського р-ну Харківської обл. Реабілітований 10 серпня 1962 р.

СТЕПАНЕНКО Василь Васильович, народився 1912 р. у с. Яструбине Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Києві. Студент КДУ. Заарештований 19 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію, к.-р. діяльність та незаконне зберігання зброї (статті 54¹⁰, 54¹¹, 78 ч. 1, 196 КК УСРР), етапований для подальшого слідства до Харкова у розпорядження СПВ ХОУ НКВС. Харківським облсудом 10 лютого 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 78 ч. 1, 196 КК УРСР) засуджений на 6 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував на Колимі. На 1951 р. проживав у м. Туапсе Краснодарського краю. Заарештований 17 вересня 1951 р. за к.-р. націоналістичну агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) і особливою нарадою при МДБ СРСР від 1 грудня 1951 р. висланий до Красноярського краю під нагляд органів МДБ. На 1959 р.

проживав у сел. Нижній Братського р-ну Іркутської обл. Реабілітований 29 квітня 1960 р.

СТЕПАНЕНКО Дмитро Васильович, народився 1893 р. у с. Яроші Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Тростянець Тростянецького р-ну Харківської обл. Робітник Південського цукрового заводу. Заарештований 30 липня 1937 р. як член к.-р. організації та шкідницьку роботу (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 15 грудня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 25 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

СТЕПАНЕНКО Олександр Кіндратович, народився 1900 р. у с. Волоська Балаклія Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1925 р. Проживав у с. Олександрівка Шевченківського р-ну Харківської обл. Голова колгоспу «Червоний маяк». Заарештований 9 листопада 1935 р. за службу в петлюрівській армії (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито прокурором Шевченківського р-ну 3 грудня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР).

СТЕПАНЕНКО Олександр Михайлович, народився 1914 р. у с. Лозова Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з кустарів, освіта середня, позапарт., у 1931—1933 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Кам'янець—Подільський Кам'янець—Подільської обл. Молодший командир 28-го арт. полку. Заарештований 29 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом 1-го кінного корпусу КВО 26 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹⁴ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Помер 7 лютого 1942 р. в ув'язненні Магаданської обл. Реабілітований 6 вересня 1957 р.

СТЕПАНЕНКО Петро Іванович, народився 1887 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1924—1928 рр. член ВКП(б). Бригадир ХПЗ. Заарештований 29 березня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

СТЕПАНЕНКО Семен Михайлович, народився 1898 р. у с. Пересічна Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Кустар. Заарештований 16 січня 1935 р.

за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 квітня 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував у Херсонській с.-г. колонії НКВС. Спецколегією Харківського облсуду 23 березня 1936 р. звільнений від відбуття покарання (ст. 387 КПК УСРР). Звільнений з-під варті 26 березня 1936 р.

СТЕПАНЕНКО Федір Дмитрович, народився у с. Борисівка Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник заводу «Пластмас» ім. Косіора. Заарештований 5 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), а 29 березня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Харківським облсудом 9 червня 1937 р. засуджений на 1,5 роки позбавлення волі. Реабілітований 28 жовтня 1993 р.

СТЕПАНОВ Анатолій Гаврилович, народився 1901 у м. Казань Казанської губ. Росіянин, із службовців, освіта середня спеціальна, позапарт. Служив у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Начальник зв'язку 68-го стріл. полку 23-ї стріл. дивізії, капітан. Заарештований 20 травня 1937 р. за шкідницьку діяльність та антирад. агітацію, збройний опір під час арешту (статті 54⁷, 54¹⁰, 69 ч. 3 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 9 вересня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і позбавленням військового звання «капітан». Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 1 серпня 1940 р. злочин перекваліфіковано на статті 206¹⁷ п. «а», 69 ч. 3 КК УСРР і визначено покарання у 3 роки позбавлення волі у ВТТ. На 1958 р. проживав у Харкові. Реабілітований 26 серпня 1958 р.

СТЕПАНОВ Григорій Гаврилович, народився 1891 р. у с. Введенське Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Введенське Чугуївського р-ну Харківської обл. Пожежник складу № 15 Управління прикордонної та внутрішньої охорони НКВС. Заарештований 31 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 1 листопада 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 2 серпня 1990 р.

СТЕПАНОВ Леонід Петрович, народився 1884 р. у м. Новогеорґіївськ Олександрійського пов. Херсонської губ. Українець, з робітників, освіта вища, у 1904—1907 рр. член партії

соціалістів-революціонерів, у 1907—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Управитель Облкомунпостачу. Заарештований 20 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 квітня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Вологодській в'язниці і Білбалттабі. Помер 19 серпня 1940 р. Реабілітований 24 травня 1958 р.

СТЕПАНОВ Михайло Романович, народився 1907 р. у с. Малий Змеєвець Щигрівського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1929—1931 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 10 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 26 жовтня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 30 травня 1992 р.

СТЕПАНОВ Олексій Андрійович, народився 1886 р. у с. Кушаліне Тверського пов. Тверської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1906—1923 рр. член партії соціалістів-революціонерів максималістів. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Ухвалою колегії ОДПУ в 1924 р. за зберігання друкарського шрифту висланий з Москви до Північного краю. Термін покарання відбував у Соловецьких таборах примусових робіт особливого призначення. Заарештований 15 вересня 1936 р. за к.-р. ворожі настрої, антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 11 грудня 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 9 червня 1993 р.

СТЕПАНОВА Ганна Семенівна, народилася 1892 р. у с. Стара Покровка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Введенка Чугуївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештована 8 червня 1937 р. за антирад. релігійну агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 7 жовтня 1937 р. засуджена на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією особистого майна. Реабілітована 15 лютого 1990 р.

СТЕПУРСЬКИЙ Василь Васильович, народився 1873 р. у с. Охоче Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із священнослужителів, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Священик *Казанської*

церкви. Заарештований 3 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 лютого 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 8 грудня 1993 р.

СТЕФАН Рейнольд Теодорович, див. *ШТЕФАН (Стефан) Рейнольд Теодорович*.

СТЕФАНЕНКО Мирон Іванович, народився 1900 р. у с. Добренька Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Близнюківському р-ні Харківської обл. Робітник Близнюківського зернорадгоспу. Заарештований 25 вересня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 7 січня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 15 лютого 1990 р.

СТЕФАНЕНКО Роман Іванович, народився 1900 р. у с. Добренька Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Близнюківському зернорадгоспі Харківської обл. Робітник зернорадгоспу. Заарештований 25 вересня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 7 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 15 лютого 1990 р.

СТЕФАНІВ Михайло Федорович, народився 1896 р. у с. Дашава Стрийського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Безробітний. Заарештований 17 січня 1935 р. як член к.-р. організації УВО (ст. 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 серпня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у м. Томськ Новосибірської обл. Розстріляний 21 листопада 1938 р. у м. Томськ за [ухвалою трійки УНКВС по Новосибірській обл.] від 2 листопада 1938 р. Реабілітований 6 грудня 1989 р. і 2 березня 1956 р.

СТЕЦЕНКО Валентина Василівна, народилася 1886 р. у с. Ржава Обоянського пов. Курської губ. Українка, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживала в Харкові. Домогосподарка. Заарештована 21 липня 1935 р. за участь у складанні листа к.-р. змісту (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито [ТВ УДБ ХОУ НКВС] за недоведеності обвинувачення, дата невідома.

СТЕЦЕНКО Дмитро Автономович, народився 1897 р. у с. Попівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з торговців, освіта ви-

ща, у 1919—1921 рр. член РСДРП(б), у 1923—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 5 серпня 1935 р. за к.-р. троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 15 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі. Термін покарання відбував у Норільтабі, працював начальником депо ст. Дудинка. Розстріляний 4 березня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Красноярському краю від 13 лютого 1938 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 23 липня 1958 р.

СТЕЦЕНКО Нестір Веремійович, народився 1913 р. у с. Трушки Білоцерківського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., до 1936 р. член ВЛКСМ. Проживав у с. Трушки Білоцерківського р-ну Київської обл. Курсант Чугуївської школи молодшого комскладу зв'язку ХВО. Заарештований 29 вересня 1936 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 14 листопада 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі. Ухвалою Військової колегії Верховного Суду СРСР від 16 березня 1937 р. справу повернено на дослідження і військовим трибуналом ХВО 25 березня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років. Ухвалою Військової колегії Верховного Суду СРСР від 10 травня 1937 р. вирок військового трибуналу ХВО скасовано, справу закрито (ст. 4 КПК УСРР), 16 травня 1937 р. звільнений з 3-під варті.

СТЕЦЕНКО Олександр Ілліч, народився 1881 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Завідувач обмінного пункту ст. Куп'янськ Донецької залізниці. Заарештований 1 квітня 1936 р. за статтями 54¹⁴, 56³⁰ п. «а» КК УСРР, справу закрито прокуратурою Донецької залізниці 11 листопада 1936 р. зі звільненням з роботи на транспорті.

СТЕЦЕНКО Опанас Прокопович, народився 1879 р. на хут. Бабенки Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1924—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Машиніст паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 16 липня 1935 р. як член к.-р. українського націоналістичного угруповання, один з авторів листа к.-р. змісту (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підпривну шкідницьку діяльність позбав-

лений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 11 жовтня 1957 р.

СТЕЦЬКИЙ Андрій Март'янович, народився 1883 р. у с. Новосвинцiani Віленської губ. Литовець, із селян, освіта неповна середня, позапарт., у 1904—1916 рр. член Литовської трудової робітничої партії. Проживав у Харкові. Вагонний майстер ст. Основа Півд. залізниці. У 1926 р. під слідством Луганського окрвідділу ОДПУ за к.-р. діяльність. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 27 травня 1989 р.

СТЕПЕНКО Андрій Кіндратович, народився 1879 р. у с. Минківка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Санітарний лікар Харківської міської санітарної станції. Заарештований 5 березня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1958 р.

СТОГНІЙ Петро Григорович, народився 1913 р. у м. Костянтиноград Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1931—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у сел. Люботин Харківського р-ну Харківської обл. Завідувач курсів ПЧ-10 ст. Люботин Півд. залізниці. Заарештований 25 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську пропаганду та антирад. висловлювання у день поховання т. Орджонікідзе (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 21 червня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 21 травня 1992 р.

СТОКОЛЯСОВ Олександр Іванович, народився 1898 р. у с. Юнаківка Сумського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 12 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УРСР по Харківській обл. 5 листопада 1937 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ, а ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 5 квітня 1938 р. термін покаран-

ня знижено до 2 років ВТТ. Реабілітований 26 листопада 1958 р.

СТОЛБІНСЬКИЙ Іван Іванович, народився 1903 р. у м. Олександрівськ Олександрівського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1926—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Командир батареї 137-го арт. полку, військовий технік 1-го рангу. Заарештований 23 червня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 30 грудня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 12 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 7 серпня 1959 р.

СТОЛЯРЕНКО Поліна (Пелагея) Прокопівна, народилася 1911 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українка, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживала на ст. Люботин Півд. залізниці. Безробітна. Заарештована 3 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 грудня 1936 р. засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітована 14 листопада 1994 р.

СТОЛЯРОВА-ШЕЙКІНА Марія Тимофіївна, народилася 1896 р. у с. Кабаново Александрівського пов. Владимирської губ. Росіянка, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Бухгалтер ХІМСГ. Заарештована 21 червня 1935 р. як член к.-р. есерівської групи (ст. 54¹¹ КК УСРР), справу закрито Харківською облпрокуратурою 9 вересня 1936 р.

СТОНОЖЕНКО Іван Михайлович, народився 1910 р. у с. Мар'янівка Херсонської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1933—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент УКІЖ. Заарештований 10 липня 1935 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито розпорядчим засіданням спецколегії Харківського облсуду 28 березня 1936 р. через стан психічного здоров'я (ст. 10 КК УСРР) зі звільненням з-під варті. Президією Верховного Суду УСРР 21 червня 1936 р. справу спрямовано на новий розгляд зі стадії судового слідства і 20 вересня 1936 р. підслідний заарештований за статтями 54¹⁰, 54¹¹, 69 ч. 2 через ст. 18 КК УСРР. Спецколегією Харківського облсуду 8 березня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік.

Ухвалою спецколегії Верховного Суду УСРР від 27 квітня 1937 р. вирок скасовано, справу закрито (ст. 302 ч. 1 КПК УСРР).

СТОРОЖЕНКО Пилип Григорович, народився 1904 р. у с. Березівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1934 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Березівка Золочівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Жовтень». Заарештований 8 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Золочівським РВ НКВС 20 лютого 1939 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР).

СТОРЧАКОВ Борис Васильович, народився 1913 р. у с. Рогань Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., член ВЛКСМ з 1936 р. Служив у с. Нова Петрівка Гросулівського р-ну Одеської обл. Командир відділення 17-го хімічного взводу Тираспольського укріпрайону. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію і терористичні наміри (статті 54 10 ч. 1, 54⁸ через ст. 17 КК УСРР) і військовим трибуналом 6-го стріл. корпусу КВО 3 листопада 1937 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. На 1957 р. проживав у м. Кам'янець-на-Обі Алтайського краю. Реабілітований 28 січня 1957 р.

СТРАТІЄНКО Михайло Федорович, народився 1886 р. у с. Катеринівка Ольгопільського пов. Подільської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Співробітник видавництва АН «Цедрам». Заарештований 24 квітня 1936 р. як прибічник організації в Україні путчу та масового терору, активну підпільну профашистську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 серпня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 18 березня 1992 р.

СТРАХОВ Василь Митрофанович, народився 1890 р. у с. Трійчате Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт., до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Машиніст депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 4 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці 11 грудня 1936 р. за недоведеності складу злочину (ст. 197 ч. 1 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

СТРЕЛЕНСЬКИЙ Валентин Гаврилович, народився 1908 р. у Санкт-Петербурзі. Росі-

янин, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1924—1929 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Старший інженер ХЕМЗ. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 23 квітня 1929 р. (ст. 54¹⁰ КК РСФРР) позбавлений волі у концтаборі на 3 роки, а ухвалою від 13 квітня 1930 дозволено вільне проживання на території СРСР. Заарештований 16 грудня 1934 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР 28 червня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 21 червня 1989 р.

СТРЕЛЮК Іван Миколайович, народився 1893 р. у с. Хотячів Володимир-Волинського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Куп'янськ-Вузл. Куп'янського р-ну Харківської обл. Черговий вокзалу ст. Куп'янськ-Вузл. Донецької залізниці. Заарештований 20 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Куп'янської дільниці Донецької залізниці 28 травня 1935 р. за недостатності доказів обвинувачення зі звільненням з-під варті на підписку про невіїзд. Розстріляний 1 квітня 1938 р. у Харкові за ухвалою комісії НКВС і прокурора СРСР від 21 січня 1938 р. Реабілітований 12 жовтня 1957 р.

СТРЕЛЬНИКОВ Василь Антонович, народився 1905 р. на хут. Заоскілля Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Заоскілля Куп'янського р-ну. Харківської обл. Старший кондуктор резерву ст. Куп'янськ-Сорт. Донецької залізниці. Заарештований 7 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 20 червня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 9 червня 1993 р.

СТРЕЛЬНИКОВ Григорій Дмитрович, народився 1902 р. і проживав у Харкові. Національність невідома, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1929—1932 рр. член ВКП(б). Робітник заводу № 48. Заарештований 18 червня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 10 серпня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 1 лютого 1942 р. Реабілітований 30 грудня 1965 р.

СТРЕЛЬНИКОВ Олександр Іванович, народився 1884 р. і проживав у Харкові. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт.

Священик. У 1931 р. за несплату податку [ст. 61 КК УСРР] позбавлений волі на 3 роки. Заарештований 15 травня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 21 листопада 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

СТРИЖАК Віктор Петрович, народився 1904 р. у с. Артемівка Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Перекладач ХВБЗ. Заарештований 24 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 20 липня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невіїзд, а 3 листопада 1935 р. заарештований вдруге за цією ж справою. Спецколегією Харківського облсуду 13 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Верховного Суду УСРР у касаційній судовій колегії від 23 січня 1935 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії судового слідства в іншому складі суду. Спецколегією Харківського облсуду 27 лютого 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 4 роки з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 31 грудня 1992 р.

СТРИЖАКОВ Степан Данилович, народився 1886 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Національність, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Проживав у м. Нижньодніпровськ Дніпропетровської обл. Заарештований 28 лютого 1936 р. і ухвалою особливої наради при НКВС від 21 вересня 1936 р. за к.-р. терористичну діяльність позбавлений волі на 3 роки. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений з-під варті 3 березня 1939 р.

СТРИЖАЧЕНКО (Стрижниченко) Федір Михайлович, народився 1903 р. у с. Леб'яже Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1921 р. член РКСМ. Проживав у с. Леб'яже Печенізького р-ну Харківської обл. Рахівник індустріального радгоспу № 2 у с. Шевченкове. Заарештований 5 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 вересня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

СТРІЛЕЦЬ Максим Митрофанович, народився 1899 р. у с. Яковенкове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1920 рр. член РКП(б). Проживав у с. Яковенкове Балаклійського р-ну Харківської обл. Заготівник Балаклійської райспоживспілки. Заарештова-

ний 31 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 квітня 1989 р.

СТРІЛЕЦЬ Сергій Микитович, народився 1916 р. у с. Дергачі Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1933—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у сел. Дергачі Харківської приміської зони. Робітник ХПЗ. Заарештований 23 лютого 1935 р. за антирад. вислови та терористичні настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР), а 3 серпня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Лінсудом Півд. залізниці 23 листопада 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 13 листопада 1935 р. вирок скасовано, справу спрямовано на повторний розгляд. Лінсудом Півд. залізниці 13 вересня 1935 р. виправданий. Реабілітований 15 березня 1994 р.

СТРІЛЯН Дмитро Васильович, народився 1902 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Електрик 164-го полку НКВС. Заарештований 28 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 4 травня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

СТРІЛЯНИЙ Йосип Якович, народився 1909 р. у с. Пересічна Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1935 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Пересічна Харківської приміської зони. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 3 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 25 липня 1958 р.

СТРІЛЯНИЙ Петро Трохимович, народився 1916 р. у с. Подвіркі Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Подвіркі Харківської приміської зони. Учень Харківської музичної школи. Заарештований 30 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію і незаконне зберігання вогнепальної зброї (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 4 липня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Прикаспійському ВТТ, де помер 13 січня 1941 р. Реабілітований 18 червня 1966 р.

СТРІЛЬЧЕНКО Дмитро Іванович, народився 1897 р. у с. Яструбине Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1918—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач технічної освіти при 3-му відділенні тяги ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 25 серпня 1936 р. за зв'язок з членами к.-р. організації та к.-р. роботу (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 липня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. На 1957 р. проживав у м. Люботин Харківської обл. Реабілітований 21 грудня 1957 р.

СТРУЖКО Євген Ілліч, народився 1906 р. і проживав у Харкові. Українець, з торговців, освіта початкова, позапарт. Технік-кошторисник Промбудпроекту. Заарештований 5 лютого 1935 р. як член к.-р. фашистської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом КВО 24 липня 1935 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁸, 54⁹, 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 1 квітня 1950 р. (статті 58², 58⁸, 58⁹, 58¹⁰, 58¹¹ КК РРФСР) висланий на поселення у район Колими на Далекий Півночі. Реабілітований 27 жовтня 1956 р.

СТРУКОВ Віктор Іванович, народився 1892 р. у м. Таганрог Таганрозького окр. області Війська Донського. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник Укрзаготзерна в с. Заоскілля Куп'янського р-ну. Заарештований 30 жовтня 1936 р. за поширення к.-р. анекдотів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 13 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 24 червня 1991 р.

СТУПАН Іван Іванович, народився 1891 р. у с. Дравоград Австро-Угорської імперії. Німець, з робітників, освіта середня, у 1917 р. член РСДРП. Проживав у с. Рижове Барвінківського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1924 р. під слідством Белгородського ОДПУ за нелегальний перетин кордону СРСР. Заарештований 8 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 6 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Помер у 1956 р. у с. Каменськ Івдельського р-ну Свердловської обл. Реабілітований 29 липня 1960 р.

СУБОТА Василь Якович, народився 1917 р. у с. Івано-Шийчине Богодухівського

пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Учень Харківського технікуму іноземних мов. Заарештований 3 липня 1935 р. за к.-р. націоналістичну агітацію серед студентів і належність до к.-р. угруповання (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 1 червня 1990 р.

СУБОТІН Василь Михайлович, народився 1898 р. у с. Пселеч Обоянського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мало-олександрівка Лозно-Олександрівського р-ну Сталінської обл. Візник кооперативної артілі грабарів «Рембуд». Заарештований 14 жовтня 1934 р. за дезорганізацію роботи на будівництві магістралі Москва—Донбас (ст. 56³⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 58⁷ КК РСФРР) виправданий зі звільненням з-під варті.

СУВОРОВ Семен Олександрович, народився 1904 р. у с. Кочеток Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1930 р. Проживав у Харкові. Директор автопарку Сантресту. Заарештований 3 лютого 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію, привласнення та продаж державного майна (статті 54¹⁰ ч. 1, 97 КК УСРР), постановою ОВ УДБ ХОУ НКВС від 20 лютого 1936 р. обвинувачення за ст. 54¹⁰ КК УСРР знято за недоведеності складу злочину та висунуто за статтями 97, 104 КК УСРР, матеріали відокремлено в окреме провадження.

СУК Гнат Митрофанович, народився 1906 р. у с. Гутівка Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Південмонтажбуду при ХПЗ. Заарештований 25 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 червня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 4 травня 1994 р.

СУКАЧОВ Михайло Андрійович, народився 1877 р. у с. Дернове Богодухівського пов. Харківської губ. Росіянин, із священнослужителів, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осинівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Секретар і касир транспортної артілі «Комунар». У 1930 р. Харківським окрсудом за к.-р. діяльність засуджений на 5 років позбавлення волі в концтаборі. Ухвалою Верховного Суду УСРР вирок скасовано, справу

закрито. Заарештований 9 червня 1937 р. як член шпигунської к.-р. групи (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 5 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 24 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 листопада 1957 р.

СУКМАНСЬКИЙ Василь Миколайович, народився 1888 р. у провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Учитель СШ № 137 і 39. Заарештований 29 квітня 1937 р. як член к.-р. націонал-фашистської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. за участь у к.-р. організації винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний у серпні 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 листопада 1958 р.

СУКОВ Трохим Павлович, народився 1893 р. у с. Котівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Котівка Барвінківського р-ну Харківської обл. Сторож ст. Гаврилівка Донецької залізниці. Заарештований 17 червня 1937 р. як член к.-р. фашистського угруповання та зв'язки з закордоном (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 30 жовтня 1962 р.

СУЛИМА Василь Микитович, народився 1913 р. у с. Василенкове Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХПІ. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 березня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 6 лютого 1959 р.

СУМЦОВ Петро Миколайович, народився 1885 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Юрисконсульт тресту зелених насаджень. Заарештований 11 лютого 1936 р. за співробітництво з денкінською контррозвідкою (ст. 54¹³ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 червня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки та конфіскацією майна. Справу закрито Верховним Судом УСРР 26 липня 1936 р. (ст. 302 п. 1 КПК УСРР). Реабілітований 31 серпня 1992 р.

СУН Чунлін (Кон Ленфан), народився 1897 р. у м. Мукден, Китай. Китаєць, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1925 р. Проживав у Харкові. Завідувач культвідділу артілі «Кантонська комуна». Заарештований 28 листопада 1935 р. як член к.-р. націоналістичної організації (статті 54¹⁰, 134 ч. 2 КК УСРР), справу закрито Харківською облпрокуратурою 2 лютого 1936 р.

СУПОНІН Сергій Олексійович, народився 1886 р. у м. Крюків Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач планового відділу інституту механічної обробки руд «Механобр». Заарештований 29 жовтня 1936 р. як член фашистсько-терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 13 червня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 12 жовтня 1938 р. Реабілітований 20 вересня 1960 р.

СУПРУН Андрій Михайлович, народився 1910 р. у с. Кантакузівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мануйлове Нововодолазького р-ну Харківської обл. Робітник МТС. Заарештований 26 вересня 1936 р. за підпал колгоспного хліба (ст. 75 ч. 3 КК УСРР), справу не завершено.

СУПРУНЕНКО Євдоким Олексійович, народився 1894 р. у с. Сушки Коростенського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Пригоже Барвінківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний прогрес». У 1935 р. в адміністративному порядку висланий з прикордонної смуги. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Івдельтабі. Реабілітований 6 березня 1989 р.

СУРЖАНЕНКО Петро Омелянович, народився 1891 р. у м. Ананіїв Ананіївського пов. Херсонської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у с. Олександрівка Валківського р-ну Харківської обл. Учитель НСШ. Заарештований 22 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність та зберігання к.-р. троцькістської літератури (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 3 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений

до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Києві. Реабілітований 7 жовтня 1993 р.

СУРЖЕНКО Іван Дмитрович, народився 1912 р. у с. Дергачі Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., до 1936 р. член ВЛКСМ. Проживав у с. Дергачі Харківської приміської зони. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 20 квітня 1936 р. за антирад. та антисемітські висловлювання (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 червня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 27 березня 1990 р.

СУРЖЕНКО Федір Іванович, народився 1895 р. у с. Дергачі Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1928–1934 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Дергачі Харківської приміської зони. Експедитор Дергачівської сільспоживспілки. Заарештований 24 червня 1936 р. за к.-р. агітацію та незаконне зберігання зброї (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у сел. Воркута Комі АРСР. Звільнений з-під варті 3 травня 1944 р. Реабілітований 1 серпня 1958 р.

СУРОВЦЕВ Дмитро Прокопович, народився 1913 р. у с. Руський Орчик Костянтинівського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, член ВЛКСМ з 1929 р. Служив у м. Дніпропетровськ Дніпропетровської обл. Військовослужбовець 89-го стріл. полку 30-ї стріл. дивізії. Заарештований 24 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 7-го стріл. корпусу ХВО 17 листопада 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою військового трибуналу ХВО 13 грудня 1936 р. строк ув'язнення зменшено до 4 років. Термін покарання відбував у Дальтабі у Хабаровському краї, звідки втік у 1937 р. Реабілітований 30 грудня 1992 р.

СУСЛО Влас Єгорович, народився 1890 р. на хут. Сусли Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Басове Золочівського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1932 р. розкуркулений і за невиконання хлібозаготівлі засуджений на 5 років позбавлення волі, звільнений з-під варті достроково. Заарештований 29 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харків-

ським облсудом 29 липня 1936 р. виправданий за недоведеності обвинувачення.

СУСЛО Федот Тимофійович, народився 1904 р. на хут. Сусли Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Мале Басове Золочівського р-ну Харківської обл. Стрілочник паливного складу ст. Основа Півд. залізниці. У 1931 р. майно конфісковано. Заарештований 17 липня 1937 р. за антирад. висловлювання (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 25 вересня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у В'ятці, де помер 28 травня 1938 р. Реабілітований 13 липня 1990 р.

СУСЛОВ Володимир Іванович, народився 1894 р. у м. Шацьк Шацького пов. Тамбовської губ. Росіянин, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач-асистент ХІБІ. Заарештований 8 лютого 1937 р. за к.-р. настрої, поширення профашистських ідей, гуртування колишніх офіцерів (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і Харківським облсудом 14 травня 1937 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

СУТУЛІН Микола Федотович, народився 1914 р. у с. Пологи Олександрівського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 2 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1958 р.

СУХАНОВ Степан Кузьмич, народився 1915 р. у с. Гусарівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1930—1936 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Суми Харківської обл. Курсант арт. школи ім. Фрунзе. Заарештований 30 квітня 1936 р. за к.-р. розмови (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 3 жовтня 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 26 серпня 1993 р.

СУХАРЕВСЬКИЙ Борис Миколайович, народився 1916 р. у с. Антонівка Васильківського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1932—1933 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Слухач робітфаку ХІПТ. Заарештований 17 квітня 1937 р. за антирад. профашистську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 22 червня 1937 р. позбавлений волі на 3 роки з пораженням у правах на 2 роки. Тер-

мін покарання відбував у Тайгинському ОТП Сибтабу. Реабілітований 24 лютого 1994 р.

СУХИН Степан Антонович, народився 1910 р. на хут. Сухини Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВЛКСМ. Служив у м. Грозний Чечено-Інгуської автономної обл. Помічник командира взводу 5-го дивізіону 167-го полку. Заарештований 29 листопада 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 58¹⁰ КК РСФРР), справу закрито ОВ УДБ УНКВС по Чечено-Інгуській автономній обл. 3 лютого 1936 р. за недостатності даних для притягнення до суду.

СУХИНА Василь Федорович, народився 1887 р. у с. Лютецька Гадацького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач виробництва Центрального бюро з драматичної літератури. Заарештований 17 листопада 1936 р. за к.-р. націоналістичну агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 19 травня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Рішення в справі відсутнє.

СУХОВ Павло Миколайович, народився 1890 р. і проживав у Харкові. Українець, з мішан, освіта середня, позапарт. Лаборант ХТГЗ. Заарештований 1 серпня 1936 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 грудня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹⁴ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 28 серпня 1992 р.

СУХОВІЙ Анатолій Григорович, народився 1898 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1918—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник будівельних робіт БФЗ. Заарештований 15 жовтня 1936 р. за зв'язки з троцькістами та к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Реабілітований 31 серпня 1956 р.

СУХОДОЛЬСЬКИЙ Платон Іванович, народився 1892 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Савинці Савинського р-ну Харківської обл. Бригадир будівництва гілки ст. Красний Лиман-Куп'янськ Північно-Донецької залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. як член к.-р. диверсійної групи та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Сталінській обл. від 7 вересня

1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 29 березня 1957 р.

СУХОМЛИН (Сухомлинов) Павло Якович, народився 1902 р. у с. Кругляківка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1932 р. член ВКП(б). Проживав у с. Загризівка Куп'янського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 26 червня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 листопада 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі. Реабілітований 13 жовтня 1992 р.

СУХОМЛИН Павло Іванович, народився 1882 р. у с. Стецьківка Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Комірник ремонтної колони ст. Балаклія Північно-Донецької залізниці. У 1930 р. майно конфісковано. Заарештований 26 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 29 липня 1935 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 1 лютого 1994 р.

СУХОМЛИНОВ Семен Миколайович, народився 1895 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Телеграфіст ХЦТ. Заарештований 26 квітня 1936 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 23 серпня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 31 січня 1992 р.

СУХОНІС Іван Христофорович, народився 1908 р. у с. Перервинці Лубенського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, член ВЛКСМ. з 1928 р. Проживав у м. Усольє Східно-Сибірського краю. Технічний керівник ліспромгоспу. Заарештований 5 вересня 1936 р. як член антирад. організації (статті 58¹⁰, 58¹¹ КК РСФРР), етапований для подальшого слідства до Харкова в розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Спецколегією Харківського облсуду 21 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УСРР від 19 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на новий судовий розгляд за статтями 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР. Підготовчим засіданням спецколегії Харківського облсуду 20 лютого 1938 р. запобіжний захід замінено на підписку про невіжд. Харківським облсудом 20 травня 1939 р. виправданий за

недоведеності складу злочину. Реабілітований 11 січня 1993 р.

СУХОНІС Олексій Іванович, народився 1898 р. у с. Дергачі Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, до 1937 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Політрук 4-го загону стріл. охорони ст. Люботин Півд. залізниці. Заарештований 28 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 7 травня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 15 липня 1941 р. Реабілітований 10 липня 1959 р.

СУХОСТАВСЬКИЙ Іван Михайлович, народився 1901 р. у м. Броди Бродівського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1923—1924 рр. член компартії Чехословаччини, у 1928—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер ХЕМЗ. Заарештований 27 липня 1937 р. як член націонал-фашистської терористичної організації УВО (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 6 грудня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 травня 1965 р.

СУШИЛЬНИКОВ Михайло Костянтинович, народився 1877 р. у м. Старобільськ Старобільського пов. Харківської губ. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав на ст. Готня Півд. залізниці. Лікар ст. Готня. Заарештований 25 червня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 11 листопада 1938 р. (статті 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна, а за ст. 54⁶ ч. 1 КК УСРР виправданий. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 17 травня 1939 р. ВМП замінено на 15 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Ухвалою пленуму Верховного Суду СРСР від 17 жовтня 1940 р. вирок військового трибуналу ХВО та ухвала військової колегії Верховного Суду СРСР скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Справу закрито УНКДБ по Харківській обл. 22 травня 1941 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

СУШКО Петро Семенович, народився 1907 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у минулому кандидат

у члени ВКП(б). Служив у м. Полтава Харківської обл. Помічник командира роти зв'язку 74-го стрілк. полку, лейтенант. Заарештований 20 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим три-

буналом 14-го стрілк. корпусу ХВО 13 жовтня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і позбавленням військового звання «лейтенант». Реабілітований 25 лютого 1992 р.

Т

ТАЛАЛАЙ Степан Йосипович, народився 1895 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1928 р. Проживав у с. Красне Олексіївського р-ну Харківської обл. Завідувач ферми радгоспу «Червоний». Заарештований [28] жовтня 1935 р. за приховування к.-р. минулого під час вступу до партії (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), 20 листопада 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито прокурором Савинського р-ну 29 липня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ТАЛАШКО Семен Іванович, народився 1903 р. у с. Печеніги Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1927—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник заводу ім. Шевченка. Заарештований 4 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

ТАЛИЗИН Макар Захарович, народився 1870 р. у с. Олександрівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Олександрівка Золочівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештованим не був, під слідством Золочівського РВ НКВС з 14 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 29 липня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 29 листопада 1991 р.

ТАЛИМОНОВ Михайло Іванович, народився 1902 р. у Києві. Українець, з кустарів, освіта незакінчена вища, у 1928—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Держарбітр Харківського обласного державного арбітражу. Заарештований 30 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістсько-терористичної організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років.

Термін покарання відбував у Північсхідтабі. У 1946—1953 рр. працював на залізничному будівництві МВС. На 1964 р. проживав у сел. Южний Цимлянського р-ну Ростовської обл. Реабілітований 30 березня 1964 р.

ТАЛИЦЬКИЙ Олександр Миколайович, народився 1900 р. у с. Нікольське Углицького пов. Ярославської губ. Росіянин, соціальне походження невідоме, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1920—1927 і 1930—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Планувальник ХТГЗ. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 29 січня 1930 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Сибіру на 3 роки, а ухвалою від 23 березня 1930 р. дозволено вільне проживання на території СРСР. Заарештований 7 лютого 1935 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 серпня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Далекосхідному краї. Розстріляний 27 листопада 1937 р. за ухвалою трійки при УНКВС по Дальбуду від 20 листопада 1937 р. Реабілітований 9 серпня 1989 р.

ТАЛЬМА Болеслав Леонтійович, народився 1887 р. у м. Петроков Петроківської губ. Поляк, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Мерефа Харківського р-ну Харківської обл. Робітник Мереф'янського склозаводу. Заарештований 17 червня 1937 р. як член к.-р. польського шпигунського угруповання (статті 54⁶, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УСРР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 11 листопада 1958 р.

ТАЛЬЯНСЬКИЙ Яків Григорович, народився 1909 р. у с. Новополтавка Херсонського пов. Херсонської губ. Єврей, з торговців, освіта середня, позапарт., у 1927 р. член ВЛКСМ, у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Помічник майстра фабрики «Червона нитка». Заарештований 26 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. по-

збавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Котлаському відділенні Ухтпечтабу. У 1944—1950 рр. працював на комбінаті «Інтавугілля», з 1950 р. на шахті № 3 тресту «Канськуголь». На 1958 р. проживав у м. Верхнє Луганської обл. Реабілітований 12 липня 1958 р.

ТАНЦЮРА Михайло Андрійович, народився 1888 р. у м. Золотоноша Золотоніського пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта середня, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Голова відділу планування Харківського облвиконкому. Заарештований 15 січня 1937 р. як член к.-р. терористичної шкідницької організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 вересня 1957 р.

ТАПЕШКІН Василь Тихонович, народився 1908 р. у с. Верхнє Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1929—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у м. Великий Токмак Великотокмацького р-ну Дніпропетровської обл. Інженер-конструктор головного конструкторського бюро заводу ім. Кірова. Заарештований 2 листопада 1936 р. як член антирад. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), етапований для подальшого слідства до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Спецколегією Харківського облсуду 21 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УРСР від 19 грудня 1937 р. вирок скасовано, справу направлено на новий судовий розгляд за статтями 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР. Підготовчим засіданням спецколегії Харківського облсуду 20 лютого 1938 р. запобіжний захід замінено на підписку про невиїзд. Харківським облсудом 20 травня 1939 р. виправданий. Реабілітований 11 січня 1993 р.

ТАРАБАН Юхим Семенович, народився 1889 р. у с. Останнє Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1917—1920 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Електромонтер радгоспу ХТЗ «Комуніст». Заарештований 28 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 серпня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 29 листопада 1989 р.

ТАРАБАРА Петро Іванович, народився 1918 р. у с. Нові Роздори Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВЛКСМ. Проживав у сел. Панютинє Лозівського р-ну Харківської обл. Учень ФЗУ ст. Панютинє Півд. залізниці. Заарештований 17 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію, розмови з терористичними тенденціями щодо окремих вождів партії та уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 19 березня 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 15 березня 1994 р.

ТАРАН Сава Семенович, народився 1897 р. у с. Левківка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у с. Левківка Ізюмського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний Жовтень». Заарештований 28 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 8 травня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 29 червня 1935 р. вирок скасовано, справу закрито.

ТАРАНЕНКО Петро Євдокимович, народився 1888 р. у с. Маргаритівка Ростовського окр. області Війська Донського. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1934 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Машиніст паровозного депо ім. Кірова ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 26 серпня 1936 р. за захист Льва Троцького під час обговорення вироку у справі «Троцькістсько-зінов'євського центру» (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 14 вересня 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував в Устьвимтабі. Справу направлено на дослідження, лінсудом Півд. залізниці 4 липня 1938 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. 26 серпня 1942 р. звільнений з-під варті з Печортабу. Реабілітований 7 серпня 1991 р.

ТАРАНОВ Дмитро Дмитрович, народився 1914 р. у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Служив в Уссурийській обл. Приморського краю. Заступник техніка зв'язку окремого батальйону зв'язку 43-го стріл. корпусу. Заарештований 11 квітня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) і військовим трибуналом 43-го стріл. корпусу 11 липня 1937 р. (статті 58¹¹, 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 7 років тюремного ув'язнення з обмеженням прав на 5 років. Ухвалою військового трибуналу особливої Червоно-

прапорної Далекосхідної армії від 9 серпня 1937 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд. Військовим трибуналом 43-го стріл. корпусу 11 січня 1938 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 12 травня 1989 р.

ТАРАНОВИЧ Василь Семенович, народився 1882 р. у м. Гадяч Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер ХВРЗ. Заарештований 6 лютого 1937 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці в спецскладі 14 жовтня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Бурейтабі, де помер 1 січня 1940 р. Реабілітований 15 листопада 1964 р.

ТАРАНУХА Іван Лаврентійович, народився 1901 р. у слоб. Сватове Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1925—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Управитель Соцзембанку. Заарештований 8 жовтня 1935 р. за приховування соціального походження під час вступу до партії (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито помічником прокурора у спецсправах 26 листопада 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР).

ТАРАСЕНКО Василь Андрійович, народився 1910 р. у Харківській губ. Українець, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Проживав у Москві. Заарештований 3 жовтня 1934 р. і ухвалою особливої наради при НКВС від 10 січня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений з-під варті 18 червня 1938 р.

ТАРАСЕНКО Євген Пантелеймонович, народився 1911 р. у с. Чумаки Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ з 1931 р. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 5 квітня 1936 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 5 жовтня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ, за ст. 54⁸ через ст. 17 КК УСРР виправданий. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. На 1957 р. проживав у м. Ухта Комі АРСР. Реабілітований 26 грудня 1957 р.

ТАРАСЕНКО Костянтин Савич, народився 1915 р. у м. Глухів Глухівського пов. Черні-

гівської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник трамвайного тресту. Заарештований 5 листопада 1934 р. за написання к.-р. відозви, яка закликала до боротьби з рад. владою (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 лютого 1935 р. засуджений на 1,5 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 26 травня 1995 р.

ТАРАСОВ Євген Леонідович, народився 1915 р. у Петрограді. Росіянин, з робітників, освіта початкова, член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник Харківського відділення Союзтрансу. Заарештований 17 січня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою харківської дільниці Півд. залізниці 22 лютого 1936 р. за недоцільності притягнення до кримінальної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР).

ТАРАСОВ Іван Андрійович, народився 1909 р. у с. Песий Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер ХТЗ. Заарештований 20 липня 1937 р. за шкідницьку діяльність (ст. 54⁷ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 жовтня 1938 р. (ст. 97 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

ТАРАСОВ Микола Павлович, народився 1889 р. у с. Нецаївка Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Конюх обласного будтресту. Заарештований 20 червня 1936 р. як сектант та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 жовтня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 17 червня 1992 р.

ТАРАСОВ Пилип Якович, народився 1904 р. у с. Шевелівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Оленька Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Чапаєва. Заарештований 24 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 січня 1938 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду РСРР від 26 березня 1938 р. вирок скасовано, справу повернено на новий розгляд зі стадії досудового слідства. Харківським облсудом 27 вересня 1938 р. виправданий.

ТАРАСОВСЬКИЙ Віталій Григорович, народився 1891 р. у с. Мамонкіно [Вологодського пов. Вологодської губ.]. Росіянин, із

селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Майкоп Азово-Чорноморського краю. Проповідник общини євангелістів сьомого дня. Ухвалою особливої наради НКВС СРСР у 1934 р. (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Заарештований 14 грудня 1936 р. за к.-р. сектантську діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Ухвалою трійки УНКВС по Далекосхідному краю від 16 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 28 вересня і 20 квітня 1956 р.

ТАРАСЮК Йосип Миколайович, народився 1886 р. у с. Глосевичі [Гродненської] губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Пресвітер Харківської громади євангелістичних християн. Заарештований 6 червня 1935 р. за листування зі знайомим, який проживав за кордоном, і повідомлення йому провокаційних даних про СРСР (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 3 серпня 1991 р.

ТАРАТУТА Василь Андрійович, народився 1905 р. на хут. Петрівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Петрівка Шевченківського р-ну Харківської обл. Робітник бурякопункту Куп'янського цукрозаводу. Заарештований 17 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ТАРАТУХІН Павло Іванович, народився 1890 р. у с. Вишньо-Ольховате Щигровського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у с. Гнідівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник Харківського тресту зелених насаджень. Заарештований 19 червня 1937 р. за шпигунство на користь Японії (ст. 54⁶ КК УСРР). Розстріляний 4 листопада 1937 р. у Харкові на підставі наказу заступника начальника УНКВС по Харківській обл. Рейхмана від 4 листопада 1937 р. Реабілітований 26 липня 1989 р.

ТАРКОВСЬКИЙ Петро Марцелович, народився 1905 р. у с. Ободівка Ольгопольського пов. Подільської губ. Поляк, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1923—1927 рр.

член ВЛКСМ, у 1932—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник заводу № 135. Заарештований 29 травня 1935 р. за антирад. настрої, критику заходів рад. уряду і партії (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 1 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 31 січня 1992 р.

ТАРНОПОЛЬСЬКИЙ Ісак Абрамович, народився 1919 р. у м. Полтава Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Учень заводу ім. Медведєва. Заарештований 3 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 15 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 27 квітня 1962 р.

ТАРУСІН Гнат Якович, народився 1881 р. у с. Введенка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Введенка Чугуївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1929 р. за невиконання плану хлібозаготівлі (ст. 119 КК УСРР) засуджений на 2,5 роки позбавлення волі, у 1930 р. звільнений з-під варті достроково. Заарештований 14 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 10 лютого 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ТАРУСІН Єрофій Іванович, народився 1891 р. у с. Введенка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Введенка Чугуївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 9 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 19 вересня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з позбавленням прав на 3 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ТАРУСІН Яків Ілліч, народився 1893 р. у с. Введенка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Кравець-кустар. Заарештований 13 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 червня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 20 липня 1992 р.

ТАРУСІНА Єфросинія Степанівна, народилася 1907 р. у с. Введенка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянка, із селян, непись-

мен., позапарт. Проживала у с. Введенка Чугуївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештована 8 червня 1937 р. за к.-р. релігійну агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 7 жовтня 1937 р. засуджена на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією особистого майна. Реабілітована 15 лютого 1990 р.

ТАТАРИНОВ Олексій Іванович, народився 1895 р. у м. Білопілля Сумського пов. Харківської губ. Українець, із священнослужителів, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учителював школи Охмадиту. Заарештований 14 листопада 1936 р. як член к.-р. терористичної групи (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду РСРР 10 травня 1937 р. (статті 54¹¹, 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 11 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 13 березня 1958 р.

ТАТАРИНЦЕВА Лідія Іванівна, народилася 1897 р. у м. Крюків Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українка, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Економіст комбінату «Металобрухт». Заарештована 10 грудня 1934 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито військовою прокуратурою 14-го стріл. корпусу 27 грудня 1934 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ТАТЬКО Арсеній Петрович, народився 1886 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня, у 1903—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Заступник директора ХВБЗ ім. Молотова. Заарештований 8 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду РСРР 31 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 1 листопада 1937 р. у Києві. Реабілітований 13 червня 1956 р.

ТВЕРДОХЛІБОВ Костянтин Герасимович, народився 1913 р. у м. Харбін, Китай. Українець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт. Служив у м. Свободний Амурської обл. Червоноармієць 62-го залізничного батальйону РСЧА. Заарештований 31 березня 1937 р. як організатор і керівник к.-р. групи харбінців (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і для подальшого слідства етапований до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. (статті 54⁶, 54⁸ через ст. 17, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про роз-

стріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 лютого 1958 р.

ТЕВЕЛЬОВ Сергій Олександрович, народився 1896 р. у с. Ніколаєво Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, у 1918—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Балаклава Кримської АСРР. Працівник Нерудсталі. Заарештований 9 березня 1936 р. у Харкові як член к.-р. організації «Робітнича опозиція» і антипартійну роботу (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду РСРР 15 липня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Владимирській в'язниці. Розстріляний за ухвалою трійки УНКВС по Іванівській обл. від 2 грудня 1937 р., дата та місце розстрілу невідомі. Реабілітований 20 червня 1956 р.

ТЕЛЕВНИЙ Михайло Васильович, народився 1907 р. у м. Костянтинівград Костянтинівградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Викладач навчального комбінату ХТЗ. Заарештований 28 лютого 1936 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 червня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. На 1940 р. проживав у с. Хрестище Красноградського р-ну Харківської обл. Брав участь у Великій Вітчизняній війні. На 1951 р. проживав у с. Кривчинці Винниківського р-ну Львівської обл. Обліковець-завгосп Львівської школи колгоспних рахівників. Заарештований 10 квітня 1951 р. і військовою трибуналом військ МВС Харківської обл. 30 січня 1952 р. (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР) засуджений на 25 років позбавлення волі у ВТТ. Звільнений з-під варті достроково 9 січня 1956 р. за ухвалою військового трибуналу КВО від 22 листопада 1955 р. зі зняттям судимості та обмеження прав. Реабілітований 15 листопада 1957 р.

ТЕЛИЧКО Валентин Прокопійович, народився 1908 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта вища, у 1927—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Секретар комітету КП(б)У заводу «Трансзв'язок». Заарештований 23 березня 1937 р. за підризву троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 17 липня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах

на 3 роки. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 17 жовтня 1937 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд суду з притягненням до відповідальності також за статтями 54⁷, 54¹¹ КК УРСР. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 27 березня 1938 р. (статті 54⁷ через ст. 20, 54⁸ через ст. 20, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 15 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Ухвалою пленуму Верховного Суду СРСР від 13 червня 1939 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Справу закрито ДТВ НКВС Півд. залізниці 29 лютого 1940 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

ТЕЛЯТНИК (Телятников) Петро Дмитрович, народився 1892 р. на хут. Полтава Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Полтава Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Ворошилова. Заарештований 28 березня 1935 р. за к.-р. підривну роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 28 листопада 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 13 листопада 1992 р.

ТЕЛЯТНИКОВ Микола Якович, народився 1912 р. у Харкові. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт. Служив на ст. Моніне Ярославської залізниці. Курсант 23-ї школи молодших авіаспеціалістів. Заарештований 4 червня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 липня 1938 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Ухвалою особливої наради при НКДБ СРСР від 5 січня 1946 р. судимість та пов'язані з нею обмеження знято. Реабілітований 4 вересня 1989 р.

ТЕЛЬНОВ Гаврило Мусійович, народився 1877[9] р. у с. Рясне Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Рясне Золочівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Серп і молот». У 1929 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Ухвалою судової трійки при колегії ДПУ УСРР від 19 березня 1930 р. (ст. 54¹¹ КК УСРР) позбавлений волі в концтаборі на 5 років. Заарештований 25 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 16 червня і 20 листопада 1989 р.

ТЕМЕЦЬКА Ксенія Іванівна, народилася 1894 р. у м. Ходорів провінції Східна Гали-

чина Австро-Угорської імперії. Українка, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Касир аптеки № 48. Заарештована 12 червня 1937 р. за антирад. агітацію та участь в к.-р. групі (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляна 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітована 5 червня 1959 р.

ТЕМКІН Костянтин Іванович, народився 1890 р. у с. ДЕРЕБУШ Смоленської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1927—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Мерефа Харківського р-ну Харківської обл. Робітник Мереф'янського склозаводу. Заарештований 9 червня 1937 р. як член к.-р. польського шпигунського угруповання (статті 54⁶, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 11 листопада 1958 р.

ТЕНЕНБАУМ Беніамін Фроймович, народився 1896 р. у Варшаві. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Комірник Харківського об'єднання ідалень. Заарештований 12 жовтня 1935 р. за те, що шляхом обману вступив до ВКП(б) (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито помічником прокурора у спецсправах 13 квітня 1936 р. за (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ТЕНЕТА Григорій Петрович, народився 1906 р. у с. Казгулак Ставропольського пов. Ставропольської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Інспектор Державної хлібної інспекції. У 1930 р. заарештовувався органами ДПУ УСРР як син куркуля. Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 27 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 8 липня 1989 р.

ТЕПЛОВ Митрофан Андрійович, народився 1906 р. у с. Подровне Старооскольського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у будпоїзді № 2 на роз'їзді 10-й км перегону Мерефа—Нова Водолага. Робітник будівництва Півд. залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. 5-м відділком РСМ м. Харкова під час мітингу, присвяченого Дню залізничника, у саду

клубу ім. Сталіна за хуліганство і антирад. виступування (ст. 70 ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 3 червня 1938 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Норільтабі, Крастабі. Реабілітований 24 лютого 1994 р.

ТЕРЕМ'ЯЗЕВ Володимир Ксенофонтівич, народився 1888 р. у м. Темрюк Темрюцького від. Кубанської обл. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1921—1922 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Працівник будинку пропагандиста. Заарештований 23 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 січня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддєлєних ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у м. Владивосток, де помер 9 червня 1937 р. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

ТЕРЕНТЬЄВ Григорій Іванович, народився 1902 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Майстер-технолог ХПЗ. Заарештований 13 грудня 1934 р. за підготовку теракту проти керівників ВКП(б) (ст. 54⁸ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 травня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 17 червня 1935 р. з обвинувачення виключено ст. 54¹¹ КК УСРР. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

ТЕРЕНЯ Микола Григорович, народився 1894 р. у м. Ялта Ялтинського пов. Таврійської губ. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у сел. Високий Харківської приміської зони. Викладач Харківської робітничої консерваторії «Канатка» та скрипаль симфонічного оркестру Харківської державної опери. Ухвалою судової трійки при колегії ДПУ УСРР від 9 січня 1933 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий на 3 роки до Північного краю. Термін покарання відбував у м. Вологда, звільнений з-під варті достроково. Заарештований 28 серпня 1935 р. як член шпигунської терористичної організації (статті 54⁶, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 2 лютого 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). Звільнений з-під варті 5 лютого 1936 р.

ТЕРЕХОВ Павло Андрійович, народився 1914 р. у с. Тереховка Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Харківського керамічного заводу № 1. Заарештований 23 грудня

1934 р. за антирад. терористичну агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 червня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 2 листопада 1989 р.

ТЕРЕЩЕНКО Іван Денисович, народився 1893 р. у с. Ворожба Сумського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1924—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Машиніст депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 28 лютого 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці 8 квітня 1937 р. за недоведеності складу злочину (ст. 197 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

ТЕРЕЩЕНКО Федір Степанович, народився 1895 р. у с. Миропілля Суджанського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Кукуй Великосолдатського р-ну Курської обл. Чоботар артілі «Скорород». Заарештований 30 червня 1937 р. як член антирад. сектантської організації (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. за сектантство винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

ТЕРНОВИЙ Павло Петрович, народився 1898 р. у слоб. Мерефа Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Мерефа Харківської приміської зони. Робітник ХПЗ. Заарештований 3 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 26 жовтня 1936 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 30 травня 1992 р.

ТЕРНОПОЛ Єлизавета Герасимівна, народилася 1888 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Селянка-одноосібниця. Заарештована 22 квітня 1936 р. як член антирад. угруповання та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 червня 1936 р. засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітована 11 травня 1990 р.

ТЕРНОПОЛ Павло Герасимович, народився 1889 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андрії-

ївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 28 березня 1936 р. як член антирад. угруповання та за антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ТЕСЛЕНКО Антон Андрійович, народився 1900 р. у с. Карасівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Першотравневе Харківської приміської зони. Робітник харківського дитячого садка № 145. Заарештований 12 вересня 1936 р. у приміському поїзді за антирад. агітацію та образи керівників партії та уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 19 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 24 лютого 1994 р.

ТЕСЛЕНКО Володимир Миколайович, народився 1908 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта невідома, позапарт., у 1925—1926 рр. член ВЛКСМ. Головний конструктор металаштампувального заводу № 5. Заарештованим не був, під слідством ЕКВ УДБ ХОУ НКВС з 11 серпня 1935 р. як член к.-р. троцькістської групи молоді (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 листопада 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ТЕТЕРУКОВ Олександр Мойсейович, народився 1908 р. у с. Замачулля Могильовського пов. Могильовської губ. Росіянин, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у с. Гнидівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 29 квітня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Північно-Донецької залізниці 27 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 29 січня 1992 р.

ТЕТЯНЧЕНКО Олексій Андрійович, народився 1911 р. на хут. Баранівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у м. Бердичів Київської обл. Червоноармієць 14-го кав. полку. Заарештований 3 серпня 1935 р. за к.-р. агітацію та приховування соціального походження під час вступу в ряди РСЧА (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 2-го кав. корпусу КВО 1 жовтня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 ч. 2 КК УСРР) за-

суджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою військового трибуналу КВО від 14 жовтня 1935 р. пораження прав знято. Реабілітований 12 серпня 1998 р.

ТИЖНЕНКО Роман Андрійович, народився 1888 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Люботин Харківського р-ну Харківської обл. Робітник депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 31 грудня 1934 р. за к.-р. діяльність, навмисне невиконання ремонту паровозного парку (ст. 54¹⁰ КК УСРР), а 5 березня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці 25 травня 1935 р.

ТИЛЬ Олександр Федорович, народився 1884 р. і проживав у Харкові. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1903—1918 рр. член партії соціалістів-революціонерів, у 1931—1936 рр. член ВКП(б). Інспектор ХЕТГЗ. Заарештований 15 червня 1937 р. за зв'язок з керівником к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 серпня 1988 р.

ТИМОФЄЄВ Кіндрат Климентійович, народився 1880 р. у с. Молодова Вовчанського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Молодова Старосалтівського р-ну Харківської обл. Дяк. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію та розповсюдження антирад. листівок (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 грудня 1963 р.

ТИМОФІЄНКО Андрій Георгійович, народився 1904 р. у с. Піскі Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1924—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Старший майстер механічного цеху ІПРЗ. Заарештований 29 квітня 1936 р. за к.-р. діяльність і належність до троцькістської організації (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 8 вересня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухт-печтабі. 29 березня 1941 р. звільнений з-під варті, проживав у м. Костянтинівка Донецької обл. Реабілітований 21 червня 1989 р.

ТИМОШЕНКО Віктор Іванович, народився 1918 р. у с. Ков'яги Валківського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ. Проживав у м. Валки Валківського р-ну Харківської обл. Учень СШ. Заарештований 20 березня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 17 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ТИМОШЕНКО Степан Семенович, народився 1886 р. у с. Ганнівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 8 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 вересня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Північзалізничтабі у с. Княж-Погост Комі АРСР. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

ТИМЧЕНКО Григорій Арсентійович, народився 1914 р. у с. Барвінкове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1929—1932 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Перм Пермської обл. Червоноармієць 188-го полку військ НКВС. Заарештований 21 квітня 1937 р. за антирад. агітацію та ухилення від виконання обов'язків військової служби (статті 58¹⁰ ч. 1, 193¹³ КК РРФСР) і військовим трибуналом внутрішньої охорони Свердловської обл. 9 липня 1937 р. (статті 193¹² п. «а», 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 18 червня 1999 р.

ТИМЧЕНКО Йосип Семенович, народився 1876 р. у с. Черемушне Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Оленівка Фастівського р-ну Київської обл. Член колгоспу. У 1930 р. розкуркулений. Ухвалою особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 11 квітня 1931 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Північного краю на 3 роки, у листопаді 1931 р. із заслання втік. Заарештований 27 жовтня 1935 р. за втечу з заслання та підробку документів (статті 78 ч. 3, 68 п. «а» через ст. 7 КК УСРР) і нарсудом Петрівського р-ну м. Києва 1 грудня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ.

ТИМЧЕНКО Кузьма Павлович, народився 1882 р. у с. Западня Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Западня

Зміївського р-ну Харківської обл. Провідник вагонів ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 24 вересня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 27 листопада 1935 р. (ст. 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

ТИРІН Олексій Устинович, народився 1895 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Савинці Савинського р-ну Харківської обл. Пічник. Заарештований 1 травня 1935 р. за к.-р. релігійну агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 26 червня 1989 р.

ТИРІНА Єлизавета Іванівна, народилася 1904 р. у с. Савинці Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Савинці Савинського р-ну Харківської обл. Селянка-одноосібниця. Заарештована 31 липня 1937 р. за те, що влаштувала вдома моління та к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 10 лютого 1938 р. засуджена на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 2 серпня 1990 р.

ТИТАР Тимофій Ілліч, народився 1906 р. на хут. Тупицівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у м. Полтава Харківської обл. Курсант Полтавської військово-політичної школи ім. Фрунзе. Заарештований 5 березня 1935 р. як член к.-р. організації (ст. 54¹¹ КК УСРР), справу закрито Полтавським міськвідділом НКВС і ОВ НКВС 25-ї стріл. дивізії 15 травня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ТИТАРЕНКО Архип Єгорович, народився 1891 р. у с. Василівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Василівка Вовчанського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний орач». Заарештований 28 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 8 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 21 березня 1989 р.

ТИТАРЕНКО Василь Микитович, народився 1885 р. у с. Замостя Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1927—1935 рр. член

ВКП(б). Проживав у с. Гайдари Зміївського р-ну Харківської обл. Референт комітету заготівель при уповноваженому РНК. Заарештований 3 жовтня 1935 р. за приховування соціального походження під час вступу до ВКП(б) (ст. 180 ч. 2 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 березня 1936 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 15 червня 1994 р.

ТИТАРЕНКО Іван Михайлович, народився 1903 р. у с. Гіївка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1932 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Гіївка Харківської приміської зони. Робітник паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 8 серпня 1935 р. за к.-р. пропаганду і шкідницьку діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підривно-шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 11 жовтня 1957 р.

ТИХОМИРОВ Павло Васильович, народився 1901 р. у м. Тула Тульської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1919—1920 рр. член РКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Помічник начальника арт. складу № 29. Заарештований 30 травня 1937 р. за участь у антирад. військово-троцькістській змові, шкідництво та диверсійну роботу (статті 54¹ п. «б», 54⁷, 54⁹, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 жовтня 1937 р. (статті 54¹ п. «б», 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП. Розстріляний 6 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 травня 1956 р.

ТИХОЦЬКИЙ Леонід Георгійович, народився 1876 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із дворян, освіта вища, позапарт. Головний інженер Харківського відділення Проектзаводтрансу. Заарештований 14 липня 1937 р. як член к.-р. шкідницької організації та шкідницьку діяльність (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 3 січня 1938 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 18 березня 1958 р.

ТИЩЕНКО Гнат Григорович, народився 1892 р. у с. Товстий Луг Суджанського пов. Курської губ. Росіянин, соціальне походження невідоме, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Агроном, заступник директора свинорадгоспу ім. 15-річчя Жов-

тня у Красноградському р-ні. Заарештований 13 жовтня 1936 р. за замах на життя директора радгоспу, антисемітські настрої та службу в каральному загоні у 1918 р. (статті 69 ч. 2, 54¹³, 56²¹ КК УСРР), 29 жовтня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито УНКВС по Харківській обл. 10 грудня 1940 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ТИЩЕНКО Іван Іванович, народився 1877 р. у с. Новобілгород Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Службовець ХЦТ. Заарештований 26 квітня 1936 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 23 серпня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 31 січня 1992 р.

ТИЩЕНКО Іван Семенович, народився 1897 р. у м. Охтирка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник пожежно-сторожової охорони Харківського міськхарчоторгу. Заарештований 14 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 вересня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 19 травня 1995 р.

ТИЩЕНКО Леонід Петрович, народився 1902 р. у с. Печеніги Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Вагар ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 19 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 12 червня 1989 р.

ТІЛЬЧЕНКО Олександр Соломонович, народився 1889 р. у м. Столін Пінського пов. Мінської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1924 р., у 1931 р. виключався за троцькізм. Проживав у Харкові. Завідувач 2-го пункту індопшіву Миськшвейкоопремонт. У 1928 р. під слідством ДПУ УСРР за троцькізм. Заарештований 15 квітня 1935 р. як троцькіст, що залишився на троцькістській платформі і проводить к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР), і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 20 жовтня 1935 р. як член к.-р. групи висланий на поселення до Красноярського краю на 3 роки, а ухвалою від 17 квітня 1937 р. як член троцькістської організації, який підозрюється у терористичній діяльності, позбавлений волі на 5 років. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР

від 24 травня 1947 р. висланий на 3 роки, а ухвалою від 15 жовтня 1949 р. як член антирад. троцькістській організації висланий до Новосибірської обл. з поглиненням попередньої ухвали. На засланні перебував у с. Пехтовка Новосибірської обл. Звільнений 3-підварті 17 травня 1954 р. На 1958 р. проживав у Харкові. Реабілітований 10 липня 1959 р.

ТКАЧ Григорій Григорович, народився 1881 р. у с. Стара Водолага Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1920 рр. член партії соціалістів-революціонерів. Проживав у Харкові. Машиніст паровозного депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. агітацію та розповсюдження к.-р. літератури (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 липня 1958 р.

ТКАЧ Дмитро Степанович, народився 1912 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Шофер політвідділу Управління Півд. залізниці. Заарештований 23 грудня 1936 р. за к.-р. агітацію під протекцією колишнього начальника політвідділу Управління Півд. залізниці, незаконне зберігання зброї (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 28 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 18 червня 1991 р.

ТКАЧ Микола Захарович, народився 1888 р. у с. Березівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Березівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Яковлева. У 1930 р. розкуркулений, висланий до Північного краю. На засланні перебував в Архангельській обл. У 1934 р. виїхав до Харкова за дозволом міліції. Заарештований 31 липня 1937 р. як розкуркулений, що втік з місця вислання та проводив агітацію за повернення майна куркулям (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 19 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 15 червня 1989 р.

ТКАЧ Теодор Андрійович, народився 1900 р. у с. Шутроминці провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Шофер ХММІ. Заарештований 14 червня

1936 р. за погрози на адресу відповідальних робітників інституту та незаконне зберігання вогнепальної зброї (статті 69 ч. 1, 196 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 листопада 1936 р. як соціально небезпечний елемент та незаконне зберігання зброї позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 10 березня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 1 березня 1938 р. Реабілітований 4 липня і 11 січня 1958 р.

ТКАЧЕНКО Андрій Павлович, народився 1903 р. у с. Михайлівка Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта середня, член ВКП(б) з 1925 р. Проживав у Харкові. Завідувач Каналтресту. Заарештований 23 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1938 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував на Дальбуді НКВС. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 8 червня 1948 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 28 вересня 1955 р.

ТКАЧЕНКО Василь Кирилович, народився 1905 р. у міст. Дьомине-Олександрівка Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1929—1931 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник Харківського електроапаратного заводу. Заарештований 15 лютого 1937 р. за антирад. агітацію і крадіжку у 1934 р. печатки і штампів артілі «Коопполіграф» та використання їх для підробки документів (статті 54¹⁰ ч. 1, 170 п. «є», 68 ч. 2 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 травня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

ТКАЧЕНКО Григорій Іванович, народився 1915 р. у с. Лазірки Лубенського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., до 1937 р. член ВЛКСМ. Проживав у с. Шебелинка Балаклійського р-ну Харківської обл. Учитель НСШ. Заарештований 18 липня 1937 р. як член к.-р. групи вчителів та за антирад. троцькістську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), 18 червня 1938 р. звільнений 3-підварті на підписку про невиїзд, справу закрито прокурором Ізюмського р-ну Харківської обл. 16 січня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) з анулюванням підписки про невиїзд.

ТКАЧЕНКО Іван Антонович, народився 1887 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов.

Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний січень». Заарештований 4 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

ТКАЧЕНКО Іван Данилович, народився 1917 р. у с. Лигівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Лигівка Сахновщинського р-ну Харківської обл. Тракторист Лигівської МТС. Заарештований 13 серпня 1935 р. за знущання над портретами керівників уряду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 27 листопада 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 24 лютого 1995 р.

ТКАЧЕНКО Михайло Іванович, народився 1900 р. у с. Бабаї Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1924—1932 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Бабаї Харківського р-ну Харківської обл. Робітник паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 23 квітня 1935 р. за шкідництво на виробництві та троцькістську пропаганду (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання у Північсхідтабі. Розстріляний 20 травня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 23 квітня 1938 р. Реабілітований 11 жовтня 1957 р. і 25 квітня 1960 р.

ТКАЧЕНКО Пантелеймон Вакулович, народився 1880 р. у с. Вири Сумського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Контролер ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 23 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 15 жовтня 1937 р. засуджений на 10 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою залізничної колегії Верховного Суду СРСР від 7 серпня 1939 р. тюремне ув'язнення замінено позбавленням волі у ВТТ. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

ТКАЧЕНКО Роман Федорович, народився 1882 р. у м. Луганськ Словяносербського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1905—1920 рр. член РСДРП(об'єднаної). Проживав у Харкові. Інструктор відділу обробки металів будинку Держпрому. У 1922 р. під слідством ДПУ УСРР як меншовик. Заарештований

11 червня 1937 р. як член меншовицької організації та за антирад. діяльність (ст. 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Каргопольтабі. Реабілітований 5 липня 1989 р.

ТКАЧЕНКО Савелій Павлович, народився 1873 р. у с. Малинівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Малинівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник ДЕС № 2. Заарештований 5 травня 1935 р. за статтями 54¹⁰ ч. 1, 75 ч. 2 КК УСРР і Харківським облсудом 25 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 3 серпня 1994 р.

ТКАЧЕНКО Тимофій Зіновійович, народився 1881 р. у с. Головчино Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Олександрівка Золочівського р-ну Харківської обл. Робітник Конгресівського цукрозаводу. Заарештований 17 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 1938 р. Реабілітований 27 грудня 1993 р.

ТКАЧОВ Олександр Терентійович, народився 1916 р. у с. Протопопівка Ізюмського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта неповна середня, член ВЛКСМ з 1932 р. Проживав у с. Норцівка Савинського р-ну Харківської обл. Робітник ДАРДЗ № 2 у сел. Балаклія. Заарештований 8 жовтня 1935 р. за наругу над портретами вождів партії та уряду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 2 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у ВТК особливого будівництва НКВС у с. Нова Водолага Харківської обл. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

ТОБОЛЬЦЕВ Іван Юхимович, народився 1890 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Механік УНДАІ. Заарештований 16 січня 1935 р. як член к.-р. організації та розповсюдження прокламацій (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 травня 1935 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 17 червня 1935 р. з обвинувачення виключено ст. 54¹¹ КК УСРР. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

ТОВАРИШ Петро Іванович, народився 1898 р. у с. Опішня Зінківського пов. Пол-

тавської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1924—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Агроном-плановик Харківського облзаготуправління. Заарештований 11 квітня 1937 р. як член к.-р. організації правих (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Норильтабі, де помер 16 липня 1942 р. Реабілітований 24 травня 1958 р.

ТОВСТИЙ (Толстой) Спиридон Дмитрович, народився 1890 р. у с. Зачепилівка Костянтинівградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Болоховка Московської обл. Бухгалтер робітфаку гірничого тресту. Полтавським губревтрибуналом 9 травня 1922 р. за службу писарем у банді Матвієнка засуджений на 5 років позбавлення волі у бупрі, але з урахуванням щирого каяття й пролетарського походження від покарання звільнений. Заарештований 28 грудня 1935 р. як член банди Матвієнка у 1920 р. (ст. 54¹³ КК УСРР), справу закрито помічником прокурора у спецсправах 31 травня 1936 р. на підставі того, що за цей злочин він вже був покараний. Розстріляний 21 травня 1938 р. у Харкові за ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 11 квітня 1938 р. Реабілітований 14 грудня 1956 р.

ТОКАР Іван Михайлович, народився 1885 р. у с. Солохи Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник грузового транспорту Харківської контори Південномонтажбуду. У 1932 р. розкуркулений. Заарештований 2 листопада 1935 р. к.-р. та антисемітську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 лютого 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 21 жовтня 1994 р.

ТОКАР Степан Петрович, народився 1915 р. у с. Токарівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВЛКСМ з 1931 р. Проживав у с. Токарівка Липецького р-ну Харківської обл. Робітник вагонного депо ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 15 березня 1935 р. за антирад. агітацію з проявом терористичних тенденцій (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 1 квітня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі з об-

меженням прав на 2 роки. Реабілітований 11 липня 1991 р.

ТОКАРЕВ Антон Євграфович, народився 1900 р. у с. Ракитне Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Машиніст резерву ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 1 вересня 1935 р. за антирад. агітацію: з лайкою вилив воду на портрет т. Ворошилова (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 17 жовтня 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 7 грудня 1935 р. вирок скасовано, справу спрямовано на новий розгляд. Лінсудом Півд. залізниці 16 грудня 1935 р. засуджений на 2,5 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував у будколонії НКВС № 4 у м. Кременчук Харківської обл. Реабілітований 15 березня 1994 р.

ТОКАРЕВ Віктор Вікторович, народився 1896 р. у с. Шарівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Комірник ХАІ. Заарештований 6 березня 1937 р. за к.-р. антисемітську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 5 червня 1937 р. (ст. 56²¹ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 1 рік позбавлення волі. Після відбуття терміну покарання проживав у м. Суми Сумської обл. Президією Верховної Ради УРСР 16 листопада 1938 р. судимість знято.

ТОКАРЕВ Семен Васильович, народився 1899 р. у Катеринославській губ. Росіянин, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1917—1932 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Без певних занять. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 11 жовтня 1932 р. за к.-р. діяльність висланий на 3 роки до м. Тобольськ. Заарештований 3 січня 1937 р. як член Московського підпільного правоопортуністичного центру та к.-р. роботу у Харкові (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 29 червня 1939 р. (статті 17, 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР, за санкцією ст. 54² КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 17 травня 1943 р. Реабілітований 26 липня 1957 р.

ТОЛМАЧОВ-ПІДДУБНИЙ Григорій Федорович, народився 1886 р. у с. Тетлега Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Літератор. Заарештований 17 січня 1935 р. як член к.-р. троцькістської

організації (ст. 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 вересня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у табпункті Кремль Соловецького ВТТ. Розстріляний 3 листопада 1937 р. в урочищі Сандармох на 16-му км від м. Медвежогорськ Карельської АРСР за ухвалою особливої трійки УНКВС по Ленінградській обл. від 9 жовтня 1937 р. Реабілітований 27 листопада 1970 р.

ТОЛСТОВ Григорій Васильович, народився 1901 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1931—1934 рр. член ВКП(б). Інструктор ХПЗ. Заарештований 28 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 4 серпня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 5 серпня 1936 р. вирок суду скасовано, справу передано на новий розгляд в іншому складі суддів. Харківським облсудом 13 лютого 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Найвищого Суду УРСР від 5 квітня 1937 р. вирок скасовано, справу закрито зі звільненням з-під варті. Верховним Судом 1 листопада 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Каргопольтабі.

ТОЛСТОЙ Спиридон Дмитрович, див. *ТОВСТИЙ (Толстой) Спиридон Дмитрович*.

ТОЛЧИНСЬКИЙ Йосиф Мордухович, народився 1885 р. у с. Лисенко Звенигородського пов. Київської обл. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 8 червня 1935 р. за зв'язки з закордонними релігійними місіями (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 січня 1936 р. (ст. 54⁴ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Картабі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 29 березня 1941 р. за антирад. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Помер 27 липня 1941 р. у Картабі. Реабілітований 9 лютого 1989 р.

ТОМАНОВ Тимофій Данилович, народився 1886 р. у с. Прилепи Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник хлібозаводу № 7. У 1929 р. позбавлений виборчих прав. Заарештований 20 липня 1937 р. за к.-р. агітацію та службу у контррозвідці білих у 1921 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹³ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 ве-

ресня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 липня 1993 р.

ТОМАРОВСЬКИЙ Микола Миколайович, народився 1905 р. у с. Ніколаєвка Белгородського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Головашивка Дергачівського р-ну Харківської обл. Провідник вагонного депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 25 січня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 22 червня 1936 р. виправданий зі звільненням з-під варті.

ТОМЕНКО Олександр Дійович, народився 1908 р. у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня, у 1932—1936 рр. член ВКП(б). Служив у м. Перм Пермської обл. Курсант 3-ї військової школи авіатехніків ім. Молотова. Заарештований 11 грудня 1936 р. за ст. 58¹ п. «б» КК РСФРР і військовим трибуналом Уральського військового округу 24 березня 1938 р. (статті 58⁸, 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РСФРР) засуджений на 10 років позбавлення волі з обмеженням прав на 4 роки. Реабілітований 4 листопада 1997 р.

ТОМЕНКО Сильвестр Якимович, народився 1903 р. у с. Дебеславці Коломийського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, у 1925—1929 рр. член КПЗУ, у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 10 жовтня 1935 р. як член к.-р. націоналістичної організації та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 7 лютого 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ТОМКО (Томка) Федір (Федір-Антон-Оскар) Іванович, народився 1898 р. у м. Грозний Грозненського окр. Терської обл. Словак, із купців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Завгосп-експедитор харківського відділення Автотракторозбуту. Заарештований 7 вересня 1936 р. як член к.-р. організації та виготовлення фіктивних документів (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), для подальшого слідства етапований до Києва у розпорядження СПВ УДБ НКВС УСРР і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 липня 1937 р. за к.-р. шпигунську діяльність позбавлений волі у в'язниці на 8 років. Помер 25 жовтня 1939 р. в місцях ув'язнення. Реабілітований 8 лютого 1957 р.

ТОПАЛ Віссаріон Іванович, народився 1894 р. у с. Барвінкове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1930—1935 рр. кандидат

у члени ВКП(б). Проживав у с. Барвінкове Барвінківського р-ну Харківської обл. Рахівник Тсоавіахім. Заарештований 5 листопада 1935 р. за приховування соціального походження під час вступу до ВКП(б) (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито помічником прокурора в спецсправах 26 листопада 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР).

ТОПОРЕК Мойсей Вольфович, народився 1897 р. у м. Лодзь Лодзького пов. Петроковської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник фабрики «Червона нитка». Заарештований 24 серпня 1935 р. за нелегальний приїзд з Польщі та вступ до ВКП(б) з к.-р. метою (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 14 листопада 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 п. 2 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 16 червня 1989 р.

ТОПЧІЙ Антон Дмитрович, народився 1889 р. у с. Каплунівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 10 січня 1936 р. за к.-р. листування, зберігання листівок з націоналістичними лозунгами (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 березня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 23 січня 1990 р.

ТОПЧІЙ Георгій Максимович, народився 1895 р. у с. Верхній Салтів Вовчанського пов. Харківської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1918—1920 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Робітник друкарні «Інвалід-друкар». Заарештований 6 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

ТОРЯНИК Григорій Федорович, народився 1905 р. у с. Соснівка Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Рахівник Коопвзуттеремонту. Заарештований 29 грудня 1934 р. за написання заяви к.-р. змісту та передачу її іноземним представникам (ст. 54³ через ст. 17 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 лютого 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 7 років з обмеженням прав на 5 років та конфіскацією особистого майна. Реабілітований 27 серпня 1991 р.

ТОЦІУС Євгенія Юліївна, народилася 1893 р. у м. Різа, Німеччина. Німкеня, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживала

у Харкові. Безробітна. Заарештована 29 березня 1936 р. за антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), 29 червня 1936 р. звільнена з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито ЕКВ УДБ ХОУ НКВС 23 жовтня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ТРАЛЛЕР Пейсах Шайович, народився 1906 р. у м. Івангород Люблінської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Механік фабрики ім. Балицького. Заарештований 3 грудня 1935 р. за антирад. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито ОВ УДБ НКВС ХВО 19 грудня 1935 р. за браком матеріалів, що викривають злочин. Розстріляний 30 листопада 1937 р. у Харкові за ухвалою комісії НКВС СРСР і прокурора СРСР від 16 листопада 1937 р. Реабілітований 19 лютого 1963 р.

ТРАМБИЦЬКА Віра Григорівна, народилася 1909 р. у Москві. Єврейка, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1927—1929 рр. кандидат у члени ВЛКСМ. Проживала у Харкові. Науковий секретар Харківської наукової бібліотеки ім. Короленка. У 1929 р. під слідством ХОС ДПУ за троцькістську діяльність. Заарештована 28 лютого 1936 р. за троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 19 червня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КК УСРР). Заарештована 18 травня 1950 р. за антирад. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 16 грудня 1950 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбувала в Озертабі в Іркутській обл. Реабілітована 9 жовтня 1954 р.

ТРАУТМАН Рудольф Іванович, народився 1887 р. у колонії Ворме-Ландау Херсонської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Красний Кут Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоне село». Заарештований 13 грудня 1934 р. за к.-р. агітацію та спробу розвалу колгоспу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 червня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 27 серпня 1935 р. вирок змінено, вважається засудженим за статтями 54¹⁰ ч. 1, 106, 68 ч. 3 КК УСРР до міри покарання, яка обрана спецколегією Харківського облсуду. Помер 24 січня 1938 р. в ув'язненні. Реабілітований 6 листопада 1992 р.

ТРЕТЯКОВ Георгій Ілліч, народився 1912 р. у с. Волобуївка Ізюмського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Волобуївка Ба-

лаклійського р-ну Харківської обл. Коміжник колгоспу ім. Леніна. У 1929 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію та к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 7 жовтня 1960 р.

ТРЕТЯКОВ Євг Ілліч, народився 1919 р. у с. Новопокровка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новопокровка Чугуївського р-ну Харківської обл. Тракторист Чугуївської МТС. Заарештований 2 січня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 11 березня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 14 лютого 1994 р.

ТРИЗНА Порфирій Савович, народився 1887 р. у с. Губарівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Губарівка Богодухівського р-ну Харківської обл. Черговий ст. Вихідна вузькоколіїної залізниці Пархомівського цукрозаводу. Заарештований 30 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію та поширення провокаційних чуток про маневри РСЧА (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 22 жовтня 1936 р. виправданий. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 13 січня 1937 р. вирок скасовано, справу передано на новий судовий розгляд. Лінсудом Півд. залізниці 9 лютого 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у м. Котлас Архангельської обл. Реабілітований 27 червня 1991 р.

ТРИКОЗ Семен Мусійович, народився 1895 р. у с. Велика Павлівка Зіньківського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, у 1918 р. член УПСР, у 1919—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Економіст Укрдпроводу. Заарештований 23 вересня 1934 р. як колишній редактор «Партвидаву», який потурав к.-р. націоналістичним елементам (ст. 54¹² КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 квітня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Після відбуття терміну покарання проживав у м. Астрахань. У 1941—1945 рр. брав участь у Великій Вітчизняній війні, був поранений, нагороджений медаллю «За боевые заслуги». З 1945 р. проживав у м. Кам'янець-Подільський Хмельницької обл. Реабілітований 1 вересня 1956 р.

ТРИПЛЕЦЬ Андрій Павлович, народився 1908 р. на хут. Шербаки Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Дмитрівка Богодухівського р-ну Харківської обл. Рахівник колгоспу ім. Шевченка. Заарештований 5 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Богодухівським РВ НКВС 3 жовтня 1936 р.

ТРИПЛЕЦЬ Семен Митрофанович, народився 1896 р. у с. Вінницькі Івани Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі «Уляновський» у Охтирському р-ні Харківської обл. Робітник радгоспу. Заарештований 9 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Богодухівським РВ НКВС 3 листопада 1936 р. за недоведеності складу злочину.

ТРИЩЕНКОВ Іван Васильович, народився 1916 р. у с. Малеевка Львовського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у сел. Жихар Харківської приміської зони Учень ФЗУ ХЕМЗ. Заарештований 26 січня 1935 р. за розповсюдження серед учнів ФЗУ власних рукописів к.-р. характеру (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 квітня 1935 р. засуджений на 1,5 роки позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував у Миколаївській с.-г. колонії НКВС. Звільнений умовно-достроково за постановою нарсуду Варварівського р-ну Одеської обл. від 23 грудня 1935 р. Реабілітований 21 липня 1994 р.

ТРИАНДОФІЛОВА Олександра Михайлівна, народилася 1894 р. у с. Великий Янісоль Маріупольського пов. Катеринославської губ. Гречанка, із службовців, освіта вища, у 1920—1936 рр. член ВКП(б). Інженер-архітектор проектного відділу Управління Півд. залізниці. Заарештована 26 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістській націоналістичній організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Південної залізниці 4 січня 1937 р. виправдана.

ТРОСТЯНЕЦЬКИЙ Марко Ізраїльович, народився 1902 р. у м. Криве Херсонської губ. Єврей, з торговців, освіта вища, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник мінерального цеху Харківського пивзаводу № 1. Заарештований 17 липня 1937 р. як член антирад. правотроцькістської терористичної організації (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 червня 1938 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Реабілітований 18 березня 1958 р.

ТРОФИМОВ Федір Абрамович, народився 1900 р. у с. Рясне Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Рясне Золочівського р-ну Харківської обл. Псаломщик Покровської церкви у с. Івашки. Позбавлений виборчих прав. Заарештованим не був, під слідством Золочівського РВ НКВС з 14 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 29 липня 1936 р. виправданий за недоведеності обвинувачення.

ТРОФИМОВ Федір Гордійович, народився 1879 р. у с. Уди Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Уди Золочівського р-ну Харківської обл. Робітник на будівництві Харківського аеропорту. Заарештований 19 серпня 1936 р. за антирад. агітацію та терористичні помисли (статті 54¹⁰, 54⁸ через ст. 7 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 27 грудня 1993 р.

ТРОХИМЕНКО Василь Кіндратович, народився 1911 р. у с. Білозір'я Черкаського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1929—1932 рр. член ВЛКСМ. Проживав у м. Зіньків Зіньківського р-ну Харківської обл. Плановик-економіст Зіньківської райспоживспілки. Заарештований 15 травня 1937 р. як член к.-р. організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і наркомом внутрішніх справ УРСР Леплевським І. М. 19 вересня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 23 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 11 серпня 1989 р.

ТРОЦЬКИЙ Дмитро Васильович, народився 1890 р. і проживав у Харкові. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт., у 1933—1935 рр. член ВКП(б), у 1935—1936 рр. кандидат у члени ВКП(б). Машиніст депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 18 травня 1937 р. за к.-р. агітацію і недбале ставлення до службових обов'язків, яке призвело до аварії (статті 54¹⁰ ч. 1, 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 16 грудня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений до розстрілу. Ухвалою Судово-наглядової колегії Верховного Суду СРСР від 20 січня 1938 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Лінсудом Півд. залізниці 20 січня 1939 р. (ст. 54⁷ КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки.

Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 29 грудня 1959 р.

ТРОЯН Віктор Кирилович, народився у с. Берестівка Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер Харківського відділення тресту «Урксадінвентар». Заарештований 17 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 27 січня 1935 р. (ст. 4 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

ТРУБЛАЄВИЧ Микола Сергійович, народився 1902 р. у м. Юр'їв Юр'ївського пов. Ліфляндської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1920—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Референт Харківського облсуду. Заарештований 27 грудня 1934 р. за підготовку терактів проти членів партії і рад. працівників (ст. 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 листопада 1935 р. за к.-р. діяльність висланий до Красноярського краю на 3 роки. Ухвалою трійки УНКВС по Красноярському краю від 10 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ, стаття обвинувачення та термін покарання невідомі. Термін покарання відбував у Північноєнісейському ВТТ, де помер 28 травня 1938 р. Реабілітований 28 травня 1957 р.

ТРУТЕНЬ Іван Павлович, народився 1899 р. у с. Білоцерківка Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учителю СШ № 83. Заарештований 26 грудня 1934 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 9 липня 1965 р.

ТРУШ Павло Никифорович, народився 1913 р. у с. Замостя Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Замостя Зміївського р-ну Харківської обл. Робітник харківської друкарні «Комуніст». Заарештований 4 лютого 1936 р. за дебош, бійку та к.-р. вигуки в нетверезому стані (статті 54¹⁰, 70 ч. 2 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 3 березня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у в'язниці. Реабілітований 29 грудня 1992 р.

ТРУШ Сергій Михайлович, народився 1899 р. у с. Михайлівка Томського губ. Росіянин, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав на ст. Лозова Півд. залізниці. Інженер зв'язку ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 31 липня 1937 р. за шкідництво і приховування служби у білій армії (ст. 54⁷ КК УРСР)

і лінсудом Півд. залізниці 8 липня 1938 р. засуджений на 15 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Білбалттабі на ст. Медвежа Гора залізниці ім. Кірова. Ухвалою залізничної колегії Верховного Суду СРСР від 15 березня 1940 р. вирок скасовано, справу закрито за недоведеності обвинувачення, 17 травня 1940 р. звільнений з-під варти.

ТРУШ Федір Григорович, народився 1915 р. у с. Замостя Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1931—1932 рр. член ВЛКСМ. Проживав у с. Замостя Зміївського р-ну Харківської обл. Робітник паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 4 червня 1935 р. за поширення к.-р. поглядів і настроїв, шкідництво на виробництві (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підривному шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабітований 11 жовтня 1957 р.

ТРУШИН Володимир Іванович, народився 1888 р. у с. Биково Бронницького пов. Московської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник 17-ї житлової дистанції ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 27 вересня 1936 р. за троцькістську к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 3 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Розстріляний 10 лютого 1938 р. у сел. Чіб'ю Комі АРСР за ухвалою трійки УНКВС Архангельської обл. від 25 грудня 1937 р. Реабітований 13 серпня 1993 р.

ТУЗИК Петро Гаврилович, народився 1889 р. у м. Луганськ Слов'яносербського пов. Катеринославської губ. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Управитель Харківської контори Анілтресту. Заарештований 17 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 5 лютого 1938 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 17 грудня 1949 р. як член антирад. організації висланий на поселення до Акмолінської обл., працював робітником на заводі «Хімік» у м. Акмолінськ. Реабітований 25 квітня 1989 р.

ТУЛНОВ Василь Васильович, народився 1899 р. у м. Таганрог Таганрозького окр.

області Війська Донського. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник будівельного цеху «Хартрансу». Заарештований 30 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці 30 червня 1936 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ТУМКО Михайло Адамович, народився 1885 р. у с. Синюти Свентянського пов. Віленської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Комendant житлових будинків управління Харенерго. Заарештований 2 листопада 1936 р. як член к.-р. офіцерського угруповання (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 26 травня 1937 р. (статті 54², 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Помер 24 вересня 1937 р. у лікарні Харківської змішаної в'язниці. Реабітований 10 травня 1958 р.

ТУПИКОВ Арсеній Федорович, народився 1895 р. у с. Шуликове Кромського пов. Орловської губ. Українець, з торговців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер заводу «Серп і молот». Заарештований 12 травня 1936 р. за шкідницьку діяльність та к.-р. профашистську агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 серпня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки, за ст. 54⁷ КК УСРР виправданий. Реабітований 1 червня 1990 р.

ТУПИЦЯ Захарій Іванович, народився 1901 р. на хут. Тупицівка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Тупицівка Валківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. Заарештований 27 лютого 1935 р. Полтавським міськвідділом НКВС за недонесення про існування к.-р. організації (ст. 54¹¹ КК УСРР), справу закрито Полтавським міськвідділом НКВС і ОВ НКВС 25-ї стріл. дивізії 15 травня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ТУРИК Костянтин Антонович, народився 1911[01] р. у с. Носівка Ніжинського пов. Чернігівської обл. Українець, соціальне походження невідоме, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ з 1928 р. Проживав у Харкові. Студент ХЕТІ. Заарештований 22 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 травня 1935 р. засуджений на 5 років по-

збавлення волі у ВТТ. Реабілітований 23 жовтня 1992 р.

ТУРОВСЬКИЙ Казимир Францович, народився 1888 р. у с. Полянки Новоград-Волинського пов. Волинської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гусинка Куп'янського р-ну Харківської обл. Колгоспник. У 1932 р. під слідством ДПУ УСРР (ст. 54¹⁰ КК УСРР). У 1935 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 4 листопада 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УРСР від 13 червня 1937 р. вирок скасовано, справу спрямовано на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 18 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 31 березня 1989 р.

ТУРОВСЬКИЙ Семен Абрамович, народився 1895 р. у м. Чернігів Чернігівської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, член ВКП(б) з 1911 р. Проживав у Харкові. Заступник командуючого ХВО, комкор. Заарештований 4 вересня 1936 р. у Москві як учасник військово-фашистської терористичної змови (статті 58¹ п. «б», 58⁸, 58¹¹ КК РРФСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 липня 1937 р. засуджений до розстрілу за конфіскацією особистого майна і позбавленням військового звання «комкор», з негачним виконанням вироку за постановою ЦВК СРСР від 1 грудня 1934 р. Розстріляний 1 липня 1937 р. у Москві. Реабілітований 29 вересня 1956 р.

ТУРЧЕНКО Василь Михайлович, народився 1893 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у радгоспі «Кегичівка» у Кегичівському р-ні Харківської обл. Зоотехнік радгоспу «Кегичівка». Заарештований 12 червня 1935 р. як член к.-р. угруповання у радгоспі «Перемога» (ст. 54¹¹ КК УСРР), рішення в справі відсутнє.

ТУРЧЕНКО Степан Софронівич, народився 1908 р. у с. Новоіванівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ПВРЗ. Заарештований 30 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р.

за к.-р. роботу винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 січня 1958 р.

ТШАХЕР Гельмут Густавович, народився 1913 р. у м. Форст, Німеччина. Німець, [з робітників], освіта середня, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ПВРЗ. Заарештований 31 липня 1937 р. за шпигунську діяльність та профашистську агітацію (статті 54⁶, 54⁹, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 січня 1938 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 2 червня 1989 р.

ТШАХЕР Густав Густавович, народився 1886 р. у м. Бриснець, Німеччина. Німець, [з робітників], освіта середня, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ПВРЗ. Заарештований 31 липня 1937 р. за шпигунську діяльність та профашистську агітацію (статті 54⁶, 54⁹, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 січня 1938 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 2 червня 1989 р.

ТЮМЕНЦЕВ Іван Тимофійович, народився 1908 р. у м. Белебей Белебєвського пов. Уфимської губ. Чуваш, із селян, освіта середня, позапарт., у 1925—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Пілот 11-ї авіаескадрилі 43-ї авіабригади, лейтенант. Заарештований 20 серпня 1936 р. за співчуття контрреволюціонерам т. Зінов'єву і т. Каменєву і терористичні помисли (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 20 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував у Кіровській в'язниці в Одеській обл. Справу закрито ОВ НКВС ХВО 13 серпня 1938 р.

ТЮТЮНИКОВ Лазар Маркович, народився 1895 р. у с. Степанів Канівського пов. Київської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1931 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Кустар-перукар. Заарештований 16 грудня 1936 р. за шпигунську діяльність на користь Німеччини (ст. 54⁶ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 16 червня 1937 р. виправданий.

ТЯГЕЛЄВ Федір Петрович, народився 1919 р. у с. Любичке Курської губ. Росіянин, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у с. Кам'янка Дворічанського р-ну Харківської обл. Рахівник Топольської МТС. Заарештований 5 лютого 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 квітня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах

на 1 рік. Військовим трибуналом військ МВС по Дальбуду в 1943 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ. На 1965 р. проживав у с. Піски Дворічанського р-ну Харківської обл., працював у радгоспі «Топольський». Реабілітований 16 квітня 1965 р.

ТЯГНІЙ Микита Полікарпович, народився 1904 р. у с. Таранівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Козачка Зміївського р-ну Харківської обл. Робітник харківського заводу «ВУТРИЗ». Заарештований 15 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 липня 1935 р. засланий до Казахстану на 3 роки. Реабілітований 14 листопада 1989 р.

ТЯЖКІН Вадим Володимирович, народився 1906 р. у Харкові. Національність, соціаль-

не походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Проживав у Ленінграді. Заарештований 28 квітня 1935 р. і Ленінградським облсудом 27 липня 1935 р. (статті 182, 58¹⁰ ч. 1 КК РСФРР) засуджений на 7 років позбавлення волі. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу.

ТЯЖКОРОБ Дмитро Павлович, народився 1896 р. у с. Писарівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Писарівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 29 серпня 1935 р. за побиття колгоспника та погрози активу колгоспу (ст. 69 КК УСРР) і нарсудом Кегичівського р-ну 21 вересня 1935 р. (ст. 69 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з позбавленням прав на 3 роки.

У

УДАЧИН Іван Михайлович, народився 1901 р. у с. Залютине Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1928—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Люботин Харківської приміської зони. Робітник вагонного депо ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 15 березня 1935 р. за антирад. агітацію з виявом терористичних тенденцій (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 1 квітня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 11 липня 1991 р.

УДОВИЧЕНКО Іван Харитонович, народився 1904 р. у с. Капустинці Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Завідувач молочного пункту агрокомбінату ІПРЗ. У 1933 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 3 липня 1935 р. як член нелегальної секти «п'ятидесятників» та антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 28 серпня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Постановою ТВ УДБ НКВС УСРР 27 листопада 1935 р. оголошений у всесоюзний розшук. Справу не завершено.

УКОЛОВ Олексій Іванович, народився 1904 р. у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Машиніст паровозного депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 28 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54⁷ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 27 листопада 1937 р.

(ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 6 років з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував в Північсхідтабі, після звільнення з-під варті працював за вільним наймом на Дальбуді. У 1946 р. повернувся до сел. Панютине Харківської обл., на 1957 р. працював машиністом ПВРЗ. Реабілітований 28 грудня 1992 р.

УКРАЇНЦЕВ Самуїл Пилипович, народився 1889 р. у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 3 квітня 1935 р. за антирад. антисемітську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 липня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹², 56²¹ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 29 січня 1992 р.

УЛІТІН Петро Андрійович, народився 1897 р. у с. Рождественське Нижньогородської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Одеса Одеської обл. Студент Одеського німецького педагогічного інституту. Заарештований 27 лютого 1935 р. як організатор к.-р. фашистської групи, яка мала на меті повалення рад. влади (статті 54², 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 листопада 1935 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

УЛЬЯНЦЕВ Єгор Митрофанович, див. *ГЕНЕРАЛОВ Арсентій Прокопович (Ульянцев Єгор Митрофанович)*

УМАНСЬКИЙ Михайло Пилипович, народився 1905 р. у м. Хорол Хорольського пов. Полтавської обл. Єврей, з міщан, освіта середня, позапарт., у 1932 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Старший інспектор будівельно-квартирного відділу ХВО. У 1928 р. під слідством ДПУ УСРР за к.-р. троцькістську діяльність. Заарештований 26 лютого 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 червня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу, де помер 12 листопада 1938 р. Реабілітований 23 травня 1989 р.

УМЯСТОВСЬКИЙ Йосип Владиславович, народився 1882 р. у с. Укропишкі Ошмянського пов. Віленської губ. Поляк, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Заготівельник дитячої колонії ім. Петровського у с. Гіївка Харківської приміської зони. Заарештований 1 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 5 травня 1937 р. виправданий.

УРІН Яків Файтелевич, народився 1891 р. у м. Олександрівськ Олександрівського пов. Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, член ВКП(б) з 1931 р. Проживав у Харкові. Завідувач групи ХТГЗ. Заарештований 2 жовтня 1936 р. за неповідомлення про к.-р. злочин (ст. 54¹² КК УСРР) і Харківським облсудом 16 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 15 серпня 1991 р.

УС Ульяна Андріянівна, народилася 1900 р. у с. Гонтів Яр Валківського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Гонтів Яр Валківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Шлях Леніна». Заарештована 6 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 23 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджена на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітована 25 липня 1994 р.

УСАНЬ Олександр Павлович, народився 1902 р. у с. Сніжків Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Сніжків Валківського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 21 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 квітня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Після звільнення

з-під варті проживав і помер 20 січня 1982 р. у с. Сніжків Валківського р-ну Харківської обл. Реабілітований 15 лютого 1990 р.

УСАЧ Абрам Якович, народився 1900 р. у с. Івниця Житомирського пов. Волинської губ. Єврей, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 28 лютого 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 27 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Реабілітований 16 червня 1989 р.

УСТЕВСЬКИЙ Франц Матвійович, народився 1887 р. у м. Суwalkи Суwalkської губ. Поляк, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Робітник Вовчанської ткацької фабрики. Заарештований 10 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 14 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

УСТИМЕНКО Василь Андрійович, народився 1905 р. у с. Дергачі Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Дергачі Харківської приміської зони. Бухгалтер дитячого містечка ім. Петровського. Заарештований 31 жовтня 1932 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито ХОВ ДПУ 31 січня 1933 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). Заарештований 27 березня 1935 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 26 червня 1989 р.

УХАНЬ Григорій Кирилович, народився 1899 р. у с. Яковівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Яковівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Челюскінець». У 1930 р. ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ за антирад. діяльність висланий до Північного краю на 3 роки. На засланні перебував у Архангельській обл. Заарештований 24 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 15 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 8 квітня 1994 р.

УШАН Олександр Дмитрович, народився 1903 р. у м. Бендери Бендерського пов. Бес-

сарабської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1932 р. Проживав у Харкові. Інструктор обкому МОПР. Заарештований 23 липня 1937 р. за розвідувальну і диверсійну роботу на користь Німеччини (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР) і за розпоряджен-

ням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 8 серпня 1989 р.

Ф

ФАДЕЄВ Федір Іванович, народився 1911 р. у с. Аншелейка Самарської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, член ВЛКСМ. Служив у Харкові. Червоноармієць 53-го залізничного полку внутрішній військ НКВС. Заарештованим не був, під слідством ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Основа Півд. залізниці з 28 квітня 1935 р. за антирад. агітацію та зрив політзанять (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної і внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 16 серпня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою військового трибуналу прикордонної і внутрішньої охорони УСРР від 15 вересня 1935 р. строк знижено до 2 років позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував у Волготабі у м. Рибінськ Ярославської обл. Реабілітований 13 травня 1994 р.

ФАДЕЄВ Юхим Макарович, народився 1895 р. у с. Криволуччя Ніколаєвського пов. Самарської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1920 рр. член РКП(б), у 1924—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Кербуд райспоживспілки Жовтневого р-ну м. Харкова. Заарештований 20 лютого 1937 р. за к.-р. роботу (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і Харківським облсудом 15 травня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 8 серпня 1990 р.

ФАЙБИШЕНКО Давид Мойсейович, народився 1898 р. у с. Хрінівка Могилів-Подільського пов. Подільської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, член ВКП(б) з 1918 р. Проживав у Харкові. Директор ХКЗ. Заарештований 22 грудня 1934 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР), направлений для подальшого слідства до Києва у розпорядження СПВ НКВС УСРР. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 серпня 1935 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі, Воркутпечтабі. Після звільнення з-під варті проживав у Полтаві. Заарештований 24 червня 1941 р. і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 грудня 1941 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Тер-

мін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. На 1956 р. проживав у с. Терса Вольського р-ну Саратовської обл. Працював завідувачем лікарні. Реабілітований 18 грудня 1956 р. і 26 жовтня 1957 р.

ФАЙБИШЕНКО Михайло Абрамович, народився 1901 р. у Києві. Єврей, з торговців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Працівник редакції газети «Соціалістична Харківщина». Заарештований 20 серпня 1934 р. за публікацію у газеті статті з к.-р. установками (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 5 вересня 1934 р. звільнений з-під варті на підписку про невіїзд, справу закрито СПВ УДБ НКВС УСРР 5 жовтня 1934 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) з анулюванням підписки про невіїзд.

ФАЙВИШЕВСЬКИЙ Ісаак Зельманович, народився 1898 р. у м. Ніжин Ніжинського пов. Чернігівської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник швейної фабрики ім. Крупської. Заарештований 21 вересня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 13 листопада 1935 р. (ст. 197 ч. 1 КПК УСРР).

ФАЙДА Василь Михайлович, народився 1916 р. у с. Ситихів Жовківського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент робфаку Харківського психоневрологічного інституту. Заарештований 3 січня 1935 р. за шпигунство на користь Польщі (ст. 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. На 1993 р. проживав у с. Грядя Жовківського р-ну Львівської обл. Реабілітований 28 листопада 1989 р.

ФАЙН Шая Мойсейович, народився 1902 р. у м. Херсон Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник військово-лекторського бюро будинку Червоної армії. Заарештований 13 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 20 жовтня

1938 р. (статті 54⁷, 54⁸ через ст. 20, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 12 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Реабілітований 11 січня 1958 р.

ФАЙНШТЕЙН Шмуль-Аврум Янкельович, народився 1900 р. у м. Бердичів Бердичівського пов. Київської губ. Єврей, з торговців, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник поліграфноремонтного заводу. Заарештований 28 лютого 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Після відбуття терміну покарання проживав у м. Казань Татарської АРСР. Заарештований 26 червня 1941 р. за антирад. агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР), 13 листопада 1941 р. справу передано на розгляд особливої наради при НКВС СРСР, рішення в справі відсутнє. Реабілітований 4 квітня 1989 р.

ФАЙРАЙЗЕН Йосиф Самійлович, див. *ВАГНЕР Йосиф Олександрович (Файрайзен Йосиф Самійлович)*.

ФАЛЄЄВ Леонтій Михайлович, народився 1895 р. у с. Старовірівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Старовірівка Старовірівського р-ну Харківської обл. Тесля радгоспу «Червоний велетень». Заарештований 28 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію і заклики до страйки (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито прокурором Зміївського р-ну 23 травня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ФЕДІРКО Василь Семенович, народився 1901 р. у с. Кирилівка Звенигородського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 8 червня 1936 р. як член к.-р. організації (статі 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 5 жовтня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ, за ст. 54⁸ через ст. 17 КК УСРР виправданій. Термін покарання відбував у Північчазлізничтабі. Реабілітований 26 грудня 1957 р.

ФЕДОРЕНКО Аристарх Семенович, народився 1916 р. у [Харківській губ.]. Росіянин, соціальне походження, освіта, партійність і місце роботи невідомі. Проживав у [Харківській обл.]. Заарештований 15 березня 1937 р. і військовим трибуналом військ НКВС (ст. 58¹ п. «а» КК РСФРР) засуджений на

3 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений з-під варті 21 квітня 1940 р.

ФЕДОРЕНКО Григорій Васильович, народився 1899 р. у с. Верхня Сироватка Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1928—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник сектору податків фінансового відділу Харківського облвиконкому. Заарештований 27 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 7 грудня 1937 р. засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 серпня 1957 р.

ФЕДОРЕНКО Петро Іванович, народився 1878 р. у с. Городне Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Городне Краснокутського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу «Глобинський». У 1931 р. розкуркулений. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1989 р.

ФЕДОРОВ Володимир Васильович, див. *ГАВРИЛЮК (Федоров, Долинський) Володимир Васильович*.

ФЕДОРОВ Костянтин Олександрович, народився 1914 р. у м. Маріуполь Маріупольського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, член ВЛКСМ з 1932 р. Проживав у Харкові. Робітник кондитерської фабрики «Жовтень». Заарештований 20 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію та зберігання зброї (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 грудня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. На 1995 р. проживав у с. Палатки Нововодолазького р-ну Харківської обл. Реабілітований 26 жовтня 1994 р.

ФЕДОРОВ Олександр Федорович, народився 1897 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1922 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Робітник заводу «Серп і молот». Заарештований 29 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 січня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 1 червня 1990 р.

ФЕДОРОВ Степан Микитович, народився 1899 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник ХПРЗ. Заарештований 17 липня 1937 р. як член к.-р. монархічної організації та зв'язки з іноземним консульством (статті 54¹¹, 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ФЕДОРОВСЬКИЙ Віктор Митрофанович, народився 1900 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт. Без певних занять. До 1930 р. позбавлений виборчих прав. Заарештований 30 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію, наругу над портретом т. Сталіна (статті 54², 54¹³, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 9 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі з обмеженням прав на 5 років. Реабілітований 24 серпня 1963 р.

ФЕДОРОВСЬКИЙ Іван Пантелейович, народився 1879 р. у с. Веловське Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Харківського молочного комбінату. Розкуркулений. Заарештований 10 січня 1935 р. за антирад. висловлювання (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

ФЕДОТОВ Павло Кіндратович, народився 1888 р. у с. Красний Кут [Бахмутського] пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1918—1921 рр. член РКП(б), у 1923—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Черговий депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 3 листопада 1936 р. як член к.-р. групи та шкідництво (статті 56³⁰ п. «а», 54¹¹ КК УСРР) і лінусдом Півд. залізниці 28 липня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою колегії у транспортних справах Верховного Суду СРСР від 21 серпня 1937 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження зі стадії попереднього слідства. Особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 23 березня 1938 р. (статті 54¹⁰, 54¹¹, 56³⁰ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 4 квітня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 24 жовтня 1958 р.

ФЕДОТОВ Сергій Андріанович, народився 1912 р. у с. Всеволодино Вольського

пов. Саратовської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт., у 1926—1929 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Старший бухгалтер ідальні ВРП Управління Півд. залізниці. Заарештований 27 листопада 1935 р. за приховування соціального походження під час влаштування на роботу на транспорт і антирад. агітацію (статті 54¹⁰, 85, 180 ч. 2 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 30 грудня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 25 червня 1956 р.

ФЕДЧЕНКО Микола Іванович, народився 1900 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт. Адміністратор бригади артистів Харківського державного оперного театру. Заарештований 12 червня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 жовтня 1937 р. (статті 54², 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією особистого майна. Розстріляний у Харкові, дата розстрілу невідома. Реабілітований 22 березня 1957 р.

ФЕДЧЕНКО Яків Михайлович, народився 1883 р. у с. Варва Прилуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Дяк церкви Усікновення голови Іоанна Хрестителя. Заарештований 4 листопада 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 13 лютого 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 8 серпня 1990 р.

ФЕДЮШИН Валентин Ілліч, народився 1898 р. у с. Серцове Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із священнослужителів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Комірник Ялтинського санаторію Аерофлоту. Заарештований 8 січня 1937 р. як член к.-р. офіцерської повстанської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 26 травня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідабі. Після звільнення з-під варти проживав у Харкові. Реабілітований 10 травня 1958 р.

ФЕЙЧИН Мойсей (Михайло) Ісакович, народився 1905 р. у м. Сосниця Сосницького пов. Чернігівської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач виробництва заводу «Електроверстат». Заарештований 16 липня 1937 р. як член

троцькістської організації (ст. 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 грудня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 6 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 травня 1956 р.

ФЕЛЬДМАН Федір Еммануїлович, народився 1900 р. у м. Коростень Овруцького пов. Волинської губ. Єврей, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Проживав у Харкові. Заарештований 21 серпня 1936 р. і ухвалою особливої наради при НКВС від 13 травня 1937 р. за к.-р. терористичну діяльність позбавлений волі на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений з-під варті 23 лютого 1943 р.

ФЕРХМІН Іван Миколайович, народився 1892 р. у м. Білопілля Сумського пов. Харківської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, у 1930—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інструктор ХТЗ. Заарештований 8 квітня 1935 р. за троцькізм та к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 20 листопада 1989 р.

ФЕСАК Дмитро Юхимович, див. *ФІСАК (Фесак) Дмитро Юхимович*.

ФЕСЕНКО Борис Артемович, народився 1894 р. у с. Графське Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Пічник ремонтної контори Ленінського р-ну м. Харкова. У 1932 р. майно конфісковано. Заарештований 15 листопада 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 лютого 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 13 березня 1936 р. вирок змінено, визначено покарання у вигляді позбавлення волі на 3 роки. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ФЕСЕНКО Георгій Захарович, народився 1914 р. у с. Ревуче Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ з 1931 р. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 21 січня 1935 р. як член к.-р. організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 червня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 22 червня 1989 р.

ФЕТИСОВ Яким Гнатович, народився 1898 р. на хут. Ганнівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Прожи-

вав у с. Краснопавлівка Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Ударник». Заарештований 9 грудня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 березня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ФЕТТЕР Людвіг Оттович, народився 1912 р. у м. Бердянськ Бердянського пов. Таврійської губ. Німець, з торговців, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Конструктор Харківського трактороремонтного заводу. Заарештований 5 листопада 1936 р. за шпигунську діяльність на користь Німеччини (ст. 54⁶ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 16 червня 1937 р. (статті 54⁶ ч. 1, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 30 вересня 1938 р. Реабілітований 26 лютого 1959 р.

ФИЛИМОНОВ Олексій Дмитрович, народився 1897 р. у с. Тавезня Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Старший бухгалтер харківської контори Спецбуду. Заарештований 14 червня 1937 р. за участь у РОВС і добровільну службу у болгарській армії під час еміграції (статті 54⁸, 54⁴ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 березня 1989 р.

ФИНЬКО Яків Федотович, народився 1905 р. на хут. Притиківка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Притиківка Куп'янського р-ну Харківської обл. Бригадир птахорадгоспу. Заарештований 21 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 червня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з позбавленням прав на 1 рік. Реабілітований 17 січня 1994 р.

ФІСАК Дмитро Юхимович, народився 1899 р. у с. Нововолодимирівка Олександрійського пов. Херсонської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1920 рр. член УКП, у 1922—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Агроном радгоспу «Профінтерн». Заарештований 16 грудня 1936 р. як член к.-р. націоналістичної організації УВО (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при

НКВС СРСР від 16 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Звільнений з-під варті 5 листопада 1945 р. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 8 грудня 1951 р. за к.-р. націоналістичну діяльність висланий до Комі АРСР під нагляд органів МДБ. Реабілітований 27 липня 1989 р.

ФІАЛКА Феофан Єремієвич, народився 1898 р. у с. Косенівка Уманського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 27 липня 1935 р. за зберігання антимакистської літератури та незаконне зберігання зброї (статті 54¹³, 54¹⁰, 196 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 5 років з обмеженням прав на 3 роки. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 3 січня 1958 р.

ФІЛАТОВ Борис Семенович, народився 1896 р. у с. Дьоміно Кузнецького пов. Саратовської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1918—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач гаража Харківського асфальтобетонного заводу. Заарештований 25 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 19 липня 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 27 серпня 1935 р. вирок скасовано, справу передано на дослідження. Справу закрито прокурором у спецсправах [20 жовтня] 1935 р. Реабілітований 31 липня 1991 р.

ФІЛЕВСЬКИЙ Олександр Антонович, народився 1905 р. у с. Славгород Сімферопольського пов. Таврійської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1930—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник цеху тракторного відділу заводу № 183. Заарештований 20 червня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 листопада 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність висланий до Казахстану на 5 років. На заслання перебував у м. Кустанай Кустанайської обл. Працював у планово-виробничому відділі Кустанайського облпромсоюзу. У 1943—1952 рр. начальник центральних електроμηханічних майстерень тресту «Егоршиншахтострой» в Егоршинському р-ні Свердловської обл. На 1955 р. проживав у м. Копейськ Челябінської обл., з 1952 р. головний механік копальні № 47 комбінату «Челябінскуголь». Реабілітований 4 травня 1956 р.

ФІЛІПОВ Іван Олександрович, народився 1900 р. у м. Єлатьма Єлатопольського пов. Тамбовської губ. Росіянин, соціальне походження невідоме, освіта середня, позапарт., у 1928—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник політвідділу ХОУ РСМ. Заарештований 23 січня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹¹ через ст. 7 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 серпня 1935 р. позбавлений волі на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі. Помер 8 листопада 1937 р. у сел. Чиб'ю Комі АРСР. Реабілітований 13 грудня 1957 р.

ФІЛІПОВ Михайло Васильович, народився 1892 р. у Москві. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Управитель Харківського відділення «Інтуристу». Заарештований 5 березня 1937 р. за зв'язок з к.-р. елементами та підозру у шпигунстві (статті 54¹ п. «а», 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 липня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років з конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у м. Магадан. Реабілітований 14 травня 1955 р.

ФІЛОНЕНКО Кузьма Єгорович, народився 1894 р. у с. Рогань Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Співробітник ХАІ. Заарештований 30 квітня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 2 липня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 13 лютого 1990 р.

ФІЛОНЕНКО Федір Єгорович, народився 1897 р. у с. Рогань Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1929—1934 рр. член ВКП(б), у 1934—1936 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник майстерні ХАІ. Заарештований 28 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію і терористичні наміри щодо вождів партії та уряду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 9 лютого 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі. Звільнений з-під варті 5 листопада 1945 р. Проживав у сел. Ухта Комі АРСР, де помер 10 березня 1947 р. Реабілітований 9 вересня 1991 р.

ФІНКЕЛЬ Рувим Альтерович, народився 1890 р. у м. Бобруйськ Бобруйського пов. Мінської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Безробітний.

Заарештований 24 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської реставраційної групи на фабриці ім. Тінякова та троцькістську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 січня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у ВТТ у с. Усть-Уса Комі АРСР. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

ФІНКЕЛЬШТЕЙН Абрам Ісакович, народився 1909 р. у м. Дубоссари Тираспольського пов. Херсонської губ. Єврей, з кустарів, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Мархлевськ Київської обл. Теплотехнік Мархлевського фарфорового заводу. Заарештований 25 квітня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), етапований для подальшого слідства до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС. Спецколегією Харківського облсуду 4 серпня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 серпня 1960 р.

ФІНКЕЛЬШТЕЙН Ісак Семенович, народився 1887 р. у м. Мінськ Мінської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач мануфактурного відділу Спілкаунівермагу. Заарештований 28 лютого 1937 р. як член антирад. к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 грудня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ через ст. 20 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 5 серпня 1950 р. (статті 58⁸ через ст. 17, 58¹¹ КК РРФСР) висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 16 травня 1956 р.

ФІРОНОВ Василь Тимофійович, народився 1904 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт. Робітник ХПЗ. Заарештований 16 грудня 1936 р. за шпигунську діяльність на користь Німеччини (ст. 54⁶ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 16 червня 1937 р. (статті 54⁶ ч. 1, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Крастабі, звільнений з-під варті 3 вересня 1944 р. На 1959 р. проживав у с. Успенка Ірбейського р-ну Красноярського краю. Реабілітований 26 лютого 1959 р.

ФІРСОВ Опанас Йосипович, народився 1883 р. у м. Бердянськ Бердянського пов. Таврійської губ. Росіянин, з торговців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Стар-

ший конструктор заводу № 183. У 1930 р. за шкідництво засуджений на 5 років позбавлення волі, звільнений з-під варті достроково у листопаді 1931 р. Заарештований 14 березня 1937 р. як член к.-р. шкідницької організації (ст. 54⁷ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 грудня 1937 р. (статті 54⁶, 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 10 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 липня 1957 р.

ФІРСОВ Тихін Петрович, народився 1893 р. у с. Лялино Михайловського пов. Рязанської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт., у 1918—1921 рр. член РКП(б), у 1926—1928 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Завідувач кабінету пропаганди ленінізму ІПРЗ. Заарештований 6 березня 1935 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 17 травня 1935 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у віддалених ВТТ. Після звільнення з-під варті проживав у м. Ізюм Харківської обл. Заарештований 23 грудня 1948 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито МДБ Північно-Донецької залізниці 19 березня 1949 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). Реабілітований 24 лютого 1994 р.

ФІСАК (Фесак) Дмитро Юхимович, народився 1899 р. у с. Нововолодимирівка Дніпровського пов. Таврійської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1918—1920 рр. член УКП, у 1920—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Агроном свинорадгоспу «Профінтерн» у с. Шевченкове Вовчанського р-ну Харківської обл. Заарештований 15 грудня 1936 р. як член боротьбістської троцькістсько-терористичної організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 8 грудня 1951 р. за к.-р. діяльність у минулому висланий до Комі АРСР. На 1964 р. проживав у м. Ухта Комі АРСР, працював головним агрономом у радгоспі «Водний». Реабілітований 24 жовтня 1964 р.

ФІСАН Тихін Петрович, народився у 1901 р. у м. Грайворон Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, з кустарів, освіта середня, позапарт., у 1919—1921 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Артист будинку Червоної армії. Заарештований 26 липня 1937 р. як член к.-р. монархічної організації,

яка займалась шпигунською діяльністю на користь німецького консульства (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 5 грудня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 5 червня 1989 р.

ФІСУН Федір Федорович, народився 1914 р. у с. Бубнівська Слобідка Золотоніського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на роз'їзді Пішане Донецької залізниці. Бухгалтер радгоспу Райтрансторгхарчу ст. Куп'янськ Донецької залізниці. Заарештований 8 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 23 грудня 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ФІТІЛЬОВ Лев Васильович, народився 1913 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт. Учень Харківської художньої школи. Заарештований 28 грудня 1934 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 7 лютого 1935 р. за недоведеності складу злочину.

ФІХТНЕР Готліб Августович, народився 1906 р. у с. Торосове Тираспольського пов. Херсонської губ. Німець, із селян, освіта середня, член ВКП(б). Проживав у Харкові. Журналіст журналу «Нойланд». Заарештований 28 жовтня 1935 р. як член к.-р. організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 серпня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹², 196 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УСРР від 22 жовтня 1936 р. за ст. 54¹² КК УСРР виправданий без зміни строку покарання. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 13 серпня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 10 серпня 1938 р. Реабілітований 24 червня 1960 р. і 5 листопада 1975 р.

ФІШЕЛЄВ Ісаак Борисович, народився 1902 р. у м. Крюків Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ з 1917 р., у 1925–1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інспектор Укрпостачу. Заарештований 17 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної шкідницької організації та шкідницьку діяльність (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 грудня 1937 р. засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 6 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 16 серпня 1962 р.

ФЛАМІНГ Самуїл Гергардович, народився 1911 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Німець, із селян, освіта неповна середня, позапарт., у 1931–1932 рр. член ВЛКСМ. Проживав у м. Красногорівка Донецької обл. Завідувач розрахункового відділу заводу ім. Леніна. Заарештований 2 квітня 1937 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 11 серпня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 170 п. «є», 182 КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 9 травня 1961 р.

ФЛОРІНСЬКИЙ Михайло Олексійович, народився 1898 р. у с. Вільшана Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Гороб'ївка Дворічанського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Куп'янськ-Вузл. Північно-Донецької залізниці. Позбавлений виборчих прав як колишній білогвардієць, який перебував в еміграції. У 1931 р. розкуркулений. У 1933 р. за статтями 58¹⁰, 58¹¹ КК РСФРР позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Бамтабі. У 1936 р. звільнений з-під варті. Заарештований 31 липня 1937 р. за антирад. агітацію, приховання к.-р. минулого під час вступу на залізницю (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Сталінській обл. 1 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 21 жовтня 1937 р. [у м. Сталіне Сталінської обл.] Реабілітований 31 серпня 1989 р.

ФОКІН Пилип Михайлович, народився 1914 р. у с. Глушково Рильського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бригадир ХЕМЗ. Заарештований 25 серпня 1936 р. за к.-р. погляди (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 8 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 4 серпня 1994 р.

ФОКІН Яким Пилипович, народився 1884 р. у м. Орел Орловської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1917–1922 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Касир ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 19 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 19 січня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі в Комі АРСР, де помер у лютому 1938 р. Реабілітований 31 травня 1963 р.

ФОККО Віра Іванівна, народилася 1878 р. у м. Охтирка Охтирського пов. Харківської

губ. Українка, з міщан, освіта неповна середня, позапарт. Проживала у Харкові. Домогосподарка. Заарештована 13 грудня 1934 р. за скупку та зберігання золотої валюти (ст. 56²⁷ КК УСРР), з 10 січня 1935 р. під слідством за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито прокурором УСРР у спецсправах 22 червня 1935 р. (ст. 223 ч. 2 КПК УСРР).

ФОКОВ Володимир Васильович, народився 1889 р. у с. Мангуш Маріупольського пов. Катеринославської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Помічник бухгалтера відділу постачання ХТЗ. Заарештований 14 червня 1937 р. за зв'язки з японською поліцією та білогвардійцями під час роботи на Китайсько-Східній залізниці (статті 54⁶, 54¹¹ КК УСРР) і наркомом внутрішніх справ УРСР Леплевським І. М. 16 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 22 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 березня 1958 р.

ФОМЕНКО Олексій Максимович, народився 1879 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Бригадир інструментального цеху депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 15 грудня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 12 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років з заміною на перебування у ЗМУ з огляду на стан здоров'я. Ухвалою залізничної колегії Верховного Суду СРСР від 27 жовтня 1938 р. вирок щодо ст. 54⁷ КК УСРР скасовано за недоведеності складу злочину, за ст. 54¹⁰ КК УСРР позбавлений волі у ВТТ на 8 років з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Івдельтабі на ст. Сама залізниця ім. Кагановича. Ухвалою залізничної колегії Верховного Суду СРСР від 10 січня 1940 р. вирок лінсуду Півд. залізниці від 15 грудня 1937 р. скасовано повністю, справу закрито. Звільнений з-під варти 29 січня 1940 р.

ФОМЕНКО Пилип Михайлович, народився 1901 р. у с. Велика Данилівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Велика Данилівка Харківської приміської зони. Селянин-одноосібник. Заарештований 3 червня 1935 р. як член антирад. секти та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 19 листопада 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 10 грудня 1992 р.

ФОМИЧОВ Іван Григорович (Федотович), народився 1888 р. у с. Гострі Луки Староруського пов. Новгородської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Борова Зміївського пов. Харківської обл. Пекар пекарні сільспоживспілки с. Пісочин Харківського р-ну Харківської обл. Заарештований 6 січня 1937 р. за к.-р. пропаганду профашистського толку серед пасажирів дачного поїзда, антисемітські погляди (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 9 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у м. Котлас Архангельської обл. Реабілітований 15 березня 1994 р.

ФОМІН Кіндрат Тимофійович, народився 1883 р. у с. Руська Лозова Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Руська Лозова Липецького р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1931 і 1933 рр. майно частково конфісковано. Заарештований 23 січня 1937 р. як член к.-р. угруповання церковників (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Помер 1963 р. у с. Руська Лозова Дергачівського р-ну Харківської обл. Реабілітований 31 березня 1989 р.

ФОНДІС Фрідберт Емільович, народився 1902 р. у Сімферопольському пов. Таврійської губ. Німець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., до 1933 р. член ВКП(б). Проживав у м. Моздок Північнокавказького краю. Учителю німецької мови залізничної школи. Заарештований 31 жовтня 1935 р. як член к.-р. фашистської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 серпня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 24 червня 1960 р.

ФОРДИГА Степан Васильович, народився 1898 р. у м. Бурштин Рогатинського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1922–1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Хімік 2-го пивоварного заводу. Заарештований 3 жовтня 1936 р. як член к.-р. організації УВО та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 березня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 18 серпня 1956 р.

ФОРОСТЕНКО Олександр Павлович, народився 1894 р. у м. Богодухів Богодухівсько-

го пов. Харківської губ. Українець, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Робітник деревообробного заводу ім. Халтуріна. Заарештований 20 серпня 1936 р. за антирад. агітацію та підробку документів під час влаштування на роботу (статті 54¹⁰ ч. 1, 68³ КК УСРР) і Харківським облсудом 2 лютого 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ФОРСТЕР Йоганн Карлович, народився 1895 р. у м. Рига Ліфляндської губ. Німець, з робітників, освіта [середня], позапарт. Проживав у Харкові. Робітник механічного заводу НКВС. Заарештований 2 вересня 1936 р. за антирад. агітацію та профашистські настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

ФОСС Карл Карлович, народився 1906 р. у Берліні. Німець, з робітників, освіта середня, у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач відділу газети «Юнгштурм». Заарештований 10 жовтня 1935 р. як член фашистської організації у Німеччині та приховування цього факту під час вступу до ВКП(б) (ст. 54¹¹ КК УСРР), справу закрито старшим помічником облпрокурора 20 листопада 1937 р. (ст. 10 КК УРСР).

ФРАДКІН Самуїл Зельманович, народився 1899 р. у міст. Ляди Могильовської губ. Єврей, з міщан, освіта середня, позапарт., у 1924—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 7 квітня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у сел. Воркута Комі АРСР. Реабілітований 23 березня 1989 р.

ФРАЙ Данило Фрідріхович, народився 1899 р. у с. [Нова] Дмитрівка [Павлоградського] пов. Катеринославської губ. Німець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Червона Зірка Близнюківського р-ну Харківської обл. Кустар-чоботар. Заарештований 7 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² і 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 8 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією

майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ФРЕЙБЕРГ Михайло Ізраїльович, народився 1909 р. у с. Новополтавка Херсонського пов. Херсонської губ. Єврей, із селян, освіта середня, позапарт., до 1928 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Безробітний. У 1928 р. в адміністративному порядку висланий як троцькіст до Казахстану. Заарештований 2 березня 1935 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 21 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі. Розстріляний 1 березня 1938 р. у копальні Воркута у Комі АРСР за ухвалою трійки при УНКВС по Архангельській обл. від 16 грудня 1937 р. Реабілітований 24 жовтня 1989 р.

ФРЕЙДІН Лев Соломонович, народився 1911 р. і проживав у Харкові. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Робітник фабрики «Червоний швейник». Заарештований 22 грудня 1934 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 9 лютого 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Кузнецькому відділенні Сибтабу.

ФРЕЙНД Олександр Фрідріхович, народився 1896 р. у Мелітопольському пов. Таврійської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Кам'янка Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Тельмана. Заарештований 5 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою військового трибуналу ХВО від 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 10 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ФРЕНЧУК Микола Іванович, народився 1903 р. у с. Пасічне Тернопільського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Пожежник Куп'янського агроіндустріального технікуму. У 1934 р. під слідством за нелегальний перетин кордону. Заарештований 27 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 10 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ФРІД Ілля Соломонович, народився 1900 р. у м. Прилуки Прилуцького пов. Полтавської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1918—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач відділу редакції газети «Харківський паровозник». Заарештований Одеським окрвідділом ДПУ 28 січня 1929 р. як член троцькістської організації, справу закрито Одеською окружною прокуратурою 3 лютого 1929 р. за недостатності доказів. Ухвалою особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 11 лютого 1929 р. як член троцькістської організації висланий за межі України на 3 роки, а ухвалою від 2 березня 1929 р. (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) висланий до Сибіру на 3 роки. На засланні перебував у м. Томськ, працював у редакції газети. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 3 лютого 1930 р. дозволено вільне проживання на території СРСР. Заарештований 14 лютого 1935 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. роботу (статті 54², 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 жовтня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у сел. Чиб'ю Комі Автономної обл. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 липня 1938 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутабі. Реабілітований 9 липня 1965 р.

ФРІД-АВРУНІНА Тетяна Ісаківна, народилася 1901 р. у м. Ромни Роменського пов. Полтавської губ. Єврейка, з торговців, освіта середня, позапарт., до 1937 р. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Голова Харківської обласної спілки зернових радгоспів. Заарештована 4 березня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Реабілітована 24 квітня 1989 р.

ФРІДМАН Ісак Михайлович (Іцхак Мендельович), народився 1910 р. у с. Попівка Миргородського пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, член ВЛКСМ з 1933 р. Проживав у Харкові. Електромонтер та завгосп Палацу піонерів ім. Постишева. Заарештований 15 листопада 1936 р. за систематичне відвідування іноземного дипломатичного представництва, висловлювання недовдоволення матеріальним становищем (ст. 54⁶ ч. 2 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 17 січня 1937 р. Звільнений з-під варті 19 січня 1937 р.

ФРІДМАН Макс Борисович (Бенціонович), народився 1901 р. у м. Житомир Житомирського пов. Волинської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1919—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інструктор-методист комбінату Буракотресту. Заарештований 26 лютого 1935 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 11 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 25 жовтня 1938 р. як соціально небезпечний елемент висланий до Казахстану на 5 років. Реабілітований 10 червня 1960 р.

ФРОЛОВ Андрій Гаврилович, народився 1898 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1928 р. Проживав у сел. Мерефа Харківського р-ну Харківської обл. Завідувач паливного складу ст. Мерефа Півд. залізниці. Заарештований 9 червня 1937 р. як член к.-р. диверсійного формування, дискредитацію т. Сталіна (статті 54⁹, 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 17 грудня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 23 січня 1939 р. Ухвалою пленуму Верховного Суду СРСР від 13 квітня 1940 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Справу закрито ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці 10 березня 1941 р.

ФРОЛОВ Іван Гаврилович, народився 1903 р. у с. Гракове Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВЛКСМ з 1923 р., у 1925—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Мерефа Харківського р-ну Харківської обл. Директор гутної майстерні. Заарештований 16 червня 1937 р. як член к.-р. диверсійного формування, критику генеральної лінії партії і дискредитацію керівництва ЦК ВКП(б) (статті 54⁹, 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 17 грудня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у м. Магадан. Ухвалою пленуму Верховного Суду СРСР від 13 квітня 1940 р. вирок скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Справу закрито ВДТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці 10 березня 1941 р. зі звільненням з-під варті.

ФРУСЛОВ Микита Тимофійович, народився 1885 р. у с. Старий Город Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 26 липня 1936 р. як член к.-р. угруповання та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 11 травня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

ФУДАНІВ Петро Іванович, народився 1876 р. у с. Вільшана Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Комірник 17-ї житлової дистанції ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 25 січня 1936 р. за приховання соціального походження під час працевлаштування на транспорт (ст. 180 КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Харківської дільниці Півд. залізниці 4 лютого 1936 р. за недоцільності притягнення до кримінальної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР).

ФУКС Адольф Федорович, народився 1897 р. у с. Новомангейм Херсонського пов. Херсонської губ. Німець, із службовців, освіта вища, член ВКП(б) з 1932 р. Проживав у Харкові. Завідувач механічної секції заводу № 183. Заарештований 6 березня 1937 р. за шпигунську діяльність на користь Німеччини (ст. 54⁶ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 16 червня 1937 р. (статті 54⁶, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 3 роки. На 1957 р. проживав у м. Таганрог Ростовської обл. Реабілітований 26 лютого 1959 р.

ФУРКІН Костянтин Васильович, див. *ЛЕОНТЬЄВ (Фуркін) Костянтин Васильович*.

ФУРСЕНКО Федір Федорович, народився 1906 р. у с. Ковалівка [Лебединського пов. Харківської губ.]. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент Всеукраїнського інституту споживкооперації. Заарештований 25 квітня 1935 р. як член нелегальної к.-р. націоналістичної групи (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 вересня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення

волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

ФУРСОВ Дмитро Павлович, народився 1913 р. у с. Дружелюбівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Служив у м. Ізяслав Київської обл. Червоноармієць 91-го кав. полку 23-ї кав. дивізії. Заарештований 20 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 7-го кав. корпусу КВО 21 жовтня 1937 р. засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 29 квітня 1994 р.

ФУРСОВ Михайло Іванович, народився 1918 р. у с. Колонтаїв Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Учень Харківського автомобільного технікуму. Заарештований 22 грудня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Південної залізниці 5 березня 1936 р. засуджений на 2,5 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою колегії у транспортних справах Верховного Суду СРСР від 13 травня 1936 р. вирок скасовано, справу закрито. Реабілітований 13 травня 1936 р.

ФУФРЯНСЬКИЙ Терентій Юхимович, народився 1898 р. у с. Панютине Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор Печенізького мисливського господарства Укрзаготхутра. Заарештований 14 червня 1937 р. як член к.-р. організації правих, використання службового становища для влаштування зборів учасників к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у сел. Берелех Хабаровського краю. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 17 серпня 1949 р. за антирад. троцькістську діяльність висланий на поселення до Красноярського краю. Після звільнення від заслання повернувся до Харкова. Персональний пенсіонер. Реабілітований 4 листопада 1953 р.

X

ХАВКІН Залман Єлійович, народився 1915 р. у м. Клинци Суразького пов. Чернігівської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Теплотехнік

заводу «Серп і молот». Заарештованим не був, під слідством ЕКВ УДБ ХОУ НКВС з 17 червня 1936 р. за приховування к.-р. діяльності троцькістів (ст. 54¹² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 серпня

1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 28 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 10 квітня 1938 р. Реабілітований 12 серпня 1960 р. і 4 серпня 1989 р.

ХАЄНКО Яків Самсонович, народився 1903 р. у Варшаві. Єврей, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1923—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер Діпросталі. Заарештований 9 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістської терористичної організації та к.-р. роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 16 лютого 1938 р. Реабілітований 1 липня 1959 р.

ХАЗАНОВА Віра Самойлівна, народилася 1902 р. у м. Полтава Полтавської губ. Єврейка, із службовців, освіта початкова, у 1919—1935 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Помічник прокурора Ленінського р-ну м. Харкова. Заарештована 29 жовтня 1935 р. за зберігання к.-р. літератури та зв'язки з троцькістами (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), а 3 березня 1936 р. звільнена з-під варти на підписку про невиїзд, справу закрито Харківською облпрокуратурою 19 лютого 1936 р. за недоведеності складу злочину.

ХАЛАБУДОВСЬКИЙ Макар Костянтинович, народився 1892 р. у с. Артемівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник Кочетківського лісопильного заводу. Заарештований 9 липня 1937 р. за антирад. агітацію та поширення провокаційних чуток (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 листопада 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ХАЛЕЦЬКИЙ Аркадій Леонтіївич, народився 1903 р. у м. Брест-Литовський Брестського пов. Гродненської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник дільниці ковальського цеху заводу «Серп і молот». Заарештований 29 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію і симпатію до фашистського режиму у Німеччині (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 29 січня 1938 р. (ст. 54¹ п. «а» через ст. 17 КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Військовою колегією Верховного Суду СРСР

23 березня 1938 р. злочин перекваліфіковано на ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР і визначено покарання у вигляді позбавлення волі у ВТТ на 4 роки з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 21 травня 1992 р.

ХАЛІН Федір Петрович, народився 1902 р. у с. Зарожне Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 4 квітня 1935 р. за антирад. агітацію і спецколегією Харківського облсуду 29 травня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

ХАЛІУЛІН Шейхула Гайнулович, народився 1900 р. у с. Байгушева Казанської губ. Татарин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у Харкові. Пожежник заводу № 48. Заарештований 27 травня 1936 р. за ст. 54¹² КК УСРР і військовим трибуналом ХВО 11 вересня 1936 р. засуджений на 10 місяців позбавлення волі з заміною ув'язнення суспільно-примусовими роботами і зарахуванням попереднього ув'язнення у термін покарання. Звільнений з-під варти 11 вересня 1936 р. Справу закрито ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 14 жовтня 1936 р. Реабілітований 3 серпня 1992 р.

ХАМЛЮВ Олександр Євдокимович, народився 1912 р. у сел. Дебальцеве Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1928—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент Харківського інституту рад. будівництва і права. Заарештований 3 грудня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 квітня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. На 1964 р. проживав у Харкові. Реабілітований 22 серпня 1964 р.

ХАН Емір Павлович, народився 1909 р. у с. Янчиха Приморської обл. Кореєць, із селян, освіта середня, член ВКП(б). Проживав у Харкові. Авіатехнік військової частини 1579. Заарештований 1 серпня 1935 р. за співробітництво з японською розвідкою (статті 54⁶, 196 КК УСРР), справу закрито Харківською облпрокуратурою у спецсправах 14 листопада 1935 р.

ХАНЖИН Олександр Ілліч, народився 1910 р. у с. Черемуха Чистопольського пов. Казанської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у Далекосхідному краї. Червоноармієць 1-ї окремої дорожньо-будівельної бригади. Заарештований 1 вересня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) і військовим трибуналом військово-будівель-

них і дорожньо-будівельних частин НКТП та ЦДТ 9 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК РСФРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 15 жовтня 1996 р.

ХАНИН Олександр Іванович, народився 1899 р. у міст. Балаклія Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, до 1937 р. член ВКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Балаклія Північно-Донецької залізниці. Заарештований 15 лютого 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Північно-Донецької залізниці 4 серпня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 10 листопада 1937 р. вирок скасовано як м'який, справу передано на дослідження. Лінсудом Північно-Донецької залізниці 20 травня 1938 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою пленуму Верховного Суду СРСР від 28 грудня 1939 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Лінсудом Північно-Донецької залізниці 2 серпня 1940 р. виправданий за недоведеності обвинувачення. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

ХАРАХАШ Микола Георгійович, народився 1909 р. у с. Дмитрівка Маріупольського пов. Катеринославської губ. Грек, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., до 1931 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХАІ. Заарештований 21 грудня 1935 р. за троцькістську агітацію і популяризацію троцькістської літератури (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 березня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 31 липня 1990 р.

ХАРИТОНОВ Борис Семенович, народився 1888 р. у с. Магдалинівка Катеринославської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Агент із забезпечення Харківського молочного комбінату ім. Мікояна. Заарештований 3 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 2 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Реабілітований 20 квітня 1989 р.

ХАРИТОНОВ Микола Якович, народився 1880 р. у м. Мінськ Мінської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, до 1937 р. член ВКП(б). Проживав на ст. Балаклія Північно-Донецької залізниці. Робітник ст. Балаклія. Заарештований 15 лютого 1937 р. за к.-р.

троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Північно-Донецької залізниці 4 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 10 листопада 1937 р. вирок скасовано як м'який, справу передано на дослідження. Лінсудом Північно-Донецької залізниці 20 травня 1938 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Ухвалою пленуму Верховного Суду СРСР від 28 грудня 1939 р. вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Лінсудом Північно-Донецької залізниці 2 серпня 1940 р. виправданий за недоведеності обвинувачення. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

ХАРІН Терентій Антонович, народився 1880 р. у с. Ков'яги Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Ков'яги Валківського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1932 р. за ст. 57 КК УСРР позбавлений волі на 3 роки з конфіскацією майна. Заарештований 24 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 22 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 25 червня 1994 р.

ХАРКІВСЬКИЙ Михайло Іванович, народився 1904 р. у с. Таганка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1929 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 3 листопада 1935 р. за к.-р. профашистську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 31 січня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 27 листопада 1991 р.

ХАРКІВСЬКИЙ Терентій Григорович, народився 1893 р. у с. Павлівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Павлівка Савинського р-ну Харківської обл. Робітник Ізюмського відділу капітального будівництва. Заарештований 19 червня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. (статті 54⁶, 54¹⁰ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 березня 1998 р.

ХАРЧЕВНИКОВ Аврам Федулович, народився 1910 р. у с. Новоіванівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну

Харківської обл. Робітник ПВРЗ. Заарештований 25 липня 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 9 серпня 1937 р. за антирад. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 6 липня 1957 р.

ХАРЧЕНКО Михайло Кузьмич, народився 1874 р. у с. Дворічний Кут Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1924—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Машиніст паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 15 липня 1935 р. як член к.-р. українського націоналістичного угруповання у депо, автор листа к.-р. змісту (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підривно шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 14 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 31 березня 1938 р. Реабілітований 11 жовтня 1957 р. і 19 березня 1959 р.

ХАРЧЕНКО Павло Прокопович, народився 1896 р. на хут. Зелений Колодязь Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Зелений Колодязь Чугуївського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Горького. Заарештований 8 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 серпня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 2 листопада 1989 р.

ХАРЧЕНКО Семен Савелійович, народився 1902 р. у с. Новобелгород Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВЛКСМ з 1924 р. Проживав у Харкові. Вахтер ХТЗ. Заарештований 16 серпня 1936 р. за антирад. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 21 жовтня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Бамтабі. Реабілітований 29 травня 1992 р.

ХАРЧЕНКО Степан Васильович, народився 1914 р. у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Служив у стан. Старомінська Новочеркаського р-ну Азово-Чорноморського краю. Червоноармієць 113-го стріл. полку. Заарештований 15 травня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) і військовим трибуналом Північнокавказького військочастини 5 липня 1937 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав

на 2 роки. Термін покарання відбував на Дальбуді НКВС у м. Магадан. Реабілітований 24 листопада 1959 р.

ХАРЧЕНКО Степан Терентійович, народився 1878 р. у с. Козача Лопань Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Козача Лопань Дергачівського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 11 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 17 січня 1994 р.

ХАСІН Лев Романович, народився 1903 р. у с. Монастирщина Смоленської губ. Єврей, з міщан, освіта початкова, у 1927—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник кооперативу з ремонту взуття. Заарештований 8 квітня 1935 р. як член троцькістської організації та к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 вересня 1935 р. висланий до Красноярського краю на 3 роки. Розстріляний 13 жовтня 1937 р. за ухвалою трійки при УНКВС по Дальбуду від 7 вересня 1937 р. Реабілітований 26 червня 1989 р. і 29 грудня 1963 р.

ХАСМАН Йосиф Мендельович, народився 1906 р. у м. Малоярославець Малоярославецького пов. Калузької губ. Єврей, з кустарів, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1924—1928 рр. член ВЛКСМ, у 1928—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник житлово-ремонтної контори № 5 Півд. залізниці. Заарештований 23 грудня 1936 р. за к.-р. троцькістську роботу у 1927—1929 рр. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 23 березня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 7 квітня 1937 р. Реабілітований 27 грудня 1993 р.

ХАЦЬКО Федір Микитович, народився 1913 р. у с. Селидівка Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХСГП. Заарештований 22 травня 1935 р. за к.-р. роботу (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 вересня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Верховного Суду УСРР в касаційній колегії від 11 листопада 1935 р. з обвинувачення виключено ст. 54¹¹ КК УСРР, в решті вирок залишено без змін. Реабілітований 23 січня 1992 р.

ХАЩИНА Олексій Йосипович, народився 1896 р. у с. Баранове Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Огульці Валківського р-ну Харківської обл. Молодший стрілочник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 20 серпня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці у спецкладі 17 вересня 1935 р. виправданий.

ХВАН Ман Сек, народився 1904 р. у м. Сучан, Корея. Кореєць, із селян, освіта неповна середня, позапарт., до 1932 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Комірник їдальні будинку колективіста. Заарештований 16 травня 1935 р. за зв'язки з особами, які підозрюються у шпигунстві, та незаконне зберігання зброї (статті 54⁶, 196 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 вересня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 6 листопада 1992 р.

ХВОРОСТЕНКО Михайло Петрович, народився 1913 р. у с. Березівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник дитячого санаторію Харківського міськздоровідділу. Заарештований 11 лютого 1936 р. за виступ з к.-р. промовою під час політзанять (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 23 березня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ХВОРОСТОВСЬКИЙ Федір Федорович, народився 1904 р. у с. Катеринівка Проскурівського пов. Подільської губ. Українець, із селян, початкова, позапарт. Проживав у буд.-поїзді № 2 на роз'їзді 10-й км перегону Мерефа—Нова Водолага. Робітник будівництва Півд. залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. 5-м відділком РСМ м. Харкова під час мітингу, присвяченого Дню залізничника, у саду клубу ім. Сталіна за хуліганство і антирад. висловлювання (статті 54¹⁰ ч. 1, 70 ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 3 червня 1938 р. (ст. 70 КК УСРР) засуджений на 10 місяців позбавлення волі з зарахуванням попереднього ув'язнення у термін покарання зі звільненням з-під варті.

ХВОРОСТЯНИЙ Євген Тимофійович, народився 1903 р. у м. Зміїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач навчальної частини ФЗУ кондитерської фабрики «Жовтень». Заарештований 28 лютого 1936 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду

28 червня 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 15 листопада 1957 р.

ХВОРОСТЯНИЙ Петро Тимофійович, народився 1889 р. у м. Зміїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач контори заготівель кондитерської фабрики «Жовтень». Заарештований 12 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УСРР від 17 листопада 1936 р. визначено покарання 1,5 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 14 лютого 1994 р.

ХВОРОСТЯНИЙ Федір Тимофійович, народився 1905 р. у м. Зміїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інспектор відділу внутрішньої торгівлі Ленінської райради м. Харкова. Заарештований 28 лютого 1936 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 червня 1936 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтіжемтабі, звільнений з-під варті 5 листопада 1945 р. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 24 листопада 1951 р. висланий на поселення до Комі АРСР під нагляд органів МДБ. Реабілітований 15 листопада 1957 р. та 18 січня 1958 р.

ХЕЙФЕЦЬ Мойсей Зіновійович, народився 1902 р. у м. Черкаси Черкаського пов. Київської губ. Єврей, з кустарів, освіта незакінчена вища, у 1900—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор Харківського силікатного заводу. Заарештований 21 вересня 1936 р. як член к.-р. організації та нелегально роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 липня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Заарештований 5 листопада 1948 р. УМДБ по Сталінській обл. і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 16 лютого 1949 р. висланий до Красноярського краю. Звільнений із заслання 13 вересня 1954 р. На 1955 р. проживав у м. Сталіне Сталінської обл. Реабілітований 12 листопада 1955 р.

ХЕМЧУК (Хемичук) Роза Львівна, народилася 1896 р. у м. Житомир Житомирського пов. Волинської губ. Єврейка, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Безробітна. Заарештована 29 березня 1936 р. як член к.-р. фашистського підпілля та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 вересня 1936 р. за к.-р. діяльність позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбувала у Сибтабі. Реабілітована 25 жовтня 1989 р.

ХЕРСОНСЬКИЙ Леві (Іцхак) Ізраїльович, народився 1886 р. у м. Черкаси Черкаського пов. Київської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1904—1905 рр. член Бунду. Проживав у с. Уразово Уразовського р-ну Курської обл. Начальник 3-ї райконтори 10-ї буддільниці кооперативної артілі грабарів «Рембуд». Заарештований 13 жовтня 1934 р. за дезорганізацію роботи на будівництві магістралі Москва—Донбас шляхом хабарництва, приписок, махінацій з грошима (ст. 56³⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці від 4 квітня 1935 р. (ст. 58⁷ з санкції ст. 58² КК РСФРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Ухвалою колегії з транспортних справ Верховного Суду СРСР від 15 квітня 1935 р. розстріл замінено на 10 років ВТТ. Реабілітований 13 липня 1995 р.

ХЕРСОНСЬКИЙ Семен Ушерович (Сруль Гершович), народився 1914 р. у м. Черкаси Черкаського пов. Київської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гладкове Лозно-Олександрівського р-ну Сталінської обл. Грабар Осиківського підпункту 3-ї райконтори 10-ї буддільниці кооперативної артілі грабарів «Рембуд». Заарештований 27 жовтня 1934 р. за дезорганізацію роботи на будівництві магістралі Москва—Донбас (ст. 56³⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 58⁷ з санкції ст. 58² КК РСФРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 13 липня 1995 р.

ХЕРСОНСЬКИЙ Ушер Ізраїльович, народився 1888 р. у м. Черкаси Черкаського пов. Київської губ. Єврей, з кустарів, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Уразово Уразовського р-ну Курської обл. Бригадир 3-ї райконтори 10-ї буддільниці кооперативної артілі грабарів «Рембуд». Заарештований 24 жовтня 1934 р. за дезорганізацію роботи на будівництві магістралі Москва—Донбас шляхом хабарництва, приписок і грошових махінацій

(ст. 56³⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією дорожнього суду Московсько-Донбаської залізниці 4 квітня 1935 р. (ст. 58⁷ з санкції ст. 58² КК РСФРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з конфіскацією особистого майна. Реабілітований 13 липня 1995 р.

ХИМИЧ Павло Самійлович, народився 1918 р. у с. Мала Токмачка Бердянського пов. Таврійської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, член ВЛКСМ з 1934 р. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Хронометрист ІПРЗ. Заарештований 26 квітня 1936 р. за поширення к.-р. троцькістських поглядів (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Донецької залізниці 10 листопада 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 26 липня 1990 р.

ХИПКО Єфроїм Беркович, народився 1911 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Механік фабрики ім. Тінякова. Заарештований 22 грудня 1934 р. за терористичну агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 7 лютого 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 3 лютого 1961 р.

ХИРГІЙ Артем Лаврентійович, народився 1912 р. у с. Костянтинівка Маріупольського пов. Катеринославської губ. Грек, із селян, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ з 1930 р. Проживав у Харкові. Студент ХІЕІ. Заарештований 19 січня 1937 р. як член фашистської к.-р. групи студентів та антирад. розмови (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 3 червня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

ХЛИСТУН Яків Микитович, народився 1902 р. у с. Кегичівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1929 р. член ВКП(б). Проживав у с. Кегичівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Вантажник ст. Кегичівка Півд. залізниці. Заарештований 31 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 26 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 29 листопада 1992 р.

ХЛИСТУНОВА Катерина Михеївна, народилася 1879 р. у с. Кегичівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Кегичівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Домогосподарка. Заарештована 24 березня 1935 р. за зв'язки з к.-р. елементами та

сприяння їх к.-р. діяльності (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 14 вересня 1935 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджена на 1,5 роки позбавлення волі у ЗМУ умовно. Ухвалою Верховного Суду УСРР від 4 листопада 1935 р. термін покарання зменшено до 6 місяців Реабілітована 6 березня 1992 р.

ХЛУД Григорій Пилипович, народився 1901 р. у с. Сероховичі Ковельського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер артілі інвалідів «Комунар». Заарештований 23 лютого 1937 р. за участь у к.-р. групі та відвідування польського консульства (статті 54⁶ ч.1, 54¹⁰ ч.1, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 21 червня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч.1, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ за пораженням у правах на 2 роки, а за ст. 54⁶ ч.1 КК УРСР виправданий. Помер 17 січня 1940 р. у лікарні Харківської в'язниці № 1. Реабілітований 30 березня 1959 р.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ Яків Хаймович, народився у 1902 р. у м. Лодзь Лодзького пов. Петроковської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент Харківського текстильного інституту. Заарештований 4 листопада 1935 р. за підозрою у провокаторській діяльності та зв'язках з польською дефензивою (ст. 54¹³ через ст. 7 КК УСРР), справу закрито ОВ УДБ ХОУ НКВС 2 січня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). Розстріляний 23 вересня 1937 р. у Харкові за ухвалою комісії НКВС СРСР і прокуратури СРСР від 19 вересня 1937 р. Реабілітований 31 липня 1989 р.

ХМУРОВ Михайло Йосифович, народився 1902 р. у міст. Балабанівка Липовецького пов. Київської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник майстерні Харківської АТС. Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. позбавлений волі у в'язниці на 5 років. Термін покарання відбував у Суздальській в'язниці. Реабілітований 8 червня 1989 р.

ХНИКІН Петро Григорович, народився 1888 р. у м. Костянтиноград Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, з міщан, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Рахівник житлового відділу ст. Красноград Півд. залізниці. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Хар-

ківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 серпня 1937 р. у Полтаві. Реабілітований 24 жовтня 1958 р.

ХОДОРКОВСЬКА Рахіль (Раїса) Наумівна, народилася 1905 р. у м. Ромни Роменського пов. Полтавської губ. Єврейка, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1925—1928 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Завідувач відділу Інституту ендокринології. Заарештована 8 квітня 1935 р. як троцькістка та к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 серпня 1935 р. позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбувала в Ухтіжемтабі і Воркуттабі. Реабілітована 16 червня 1989 р.

ХОДОРКОВСЬКИЙ Овсій Григорович, народився 1906 р. у м. Фастів Білоцерківського пов. Київської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, у 1925—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХВЗ. Заарештований 1 вересня 1935 р. за зв'язки з к.-р. троцькістським угрупованням та участь в антирад. бесідах (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 січня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Далекосхідному краї. Розстріляний 22 вересня 1937 р. за ухвалою трійки при УНКВС по Дальбуду від 6 вересня 1937 р. Реабілітований 16 січня 1990 р. і 30 липня 1957 р.

ХОЙНСЬКИЙ Михайло Стефанович, народився 1891 р. у с. Гребенок Люблінської губ. Поляк, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник відділу технічного забезпечення Харківського заводу різальних інструментів. Заарештований 27 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістсько-фашистської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), 13 квітня 1937 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, 27 жовтня 1937 р. заарештований вдруге і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 9 грудня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 березня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 17 липня 1989 р.

ХОЛОДНИЙ (Холодний-Демченко) Федір Юрійович, народився 1897 р. у с. Махнівка Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1917—1918 рр. член УПСР, у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач сектора громадсько-політичного мовлення комітету радіофікації та радіомовлення при РНК УСРР. Заарештований 3 жовтня 1934 р. як член к.-р. шкідницької групи (ст. 54¹¹ КК УСРР) і 5 жовтня 1934 р. доставлений до Києва

в розпорядження СПУ УДБ НКВС УСРР. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1935 р. як член к.-р. організації позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Соловецькому ВТТ. Розстріляний 8 грудня 1937 р. у Ленінграді за ухвалою особливої трійки УНКВС по Ленінградської обл. від 25 листопада 1937 р. Реабілітований 28 серпня 1957 р.

ХОЛОДНЯК Євдокія Іванівна, народилася 1878[80] р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Липці Липецького р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1934 р. розкуркулена, позбавлена виборчих прав. Заарештована 17 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію та розповсюдження релігійних листівок (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 вересня 1935 р. як член к.-р. групи вислана до Північного краю на 5 років. Реабілітована 20 листопада 1989 р.

ХОМАНЬКО Максим Григорович, народився 1906 р. у м. Новий Робськ Новозибківського пов. Чернігівської губ. Росіянин, із селян, освіта середня спеціальна, член ВКП(б). Служив у м. Кременчук Харківської обл. Командир технічного взводу 25-ї саперної роти 25-ї стріл. дивізії. Заарештований 5 вересня 1936 р. за агітацію проти стахановського руху в армії (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 23 листопада 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у м. Котлас Архангельської обл. Реабілітований 5 лютого 1996 р.

ХОМЕНКО Іван Гнатович, народився 1917 р. у с. Гришівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Учень Красноградського педагогічного технікуму. Заарештований 4 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 25 квітня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ХОМЕНКО Надія Костянтинівна, народилася 1912 р. у Києві. Українка, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживала у м. Павловський Посад Московської обл. Без певних занять. Заарештована 23 червня 1935 р. у Харкові за зв'язок з посольством Польщі, до якого вона передавала шпигунські відомості (ст. 54⁶ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 17 лютого 1936 р. засуджена

на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 4 квітня 1936 р. статтю обвинувачення пере-кваліфіковано на ст. 54³ КК УСРР, в решті вирок залишено без змін. Термін покарання відбувала в Амуртабі. Реабілітована 5 червня 1991 р.

ХОМЕНКО Степан Нечипорович, народився 1903 р. у с. Нижня Сироватка Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, член ВКП(б) з 1929 р. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 1 вересня 1935 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 19 лютого 1936 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував на копальні «Теміртау» Кузедеевського р-ну Кемеровської обл. Реабілітований 3 грудня 1957 р.

ХОМИН Федір Петрович, народився 1902 р. у с. Зарожне Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 4 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 29 травня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 14 листопада 1994 р.

ХОМУТОВ Іван Іванович, народився 1896 р. у с. Петропавлівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1922 і 1928—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Петропавлівка Куп'янського р-ну Харківської обл. Робітник Прокопівського заготпункту Куп'янського цукрозаводу. Заарештований 11 лютого 1937 р. за к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 червня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Термін покарання відбував на Колимі. Після звільнення з-під варті проживав у м. Пролетарськ Лисичанського р-ну Луганської обл. Реабілітований 25 листопада 1960 р.

ХОМУТОВСЬКИЙ Михайло Андрійович, народився 1910 р. у с. Китайгород Чигиринського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Студент ХСГП. Заарештований 23 березня 1935 р. за к.-р. агітацію і складання програми боротьби проти рад. влади та відторгнення України від СРСР (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 вересня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1,

54¹¹, 68 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 27 березня 1992 р.

ХОРОНЬКО Іван Петрович, народився 1900 р. на хут. Іванівський Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Веселе Барвінківського р-ну Харківської обл. Робітник заводу Союзформліття на ст. Гусарівка Півд. залізниці. У 1929 р. розкуркулений і за к.-р. агітацію висланий до Північного краю на 10 років. У 1935 р. повернувся з місця заслання. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 7 квітня 1989 р.

ХОРОШУХІН Семен Зіновійович, див. *ВОЛГІН (Хорошухін) Семен Зіновійович*.

ХОРУЖЕНКО Павло Андрійович, народився 1888 р. у Харкові. Українець, [з робітників], освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Дергачі Харківської приміської зони. Робітник Харківського радіозаводу. Заарештований 17 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 лютого 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ХОРУНЖИЙ Василь Пантелеймонович, народився 1896 р. у с. Бірки Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Черговий ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. Заарештований 29 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 8 листопада 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Волготабі у м. Рибінськ Ярославської обл., де помер 7 вересня 1943 р. Реабілітований 27 червня 1958 р.

ХОХЛОВ Олександр Миколайович, народився 1892 р. у с. Шанькове Гороховецького пов. Владимирської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1918 р. Проживав у Харкові. Інспектор кадрів при ревизорі безпеки Управління Півд. залізниці. Заарештований 12 січня 1937 р. за шкідництво і саботаж судово-каральної політики: як член лінійного суду систематично виносив виправдальні присуди у справах к.-р. злочинців (статті 54⁷, 54¹⁴ КК УСРР), 10 лютого 1939 р. обвинувачення пере kwalіфіковане на ст. 97 КК УРСР, 11 грудня 1938 р. звільнений

з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито підготовчим засіданням судової колегії в карних справах Верховного Суду СРСР 8 лютого 1939 р. (ст. 5 КПК УРСР).

ХРАМОВ Данило Іванович, народився 1903 р. у с. Павлівка Костянтинівградського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Павлівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Карла Маркса. Заарештований 24 липня 1935 р. за к.-р. діяльність та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 20 жовтня 1935 р. (ст. 197 КПК УСРР).

ХРИСТЕНКО Роман Кузьмич, народився 1897 р. у с. Дуванка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Експедитор паливного складу ст. Харків-Сорт. Півд. залізниці. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 29 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 28 березня 1989 р.

ХРИСТЕНКО Сергій Дмитрович, народився 1877 р. у с. Світличне Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у Харкові. Сторож житлокоопу № 38. У 1930 р. розкуркулений. Заарештований 17 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 червня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ХРИСТОВИЙ Олексій Федорович, народився 1900 р. у с. Лютецька Гадяцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1918 р. член партії боротьбистів, у 1921—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Рахівник-діловод 12-ї радлікарні. Заарештований 25 липня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної організації та зв'язки з УВО (статті 54², 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 листопада 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 24 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 27 березня 1996 р.

ХРОМЧЕНКО Мойсей Юхимович, народився 1897 р. у м. Злинка Єлизаветградського пов. Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Директор Єнакіївського коксохімічного заводу. Заарештований 24 липня 1937 р. як член к.-р.

троцькістської шкідницької організації (статті 54⁷, 54⁸ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 грудня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 10 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 25 серпня 1956 р.

ХУГОЛЬ Іван Андрійович, народився 1913 р. у с. Горошин Золотоніського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1929—1934 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Курсант полкової школи 14-го корпусного арт. полку. Заарештований 7 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 26 вересня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував на Дальбуді НКВС. На 1956 р. проживав у м. Калінін Калінінської обл. Реабілітований 2 червня 1956 р.

ХУДЯКОВ Микола Маркович, народився 1886 р. у с. Курбатово Рязанської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Старший черговий вагонного депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 23 грудня 1936 р. як організатор підривної к.-р. троцькістської групи (статті 54¹¹, 56³⁰ ч. 1 КК УСРР) і вій-

ськовою колегією Верховного Суду СРСР 2 січня 1938 р. (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 3 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 14 грудня 1957 р.

ХУРГІН Соломон Лазарович, народився 1906 р. у м. Ляховичі Мінської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник будівельної контори. Заарештований 14 листопада 1935 р. за підозрою у шпигунстві (ст. 54¹ п. «а» КК УСРР), справу закрито ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 квітня 1938 р. зі звільненням з-під варті.

ХУРСІН Макар Захарович, народився 1903 р. у м. Лубни Лубенського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Завідувач секції планування інструментального цеху ХПЗ. Заарештований 27 вересня 1936 р. за к.-р. профашистську агітацію та організацію класово-ворожого підпілля для боротьби з рад. владою (ст. 54¹⁰ 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 лютого 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 ч. 2, 68 п. «а» КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. На 1965 р. проживав у м. Барвінкове Барвінківського р-ну Харківської обл. Реабілітований 30 грудня 1965 р.

Ц

ЦАЛКІН Рафаїл Ісайович, народився 1902 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, у 1918—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інструктор Харківського обкому КП(б)У. Заарештований 22 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістській терористичній організації та к.-р. роботу (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у ВТТ на ст. Арклюк Красноярської залізниці, де помер 21 квітня 1940 р. Реабілітований 12 жовтня 1957 р.

ЦАПОВ Федір Михайлович, народився 1892 р. у с. Янівка провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у с. Степне Богодухівського р-ну Харківської обл. Учитель німецької мови 2-ї школи. За-

арештований 4 травня 1937 р. к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1989 р.

ЦАПОК Катерина Василівна, народилася 1882 р. у с. Яремівка Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Яремівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1934 р. позбавлена виборчих прав. У 1936 р. за несплату податків та відмову працювати на виправно-трудових роботах покарана на 6 місяців тюремного ув'язнення. Заарештована 29 липня 1937 р. як член к.-р. релігійної організації «істинно православних» (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 14 серпня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Реабілітована 27 березня 1989 р.

ЦВЕТКОВ Яків Дмитрович, народився 1910 р. у Москві. Росіянин, соціальне похо-

дження невідоме, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Чугуївських кагатів Хардержжархарчу. Заарештований 23 листопада 1935 р. за антирад. агітацію і хуліганство в залі ст. Харків-Пас. (статті 54¹⁰, 70 ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Південної залізниці 17 грудня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у в'язниці. Реабілітований 10 червня 1994 р.

ЦВЕТКОВА Ніна Олександрівна, народилася 1899 р. у м. Полтава Полтавської губ. Росіянка, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1919—1935 рр. Проживала у Харкові. Працівник культвідділу ЦК спілки МТС. Заарештована 28 серпня 1936 р. як член к.-р. організації та троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. термін попереднього ув'язнення зарахований як термін покарання зі звільненням з-під варті. Реабілітована 31 жовтня 1989 р.

ЦВЯШКОВА Ксенія Сергіївна, народилася 1910 р. у с. Довгалівка Зміївського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Довгалівка Савинського р-ну Харківської обл. Домогосподарка. Заарештована 1 травня 1935 р. за к.-р. релігійну агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 вересня 1935 р. позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбувала у Білбалтабі. Реабілітована 26 червня 1989 р.

ЦВЯШКОВА Марфа Сергіївна, народилася 1914 р. у с. Довгалівка Зміївського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Довгалівка Савинського р-ну Харківської обл. Домогосподарка. Заарештована 1 травня 1935 р. за к.-р. релігійну агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 вересня 1935 р. позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбувала у Білбалтабі. Реабілітована 26 червня 1989 р.

ЦЕЛОВАЛЬНИКОВ Михайло Петрович, народився 1897 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1925—1936 рр. член ВКП(б). Робітник 4-ї друкарні Транзаліздорвидаву. Заарештований 4 березня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці у спецскладі 22 квітня 1937 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 1,5 роки. позбавлення волі. Реабілітований 17 січня 1994 р.

ЦЕРКОВНИЙ Матвій Платонович, народився 1904 р. у с. Павлівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1925—1932 рр. член

ВЛКСМ. Служив у м. Балашов Саратовської обл. Начальник бойового живлення окремого саперного батальйону 61-ї стріл. дивізії, лейтенант. Заарештований 29 квітня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) і військовим трибуналом 12-го стріл. корпусу Приволзького військочугу 7 серпня 1937 р. засуджений на 7 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 3 роки і позбавленням військового звання «лейтенант». Термін покарання відбував у Магаданській обл. На 1967 р. проживав у с. Нові Санжари Новосанжарського р-ну Полтавської обл. Реабілітований 12 травня 1967 р.

ЦЕРКОВНИЙ Михайло Власович, народився 1889 р. у с. Мелехи Лохвицького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у Харкові. Робітник тресту «Індубуд» на будівництві ХТГЗ. Заарештований 30 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 жовтня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 29 червня 1993 р.

ЦЕРНІКЕЛЬ Олександр Олександрович, народився 1898 р. у с. Водяне Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у радгоспі ім. 17-го партз'їзду у Близнюківському р-ні Харківської обл. Бригадир радгоспу. Заарештований 20 березня 1937 р. як член к.-р. диверсійно-фашистської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито УНКВС по Харківській обл. 14 квітня 1937 р. за відсутності складу злочину. Звільнений з-під варті 19 квітня 1937 р.

ЦЕСАРСЬКА Йохвед Хаїмівна, народилася 1897 р. у м. Бердичів Бердичівського пов. Київської губ. Єврейка, з міщан, освіта середня, позапарт., у 1919—1934 рр. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Медсестра поліклініки № 3. Заарештована 24 червня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 23 вересня 1936 р. за к.-р. діяльність позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбувала у Північсхідтабі. Розстріляна 17 листопада 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Далебуду від 30 вересня 1937 р. Реабілітована 12 червня 1989 р. і 14 червня 1956 р.

ЦЕХМІСТЕР Михайло Максимович, народився 1896 р. у с. Селище Канівського пов. Київської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Таверівка

Богодучівського р-ну Харківської обл. Робітник тракторної майстерні Таверівського бурякорадгоспу. Заарештований 29 вересня 1936 р. за к.-р. роботу (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 31 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ЦИБАРОВСЬКИЙ Костянтин Олексійович, народився 1907 р. у Санкт-Петербурзі. Росіянин, соціальне походження невідоме, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Мерефа Харківського р-ну Харківської обл. Технік лісгоспу Харківського тресту зелених насаджень. Заарештований 23 квітня 1937 р. за к.-р. профашистську пропаганду і терористичні наміри (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 5 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 14 березня 1989 р.

ЦИБЕЛЬ Микола Йосифович, народився 1900 р., у м. Ананьїв Аніївського пов. Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1924—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Юрист колегії захисників. Заарештований 29 березня 1936 р. за троцькізм (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 грудня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою Верховного Суду УСРР в спецколегії вирок скасовано, справу направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Справу закрито УДБ ХОУ НКВС 19 травня 1937 р. На 1968 р. проживав у м. Євпаторія Євпаторійського р-ну Кримської обл.

ЦИБУЛЯ Сергій Данилович, народився 1910 р. у с. Дравів Золотоноського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1933 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Молодший командир 7-го автотранспортного батальйону. Заарештований 4 вересня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 23 березня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 8 квітня 1964 р.

ЦИБУЛЬКІН Петро Родіонович, народився 1891 р. у м. Кременчук Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Кременчук Харківської обл. Машиніст депо ст. Кременчук Півд. за-

лізниці. Заарештованим не був, під слідством ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Кременчук з 4 серпня 1935 р. за шкідництво на залізниці (ст. 56³⁰ КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Кременчуцької дільниці Півд. залізниці 9 вересня 1935 р. за недоцільності притягнення до кримінальної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР).

ЦИБУЛЬНИК Андрій Герасимович, народився 1912 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Шофер ст. Харків-Тов. Півд. залізниці. Заарештований 27 травня 1936 р. (ст. 54¹² КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 11 вересня 1936 р. засуджений на 10 місяців позбавлення волі за заміною ув'язнення суспільно-примусовими роботами з урахуванням строку попереднього ув'язнення у термін покарання. Звільнений з-під варті 11 вересня 1936 р. Справу закрито військовою колегією Верховного Суду СРСР 14 жовтня 1936 р. Реабілітований 3 серпня 1992 р.

ЦИБУЛЬНИК Іван Олексійович, народився 1892 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Огульці Валківського р-ну Харківської обл. Вантажник Півд. залізниці. У 1923 р. позбавлений виборчих прав. Заарештований 28 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 13 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 3 квітня 1989 р.

ЦИБУЛЬНИК Степан Якович, народився 1909 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1930—1933 рр. кандидат у члени ВКП(б). Служив у м. Бердичів Київської обл. Командир полубатарей 15-го кав. полку, старший лейтенант. Заарештований 24 липня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом 2-го кав. корпусу КВО 31 жовтня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і позбавленням військового звання «старший лейтенант». Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 22 квітня 1940 р. з вироку виключена ст. 54¹¹ КК УСРР і визначено покарання у вигляді 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. [Нарсудом] Ольського р-ну Хабаровського краю 11 серпня 1950 р. за ст. 2 Указу Президії Верховної Ради СРСР від 4 лютого 1947 р. засуджений

на 15 років позбавлення волі. Звільнений з-під варті 20 жовтня 1955 р. за рішенням Хабаровського крайового суду від 30 вересня 1955 р. на підставі Указу Президії Верховної Ради СРСР «Про амністію...» від 27 березня 1953 р. Реабілітований 14 червня 1967 р.

ЦИБУЛЬОВ Михайло Никифорович, народився 1908 р. у с. Ракитне Курської губ. Росіянин, з торговців, освіта початкова, позапарт., у 1932—1935 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 29 вересня 1935 р. за приховування соціального походження під час вступу до кандидатів у члени ВКП(б) (ст. 180 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 1 листопада 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі. 8 грудня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд.

ЦИГАНКОВ Петро Борисович, народився 1905 р. у с. Гончарівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Сторож Журавлівських бараків ХПЗ. Заарештованим не був, під слідством УДБ ХОУ НКВС з 15 листопада 1936 р. за недонесення про антирад. агітацію (ст. 54¹² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 лютого 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Верховного Суду УРСР від 5 квітня 1937 р. обвинувачення перекваліфіковано на ст. 48 КК УРСР, визначено покарання у вигляді 2 років позбавлення волі умовно з випробувальним терміном 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ЦИГЕЛЬМАН Вальтер Вільгельмович, народився 1899 р. у Берліні. Німець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1931 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 30 липня 1937 р. за розвідувальну диверсійну діяльність на користь Німеччини (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 грудня 1937 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 30 березня 1989 р.

ЦИГИЧКО Федір Трохимович, народився 1898 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХЕТЗ. Заарештований 27 липня 1937 р. як син куркуля, за те, що був карателем при білих, займався крадіжками худоби, проводив к.-р. агітацію (статті 54¹³, 54¹⁰ ч. 1, 171 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 3 грудня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував на

Чукотському півострові. Справу закрито прокурором Харківської обл. 11 грудня 1939 р. на підставі постанови Президії ЦВК СРСР від 21 листопада 1927 р. та розпорядження НКВС і Прокурора СРСР № 2709 від 26 грудня 1938 р. зі звільненням від відбуття покарання.

ЦИГУРОВ Тимофій Васильович, народився 1894 р. у с. Заметчино Мокшанського пов. Тамбовської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер фабрики-кухні ХТЗ. Заарештований 26 жовтня 1936 р. за к.-р. та антисемітську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі у Магаданській обл., де помер 27 січня 1938 р. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ЦИМБАЛИСТ Михайло Дмитрович, народився 1897 р. у с. Студинка Калушського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1922 р. член компартії Австрії, у 1929—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 29 березня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 7 липня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 19 жовтня 1990 р.

ЦИН (Цини) Дем'ян Дем'янович, народився 1908 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Близнюки Близнюківського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу ім. 17-го партз'їзду. У 1931 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 21 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської терористичної організації (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 квітня 1989 р.

ЦИН (Цини) Дем'ян Михайлович, народився 1912 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Вантажник ст. Близнюки Донецької залізниці. У 1931 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 26 липня 1937 р. як член к.-р.

організації та к.-р. діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

ЦИН (Цинн) Іван Дем'янович, народився 1892 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Роте фане». Заарештований 11 вересня 1936 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у м. Котлас Архангельської обл. Реабілітований 25 жовтня 1963 р.

ЦИН (Цинн) Іван Йосифович, народився 1895 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Роте фане». Заарештований 11 вересня 1936 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у м. Котлас Архангельської обл. Реабілітований 25 жовтня 1963 р.

ЦИН (Цинн) Йоганн Йосифович, народився 1913 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у колонії Фрайен Лебен Сталіндорфського р-ну Дніпропетровської обл. Член колгоспу «Фрайен лебен». У 1931 р. розкуркулений. Заарештований 30 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації та профашистську діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

ЦИН (Цинн) Йоганн Михайлович, народився 1904 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Близнюки Близнюківського р-ну Харківської обл. Вантажник ст. Близнюки Донецької залізниці. У 1931 р. розкуркулений. Заарештований 20 липня 1937 р. як член

к.-р. організації та к.-р. діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

ЦИН (Цинн) Йосиф Єгорович, народився 1901 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Орджонікідзе Сталіндорфського р-ну Дніпропетровської обл. Член колгоспу «Емес». У 1926 р. позбавлений виборчих прав. У 1929 р. розкуркулений. Заарештований 23 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації та профашистську діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 грудня 1960 р.

ЦИН (Цинн) Лев Йоганнович, народився 1902 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Близнюки Близнюківського р-ну Харківської обл. Робітник держмилу № 16. У 1931 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 26 червня 1937 р. як член к.-р. шпигунської диверсійної організації та профашистську діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 5 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 березня 1989 р.

ЦИН (Цинн) Лоренц Михайлович, народився 1896 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Обліковець тракторного загону Близнюківської МТС у колгоспі «Роте фане». Заарештований 11 вересня 1936 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі у м. Котлас Архангельської обл. Реабілітований 25 жовтня 1963 р.

ЦИН (Цинн) Михайло Єгорович, народився 1888 р. у колонії Ямбург Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вільне Близнюківського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу ім. 17-го партз'їзду. У 1931 р. розкуркулений,

позбавлений виборчих прав. Заарештований 26 липня 1937 р. як член к.-р. диверсійної організації (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 20 квітня 1989 р.

ЦИН (Цинн) Никодим Єгорович, народився 1893 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Роте фане». Заарештований 11 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі у м. Мар'їнськ Новосибірської обл., Антибесському табпункті. Розстріляний 14 жовтня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Новосибірській обл. від 2 жовтня 1938 р., місце розстрілу невідоме. Реабілітований 25 жовтня 1963 р.

ЦИН (Цинн) Олексій Дем'янович, народився 1911 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Близнюки Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Коллективна праця». У 1931 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 26 липня 1937 р. як член к.-р. диверсійної організації та пропагандистську діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 8 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 21 серпня 1989 р.

ЦИН (Цинн) Якуб Йоганнович, народився 1904 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1931 р. член ВКП(б). Проживав у с. Близнюки Близнюківського р-ну Харківської обл. Робітник млину № 16. У 1931 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 14 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54² і 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 4 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ЦИПІН Лев Маркович, народився 1902 р. у с. Чернина Новгородської губ. Єврей, з мі-

щан, освіта незакінчена вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХМІ. Заарештований 24 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), а 25 липня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито помічником Харківського прокурора в спецсправах 1 серпня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР). На 1937 р. ліком 1-ї поліклініки. Заарештований 9 липня 1937 р. як троцькіст (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 9 грудня 1937 р. за недоведеності злочину.

ЦИРКОВИЧ Яків Миколайович, народився 1907 р. і проживав у Харкові. Єврей, з робітників, освіта вища, член ВЛКСМ з 1925 р. Інженер-економіст Діпросталі. Заарештований 28 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркуттабі. Після звільнення з-під працював начальником планового відділу Управління капітального будівництва комбінату «Воркутауголь». Реабілітований 1 січня 1956 р.

ЦКЛОВЕР Арон Ісайович (Ісакович), народився 1902 р. у м. Луганськ Словяносербського пов. Катеринославської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ, у 1924—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Агент з постачання артілі «Червоний гужовик». Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 1 лютого 1929 р. (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) позбавлений волі на 3 роки. Заарештований 9 квітня 1935 р. як троцькіст та к.-р. пропаганду (статті 54², 54¹⁰, 54¹¹ через ст. 7 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 жовтня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність висланий до Красноярського краю на 3 роки, а ухвалою від 26 травня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Далекосхідному краї. Розстріляний 9 січня 1938 р. за ухвалою трійки при УНКВС по Дальбуду від 20 листопада 1937 р. Реабілітований 4 травня і 31 липня 1989 р.

ЦУКАНОВ Петро Павлович, народився 1882 р. у с. Хорошеве Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1917—1929 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Жихар Харківської приміської зони. Робітник депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 21 липня 1935 р. за дезорганізаторську роботу усередині пар-

торганізації депо, вербування однодумців для к.-р. роботи (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 20 вересня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі. Реабілітований 7 березня 1994 р.

ЦУПРОВ Костянтин Іванович, народився 1881 р. у с. Шумаково Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Сторож маслозаводу № 4. Заарештований 10 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 7 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ЦЮРИК Георгій Пилипович, народився 1905 р. у м. Суми Сумського пов. Харківської губ. Національність, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі.

Ч

ЧАГОВЕЦЬ Антон Васильович, народився 1888 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 28 березня 1936 р. як член антирад. угруповання та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ЧАГОВЕЦЬ Григорій Семенович, народився 1895 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Поденник. Заарештований 26 вересня 1936 р. як член релігійної групи «тихоновців» та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 30 березня 1989 р.

ЧАГОВЕЦЬ Трохим Леонтіївич, народився 1887 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Сторож залізничного переїзду. У 1930 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. У 1931 р. висланий на 2 роки за межі району. Заарештований 30 липня 1937 р. як член к.-р. організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 ве-

мі. Проживав у м. Ногінск Московської обл. Заарештований 25 вересня 1936 р. і ухвалою особливої наради при НКВС від 20 грудня 1936 р. за к.-р. терористичну діяльність позбавлений волі на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу.

ЦЮЦЮПА Григорій Федорович, народився 1888 р. у м. Борзна Борзенського пов. Чернігівської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Секретар місцевому колективу 5-ї дистанції ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 23 лютого 1935 р. як класово чужий елемент, ворожі настрої щодо рад. влади (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 23 березня 1935 р. (ст. 68 п. «а» ч. 2 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки.

ресня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 квітня 1989 р.

ЧАЙКОВСЬКА Люція Яківна, народилася 1895 р. у Ліфляндській губ. Латвійка, з робітників, письмен., позапарт. Проживала у сел. Мерефа Харківського р-ну Харківської обл. Різнороб Мереф'янського склозаводу. Заарештована 8 травня 1937 р. як дружина ворога народу (наказ НКВС СРСР № 00486 від 15 серпня 1937 р.), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 22 березня 1938 р.

ЧАЙКОВСЬКИЙ Іван Костянтинович, народився 1883 р. у с. Валківці Лідського пов. Віленської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Мерефа Харківського р-ну Харківської обл. Робітник Мереф'янського склозаводу. Заарештований 9 червня 1937 р. як член к.-р. польського шпигунського угруповання (статті 54⁶, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УРСР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 11 листопада 1958 р.

ЧАЛИЙ Андрій Тимофійович, народився 1914 р. у с. Коротич Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коротич Харківського р-ну Харківської обл. Робітник ХТГЗ. Заарештований 13 квітня 1935 р. за знушання над портретом т. Сталіна (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського

облсуду 28 травня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 31 травня 1995 р.

ЧАЛИЙ Федір Самсонович, народився 1884 р. у с. Коротич Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коротич Харківської приміської зони. Селянин-одноосібник. Заарештований 17 лютого 1935 р. за ст. 54¹⁰ КК УСРР і Харківським облсудом 10 червня 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 серпня 1994 р.

ЧАЛИЙ Яків Єгорович, народився 1886 р. у с. Коротич Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Коротич Харківської приміської зони. Селянин-одноосібник. Заарештований 17 лютого 1935 р. за ст. 54¹⁰ КК УСРР, справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 20 березня 1935 р.

ЧАЛИШЕВ Феофіл Андрійович, народився 1881 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер техвідділу Трамвайного тресту. Заарештований 12 лютого 1937 р. за к.-р. агітацію і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 серпня 1938 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував в Усольтабі, де помер 30 серпня [1938 р.]. Реабілітований 12 квітня 1957 р.

ЧАНДЕР Іван Іванович, народився 1903 р. у с. Іванівка Кромського пов. Орловської губ. Латиш, з робітників, освіта початкова, у 1927—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської області. Завідувач складу ст. Ізюм Донецької залізниці. Заарештований 17 грудня 1934 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 травня 1935 р. як член к.-р. троцькістського угруповання позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Середньоазійському ВТТ у м. Ташкент Узбецької СРР, Північсхідтабі. На 1957 р. проживав у м. Грайворон Курської обл. Реабілітований 6 вересня 1957 р.

ЧАНДЕР Микола Іванович, народився 1907 р. у с. Упо Оршанського пов. Могильовської губ. Латиш, з робітників, освіта середня, у 1923—1929 рр. член ВЛКСМ, у 1932—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської області. Завідувач залізничного клубу ім. В. Чубаря. Заарештований 17 грудня 1934 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою осо-

бливої наради при НКВС СРСР від 15 травня 1935 р. як член к.-р. троцькістського угруповання позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Картабі, Північсхідтабі. Розстріляний 8 березня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 26 лютого 1938 р. Реабілітований 6 вересня 1957 р. і 22 травня 1961 р.

ЧАУС Сергій Єфремович, народився 1896 р. у с. Ямпіль Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Діловод контори ст. Ізюм Донецької залізниці. Заарештований 26 серпня 1936 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 червня 1937 р. попереднє ув'язнення зараховано у термін покарання зі звільненням з-під варті. Реабілітований 4 вересня 1989 р.

ЧАУСОВ Андрій Андрійович, народився 1889 р. у с. Старий Город Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Пічник бази Укрпостачу. Заарештований 22 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 20 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 2 серпня 1994 р.

ЧЕБОТАРЬОВ Володимир Георгійович, народився 1877 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із священнослужителів, освіта вища, позапарт. Секретар юридичної частини заводу № 183. Заарештований 27 липня 1937 р. за монархічні настрої та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 22 березня 1989 р.

ЧЕБОТАРЬОВ Олександр Герасимович, народився 1913 р. у с. Аненкове Слово'яносербського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1935 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Курсант військової школи червоних лейтенантів. Заарештований 11 грудня 1935 р. за антирад. розмови (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 19 лютого 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у с.-г. ВТК № 19 НКВС «Качанівка». Реабілітований 4 серпня 1992 р.

ЧЕБУКІН Юрій Йосипович, народився 1912 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робіт-

ник заводу № 183. Заарештований 19 червня 1937 р. за к.-р. агітацію та терористичні настрої (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 3 жовтня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 26 січня 1990 р.

ЧЕЛОБИТЧИКОВ Василь Павлович, народився 1881 р. у с. Нетрубене Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Комірник Плідовотторгу. Заарештований 25 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 31 березня 1989 р.

ЧЕЛОМБИТЬКО Іван Савич, народився 1899 р. у с. Юрченкове Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник навчального комбінату ХТЗ. Заарештований 29 вересня 1935 р. за приховування соціального походження під час вступу до ВКП(б) (ст. 180 ч. 2 КК УСРР), справу закрито помічником прокурора в спецсправах 3 грудня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР). Звільнений з-під варті 15 грудня 1935 р.

ЧЕМЕРИС Тетяна Порфирівна, народилася 1891 р. у с. Вишнева Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Вишнева Савинського р-ну Харківської обл. Селянка-одноосібниця. Заарештована 31 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляна 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітована 30 березня 1989 р.

ЧЕПЕЛА Семен Олексійович, народився 1895 р. у с. Чепелі Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1917—1920 рр. член РСДРП(б). Проживав у Харкові. Машиніст депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 16 жовтня 1936 р. як член к.-р. шкідницької організації, к.-р. переконання та пропаганду, приховання соціального походження, пособництво білогвардійцям під час Громадянської війни (статті 54¹¹, 54¹³, 56³⁰ п. а, 180 ч. 2 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 25 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Розстріляний 21 березня 1938 р. у с. Нова Ухтарка Комі

АРСР за ухвалою трійки УНКВС Архангельської обл. від 15 лютого 1938 р. Реабілітований 26 жовтня 1957 р.

ЧЕПШКОВ Федір Климович, народився 1886 р. у с. Вельжич Мглинського пов. Чернігівської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1926 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник на будівництві лікарні. Заарештований 22 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито ЕКВ УДБ ХОУ НКВС 22 грудня 1936 р. (статті 193, 195 КПК УСРР) з направленням підслідного на примусове лікування до психіатричної лікарні. Справу закрито помічником прокурора 8 січня 1937 р. (ст. 10 КК УСРР).

ЧЕПІЛЬ Сергій Васильович, народився 1913 р. у с. Таганка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт., до 1931 р. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник заводу «Серп і молот». Заарештований 2 листопада 1934 р. за к.-р. агітацію та висловлення терористичних тенденцій (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 січня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 10 листопада 1992 р.

ЧЕРВОНЮК Пантелеймон Костянтинович, народився 1908 р. у с. Вільховець Подільської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 9 вересня 1936 р. як затриманий у забороненій зоні (ст. 54⁹ через ст. 16 КК УСРР), справу закрито УНКВС по Харківській обл. 27 жовтня 1936 р. (ст. 4 п. «д» КПК УСРР). Звільнений з-під варті 29 жовтня 1936 р.

ЧЕРГИНЕЦЬ Юхим Пилипович, народився 1887 р. у с. Нова Рябина Охтирського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Нова Рябина Охтирського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. У 1932 р. майно конфісковано. Заарештований 18 липня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ЧЕРЕДА Мойсей Іванович, народився 1901 р. у м. Краснокутськ Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Краснокутськ Краснокутського р-ну Харків-

ської обл. Обліковець контори Краснокутського комітету заготівель. Заарештований 4 вересня 1936 р. за антирад. погляди (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 1 грудня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

ЧЕРЕДНИК Данило Омелянович, народився 1898 р. у с. Курилівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Куп'янськ-Вузл. Північно-Донецької залізниці. [Робітник вагонного депо ст. Валуїки Московсько-Донецької залізниці]. Заарештований 25 червня 1937 р. за шкідницьку діяльність (ст. 58⁷ КК РРФСР) і дорожнім судом Московсько-Донецької залізниці 28 травня 1938 р. (ст. 59³ КК РРФСР) засуджений на 2 роки позбавлення волі.

ЧЕРЕДНИК Петро Федорович, народився 1905 р. у с. Любівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у с. Любівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Бригадир котельного цеху Ананівського цукрозаводу. Заарештований 15 грудня 1936 р. за к.-р. роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), Харківським облсудом 7 квітня 1937 р. справу повернено на дослідження, звільнений з-під варті на підписку про невиїзд, справу не завершено.

ЧЕРЕДНИК Федір Дмитрович, народився 1903 р. у с. Любівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Любівка Краснокутського р-ну Харківської обл. Робітник Ананівського цукрозаводу. 7 березня 1933 р. (статті 58 ч. 1, 119, 75 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі, з-під варті втік. Заарештований 15 грудня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 7 квітня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки, з урахуванням попереднього вироку вважався засудженим на 7 років позбавлення волі. Ухвалою Харківського облсуду від 5 вересня 1937 р. визначено покарання 9 років 9 місяців позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

ЧЕРЕДНИЧЕНКО Ганна Наумівна, народилася 1897 р. у с. Суха Кам'янка Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Суха Кам'янка Ізюмського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештована 26 липня

1937 р. як член к.-р. релігійної організації (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляна 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітована 28 лютого 1989 р.

ЧЕРЕДНИЧЕНКО Георгій Володимирович, народився 1905 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Машиніст депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці з 26 травня 1935 р. за шкідництво на залізниці (ст. 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Харківської дільниці Півд. залізниці 15 червня 1935 р. за недовідальності притягнення до кримінальної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР). Заарештований 16 травня 1944 р. за пособництво окупаційній владі (ст. 54³ КК УСРР), справу закрито ДТВ НКДБ ст. Харків-Пас. Півд. залізниці 24 травня 1944 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) з направленням до фільтраційного спецтабору НКВС СРСР.

ЧЕРЕМИН Андрій Петрович, народився 1895 р. у м. Сімферополь Сімферопольського пов. Таврійської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1926—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Машиніст депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 13 серпня 1935 р. за к.-р. агітацію, дискредитацію вождів партії та уряду (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 13 вересня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 19 травня 1992 р.

ЧЕРЕПАНЦЕВ Яків Аполлонович, народився 1899 р. у м. Луганськ Слов'яносербського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, член ВКП(б) з 1928 р. Проживав у Харкові. Заступник начальника паровозного депо ім. Кірова ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 11 березня 1937 р. за шкідницьку роботу (ст. 56³⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 6 вересня 1938 р. (статті 54⁷, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 20 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі у Свердловській обл. Ухвалою залізничної колегії Верховного Суду СРСР від 17 грудня 1939 р. вирок скасовано, справу направлено на дослідження. Справу закрито ДТВ ГУДБ НКВС Півд. залізниці 4 березня 1941 р. за недоведеності складу злочину (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЧЕРЕПАХА Федот Павлович, народився 1910 р. на хут. Попівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Олексіївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Тракторист Гусарівської МТС. Заарештований 22 січня 1936 р. за псування портрета т. Сталіна (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 1 липня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 квітня 1995 р.

ЧЕРКАСОВ Кузьма Матвійович, народився 1898 р. у с. Воскресенка Севського пов. Орловської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, у 1927—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Берека Олексіївського р-ну Харківської обл. Директор НСШ. Заарештований 21 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 26 листопада 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з позбавленням прав на 1 рік. Помер 1952 р. у м. Макіївка Донецької обл. Реабілітований 8 березня 1962 р.

ЧЕРКАШИН Василь Дмитрович, народився 1913 р. у с. Аркадівка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1937 рр. член ВЛКСМ. Проживав у с. Аркадівка Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Більшовик». Заарештований 23 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 22 травня 1937 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 17 січня 1994 р.

ЧЕРКАШИН Олексій Григорович, народився 1900 р. у с. Введенка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Введенка Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник ХПЗ. Заарештований 11 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 26 жовтня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ЧЕРНЕЛЕВСЬКИЙ Никандр Никандрович, народився 1880 р. у м. Хелм Хелмського пов. Люблінської губ. Українець, із священнослужителів, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Заштатний священник. Заарештований 26 липня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 листопада 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 11 квітня 1995 р.

ЧЕРНЕНКО Варвара Андріївна, народилася 1883 р. у с. Добровілля Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала на хут. Попівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештована 26 жовтня 1936 р. як проповідниця к.-р. релігійної групи (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 квітня 1937 р. засуджена на 7 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 5 років, а 20 червня 1937 р. прийнято рішення про конфіскацію майна. Реабілітована 20 квітня 1990 р.

ЧЕРНЕНКО Георгій Іванович, народився 1879 р. у с. Кам'янка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Сторож підсобного господарства ІПРЗ. У 1935 р. за антирад. агітацію позбавлений волі на 2 роки. Звільнений з-під варті 10 січня 1937 р. Заарештований 30 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської групи (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові.

ЧЕРНЕНКО Йосип Микитович, народився 1893 р. у с. Попівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Завідувач бази Полтавотргу. У 1934 р. під слідством ДПУ УСРР за ст. 54¹⁰ КК УСРР. Заарештований 25 липня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 5 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 8 квітня 1961 р.

ЧЕРНЕНКО Лукія Андріївна, народилася 1884 р. у с. Добровілля Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала на хут. Попівка Ізюмського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештована 26 жовтня 1936 р. як проповідниця к.-р. релігійної групи та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 квітня 1937 р. засуджена на 5 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки, а 20 червня 1937 р. прийнято рішення про конфіскацію майна. Реабілітована 20 квітня 1990 р.

ЧЕРНЕНКО Феодосія Андріївна, народилася 1885 р. у с. Кам'янка Ізюмського пов. Харківської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Домогоспо-

дарка. Заарештована 30 липня 1937 р. як член к.-р. групи баптистів та антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Сталінській обл. від 27 вересня 1937 р. позбавлена волі у ВТТ на 10 років. Постановою ДТВ ГУДБ НКВС Північно-Донецької залізниці від 3 січня 1940 р. строк покарання знижено до 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбувала у Північуралтаб у м. Ірбіт Свердловської обл. Реабілітована 22 серпня 1989 р.

ЧЕРНЕТА Гаврило Степанович, народився 1876 р. у м. Конотоп Конотопського пов. Чернігівської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Жихар Харківського р-ну Харківської обл. Робітник вагонної майстерні ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 5 серпня 1936 р. за антирад. агітацію, розкрадання державного майна, незаконне зберігання зброї (статті 54¹⁰ ч. 1, 170 п. «г», 196 КК УСРР), 29 вересня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд і лінсудом Півд. залізниці 15 жовтня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі з поразенням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував в Кременчуцькій в'язниці. Реабілітований 23 травня 1994 р.

ЧЕРНИКОВ Іван Павлович, народився 1885 р. у с. Осинівка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осинівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Робітник ремонтного парку Харківського трамвайного тресту. Заарештований 31 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 21 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 20 червня 1958 р.

ЧЕРНИШ Михайло Юдович, народився 1881 р. у с. Олександрівка [Кременчуцького пов. Полтавської губ.] Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 9 лютого 1935 р. за к.-р. розмови і терористичні настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 2 березня 1935 р. виправданий зі звільненням з-під варті.

ЧЕРНИШОВ Іван Іванович, народився 1890 р. у м. Крюків Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, з кустарів, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учитель навчального комбінату ХТЗ. У 1930 р. під вартою за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР). Заарештований 3 червня 1935 р. як керівник

к.-р. організації на території Кременчуцького р-ну (ст. 54¹¹ КК УСРР), справу закрито ЕКВ УДБ ХОУ НКВС 9 вересня 1935 р. за браком доказів.

ЧЕРНОВ Єгор Вакулович, народився 1898 р. у с. Головино Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1936 р. член ВКП(б). Проживав на ст. Скороходове Півд. залізниці. Робітник харківського підприємства місцевої промисловості. Заарештований 7 березня 1937 р. як член к.-р. диверсійної організації (статті 54⁴, 54⁹, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 30 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 29 травня 1956 р.

ЧЕРНОВ Матвій Тарасович, народився 1909 р. на хут. Лутов Курської губ. Росіянин, із селян, письмен. позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Харківського коксохімічного заводу. Заарештований 15 грудня 1934 р. за терористичні настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 лютого 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 18 листопада 1991.

ЧЕРНЯВСЬКИЙ Іван Григорович, народився 1900 р. у с. Лапинка Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1930—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Піски Ізюмського р-ну Харківської обл. Статистик центральної контори Ізюмського бурякорадгоспу. Заарештований 14 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 25 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ЧЕРНЯВСЬКИЙ Сергій Єлисейович, народився 1892 р. у м. Катеринослав Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Надєждівка Барвінківського р-ну Харківської обл. Робітник краматорського заводу ім. Сталіна. Заарештований 2 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 8 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

ЧЕРНЯЄВ Павло Васильович, народився 1908 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Робітник ХЕМЗ. Заарештований 17 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 серпня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення во-

лі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. На 1991 р. проживав у Харкові. Реабілітований 9 жовтня 1964 р.

ЧЕРНЯК Іван Пилипович, народився 1913 р. у м. Остер Остерського пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 2 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 1 лютого 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 14 квітня 1995 р.

ЧЕРНЯК Степан Якович, народився 1888 р. у с. Печеніги Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Колонтаїв Красноукатського р-ну Харківської обл. Голова Колонтаївської сільради. Заарештований 12 грудня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 13 червня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 25 грудня 1958 р.

ЧЕРНЯК Яків Семенович, народився 1904 р. у м. Чернігів Чернігівської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1921—1927 та 1929—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завгосп об'єднання ідальень Хардержнапиту. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 17 листопада 1928 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Сибіру на 3 роки, а ухвалою від 26 червня 1929 р. звільнений із заслання достроково. Заарештований 5 листопада 1935 р. як член к.-р. групи та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 22 вересня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 6 вересня 1937 р. Реабілітований 6 січня 1961 р. і 30 липня 1957 р.

ЧЕРНЯКОВ Порфир Семенович, народився 1910 р. у с. Маленькі Маячки Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Вахтер ХТЗ. Заарештований 8 березня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 7 травня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 2 серпня 1990 р.

ЧЕРНЯТИНСЬКИЙ Лука Іванович, народився 1893 р. у с. Стара Татарівка Бессарабської губ. Молдованин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Діловод ХВУ НКВС. Заарештований 31 липня 1937 р.

як колишній петлюрівець та шпигунську діяльність (ст. 54¹ п. «б» КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 24 вересня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 29 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1959 р.

ЧЕРНЯХОВСЬКИЙ Абрам Ілліч, народився 1902 р. у м. Радомишль Радомишльського пов. Київської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. В'язень будколонії НКВС № 3. Харківським облсудом 16 грудня 1934 р. (ст. 97 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі з поразенням у правах на 3 роки. Під слідством відділу місць ув'язнення УНКВС по Харківській обл. з 11 вересня 1936 р. за зберігання і користування забороненою книгою «Спутник рабочего на 1926 г.» (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 листопада 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Ухвалою Верховного Суду УСРР в спецколегії від 8 січня 1937 р. вирок суду скасовано, справу передано на новий розгляд зі стадії судового слідства. Спецколегією Харківського облсуду 26 квітня 1937 р. за сукупністю вироків від 16 грудня 1934 р. і 28 листопада 1936 р. визначено покарання у 6 років 10 місяців 12 діб з поразенням у правах на 5 років. Реабілітований 12 квітня 1962 р.

ЧЕРТКОВ Захар Федорович, народився 1915 р. у с. Осинівка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Осинівка Чугуївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештований 6 липня 1937 р. за збройне пограбування (ст. 174 ч. 3 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 14 серпня 1937 р. (статті 174 ч. 3, 170 п. «в», 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 18 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 2 листопада 1995 р.

ЧЕРТОВ Сергій Сергійович, народився 1910 р. у м. Лівни Лівенського пов. Орловської губ. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Актор театру музичної комедії. Заарештований 17 травня 1935 р. як член к.-р. фашистського угруповання молоді (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), постановою СПВ УДБ ХОУ НКВС від 3 вересня 1935 р. матеріали справи виділено в окреме провадження, рішення в справі відсутнє.

ЧЕХУНОВ Кирило Павлович, народився 1889 р. у с. Ілек Курської губ. Росіянин, із се-

лян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1925 р. Проживав у м. Курськ Курської обл. Інструктор Курського спирто-горілчаного заводу. Заарештований 10 жовтня 1935 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 19 лютого 1936 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 3 грудня 1957 р.

ЧЕЧВЯНСЬКИЙ-ГУБЕНКО Василь Михайлович, народився 1913 р. у м. Остер Остерського пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Літератор-журналіст. Заарештований 3 листопада 1936 р. як член к.-р. підпільної організації (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 14 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 15 липня 1937 р. у Києві. Реабілітований 16 травня 1957 р.

ЧЕЧЕЛЬ Василь Архипович, народився 1896 р. у с. Голубівка Новомосковського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1925—1935 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Викладач навчального комбінату Союзоргбілу. Заарештований 12 лютого 1937 р. як член к.-р. шкідницької організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 травня 1958 р.

ЧИЖЕВСЬКА Октавія Гнатівна, народилася 1905 р. у с. Бродецьке Бердичівського пов. Київської губ. Полька, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживала у Харкові. Студентка ХДУ. Заарештована 14 червня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації ПОВ (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і [наркомом внутрішніх справ УРСР Леплевським І. М. 31 серпня 1937 р. в порядку наказу НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р. затверджена до розстрілу]. Виконання вироку над засудженою тимчасово призупинено з огляду на її вагітність. Відомості про дату розстрілу у справі відсутні. Реабілітована 30 червня 1966 р.

ЧИЖОВ Юхим Антонович, народився 1896 р. у м. Луганськ Слов'яносербського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1917—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Юрисконсульт Коопмилпрому. У 1928 р. під слідством ДПУ УСРР як троцькіст. Заарешто-

ваний 26 липня 1936 р. за к.-р. децистську пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 24 квітня 1989 р.

ЧИРВА Іван Якимович, народився 1897 р. у с. Пригарівка Кременчуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Чирви Кишеньківського р-ну Харківської обл. Рахівник радгоспу «Вирішальний». Заарештований 22 червня 1935 р. як член к.-р. групи (статті 54², 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 9 грудня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

ЧИРВА Павло Федорович, народився 1894 р. у с. Артемівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Артемівка Печенізького р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Вперед». У 1931 р. засуджений за невиконання хлібозаготівлі. Заарештований 27 липня 1935 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР і Харківським облсудом 28 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ЧИРКОВ Григорій Григорович, народився 1906 р. у с. Колодазне Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Без певного місця проживання. До 22 січня 1937 р. робітник копальні тресту «Казіівугілля» у м. Сталіне Сталінської обл. Заарештований 11 березня 1937 р. ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Красний Лиман Північно-Донецької залізниці за к.-р. агітацію серед пасажирів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Північно-Донецької залізниці 6 травня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 2 серпня 1994 р.

ЧИСТОВ Сергій Леонітович, народився 1894 р. у Санкт-Петербурзі. Росіянин, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1917—1921 рр. член РКП(б). Проживав у с. Піски Ізюмського р-ну Харківської обл. Економіст-енергетик ІПРЗ. Заарештований 19 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 29 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 16 грудня 1958 р.

ЧИСТЯКОВ Олександр Сергійович, народився 1890 р. у Санкт-Петербурзі. Росіянин,

з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1924—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник Українського поліграфічного комбінату. Заарештований 29 грудня 1935 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 вересня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Далекосхідному краї. Розстріляний 14 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 31 березня 1938 р. Реабілітований 20 листопада і 29 травня 1989 р.

ЧИЧЕРІН Василь Миколайович, народився 1893 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт. Відповідальний інструктор ЦК Спілки цукровиків. Заарештований 27 січня 1937 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 травня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 15 червня 1990 р.

ЧМАР Ілля Васильович, народився 1899 р. у с. Дворічний Кут Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Дворічний Кут Харківської приміської зони. Інструктор артілі промкооперативу «Лоза». Заарештований 22 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію та терористичні помисли (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито помічником Харківського облпрокурора в спецсправах 2 грудня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

ЧМИХАЛО Микола Іванович, народився 1908 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з кустарів, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Начальник табору Богодухівської райради Тсоавіахім. Заарештований 2 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стрілу корпусу ХВО 23 жовтня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Військовим трибуналом ХВО 20 листопада 1937 р. обмежений у правах на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі та Ухтіжемтабі. У 1941 р. мобілізований до РСЧА. У 1943 р. загинув у боях під м. Корсунь-Шевченківський Черкаської обл. Реабілітований 13 лютого 1964 р.

ЧОПП Клементій Семенович, народився 1908 р. у м. Мелітополь Мелітопольського пов. Таврійської губ. Єврей, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1925—1935 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Безробітний, у мину-

лому науковий співробітник сектору Сходу ВУАМЛІН. Заарештований 21 жовтня 1936 р. як член терористичний к.-р. організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 березня 1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 10 березня 1937 р. у Москві Реабілітований 25 квітня 1956 р.

ЧОРНИЙ Петро Артемович, народився 1896 р. у с. Гусинка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Гусинка Куп'янського р-ну Харківської обл. Продавець Робкоопу. У 1931 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Ухвалою особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 19 вересня 1932 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Північного краю на 3 роки. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. агітацію проти колгоспного будівництва (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 9 серпня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 27 вересня і 22 червня 1989 р.

ЧОРНИЙ Семен Самійлович, народився 1898 р. у м. Вільно Віленської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Директор міжрайкіно. Заарештований 24 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 31 грудня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ЧОРНОБАЙ Андрій Омелянович, народився 1911 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вільшани Дергачівського р-ну Харківської обл. Безробітний. У 1933 р. ухвалою особливої наради при ДПУ УСРР позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Заарештований 30 квітня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації та підготовку теракту (статті 54¹⁰, 54¹¹, 196 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. за підготовку теракту винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 липня 1995 р.

ЧОРНОБАЙ Сергій Васильович, народився 1909 р. у с. Чистоводівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Стрілець воєнізованої охорони Півд. залізниці. Заарештований 2 березня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР)

і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УСРР по Харківській обл. 9 травня 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі. Ухвалою військового трибуналу прикордонної та внутрішньої охорони УСРР від 29 травня 1935 р. термін покарання знижено до 3 років позбавлення волі. Термін покарання відбував у Дмитровтабі у м. Дмитров Московської обл. Реабілітований 21 квітня 1993 р.

ЧОРНОКНИЖНА Марина Єлисеївна, народилася 1907 р. у міст. Балаклія Зміївського пов. Харківської губ. Українка, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1930 р. Проживала у с. Савинці Савинського р-ну Харківської обл. Народний суддя нарсуду Савинського р-ну. Заарештована 24 липня 1937 р. за к.-р. шкідницьку троцькістську діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰, 54¹² КК УРСР), справу закрито заступником прокурора Харківської обл. 2 квітня 1938 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

ЧОРНОМОРЕЦЬ Семен Трифонович, народився 1910 р. у м. Зміїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Зміїв Зміївського р-ну Харківської обл. Помічник машиніста депо ст. Основа Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Харків-Пас. Півд. залізниці з 5 серпня 1935 р. за шкідництво на транспорті (ст. 56³⁰ КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Півд. залізниці 26 серпня 1935 р. за недоцільності притягнення до кримінальної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР).

ЧУБ Йосип Лук'янович, народився 1913 р. у с. Свяченівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент Всеукраїнського інституту державної торгівлі. Заарештований 23 березня 1935 р. як член к.-р. угруповання та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 грудня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 6 травня 1993 р.

ЧУБ Костянтин Ілліч, народився 1888 р. у с. Миколаївка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Миколаївка Зачепилівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний клич». Заарештований 25 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 2 грудня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 15 лютого 1990 р.

ЧУБ Степан Михайлович, народився 1876 р. у с. Геніївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Охтирка Охтирського р-ну Харківської обл. Священик. Заарештований 11 вересня 1936 р. як один з керівників к.-р. церковно-сектантського угруповання та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 17 червня 1937 р. засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ЧУГАЙ Агафія Христофорівна, народилася 1895 р. у м. Акерман Акерманського пов. Бессарабської губ. Українка, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживала у Харкові. Домогосподарка. Заарештованою не була, під слідством УДБ ХОУ НКВС з 19 грудня 1935 р. за антирад. настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Харківською облпрокуратурою 28 грудня 1935 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЧУГАЙ Федір Семенович, народився 1888 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Кустар-палітурник. Заарештований 30 жовтня 1935 р. за антирад. та терористичні настрої (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 10 квітня 1992 р.

ЧУДНОВСЬКА Олена Іллівна, народилася 1893 р. у м. Чернігів Чернігівської губ. Українка, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживала у Харкові. Секретар преміальної комісії Харківського облвиконкому. Заарештована 30 квітня 1935 р. як член к.-р. націоналістичної фашистської організації (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР), у грудні 1935 р. переведена з Харківської до Київської в'язниці і спецколегією Київського облсуду 26 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджена на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітована 27 березня 1990 р.

ЧУДУК Семен Трохимович, народився 1876 р. і проживав у Харкові. Українець, з торговців, освіта початкова, позапарт. Помічник бухгалтера Трансторгхарчу. Заарештований 16 липня 1937 р. як член к.-р. монархічної організації та зв'язки з іноземним консульством (статті 54¹¹, 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ЧУЙКОВ Аркадій Матвійович, народився 1900 р. на ст. Бежицька Більського пов. Гродненської губ. Українець, з міщан, освіта середня, позапарт. Проживав у радгоспі «Іллічівка» у Барвінківському р-ні Харківської обл. Робітник радгоспу. Заарештований 7 лютого 1935 р. за ухилення від обліку перебіжчиків та к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 8 вересня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухт-печтабі у сел. Воркута Комі Автономної обл. Реабілітований 22 червня 1989 р.

ЧУЛАДО Олександр Хомич (Ратуш Абрам Петрович), народився 1894 р. у с. Кампина Віленської губ. Поляк, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник 1-ї майстерні пошиття взуття. Заарештований 7 липня 1937 р. як член к.-р. шпигунської організації (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ЧУЛКОВ Дмитро Олександрович, народився 1898 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1936 р. член ВКП(б). Робітник друкарні ім. Петровського. Заарештований 2 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував на Колимі. У 1946 р. повернувся до Харкова. Ухвалою особливої наради при МДБ НКВС СРСР від 13 квітня 1949 р. висланий на спецпоселення до м. Ігарка Красноярського краю. На 1953 р. проживав у с. Добре Миколаївської обл. Реабілітований 17 жовтня 1988 р.

ЧУМАЧЕНКО Дмитро Іванович, народився 1896 р. у с. Новомиколаївка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із священнослужителів, освіта середня, позапарт., у 1925–1926 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Лагері Балаклійського р-ну Харківської обл. Учитель НСШ. Заарештований 23 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 20 травня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

ЧУМАЧЕНКО Кузьма Макарович, народився 1888 р. у с. Заброди Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Заброди Богодухівського р-ну Харківської

обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 20 серпня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито Харківським облпрокурором у спецсправах 27 грудня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЧУМАЧКОВ Борис Михайлович, народився 1898 р. у м. Темирхан-Шура Темирхан-Шуринського окр. Дагестанської обл. Росіянин, із дворян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Конструктор ХПЗ. Заарештований 18 січня 1935 р. як член к.-р. націоналістичної групи (ст. 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом КВО 24 липня 1935 р. (статті 54¹¹, 54², 54⁸, 54⁹, 54¹⁰ КК УСРР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний [24 липня 1935 р. у Харкові]. Реабілітований 27 жовтня 1956 р.

ЧУНИХІН Іван Максимович, народився 1886 р. у с. Берека Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Берека Олексіївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 6 листопада 1935 р. за ст. 54¹⁰ КК УСРР і Харківським облсудом 7 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ЧУПАХІН Анатолій Георгійович, народився 1886 р. у с. Погоже Тимського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер ХПТ. Заарештований 4 червня 1937 р. за антирад. агітацію, погромницькі настрої та антисемітизм (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 27 вересня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 26 травня 1995 р.

ЧУПРИНА Опанас Сергійович, народився 1915 р. у с. Закутнівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав на ст. Панютине Півд. залізниці. Учень ФЗУ. Заарештований 17 лютого 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 19 березня 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Після звільнення з-під варти проживав у с. Веселе Первомайського р-ну Харківської обл. Реабілітований 24 лютого 1994 р.

ЧУРИЛОВ Дем'ян Григорович, народився 1888(96) р. у с. Тернова Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Тернова Чугуївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1932 р. майно конфісковано. Заарештований 29 серпня 1935 р. за антирад.

агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 31 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 26 січня 1990 р.

ЧУРИЛОВ Яким Гаврилович, народився 1883 р. у с. Тернова Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у с. Тернова Чугуївського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 25 квітня 1936 р. як член старообрядницької церкви та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 4 серпня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ЧУРКІН Іван Михайлович, народився 1915 р. у с. Нескучне Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Нескучне Липецького р-ну Харківської обл. Рахівник. Заарештований 10 липня 1935 р. за к.-р. троцькістську агітацію серед молоді (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 26 листопада 1935 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 13 жовтня 1970 р.

ЧУРСІН Гаврило Гаврилович, народився 1900 р. у м. Белгород Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Бухгалтер спиртозаводу. Заарештований 31 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським

облсудом 27 листопада 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ЧУХНО Іван Васильович, народився 1895 р. у с. Барвінкове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1930—1935 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Барвінкове Барвінківського р-ну Харківської обл. Заступник голови Барвінківської сільради. Заарештований 2 листопада 1935 р. за приховування факту служби у денікінській армії під час вступу до ВКП(б) (ст. 180 ч. 2 КК УСРР) і нарсудом Барвінківського р-ну 16 грудня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Справу закрито ухвалою Харківського облсуду у кримінально-касаційній колегії 31 грудня 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР).

ЧУЧМАРЕВ Касян Іванович, народився 1885 р. у м. Луганськ Слово'яносербського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1919—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер ХТЗ. Заарештований 26 лютого 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 серпня 1935 р. засланий до Казахстану на 3 роки. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 17 квітня 1937 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутабі. Помер 1947 р. Реабілітований 10 жовтня 1958 р.

Ш

ШАБЕЛЬНИК Іван Максимович, народився 1897 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Липці Липецького р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Селянка України». У 1932 р. за те, що самовільно забрав з колгоспу свій реманент і коня, засуджений на 3 роки позбавлення волі. Заарештований 15 грудня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 11 травня 1937 р. виправданий за недоведеності складу злочину.

ШАБЕЛЬНИК Федора Абрамівна, народилася 1882 р. у с. Чулахівка Охтирського пов. Харківської губ. Українка, з робітників, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Рандава Краснокутського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний плугар». Заарештована 1 липня 1937 р. за недонесення органам влади про зраду батьківщині, що готується:

син Олександр, моторист авіачастини КВО, 27 червня 1937 р. здійснив переліт до Польщі (ст. 54¹ п. «г» КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 листопада 1937 р. як соціально небезпечний елемент вислана до Казахстану на 5 років. Реабілітована 11 серпня 1959 р.

ШАБЕЛЬСЬКИЙ Степан Іванович, народився 1899 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Поляк, з робітників, освіта середня, у 1927—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник штабу дивізіону 23-го арт. полку, капітан. Заарештований 12 липня 1937 р. за к.-р. агітацію та шпигунську діяльність (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 14 жовтня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 22 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 листопада 1957 р.

ШАБШАЙХЕС Лейзер Йосифович, народився 1904 р. у м. Біла Церква Васильківського пов. Київської губ. Єврей, з міщан, освіта середня, позапарт., до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інструктор школи грамоти ХЕМЗ. Заарештований 31 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 травня 1937 р. висланий до Казахстану на 5 років, а ухвалою від 10 липня 1940 р. строк заслання знижено до 3 років. Реабілітований 24 квітня 1989 р.

ШАВЕКО Олександр Михайлович, народився 1900 р. у м. Унеча Мглинського пов. Чернігівської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня спеціальна, у 1927—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Командир 8-го ескадрону 43-ї авіабригади ХВО. Заарештований 19 червня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 22 листопада 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, за санкцією ст. 54² КК УРСР) засуджений до розстрілу. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 11 січня 1938 р. злочин перекваліфіковано на ст. 54¹² КК УРСР, визначено покарання у вигляді позбавлення волі у ВТТ на 5 років з пораженням у правах на 3 роки і позбавленням військового звання. Помер 1941 р. Реабілітований 14 січня 1958 р.

ШАЛАМОВ Йосип Андрійович, народився 1907 р. у с. Гракове Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Інструктор ХТЗ. Заарештований 30 квітня 1936 р. за шкідницьку роботу та антирад. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 14 травня 1937 р. (ст. 54⁷ КК УРСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Бертабі. На 1967 р. проживав у с. Гракове Чугуївського р-ну Харківської обл., працював у радгоспі № 7. Реабілітований 27 лютого 1967 р.

ШАЛЕНИЙ Андрій Омелянович, народився 1904 р. у м. Суми Сумського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта невідома, позапарт., до травня 1937 р. член ВКП(б). Проживав у сел. Золочів Золочівського р-ну Харківської обл. Голова Золочівського райвиконкому. Заарештований 12 травня 1937 р. як член к.-р. шкідницької організації правих і к.-р. шкідницьку діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 7 вересня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу. Розстріляний

26 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 березня 1958 р.

ШАЛІМОВ Василь Костянтинович, народився 1911 р. у Харківському пов. Харківської губ. Проживав у Липецькому р-ні Харківської обл. Українець, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 5 лютого 1936 р. (статті 58⁶, 58¹⁰, 58¹¹ КК РСФРР) позбавлений волі на 10 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу.

ШАМАЙ Фрідріх Вільгельмович, народився 1900 р. у колонії Егенфельд Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Тавезня Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Сталіна. Заарештований 23 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою військового трибуналу ХВО від 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 8 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією майна. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ШАМІЛАШВІЛІ Яків Давидович, народився 1898 р. у м. Кутаїсі Кутаїської губ. Грузин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник шіткової фабрики ім. Фрунзе. Заарештований 25 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 31 березня 1989 р.

ШАМЕС Лев Веніамінович, народився 1890 р. у с. Алупка Ялтинський пов. Таврійська губ. Єврей, з кустарів, освіта середня, позапарт., у 1907—1909 рр. член РСДРП(б), у 1913—1918 рр. член англійської соціалістичної робітничої партії, у 1920—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник велосипедного заводу. Заарештований 9 липня 1937 р. за участь в антирад. меншовицькій організації. (статті 54¹⁰ ч.1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 26 квітня 1938 р. (статті 54², 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 9 червня 1938 р. Реабілітований 13 листопада 1956 р.

ШАПІРО Аврам Якович, народився 1911 р. і проживав у Харкові. Єврей, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Червоноармієць 23-го арт. полку. Заарештований 8 вересня 1936 р. за антирад. агітацію

(ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито військовим прокурором 14-го стріл. корпусу 11 січня 1937 р. (статті 10 КК УСРР, 226 КПК УСРР).

ШАПРО Аркадій Альбертович, народився 1891 р. у м. Миколаїв Херсонського пов. Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1912—1917 рр. член організації «Поалей Ціон», у 1918—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник техвідділу заводу «Електроверстат». Заарештований 27 жовтня 1936 р. за приховування троцькістської діяльності у минулому під час проходження перевірки і обміну документів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 серпня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність і незаконне зберігання зброї позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 9 липня 1956 р.

ШАПРО Йосиф (Ошер) Давидович, народився 1881 р. у м. Бочейково Вітебської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1907—1909 рр. член Бунду, у 1906—1920 рр. член ЄСДП. Проживав у Харкові. Юрисконсульт бурякотресту. Заарештований 23 червня 1937 р. як член к.-р. меншовицького підпілля (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 14 квітня 1938 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 8 років. Термін покарання відбував у Картабі, де помер 3 грудня 1941 р. Реабілітований 18 березня 1958 р.

ШАПРО Михайло Абрамович, народився 1885 р. у м. Олександрівка Київської обл. (на 1938 р.) Єврей, з торговців, освіта вища, позапарт., у 1905—1920 рр. член партії соціалістів-революціонерів. Проживав у Харкові. Юрист Союззаготпостачу та заводу «Реммаштрест». Заарештований 27 липня 1938 р. як член антирад. терористичної підпільної есерівської організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито слідчастиною УНКВС по Харківській обл. 13 червня 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР) зі звільненням з-під варті.

ШАПРО Ніна Григорівна, народилася 1896 р. у м. Могильов Могильовської губ. Єврейка, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1919—1927 рр. член ВКП(б). Проживала у м. Бердянськ Дніпропетровської обл. Безробітна. Заарештована 5 травня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та антирад. роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 серпня 1936 р. позбавлена волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбувала у таборі Кос'ю-Вом у Комі АСРР. На 1960 р. прожи-

вала у м. Бердянськ Запорізької обл. Реабілітована 17 червня 1989 р.

ШАПОВАЛОВ Іван Тимофійович, народився 1898 р. на хут. Немишлянський Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Приймальник відділу контролю дизельного цеху ХПЗ. Заарештований 27 березня 1935 р. за к.-р. роботу (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 15 травня 1935 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 17 червня 1935 р. термін покарання визнано умовним. Звільнений з-під варті 17 червня 1935 р. Реабілітований 26 листопада 1992 р.

ШАПОВАЛОВ Іларіон Корнійович, народився 1898 р. у с. Козельщина [Кобеляцького] пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник тракторної лабораторії ХТЗ. Заарештований 9 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ КНВС 15 вересня 1937 р. за недоцільності розслідування (ст. 194 КПК УСРР, ст. 10 КК УСРР).

ШАПОВАЛОВ Костянтин Сергійович, народився 1904 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХПЗ. Заарештований 26 квітня 1936 р. за к.-р. пропаганду (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 28 січня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 23 квітня 1993 р.

ШАПОВАЛОВ Максим Семенович, народився 1884 р. у Новоолександрівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новоолександрівка Шевченківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Соціалістичні лани». Заарештований 29 липня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 31 грудня 1958 р.

ШАПОВАЛОВ Микола Степанович, народився 1902 р. у с. Старий Оскол Старооскольського пов. Курської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер управління мережі Харківенерго. Заарештований 21 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР), справу закрито Харківською об-

лпрокуратурою 13 серпня 1937 р. за недоведеності складу злочину.

ШАПОШНИКОВ Іван Леонтійович, народився 1880 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта вища, у 1905—1920 рр. член партії соціалістів-революціонерів, у 1920—1937 рр. член ВКП(б). Начальник Хароблісоуправління. Заарештований 16 травня 1937 р. як член к.-р. шкідницької організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 8 липня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 червня 1958 р.

ШАПОШНИКОВ Олександр Григорович, дата та місце народження, національність, освіта, партійність, місце проживання та роботи невідомі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР 15 липня 1935 р. (ст. 58⁸ через ст. 19 КК РСФРР) позбавлений волі у концтаборі на 3 роки. Термін покарання відбував у Соловецькій в'язниці. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 грудня 1937 р. строк подовжено на 5 років.

ШАРАП Митрофан Трифонович, народився 1888 р. у с. Криштопівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Криштопівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Пастух, сторож Криштопівської МТС. У 1928—1933 рр. позбавлений виборчих прав як сектант. Заарештований 9 червня 1936 р. за антирад. агітацію з використанням релігійних переконань (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 16 серпня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Білбалтабі на ст. Медвежа Гора Кіровської залізниці. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ШАРАПОВ Іван Герасимович, народився 1895 р. у с. Ястребове Белгородського пов. Курської губ. Українець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., до 1934 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Десятник Харківського метлахсько-плиткового комбінату. Заарештований 26 грудня 1936 р. за к.-р. та антисемітську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 березня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УРСР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 5 грудня 1937 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 27 листопада 1937 р. Реабілітований 12 жовтня 1990 р. і 30 червня 1989 р.

ШАРКО Іван Борисович, народився 1906 р. у с. Шандриголове Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1923—1929 рр. член ВЛКСМ, у 1929—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Постачальник 14-ї буддільничі реконструкції ІПРЗ. Заарештований 22 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Північно-Донецької залізниці 19 червня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Після звільнення з-під варти проживав у м. Ізюм Харківської обл. Заарештований 23 грудня 1948 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито слідчастиною МДБ Північно-Донецької залізниці 13 червня 1949 р. за недоведеності обвинувачення (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР). Реабілітований 5 липня 1956 р.

ШАРФЕНБЕРГ Микола Григорович, народився 1897 р. у м. Луганськ Слово'яносербського пов. Катеринославської губ. Німець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Рахівник-кошторисник Південдіпроруди. У 1930 р. під слідством ДПУ УСРР за к.-р. діяльність. Заарештований 20 листопада 1936 р. за шпигунську діяльність на користь Німеччини (ст. 54⁶ ч. 1 КК УСРР) і військово-м трибуналом ХВО 16 червня 1937 р. (статті 54⁶ ч. 1, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 14 січня 1939 р. Реабілітований 26 лютого 1959 р.

ШАТИЛО Микита Микитович, народився 1868 р. у с. Якимівка Верхньодніпровського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Новомиколаївка Петрівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1931 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. У 1931 р. під слідством ДПУ УСРР. Заарештований 31 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 27 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 14 квітня 1989 р.

ШАТКІН Лазар Маркович, народився 1908 р. у м. Бердянськ Бердянського пов. Таврійської губ. Єврей з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Водій ХПЗ. Заарештований 8 квітня 1935 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 липня 1935 р. позбавлений

волі у ВТТ на 3 роки. Розстріляний 10 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 1 квітня 1938 р. Реабілітований 22 липня і 31 травня 1989 р.

ШАХВОРОСТОВ (Шафоростов) Родіон Мойсейович, народився 1905 р. у с. Уди Харківського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Уди Золочівського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У 1931 р. майно конфісковано. Заарештований 29 вересня 1934 р. за участь у вбивстві колгоспних активістів, пограбування та втечу з-під варти (статті 54⁸, 170 п. «г», 78 КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу Укрвійськоокругу 2 січня 1935 р. (ст. 54⁸ з санкції ст. 54² КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Ухвалою Військової колегії Верховного Суду СРСР від 28 березня 1935 р. розстріл замінено на 10 років позбавлення волі з обмеженням прав на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 16 лютого 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 3 лютого 1938 р. Реабілітований 10 квітня 1996 р. і 12 травня 1989 р.

ШАХОВ Іван Олексійович, народився 1891 р. у с. Печищі Дем'янського пов. Новгородської губ. Росіянин, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Головний інженер українського відділення Водоканалпроекту. Заарештований 29 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської диверсійно-шкідницької організації у системі водного господарства СРСР (статті 54⁷, 54¹¹ КК УСРР), направлений для подальшого слідства до м. Сталіне у розпорядження УДБ УНКВС по Донецькій обл. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 1 грудня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 2 грудня 1937 р. [у м. Сталіне Сталінської обл.]. Реабілітований 11 лютого 1958 р.

ШАХОВИЦЬКИЙ Феофан Петрович, народився 1894 р. у м. Більськ Зінківського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., у 1919—1920 рр. член УКП. Проживав у Харкові. Викладач ХДУ і ХСГП. Заарештований 30 квітня 1936 р. як член фашистської терористичної організації (ст. 54⁸ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 31 серпня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 180 ч. 2 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі у м. Маріїнськ Новосибірської обл. [Розстріляний у 1937 р.]. Реабілітований 21 жовтня 1991 р.

ШАЦ Рувим Ісакович, народився у м. Віниця Вінницького пов. Подільської губ., рік народження невідомий. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1932—1936 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник тресту техніки безпеки. Заарештований 4 березня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 6 липня 1949 р. як член к.-р. троцькістської організації висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 18 квітня 1989 р.

ШВАРЦ Альфред Карлович, народився 1893 р. у м. Цвіккау, Королівство Саксонія, Німеччина. Німець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1917—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Учитель колонії ХПЗ та СШ № 112. Заарештований 12 жовтня 1935 р. як член к.-р. організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 серпня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ. Реабілітований 24 червня 1960 р.

ШВАРЦ Залман (Соломон) Ісакович, народився 1904 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1924—1927 рр. член ВЛКСМ, у 1931—1933 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Технолог 5-ї взуттєвої фабрики. У 1927 р. під слідством ДПУ УСРР за організацію нелегальних зборів троцькістів. Заарештований 26 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 21 жовтня 1960 р.

ШВАРЦ Хаїм Ісакович, народився 1892 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1932—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник 5-ї взуттєвої фабрики. Заарештований 26 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 21 жовтня 1960 р.

ШВЕДОВ Іван Антонович, народився 1893 р. у м. Короча Корочанського пов. Курської губ. Росіянин, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Проживав у Харкові. Заарештований 19 лис-

топада 1934 р. і ухвалою особливої наради при НКВС від 1 вересня 1935 р. за к.-р. терористичну діяльність позбавлений волі на 3 роки. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу.

ШВЕДУН Василь Миколайович, народився 1884 р. на хут. Шевченка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Майстер ХПЗ. Заарештований 8 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 29 листопада 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Сибтабі, де помер 13 березня 1937 р. Реабілітований 27 вересня 1961 р.

ШВЕЦЬ Дмитро Іванович, народився 1898 р. і проживав у Харкові. Росіянин, з робітників, освіта початкова, позапарт. Інструктор-технолог Будинку техніки. Заарештований 28 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 5 травня 1936 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 8 вересня 1990 р.

ШВЕЛЬОВ Сергій Олексійович, народився 1896 р. у с. Нікелеве Щигровського пов. Курської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, у 1918—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Керч Кримської АСРР. Старший десятник Нерудсталі у сел. Балаклава Севастопольського р-ну. Заарештований 9 березня 1936 р. УДБ ХОУ НКВС під час перебування у відрядженні у Харкові як член к.-р. організації «Робітнича опозиція» та антипартійну роботу (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР), після завершення слідства направлений до Києва і військовою колегією Верховного Суду СРСР 15 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ через ст. 17 КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Реабілітований 20 червня 1956 р.

ШЕВЦОВ Данило (Серафим) Іванович, народився у 1875 р. у м. Калач Воронежської губ. Росіянин, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Позбавлений виборчих прав. Заарештований 28 листопада 1934 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 9 березня 1935 р. висланий до Північного краю на 5 років. Термін покарання відбував у с. Кукушка Архангельської обл. У 1937 р. втік з заслання. Харківським облсудом 25 липня 1946 р. (стат-

ті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) позбавлений волі у ВТТ на 5 років з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер 24 серпня 1955 р. у м. Чугуїв Харківської обл. Реабілітований 6 травня 1989 р. і 18 січня 1993 р.

ШЕВЦОВ Євген Іванович, народився 1907 р. у с. Пирятин Суразького пов. Чернігівської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Майстер ХТЗ. Заарештований 20 червня 1937 р. за шкідницьку діяльність (ст. 54⁷ КК УСРР) і Харківським облсудом 17 жовтня 1938 р. (ст. 97 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 9 листопада 1992 р.

ШЕВЦОВ Филип Потапович, народився 1908 р. у с. Стельмахівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1931—1936 рр. член ВКП(б). Служив у м. Псков Псковської обл. Командир взводу 99-го кав. полку, лейтенант. Заарештований 16 червня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) і військовим трибуналом 5-го кав. корпусу 16 листопада 1937 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РРФСР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і позбавленням військового звання «лейтенант». Термін покарання відбував в ОТП-18 Ухтинського комбінату. На 1967 р. проживав у с. Чистеньке Симферопольського р-ну Кримської обл. Реабілітований 30 грудня 1967 р. і серпні 2005 р.

ШЕВЧЕНКО Андрій Микитович, народився 1908 р. на хут. Веселосеменівка Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1925—1932 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Києві. Студент КДУ. Заарештований 13 червня 1937 р. як член к.-р. націоналістичної організації, що існувала у ХДУ (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 листопада 1938 р. (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 7 років позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 13 березня 1960 р.

ШЕВЧЕНКО Артем Васильович, народився 1885 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Огульці Валківського р-ну Харківської обл. Перонний контролер ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лісудом Півд. залізниці 15 липня 1936 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 1,5 роки тюремного ув'язнення. Реабілітований 8 квітня 1994 р.

ШЕВЧЕНКО Володимир Андрійович, народився 1916 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 22 грудня 1934 р. за висловлювання: «Әх, жалко, что вместе с Кировым не убили и Сталина» (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 7 лютого 1935 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 19 травня 1995 р.

ШЕВЧЕНКО Володимир Іванович, народився 1887 р. у м. Суми Сумського пов. Харківської губ. Українець, з міщан, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Службовець заводу у м. Дружківка Сталінської обл. Ухвалою особливої наради при колегії ДПУ УСРР від 10 травня 1931 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) висланий до Північного краю на 3 роки. Термін покарання відбував у м. Магнітогорськ, після звільнення виїхав на Донбас. Заарештований 8 грудня 1934 р. за терористичні наміри (ст. 54⁸ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 23 вересня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Волготабі. Відділенням Ярославського облсуду зі справ Волготабу 28 січня 1937 р. (ст. 58¹⁰ КК РРФСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Реабілітований 12 травня 1992 р. і 17 червня 1996 р.

ШЕВЧЕНКО Євдокія Григорівна, народилася 1901 р. у с. Дмитрівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживала у с. Дмитрівка Петропавлівського р-ну Дніпропетровської обл. Без певних занять. Заарештована 9 червня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Дніпропетровського облсуду 7 вересня 1937 р. засуджена на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітована 20 жовтня 1993 р.

ШЕВЧЕНКО Іван Єгорович (Григорович), народився 1911 р. у с. Пісочин Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Рижове Харківської приміської зони. Технік-конструктор харківської фабрики «Кофок». Заарештований 8 грудня 1934 р. за терористичну діяльність (ст. 54⁸ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 23 грудня 1934 р.

ШЕВЧЕНКО Леонтій Корнійович, народився 1893 р. у с. Улянівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із

селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Улянівка Зачепилівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «12 років Жовтня». Заарештований 25 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито прокурором Зачепилівського р-ну 20 березня 1937 р. (ст. 5 КПК УСРР).

ШЕВЧЕНКО Олександр Оксентійович, народився 1907 р. у с. Затонське Тарашанського пов. Київської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1932—1933 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник авторемонтного заводу. Заарештований 25 квітня 1936 р. за антирад. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 червня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у відданих ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував на Колимі. Реабілітований 10 квітня 1992 р.

ШЕВЧЕНКО Олександр Олександрович, народився 1897 р. у м. Зміїв Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у м. Зміїв Зміївського р-ну Харківської обл. Референт та уповноважений із заготівлі овочів ХВЗ. Заарештований 12 червня 1935 р. за знущання над батьками, к.-р. погляди та вульгарні вислови на адресу рад. влади (статті 153 ч. 2, 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 25 листопада 1935 р. (статті 153 ч. 2, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у відданих ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 20 квітня 1990 р.

ШЕВЧЕНКО Петро Павлович, народився 1897 р. у с. Нова Парафіївка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, у 1931—1936 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Велика Писарівка Великописарівського р-ну Харківської обл. Директор школи. Заарештований 8 квітня 1936 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 5 жовтня 1936 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ. Розстріляний 5 червня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 23 квітня 1938 р. Реабілітований 26 грудня 1957 р. і 19 вересня 1956 р.

ШЕВЧЕНКО Самійло Родіонович, народився 1881 р. у с. Білий Колодязь Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Машиніст депо ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 27 квітня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК

УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Півд. залізниці 27 липня 1936 р. за відсутності складу злочину (ст. 4 п. «д» КПК УСРР) зі звільненням з-під варти.

ШЕВЧЕНКО Степан Дмитрович, народився 1915 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вільшани Харківського р-ну Харківської обл. Робітник харківського заводу «Серп і молот». Заарештований 7 квітня 1935 р. за антирад. агітацію, знищення портретів вождів (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 серпня 1935 р. за хуліганські дії позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Реабілітований 2 листопада 1989 р.

ШЕВЧЕНКО Степан Ілліч, народився 1898 р. у с. Шопино Белгородського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник Південномонтажбуду при ХПЗ. Заарештований 20 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістській організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. [Помер 1959 р. у м. Абакан Красноярського краю.]. Реабілітований 18 січня 1962 р.

ШЕВЧУК Михайло Павлович, народився 1884 р. у с. Грузьке Конотопського пов. Чернігівської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Економіст планового відділу 1-го канатного заводу. Заарештований 3 лютого 1937 р. як член к.-р. націоналістичної групи (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 10 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 4 квітня 1958 р.

ШЕЙНБЕРГ Давид Павлович, народився 1880 р. у м. Бердичів Бердичівського пов. Київської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Старший інженер Теплоелектропроекту. Заарештований 3 листопада 1936 р. у Москві за антирад. агітацію (ст. 58¹⁰ КК РСФРР), етапований для подальшого слідства до Харкова у розпорядження УДБ ХОУ НКВС і спецколегією Харківського облсуду 4 грудня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ШЕЛЕНБЕРГ Давид Генріхович, народився 1903 р. у с. Софіївка Бердянського

пов. Таврійської губ. Німець, із селян, освіта середня, позапарт., кандидат у члени ВКП(б) з 1929 р., у 1932—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Москві. Член СРП. У 1921 р. під слідством Великотокмацького політвідділу за змову проти рад. влади. Заарештований 26 грудня 1935 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 серпня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував на Колимі. Помер 1954 р. Реабілітований 24 червня 1960 р.

ШЕЛЕСТ Григорій Іванович, народився 1888 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 13 травня 1936 р. як член антирад. угруповання та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ШЕЛЕСТ Михайло Корнійович, народився 1895 р. у с. Маячка Ізюмського пов. Харківської губ. Національність, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Проживав у Москві. Заарештований 16 березня 1936 р. і ухвалою особливої наради при НКВС від 26 травня 1936 р. за к.-р. терористичну діяльність позбавлений волі на 3 роки. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений з-під варти 11 червня 1939 р.

ШЕЛЕСТ Федір Іванович, народився 1893 р. у с. Андріївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Андріївка Балаклійського р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. Заарештований 28 березня 1936 р. як член антирад. угруповання та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 26 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ШЕЛУДЬКО Іван Іванович, народився 1895 р. у м. Богодухів Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Робітник ХВРЗ. Заарештований 9 вересня 1936 р. за к.-р. агітацію з використанням релігійних забобонів (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР)

і Харківським облсудом 17 червня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією майна. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ШЕЛЮТА Володимир Якович, народився 1905 р. у с. Буда Бабинецька Київського пов. Київської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1932 р. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у сел. Мерефа Харківського р-ну Харківської обл. Майстер Мереф'янського склозаводу. Заарештований 24 червня 1937 р. за спробу диверсії на ст. Мерефа шляхом підкладання рейки під швидкий поїзд (ст. 54⁹ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 9 жовтня 1938 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР виправданий, за ст. 170 п. «г» КК УРСР засуджений на 2,5 роки позбавлення волі у ЗМУ.

ШЕМИГОН Павло Карпович, народився 1903 р. у с. Диптани Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Мерефа Харківської приміської зони. Робітник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 26 серпня 1935 р. за к.-р. пропаганду, спробу побиття бригадира (статті 54¹⁰, 70 ч. 2 КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 8 жовтня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 1,5 роки позбавлення волі. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ШЕМИНГ Райнгольд Готлібович, народився 1897 р. у с. Дерманка Заславського пов. Волинської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Бучки Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Балицького. Заарештований 21 січня 1937 р. за профашистську діяльність, поширення серед німецького населення поразницьких настроїв, створення к.-р. кадрів для активного сприяння Німеччині на випадок війни з СРСР (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 22 липня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував на ст. Тайга Томської обл.; на авіазаводі ім. Чкалова у м. Новосибірськ; у м. Теміртау Кемеровської обл. Звільнений з-під варті 6 вересня 1946 р. На 1962 р. проживав на ст. Таїнча Кокчетавської обл. Казахської РСР. Реабілітований 21 квітня 1961 р.

ШЕПЕЛЬСЬКИЙ Павло Францович, народився 1904 р. у с. Чупахівка Охтирського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у 1931—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер-технолог ХЕТГЗ. Заарештований 16 червня 1937 р.

як член антирад. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 17 січня 1938 р. за ст. 54¹¹ КК УРСР виправданий, а за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР позбавлений волі у віддалених ВТТ на 5 років з пораженням у правах на 2 роки. Ухвалою спецколегії Верховного Суду УРСР від 19 березня 1938 р. вирок скасовано, справу повернено на новий розгляд зі стадії досудового слідства в іншому складі суддів. Військовим трибуналом ХВО 8 червня 1939 р. за статтями 54⁶, 54⁷, 54¹⁰ КК УРСР виправданий, а за ст. 99 КК УРСР засуджений на 1,5 роки позбавлення волі з зарахуванням терміну попереднього ув'язнення у строк покарання. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 11 лютого 1940 р. вирок військового трибуналу ХВО щодо ст. 99 КК УРСР скасовано, справу закрито.

ШЕПЕТІН Борис Наумович, народився 1896 р. у м. Кременець Кременецького пов. Волинської губ. Єврей, з торговців, освіта середня, позапарт., у 1918—1919 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Уповноважений господарського відділу НКВС УРСР по Харківській обл. У 1924—1930 рр. позбавлений виборчих прав. Заарештований 19 червня 1937 р. за зв'язок з співробітниками одного з іноземних дипломатичних представництв та з особами, які репресовані за к.-р. діяльність (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР), і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 29 жовтня 1939 р. за шпигунство позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північзалізничтабі. Звільнений з-під варті 6 серпня 1946 р. Проживав у Кожвинському р-ні Комі АРСР. Працював за вільним наймом у Північпечтабі. Потім мешкав у м. Іжма Комі АРСР. Реабілітований 26 червня 1956 р.

ШЕПЕТІНА Ася Романівна, народилася 1903 р. і проживала у Харкові. Єврейка, із службовців, освіта середня, позапарт. Друкарка юридичної консультації № 10. Заарештована 28 серпня 1937 р. за шпигунство (ст. 54¹ п. «а» КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 29 жовтня 1939 р. за співучасть у шпигунській діяльності чоловіка вислана до Казахстану на 5 років. Після відбуття терміну покарання проживала у м. Іжма Комі АРСР. Реабілітована 26 червня 1956 р.

ШЕПЧЕНЯ Петро Іванович, народився 1904 р. на ст. Гришине Бахмутського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1929—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник Харківського електрозаводу. Заарештований 26 червня 1936 р. за троцькізм (ст. 54¹⁰ КК

УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 грудня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 28 жовтня 1989 р.

ШЕРЕМЕТ Віктор Олексійович, народився 1919 р. у м. Слов'янськ Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у сел. Мерефа Харківської приміської зони. Учень СШ № 1. Заарештований 19 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 травня 1936 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ШЕРЕМЕТ-ШЕВЧЕНКО Борис Якович, народився 1916 р. у сел. Хілок Читинського окр. Забайкальської обл. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 20 березня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 червня 1936 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Картабі. Розстріляний за ухвалою трійки УНКВС по Карагандинській обл. від 20 листопада 1937 р., дата та місце розстрілу невідомі. Реабілітований 28 листопада 1957 р. і 1 березня 1990 р.

ШЕРЕМЕТ-ШЕВЧЕНКО Надія Яківна, народилася 1914 р. на ст. Куеньга Забайкальської залізниці. Росіянка, соціальне походження невідоме, освіта середня, позапарт. Проживала у Харкові. Друкарка Укрбудмісцевпрому. Заарештована 29 червня 1936 р. за к.-р. роботу (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 10 лютого 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) засуджена на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Ухвалою судово-наглядової колегії Верховного Суду СРСР від 14 квітня 1937 р. вирок військового трибуналу ХВО скасовано, як м'який, справу передано на новий розгляд суду. Військовим трибуналом Сибірського військового округу 22 липня 1938 р. засуджена до розстрілу. Розстріляна 8 жовтня 1938 р. у Новосибірську. Реабілітована 8 травня 1958 р.

ШЕРШЕНОВСЬКИЙ (Шершановський) Насон Лейзер Беркович, народився 1893 р. у м. Сем'ятич Більського пов. Гродненської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Кустар-чоботар. Заарештований 20 жовтня 1935 р. як член хижачкої зграї в утильних організаціях, вчинення великих злочинів, які завдавали шкоди республіці (Постанова Президії Верховної

Ради СРСР «Про охорону майна державних підприємств...» від 7 серпня 1932 р.), під час слідства обвинувачення перекваліфіковано на ст. 54¹ пп. «г», «е» КК УСРР, недонесення органам НКВС про зраду батьківщини, що готується. 29 січня 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд. Справу закрито ЕКВ УДБ ХОУ НКВС 19 березня 1936 р. за недоведеності злочину.

ШЕСТАК Борис Федорович, народився 1916 р. у м. Харбін, Китай. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХПЗТ. Заарештований 12 червня 1937 р. за к.-р. і шпигунську діяльність (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 16 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 22 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 2 серпня 1960 р.

ШЕСТАКОВ Анатолій Олександрович, народився 1915 р. у м. Тамбов Тамбовської губ. Росіянин, із службовців, освіта початкова, позапарт. Служив у м. Чугуїв Чугуївського р-ну Харківської обл. Червоноармієць 3-го полку зв'язку. Заарештований 5 липня 1937 р. за к.-р. агітацію і ухилення від військової служби (ст. 54¹⁰ ч. 1, 206¹³ КК УРСР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу ХВО 8 жовтня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 19 вересня 1991 р.

ШЕСТАКОВ Олександр Ісайович, народився 1900 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Росіянин, з робітників, освіта початкова, до 1936 р. член ВКП(б). Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Начальник школи ФЗН ДАРДЗ № 2. Заарештований 24 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 18 листопада 1955 р.

ШЕСТАКОВ Семен Сергійович, народився 1884 р. у с. Кравець Лебедянського пов. Тамбовської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Наїзник Харківського іподрому. Заарештований 31 жовтня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 14 лютого 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ШЕСТИРКО Борис Ілліч, народився 1897 р. у с. Горохуватка Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського

р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 3 липня 1935 р. як член нелегальної секти «п'ятидесятників» та антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР), справу закрито ТВ УДБ УНКВС по Донецькій обл. 15 липня 1935 р. за відсутності складу злочину зі звільненням з-під варті.

ШЕСТОПАЛ Олександр Гнатович, народився 1909 р. у Харкові. Українець, з кустарів, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1930—1936 рр. член ВКП(б). Служив у м. Сталінград Сталінградського краю. Льотчик-інструктор 7-ї військової школи льотчиків, лейтенант. Заарештований 14 листопада 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність та намір здійснити переліт за кордон і військовим трибуналом БВО 31 березня 1937 р. (статті 22, 63² КК БРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 16 травня 1937 р. розстріл замінено на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки і позбавленням звання «лейтенант». Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Розстріляний 21 березня 1938 р. у с. Нова Ухтарка Комі АРСР за ухвалою трійки УНКВС по Архангельській обл. від 29 січня 1938 р. Реабілітований 25 серпня 1967 р.

ШЕФЕНАКЕР Фрідріх Йоганнович, народився 1902 р. у м. Мангейм, Німеччина. Німець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1930 р. член компартії Німеччини. Проживав у Харкові. [Робітник] ХТЗ. Заарештований 14 серпня 1936 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 1 рік позбавлення волі з подальшою висилкою за межі СРСР. Заарештований 13 серпня 1937 р. за збирання шпигунських відомостей від арештантів під час ув'язнення (ст. 54⁶ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 січня 1938 р. висланий за межі СРСР.

ШЕФЕР Густав Готлібович, народився 1912 р. у колонії Нестеліївка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ПВРЗ. Заарештований 16 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Ухвалою військової колегії Верховного Суду СРСР від 17 липня 1937 р. розстріл замінено на 10 років тюрем-

ного ув'язнення з пораженням у правах на 4 роки. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ШИЙКО Петро Костянтинович, народився 1906 р. у м. Маріуполь Маріупольського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта вища, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 11 квітня 1935 р. за к.-р. троцькістську діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з обмеженням прав на 3 роки. Реабілітований 30 вересня 1993 р.

ШИЛЕНКОВ Сергій Васильович, народився 1897 р. у с. Волково Саратовської губ. Росіянин, із селян, освіта неповна середня, у 1919—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Курськ Курської обл. Керівник групи місцевого постачання облконтори «Заготзерно». Заарештованим не був, під слідством УДБ ХОУ НКВС з 13 листопада 1936 р. за те, що загубив закритого листа ЦК ВКП(б) «Об уроках, связанных со злодейским убийством т. Кирова» (ст. 99 КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 10 червня 1937 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

ШИЛО Василь Павлович, народився 1905 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Старший технік бази матеріалів ст. Ізюм Донецької залізниці. Заарештований 30 грудня 1934 р. за антирад. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 травня 1935 р. як член к.-р. троцькістського угруповання позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі, Північсхідтабі. Розстріляний 10 березня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 1 березня 1938 р. Реабілітований 6 вересня 1957 р. і 12 червня 1961 р.

ШИЛОВ Віктор Миколайович, народився 1913 р. у с. Єгрево Владимирської губ. Росіянин, з робітників, освіта середня, член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Лаборант ХІ-БІ. Заарештований 10 жовтня 1936 р. як член троцькістської к.-р. організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Ухвалою пленуму Верховного Суду СРСР від 13 червня 1939 р. злочин перекваліфіковано на статті

54¹⁰ ч. 1, 196 КК УСРР і визначено покарання у 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 17 лютого 1992 р.

ШИМАНОВИЧ Абрам Шулимович, народився 1912 р. у с. Гусятин Кам'янець-Подільського пов. Подільської губ. Єврей, із службовців, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ з 1931 р. Проживав у Харкові. Студент ХХТІ. Заарештований 15 жовтня 1936 р. як член к.-р. троцькістської групи та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 21 червня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Справу закрито військовим трибуналом ХВО 31 жовтня 1939 р.

ШИМАНСЬКИЙ (Пришкін) Анатолій Йосипович, народився 1890 р. у м. Тельші Тельшевського пов. Ковенської губ. Національність, освіта та партійність невідомі, з робітників. Проживав у Харкові. Директор Стальпромеханізації. Заарештований 19 квітня 1937 р. як член к.-р. троцькістської терористичної організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 13 жовтня 1937 р. засуджений до розстрілу. Ухвалою Верховного Суду СРСР від 5 листопада 1937 р. (статті 58⁸, 58¹⁰, 58¹¹ КК РРФСР) розстріл замінено на позбавлення волі у ВТТ на 10 років з обмеженням прав на 5 років. Реабілітований 14 січня 1956 р.

ШИППЕЛЬ Арнольд Адольфович, народився 1880 р. у м. Коростень Овруцького пов. Волинської губ. Німець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Судиха Сахновщинського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Петровського. У 1935 р. як соціально небезпечний елемент в адміністративному порядку переселений з прикордонної смуги. Заарештований 22 січня 1937 р. за зв'язки з німецьким консульством, профашистську діяльність та к.-р. діяльність (статті 54⁴, 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 8 червня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹² КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 27 червня 1991 р.

ШИРАЙ Єлисей (Олексій) Павлович, народився 1893 р. у с. Усівка Пирятинського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Зоотехнік Куп'янського райземвідділу. Заарештований 25 лютого 1931 р. як член к.-р. організації (статті 54², 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою судової трійки при колегії

ДПУ УСРР від 11 березня 1932 р. (ст. 54¹² КК УСРР) позбавлений волі у концтаборі на 3 роки умовно зі звільненням з-під варти. На 1937 р. проживав у с. Геніївка Зміївського р-ну Харківської обл. Садівник санаторію «Занки». Заарештований 27 липня 1937 р. за антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Заарештований 8 березня 1949 р. як член шкідницької організації та антирад. діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 6 липня 1949 р. висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 31 липня 1957 р. і 31 серпня 1994 р.

ШИХАЙЛО Іван Миколайович, народився 1894 р. у с. Вільшани Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вільшани Харківської приміської зони. Селянин-одноосібник. Заарештований 15 січня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 22 березня 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 26 травня 1994 р.

ШКАРЛЕТ Тимофій Якович, народився 1900 р. у с. Новоосинове Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1920—1929 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у Харкові. Змінний начальник ХБФ. Заарештований 6 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 11 березня 1937 р. (ст. 54¹² КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 7 вересня 1992 р.

ШКАРУПА Семен Володимирович, народився 1870 р. у с. Новоолександрівка Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Кадіївка Донецької обл. Без певних занять. У 1929 р. розкуркулений, висланий до Північного краю на 3 роки. Заарештований 28 квітня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Харківським облпрокурором у спецсправах 17 липня 1936 р. (статті 10, 228 ч. 1 КПК УСРР) з направленням на примусове лікування до психіатричної лікарні.

ШКВАРЧЕНКО Михайло Якимович, народився 1900 р. у с. Будєлівка Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1920—1923 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові.

Студент Всеукраїнського інституту споживкооперації. Заарештований 25 квітня 1935 р. за к.-р. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 16 вересня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у відданих ВТТ. Реабілітований 29 вересня 1992 р.

ШКОНДЕР Ольга Василівна (Дудник Афанасія Федорівна), народилася 1906 р. у с. Майдан Ковельського пов. Волинської губ. Українка, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1932—1933 рр. член КПЗУ. Проживала у Харкові. Кравчиня майстерні індпошиву. Заарештована 11 серпня 1936 р. за підготовку до нелегального перетину радянсько-польського кордону (ст. 54¹ п. «а» через ст. 16 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 31 жовтня 1936 р. (статті 80 через ст. 16, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджена на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітована 16 жовтня 1992 р.

ШКРУДЬ Євграф Іванович, народився 1906 р. у с. Миколаївка Таганрозького окр. області Війська Донського. Росіянин, із селян, освіта неповна середня, у 1928—1931 рр. член ВКП(б). Без певного місця проживання. Без певних занять. Заарештований 14 липня 1935 р. за антирад. агітацію та терористичні тенденції (статті 54¹⁰ ч. 1, 80 через ст. 16, 174 ч. 3 через ст. 16 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 10 листопада 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 80 через ст. 16, 170 п. «г» через ст. 17 КК УСРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 25 січня 1990 р.

ШКУРА Панас Давидович, народився 1914 р. у с. Семенівка Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Чалівка Карлівського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу ім. Залізного. Заарештований 25 липня 1937 р. за антирад. агітацію, як розкуркулений, який переховувався від вислання і намагався вступити до РСЧА за чужими документами (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 29 червня 1989 р.

ШКУРАТОВ Яків Семенович, народився 1896 р. у м. Одеса Одеського пов. Херсонської губ. Росіянин, з робітників, освіта вища, член ВКП(б) з 1917 р. Проживав у Москві. Інспектор при начальнику Управління Томської залізниці. Заарештований 8 квітня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації на Півд. залізниці у 1932—1933 рр. (ст. 54¹¹ КК УСРР), 23 квітня 1937 р. прибув до хар-

ківської в'язниці для подальшого слідства. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 20, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, де помер 23 квітня 1942 р. Реабілітований 6 травня 1958 р.

ШКУРЕНКО Амвросій Захарович, народився 1900 р. у с. Комарівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, у 1925—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у с. Комарівка Харківського р-ну Харківської обл. Начальник відділу постачання ПВРЗ. Заарештований 12 червня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54⁷, 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 26 березня 1938 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 27 березня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 26 листопада 1957 р.

ШКУРКО Максим Петрович, народився 1901 р. у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Вовчанськ Вовчанського р-ну Харківської обл. Чорнороб Вовчанської міськради. Заарештований 26 червня 1937 р. як член антирад. сектантської організації (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 травня 1956 р.

ШЛІФЕР Роман Маркович, народився 1897 р. у м. Городище Черкаського пов. Київської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, у 1919—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник Харківського облмісцевпрому. Заарештований 9 лютого 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 липня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸ через ст. 17, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Сибтабі. Ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 червня 1945 р. за високі виробничі показники і зразкову поведінку в побуті строк скорочено на 6 місяців. Звільнений з-під варті 5 березня 1946 р. На 1949 р. проживав у м. Васильків Васильківського р-ну Київської обл. Технічний керівник кооперативної артілі. Заарештований 2 березня 1949 р. як член к.-р. троцькістської організації

і ухвалою особливої наради при МВС СРСР від 23 липня 1949 р. висланий на поселення до Красноярського краю. Реабілітований 17 березня 1956 р.

ШЛЯЙФЕРТ Лев Мойсейович, народився 1907 р. у м. Лисичанськ Бахмутського пов. Катеринославської губ. Єврей, із службовців, освіта вища, позапарт., у минулому член ВЛКСМ. Проживав у сел. Балаклія Балаклійського р-ну Харківської обл. Начальник цеху №4 ДАРДЗ № 2. Заарештований 6 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та провокаційну шкідницьку діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 27 січня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки і конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Північсхідтабі, звільнений з-під варті 6 вересня 1942 р. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 19 квітня 1952 р. (статті 58⁷, 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) висланий на поселення до Новосибірської обл. під нагляд органів МДБ. Постановою президії Верховного Суду УРСР від 18 листопада 1955 р. обвинувачення за статтями 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР припинено, а ст. 54⁷ КК УРСР перекваліфіковано на ст. 99 КК УРСР з виключенням з вироку конфіскації майна. На підставі Указу Президії Верховної Ради СРСР «Про амністію...» від 27 березня 1953 р. вважається таким, що не має судимості. Реабілітований 24 квітня 1958 р. і 24 травня 1961 р.

ШЛЯФКЕ Альберт Францович, народився 1878 р. у м. Белгород Белгородського пов. Курської губ. Німець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Козача Лопань Півд. залізниці. Пенсіонер, у минулому начальник станції. Заарештований 29 червня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 січня 1938 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Каргопольтабі, де помер 2 жовтня 1942 р. Реабілітований 19 серпня 1994 р.

ШМАТЬКО Борис Михайлович, народився 1903 р. у м. Чернігів Чернігівської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Заступник начальника технічного бюро машинобудування ХЕТГЗ. Заарештований 20 червня 1937 р. за шпигунство та шкідницьку і підливну роботу (статті 54⁶, 54⁷, 54¹⁰ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 29 вересня 1937 р. (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 7 років з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією майна. Ухвалою судової коле-

гії у карних справах Верховного Суду СРСР вирок скасовано і справу передано на новий розгляд зі стадії попереднього слідства. Справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 1 листопада 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР).

ШМАТЬКО Семен Ілліч, народився 1900 р. у с. Мартове Вовчанського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Мартове Печенізького р-ну Харківської обл. Селянин-одноосібник. У 1934 р. майно конфісковано. Заарештований 6 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), 10 липня 1935 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд і Харківським облсудом 2 листопада 1935 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 5 років. Реабілітований 30 жовтня 1992 р.

ШМЕЛЬОВ Іван Кузьмич, народився 1904 р. у м. Рига Ліфляндської губ. Росіянин, з робітників, освіта неповна середня, позапарт., у 1927—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач складу сировини заводу «Червоний хімік». Заарештований 29 червня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 1 жовтня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 31 жовтня 1964 р.

ШМЕЛЬОВ Микола Іванович, народився 1883 р. у с. Мизіне Судогодського пов. Владимирської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Касир ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 12 січня 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 11 березня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітований 1 лютого 1994 р.

ШМЕЛЬОВ Олександр Михайлович, народився 1898 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Завідувач парку стадіону Півд. залізниці «Локомотив». Заарештований 14 липня 1937 р. як член к.-р. троцькістської організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 3 січня 1938 р. (статті 54⁸, 54¹¹ через ст. 20 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з обмеженням прав на 5 років і конфіскацією майна. Термін покарання відбував у Хабаровському краї. Реабілітований 6 лютого 1957 р.

ШМИГЕЛЬ Іван Федотович, народився 1899 р. у м. Полтава Полтавської губ. Українець, із козаків, освіта початкова, позапарт.

Проживав на ст. Конград Півд. залізниці. Начальник станції. Заарештованим не був, під слідством ТВ УДБ ХОУ НКВС з 14 квітня 1936 р. за недбале ставлення до службових обов'язків, завищення показників роботи (ст. 56³⁰ п. «а» ч. 1 КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Півд. залізниці 20 липня 1936 р. з накладенням дисциплінарного стягнення. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 22 жовтня 1938 р. (статті 54⁸ через ст. 20, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 15 років позбавлення волі з конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Бертабі на Далекому Сході. У 1951 р. висланий на довічне поселення. На засланні перебував у сел. Нексікан Магаданської обл. Реабілітований 20 лютого 1956 р.

ШМІДГАЛЬ Володимир Еммануїлович, народився 1912 р. на хут. Шмідгаль Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Хлібне Лозівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний степ». Заарештований 1 січня 1937 р. за к.-р. агітацію та диверсійну діяльність (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 28 січня 1938 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 8 лютого 1938 р. у Харкові. Реабілітований 13 серпня 1960 р.

ШМІДГАЛЬ Густав Йоганнович, народився 1881 р. у колонії Софіївка Олександрівського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник житлокоопспілки. Заарештований 21 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹¹, 54² через ст. 17, 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі у в'язниці з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер в ув'язненні. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ШМІДГАЛЬ Микола Густавович, народився 1910 р. у с. Хлібне Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ст. Лозова Півд. залізниці. Військовим трибуналом Північнокавказького військочастини 14 серпня 1934 р. (ст. 58¹² КК РСФРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував в Бамтабі, 29 травня 1936 р. звільнений з-під варті достроково. Заарештований 29 липня 1937 р. як член к.-р. організації (статті 54⁹, 54¹⁰,

54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 15 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі, Лобватабі. Після звільнення з-під варті працював на ст. Лобва Свердловській обл. Реабілітований 3 липня 1970 р.

ШМІДГАЛЬ Олександр Якович, народився 1881 р. у колонії Грінгаль Таганрозького окр. області Війська Донського. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Панютине Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник буддільниці ст. Лозова Півд. залізниці. У 1932 р. майно конфісковано. Заарештований 12 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та к.-р. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 14 квітня 1937 р. за недоведеності складу злочину (ст. 197 ч. 2 КПК УРСР) зі звільненням з-під варті. Ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 4 січня 1938 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Реабілітований 26 жовтня 1989 р.

ШМІДТ-ДОБЕРСЬКИЙ Ян Янович (Назаревич Ян Йосифович), народився 1898 р. у м. Любартов Петровської губ. Поляк, з міщан, освіта вища, позапарт., у 1918—1922 рр. член компартії Польщі, у 1923—1929 рр. член компартії Німеччини, до 1937 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Інженер-економіст Діпрококсу. Заарештований 9 червня 1937 р. як член к.-р. організації ПОВ та шпигунську діяльність (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР), направлений для подальшого слідства до Києва у розпорядження УДБ НКВС УРСР. Комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 13 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Києві. Реабілітований 31 липня 1989 р.

ШНЕГЕЛЬБЕРГЕР Фрідріх Іванович, народився 1896 р. у с. Боаро Саратовської губ. Німець, із селян, освіта середня, у 1920—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач с.-г. відділу газети «Дас нойе дорф». Заарештований 15 листопада 1935 р. як член к.-р. фашистської організації (ст. 54¹¹ КК УСРР), постановою ОВ УДБ ХОУ НКВС від 13 лютого 1936 р. статтю обвинувачення перекваліфіковано на ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР, а 13 березня 1936 р. на ст. 99 КК УСРР зі звільненням з-під варті на підписку про невиїзд, справу закрито помічником прокурора у спецсправах 24 квітня 1936 р. з анулюванням підписки про невиїзд.

ШНЕЙДЕР Олександр Іванович, народився 1912 р. у с. Аблам Феодосійського пов.

Таврійської губ. Німець, з робітників, освіта середня, позапарт., у 1930—1934 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Учителю СШ № 59. Заарештований 7 вересня 1936 р. як член к.-р. націоналістичного угруповання та профашистську діяльність (статті 54⁴, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 25 травня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. На 1991 р. проживав у м. Могильов, Республіка Білорусь. Реабілітований 30 травня 1957 р.

ШНЕЙДМАН Гідалій Рафаїлович, народився 1893 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з кустарів, освіта початкова, позапарт., у 1926—1936 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Закрійник артілі Шубхутропрому. Заарештований 23 червня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 16 серпня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Ухтіжемтабі у сел. Воркута Комі АРСР. На 1956 р. проживав у м. Алма-Ата Казахської РСР, працював на вагоноремонтному заводі. Реабілітований 31 жовтня 1989 р.

ШОСТАК Степан Іванович, народився 1904 р. у с. Цареборисів Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у сел. Сімеїз Ялтинського р-ну Кримської АСРР. Начальник будинку відпочинку ХВО. Заарештований 27 жовтня 1935 р. за приховування куркульського походження під час вступу до ВКП(б) та допомогу німецьким військам під час Громадянської війни (статті 180, 54⁴ КК УСРР), справу закрито заступником Харківського облпрокурора у спецсправах 8 березня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ШОСТЕР Йосиф Антонович, народився 1882 р. у колонії Ямбург Катеринославського пов. Катеринославської губ. Німець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Вовківка Кегичівського р-ну Харківської обл. Тесля радгоспу ім. Паризької комуни. Полтавським окрсудом 29 квітня 1930 р. (статті 54², 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 8 років позбавлення волі з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією майна. Термін покарання відбував на будівництві каналу Волга-Москва, звільнений з-під варти достроково у травні 1935 р. Заарештований 9 листопада 1935 р. за антирад. діяльність (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 22 лютого 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на

6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 14 жовтня 1992 р.

ШОТТ Річард Казимирович, народився 1887 р. на ст. Паневежис Літаво-Роменської залізниці, Литовець, з міщан, освіта вища, позапарт. Проживав на ст. Білопілля Півд. залізниці. Директор семирічної школи. Заарештований 2 січня 1935 р. за службу у каральному загоні армії генерала Денікіна (ст. 54¹³ КК УСРР), 11 липня 1935 р. звільнений з-під варти на підписку про невиїзд. Харківським облсудом 4 вересня 1935 р. виправданий за недоведеності обвинувачення.

ШПАК Арсеній Порфірович, народився 1904 р. у с. Артільне Павлоградського пов. Катеринославської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Робітник ПВРЗ. У 1929 р. розкуркулений. Заарештований 30 липня 1937 р. за к.-р. діяльність (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 19 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 січня 1958 р.

ШПАКОВ Леонтій Ісайович, народився 1892 р. у с. Маково [Тверської губ.]. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник ІПРЗ. Заарештований 3 липня 1935 р. за зв'язок з нелегальними релігійно-сектантськими організаціями (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 28 серпня 1935 р. звільнений з-під варти на підписку про невиїзд і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 січня 1936 р. за антирад. агітацію висланий на 3 роки до Казахстану. Реабілітований 14 листопада 1989 р.

ШПИЛЕВИЙ Данило Михайлович, народився 1904 р. у с. Павлівка Костянтинівського пов. Полтавської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Павлівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. Карла Маркса. Заарештований 14 липня 1935 р. за к.-р. роботу та агітацію проти механізації (статті 54⁷, 54¹⁰, 89 КК УСРР), щодо статей 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР справу закрито СПВ УДБ ХОУ НКВС 20 жовтня 1935 р. (ст. 197 КПК УСРР). Нарсудом Кегичівського р-ну 26 грудня 1935 р. (ст. 67 через ст. 7 КК УСРР) виправданий.

ШПИЛЬКА Олексій Олексійович, народився 1904 р. у с. Чернещина Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, кан-

дидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Чернечина Краснокутського р-ну Харківської обл. Бухгалтер Краснокутської інкубаторної станції. Заарештований у 1937 р. і спецколегією Харківського облсуду 22 травня 1937 р. (статті 54¹⁰, 56²¹ ч. 1 КК УРСР) виправданій. Справу передано на дослідження до Краснокутського РВ НКВС за ст. 56²¹ ч. 1 КК УРСР, справу не завершено.

ШПИТАЛЬНИК Борис Захарович, народився 1910 р. у м. Чорнобиль Радомишльського пов. Київської губ. Єврей, з мішан, освіта вища, позапарт., у 1925–1927 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Економіст Українського відділення Союзшкірзбути. У 1929 р. під слідством ДПУ УСРР як троцькіст. Заарештований 10 лютого 1935 р. за к.-р. троцькіську діяльність (статті 54¹¹, 54² КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 жовтня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки, а ухвалою від 7 липня 1938 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Реабілітований 22 червня 1989 р.

ШПОТЬ Василь Ілліч, народився 1914 р. у м. Лебедин Лебединського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у Харкові. Студент Харківського інженерно-гідрометеорологічного інституту. Заарештований 6 листопада 1934 р. як член к.-р. націоналістичної організації (ст. 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 березня 1935 р. (статті 54¹¹, 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ. У 1935 р. втік з місця ув'язнення, але був затриманий у м. Охотськ Далекосхідного краю і Далекосхідним крайовим судом 25 вересня 1936 р. позбавлений волі на 3 роки. Реабілітований 15 жовтня 1992 р.

ШПРИНДЕНБЕРГ І. І., див. *БРУСЕЛЬ Ізраїль Айзекович*.

ШПУЛІН Дем'ян Михайлович, народився 1912 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у колонії Фрайен Лебен Сталіндорфського р-ну Дніпропетровської обл. Член колгоспу «Фрайен лебен». У 1929 р. розкуркулений, позбавлений виборчих прав. Заарештований 23 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації та профашистську діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 грудня 1960 р.

ШПУЛІН Іван Йосифович, народився 1888 р. у с. Михайлівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Роте фане». Заарештований 11 вересня 1936 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 лютого 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 жовтня 1963 р.

ШПУЛІН Йоганн Михайлович, народився 1911 р. у колонії Серафимівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у колонії Фрайен Лебен Сталіндорфського р-ну Дніпропетровської обл. Член колгоспу «Фрайен лебен». У 1927 р. позбавлений виборчих прав. У 1929 р. розкуркулений. Заарештований 23 липня 1937 р. як член к.-р. фашистської диверсійної організації та профашистську діяльність (статті 54⁹, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 17 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 20 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 9 грудня 1960 р.

ШПУЛІН Йосиф Дем'янович, народився 1884 р. у с. Михайлівка Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Завідувач птахохерми колгоспу «Роте фане». Заарештований 11 вересня 1936 р. за к.-р. профашистську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 9 лютого 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 68 ч. 2 КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі у м. Котлас Архангельської обл. Помер 5 лютого 1942 р. Реабілітований 25 жовтня 1963 р.

ШПУЛІН Михайло Йосифович, народився 1892 р. у с. Шпуліфельд Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у колонії Серафимівка Близнюківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу. Заарештований 21 березня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 26 травня 1937 р. (статті 54², 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років і конфіскацією майна. Помер 8 листопада 1937 р. у Харківській слідчій в'язниці. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ШПРАЙЄР Мордух (Мордко) Хаймович, народився 1886 р. у м. Красник провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., до 1928 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник 5-ої взуттєвої фабрики. Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 3 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 14 квітня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 7 квітня 1938 р. Реабілітований 26 квітня і 27 липня 1989 р.

ШРЕЙБЕР Серафима Львівна, народилася 1891 р. у Києві. Єврейка, із службовців, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1908 р. член РСДРП, до 1928 р. член ВКП(б). Проживала у Харкові. Безробітна. Заарештована 5 червня 1935 р. як член к.-р. децистської організації, яка підтримувала зв'язок з засланими і проводила к.-р. децистські бесіди (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 20 жовтня 1935 р. як член к.-р. групи позбавлена волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбувала у Сибтабі у м. Марійськ Новосибірської обл. Реабілітована 13 березня 1964 р.

ШТАММЕР Герман Християнович, народився 1886 р. у міст. Люботин Валківського пов. Харківської губ. Німець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Начальник цеху фабрики «Червона нитка». Заарештований 18 листопада 1936 р. за к.-р. діяльність по створенню к.-р. групи на підприємстві (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 серпня 1937 р. за к.-р. діяльність висланий за межі СРСР. Реабілітований 14 червня 1989 р.

ШТАНЧЕНКО Сергій Трохимович, народився 1903 р. у м. Ізюм Ізюмського пов. Харківської губ. Національність, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Проживав у м. Красноярьск Красноярської обл. Заарештований 24 травня 1936 р. і ухвалою особливої наради при НКВС від 11 серпня 1936 р. за к.-р. терористичну діяльність позбавлений волі на 3 роки. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений з-під варті 27 травня 1939 р.

ШТАНЬКО Андрій Павлович, народився 1914 р. у с. Головчино Грайворонського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Головчино Грайворонського р-ну. Курської обл. Молод-

ший стрілочник ст. Основа Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Основа з 4 жовтня 1935 р. за приховання куркульського походження (ст. 68 ч. 3 КК УСРР), справу закрито 26 жовтня 1935 р. за недоведеності обвинувачення.

ШТАНЬКО Олексій Кирилович, народився 1890 р. у с. Головчино Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Воронежській обл. Безробітний. Заарештований 16 березня 1937 р. УНКВС по Харківській обл. як член к.-р. диверсійної організації (статті 54⁴, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував у Свободтабі у м. Свободний Хабаровського краю. Помер у квітні 1968 р. у с. Головчино Грайворонського р-ну Белгородської обл. Реабілітований 29 травня 1956 р.

ШТЕЙНБЕССЕР Йоганн Йоганнович, народився 1905 р. у м. Ейх-Ротельмюстер, Німеччина. Німець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1923—1932 рр. член компартії Німеччини. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 30 липня 1937 р. за шпигунську діяльність та профашистську агітацію (статті 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 липня 1937 р. висланий за межі СРСР. Реабілітований 25 квітня 1989 р.

ШТЕЙНГАРДТ Семен Михайлович, народився 1899 р. у м. Хорол Хорольського пов. Полтавської губ. Єврей, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Проживав у Харкові. Заарештований 25 вересня 1936 р. і ухвалою особливої наради при НКВС від 15 січня 1937 р. за к.-р. терористичну діяльність позбавлений волі на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу.

ШТЕЙНГАРТ Михайло Зельманович, народився 1905 р. у с. Драбів Золотоніського пов. Полтавської губ. Єврей, з міщан, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Учителі СШ с. Циркуни Харківського р-ну. Заарештований 9 листопада 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 15 березня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 31 липня 1990 р.

ШТЕЙНЕР Лев Михайлович, народився 1894 р. у м. Сморгонь Ошмянського пов. Віленської губ. Єврей, з робітників, освіта середня,

позапарт., до 1937 р. член ВКП(б). Проживав у м. Красноград Красноградського р-ну Харківської обл. Уповноважений РНК з заготівель. Заарештований 13 лютого 1937 р. за статтями 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР, справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 22 березня 1939 р. Звільнений з-під варті 25 березня 1939 р.

ШТЕННИКОВ Георгій Костянтинович, народився 1903 р. у с. Гарі Єлабузького пов. В'ятської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1927 р. Проживав у Харкові. Курсант школи Головного управління таборів НКВС СРСР. Заарештований 29 квітня 1937 р. за зв'язок з убивцею т. Кірова Л. Ніколаєвим, іншими членами к.-р. терористичної організації, допомогу репресованим контрреволюціонерам, к.-р. настрої (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), справу закрито ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 квітня 1938 р. Звільнений з-під варті 10 квітня 1938 р.

ШТЕРН Олексій Карлович, народився 1895 р. у м. Феодосія Феодосійського пов. Таврійської губ. Німець, з робітників, освіта середня неповна, у 1929—1934 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Технік паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 26 квітня 1935 р. за к.-р. пропаганду, поширення к.-р. чуток про загарбницькі наміри фашистської Німеччини (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підривно-шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 8 травня 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 23 квітня 1938 р. Реабілітований 11 жовтня 1957 р. і 1 червня 1964 р.

ШТЕФАН (Стефан) Рейнольд Теодорович, народився 1905 р. у колонії Люксембург [Катеринославської губ.]. Німець, із селян, освіта середня, позапарт., у 1932—1936 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Завідувач відділу редакції газети «Юнг штурм». Заарештований 14 березня 1936 р. за пропаганду к.-р. профашистських ідей (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 13 червня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 11 травня 1990 р.

ШТЕФАН Володимир Артемович, народився 1911 р. у с. Чутове Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта середня спеціальна, позапарт. Проживав у Харкові. Старший технік Харківського облуправління зв'язку. Заарештований 25 лютого 1937 р. за антирад. агітацію серед пасажирів вокзалу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсу-

дом Півд. залізниці 8 квітня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УРСР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 23 травня 1962 р.

ШТЕФАН Єремій Євстафійович, народився 1886 р. у с. Геніївка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Геніївка Зміївського р-ну Харківської обл. Без певних занять. У [1932] р. позбавлений виборчих прав. У 1933 р. майно конфісковано. Заарештований 7 червня 1937 р. за антирад. вислови та лайку на адресу т. Сталіна (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 27 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 6 листопада 1937 р. у Харкові. Реабілітований 3 липня 1989 р.

ШТЕФАН Леонід Артемович, народився 1916 р. у м. Слов'янськ Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 9 червня 1937 р. як член к.-р. терористичної організації та підготовку теракту (статті 54¹⁰, 54¹¹, 196 КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. за підготовку теракту винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 18 липня 1995 р.

ШТОВБЕРГ Альберт Данилович, народився 1894 р. у с. Близниці Новоград-Волинського пов. Волинської губ. Німець, освіта, позапарт. Проживав у с. Новопарафіївка Кегичівського р-ну Харківської обл. Працівник колгоспу «Шлях до кращого життя». Заарештований 15 березня 1937 р. за к.-р. шпигунську діяльність на користь Німеччини (статті 54⁶, 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 24 квітня 1938 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 3 червня 1938 р. Реабілітований 21 грудня 1962 р.

ШТРАЛІЕР Франц Едмундович, народився 1899 р. у с. Ширбіч, Німеччина. Німець, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1922—1925 рр. член партії анархістів-синдикалістів. Проживав у Харкові. Науковий співробітник УНДІвуглехім. Заарештований 31 березня 1936 р. як член к.-р. організації та шпигунську роботу на користь Німеччини (статті 54⁶, 54¹⁰ ч. 2 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 жовтня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Пожнянському відділенні Ухтпечтабу. На 1958 р. проживав у м. Сиктивкар Комі АРСР, працював на за-

воді начальником судокорпусного цеху. Реабілітований 14 березня 1958 р.

ШТРОШЕР Петро Карлович, народився 1899 р. у с. Водяне Павлоградського пов. Катеринославської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Червона Зірка Близнюківського р-ну Харківської обл. Робітник радгоспу «Піонер». Заарештований 13 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської організації та антирад. діяльність (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРП) і військовим трибуналом ХВО 18 червня 1937 р. (статті 54¹ п. «а», 54² і 54⁹ через ст. 17 КК УСРП) засуджений на 8 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 3 роки і конфіскацією майна. Реабілітований 4 лютого 1958 р.

ШУБАЄВ Федір Григорович, народився 1867 р. у с. М'ясоєдовка Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, неписьмен., позапарт. Проживав у Харкові. Пічник бази Укрпостачу. У 1935 р. майно конфісковано. Заарештований 21 вересня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРП) і Харківським облсудом 20 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 2 серпня 1994 р.

ШУЄЛЬ Еля Юзович, див. *ЛИНЕЦЬКИЙ Савелій Львович (Шуель Еля Юзович)*.

ШУКІС (Шукіс) Франц Юлійович, народився 1884 р. у м. Рига Ліфляндської губ. Латиш, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник дослідного заводу вогнетривів. Заарештований 23 липня 1937 р. за антирад. пропаганду (ст. 54¹⁰ КК УСРП) і ухвалою особливої наради НКВС СРСР від 21 жовтня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Устьвимабі у Комі АРСР. Реабілітований 24 серпня 1967 р.

ШУЛІК Ананій Іванович, народився 1881 р. у с. Шатрищі Новгород-Сіверського пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1919–1921 рр. член РКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Машинист електростанції ІПРЗ. Заарештований 21 жовтня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРП) і лінсудом Донецької залізниці 14 січня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі. Ухвалою транспортної колегії Верховного Суду СРСР від 19 лютого 1936 р. вирок скасовано, справу закрито зі звільненням з-під варти, а ухвалою судово-наглядової колегії Верховного Суду СРСР від 8 травня 1938 р. направлено на новий розгляд зі стадії попереднього слідства за ст. 58⁸ через ст. 17 КК УСРП. Військовою прокуратурою ХВО 8 квітня 1939 р. справу закрито.

ШУЛЬГІН Сергій Андрійович (Огурійович), народився 1897 р. та проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Робітник УНДАІ. Заарештований 28 січня 1935 р. як член к.-р. організації та розповсюдження к.-р. прокламацій (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРП), справу закрито ЕКВ УДБ ХОУ НКВС 7 квітня 1935 р. за браком доказів. Розстріляний 23 травня 1938 р. у Харкові за ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 13 квітня 1938 р. Реабілітований 2 грудня 1958 р.

ШУЛЬЖЕНКО Парасковія Павлівна, народилася 1880 р. і проживала у Харкові. Українка, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживала у Харкові. Кур'єр 8-ї поліклініки. Заарештована 8 березня 1937 р. за к.-р. профашистську агітацію, образу вождів партії та уряду, висловлювання терористичних ідей (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП) і спецколегією Харківського облсуду 23 квітня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Реабілітована 7 грудня 1993 р.

ШУЛЬЗІНГЕР Шулим Абрамович, народився 1906 р. у м. Копачинці провінції Галичина Австро-Угорської імперії. Єврей, із службовців, освіта середня, позапарт., у минулому член компартії Польщі, у 1927–1935 рр. член КПЗУ. Проживав у Харкові. Робітник ХЕТЗ. Заарештований 24 липня 1937 р. за к.-р. розвідувальну роботу (статті 54⁶, 54⁴ КК УСРП) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 23 листопада 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 14 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 11 серпня 1956 р.

ШУМЕЛЬ Станіслав Андрійович, народився 1904 р. у м. Вільно Віленської губ. Поляк, з робітників, освіта незакінчена вища, до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Студент ХАІ. Заарештований 29 березня 1935 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРП) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 28 серпня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Розстріляний 30 березня 1938 р. у копальні Воркута в Комі АРСР за ухвалою трійки при УНКВС по Архангельській обл. від 29 січня 1938 р. Реабілітований 6 березня 1989 р.

ШУМИГІН Дмитро Ілліч, народився 1919 р. у с. Шебелинка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у с. Шебелинка Балаклійського р-ну Харківської обл. Учень НСІШ. Заарештований 15 квітня 1935 р. за

антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і Харківським облсудом 25 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 7 грудня 1993 р.

ШУМИГІН Савелій Григорович, народився 1900 р. у с. Шебелинка Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1932 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Грозний Чечено-Інгуської автономної обл. Робітник заводу «Красний хімік». Нарсудом Ленінського р-ну м. Харкова 14 червня 1937 р. (ст. 170 КК УРСР) засуджений на 3 місяці позбавлення волі. Термін покарання відбував у Харківській змішаній в'язниці. 13 березня 1938 р. 3-ім відділенням ЗМУ УНКВС по Харківській обл. порушено справу за к.-р. агітацію серед в'язнів та антисемітизм (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і Харківським облсудом 8 жовтня 1938 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 2 роки. Реабілітований 28 листопада 1989 р.

ШУНЬКІН Іван Семенович, народився 1887 р. у с. Селецьке Климівського пов. Могильовської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1918—1923 рр. член РКП(б). Проживав у с. Білий Колодязь Вовчанського р-ну Харківської обл. Комендант бурякорадгоспу. Заарештований 3 жовтня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 27 січня 1937 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Магаданській обл., звільнений з-під варті 20 липня 1942 р. Реабілітований 30 жовтня 1968 р.

ШУР Людвіг Мартинович, народився 1879 р. у колонії Сергіївка Новоград-Волинського пов. Волинської губ. Німець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Архангелівка Барвінківського р-ну Харківської обл. Член колгоспу «Червоний хлібороб». У 1935 р. в адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги. Заарештований 24 травня 1937 р. як член к.-р. фашистсько-повстанської організації (статті 54² через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. (статті 54², 54¹¹ КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 1 квітня 1989 р.

ШУРДА Мотрона Пилипівна, народилася 1880 р. у с. Дар-Надежда Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українка, із селян, письмен., позапарт. Проживала у с. Бессарабівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Поденниця. Заарештована 14 червня 1937 р.

за недонесення на чоловіка та антирад. агітацію на основі Євангелія (статті 54¹², 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 13 серпня 1937 р. засуджена на 5 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітована 14 липня 1991 р.

ШУРДА Омелян Федорович, народився 1882 р. у с. Туркенівка Борзнянського пов. Чернігівської губ. Українець, із селян, письмен., позапарт. Проживав у с. Бессарабівка Кегичівського р-ну Харківської обл. Хлібороб. Заарештований 1 травня 1937 р. за к.-р. агітацію та підготовку теракту проти голови колгоспу (статті 54⁸ через ст. 16, 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 13 серпня 1937 р. (статті 54⁸ через ст. 16, 54¹⁰ ч. 1, 45 ч. 1 КК УРСР) засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Помер 13 травня 1938 р. у лікарні Харківської в'язниці № 5. Реабілітований 14 липня 1991 р.

ШУРУПОВ Демид Данилович, народився 1888 р. у с. Катанське Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта середня неповна, член ВКП(б) з 1924 р. Проживав у с. Зелений Гай Харківської приміської зони. Майстер паровозного депо «Жовтень» ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 17 квітня 1935 р. за шкідництво на виробництві та троцькістську пропаганду (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 квітня 1936 р. за к.-р. підривно шкідницьку діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі в бухті Нагаєва Далекосхідного краю, де помер 9 квітня 1940 р. Реабілітований 11 жовтня 1957 р.

ШУРУПОВ Йосип Якович, народився 1887 р. у с. Мала Писарівка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер артїлі ім. Крупської. У 1920 р. за службу в петлюрівській варті покараний до розстрілу, звільнений за амністією. Позбавлений виборчих прав. Заарештований 27 липня 1937 р. за службу в петлюрівській армії та к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹³ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 19 жовтня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 19 червня 1964 р.

ШУСТЕР Август Самуїлович, народився 1874 р. у колонії Горщик Овруцького пов. Волинської губ. Німець, із селян, освіта середня, позапарт. Проживав у с. Сенькове Куп'янського р-ну Харківської обл. Кустар.

Розкуркулений. [В адміністративному порядку виселений з прикордонної смуги]. Заарештований 28 липня 1937 р. як організатор групи спецпереселенців та к.-р. агітацію серед баптистів (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 23 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 2 грудня 1960 р.

ШУТЬ Федот Іванович, народився 1901 р. у м. Золотоноша Золотоніського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Безробітний. Заарештований 25 вересня 1936 р. як член к.-р. троцькістського націоналістичного угруповання на залізниці (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і лінсьудом Півд. залізниці 4 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ КК УСРР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у м. Владивосток Приморського краю. Реабілітований 19 серпня 1964 р.

ШУТЬКО Василь Іванович, народився 1881 р. у с. Коротич Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1929—1930 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у с. Коротич Харківської приміської зони. Робітник ХПЗ. Заарештований 17 червня 1935 р. за антирад.

Щ

ЩАВИНСЬКИЙ Володимир Юліанович, народився 1897 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із дворян, освіта вища, позапарт. Головний інженер ТЕЦ Червонозаводського р-ну. У 1920 р. у м. Сімферополь заарештовувався за службу у білій армії. Заарештований 3 червня 1937 р. як член к.-р. організації та шкідництво на ТЕЦ (статті 54⁷, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 грудня 1937 р. (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до ВМП з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 10 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 10 серпня 1957 р.

ЩЕБЕТУН Григорій Іванович, народився 1908 р. у с. Катеринівка Зміївського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1932—1935 рр. кандидат у члени ВКП(б). Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Стрілець воєнізованої охорони ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Лозова з 20 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і військовим трибуналом прикордонної та внутрішньої охорони УСРР по Харків-

агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і Харківським облсудом 23 серпня 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував у Харківській в'язниці. Комісією приватної амністії при ЦВК УСРР 15 червня 1936 р. судимість знято. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ШУШУРА Олександр Миколайович, народився 1897 р. у с. Миколаївка Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Старе Мажарове Зачепилівського р-ну Харківської обл. Місце роботи невідоме. Заарештований 23 жовтня 1935 р. за к.-р. агітацію та погрози активістам села (статті 54¹⁰ ч. 1, 69 ч. 1 КК УСРР), справу закрито прокурором Красноградського р-ну 20 березня 1936 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР).

ШЮЦ Ебергардт Генріхович, народився 1911 р. у м. Франкфурт-на-Майні, Німеччина. Німець, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1930—1936 рр. член компартії Німеччини. Проживав у Харкові. Викладач німецької мови ХПІ іноземних мов, доцент. Заарештований 28 липня 1937 р. як агент гестапо (ст. 54¹⁰ ч. 2 КК УРСР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 4 листопада 1937 р. за шпигунську діяльність висланий за межі СРСР.

ській обл. 25 липня 1935 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував у Бамтабі. Реабілітований 12 жовтня 1994 р.

ЩЕЛИНСЬКИЙ Юхим Никифорович, народився 1892 р. у с. Миропілля Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта вища, позапарт., до 1920 р. член УКП, у 1920—1930 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник Бурякоуправління Харківського облземуправління. Заарештований 16 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістської терористичної організації та шкідництво роботу (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 10 березня 1937 р. (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 10 березня 1937 р. у Москві. Реабілітований 14 листопада 1991 р.

ЩЕЛКУНОВ Олексій Андрійович, народився 1896 р. і проживав у Харкові. Українець, із священнослужителів, освіта вища, позапарт. [Лікар] медично-санітарного управління ХТЗ. Заарештований 4 лютого 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті

54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 10 травня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Ниробтабі. Ухвалою особливої наради при МВС СРСР від 9 серпня 1946 р. строк ув'язнення скорочено на 4 місяці. На 1949 р. проживав у сел. Явас Мордовської АРСР. Лікар поліклініки особливого табору № 3 МВС СРСР. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 14 вересня 1949 р. (статті 58¹⁰ ч. 1, 58¹¹ КК РРФСР) висланий на поселення до Красноярського краю. На засланні перебував у с. Покатееве Долго-Мостовського р-ну Красноярського краю. Помер 18 лютого 1958 р. Реабілітований 13 березня 1958 р.

ЩЕПАНОВ (Щипанов) Костянтин Архипович, народився 1885 р. у с. Головчино Грайворонського пов. Курської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник заводу «Серп і молот». Заарештований 10 березня 1937 р. як член к.-р. диверсійної організації (статті 54⁴, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 29 вересня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Помер 1954 р. Реабілітований 29 травня 1956 р.

ЩЕПІН Леонід Михайлович, народився 1884 р. у м. Кронштадт Санкт-Петербурзької губ. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Головний інженер управління капітального будівництва тресту «Трубосталь». У 1931 р. за справою Промпартії засуджений до розстрілу з заміною на 10 років позбавлення волі у концтаборі, у 1932 р. звільнений з-під варті достроково. Заарештований 26 липня 1937 р. як член к.-р. шкідницької шпигунської диверсійної організації, яка проводила підривну діяльність у трубній промисловості (статті 54⁷, 54⁶, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 5 січня 1938 р. (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 6 січня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 19 квітня 1958 р.

ЩЕРБАК Федір Порфирійович, народився 1892 р. у м. Ізюм Ізюмського пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1932 рр. член ВКП(б). Проживав у м. Ізюм Ізюмського р-ну Харківської обл. Робітник будконтори артілі «Недрофарба». Заарештований 4 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 56²¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 5 січня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 12 жовтня 1990 р.

ЩЕРБАКОВ Петро Герасимович, народився 1899 р. у с. Щербачі Могильовської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 22 червня 1937 р. за шпигунську діяльність і антирад. агітацію (статті 54⁷, 54¹⁰ КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 22 листопада 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) засуджений на 6 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Реабілітований 26 грудня 1989 р.

ЩЕРБАНЬ Федір Потапович, народився 1888 р. у м. Ромни Роменського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1905—1906 рр. член РСДРП, у 1920—1922 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Методист профосвіти ХПРЗ. Заарештований 12 червня 1937 р. як член націонал-фашистської української організації (статті 54⁸, 54¹¹ КК УРСР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 26 жовтня 1937 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. Розстріляний 27 жовтня 1937 р. у Києві. Реабілітований 19 квітня 1958 р.

ЩИБРИК Давид Васильович, народився 1886 р. у с. Жабки [Полтавської губ.]. Українець, соціальне походження невідоме, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Кременчук Харківської обл. Головний кондуктор депо ст. Кременчук Півд. залізниці. Заарештованим не був, під слідством ОП ТВ ГУДБ НКВС ст. Кременчук з 4 серпня 1935 р. за шкідництво на залізниці (ст. 56³⁰ КК УСРР), справу закрито транспортною прокуратурою Кременчуцької дільниці Півд. залізниці 9 вересня 1935 р. за недоцільності притягнення до кримінальної відповідальності (ст. 5 КПК УСРР).

ЩИПАНОВ Костянтин Архипович, див. *ЩЕПАНОВ (Щипанов) Костянтин Архипович*.

ЩОКІН Володимир Іванович, народився 1906 р. у м. Вовчанськ Вовчанського пов. Харківської губ. Національність, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Проживав у Харкові. Заарештований 14 червня 1936 р. і ухвалою особливої наради при НКВС від 14 червня 1936 р. за к.-р. терористичну діяльність позбавлений волі на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений з-під варті 14 червня 1941 р.

ШУКІС Франц Юлійович, див. *ШУКІС (Шукіс) Франц Юлійович*.

ЩУЧИНСЬКИЙ Семен Давидович, народився 1900 р. у м. Білосток Білостоцького пов. Гродненської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1919—1928 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Прода-

вещь Союзунівермагу № 2. Заарештований 26 липня 1936 р. за к.-р. децистську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. за к.-р. діяльність як децист-сапроновець позбавлений волі у в'язниці на 5 років. Тер-

мін покарання відбував у Верхньоуральській в'язниці. Розстріляний 20 квітня 1938 р. у [м. Первоуральськ Челябінської обл.] за ухвалою трійки УНКВС по Челябінській обл. від 3 лютого 1938 р. Реабілітований 9 червня 1989 р. і 17 березня 1965 р.

Ю

ЮДИЦЬКИЙ Володимир Онисимович, народився 1899 р. у м. Єлисаветград Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Євреї, із службовців, освіта середня, у 1920—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Завідувач фінвідділу Харківського міськвиконкому. Заарештований 7 липня 1937 р. як член к.-р. організації та шкідницьку діяльність (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 2 жовтня 1937 р. (статті 54⁷, 54⁸ через ст. 20, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 5 років і конфіскацією особистого майна. Термін покарання відбував у Північсхідтабі в бухті Нагаєва Хабаровського краю, де помер 1940 р. Реабілітований 9 серпня 1962 р.

ЮДІН Дмитро Захарович, народився 1910 р. у м. Новозибків Новозибківського пов. Чернігівської губ. Росіянин, з робітників, освіта незакінчена вища, член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Начальник цеху Харківського м'ясокомбінату. Заарештований 2 лютого 1935 р. за к.-р. написи у книзі, яку давав читати іншим (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 27 березня 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ. Реабілітований 15 березня 1994 р.

ЮДІН Пилип Мусійович, народився 1886 р. у с. Берека Зміївського пов. Харківської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 18 грудня 1934 р. за к.-р. діяльність (статті 54², 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 липня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Реабілітований 7 червня 1989 р.

ЮЛІН Василь Сергійович, народився 1900 р. у с. Дудкіно Московської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1920 р. Заступник редактора окружної газети ХВО «Ворошиловець». Заарештований 29 липня 1937 р. як учасник військово-фашистської змови (статті 54¹ п. «б», 54⁸ через ст. 20 КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 4 жовтня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 5 років і конфіскацією

майна. Термін покарання відбував у Крастабі у м. Канськ Красноярського краю. На 1947 р. проживав у сел. Майкаїн Баяр-Аульського р-ну Павлоградської обл. Казахської РСР. Завідувач вапняного заводу Техпостачу. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 1 червня 1949 р. (статті 58¹, 58⁸ КК РРФСР) висланий на довільне поселення до Удегейського р-ну Красноярського краю. Реабілітований 24 листопада 1999 р.

ЮНГ Еміль Фрідріхович, народився 1908 р. у с. Тавезня Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Німець, з торговців, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Домаха Лозівського р-ну Харківської обл. Керівник шкільного музичного гуртка. Заарештований 15 січня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 22 серпня 1937 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 24 березня 1989 р.

ЮРЧЕНКО Василь Олександрович, народився 1911 р. у с. Нескучне Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у с. Липці Липецького р-ну Харківської обл. Секретар, заступник редактора газети «Колгоспник». Заарештований 7 серпня 1935 р. за ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР, справу закрито помічником прокурора у спецсправах 15 листопада 1935 р. (ст. 5 КПК УСРР).

ЮРЧЕНКО Ілля Семенович, народився 1902 р. у с. Яковлівка Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Яковлівка Харківської приміської зони. Селянин-односібник. У 1935 р. майно конфісковано. Заарештований 26 серпня 1935 р. за підпалення скirti колгоспної соломи на ґрунті класової помсти (ст. 54⁸ КК УСРР), справу закрито УДБ ХОУ НКВС 26 вересня 1935 р. за недоведеності злочину (ст. 204 КПК УСРР). Звільнений з-під варті 1 жовтня 1935 р.

ЮРЧЕНКО Микола Порфирійович, народився 1899 р. у м. Вовчанськ Вовчанського

пов. Харківської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Лозова Лозівського р-ну Харківської обл. Машиніст депо ст. Лозова Півд. залізниці. Заарештований 29 грудня 1936 р. за підривну діяльність, спрямовану на створення умов для аварій на залізниці (ст. 54⁷ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 16 липня 1937 р. засуджений на 10 років позбавлення волі з пораженням у правах на 5 років. Ухвалою колегії у транспортних справах Верховного Суду СРСР від 26 вересня 1937 р. вирок скасовано, справу повернено на дослідження. Військовою колегією Верховного Суду СРСР 26 березня 1938 р. (статті 54⁸, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) засуджений до розстрілу за конфіскацією особистого майна. Розстріляний 27 березня 1938 р. у Харкові. Реабілітований 11 серпня 1956 р.

ЮРЧЕНКО Надія Іванівна, народилась 1913 р. у м. Верньоудінськ Забайкальської обл. Росіянка, із службовців, освіта середня спеціальна, позапарт., у 1930—1933 рр. член ВЛКСМ. Проживала у м. Сталінград Сталінградської обл. Копіювальниця Сталінградської міської ради. Заарештована 22 лютого 1937 р. за антирад. агітацію, яку проводила у с. Олексіївка Харківської обл. під час відвідування родичів (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР), разом з новонародженою дочкою етапована до Харкова у розпорядження слідчастини УДБ ХОУ НКВС. Померла 19 січня 1940 р. у Харківській в'язниці № 1. Справу закрито УДБ ХОУ НКВС 4 лютого 1940 р. через смерть підсудної. Реабілітована 27 грудня 1993 р.

ЮРЧУК Дмитро Миколайович, народився 1901 р. у м. Заставна герцогства Буковина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1929—1930 рр. член компартії Канади. Проживав у Харкові. Студент ХПІ. Заарештований 23 червня 1936 р. за к.-р. та шпигунську роботу, яку проводив за завданням польської розвідки (ст. 54⁶ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 квітня 1936 р. позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Комі АРСР. У 1946—1949 рр. проживав у м. Заставна Чернівецької обл., працював бухгалтером у колгоспі. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 3 вересня 1949 р. (статті 54⁶, 54¹¹ КК УРСР) висланий на поселення до Красноярського краю. У 1949—1953 рр. проживав у сел. Сембор Козачинського р-ну Красноярського краю, працював у радгоспі. Красноярським крайсудом 19 липня 1953 р. (ст. 58¹⁰ ч. 2 КК РРФСР) засуджений на 10 років позбавлення

волі у ВТТ. У 1953—1956 рр. термін покарання відбував у Чунському р-ні Курської обл. Реабілітований 6 січня 1961 р.

ЮХИМЕНКО Ничипір Степанович, народився 1892 р. у с. Біляки Миргородського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Сторож клубу Салтівського містечка. Заарештований 30 квітня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 14 липня 1935 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 24 вересня 1992 р.

ЮХНО Георгій Мойсейович, народився 1902 р. у м. Золочів Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у сел. Золочів Золочівського р-ну Харківської обл. Начальник транспортного цеху Івашківського спиртзаводу. Заарештований 4 червня 1937 р. як член к.-р. фашистської організації (статті 54² через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 10 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 26 лютого 1959 р.

ЮХНО Іван Мойсейович, народився 1891 р. у м. Золочів Харківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Золочів Золочівського р-ну Харківської обл. Бухгалтер ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 16 червня 1937 р. як син куркуля, що вороже налаштований до рад. Влади, та антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 25 вересня 1937 р. засуджений на 10 років тюремного ув'язнення з пораженням у правах на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Реабілітований 19 травня 1992 р.

ЮШНЕВСЬКИЙ Юрій Миколайович, народився 1910 р. у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1923—1935 рр. член ВЛКСМ. Служив у м. Свердловськ Свердловської обл. Молодий командир взводу 4-го окремого батальйону зв'язку. Заарештований 10 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську агітацію та поширення антирад. анекдотів (ст. 58¹⁰ КК РСФРР) і військовим трибуналом Уральського військового округу 23 січня 1937 р. (ст. 58¹⁰ ч. 1 КК РСФРР) засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Звільнений 3-під варті 22 травня 1941 р. з закріпленням до будівництва Печорської залізниці. На 1956 р. проживав у м. Котлас Архангельської обл. Реабілітований 21 січня 1958 р.

Я

ЯВІР Іван Онуфрійович, народився 1896 р. у с. Брунівка Полтавського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1919—1920 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Начальник кравецького цеху Укрхутрофабрики «Нова Баварія». Заарештованим не був, під слідством УДБ ХОУ НКВС з 21 квітня 1936 р. за саботаж та гальмування розвитку стахановського руху на фабриці (ст. 54¹⁴ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 17 червня 1936 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою Найвищого Суду УСРР від 15 жовтня 1936 р. вирок суду скасовано, справу повернено на новий розгляд зі стадії досудового слідства в іншому складі суду. Ухвалою Президії Найвищого Суду від 14 листопада 1936 р. справу закрито.

ЯВОРІВСЬКА Марія Петрівна, народилася 1880 р. у с. Липці Харківського пов. Харківської губ. Українка, із селян, неписьмен., позапарт. Проживала у с. Липці Липецького р-ну Харківської обл. Без певних занять. Заарештована 4 травня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 14 серпня 1935 р. звільнена з-під варті на підписку про невийїзд, справу закрито Липецьким РВ НКВС 13 січня 1936 р.

ЯГНЮКОВ Євдоким Пантелеймонович, народився 1906 р. у с. Нікольське Белгородського пов. Курської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник будівництва прикордонної школи НКВС. Заарештований 12 лютого 1937 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 29 листопада 1994 р.

ЯІЧКІН Антон Павлович, народився 1900 р. і проживав у Харкові. Росіянин, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Юрисконсульт ХЕМЗ. Заарештований 18 грудня 1934 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 7 липня 1935 р. позбавлений права проживання у режимних пунктах на 3 роки. Реабілітований 7 червня 1989 р.

ЯКИМИШИН Ілля Петрович, народився 1891[6] р. у с. Купчинці Тернопільського пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта незакінчена вища, позапарт., у 1910—1914 рр. член української галицької радикальної партії, до 1935 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Юрисконсульт Харківського облуправління

зв'язку. Заарештований 29 квітня 1937 р. за зв'язок з УВО, як офіцер січових стрільців австрійської армії у минулому (ст. 54¹ п. «а» КК УСРР) і за розпорядженням наркома внутрішніх справ УСРР І. М. Леплевського від 31 серпня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) затверджений до розстрілу. Розстріляний 3 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 6 липня 1957 р.

ЯКИМОВ Гаврило Степанович, див. *АКИМОВ (Якимов) Гаврило Степанович*.

ЯКОВЕНКО Михайло Назарович, народився 1901 р. у м. Ушомир Житомирського пов. Волинської губ. Українець, із селян, освіта початкова, член ВКП(б) з 1930 р. Проживав у с. Яловенкове Валківського р-ну Харківської обл. Заарештований 13 липня 1937 р. за шпигунську діяльність на користь Польщі (ст. 54⁶ КК УСРР), справу закрито УДБ УНКВС по Харківській обл. 22 лютого 1939 р. (ст. 197 ч. 2 КПК УСРР). Прокурором НКВС Харківської обл. [14 квітня 1939 р.] постанову скасовано і 28 квітня 1939 р. знову заарештований, справу не завершено.

ЯКОВЕНКО Олексій Арсенійович, народився 1901 р. у м. Костянтиноград Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, з робітників, освіта незакінчена вища, позапарт. Проживав у Харкові. Студент ХДУ. Заарештований 5 квітня 1936 р. як член к.-р. організації (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 5 жовтня 1936 р. (статті 54⁸ через ст. 17, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 10 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Ухтпечтабі. Розстріляний 29 січня 1938 р. у с. Нова Ухтарка Комі АРСР за ухвалою трійки УНКВС по Архангельській обл. від 21 грудня 1937 р. Реабілітований 26 грудня 1957 р.

ЯКОВЕНКО Петро Якович, народився 1896 р. і проживав у Харкові. Українець, із службовців, освіта середня, позапарт. Конструктор ХЕМЗ. Заарештований 30 січня 1937 р. як прибічник реставрації капіталізму та к.-р. діяльність, групування незадоволених рад. владою (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і Харківським облсудом 14 травня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 22 липня 1994 р.

ЯКОВЛЄВ Григорій Савелійович, народився 1891 р. у с. Токарівка Тамбовської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1920 р. член РКП(б). Проживав у Харкові. Робітник Харківського обласного

товариства Тсоавіахім. Заарештований 9 квітня 1935 р. за к.-р. троцькістську агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 1 серпня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки, а ухвалою від 7 липня 1938 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Воркутабі. Після звільнення з-під варти проживав у м. Томак Фрунзенської обл. Киргизької РСР. Реабілітований 26 червня 1989 р.

ЯКОВЛІВ Олександр Олександрович, народився 1904 р. у м. Ростов Ростовського округу області Війська Донського. Росіянин, із службовців, освіта середня, позапарт., у 1926—1928 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Начальник бюро заводу № 183. Заарештований 5 березня 1937 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УРСР) і спецколегією Харківського облсуду 27 серпня 1937 р. засуджений на 4 роки позбавлення волі у віддалених ВТТ з обмеженням прав на 1 рік. Реабілітований 28 вересня 1992 р.

ЯКОН Соломон Лазарович, народився 1889 р. у м. Умань Уманського пов. Київської губ. Єврей, з робітників, освіта початкова, член ВКП(б) з 1932 р. Проживав у Харкові. Закрійник пункту індпошиву швейтресту. Заарештований 19 листопада 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 15 січня 1937 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував в радгоспі «Кочмес» Воркутпечтабу, 3 квітня 1946 р. звільнений з-під варти. Реабілітований 21 квітня 1989 р.

ЯКУБА Дмитро Федорович, народився 1910 р. і проживав у Харкові. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт., у 1925—1928 рр. член ВЛКСМ. Механік Харківської фабрики мех.*[анізованого]* обліку НКШС. Заарештований 12 червня 1937 р. як член к.-р. диверсійної організації (ст. 54⁹ через ст. 17 КК УРСР) і ухвалою особливої трійки УНКВС по Харківській обл. від 10 вересня 1937 р. (статті 54⁹ через ст. 17, 54¹¹ КК УРСР) позбавлений волі у ВТТ на 10 років. Термін покарання відбував в Івдельтабі у Толокнянському табпункті у Свердловській обл. Реабілітований 21 лютого 1958 р.

ЯЛОВЕНКО Іван Йосипович, народився 1902 р. у міст. Іванця Прилуцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Робітник радгоспу ім. Будьонного заводу «Серп і молот». У 1930 р. розкуркулений, висланий до Північного краю, з місця заслання втік. Заарештований 4 квітня 1935 р. за к.-р. антирад.

антисемітську агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹, 54² КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 1 липня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹², 56²¹ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 3 роки. Реабілітований 29 січня 1992 р.

ЯЛОВИЙ Костянтин Омелянович, народився 1902 р. у с. Дар-Надежда Костянтиноградського пов. Полтавської губ. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Письменник, секретар редакції газети заводу ім. Шевченка. Заарештований 12 червня 1937 р. за статтями 54¹⁰, 54¹¹ КК УРСР і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 11 вересня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 червня 1959 р.

ЯНЕНКО Федір Дмитрович, народився 1898 р. у с. Германівка Київського пов. Київської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у минулому член ВКП(б). Проживав у с. Білий Колодязь Вовчанського р-ну Харківської обл. Робітник Білоколязького радгоспу. Заарештований 11 вересня 1935 р. за антирад. агітацію і шкідництво (статті 54¹⁰, 75 ч. 2, 70 ч. 2 КК УСРР) і Харківським облсудом 3 січня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 24 листопада 1961 р.

ЯНЕНКО Юрій Полікарпович, народився 1913 р. у с. Велика Павлівка Зіньківського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта середня, член ВЛКСМ з 1934 р. проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Учень робітфаку Богодухівського медичного училища. Заарештований 1 травня 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 8 вересня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ЗМУ з поразенням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 липня 1994 р.

ЯНИЦЬКИЙ Едуард Ромуальдович, народився 1878 р. у с. Щедрова Подільської губ. Поляк, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Інженер тресту «Трубосталь». Заарештований 25 липня 1937 р. як член к.-р. шкідницької шпигунської диверсійної організації (статті 54⁶, 54⁷, 54⁹, 54¹¹ КК УРСР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 6 грудня 1937 р. (наказ НКВС СРСР № 00485 від 11 серпня 1937 р.) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 15 грудня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 14 лютого 1958 р.

ЯНКО Дмитро Петрович, народився 1892 р. у с. Старі Санжари Кобеляцького пов. Полтавської губ. Українець, із селян,

освіта початкова, позапарт. Проживав у сел. Жихар Харківського р-ну Харківської обл. Завідувач відділу Харківського універмагу № 1 Трансторгхарчу. Позбавлений виборчих прав. Заарештований 28 липня 1937 р. за використання службового становища для проведення к.-р. агітації (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 9 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 11 серпня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 24 квітня 1959 р.

ЯНКОВСЬКИЙ Йосип Іванович, народився 1884 р. у м. Рожнятів провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із службовців, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Комірник заводу «Серп і молот». Заарештований 6 листопада 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 липня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у віддалених ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 3 грудня 1993 р.

ЯНОВИЦЬКИЙ Георгій Олександрович, народився 1911 р. у с. Демидівка Ананьївського пов. Херсонської губ. Росіянин, із службовців, освіта неповна середня, позапарт. Проживав у Харкові. Бригадир авіа-ремонтних майстерень ЦПФ. Заарештований 8 серпня 1936 р. за к.-р. агітацію (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і військовим трибуналом ХВО 28 жовтня 1936 р. засуджений на 5 років позбавлення волі у ВТТ з поразенням у правах на 2 роки. Реабілітований 8 липня 1991 р.

ЯНОВСЬКИЙ Григорій Адамович, народився 1900 р. у с. Ожигівці Старокостянтиновського пов. Подільської губ. Єврей, з міщан, освіта початкова, у 1923—1937 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Управитель тресту «Коксохіммонтаж». Заарештований 26 січня 1937 р. як член к.-р. троцькістсько-терористичної організації, шкідницьку діяльність у промисловості (статті 54⁷, 54⁸, 54¹¹ КК УСРР) і військовою колегією Верховного Суду СРСР 8 вересня 1937 р. засуджений до розстрілу. Розстріляний 9 вересня 1937 р. у Києві. Реабілітований 26 серпня 1958 р.

ЯНОВСЬКИЙ Микола Трохимович, народився 1884 р. у м. Куп'янськ Куп'янського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Бухгалтер Трансархарчу. Заарештований 11 січня 1937 р. за участь у к.-р. розмовах (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР), справу закрито Харківським облпрокурором 31 липня 1939 р. (статті 223 ч. 2, 197 ч. 2 КПК УСРР).

ЯНОВСЬКИЙ Самуїл Сидорович, народився 1903 р. у м. Кривий Ріг Херсонського пов.

Херсонської губ. Єврей, із службовців, освіта початкова, позапарт., у 1921—1922 рр. член РКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 27 серпня 1936 р. як член к.-р. троцькістської організації та троцькістську роботу (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 жовтня 1936 р. за к.-р. троцькістську діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Розстріляний 7 лютого 1938 р. за ухвалою трійки УНКВС по Дальбуду від 3 лютого 1938 р. Реабілітований 13 березня 1989 р. і 15 травня 1961 р.

ЯНЧЕНКО Антон Гнатович, народився 1898 р. у с. Високопілля Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Без певних занять. Заарештований 4 жовтня 1934 р. за антирад. агітацію та терористичні прояви (статті 54¹⁰, 54⁸ КК УСРР) і військовим трибуналом 14-го стріл. корпусу 1 січня 1935 р. засуджений до розстрілу з конфіскацією особистого майна. Розстріляний 1 січня 1935 р. у Харкові. Реабілітований 16 лютого 1990 р.

ЯНЧУРКІН Борис Родіонович, народився 1915 р. у м. Сімферополь Сімферопольського пов. Таврійської губ. Росіянин, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у м. Богодухів Богодухівського р-ну Харківської обл. Учень Богодухівського ветеринарного технікуму. Заарештований 5 червня 1935 р. як член к.-р. організації та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 2, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 26 серпня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹² КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі у ЗМУ умовно з випробувальним терміном 2 роки. Реабілітований 21 квітня 1994 р.

ЯРИТЕНКО Микола Андрійович, народився 1899 р. у Харкові. Українець, соціальне походження, освіта, партійність та місце роботи невідомі. Проживав у м. Сталінград Сталінградської обл. Заарештований 21 червня 1936 р. і ухвалою особливої наради при НКВС від 17 липня 1936 р. за к.-р. терористичну діяльність позбавлений волі у ВТТ на 5 років. Термін покарання відбував у Воркутинському відділенні Ухтпечтабу. Звільнений 3-під варті 19 серпня 1942 р.

ЯРМАК (Єрмак) Антон (Томія) Филімонович, народився 1892 р. у с. Кустичі Брест-Литовського пов. Гродненської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт., до 1931 р. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Робітник ХТЗ. Заарештований 17 липня 1937 р. за шкідницьку діяльність (ст. 54⁷ КК УСРР) і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР 22 жовтня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл.

Розстріляний 30 жовтня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 8 серпня 1989 р.

ЯРМАК Савелій Іванович, див. *ЄРМАК (Ярмак) Савелій Іванович*.

ЯРМОЛЕНКО Степан Якимович, народився 1887 р. у с. Миловидівка Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на ст. Люботин Півд. залізниці. Чорнороб Харківської кондитерської фабрики «Жовтень». Заарештований 2 березня 1937 р. за образливі висловлювання на адресу т. Сталіна та інших керівників держави (ст. 54¹⁰ КК УРСР) і лінсудом Півд. залізниці 30 квітня 1937 р. засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 17 січня 1994 р.

ЯРОШ Омелян Васильович, народився 1887 р. на хут. Санжари Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав на хут. Санжари [Богодухівського] р-ну Харківської обл. Молодший стрілочник ст. Харків-Пас. Півд. залізниці. Заарештований 16 серпня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 17 вересня 1935 р. засуджений на 2 роки позбавлення волі. Реабілітований 19 квітня 1994 р.

ЯРОШЕНКО Наум Олексійович, народився 1913 р. у с. Рейзиро Лубенського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Служив у Харкові. Курсант 7-го автотранспортного батальйону. Заарештований 10 квітня 1937 р. за терористичні настрої та антирад. агітацію (статті 54¹⁰ ч. 1, 54⁸ через ст. 17 КК УРСР) і військовим трибуналом ХВО 20 червня 1937 р. засуджений на 8 років позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 3 роки. Термін покарання відбував у Північсхідтабі. Звільнений з-під варті 14 вересня 1946 р. Працював у системі Дальбуду МВС. З 1957 р. проживав у сел. Лозівське Луганської обл., працював гірничим майстром копальні «1-а Черкаська». Реабілітований 19 травня 1959 р.

ЯРОШЕНКО Петро Васильович, народився 1901 р. у с. Худоліївка Хорольського пов. Полтавської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у с. Худоліївка Оболонського р-ну Харківської обл. Член колгоспу ім. ХТЗ. У 1927—1934 рр. позбавлений виборчих прав. Заарештований 3 серпня 1935 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР), 15 лютого 1936 р. звільнений з-під варті на підписку про невиїзд і Харківським облсудом 27 травня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі з пораженням у правах на 1 рік. Ухвалою

Найвищого Суду УСРР від 27 червня 1936 р. вирок скасовано, справу закрито.

ЯРОЩУК Купріян Павлович, народився 1898 р. у с. Клода Люблінської губ. Поляк, із селян, письмен., позапарт. Проживав у Харкові. Чоботар Військово-господарської академії РСЧА. Заарештований 5 вересня 1936 р. як член к.-р. групи та к.-р. націоналістичну профашистську діяльність (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 2 березня 1937 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у відданих ВТТ з пораженням у правах на 1 рік. Реабілітований 25 листопада 1960 р.

ЯРОЩУК Олександр Іванович, народився 1895 р. у с. Реніськ Більського пов. Гродненської губ. Білорус, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1931—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Жихар Харківського р-ну Харківської обл. Робітник дело ст. Основа Півд. залізниці. Заарештований 10 лютого 1936 р. за антирад. агітацію (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 8 березня 1936 р. засуджений на 2 роки тюремного ув'язнення. Після звільнення з-під варті проживав у с. Зідьки Зміївського р-ну Харківської обл. Розстріляний 10 вересня 1941 р. у Харкові за вироком військового трибуналу військ НКВС Харківської обл. від 23 серпня 1941 р. Реабілітований 13 квітня 1990 р. і 1 лютого 1994 р.

ЯСНИЦЬКИЙ Юрій Павлович, народився 1891 р. у с. Федорівка Бердянського пов. Таврійської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт. Проживав у Харкові. Фінансист-економіст свинотресту. У 1927 р. під слідством ДПУ УСРР як член к.-р. організації. Заарештований 9 грудня 1934 р. за терористичні тенденції (ст. 54⁸ КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 26 травня 1935 р. за к.-р. агітацію позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував у Сибтабі. Реабілітований 10 жовтня 1958 р.

ЯСТРЕМСЬКИЙ Григорій Матвійович, народився 1888 р. і проживав у Харкові. Українець, з кустарів, освіта початкова, позапарт. Робітник артілі «Індшвейпошив». Заарештований 16 липня 1937 р. як член к.-р. монархічної організації та зв'язки з іноземним консульством (статті 54⁶, 54¹¹, 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 15 вересня 1937 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 17 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 5 лютого 1957 р.

ЯЦЕВИЧ Серафим Йосипович, народився 1904 р. у с. Братське Єлисаветградського пов. Херсонської губ. Українець, із свя-

щеннослужителів, освіта незакінчена вища, у 1930—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Управитель та розповсюджувач Харківського обласного відділення книгозбу-ту. Заарештований 15 квітня 1935 р. за зв'язок з троцькістами та надання їм матеріальної допомоги (статті 54¹⁰, 54¹¹, 196 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 10 жовтня 1935 р. позбавлений волі у ВТТ на 3 роки, а ухвалою від 7 липня 1938 р. за к.-р. діяльність позбавлений волі у ВТТ на 3 роки. Термін покарання відбував в Ухтпечтабі. Реабілітований 27 липня 1989 р.

ЯЦЕВСЬКИЙ Іван Остапович, народився 1905 р. у м. Тараша Тарашанського пов. Київської губ. Українець, із службовців, освіта вища, позапарт., у 1922—1927 рр. член ВЛКСМ. Проживав у Харкові. Економіст Харківського заводського Харчоторгу. Ухвалою особливої наради при колегії ОДПУ від 17 листопада 1928 р. висланий на Урал на 3 роки, а ухвалою від 30 серпня 1929 р. звільнений з-під варти достроково. Заарештований 5 грудня 1936 р. як член к.-р. троцькістської групи у минулому і к.-р. троцькістську діяльність (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і ухвалою особливої наради при НКВС СРСР від 13 червня 1937 р. позбавлений волі у в'язниці на 8 років. Термін покарання відбував у Дмитровській в'язниці, у 1940—1941 рр. у Норільтабі. Звільнений з-під варти 28 червня 1946 р. з закріпленням до Норільського гірничо-металургійного комбінату. Ухвалою особливої наради при МДБ СРСР від 13 січня 1951 р. як член к.-р. троцькістської організації висланий на поселення до Красноярського краю. Ухвалою Президії Верховної Ради СРСР від 31 серпня 1956 р. судимість 1937 р. знято. На 1961 р. проживав у Харкові. Реабілітований 27 жовтня 1962 р.

ЯЦЕНКО Василь Григорович, народився 1890 р. у с. Огульці Валківського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, у 1932—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у Харкові. Технік ХВРЗ. Заарештований 9 грудня 1935 р. за к.-р. агітацію, висловлювання профашистських намірів, листування із закордоном (ст. 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці 2 березня 1936 р. (статті 54¹⁰, 196 КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі. Термін покарання відбував у Бамтабі. Реабілітований 10 червня 1994 р.

ЯЦЕНКО Павло Якович, народився 1896 р. у м. Олександрівськ Олександрівського пов. Катеринославської губ. Українець, з робітників, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Працівник видавництва АН «Цедрам». Заарештований 28 квітня 1936 р.

як прибічник організації в Україні путчу та масового терору, підпільну профашистську діяльність, терористичні наміри (статті 54¹⁰, 54¹¹ КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 22 серпня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 4 роки позбавлення волі у ВТТ з пораженням у правах на 2 роки. Термін покарання відбував у Картабі. Реабілітований 18 березня 1992 р.

ЯЦЕНКО Юрій Макарович, народився 1903 р. у м. Александрополь Александропольського пов. Єріванської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Слухач робітфаку Харківського інституту державної торгівлі. Заарештований 2 січня 1935 р. за підготовку та створення к.-р. організації (ст. 54¹¹ через ст. 18 КК УСРР) і спецколегією Харківського облсуду 4 квітня 1935 р. (статті 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР) засуджений на 3 роки позбавлення волі у ВТТ. Реабілітований 11 березня 1990 р.

ЯЦУХ Михайло Васильович, народився 1878 р. у с. Медика Перемишлянского пов. провінції Східна Галичина Австро-Угорської імперії. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт., у 1929—1935 рр. член ВКП(б). Проживав у сел. Куп'янськ—Вузол. Куп'янського р-ну Харківської обл. Кондуктор товарних поїздів ст. Куп'янськ—Вузол. Північно-Донецької залізниці. Заарештований 25 вересня 1935 р. за листування з родичами у Польщі та Чехословаччині, вступ до партії обманним шляхом (статті 54⁴, 54¹⁰ КК УСРР) і лінсудом Півд. залізниці у спецкаді 5 квітня 1936 р. (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) засуджений на 2 роки позбавлення волі. Звільнений з-під варти 25 серпня 1937 р. Проживав у м. Куп'янськ Куп'янського р-ну Харківської обл. Сторож будівельної ділянки гілки Куп'янськ— [Красний] Лиман Північно-Донецької залізниці. Заарештований 21 листопада 1937 р. за статтями 54⁶, 54¹⁰ ч. 1, 54¹¹ КК УСРР і комісією НКВС СРСР і прокурора СРСР від 25 січня 1938 р. винесено ухвалу про розстріл. Дата та місце розстрілу невідомі. Реабілітований 9 вересня і 12 липня 1960 р.

ЯЦЮК Костянтин Іванович, народився 1893 р. у с. Козіївка Богодухівського пов. Харківської губ. Українець, із селян, освіта початкова, позапарт. Проживав у Харкові. Касир-бухгалтер Української студії «Союзкінохроніка». Заарештований 29 квітня 1937 р. за к.-р. агітацію та український націоналізм (ст. 54¹⁰ ч. 1 КК УСРР) і особливою трійкою УНКВС по Харківській обл. 25 серпня 1937 р. винесено ухвалу про розстріл. Розстріляний 5 вересня 1937 р. у Харкові. Реабілітований 12 червня 1959 р.

Додатки

ЗМІНИ В АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ ПОДІЛІ ХАРКІВЩИНИ В 1934—1937 РОКАХ

На 1934 рік Харківська область включала 60 районів та Харківську приміську зону з підпорядкуванням Харківській міськраді і містами обласного підпорядкування (Харків, Кременчук, Полтава, Суми).

Президією ВУЦВК 22 січня 1935 року було схвалено постанову «Про розукрупнення районів УСРР», деталізовану у постанові від 25 лютого 1935 року «Про склад нових адміністративних районів Харківської області».

Розукрупненню (зменшенню) підлягали території Балаклійського, Білопільського, Валківського, Великобурлуцького, Гадяцького, Глобинського, Диканського, Драбівського, Зіньківського, Ізюмського, Карлівського, Красноградського, Куп'янського, Липоводолинського, Лубенського, Миргородського, Олексіївського, Пирятинського, Сахновщинського, Улянівського, Хорольського, Чорнухинського, Яготинського районів, з утворенням на території Харківської області двадцяти трьох нових районів: Бирлівського, Борівського, Великобиківського, Венеславівського, Вільховатського, Гребінківського, Груньського, Зачепилівського, Згурівського, Кегичівського, Коломацького, Комишнянського, Лазірківського, Машівського, Покровсько-Багачанського, Савинського, Сенчанського, Синівського, Старовірівського, Хотінського, Шевченківського, Шишацького, Штепівського.

До складу Бирлівського району були включені 13 сільських рад Драбівського району.

Новостворений Борівський район включав 13 сільських рад та селищну раду радгоспу ім. Постишева, вилучені з Ізюмського району.

Великобиківський район включав 21 сільську раду Глобинського району.

Венеславівський район включав 11 сільрад Гадяцького району та Погарщинську сільську раду Липоводолинського району.

До Вільховатського району були включені 19 сільських рад Великобурлуцького району.

До складу Гребінківського району включили 14 сільрад Пирятинського району і Овсюківську, Рудківську, Стукалівську Оржицького району.

До складу Груньського району включили 14 сільських рад Зіньківського району.

Зачепилівський район включав 22 сільради Красноградського району.

До складу Згурівського району включили 12 сільських рад Яготинського району.

Кегичівський район включав 12 сільрад, селищні ради радгоспів ім. Чапаєва та «Кегичівка» Сахновщинського району.

Коломацький район включав 14 сільських рад Валківського району.

До складу Комишнянського району включили 15 сільрад Миргородського району.

До складу Лазірківського району включили 14 сільських рад Лубенського району і Карпилівську, Олександрівську 11 сільські ради Пирятинського району.

До складу Машівського району включили 13 сільських рад Карлівського району.

До складу Покровсько-Багачанського району включили 14 сільрад Хорольського району.

Савинський район включав 17 сільських рад Балаклійського району.

Сенчанський район включав 12 сільрад Чорнухинського району і Окіпську, Хорошківську II, Шеківську сільські ради Лубенського району.

Синівський район включав 11 сільрад Липоводолинського району.

Старовірівський район включав 11 сільських рад Олексіївського району.

Хотінський район включав 15 сільрад Білопільського району.

Шевченківський район включав 15 сільських рад Куп'янського району і Олександрівську I Балаклійського району.

Шишацький район включав 17 сільських рад Диканського району.

Штепівський район включав 13 сільрад Улянівського району.

Окремою постановою від 31 серпня 1935 року Бирлівський район перейменований на Ковалівський за назвою центру району, постановою Президії ЦВК УСРР від 4 квітня 1937 року «Про створення адміністративних районів на території приміської зони міськради» відновлено Харківський район. Таким чином, загальна кількість районів області склала 84.

Список скорочень

- Авт.* — автор
Амуртаб — Амурський залізничний виправно-трудо-
вий табір
АН — Академія наук
антирад. — антирадянський
АПН — Академія педагогічних наук
АРСР — Автономна Радянська Соціалістична
Республіка
арт. — артилерійський
АТС — автоматична телефонна станція
АСРР — Автономна Соціалістична Радянська
Республіка
Бамтаб — Байкало-Амурський виправно-трудо-
вий табір
ББК — Біломоро-Балтійський комбінат
Безим'янтаб — Безим'янський виправно-трудо-
вий табір
Бертаб — Береговий виправно-трудо-
вий табір
Білбалттаб — Біломоро-Балтійський виправно-
трудо-
вий табір
Біломорбуд — будівництво Біломорсько-Балтій-
ського каналу
Бунд — «Спілка» (єврейська партія соціал-демо-
кратичного напрямку)
бупр — будинок примусових робіт, будинок по-
переднього ув'язнення
Бурейтаб — Бурейнський виправно-трудо-
вий табір
БФЗ — Будянський фаянсовий завод
В'яземтаб — В'яземський виправно-трудо-
вий табір
В'яттаб — В'ятський виправно-трудо-
вий табір
ВАПЛІТЕ — Всеукраїнська Академія Пролетар-
ської Літератури
ВДТВ НКВС — відділення дорожньо-транспорт-
ного відділу НКВС
виш — вища школа
ВКП(б) — Всесоюзна Комуністична партія
(більшовиків)
ВЛКСМ — Всесоюзна Ленінська Комуністична
Спілка Молоді
Волготаб — Волзький залізничний виправно-
трудо-
вий табір
Воркуттаб — Воркутинський виправно-трудо-
вий табір
ВРК — Військово-революційний комітет
ВРП — відділ робітничого постачання
ВТК — виправно-трудова колонія
ВТТ — виправно-трудо-
вий табір
ВУАМЛІН — Всеукраїнський інститут марксиз-
му-ленінізму
ВУАН — Всеукраїнська академія наук
вуз (рос.) — вищий навчальний заклад
вул. — вулиця
ВУСПП — Всеукраїнська спілка пролетарських
письменників
ВУЦВК — Всеукраїнський Центральний Ви-
конавчий Комітет
ВЦВК — Всесоюзний центральний виконавчий
комітет
ВЦРПС — Всесоюзна центральна рада профе-
сійних спілок
ГКП — Галицька комуністична партія
ГДА СБ України — Галузевий державний архів
служби безпеки України
Горишортаб — Горношорський виправно-трудо-
вий табір
губ. — губернія
губревтрибунал — губернський революційний
трибунал
губЧК — губернська надзвичайна комісія
ГУГБ (ГУДБ) — Головне управління державної
безпеки
ГУЛАГ — Головне управління таборів (рос. —
Главное управление лагерей)
Дальбуд — державний трест по дорожньому та
промисловому будівництву у районі Верхньої
Колими
Дальтаб — Далекосхідний виправно-трудо-
вий табір
ДАРДЗ — Державний артилерійський ремонтно-
дослідний завод
ДБ — державна безпека
ДЕСК — трест «Дніпроелектросількомбінат»
децисти — групи «демократичного централі-
зму», опозиційні групи в РКП(б) і КП(б)У
Діпрококс — Державний інститут з проектуван-
ня коксових заводів
Діпромаш — Державний інститут з проектуван-
ня машинобудівних заводів
Діпросталь — Державний інститут проектування
металургійних заводів
Дмиттаб, Дмитровтаб — Дмитровський ви-
правно-трудо-
вий табір
Дніпрельстан — Дніпровська гідроелектростан-
ція
Добровольча армія — армія генерала Денікіна
ДПУ (ГПУ — рос.) — Державне політичне
управління
ДРЕС — Державна районна електростанція
ДТВ — дорожньо-транспортний відділ ОДПУ
ЕАО — Єврейська Автономна область
ЕКВ — економічний відділ НКВС
ЕКП — Єврейська комуністична партія
Есхар — електростанція Харківського району
ЄСДП — Єврейська соціал-демократична партія
ЄСДРП — Єврейська соціал-демократична
робітничка партія

Івдельтаб — Івдельський виправно-трудовий табір

ІЗОС — Ізюмський завод оптичного скла

ім. — імені

Індубуд — Всеукраїнський трест будівельної індустрії

Інтатаб, Инттаб — Інтинський виправно-трудовий табір

ІПРЗ — Ізюмський паровозоремонтний завод

ІТР — інженерно-технічний працівник

к.-р. — контрреволюційний

кав. — кавалерійський

Калугтаб — Калужський виправно-трудовий табір

Каргопольтаб — Каргопольський виправно-трудовий табір

Картаб — Карагандинський виправно-трудовий табір

КВО — Київський військовий округ

КДІ — Київський державний університет

КІМ — Комуністичний інтернаціонал молоді

КК — кримінальний кодекс

КОВ ДПУ — Київський окружний відділ ДПУ

колбуд — колективний будинок

Комінтерн — Комуністичний інтернаціонал

компартія — комуністична партія

концтабір — концентраційний табір

Котластаб — Котласький сільськогосподарський виправно-трудовий табір

КОУ НКВС — Київське обласне управління НКВС

КП(б)У — Комуністична партія (більшовиків) України

КПЗУ — Комуністична партія Західної України

КПК — кримінально-процесуальний кодекс

КПЧ — Комуністична партія Чехословаччини

Кростаб — Красноярський виправно-трудовий табір

КУБУЧ — комісія з поліпшення побуту вчених
культурмаг — магазин товарів культурного призначення

ЛВО — Ленінградський військовий округ

лікпом — помічник лікаря

лінсуд — лінійний суд

ЛКСМУ — Ленінська комуністична спілка молоді України

Лобватаб — Лобвинський виправно-трудовий табір

Локчимтаб — Локчимський виправно-трудовий табір

м. — місто

МВС — Міністерство внутрішніх справ

МДБ — Міністерство державної безпеки

МДУ — Московський державний університет

мех. — механізований

міст. — містечко

міськхарчоторг — міський харчовий торг

МОПР (рос.) — Міжнародна організація допомоги борцям революції

мотомех. — мотомеханізований

МТС — машинно-тракторна станція

Наркомважпром — Народний комісаріат важкої промисловості

Наркомздор — Народний комісаріат охорони здоров'я УСРР

Наркомзем — Народний комісаріат земельних справ

Наркомлегпром — Народний комісаріат легкої промисловості

Наркомпрос (рос.) — Народний комісаріат освіти

Наркомрадгоспів — Народний комісаріат радянських господарств

НДІ — науково-дослідний інститут

неп — нова економічна політика

неписьм. — неписьменний

Ниробтаб — Ниробський виправно-трудовий табір

НКВС — Народний комісаріат внутрішніх справ

НКДБ — Народний комісаріат державної безпеки

НКО — Народний комісаріат оборони

НКШС — Народний комісаріат шляхів сполучення

Норільтаб — Норільський виправно-трудовий табір

НСШ — неповна середня школа

обл. — область

ОВ — особливий відділ

ОДПУ — Об'єднане державне політичне управління

Озертаб — Озерний виправно-трудовий табір

ОЄСРП — Об'єднана єврейська соціалістична робітничка партія

околіт — окружний літературний відділ

окр. — округ

окрсуд — окружний суд

Онегтаб — Онезький виправно-трудовий табір

ОП — оперативний пункт

оперсектор — оперативний сектор

ОТП — окремий табірний пункт

ОУ — обласне управління

охмадит — охорона материнства і дитинства

ПВРЗ — Панютинський вагоноремонтний завод

Печортаб — Печорський виправно-трудовий табір

письмен. — письменний

півд. — південний

півд.-зах. — південно-західний

Південдінпроруда — Державний інститут з проектування підприємств гірничорудної, марганцевої

промисловості, вогнетривкої сировини та будівельних матеріалів Півдня СРСР

Південтаб — Південний виправно-трудовий табір

півн. — північний

Північдвінтаб — Північно-Двінський виправно-трудовий табір

Північзалізничтаб — Північний залізничний виправно-трудовий табір

Північпечортаб — Північно-Печорський виправно-трудовий табір
Північсхідтаб — Північно-Східний виправно-трудовий табір
Північтаб — Північний виправно-трудовий табір
Північуралтаб — Північно-Уральський виправно-трудовий табір
Поалей-Ціон (Поалей Ціон = Робітники Сіону) — єврейська сіоністська соціалістична організація переважно в Україні
ПОВ — Польська організація військова
пов. — повіт
повітЧК — повітова надзвичайна комісія
позапарт. — позапартійний
ПП ОДПУ — повноважне представництво ОДПУ
ППО — протиповітряна оборона
ПРОЛІТФРОНТ — організація пролетарських письменників «Пролетарський літературний фронт»
ПСП — Польська соціалістична партія
ПЧ — колійна частина на залізниці
рад. — радянський
радлікарня — радянська лікарня
райспоживспілка — районна спілка споживчої кооперації
РВ — районний відділок
рембудконтора — ремонтно-будівельна контора
РК КП(б)У — районний комітет КП(б)У
РКП(б) — Російська Комуністична партія (більшовиків)
РКСМ — Російська комуністична спілка молоді
р-н — район
РНК — Рада народних комісарів
робітфак — робітничий факультет
робкооп — робітнича кооперація
РОВС — Російський загальновійськовий союз (Российский общевоинский союз)
рр. — роки
РРФСР — Російська Радянська Федеративна Соціалістична Республіка (з грудня 1936 року)
РСДРП — Російська соціал-демократична робітничая партія
РСДРП(б) — Російська соціал-демократична робітничая партія (більшовиків)
РСДРП(м) — Російська соціал-демократична робітничая партія (меншовиків)
РСМ — Робітничо-селянська міліція
РСФФР — Російська Соціалістична Федеративна Радянська Республіка (до грудня 1936 року)
РСЧА — Робітничо-селянська червона армія
с. — село
с.-г. — сільськогосподарський
Самартаб — Самарський виправно-трудовий табір
САТ — міжнародна спілка есперантистів
СВ — секретний відділ
Свіртаб — Свірський виправно-трудовий табір

Свободтаб — Свободненський виправно-трудовий табір
СВУ — Спілка визволення України
сел. — селище
СЕПП — Союз есперантистів Радянського Союзу
Сибтаб — Сибірський виправно-трудовий табір
сільгосп. — сільськогосподарський
сільспоживспілка — сільська споживча спілка (сельпо-рос.)
слоб. — слобода
СЛОН (рос.) — Соловецькі табори особливого призначення
СОЧ ДПУ — Секретно-оперативна частина ДПУ
СПВ — секретно-політичний відділ
спецвідділення — спеціальне табірне відділення
спецколегія — спеціальна колегія
спецсправа — спеціальна справа
СРП — Спілка радянських письменників
СРПУ — Спілка радянських письменників України
СРСР — Союз Радянських Соціалістичних Республік
ст. — стаття
ст. Куп'янськ-Вузл. — станція Куп'янськ-Вузловий
ст. Харків-Пас. — станція Харків-Пасажирський
ст. Харків-Сорт. — станція Харків-Сортувальний
ст. Харків-Тов. — станція Харків-Товарний
Стентаб — Степний виправно-трудовий табір
стріл. — стрілецький
Східтаб — Східний виправно-трудовий табір
СШ — середня школа
США — Сполучені Штати Америки
т., тов. — товариш
табпункт — табірний пункт
Тайшеттаб — Тайшетський виправно-трудовий табір
ТВ — транспортний відділ
Темтаб — Темниковський виправно-трудовий табір
ТЕЦ — Теплоелектроцентрально
Томасинтаб — Томсько-Асинський виправно-трудовий табір
Трактороцентр СРСР — Всесоюзне акційне товариство машино-тракторних станцій
трудошкола — трудова школа
Тсоавіахім — Товариство сприяння обороні, авіаційному та хімічному будівництву
УАПЦ — Українська автокефальна православна церква
УВО — Українська військова організація (сфальшована організація)
УГА — Українська галицька армія
УДБ — управління державної безпеки
УДП — Українська демократична партія
УзСРР — Узбецька Соціалістична Радянська Республіка
УКДБ при РМ УРСР — управління Комітету державної безпеки при Раді Міністрів УРСР

- УКІЖ* — Український комуністичний інститут журналістики
УКП — Українська комуністична партія
Українбанк — Всеукраїнський кооперативний банк
Укрвійсьокруг — Український військовий округ
Укрхутро — Українське хутро
УМВС — управління Міністерства внутрішніх справ
УНДАІ — Український науково-дослідний авіа-дизельний інститут
УНДІ Вуглехім — Український науково-дослідний вуглехімічний інститут
УНДІГК — Український науково-дослідний інститут географії та картографії
УНДІМ — Український науково-дослідний інститут механізації сільського господарства
УНКВС — управління Народного комісаріату внутрішніх справ
УНКДБ — Управління Народного комісаріату державної безпеки
УНР — Українська Народна Республіка
УПСР — Українська партія соціалістів-революціонерів
УРСР — Українська Радянська Соціалістична Республіка (з січня 1937 року)
УСДРП — Українська соціал-демократична робітничка партія
Усольтаб — Усольський виправно-трудовий табір
УСРР — Українська Соціалістична Радянська Республіка (до січня 1937 року)
УФТІ — Український фізико-технічний інститут
Устьвимтаб — Устьвимський виправно-трудовий табір
Ухтіжемтаб — Ухто-Іжемський виправно-трудовий табір
Ухтіпечтаб — Ухтинсько-Печорський виправно-трудовий табір
Ухтітаб — Ухтинський виправно-трудовий табір
УШОСДОР — управління шосейних доріг НКВС
ФЗН — фабрично-заводське навчання
ФЗУ — фабрично-заводське училище
ФТІНТ — Фізико-технічний інститут низьких температур
ХАІ — Харківський авіаційний інститут
ХАДІ — Харківський автодорожній інститут
Хартранс — Харківський транспорт
харчоторг — харчовий торг
Хаторг — Харківський міський харчовий торг
ХБФ — Харківська бісквітна фабрика
ХВБЗ — Харківський верстатобудівний завод
ХВЗ — Харківський велосипедний завод
ХВО — Харківський військовий округ
ХЕМЗ — Харківський електромеханічний завод
ХЕТЗ — Харківський електротехнічний завод
ХЕТІ — Харківський електротехнічний інститут
ХЗВІ — Харківський зооветеринарний інститут
ХЗІ — Харківський зоотехнічний інститут
ХЗТМ — Харківський завод тютюнового машинобудування
ХІБІ — Харківський інженерно-будівельний інститут
ХІЕІ — Харківський інженерно-економічний інститут
ХІІЗТ — Харківський інститут інженерів залізничного транспорту
ХІІТ — Харківський інститут інженерів транспорту
ХІКГ — Харківський інститут комунального господарства
ХІМЕСГ — Харківський інститут механізації та електрифікації сільського господарства
ХІМСГ — Харківський інститут механізації сільського господарства, нині ХІМЕСГ
ХІНГ — Харківський інститут народного господарства
ХІНО — Харківський інститут народної освіти
ХІТН — Харківський інститут технічного навчання
ХІФ — Харківський інститут фізичної культури
ХКЗ — Харківський канатний завод
ХЛІ — Харківський лінгвістичний інститут
ХМБІ — Харківський машинобудівний інститут
ХМІ — Харківський медичний інститут
ХММІ — Харківський механіко-машинобудівний інститут
ХНДІМ — Харківський науково-дослідний інститут металів
ХОВ — Харківський обласний відділ
ХОС ДПУ — Харківський оперативний сектор ДПУ
ХОУ НКВС — Харківське обласне управління НКВС
ХПЗ — Харківський паровозобудівний завод
ХПІ — Харківський педагогічний інститут
ХПРЗ — Харківський паровозоремонтний завод
ХСПІ — Харківський сільськогосподарський інститут
ХСІ — Харківський стоматологічний інститут
ХТГЗ — Харківський турбогенераторний завод
ХТЗ — Харківський тракторний завод
ХТТІ — Харківський хіміко-технологічний інститут
хут. — хутір
ХФЕІ — Харківський фінансово-економічний інститут
ХХТІ — Харківський хіміко-технологічний інститут
ХЦЗ — Харківський цегельний завод
ХЦТ — Харківський центральний телеграф
ЦВК — Центральний Виконавчий Комітет
ЦК — Центральний Комітет
ЦКК — центральна контрольна комісія
ЦПФ — цивільний повітряний флот
ЧК — надзвичайна комісія

Іменний покажчик

Управління наркомату внутрішніх справ по Харківській області напередодні «Великого терору» (липень 1934-го — липень 1937 року): структура, функції, оперативна діяльність, керівництво

- Албул, *див.* Александров О. П.
Александров О. П. 32
Александровський М. К. 16
Антонюк 14
Аринін М. Т. 14
Арров-Тандетницький Л. С.
16, 31, 32, 35, 36, 37, 38
Бабець 14
Бабкін, *див.* Якушев Л. Т.
Балицький В. А. 7, 8, 25, 26,
28, 29, 30, 33, 35
Бахарев М. І. 14
Бачинський 30
Башкатов 13
Безсало 24
Беркович Л. Д. 13
Берман О. М. 31, 35, 37, 38
Бершадський Г. А. 13
Беланов Г. М. 14
Белашенко Д. А. 14
Бичков М. Т. 15
Бичковський 14
Бордон Г. М. 33
Борін Б. Ю. 13
Буланов Г. Г. 14
Вайсберг О. 31
Ванченко П. 3. 33
Векленко М. В. 14
Вишневецький М. І. 14
Воробйов Ф. М. 14
Вражливий В. Я. 33
Гарагуля М. П. 14
Гізберг 24
Глебов Є. Д. 14
Глуховцев О. С. 15, 17, 34, 35,
37, 38
Говбіндер, *див.* Говлич М. І
Говлич М. І 17, 25, 28, 32, 33,
35, 37, 38
Головачов, *див.* Глуховцев О. С.
Гребенюк 24
Грозний Т. Ф. 14
Гудименко М. Г. 15
Дантон Жорж Жак 38
Демидов 14
Демидов О. П. 15
Демченко І. І. 14
Демченко М. Н. 13, 27, 28
Джирін Д. І. 19
Дідусь К. Х. 14
Дмитрук Г. К. 14
Добров Г. І. 14
Дьомін В. О. 14
Елькін Ю. Д. 31
Епік Г. Д. 33
Євгенєв О. Г. 31
Єжов М. І. 18, 26
Заблудовський Б. Г. 14
Запорожець 24
Зеленін П. В. 15
Іванов В. Т. 27
Івашенко О. П. 15
Ільїн, *див.* Ленський І. Г.
Камінський Я. З. 16, 25, 28,
35, 37, 38
Канєвський Й. Й. 14
Канєвський Ю. Е. 33, 34, 35,
37, 38
Караганов О. Є. 17
Карлсон К. М. 8, 13, 16, 17,
24, 25, 26, 28, 35, 37, 38
Касьянов П. А. 15
Катков П. І. 15
Кашевський 32
Кіркв М. Л. 15
Кіров С. М. 32
Клювгант-Гришин Г. А. 29,
30, 35, 37, 38
Ковальов 13
Ковінька О. І. 33
Кодін І. М. 14
Колесник 14
Коноваленко П. П. 14
Красильников Г. Г. 14
Краукліс Я. К. 24
Крушельницькі 30
Кублицький П. Ф. 14
Куліш М. Г. 33
Кулішов І. М. 14
Купчик І. Ю. 27, 35, 37, 38
Левін, *див.* Євгенєв О. Г.
Ленський І. Г. 13, 24
Леонов 14
Леплевський І. М. 34
Лерман М. Л. 14
Лешенко Ф. О. 14
Лещинський Г. Й., *див.* Шум-
ський І. Б.
Лисицький Б. Я. 20, 33
Мазо С. С. 26, 28, 30, 32, 35,
37, 38
Майфет Г. Й. 33
Макаренко А. С. 25
Макаров М. П. 14
Марусинов-Бернштейн О. І. 17
Марченко С. П. 14
Мельников С. О. 15
Миндаль П. Я. 14
Мірошниченко О. Д. 14
Міссан Й. М. 14
Надеждін О. М. 20
Найдман Й. С. 17, 32, 34
Ніколашкін Г. М. 35, 36, 37, 38
Нікольський В. М. 19
Новаковський Н. Ш. 17, 34,
35, 37, 38
Ольшанський С. А. 30, 31, 35,
37, 38
Омельченко-Павлов З. В. 14
Осинін-Вінницький Г. М. 32,
35, 37, 38
Оттисков 30
Пан Я. А. 30, 35, 37, 38
Панів А. С. 33
Пауль 24
Петров М. М. 14
Підмогильний В. П. 33
Подгора Я. С. 14
Полішук А. П. 14
Прядченко Г. К. 26, 27, 28,
30, 31
Рафальський Б. М. 15
Резанович, *див.* Грозний Т. Ф.
Ремов-Поберьозкін Н. А. 14
Роголь М. П. 34
Саєнко М. В. 14
Саленко О. М. 14
Самовський С. І. 19
Санін-Затурянський О. Я. 17,
30, 34, 35, 37, 38
Семенкович Д. А. 14

Семенов П. В. 16, 29, 34, 35,
37, 38
Середа Я. П. 14
Скряливецький В. Н. 32
Скрипник І. Є. 14
Смишніков В. Ф. 14
Смолянинов 14
Соколов 13
Солодовник 24
Сосюра В. М. 30
Стойчанов І. Г. 14
Таруц І. Г. 14
Тимченко І. М. 14

Тишковський О. Д. 35, 35,
37, 38
Туровський С. А. 13
Уралов І. І. 14
Фадєєв 30
Федоров Ф. Ф. 15
Філяєв І. В. 14
Фосс-Дивізіонний Я. М. 14
Цюпка-Бей С. П. 14
Чалий М. В. 14
Чижевський І. Й. 14
Чмельов А. С. 14
Шевцов І. П. 15

Шилін А. С. 35, 37, 38
Шмушко Г. Н. 17, 19
Штангей В. Ф. 33
Штібельман, *див.* Уралов І. І.
Шумський І. Б. 27, 29, 34, 35,
37, 38
Юринєць В. О. 30
Ягода Г. Г. 33
Яковлєв-Цимиринський Ю. Б.
35, 37, 38
Якушев Л. Т. 17, 33, 35, 37, 38

Найтяжчий період біографії

Багмут І. А. 85—90
Багмут Клавдія 86, 88
Балицький В. А. 86
Блюк Г. А. 88
Буревій Кость 86
Вишня Остап 87
Влизько Олекса 86
Вражливий Василь 86
Вухналь-Ковтун Іван 86
Гавриленко Володимир 89
Гжицький Володимир 86
Горбенко Юрій 86
Гордієнко Кость 89

Донченко Олександр 86
Досвітній Олесь 87
Епик Г. Д. 86—88
Карабут А. Ю. 86
Кіров С. М. 86
Кирдан Б. П. 89, 90
Косинка-Стрілець Григорій 86
Крушельницький І. 86
Крушельницький Т. 86
Куліш Микола 86, 87
Лебединець Михайло 86
Литвинова К. Ф., *див.* Багмут
Клавдія

Любченко А. П. 87
Підмогильний Валер'ян 86
Плужник Євген 86
Постишев П. П. 86, 87
Сказинський Роман 86
Скрипник М. О. 87
Сталін Й. В. 87, 88
Турган Кирило 86
Уелс Герберт 87
Фальківський Дмитро 86
Харчук Борис 89
Хвильовий Микола 87
Шевченко Роман 86

Подвижник бібліотечної справи

Бекетов О. М. 92
Борович (Фінкельштейн) Б. О.
91—98
Венгеров С. О. 91
Волковська Р. Р. 96
Габель М. О. 93
Довгань Кость 95
Калишевський А. І. 93

Масанов І. Ф. 91
Мережковський Д. С. 97
Мілюков П. М. 97
Панаріна Н. І. 96
Поланський В. 97
Сафронов П. С. 97
Семковський-Бронштейн С. Ю.
98

Сталін Й. В. 95
Татарінова О. Д. 96
Ткаченко І. М. 96
Уткіна Е. М. 96
Цейтлін М. Я. 97
Яшпан С. М. 96

У Воркуті відомий як поет

Азігаров Ю. В. 104
Буш Вільгельм 103
Вайншток П. А. 101, 102
Віраб В. В. 103
Вульф Г. С. 99, 103
Горелов В. 101
Драновська Д. Г. 100
Драновська З. М. 100
Драновська Майя 100
Драновський Алік 100

Драновський Л. З. 99—104
Єршов Ю. М. 101
Зауділов С. Р. 104
Кіров С. М. 102
Крігман А. С. 104
Кузьменок Ф. І. 104
Куликов В. Ф. 104
Куликова І. 103
Мезенов В. В. 104
Підгаєць 100

Рабинович О. Я. 103
Редько Г. Б. 101
Сталін Й. В. 100
Трегубов Л. С. 104
Троцький Л. Д. 100, 101
Файнберг А. Н. 100, 101
Фукс В. М. 104
Циганков С. М. 104
Щеглов Д. О. 103

Український географ і дослідник Арктики

Амундсен Р. 108	Кулаєв Л. А. 107	Рудницький С. Л. 106, 108, 109
Баб'як В. В. 106	Лазарєв М. П. 108	Самойлович Р. Л. 107, 108
Беллінсгаузен Ф. Ф. 108	Лозинський М. М. 109	Самсонов С. 107
Буцура В. В. 106	Навальківська Зіновія 106	Семенов С. І. 107
Величко І. Г. 109	Нітше Ф. А. 107	Скотт Р. Ф. 108
Виржиківський Р. Р. 109	Осовський Павло 109	Соколова-Іваничук Н. М. 109
Геринович В. О. 106	Пришляк І. С. 110	Ульріх Ф. А. 110
Дністрянський Станіслав 109	Процакевич М. С. 109	Черкаський Олександр 109
Ерстенюк Микола 109	Ріпка Іван 106, 110	Шуберт Юлія 105
Єжов М. І. 110	Ріпка Марія 106	
Іваничук М. М. 105—110	Романюк М. М. 109	

«Я йду в далечінь на великий поєдинок»

Адамсон Ейнар 112	Коцюбинський М. М. 116	Панч Петро 116
Барбюс Анрі 112	Крайній Л. О. 117	Первомайський Леонід 116
Богуславський М. С. 113	Крупська Н. К. 115	Пилипенко С. В. 116
Вишня Остап 116	Кручинін М. М. 113	Поліщук Валеріан 116
Гжицький Володимир 116	Кузьмич Володимир 116	Померанець 112
Головко Андрій 116	Ланті Е. (він же Адам Ежен) 116, 117	Рейзен А. 112
Горець О. М. 117	Ле Іван 116	Розовська Ц. Б., <i>див.</i> Ізгур Ц. Б.
Горький Максим 111	Лозина-Лозинський Є. І. 111	Семененко О. П. 117
Донченко Олесь 116	Луначарський А. В. 113	Скрипник М. О. 115, 116
Досвітній Олесь 116	Любченко Аркадій 116	Слісаренко Олекса 116
Ізгур І. Ю. 111—119	Меєрович (Мейєрович) Л. А. 119	Сосюра Володимир 116
Ізгур Ц. Б. 119	Микитенко Іван 115	Троцький Л. Д. 118
Ізгур Ю. І. 119	Наровлянський Я. 112	Хоткевич Г. М. 117
Ірчан Мирослав 116	Орлов 113	Шевченко Т. Г. 116
Йогансен Майк 116	Панов Андрій 116	
Калініченко П. Г. 113		
Колчинський В. М. 114, 118		

Доктор з родини Крушельницьких

Бабіївна Г. І. 122	Косач Юрій 121	Парфенович С. 121
Багалій Д. І. 121	Коцюба Г. 123	Радченко Г. П. 121, 122
Бачинський Ю. А. 122, 123	Кричевський О. М. 122	Ровинський Дмитро 124
Бортник Я. Д. 122	Крушельницька В. А. 120—124	Романов О. А. 123
Бучма А. М. 122	Крушельницька Л. І. 121, 123, 124	Сажениця 122
Галан Г. І. 122	Крушельницька М. С. 120, 121	Семенко Михайль 121
Галан Ярослав 122	Крушельницький А. В. 120, 121, 123, 124	Сказинський Р. Ф. 122
Гжицький В. З. 122	Крушельницький Б. А. 121—124	Скрипник М. О. 121, 124
Гірняк Й. Й. 122	Крушельницький Г. А. 121	Слободів М. С., <i>див.</i> Крушельницька М. С.
Грушевський М. С. 121	Крушельницький І. А. 121—123	Француз 122
Дерндарський 120	Крушельницький М. М. 122	Хвильовий Микола 121
Епик Григорій 121	Крушельницький О. А. 121—124	Цішевський Валентин 124
Замора Ф. П. 122	Крушельницький Т. А. 121—123	Чирков Ю. І. 120
Іванчихін 122	Курбас Лесь 122—124	Чистякова В. М. 123
Ірчан Мирослав 124	М'ясищев 123	Шніцлер Артур 120
Канторович С. І. 122	Паламарчук Олекса 124	Яворницький Д. І. 121
Карлсон К. М. 123		
Коломиєць Авенір 120		

Данило Кудря і справа «Підпільної контрреволюційної боротьбистської організації»

Балицький В. А. 132	Котко Кость, <i>див.</i> Любченко М. П.	Певний А. 126, 127
Баллон І. 129	Кривуля 131	Переліт 131
Винниченко В. К. 126	Криленко М. В. 127	Петлюра С. В. 126
Ворошук 131	Кудря Є. 125	Полоцький О. А. 132
Головко 131	Кудря Д. Є. 125—132	Постишев П. П. 131
Голубович В. О. 127	Куліш Микола 132	Рубльов О. С. 125
Гринько Г. Ф. 130	Любченко М. П. 132	Савинков Б. В. 126
Епик Григорій 132	Любченко П. П. 128, 132	Семко-Козачук С. М. 132
Єгоров О. І. 127	Мазуренко Ю. П. 132	Сидоренко 131
Єгор'єв В. М. 127	Матрозов 129	Сталін Й. В. 131
Керенський О. Ф. 126	М'ясников (М'ясникян) О. Ф. 127	Шапошников І. Л. 130
Клейн О. Е. 131	Нікітін 126	Шефлер М. Є. 131
Ковалів Л. Б. 132	Олійник 131	Шліхтер О. Г. 128
Ковальов 131		Юренко О. П. 125, 127
Коварський М. Є. 131		

«Розстріляне Відродження» в історичному вимірі

Александровський М. К. 137	Ковальчук Я. О. 136, 137, 138	Пилипенко С. В. 135
Андрієнко І. Д. 136, 137, 138	Козельський Б. В. 137	Скрипник М. О. 137
Барбюс Анрі 136	Косинка Григорій 135	Сосюра Володимир 136
Бехер Й. Р. 136	Кулик І. Ю. 135	Тичина П. Г. 136
Вишня Остап 135	Куліш Микола 135	Усенко Павло 135
Балицький В. А. 136	Курбас Лесь 135	Хвильовий Микола 134, 137
Гніздовський Я. Я. 139	Лавріненко Ю. А. 133—139	Хвиля Андрій
Головко Андрій 136	Лебедев П. 138	Христовий Микола 135
Горький Максим 135, 136	Лебідь Максим 135	Хрущов М. С. 134
Довженко Олександр 136	Маяковський В. В. 136	Черв'як К. Г. 136, 138
Загоруйко П. Н. 136, 137	Минко Василь 135	Юзефович О. О. 134
Затонський В. П. 136	Мисик Василь 135	Юринець В. О. 137, 138
Зегерс Анна 136	Несе М.-А. 136	Яновський Юрій 136
Киричинський М. І. 136, 137	Павлишин М. Ф. 136, 139	Ярмоленко А. І. 136, 139

Бойчукіст Іван Падалка

Бажан М. 144	Кольвіц Кете 143	Постишев П. П. 147
Бланк Б. П. 144, 145	Константинов В. Ф. 144	Прахова 141
Бойчук М. Л. 141—144, 146	Котляревська М. Є. 143, 144, 145	Прохоров С. М. 143, 144
Бойчук Тимко 142	Кричевський Ф. Г. 141	Ріверо Дієго 143
Будяк Ю. Я. 145	Крушельницький М. М. 144	Седляр В. Ф. 146
Бучма А. М. 144	Куліш Микола 144	Семенко Михайль 144
Вишня Остап 144	Курбас Лесь 144, 146	Сидоров О. О. 145
Валлоттон Фелікс Едуард 143	Лебедева 144	Скрипник М. О. 146
Грушевський М. С. 146	Мазерель Франс 143	Сластьон О. Г. 140
Довгаль О. М. 144	Макушенко І. С. 141	Смолич Юрій 144
Дом'є Оноре 143	Меллер В. Г. 144	Страхов А. Й. 146
Досвітній Олесь 145, 146	Налепинська-Бойчук С. О. 142	Таранушенко С. А. 145
Єрмілов В. Д. 142, 143, 146	Народицький Марк 144	Тетмайер Казі меж 145
Єфремов С. О. 146	Павленко О. Т. 141, 146	Тичина П. Г. 144
Зубарев (Зубар) М. І. 145	Падалка І. І. 140—147	Ужвій Н. М. 144
Йогансен Майк 145	Падалка У. І. 140	Узунова С. 145
Каргальський Сергій 146	Паторжинський Іван 146	Фрадкін М. З. 144, 145
Ковжун П. М. 147	Петрицький А. Г. 146	Хвильовий Микола 146
Кокель О. О. 143		Хвостенко-Хвостов О. В. 143

Хотинок І. П. 145
Чистякова В. М. 144

Шаронов М. А. 143
Яловий Михайло 146

Яновський Юрій 144, 146

Штрихи до відтвореного портрета

Авраменко (Абраменко) К. Х. 154
Альошин А. П. 154
Багалій Д. І. 150, 151, 153
Бервицький-Варфоломеєв О. А. 154
Веретенников В. І. 150, 153
Диковський 153
Дубровський В. В. 153
Єжов М. І. 155
Карпенко Г. 154

Каутський Карл 154
Кірт К. 152
Комаренко Н. В. 148
Королівський С. М. 150
Левик Р. С. 154
Леплевський І. М. 155
Молчанов Г. А. 155
Оглоблін О. П. 153
Петровський М. Н. 153
Покровський М. М. 152
Попов Б. Я. 154

Редін Є. К. 149
Редін М. Є. 148—155
Редіна Т. М. 149
Рибальченко Л. Л. 148
Свідзінський М. І. 154
Скубицький Т. Т. 154
Сумцов М. Ф. 149
Трефільєв Є. П. 150
Христюк П. О. 151
Яворський М. І. 154

У списках засуджених не значився

Ахматов Л. С. 158
Балицький В. А. 158
Барбаров П. Й. 159
Брон М. І. 158
Веретько (Веретко) С. А. 159
Єфремов С. О. 156, 157
Іванов В. Т. 156, 159

Карлсон К. М. 158
Крайній Л. О. 158
Леплевський І. М. 159, 160
Мазо С. С. 159
Постишев П. П. 158
Семенов П. В. 158
Скрипник М. О. 158

Сталін Й. В. 158, 160
Торнуєв Д. І. 160
Торянник П. Т. 158
Якимішин І. П. 156—160
Якимішина І. Г. 160

Зміст

Від обласної редколегії	5
Вступ. Управління наркомату внутрішніх справ по Харківській області напередодні «Великого терору» (липень 1934-го — липень 1937 року): структура, функції, оперативна діяльність, керівництво	7
Розділ 1. Мовою документів	39
Документ № 1. Постанова Всеукраїнського центрального виконавчого комітету про внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу УСРР. 9 грудня 1934 р.	41
Документ № 2. Постанова бюро Харківського мпк КП(б)У про усунення наслідків ідеологічно-шкідливої роботи на Всеукраїнській науково-експериментальній керамічній станції. 16 липня 1934 р.	41
Документ № 3. Рапорт лінійного уповноваженого дорожньо-транспортного відділу ст. Кременчук Єгорова Є.В. про використання методів фізичного впливу під час слідства. 28 вересня 1934 р.	43
Документ № 4. Ухвала комітету КП(б)У ВУАМЛІНу щодо заходів з викриття «троцькістської та націоналістичної ідеології». 6 жовтня 1934 р.	46
Документ № 5. Постанова ЦК КП(б)У «Про контрреволюційну роботу залишків націоналістів і троцькістів та пособництві їм з боку гнилих і ліберальних елементів». 3 листопада 1934 р.	48
Документ № 6. Рапорт про обшук та арешт Рибчука А. М. грудень 1934 р.	50
Документ № 7. Витяг з доповіді прокурора Вишинського А. Я. республіканській нараді працівників юстиції про підсилення боротьби «з новими формами опору класового ворога». 4 квітня 1935 р.	51
Документ № 8. Протокол засідання бюро Харківського обкому КП(б)У про переселенців. 5 травня 1935 р.	53
Документ № 9. Заява колишнього працівника ДПУ Путова Ф. Ф. засудженого «за контрреволюційну троцькістську агітацію». 25 серпня 1936 р.	54
Документ № 10. Список професорів і викладачів Харківського авіаційного інституту, які підлягали звільненню з роботи за ухвалою Харківського обкому КП(б)У від 3 листопада 1935 року «як класово-ворожі елементи». Листопад 1935 р.	54
Документ № 11. Ухвала Харківського обкому КП(б)У про очищення від класово-ворожих елементів заводів № 135 і ХПЗ за телеграмою ЦК КП(б)У. 28 жовтня 1935 р.	55
Документ № 12. Протокол засідання бюро Харківського обкому КП(б)У про очищення Харківського авіаційного інституту від «класово-ворожих елементів». 3 листопада 1935 р. ...	56
Документ № 13. Витяг із протоколу засідання бюро Харківського обкому КП(б)У про подальше використання виключених з лав партії. 13 лютого 1936 р.	56
Документ № 14. Витяг з протоколу загальних зборів в'язнів 3-ї Харківської будколонії НКВС щодо виявлення «ворогів народу» у табірному середовищі. 20 вересня 1936 р.	57
Документ № 15. Подання начальника УДБ ХОУ НКВС Мазо секретарю Харківського обкому КП(б)У Кудрявцеву на арешт Касяна Я. Я., Грабовського Є. Й., Наумова В. Л. 21 грудня 1936 р.	58
Документ № 16. Заява засудженого Олійника В. С. голові Харківського облсуду про термінове взяття його під-варту через скрутний матеріальний стан родини. 26 грудня 1936 р.	59
Документ № 17. Повідомлення начальника 1-го відділення РСМ м. Харкова голові Харківського облсуду про взяття під-варту засудженого Олійника В. С. 24 листопада 1937 р.	59
Документ № 18. Додаток до ухвали Особливої наради при НКВС СРСР зі списком місцевостей, заборонених для проживання висланим особам. 1936 рік	60
Документ № 19. Ухвала Харківського обкому КП(б)У про припинення спроб спецпереселенців повернення до прикордонної смуги. 17 березня 1937 р.	61
Документ № 20. Витяг із стенограми звіту Харківського обкому КП(б)У 3-й обласній партконференції про «викорінення троцькістів, шкідників» у партапараті. 18 травня 1937 р.	61
Документ № 21. Витяг із стенограми доповіді начальника УДБ ХОУ НКВС Мазо С. С. 3-й Харківській обласній конференції КП(б)У. 19 травня 1937 р.	63

Документ № 22. Витяг із стенограми виступу на 3-ій Харківській обласній конференції КП(б)У директора Інституту радянського будівництва та права С. М. Канарського про кількість виключених за політичними мотивами викладачів. 19 травня 1937 р. 67

Документ № 23. Акт начальника 3 відділення 4 відділу УДБ ХОУ НКВС Ф. О. Цветухіна про відправлення заарештованого Я. О. Мельничука до карцеру терміном на 10 діб. 13 липня 1937 р. 67

Документ № 24. Витяги з щоденника доцента кафедри історії політекономії ХДУ А. Т. Бузаня, вилученого при арешті 11 січня 1937 р. 1932—1934 рр..... 68

Документ № 25. Витяги з листа Овчарова Г. Ф. наркомун внутрішніх справ СРСР Ежову М. І. про боротьбу з контрреволюційними націоналістичними проявами в українській літературі [у 1928—1934 роках]. 28 грудня 1937 р. — 14 січня 1938 р. 70

Документ № 26. Доповідна записка уповноважених Всесоюзного перепису населення по Харківській області та м. Харкову про значну кількість віруючого населення. 1937 р. 77

Документ № 27. Заява колишнього секретаря парторганізації УДБ ХОУ НКВС Лук'янова А. А. щодо самогубства начальника управління Мазо С. С., арешту інспектора управління Ветліцина-Южного Л. Г. 2 листопада 1941 р. 78

Документ № 28. Витяг з свідчень колишнього начальника економічного відділення транспортного відділу НКВС УСРР Кардаш-Грінфельда А. Й. щодо справи «Промивка» 21 червня 1956 р. 80

Документ № 29. Витяг з таємного листа Кардаш-Грінфельда А. Й. про організацію відкритого політичного судового процесу. 18 листопада 1935 р..... 80

Документ № 30. Довідка «Про істинно-православну церкву» з архівної кримінальної справи Артемова І. І. 10 червня 1958 р. 81

Документ № 31. Витяг з довідки КДБ УСРР про осіб, які входили до складу позасудових органів ДПУ—НКВС УСРР. 7 червня 1989 року..... 82

Розділ 2. Біографічні нариси 83

Людмила Ровчак. Найтяжчий період біографії. (Про І. А. Багмута)..... 85

Інна Дмитриченко. Подвижник бібліотечної справи. (Про Б. О. Боровича-Фінкельштейна) 91

Олена Дякова, Анатолій Попов. У Воркуті відомий як поет. (Про Л. З. Драновського) 99

Людвіг Войславський. Український географ і дослідник Арктики. (Про М. М. Іваничука)..... 105

Олена Дмитрієва, Ігор Шуйський. «Я йду в далечінь на великий поєдинок...». (Про І. Ю. Ізгура)..... 111

Ярослав Ганіткевич. Доктор з родини Крушельницьких. (Про В. А. Крушельницьку)..... 120

Борис Москальов. Данило Кудря і справа «Підпільної контрреволюційної боротьбистської організації». (Про Д. Є. Кудрю)..... 125

Ігор Шуйський. «Розстріляне Відродження» в історичному вимірі. (Про Ю. А. Лавріненка)..... 133

Людмила Соколюк. Бойчукіст Іван Падалка. (Про І. І. Падалку) 140

Ростислав Філіппенко. Штрихи до відтвореного портрета. (Про М. Є. Редіна)..... 148

Олесь Гавриленко. У списках засуджених не значився. (Про І. П. Якимішина) 156

Розділ 3. Біографічні довідки громадян, що зазнали політичних репресій з липня 1934-го по липень 1937 року 161

А 163

Б 173

В 216

Г 237

Д 273

Е 296

Є 297

Ж 301

З 306

І 318

Й 325

К 325

Л 389

М 415

Н 451

О 464

П 474

Р 506

С 524

Т 573

У 592

Ф 594

Х 604

Ц 613

Ч 619

Ш 630

Щ 651

Ю 653

Я 655

Додатки 660

Зміни в адміністративно-територіальному поділі Харківщини в 1934—1937 роках 660

Список скорочень 662

Іменний покажчик 665

Наукове видання

РОВЧАК Людмила Борисівна
ШУЙСЬКИЙ Ігор Володимирович
ЗОЛОТАРЬОВ Вадим Анатолійович
ВОЙСЛАВСЬКИЙ Людвиг Карлович
ГАВРИЛЕНКО Олександр Анатолійович
ГАНІТКЕВИЧ Ярослав Володимирович
ДМИТРИЧЕНКО Інна Володимирівна
ДМИТРИЄВА Олена Миколаївна

ДЬЯКОВА Олена Василівна
МІЛЮТІНА Ольга Олегівна
МОСКАЛЬОВ Борис Григорович
ОСІКОВСЬКА Валентина Омелянівна
ПОПОВ Анатолій Олександрович
СКОРОХОДОВА Світлана Едуардівна
СОКОЛЮК Людмила Данилівна

РЕАБІЛІТОВАНІ ІСТОРІЄЮ. ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Книга друга

Редактор *Олена Трефілова*
Художній редактор *Яків Ярешко*
Технічний редактор *Андрій Похила*
Коректор *Зінаїда Рикова*

Формат 70×100/16.
Ум.-друк. арк. 54,6. Обл.-вид. арк. 74,22.
Наклад 1000 пр. Вид. № 14-04.

Харківське комунальне видавництво «Оригінал».
61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 6-й під'їзд, 6-й поверх.
Тел.: (057) 705-50-04. E-mail: original_kharkiv@ukr.net
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серії ДК № 4071 від 20.05.2011.

Віддруковано з готового оригінал-макета в ТОВ «Тім Пабліш Груп».
61135, м. Харків, просп. Гагаріна, 129
Свідоцтво про державну реєстрацію № 4235 від 20.12.2011.